

Ra 'Ra'yo
Testamento

New Testament in Otomi, Mezquital (MX:ote:Otomi, Mezquital)

Ra 'Ra'yo Testamento

New Testament in Otomi, Mezquital (MX:ote:Otomi, Mezquital)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Mezquital

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomi, Mezquital

ote

Mexico

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Mezquital

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

c6437f19-566b-5232-8b2a-5c88e5a5622b

Contents

NSAN MATEO	1
NSAN MARCO	40
NSAN LUCA	65
NSANJUA	107
RA ECHO	137
RA ROMANU	175
RÁ MŪDI RA CORINTIO . . .	192
RÁ ŃOHO RA CORINTIO . . .	209
RA GALATA	220
RA EFESIO	227
RA FILIPENSE	233
RA COLOSENSE	237
RÁ MŪDI RA TESALONICENSE	241
RÁ ŃOHO RA TESALONICENSE	244
RÁ MŪDI RA TIMOTEO . . .	246
RÁ ŃOHO RA TIMOTEO . . .	251
RA TITO	254
RA FILEMÓN	256
RA EBREO	257
RA SANTIAGO	270
RÁ MŪDI RA PEDRO	274
RÁ ŃOHO RA PEDRO	279
RÁ MŪDI RA XUUA	282
RÁ ŃOHO RA XUUA	286
RÁ HŃU RA XUUA	287
RA JUDA	288
RA APOCALIPSI	290

NSAN MATEO RA MAÇA HOGA T'ØDE NÚ'A BI 'YOFO NSAN MATEO

*Yá mudi ja'i de ra Jesucristo
(Lc. 3:23-38)*

¹ Nurá mudi nuna t'ofoná ma da mā to'ogue'u yá mbøxita ra Jesucristo. 'Na de gue'u ndu ra Davi ne ndu ra Abrá.

² Ra Abrá bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Isaac, y ra Isaac bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Cobo, y ra Cobo bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Judá co ma'ra yá cu.

³ Ra Judá co rá 'behñá rá thuhu ra Tamar bi me'tsa yoho yá t'u yá thuhu ra Fare ne ra Sara. Y ra Fare bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Esrom, y ra Esrom bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Aram.

⁴ Y ra Aram bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Aminadab, y ra Aminadab bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Naasón, y ra Naasón bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Salmón.

⁵ Y ra Salmón co rá 'behñá rá thuhu ra Raab bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Boos, y ra Boos co rá 'behñá rá thuhu ra Rut bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Obed, y ra Obed bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Isái.

⁶ Y ra Isái bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Davi nú'a bi ndá de ya me Israel. Y ra ndá Davi bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Salomó, y nurá nana ra Salomó go gue'a mrá 'behñá hmaḥa ndu ra Uría.

⁷ Y ra Salomó bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Roboam, y ra Roboam bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Abías, y ra Abías bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Asa.

⁸ Y ra Asa bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Josafa, y ra Josafa bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Joram, y ra Joram bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Usía.

⁹ Y ra Usía bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Jotam, y ra Jotam bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Acás, y ra Acás bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Esequía.

¹⁰ Y ra Esequía bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Manase, y ra Manase bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Amón, y ra Amón bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Josía.

¹¹ Y ra Josía bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Jeconía co ma'ra yá cu. Y nuya pa'u mi ts'ixa nts'ahni ya me Israel pa ja ra hnini Babilonia.

¹² Ha nuya pa'u ra Jeconía bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Salatiel, y ra Salatiel bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Sorobabel.

¹³ Y ra Sorobabel bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Abiu, y ra Abiu bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Eliaquim, y ra Eliaquim bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Asor.

¹⁴ Y ra Asor bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Sadoc, y ra Sadoc bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Aquim, y ra Aquim bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Eliud.

¹⁵ Y ra Eliud bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Eleasar, y ra Eleasar bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Matán, y ra Matán bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Cobo.

¹⁶ Y ra Cobo bi me'tsa 'nará t'u rá thuhu ra Jose nú'a to'o rá dāme ra Maria. Y ra Maria go gue'a rá nana ra Jesu nú'a bi thu'mbabi nehe ra Cristo nú'a rá 'mehni Ajuá pa e da ndá.

¹⁷ Y de gatho yá mbøxita, yá dānga xita ne yá xita'a, desde ra Abrá asta ra Davi mi 'ret'amagoho'u. Nepu yá mbøxita, yá dānga xita ne yá xita'a, desde ra Davi asta nu mi ts'ixa nts'ahni ya me Israel pa ja ra hnini Babilonia mi 'ret'amagoho ya xita. Y yá mbøxita, yá dānga xita ne yá xita'a, desde mi ts'ixa nts'ahni asta bi 'mæi ra Jesucristo mi 'ret'amagoho ya xita.

*Rá 'bui ra Jesucristo
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ Y nunabya go guehna ra 'bede de rá 'bui ra Jesucristo: Ra Maria xqui t'adi pa da nthatui ra Jose, pe himbi 'muhui 'bestho. Nepu nu'á bi nda'thi co rá ts'edi rá Maça Ndahi Ajuá.

¹⁹ Pe ra Jose mrá hoja'i hangue himbi ne da 'betua rá tsa ra Maria co ya ja'i, mi ne da hyeḗ mant'aguitho pa ya hinxa nthatuihma.

²⁰ Nu'á bi beni gue ya hinda nthatui ngue'a bi badi gue ya mi da'thi'a. Pe Ajuá bi mehna 'nará enxe pa bi zofo dega t'i ne bi 'ñembabi:

—Nu'i nугue Jose rá t'u'i ra ndá Davi, oguí beni gui hyeḗ. Oguí tsu gui nthatui ra Maria, ngue'a nu'á da'thi pe co rá ts'edi ra Maça Ndahi.

²¹ Nu'á ma da me'tsa 'nara zi baṭsi, y nura zi baṭsi'a gui hñu'mbabi drá thuhu ra JESU, ngue'a go gue'a ma da pøhø yá ja'i de yá ts'oqui.

²² Bi njabu pa bi nja ngu nú'a xqui manga 'na de nuyá 'mehni Ajuá maya'bu gue bi 'ñena:

²³ 'Nara nxutsi ma da nda'thi da 'mu rá baṭsi ne da thu'mbabi rá thuhu Emanuel. Nú'a ra thuhu'a rí bøni da 'ñena, Ajuá 'bui con guecju.

²⁴ Nepu bi nuhu ra Jose, ne bi nthatui ra Maria ngu nú'a xqui xipa rá enxe Ajuá.

²⁵ Pe himbi hñuxui asta himbi 'mæi rá mudi t'u, ne bi hñu'mbabi rá thuhu ra Jesu.

2

'Raya badi e bi c'a'tsa ra zi baṭsi

¹ Nú'u ya pa mrá ndá ra Erode, gue'bu bi 'mæi ra Jesu ja ra hnini Belé de ra hai Judea.

Ne de nuya pa'u 'raya hoga baḍi bi 'ñehe de yabu ya hai ngue mbøxyadi. Bi 'ñehe'u ne bi zøhø ja ra hnini Jerusale.

² Nepu bi 'ñiani'u bi 'ñena:

—¿Habü de guecua di 'bui rá ndá ya xodyo nú'a ja guehya xa 'mui? Ngue'a stá hanthe 'nara tsø de bøxyadi y dí pãhe gue go gue'a 'nara nt'udi gue xa 'mui 'nara ndá, hangue stá ehehe pa ga nsundahe'a.

³ Y nu mi 'yøde ra ndá Erode njabu, xi bi ntsu ne bi durá mui, ne gatho ya me Jerusale bi ntsu nehe, ne bi du yá mui.

⁴ Ra ndá Erode 'bestho bi zohna ya ndá gá macjã ne ya xahnate de rá ley ra Moise pa bi 'yambabi'u te mi manganá yá he'mi, habü dí 'mui ra Cristo nú'a ma da ndá.

⁵ Y nu'ú bi 'ñembi:

—Ma da 'mui Belé de ra hai Judea, ngue'a njabu bi 'yofó rá 'mehni Ajuá gue bi 'ñena:

⁶ Nú'ahü gyá menguhü Belé de ra hai Judá, ma'na xa t'e'ts'a ri nsuhü de gatho ma'ra ya hnini de ra hai Judá,

ngue'a de gue'ahü ma da bønã 'nara ndá nú'a da supa rá hnini Ajuá nú'a rá thuhu Israel.

⁷ Nu'bú ra Erode bi ñãscui 'ramats'u ya baḍi ne bi 'yambabi'u ha'mu xqui hyanda ra tsø.

⁸ Nepu bi 'ñembi:

—Rí maha Belé, 'yohü gui 'ñanihü xá hño habü di 'bui ra bñtsi, y nu xcri tsuhü güi penjü gui xicaguihü pa ga ma ga nsundaga nehe.

⁹ Y nu mi 'yøde nú'a bi manganá ra ndá, nu'ú bi ma. Nepu nú'a ra tsø xqui hyant'u mbøxyadi mi 'bet'o de gue'u mi utua ra 'ñu asta himbi tsøni habü mi 'bui ra zi bñtsi ja bi 'maini ra tsø.

¹⁰ Nepu ya baḍi bi hyanda ra tsø bi 'mai ja 'nara zi ngu, ne xi bi johya'u.

¹¹ Y bi yat'i'u ja ra ngu ne bi hyanda ra zi bñtsi co ra Maria nurá ñana'a, ne bi ndandiñahmu'u pa bi nsunda ra zi bñtsi, ne bi xo'tsa yá 'me'tsi mi hña, ne bi umba ya 'baha dega oro ne ra t'uts'i ne 'nara ñani mi yani xá cñhi mrá thuhu ra mirra.

¹² Ha nuya baḍi bi xipabi Ajuá dega t'i gue hinda mengui'u pa da xipabi ra Erode habü xqui zudi ra zi bñtsi. Hangue nu'ú bi pacua ra 'ñu pa bi mengui ja yá hai.

Ra Jose bi zixa ra bñtsi co rá ñana pa Egipto

¹³ Nu mi menga ya baḍi, Ajuá bi mehna 'nará enxé pa bi zofó ra Jose dega t'i ne bi 'ñembi:

—Nangui ne tsixa ra zi bñtsi co rá ñana, pøñhü yabü de guecua. Rí maha ja ra hai Egipto gui 'ba'tuahü ra ndá Erode ngue'a nu'ú ma da hyonga ra zi bñtsi pa da hyo, y ja bá 'bähni asta hinga xi'a'i güi penjü.

¹⁴ Nu'bú ra Jose bi nangui 'bestho ra xuui'a ne bi zixa ra zi bñtsi co rá ñana pa bi ma Egipto.

¹⁵ Y ja bá 'bähni'u asta himbi du ra Erode. Hangue bi nja ngu nú'a xqui manganá rá 'mehni Ajuá gue Ajuá bi 'ñena: “Dá penpa ra noya ma T'u pa da bñni de Egipto.”

Ra ndá Erode bi manda da tho ya t'uca ts'unt'u nú'u mi 'bu Belé

¹⁶ Nepu ra Erode xi bi bø rá cñe nts'edi ngue'a xqui hyat'a ya baḍi. Hangue bi manda da tho gatho ya zi bñtsi nú'u mi 'bui gatho rá nguni Belé, nú'u mi pe'tsa yo njeya pa rí gá, ngue'a xqui xipa ya baḍi gue ya mi pe'tsa ngu yo njeya de xqui hyanda ra tsø.

¹⁷ Y bi njabu ngu nú'a xqui manganá ra Jeremía rá 'mehni Ajuá ne bi 'ñena:

¹⁸ Bi nt'øde ya danganá ts'oni ja ra hai de Ramá ne ya hmafi,

ngue'a ra Raque xqui thopabi gatho yá zi bñtsi,

hangue mi zoni ne himbi za to bi hyo'ti.

¹⁹ Nepu ya de bi du ra Erode, nu'bú Ajuá bi mehna ma'na'qui 'nará enxé pa bi zofó ra Jose dega t'i nuni Egipto, ne bi 'ñembi:

²⁰ —Nangui ne tsixa ra zi bñtsi co rá ñana ne rí maha ja ri haihü Israel ngue'a ya xa du nú'a to'o mi hongá ra zi bñtsi pa xa hyo hmaha.

²¹ Nu'bú nú'a bi nangui bi zixa ra zi bñtsi co rá ñana y bi mengui pa ja yá hai Israel.

²² Pe ra Jose bi 'yøde gue ra Arquelao rá t'u ra Erode go mrá mpøte de rá 'befi rá dada ne bi ndá ja ra hai Judea, hangue mi tsu da zøni ja nú'a ra hai'a. Nu'bú Ajuá bi xipi dega t'i gue da ma ja ra hai Galilea.

²³ Y bi zøni'u bi 'muhni ja 'nara hnini rá thuhu Nasare, pa bi njabu ngu nú'a xqui manganá 'rayá 'mehni Ajuá gue ra Jesu ma da t'embabi gue ra me Nasare.

3

Ra Xuua Xi'tsate mi zofo ya ja'i ja ra mbonthi

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ 'Mefa bi mudi ra Xuua Xi'tsate bi zofo ya ja'i ja 'nara mbonthi nuni Judea.

² Ne mi xipa ya ja'i mi ena:

—Ntsø'mhü ne ñobrihü ngue'a ra ndá de mahets'i ya 'bestho xa 'ñepu pa da ndá.

³ Nura Xuua go gue'a ra ja'i xqui manganá ra baḍi Isaia maya'bu gue ma da 'ñehe, ne bi 'ñena:

'Nara ja'i ma da ñã nts'edi ja ra mbonthi ne ma da 'ñena:

“Hocuahü xá hño rá 'ñu ra zi Hmu, juanhü gatho ya ts'aca'ñu.”

⁴ Y nu'a mrá he ra Xuua, mri hñe dega xicameyo, ne mri ngut'a 'nara ngut'i dega xifri. Y numrá hñuni'a, mi tsi ya hoga nc'oto ne ya t'afi dega sefi.

⁵ Y xi mi tsøni ndunthi ya ja'i habu mi 'bu'a pa da 'yøde nú'a mi mañ'a, nuya me Jerusale ne gatho ya me Judea, ne gatho nuya ja'i mi 'bui ja rá nthets'i ra dæthe Jordá.

⁶ Nepu ra Xuua mi xi'tsa ya ja'i ja ra dæthe Jordá nú'u mi njuani de yá ts'oqui.

⁷ Y ndunthi ya fariseo ne ya saduceo mi tsøni habu mi xi'tsate ra Xuua. Nu'ú mi t'embi gue ya fariseo ne ya saduceo po nú'a ra jamfri mi pe'tsi'u. Ora bi hyanda ra Xuua mi tsøni'u bi 'ñembabi:

— ¡Nú'ahu gyá ts'o'mañhu gui njahu ngu ya zate qu'eña! ¿Hanja xcá ehehuua? ¿Ha gui ne gui 'ba'tuabihu hmaha rá cue Ajuá xa 'ñepu?

⁸ Mahyoni gui 'yøthu nú'a xá hño pa da hnequi gue xi majuani ya xcá ntsø'mhu de ri ts'oquihu.

⁹ Ogrí 'ñets'ihu gui 'ñeihu gue ngue'a yá t'u'a'ihu ra Abrá hinda ma da zu'ahu rá cue Ajuá. Ngue'a nuga dí xi'ahu gue Ajuá tsa da 'yø'te asta nuya ya do nehe da nja'i y da nt'u de ra Abrá.

¹⁰ Y dí xi'ahu gue nuyá ya 'bui 'na to'o ha ra t'égui pa da zecua yá 'yu ya za. Gatho nú'u ya za hingui unga yá hoga fruta da ts'equi pa da thø't'a ja ra tsibi.

¹¹ Nuga dí xi'ts'a'ihu co ra dehe ngue'a ya gá ntsø'mhu de ri ts'oquihu, pe xa 'ñepu ma'na bra 'befa de gueque nú'a to'o ma da xi'ts'a'ihu co ra Maça Ndañi nú'a ma da 'mui ja ri corasohu ne xi di ja rá ts'edi ngu ra tsibi. Nú'a bra 'befa de guecagui xi ma'na ja rá ts'edi y hindí 'ñepcagui nixi ga ha'tsuabi yá thiza.

¹² Y nu'á ha, go gue'a tsa da mica ra trigo ne da munts'a nú'a xá hño pa da me'tsi, y nura paha da 'ueque pa da tsat'a ja ra tsibi nú'a hinhya'mu ma da huet'i.

Rá sistehe ra Jesu

(Mr: 1:9-11; Lc: 3:21-22)

¹³ 'Mefa ra Jesu xqui 'ñehe de Galilea pa mri ma ja ra dæthe Jordá habu mi 'bu ra Xuua pa da nxistehe'a.

¹⁴ Pe ra Xuua himi ne da xi'tsa ra Jesu, ne bi 'ñembi:

— ¿Ha xcá ehe pa go ga xi'ts'a'i? Nu'i go ri 'ñepi gui xiscagui.

¹⁵ Nepu ra Jesu bi dadi bi 'ñembi:

— Go da xiscaguigüe pa njabu ga ø'tuabihu gatho yá hmanda Ajuá.

Nu'bu ra Xuua bi xi'tsa ra Jesu.

¹⁶ Y nu mi uadi bi nxistehe, bi bøts'e de ja ra dehe, nepu bi xogui mahets'i ne bi hyanda rá Maça Ndañi Ajuá bá çai ngu 'nara zi domitsu ne bi 'ñe bi zøhø ja gue'a.

¹⁷ Y bi nt'øde 'nara noya de mahets'i ne bi 'ñena:

— Nuni go guehni ma hmaca T'u, ne xi dí hopa rá 'mui.

4

Ra ts'ondahi mi xaxa ra Jesu

(Mr: 1:12-13; Lc: 4:1-13)

¹ Nepu rá Maça Ndañi Ajuá bi zixa ra Jesu ja ra 'yo'mtha pa ja da ntheuini ra ts'ondahi pa da japi hmaha da 'yø't'a 'nara ts'ot'øt'e.

² Nuni ja bi beheni ra Jesu hinte bi zi ñote ma pa ne ñote xuui, ne 'mefa bi zu ra thuhu.

³ Nepu de gue'a bi zøni ra ts'ondahi há mi 'bui'a, ne bi mudi bi xaxi ne bi 'ñembabi:

— 'Bu go gue'e rá T'u'i Ajuá, japa nuya ya do da nthuhme xa.

⁴ Pe nu'á bi dæti ne bi 'ñembabi:

— Xa nt'øfo ja ra Maça T'øfo gue ra ja'i hingue hønse po ra thuhme da 'mui, gatho nú'a ma Ajuá go gue'a umba rá te ra ja'i.

⁵ Nepu ra ts'ondahi bi zixa ra Jesu ja ra maça hnini Jerusale, ne bi pø'tsa maña ja ra ndanija.

⁶ Ne bi 'ñembabi:

— 'Bu xi majuani rá T'u'i Ajuá, 'yenga ra sagui pa nja'ti, ngue'a xa nt'øfo ja ra Maça T'øfo ne ena njaua:

Ajuá da pehna yá enxé pa da su'a'i

ne da mip'a ri 'ye

pa njabu hingui tsama'ñu ri ua nu xcri tsønga ja ra hai.

⁷ Nepu ra Jesu bi 'ñembabi'a:

— Xa nt'øfo nehe ja ra Maça T'øfo: “Ogui xaxa Ajuá ri Hmu pa gui 'ñena gue da max'a'i.”

⁸ Nepu ma'na'qui ra ts'ondahi bi zixa ra Jesu ja 'nara t'øhø xi mra hñets'i pa bi yopa xaxi, ne bi 'ñutuabi gatho ya hnini de rá ngani ra ximhai con gatho yá hño nú'a mi ja.

⁹ Y bi 'ñembi:

— Gatho nuyu ya hnini gui handi ga 'ra'i 'bu gui ndandiñahmu ne gui nsundagui.

¹⁰ Nepu ra Jesu bi 'ñembi:

— 'Uegue de gueque Satá. Xa nt'øfo ja ra Maça T'øfo gue Ajuá ri Hmu go gue'a gui nsunda, ne hønse'a gui pepabi.

¹¹ Nepu ra ts'ondahi 'bestho bi 'uegue de ra Jesu, ne bi zø yá enxé Ajuá bi umbabi te da zi.

Ra Jesu bi mudi rá 'befi nuni Galilea

(Mr: 1:14-15; Lc: 4:14-15)

¹² 'Mefa bi 'yøde ra Jesu gue ra Xuua Xi'tsate mi ofadi. Nu'bu nu'á 'bestho bi mengui pa ja ra hai Galilea.

¹³ Y ja bá 'bøhni ja ra hnini Nasare. Nepu de guehni bi ma bá 'bu Ncapernau guetbu ja rá ñani ra ndehe habu mi ja yá hai ra Sabuló ne ra Neftalí.

¹⁴ Y bi njabu ngu nú'a xqui mangua ra badi Isaia de nú'a ra hai'a ne bi 'ñena:

¹⁵ De yuhyadi de ra dæthe Jordá ja jani rá hai ra Sabuló ne rá hai ra Neftalí, ja thohnitho ra 'ñu ri ma pa ja ra ndehe,

ja guehni ra hai Galilea habu 'bui ndunthi ya ja'i nú'u hingyá xodyo.

16 Y nuya mengu de nú'a ra hai'a xqui 'mēdi hmaha

ja 'nara danga 'bexuui, pe nubyá ha, ya bi nja ra hyats'i ja nú'a ra hai'a.

Njabu gue'a xqui mangan ra badi Isaia.

17 Desde ya pa'u ra Jesu bi mudi bi zofu ya ja'i ne bi 'ñembabi:

—Ntsò'mhu ne ñobrihu ngue'a ya xa zòhò ra Ndá de mahets'i pa da ndá.

Ra Jesu bi zofu goho ya mēhua pa dyá nxadi'a

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

18 Y ra Jesu mi 'yo ja ra ñanga ndehe Galilea y bi hyandi mi 'yoni yoho ya 'ñòhò mri ncu, 'na de gue'u rá thuhu ra Simu nú'a bi thu'mbabi nehe ra Pedro, ha nu'a ma'na rá thuhu ra Andre, nú'ú mi ent'a yá xit'a ja ra ndehe ngue'a myá mēhua.

19 Nepu ra Jesu bi zofu'u ne bi 'ñembabi:

—Bá ehú tengaguihu y ga u't'a'ihu gui mpehuahu dega ja'i.

20 Nu'bú 'bestho nu'ú bi zopu yá xit'a nepu bi deni.

21 Y bi 'ño 'na tu'u nepu bi hyandi mi 'yoni má yoho ya 'ñòhò mri ncu, 'na rá thuhu ra Cobo y nu ma'na rá thuhu ra Xuua yá t'u ra Sebedeo, mi o mbo ra motsa co yá dada mi pò'ta yá xit'a. De guehni ra Jesu bi zofu'u.

22 Nepu 'bestho bi zohni'u yá motsa ne yá dada ne bi dena ra Jesu.

Ra Jesu mi xahna ndunthi ya ja'i

(Lc. 6:17-19)

23 Nu'bú ra Jesu bi ma bá gat'i gathu rá nguni Galilea y mi cut'a ja yá nija ya mengu de guehni pa mi xahni, y mi hācuabi gathu nu'araza ra hñeni mi pe'tsi'u, y mi 'yo mi zofu'u mi embi gue ya xqui zòhò ra Ndá de mahets'i pa da ndá.

24 Y bi ntanga ra noya gathu ja ra hai Siria, y bá ts'impabi gathu ya da'thi nú'u mi pe'tsa nu'araza ra hñeni ne nú'u mi pe'tsa ya ts'ondahi ne nú'u xqui 'be yá mfeni ne nú'u mi doua, y gathu mi òthe'a.

25 Y ndunthi ya ja'i bi dena ra Jesu, ya me Galilea, ya me Decapoli, ya me Jerusale, ya me Judea, ne ya me ri'nandi ra ðathe Jordá.

5

Ra Jesu bi nxahnate ja 'nara t'òhò

1 Ha nu mi hyanda ra Jesu gue ndunthi ya ja'i mi 'ñoui, nu'bú nu'á bi 'uegue de gue'u ne bi bòxa ja 'nara t'òhò ne ja bá hudini'a. Nepu bi zonga yá nxadi ne ja bi munts'iuini.

2 Y ra Jesu bi mudi bi xahni'u ne bi 'ñembabi:

Nú'u to'o di johya

(Lc. 6:20-23)

3 —Njapi nú'u to'o hingui 'ñets'i ja yá mfeni; nú'ú go gue'u ma da 'mui habu ri manda Ajuá, ne da hñani'u gathu ya japi nú'u yá meti Ajuá.

4 Njapi nú'u to'o tu yá mui; nú'ú go gue'u ma da thu'mba yá mui.

5 Njapi nú'u to'o tsetatho gathu nú'a te epabi; nú'ú go gue'u ma da t'umbabi ra ximhai pa go dyá meti'u.

6 Njapi nú'u to'o ne da 'yòt'e nú'a xá hño con gathu yá mui; nú'ú go gue'u da umba Ajuá ngu nú'a ne'u.

7 Njapi nú'u to'o ja yá nthecate; nú'ú ma da zutua rá nthecate Ajuá nehe.

8 Njapi nú'u to'o xá nt'axi yá mfeni; nú'ú ma da hyanda Ajuá.

9 Njapi nú'u to'o utua yá miqu'eiu hanja da 'mui te rá entho; nú'ú go gue'u ma da thu'mbabi dyá batsi Ajuá.

10 Njapi nú'u to'o thogui ya nt'atsate ngue'a òt'e nú'a xá hño; nú'ú go gue'u ma da 'mui habu ri manda Ajuá, ne da hñani'u gathu ya japi nú'u yá meti Ajuá.

11 Ha nu'ahú Ajuá da jap'a'ihu ora tsañ'ahu ya ja'i ne utsa'ihu ne ju'ts'ahu ya nc'uamba ngue'a gui tengaguihu.

12 Xi da johyahu ngue'a Ajuá ma da 'ra'ahu 'nara danga thaha nuni mahets'i. Njabu nehe bi t'utsa yá 'mehni Ajuá nú'u mi 'bui ante de gue'ahu.

Nu'ahu gui njahu ngu ra u ne ra ñot'i paya meximhai

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 Nu'ahu gui njahu ngu ra u ri cuqui habu t'u'tsi, ngue'a gui utuahu ra hoga nt'udi ri miqu'eihu. Ha nu'bu ra u di otho rá 'ñu, nu'bú ¿hanja strá cahi 'bu? Nu'a ga òthu, ga fòthubu pa da net'a ya ja'i ngue'a hinte ri muui.

14 Nu'ahu gui njahu ngu 'nara ñot'i grí yo'tuahu ri miqu'eihu. Nja ngu 'nara hnini bí tò mañá de 'nara t'òhò hinda za da t'agui, njabu nu'ahu nehe, hinda za gui 'ñaguihu ra hoga'mui.

15 Nehe 'bu ga tsòguehu 'nara ñot'i ne ga co'mhu co 'nara caho, nu'bú hinte da yot'i. Pe nu'bu ga tòtehu habu ga tòtehu, nu'bú ha, da yot'i gathu mbo ra ngu.

16 Nehe njahubu gui udihu 'nara hoga'mui ja yá thandi ri miqu'eihu pa da hyant'a ri hoga'muihu, ne njabu nu'ú da nsunda Ajuá ra Dada nú'a bí 'bui mahets'i.

Ra Jesu bi ma de rá ley ra Moise

17 Ogui beñhu gue stá ehe pa ga huata ra ley nú'a bi zogui ra Moise, nixi pa ga huata nú'a bi 'yofu ma'ra yá 'mehni Ajuá ma Dada. Nuga stá ehe pa ga òt'e gathu nú'a bi 'yofu'u, ne pa ga xi'ahu te ri bonga nú'a bi 'yofu'u.

18 Xi majuani dí xi'ahu gue hinda nhuata mahets'i ni ra ximhai asta gue'bu hinda

t'øt'e gatho nú'a mǎnga ra Mǎca T'ofó, ni 'nara noya ni 'nara letra hinda ma da gotho.

¹⁹ Nu'a t'ó'o hinda 'yøt'a gatho nuya hmanda mǎnga ra Mǎca T'ofó, masque nú'u xi ya t'uca hmanda, ne njabũ nehe da 'ñutua ma'ra ya ja'i pa hinda 'yøt'e, nú'a ra ja'i'a hinte ma da muui ja rá hmanda Ajuá. Pe nu'a t'ó'o da 'yøt'a gatho nuya ya hmanda ne njabũ da 'ñutua ma'ra ya ja'i pa da 'yøt'e, nú'a ra ja'i'a ma da muui ja rá hmanda Ajuá.

²⁰ Dí xi'ahũ, oxqui ma gui øthũ ngu øt'a ya fariseo ne ya xahnate de ra ley, nú'á hu yá mui gue øt'a gatho nú'a mǎnga ra ley pe ya yohmi, ngue'a njabũ hinda za gui 'bũhũ ja rá hmanda Ajuá.

*Ra Jesu bi mǎ de ra cue
(Lc. 12:57-59)*

²¹ Ya xa t'u't'ahũ ngu nú'a xqui t'utuabi ndu ri xitahũ maya'bu, gue oxqui hñotehũ, ngue'a nu'a t'ó'o hote ma da duxa ra ts'oqui ne pe'tsi te da dǎdi.

²² Pe nuga dí xi'ahũ gue nu'a t'ó'o da bø rá cue co rá miq'u'eiu, nú'á ya bi duxa ra ts'oqui ne pe'tsi te da dǎdi. Ne nu'a t'ó'o da zanga rá miq'u'eiu ne da 'ñembi gue ra 'bemfeni, nú'á ya bi duxa ra ts'oqui ne pe'tsi te da dǎdi ja ra ts'utbi. Y nu'a t'ó'o ri utsa rá miq'u'eiu ne ni pa dí hyandi ne da 'ñembi gue hinte rá fǎdi, nú'á ma dí gut'i ja ra nidu habũ bí zø ra tsibi pa nzantho.

²³ 'Bu 'na de gue'ahũ gui hǎmpahũ 'nara 'baha Ajuá ja ra niǎ ne ja gui beñhũni gue xcá tsø'tuahũ rá mui 'nari miq'u'eihũ,

²⁴ ja da tsohũni hmahã ri 'bahahũ ne penjũ rí maha gui 'yaphã ra pumbate ri miq'u'eihũ, ne nu'bu hã, bá e gui umfũ ri 'bahahũ Ajuá.

²⁵ Nu'bu 'nari ncontrahũ da ñap'ahũ ne da zix'ahũ ja ra ts'utbi, cohũ 'nara cohi ja ra 'ñu pa ya hingui tsøñhũ ja ra nzaya, ngue'a nu'bu gui tsøñhũni da manda'a da jo'ahũ fadi.

²⁶ Majuãni dí xi'ahũ gue hinda za gui pøñhũ de ra fadi asta hingui juthũ gatho ra thai nú'a gui tuhũ.

Ra Jesu bi mǎ de ra nts'inga medinthati

²⁷ Ya xa t'u't'ahũ ngu nú'a xqui t'utuabi ndu ri xitahũ maya'bu, gue oxqui nzinga medinthatihũ.

²⁸ Pe nuga dí xi'ahũ gue nu'a t'ó'o da hyanda 'nara 'behñã ne da hyøque, ya bi duxa ra ts'oqui, ja ra uenda ya bi zinga 'nara medinthati masque hønsẽ te bi beni de gue'a.

²⁹ 'Bu nuri dahũ ra 'ñei da ja'ahũ gui 'yøthũ 'nara ts'oqui, ma'na xá hño gui hñãihũ ne gui føthũbũ pa hingui 'yøthũ 'nara ts'oqui. Ngue'a ma'na xá hño da 'medi 'na xeni de ri ndo'yohũ que da t'ent'a gatho ri ndo'yohũ ja ra nidu.

³⁰ 'Bu nuri 'yehũ ra 'ñei da ja'ahũ gui 'yøthũ 'nara ts'oqui, ma'na xá hño gui hycjũ ne

gui føthũbũ pa hingui 'yøthũ 'nara ts'oqui. Ngue'a ma'na xá hño da 'medi 'na xeni de ri ndo'yohũ que da t'ent'a gatho ri ndo'yohũ ja ra nidu.

*Ra Jesu bi mǎ de ra nxuni
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)*

³¹ Ya xa t'u't'ahũ ngu nú'a xqui t'utua ndu ri xitahũ maya'bu, gue nu'a t'ó'o da hyeꝑũ rá 'behñã mahyoni da hoca 'nara he'mi dega nxuni.

³² Pe nuga dí xi'ahũ gue nu'a t'ó'o da hyeꝑũ rá 'behñã ne hinxa dimba 'nara ts'oqui xa 'yøt'e co ma'na ra ja'i, nu'bu nurá dame'a ri japi da 'yøt'a 'nara ts'oqui 'bu da hñuxui ma'na ra 'ñøhø. Nehe nura 'ñøhø to'o da nthãtũ nura 'behñã'a, ya ra zinga medinthati.

Ra Jesu bi mǎ de nú'u ri jura

³³ Nehe ya xa t'u't'ahũ ngu nú'a xqui t'utua ndu ri xitahũ maya'bu, gue oxqui jurahũ nú'a hingo majuãni, ngue'a nú'a gui jurahũ ja rá thandi Ajuá pe'tsi te gui 'yøthũ.

³⁴ Pe nuga dí xi'ahũ, oxqui jurahũ de 'na ni de ma'na, nixi por mahets'i ngue'a ja bí 'bũhni Ajuá,

³⁵ nixi po ra ximhai ngue'a ja guecua net'a Ajuá, nixi por Jerusale ngue'a go gue'a rá mǎca hñini ra Ndã de mahets'i.

³⁶ Nixi gui jurahũ po ri ñaxuhũ, ngue'a hinda za gui japhũ ni 'nari stahũ da t'axqui o da po'tsi.

³⁷ Hingue mahyoni gui jurahũ. 'Bu gui mañhũ ra hñã hã, nu'bu hina hina, ngue'a 'bu gui jurahũ go bí ehe de ra ts'ondahũ.

*Ra Jesu bi mǎ gue hingui ho to da 'ñecate
(Lc. 6:29-30)*

³⁸ Ya xa t'u't'ahũ ngu nú'a xqui t'utua ndu ri xitahũ maya'bu, gue nu'a t'ó'o da zemba rá da 'na, nehe'a da ts'emba rá da, y nu'a t'ó'o da do'tua 'nará ts'i 'na, nehe'a da tho'tua 'nará ts'i.

³⁹ Pe nuga dí xi'ahũ, oxqui nø'tuabihũ ya ts'o'mui. Nu'bu da me't'ahũ ri hmihũ ra 'ñei, umfũ nehe ra ngahã da me't'ahũ.

⁴⁰ 'Bu 'nara ja'i da ne da ñap'a'i pa da hñã'n'a ri pahnihũ, umfũ ri pat'i'hũ nehe.

⁴¹ 'Bu 'nara ja'i da ne da tu't'ahũ 'nara 'bats'i pa gui 'yohũ 'na kilometro, hñã'tsua'hũ ma'na kilometro.

⁴² 'Bu 'nara ja'i te da 'ya'ahũ, umfũ, ne 'bu 'nara ja'i da ne te gui hmiphũ, oxqui cømbahũ, hmiphũ.

*Maðihũ nú'u to'o ri utsa'ihũ
(Lc. 6:27-28, 32-36)*

⁴³ Ya xa t'u't'ahũ ngu nú'a xqui t'utua ndu ri xitahũ maya'bu, gue gui maðihũ ri miq'u'eihũ ne gui utsahũ nú'u to'o ri utsa'ihũ.

⁴⁴ Pe nuga dí xi'ahũ gue gui maðihũ nú'u to'o ri utsa'ihũ. 'Yaphũ Ajuá da japi nú'u to'o tsañ'ahũ. 'Yø'tuahũ ra hño nú'u to'o utsa'ihũ,

ne 'yapabihũ Ajuã po nú'ũ to'o nõñ'ahũ ne eC'ahũ.

⁴⁵ Ngue'a nu'bhũ gui øthũ njabũ, nu'bu' hã, grĩ hñats'ihũ Ajuã ra Dada bí 'bui mahets'i nú'ã to'o ri japi da bõxa ra hyadi pa ya hojã'i ne pa ya ts'o'mui, ne ri japi da 'uqi pa ya hojã'i ne pa ya ts'o'mui.

⁴⁶ 'Bũ grĩ madihũ hõnse nú'ũ to'o ri ma'ahũ, ne nu ma'ra ya ja'i hingrĩ madihũ, hinte ma thãhã ma gui hñanihũ. ¿Ha gue hingui øt'a njabũ ya ts'o'mui gã ja'i nehe?

⁴⁷ 'Bũ hõnse ri cuhũ gui zenguahũ ne nu ma'ra ya ja'i hingui umfũ ra nzengua, ¿te ma hño gui øthũ 'bu? ¿Ha gue hingui øt'a njabũ nehe nú'ũ hingyã gamfri?

⁴⁸ Mahyoni gui hñojã'ihũ con gatho ri miqu'eihũ, ngu Ajuã ra Dada bí 'bui mahets'i ra hojã'i con gathoguihũ.

6

Ra Jesu bi ma de ya hoga 'befi

¹ 'Yõthũ ya hoga 'befi, pe ogui øthũ pa gui põnga ri hmihũ, ngue'a 'bũ gui øthũ njabũ, hinte ma thãhã da 'ra'ahũ Ajuã ra Dada nú'ã bí 'bui mahets'i.

² Hangue ora gui uñhũ 'nara mfats'i pa ya hyoya, ogui xiphũ ma'ra te xcã øthũ ngu øt'a ya 'ñets'i. Nú'ũ ne dra zant'ua ra trompeta ja yã thandi, ja ya nija ne ja ya tai pa da põnga yã hmi. Xi majuañi dí xi'ahũ gue nu'ũ øt'a njabũ ya bi hñanga yã thãhã, hangue ya hinte ma thãhã tøm'i.

³ Pe nu'ahũ, 'bũ gui uñhũ 'nara mfats'i pa ya hyoya, osti pãdi ri 'yehũ ra ngãhã te pe ri 'ñeihũ. Pãsehũ, oto xqui petuahũ.

⁴ Ha masque mant'agui gui unga ri mfats'ihũ, pãhũ gue Ajuã ra Dada handi te xcã øt'ehũ mant'agui, y nu'ã ma da gu't'ahũ, pe hinda gu't'ahũ mant'agui.

Ra Jesu bi 'ñudi hanja da t'apa Ajuã (Lc. 11:2-4)

⁵ Ora gui aphũ Ajuã, oxqui 'yaphũ ja yã thandi ya ja'i ngu øt'a ya 'ñets'i pa da põnga yã hmi. Nú'ũ ri ho da 'yapa Ajuã má 'bai ja ya nija ne ja ya tai. Xi majuañi dí xi'ahũ, ya bi hñanga yã thãhã, hangue ya hinte ma thãhã tøm'i.

⁶ Pe nu'ahũ, ora gui aphũ Ajuã, cũthũ mbo ri nguñũ ne gui cot'a ri gostihũ, ne njabũ hã, gui 'yaphũ Ajuã ra Dada nú'ã 'bui habũ hindi hnequi. Y nu'ã da 'yõde nú'ã gui aphũ mant'agui, ne ma da gu't'ahũ, pe hinda ma da gu't'ahũ mant'agui.

⁷ Ora gui aphũ Ajuã, oxi xqui yoptahũ ya noya ngu øt'a nú'ũ ma'ra ya ja'i hingyã gamfri, ngue'a nu'ũ hu yã mui gue 'bũ da 'yõt'a njabũ, Ajuã da 'yõde ne da umbabi nú'ã adi'ũ.

⁸ Pe nu'ahũ oxqui ma gui njahubũ ngu øt'e'ũ, ngue'a Ajuã ra Dada ya pãdi te øt'ahũ ra 'bedi.

⁹ Nu'ahũ 'yaphũ Ajuã njaua: Ma zi Dada'ihẽ gui 'bui mahets'i, drã nsunda ri maça thuhu.

¹⁰ Bá ehe gui ndã, ne dá t'õt'a ri paha nuua ja ra ximhai ngu bí t'õt'e nubũ mahets'i.

¹¹ 'Racje te ga tsihe nubya rapaya.

¹² Ne pungaguihe ma thaihe ngu dí pumbahẽ nehe nú'ũ to'o tucje.

¹³ Ne oxqui hocje ga øthe ya ts'oqui. Nñangaguihe de ra nts'o,

ngue'a go gue'e grã nda, ne ja ri ts'edi ne ri nsunda pa nzantho. Njabũ gue'a.

¹⁴ Nu'bhũ gui pumbahũ nú'ũ to'o øt'ahũ ra nts'o'mui, Ajuã ra Dada bí 'bui mahets'i nehe ma da pun'a ri ts'oquihũ.

¹⁵ Pe 'bũ hingui pumbahũ nú'ũ to'o øt'ahũ ra nts'o'mui, nu'bu' nixi Ajuã ra Dada hinda pun'a'ihũ ri ts'oquihũ nehe.

Ra Jesu bi ma de ra ayuno

¹⁶ Ora grĩ ayunahũ, ogui øt'ehũ co ra dumui ngu øt'a ya 'ñets'i pa da fãdi gue ri ayuna. Majuañi dí xi'ahũ gue ya bi hñanga yã thãhã, hangue ya hinte ma thãhã tøm'i.

¹⁷ Pe nu'ahũ, ora grĩ ayunahũ, eca ri ñaxuhũ ne xuca ri hmihũ ngu xcã nzãihũ,

¹⁸ pa hinda fãdi ua grĩ ayunahũ. Hõnse Ajuã ra Dada nú'ã 'bui habũ hindi hnequi, go gue'a da bãdi nú'ã gui øt'aschẽhũ. Nu'ã go handi nú'ã gui øthũ mant'agui, y ma da gu't'ahũ, pe hinda ma da gu't'ahũ mant'agui.

Pe'tsa ri hñohũ nuni mahets'i (Lc. 12:33-34)

¹⁹ Ogui nehũ gui pe'tshũ ndunthi ya hño nuua ja ra ximhai habũ da zip'ahũ ya zu'ue ne da dec'ahũ ra mboxcua ne da bep'ahũ ya be.

²⁰ Pe'tsa ri hñohũ nuni mahets'i habũ bí jo'o ya zu'ue, ne otho ra mboxcua, nixi ya be hinda za da yat'ini da bep'ahũ.

²¹ Ngue'a habũ gui pe'tsa ri hñohũ, ja guehni oda ri mfenihũ.

Ra ñot'i de ma ndo'yohũ (Lc. 11:34-36)

²² Nuri dahũ go gue'ũ di yot'a gatho ri ndo'yohũ. Hangue nu'bhũ ri dahũ 'bui xá hño, nu'bu' di yot'a xá hño gatho ri ndo'yohũ.

²³ Pe nu'bhũ ri dahũ hingui 'bui xá hño, nu'bu' gatho ri ndo'yohũ 'bui ja ra 'bexuui. Nehe gui njahubũ gui 'buhũ ja ra 'bexuui 'bũ hingui huxa ri thandihũ xá hño ja Ajuã.

Hingui tsa to da mepa yoho ya hmu (Lc. 16:13)

²⁴ Hinda za gui pẽphũ yoho ya hmu, ngue'a njabũ 'na grĩ utsahũ ha nu ma'na gui madihũ, y 'na de gue'ũ gui pẽphũ xá hño ha nu ma'na hina. Njabũ nehe hinda za gui pẽphũ Ajuã 'bũ hõnse oda ri mfenihũ ya hño de ra ximhai.

Ajuḗ su gatho yá bḗtsi'a
(Lc. 12:22-31)

²⁵ Hangue dí xi'ahú oguí tu ri muihu 'bu otho te guí tsihu ne 'bu otho te guí hyehú, ngue'a ma'na ri muui da 'yoda ri mfenihu Ajuḗ que da 'yoda ri mfenihu nú'a te guí tsihu ne nú'a te guí hyehú.

²⁶ Hyanthmahú ya zi ts'intshu, nu'ú hingui pot'i nixi xofu ni pe'tsa yá 'me'tsi, pe Ajuḗ ra Dada go gue'a umbi te da zi'ú. Xihma'ihu, ḗha gue hingue ma'na gyá hmadihu que gue'ú?

²⁷ ḗTo'o 'na de gue'ahú tsa guí japhu ma'na strá hñets'i ri ndo'yohu co ri mfenischehu? Jo'o ni 'na.

²⁸ Nu'ubú, ḗhanja guí tu ri muihu 'bu otho te guí hyehú? Hyanthu hanja gra nhye ya zi dōni 'bai ja ra mbonthi y jo'o to'o ri jamasu. Nu'ú hindi mpefi nixi tu yá mui.

²⁹ Dí xi'ahú gue nixi ra ndá Salomó masque mi he ya hoga he ne xi mi jababi, pe hints'u mi hnequi mahotho'a ngu ya zi dōni.

³⁰ 'Bu Ajuḗ heta ya dōni de ra mbonthi nú'a xá nc'amibya pe dixudi ya da 'yot'i nepu da ts'at'i, xi nu'ahú, ḗhanja hingui camfrihu gue Ajuḗ ma'na da jamasuhú que ya dōni?

³¹ Hangue odi tu ri muihu guí 'ñe'ihu: "ḗTe ga tsihubya? o ḗte ga hehubya?"

³² Ngue'a nuya 'ñagamfri nzantho tu yá mui 'bu othobi te da zi ne te da hye. Pe nu'ahú odi tu ri muihu, ngue'a Ajuḗ ra Dada bí 'bu mahets'i ya go pa'a te gatho ø't'ahú ra 'bedi.

³³ Hyoñhu 'met'o hanja da za guí 'buhu xá hño ja rá hmanda Ajuḗ ne guí 'yohu ngu nú'a ri ho'a, y njabu Ajuḗ hinda 'be't'ahú gatho nú'a te guí hoñhu.

³⁴ Hangue oguí tu ri muihu de nú'a te da 'ñe'ahú dixudi, nguetho nu'bu guí pahmahú te 'be guí thohú dixudi, nu'ubú ma'na da du ri muihu, ngue'a hyastho di thohú te dí thohú.

7

Ogú 'yøhu ri miqu'eihu
(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ Ogú 'yøhu ri miqu'eihu pa njabu hinto da 'yø'a'ihu nehe.

² Ngue'a 'bu guí 'yøhu ri miqu'eihu, nu'ubú Ajuḗ ma da hñap'ahú nguenda de gatho nú'a ri 'ñøtehu ne hinda yo rá mui'a de gue'ahú.

³ Nu'ahú guí 'yøhu de nú'a ø't'a ri miqu'eihu, ḗhanja hingo guí jamasuhú nú'a te guí øtqu'ehú? Nu'ahú go guí hanthú nura t'uca paxi o ja rá da ri miqu'eihu, ḗhanja hingo guí hanthú nú'a ra xeca za o ja ri dahu?

⁴ ḗHanja da za guí 'ñemfu ri miqu'eihu: "Hoqui ga hap'a ra paxi o ja ri da," 'bu hingo xcá hahu 'met'o nú'a ra xeca za o ja ri dahu?

⁵ Nu'ahú gyá 'ñets'ihu, go da hñaihu 'met'o nú'a ra xeca za o ja ri dahu, pa njabu ma'na

gui hyanthu xá hño pa guí hñamfu nú'a ra paxi o ja rá da ri miqu'eihu.

⁶ Oxqui umfu ra maça noya nú'u ya ja'i hingui pa da su, ngue'a nu'ú nja ngu ya zate tsat'yo ne da 'yø't'ahú ra nts'o'mui, nehe nja ngu ya ts'adi ts'ontho nú'a t'umbi.

'Yadihu ne da t'a'ahú
(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ 'Yadihu ne da t'a'ahú. Hyonihu ne guí ts'adihu. Oxqui tsaya guí 'yapabihu Ajuḗ y nu'á ma da 'yøde ri nt'adihu.

⁸ Ngue'a nu'á tó'o adi da t'umbabi, ne nu'á tó'o honi da zadi, y nu'á tó'o apabi Ajuḗ da 'yøtua rá nt'adi.

⁹ ḗTo'o 'na de gue'ahú nú'ahú gyá dadahu 'bu ri bātsihu da 'ya'ahú 'nara thuhme y go guí umfu 'nara do? Jo'o.

¹⁰ ḗO 'bu da 'ya'ahú 'nara huḗ y go guí umfu 'nara qu'eña? Hina ḗngue hḗ?

¹¹ Tsatho nu'ahú xi gyá ts'o'muihu pe guí pahú guí umfu te da zi xá hño ri bātsihu, xihma Ajuḗ ra Dada bí 'bui mahets'i, ḗha gue hinda 'ra'ahú gatho nú'a xá hño 'bu guí apabihu?

¹² Nu'a guí nehú da 'yø't'ahú ya ja'i, 'yø'tuahú njabu nehe'ú. Guehna manga njabu nú'a bí 'yofo ra Moise ne nú'a bí 'yofo nú'u ma'ra yá 'mehni Ajuḗ.

Cúthú ja ra ts'i'ma gosthi
(Lc. 13:24)

¹³ Cúthú ja ra gosthi nú'a xá nts'i'mi pa grí maha habu ja ra te pa nzantho. Ngue'a nu'ú tó'o cut'a ja ra gosthi xá nguni gue'ú ri ma ja ra nidu, y nura 'ñu de nú'a ra gosthi'a xi rá nguni, y ndunthi to'o cut'a ja nura gosthi'a.

¹⁴ Pe xi rá nts'i'mi nura gosthi habu cut'i nú'u to'o ri ma ja ra te, y nura 'ñu de nú'a ra gosthi'a xi rá nts'i'mi, ha ts'atho nú'u to'o cut'a ja nura gosthi'a.

Ya 'bai gá za faditho po yá fruta
(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Jamasuhú hinda ts'oc'a ri mfenihu nú'u ri 'ñet'a mefi de Ajuḗ, nú'u ma da 'ñepu pa da ne da hya'ahú, ngue'a nu'ú ri 'ñet'a hoja'i ne ri 'yo ngu ya zi deti, pe de mbo yá mfeni nja ngu ra dumanthuhu gá mi'ño.

¹⁶ Nu'ahú ma guí pahú to'o'ú ngue'a da hnequi ja yá ts'o'befi ø't'e'u. Ngue'a nuya ts'o'mui hingui tsa da 'ñudi ya hoga 'befi, nja ngu ya xin'ini hingui tsa da unga ya obxi, ne ya 'bint'o hingui tsa da unga ya igo.

¹⁷ Gatho ya hoga 'bai gá za unga ya hoga fruta, pe nuya ts'o 'bai gá za hingui tsa da unga ya hoga fruta.

¹⁸ Y 'nara hoga 'bai gá za hingui tsa da unga nú'a hingrá hoga fruta, nixi nú'a hingrá hoga 'bai gá za hingui tsa da unga ya hoga fruta.

¹⁹ Y gatho nuya 'bai gá za hingui unga ya hoga fruta ma da ts'et'i ne da ts'at'i.

²⁰ Y njabu ma gui pahu to'o gue'u ri 'ñet'a mefi de Ajuá co nuyá ts'o'befi di øt'e'u.

Hinga gatho ya ja'i ma da yat'a habu bi manda Ajuá

(Lc. 13:25-27)

²¹ 'Bui ndunthi to'o engagui: "Ma zi Hmu'i, ma zi Hmu'i", pe nu'á hinda za da yat'a mahets'i habu bi manda Ajuá ma Dada 'bu hinda 'yø'tua rá paha'a.

²² Nu sta zø rá ngats'i ra pa ndunthi ma da 'ñengagui: "Ma zi Hmu'ihe, ma zi Hmu'ihe, nuje dá xañhe ri noya, ne co ri ts'edigue dá eñhe ya ts'ondahi, ne co ri ts'edigue dá øthe ndunthi ya danga nt'udi."

²³ Pe nuga ma ga thatuabi'u ne ga embabi: "Hinstá pa'agahu, 'uehu de gueque nú'ahu gyá ts'o'ja'ihu."

Ra 'bede de yoho ya 'ñøhø bi hyoca 'ra nayá ngu

(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ Nu'á tó'o da 'yøde nuya ya noya di xi'ahu ne da 'yøt'e njabu, nú'á ri nhyecuaui 'nara ja'i xi bi nja rá mfeni bi hyoca rá ngu ja ra medo.

²⁵ Ne 'mefa bi da ndunthi ya dá'ye, bi zø ya nzøthe, bi nja ndunthi ya bunthi, pe nurá ngu'á himbi yøt'e ngue'á xqui hyoca ja ra medo.

²⁶ Pe nu'á tó'o da 'yøde nuya ya noya ne hinda 'yøt'e, nú'á ri nhyecuaui 'nara ja'i nú'á bi 'ñotho rá mfeni bi hyoca rá ngu ja ra 'bomu.

²⁷ Ne 'mefa bi da ndunthi ya dá'ye, bi zø ya nzøthe, bi nja ndunthi ya bunthi, nepu nurá ngu'á bi yøt'e ne bi 'medi gatho.

²⁸ Ha nu mi uadi ra Jesu bi manga nuya ya noya, nuya ja'i xi bi 'yø nts'edi de nú'á xqui xipabi'u,

²⁹ ngue'á mi zofu'u co rá ts'edi Ajuá, hingue ngu mi øt'a ya xahnate de ra ley.

8

Ra Jesu bi 'yøthe 'na mi henga ra lepra

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Nu mi gai ra Jesu de ja ra t'øhø habu mi utuate, xi bi ðena ndunthi ya ja'i.

² Ne bi nthui 'nara ja'i mi tsu 'nara hñeni rá thuhu ra lepra nú'á tsit'atho ra ngø. Nura ja'i'á bi ndandiñahmu ja rá ua ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Ndada, 'bu gui nehma, da za gui 'yøthegui.

³ Nu'bu ra Jesu bi hñuxa rá 'ye ne bi 'ñembi:

—Haha dí ne ga øthe'i, y ya gá ñani.

Y ngu bi uadi bi manga njabu, 'bestho bi ñani ra da'thi.

⁴ Nepu ra Jesu bi 'ñembi:

—Oto xqui ma gui xipi. Rí ma ja ra nija ha, pa da hyant'a ra macja, ne gui unga ri 'baha nú'á bi manga ra Moise, pa njabu da badi ya ja'i gue ya xcá ñani.

Ra Jesu bi 'yøthebi 'nará 'bego 'nara ndá gá soldado me Nroma

(Lc. 7:1-10)

⁵ Nepu ra Jesu bi yat'i ja ra hñini Ncapernau y ja bi nthuini 'nara ndá gá soldado de ra hai Nroma.

⁶ Y nura ndá'á bi bantebi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Ndada, 'nama 'bego bi nts'onate ne hingui tsa da 'ñani, ne xi tsi'ti.

⁷ Nu'bu ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Maha, ma ga øthe.

⁸ Nu'bu nura ndá gá soldado bi datui ne bi 'ñembi:

—Hina, hini 'ñepcagui gui cat'a mbo ma ngu. Nugui nu'á di padi gue hønse co ri noya gui ma, numa 'bego da ñani.

⁹ Ngue'á nugui 'bui to'o ri mandagui nehe, pe nequi dri manda. Dí pe'tsa ya soldado ja ma hmada, y 'bu ga emba 'na de gue'u: "Rí mani", da ma, o 'bu ga emba ma'na: "Bá ehe", nu'á da 'ñehe. Ha nu'bu ma 'bego ga embi: "Pe nuna 'befina", nu'á da mefi.

¹⁰ Mi 'yøde njabu ra Jesu xi bi 'yø ndunthi ne bi 'ñembabi nú'u mri ðeni:

—Majuani di xi'ahu, nugui hinstá tsudi ni 'nara me Israel nú'á xi di ja rá jamfri ngu nura jamfri pe'tsa nuna 'ñøhøni.

¹¹ Dí xi'ahu gue ndunthi ya ja'i maxøgue ra ximhai nú'u hingyá me Israel ma da yat'a mahets'i habu bi manda Ajuá ne da hñu ja ra mexa mahyegui co ra Abrá, co ra Isaac, ne co ra Cobo.

¹² Pe ya me Israel nú'u ri 'ñepa hmaha da hñu ja ra mexa, Ajuá hinda ma da hopi da yat'a mahets'i. Nu'á ma da nja, ma da mehni'u ja ra 'bexuui, y nuni ja di zohmani ne ja di gustamani yá ts'i.

¹³ Nepu ra Jesu bi 'ñemba ra ndá gá soldado:

—Rí ma ri ngu ngue'á nuri jamfri xa muui ndunthi, ne xa njabu ngu xcá ne.

Y nurá 'bego ra ndá gá soldado 'bestho bi ñani nura ora'a.

Ra Jesu bi 'yøthebi rá to ra Pedro

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ 'Mefa de gue'á ra Jesu bi ma ja rá ngu ra Pedro, y ja mi 'benini rá to ra Pedro mi umba ra nzø.

¹⁵ Nepu ra Jesu bi hñu'tsua rá 'ye y 'bestho bi tsaya ra nzø mi tsudi. Nepu 'bestho bi nangui ra 'behña ne bi hyocui te bi zi'u.

Ra Jesu bi 'yøthe ndunthi ya da'thi

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Ya de mi put'a nde ra Jesu bá ts'impabi ndunthi ya da'thi, 'ra mi pe'tsa ya ts'ondahi. Y co 'nada ra noya bi ma bi 'yenga nú'u ya ts'ondahi mi pe'tsi'u, ne bi 'yøthe gatho nú'u to'o mi hñeni.

¹⁷ Gatho nuya bi 'yøt'a ra Jesu pa bi nja ngu nú'á xqui manga maya'bu ra badi Isaia

ja ra Maça T'ofu bi 'ñena: “Nu'á go gue'a bi hñaga ma hñeniñu, ne bi hñasca gatho ma eguiñu.”

*Yoho ya ja'i to'o mi ne da dena ra Jesu
(Lc. 9:57-62)*

¹⁸ Ne 'mefa bi hyanda ra Jesu ndunthi ya ja'i xqui the'tsi'a. Nu'bú nu'á bi 'ñemba yá nxadi:

—Maha ri'nandi ra ndehe.

¹⁹ Y ante da ma'u, 'nara xahnate de ra ley bi joni habu mi 'bai ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, nugui dí ne ga ten'a'i pa habu gatho gui ma ga ma nehe.

²⁰ Ra Jesu bi dátui bi 'ñembi:

—Ya haho ja yá hñado, ne ya ts'intu'ja yá 'bafi, pe Nú'a To'o bi e bi Nja'i otho ni habu da me rá ñaxu.

²¹ Nepu 'na de yá nxadi ra Jesu bi 'ñembi:

—Ma zi Hmu'i, 'raca nsequi ga ma ga agui ma dada, nepu ga pengui ga ten'a'i.

²² Ra Jesu bi dátui bi 'ñembi:

—Bá ehe tengagui, tsopu nú'u xa du go dá 'yagui nú'u yá mi'ñagamfriui.

*Ra Jesu bi japi bi tsaya ra bunthi
(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)*

²³ Nepu de gue'a ra Jesu bi bõxa ja ra motsa co yá nxadi pa bi ma ri'nandi ra ndehe.

²⁴ Ne de mi 'yo'u ja ra ndehe mi damfri'u bi nja 'nara danga bunthi xi nts'edi asta mi ne da punts'a ra motsa ne mi tonts'a ra dehe pa mbo. Ha nura Jesu mi aha.

²⁵ Nu'bú yá nxadi 'bestho bi ma bá ats'i ne bi 'ñembi:

—Ma zi Hmu'ihe, ñangaguihe ngue'a ya ma da mpunts'a ra motsa mbo ra dehe.

²⁶ Y nu'á bi 'ñembabi:

—¿Pa te guí tsuhu? ¿Ha gue otho ri jamfrihu?

Nu'bú ra Jesu bi 'mai pa bi zwi ra bunthi ne ra ndehe. Y 'bestho ra ora'a bi ntsaya.

²⁷ Nu mi hyanda njabu yá nxadi xi bi 'yø ne mi 'ñembi'u:

—¿Te ma ts'edi haní gue asta ra ndahi ne ra dehe øtua rá noya!

*Ra Jesu bi 'yemba ya ts'ondahi yoho ya 'ñøhø myá me Gadara
(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)*

²⁸ Nepu bi zõnga ra Jesu ri'nandi ra ndehe co yá nxadi ja 'nara hai rá thuhu Gadara, y ja bi nthuini yoho ya 'ñøhø bi bõnga habu mi ja ya nt'agui. Nú'u ya 'ñøhø'u mi pe'tsa ya ts'ondahi xi xmá nts'o, ha xi mi pite ndunthi, nixi mi tsa to da 'ranga nú'a ra 'ñu'a habu mi 'bu'u.

²⁹ Nuya 'ñøhø'u bi ña nts'edi ne bi 'ñemba ra Jesu:

—¿Te guí hongua habu dí 'buhe nú'i Jesu rá T'u'i Ajuá? Hingui tsøta ra ora pa gui huatcahe, nu'bú ¿hanja xcá ehe gui xaxcahe?

³⁰ Guethu de guehni mi 'yoni 'na tax'o ya ts'udi mi ñuni.

³¹ Y ya ts'ondahi bi 'yapa nsequi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Bu ma gui 'yenje de guecua, 'racje nsequi ga cathe ja nuyu ya ts'udi bi 'yoni.

³² Nu'bú ra Jesu bi 'ñembi:

—Haha, rí maha, ja da bá cuthani.

Nu'bú 'bestho ya ts'ondahi bi bõni de nú'u yoho ya 'ñøhø ne bi ma bá cat'a ja ya ts'udi. Nepu nura ora'a gatho ya ts'udi bi nest'ihi bi hñøt'a ja 'nara ma'ye pa bi ma bá zo ja ra ndehe y gatho bi jat'i.

³³ Y nuya mapts'udi bi nest'ihi co ra ntsu asta bi zõnga ja ra hnini ne bi xipa ya ja'i te bi 'yøt'ua ra Jesu nú'u yoho ya 'ñøhø xqui 'yembabi'u ya ts'ondahi.

³⁴ Nu'bú gatho ya mengu de nú'a ra hnini'a bi ma bá c'a'tsa ra Jesu pa bi 'yapa ra favo da ma de guehni pa da ma ma'na ra hnini.

9

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara da'thi himi tsa da 'ñani

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Nu'bú ra Jesu bi yopa bõxa ja ra motsa ne bi 'raxa ri'nandi ra ndehe pa bi yopa menga ja rá hai.

² Mi zõnga rá hai bi ts'i'tsua 'nara 'ñøhø mrá ts'onate himi tsa da 'ñani ne xqui t'ents'a ja 'nara 'bebo. Y nu mi hyanda ra Jesu gue xi mi ja yá jamfri nú'u ya ja'i to'o mi ndude ra da'thi, nu'bú bi 'ñembabi ra da'thi:

—Ma zi t'u'i, johyabya ngue'a ya stá pun'a'i ri ts'oqui.

³ Nu'bú nu 'raya xahnate de ra ley mi 'buhni bi mudí bi bengá ya ts'omfeni ne mi 'ñémbi 'na ngu ma'na: “Nuna 'ñøhøni ri 'ñet'a Ajuá.”

⁴ Ra Jesu bi batho nú'a mi beñ'u y bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí beñhu nú'u ya ts'omfeni de guequi?

⁵ Pa guequi hinte rá hñei ga pumba yá ts'oqui nuna 'ñøhø nixi pa ga embi: “Nangui ne 'ño”.

⁶ Pe pa gui pahu gue Nú'a To'o e bi Nja'i ja rá ts'edi nuua ja ra ximhai pa da pumba yá ts'oqui ya ja'i, ma ga øt'a njaua pa gui pahu.

Nepu bi 'ñemba nú'a ra da'thi:

—Nangui, juxa ri mfdi rí ma ri ngu.

⁷ Nu'bú ra da'thi 'bestho bi nangui bi ma rá ngu.

⁸ Y mi hyanda ya ja'i nú'a bi nja, nu'ú xi bi 'yø, ne bi xocambeni Ajuá ngue'a nú'a xqui umba ra ts'edi 'nara ja'i pa bi 'yøt'e njabu.

*Ra Jesu bi zofo ra Mateo pa drá nxadi
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)*

⁹ Nepu ra Jesu bi ma de guehni y bi hyanda 'nara 'ñòhò rá thuhu ra Teo mrá ngxboja mi hudi ja rá mexa. Y ra Jesu bi 'ñembabi:

—Bá ehe tēngagui.

Nepu ra Teo 'bestho bi 'mai ne bi deni'a.

¹⁰ Nepu ra Jesu bi ma ja rá ngu ra Teo ne ja bi hñudini bi ñuniui yá nxadi co ma'ra ya 'ñatsa ngxboja ne ma'ra ya ts'oja'i xqui zōnini.

¹¹ Y mi hyanda ya fariseo gue ra Jesu bi hñuhui bi ñuniui ya ts'oja'i, nu'bú nuya fariseo'u bi 'yambabi yá nxadi ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Xi ri xahnatehu çhanja ri ñuniui gatho nuyu ya ts'oja'i?

¹² Nu mi 'yøde ra Jesu bi mąnga njabu ya fariseo, nu'bú bi 'ñembabi:

—Nura ja'i hinte ma hñeni pe'tsi hingui øt'a ra thoni pa ra 'ñethi, pe nu'u tó'o ri hñeni ha, hongra ra 'ñethi.

¹³ Rí ma gui nxadihu pa gui pahu te mąnga ja ra Maca T'ofu nu habu bi 'ñena Ajuá: "Nugui ma'na dí ne gui mpe'tsuhu ra nthe-cate 'na ngu 'na que gui tsincahu ya mbo'ni pa gui yohu gui 'bahaguihu." Nugui hin-stuá ehe pa ga zofu ya hoja'i, nugui stuá ehe pa ga zofu ya 'yøt'ats'oqui pa da ñobri'u.

Ra Jesu bi t'ambabi de ra ayuno

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Nepu de gue'a yá nxadi ra Xuua Xi'tsate bi 'ñehe bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—çHanja nuje ne ya fariseo dí ayunahe ndunthi ya i'qui, ha nuri nxadigue hin-hya'mu ri ayuna'u?

¹⁵ Y ra Jesu bi 'ñemi:

—'Bu da nja 'nara nthati ne ra navio da mbitabi yá amigo, nuyá amigo rí 'ñepi da johyau ri navio ne hinda du yá mu. Nehe numa nxadi nja ngu nuyá amigo ra navio. Pe sta zø ra pa ga ma de guecua, nu'bú ha, da za da ayuna ma amigo co ya dumui.

¹⁶ Hinxá hño da 'bø'ta 'nara zedutu co 'nara 'ra'yo dutu, ngue'a 'mefa da nunts'a ra 'ra'yo dutu ne da gat'a ra zedutu, nepu njabu ma'na da ntunga ra zedutu.

¹⁷ Nehe hinxá hño da sit'a ra vinu ja 'nara zebota, ngue'a nu'bú de tse'di ra vinu, nu'bú da ntunga ra zebota ne nú'a te di po da mfani ne ma'na da ts'oca ra zebota. Hangué mahyoni da sit'a ra vinu ja 'nara 'ra'yo bota pa njabu masque xi di ja rá ts'edi ra vinu, hinda ntunga ra bota.

Bi ñani rá t'ixu ra Jairo, nehe bi ñani nú'a ra 'behña bi danba rá he ra Jesu

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Ngu bi uadi bi mąnga njabu ra Jesu, bi zøhø habu mi 'bu'i'a 'nara nda de ja yá nija ya xodyo, ne bi ndandiñahmu ne bi 'ñemi:

—Dá e ga xi'i gue ja ts'u rí du ma t'ixu. Hangué dí bante'i gui ma gui hñu'tsua ts'u ri 'yε pa da yopa nte.

¹⁹ Nu'bú ra Jesu 'bestho bi ma co yá nxadi ne bi meui nú'a ra nda'a.

²⁰ Y de mi 'yo'u ja ra 'ñu mi pani 'nara 'behña mi hena 'nara hñeni mi xo'tua ya ji y ya mi pe'tsa 'ret'amayoho njeya mi njabu. Nu'á bi joni ja rá xatha ra Jesu pa bi danbabi rá he.

²¹ Ngue'a mi bense ja rá mfeni nura 'behña'a ne mi ena: "Dí camfri gue 'bu hønse ga thunbabi rá ñani rá he ga ñani 'bestho de ma hñeni."

²² Ha ra Jesu bi mpants'i bi hyandi ne bi 'ñemi:

—Ma zi t'ixu'i, johyabya ngue'a co ri jam-fri xcá ñani.

Y nura 'behña 'bestho bi ñani ra ora'a.

²³ Nepu bi zōnga ra Jesu co yá nxadi ja rá ngu nú'a ra nda ja xqui du rá t'ixu. Y mi 'buhni ya me'mda mi pe'mda, ne ndunthi ya ja'i xi mi zoni.

²⁴ Y ra Jesu bi 'ñemba ya ja'i:

—Pøñhu ts'u pa thi. Nura nxutsi aha, hingue xa du.

Pe ya ja'i mi thentho ra Jesu.

²⁵ Pe ngu bi bøni'u pa thi, ra Jesu bi yat'i habu mi 'benga ra nxutsi ne bi mipa rá 'yε, nepu nu'á 'bestho bi nangui.

²⁶ Y gatho nú'a ra hai de guehni bi ntunga ra noya de nú'a ra nxutsi xqui yopa nte de ra du.

Ra Jesu bi 'yøthe yoho ya goda

²⁷ Nepu nu mi ma ra Jesu de guehni, yoho ya goda bi deni'a ne bi ña nts'edi'u bi 'ñena:

—iNú'i rá T'u'i ra nda Davi, pescahe ra nthecate!

²⁸ Pe ra Jesu bi thotho ne bi ma bá cat'a ja 'nara ngu, ha nuya goda bi deni'a y bi yat'i'u nehe. Nepu ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—çHa gui camfrihu gue da za ga øthe'ihu?

Nu'á bi 'ñemi:

—Haha, Ndada, da za.

²⁹ Nu'bú ra Jesu bi hñu'tsua rá 'yε ja yá da'u ne bi 'ñemi:

—Dá njabu ngu nú'a xcá camfrihu.

³⁰ Y 'bestho ra ora'a bi xogui yá da'u. Nepu ra Jesu bi hñu'mba ra hña ne bi 'ñemi:

—Oxqui ma gui mañhu to'o bi 'yøthe'ihu.

³¹ Pe nu mi bøni de guehni'u bi xipa gatho nuya mengu de guehni gue go ra Jesu xqui 'yøthe'u.

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara gone

³² Y ngu bi bōnga ya goda de guehni, bá ts'impa ra Jesu 'nara gone mi pe'tsa 'nara ts'ondahi.

³³ Nepu ra Jesu bi 'yemba nú'a ra ts'ondahi mi pe'tsa nura gone, ne nu'á 'bestho bi za bi ña. Nuya ja'i xi bi 'yø, ne mi 'ñemi'u 'na ngu ma'na:

—Masque núju go guecju rá hniniguihu Ajuá, pe hinhya'mu stá hanthu 'nara nt'udi xi ra dangui ngu nú'a stá hanthubyu.

³⁴ Pe nuya fariseo bi 'ñena'u:
—Nuní hānpa rá ts'edi ra ndá de ya ts'ondahi pa engá ya ts'ondahi.

Ra Jesu xi bi hueca ya ja'i

³⁵ Nura Jesu mi 'yo gatho ja ya danga hnini ne ya t'uca hnini, ne mi cut'a ja ya nija pa ja mi utuateni, ne mi øthe gatho ya da'thi, ne mi zofo ya ja'i mi embi gue ya xqui zøhø ra Nda de mahets'i pa da nda.

³⁶ Y mi hyanda ra Jesu gatho nuya ja'i, xi bi huequi'u ngue'a 'ñena ya zi deti jo'o to'o da su y mi tu yá mui ngue'a himi padi to'o da deni'u.

³⁷ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:
—Majuani dí xi'ahu, nuua xi ja ndunthi ra sofo pe jo'o ya mæfi.

³⁸ Hangue 'yapabihu Ajuá nú'a to'o rá meti nuna ra 'befi pa da mehna ya mæfi da guxa nuna sofona.

10

Ra Jesu bi zohna nú'u 'ret'amayoho yá nxadi

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Nu'bú ra Jesu bi zohna nú'u 'ret'amayoho yá nxadi xqui huahni, ne bi umba ra ts'edi'u pa da 'yenga ya ts'ondahi ne da 'yøthe gatho ya hñeni.

² Nuya guehya yá thuhu nú'u 'ret'amayoho yá apostol xqui hñuts'i: rá mædi ra Simu nú'a bi hñu'mbabi drá thuhu ra Pedro, ne ra Andre rá cu, ne ra Cobo, ne ra Xuua rá cu, di yoho'u yá t'u ra Sebedeo.

³ Nepu ra Lipe, ne ra Tolo, ra Toma, ne ra Teo nú'a mrá ngxboja, ne nú'a ma'na ra Cobo rá t'u ra Alfeo, ne ra Lebeo nú'a bi thu'mbabi nehe ra Tadeo.

⁴ Nepu nú'a ma'na ra Simu nú'a xqui 'ñoui ya cananista, ne ra Juda Iscariote nú'a to'o bi da ra Jesu.

Ra Jesu bi mehna yá nxadi pa da zofo ya ja'i

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Nu'bú gatho nú'u 'ret'amayoho yá nxadi ra Jesu bi mehni ne bi 'ñembabi:

—Nubyá oxqui ma gui zohu nú'u hingyá me Israel, nixi ya me Nsamaria.

⁶ Rí maha go da bá zohu ya me Israel nú'u go gue'u rá hnini Ajuá xa 'mædi ngu ya zi deti.

⁷ Rí maha gui umfu nt'øde gue ya xa zøhø ra Nda de mahets'i pa da nda.

⁸ 'Yøthehu nú'u to'o di tsu ra lepra, ne nú'u di pe'tsa ma'ra ya hñeni, ne japhu da nte ma'na'qui nú'u xa du, ne 'yembahu ya ts'ondahi nú'u to'o di pe'tsi. Ngu stá 'ra'athohu nuna ts'edina, njabu nehe ma gui fats'ithohohu ya ja'i.

⁹ Oxqui ma gui haxhu ra boja pa ja ra 'ñu, nixi ra t'axi nixi ra oro nixi ra cobre.

¹⁰ Ne oxqui haxhu ni 'nara 'bats'i, ni ri mponga dutuhu ni ri mponga zexthihu

nixi ri bordohu, ngue'a ra mæfi rí 'ñepi da t'umbabi nú'a te ø'tua ra 'bedi.

¹¹ Ne nu xcrí tsøñhu ja 'nara danga hnini o 'nara t'uca hnini, gui hyoñhu 'nara ja'i nú'a dra hoja'i, ne ja gui 'buhani ja rá ngu'a asta hingui pøñhu de nú'a ra hnini'a.

¹² Y nu xcrí cøthu ja nú'a ra ngu'a, gui 'yapabihu Ajuá da japi nuya mengu de nú'a ra ngu'a.

¹³ 'Bu nuya mengu de nura ngu'a da 'ra'ahu ntsaya, nu'bú Ajuá ma da japi'u. Pe nu'bu hinda 'ra'ahu ntsaya, Ajuá hinda ma da japi'u.

¹⁴ 'Bu ni 'nara mengu de nú'a ra hnini'a hinda gamfri nú'a gui xiphu ne hinda hñuxa nt'øde, nu'bú pøñhu de nú'a ra ngu'a o de nú'a ra hnini'a ne gui fe'ma ri uahu pa da hyø nú'a ra hai xa nthu'ti de nú'a ra hnini'a.

¹⁵ Majuani dí xi'ahu, ra pa de ra ngxhmai nú'a ra hnini hinda hñuxa nt'øde nú'a gui xiphu, ma'na ma da ndangui yá ts'oqui nura hnini'a que ra hnini Sodoma ne Gomorra.

Ya nt'utsate ne ya nts'o'mui

¹⁶ Nubyá dí pehn'a'ihu gui maha gui 'yohu ngu ya zi deti madetho ja ya zate. Hangue xi da nsuhu ngu 'nara qu'eña, pe ogui øthu ra nts'o'mui, njahu ngu 'nara zi domitsu hingui ø'ta ra nts'o'mui.

¹⁷ Ne xi da nsuhu, ngue'a ya ja'i ma da zix'ahu ja ya ts'utbi, ne ma da zix'ahu ja yá nija'u pa ja di nap'a'ihuni.

¹⁸ Nú'u ma da zix'ahu ja ya ts'utbi y asta ja ya danga ndá po rá nguecagui. Hangue njabu da za gui damajuanihu de guecagui ja yá thandi ya ndá ne nú'u hingyá me Israel.

¹⁹ Nu sta ts'ix'ahu nts'ahni, osta ma da du ri muihu de nú'a te ma gui mañhu, nixi gui beñhu 'met'o nú'a ma gui mañhu, ngue'a nura ora ma gui ñahu, Ajuá go da 'ra'ahu ya noya.

²⁰ Nu'ahú hingo ma gui ñaschu; nurá Mäca Ndañi Ajuá ra Dada go gue'a ma da xi'ahu te ma gui mañhu.

²¹ Nuya pa'u nuya ja'i ma da 'ñutsasëui yá cu ne da da pa da tho. Ya dada ma da da yá batsi y ya batsi ma da nø'tua yá dada, ne da da pa da tho nehe.

²² Gatho ya meximhai ma da utsa'ihu ngue'a gui mañhu ma noya. Pe nu'a tó'o da zetí asta rá ngats'i, nú'a go gue'a da mpøhø.

²³ Nu'bu da t'utsa'ihu ja 'nara hnini, pøñhu de guehni, rí maha ma'na ra hnini. Majuani dí xi'ahu, hingri juatho gui 'yohu gatho ya hnini de ra hai Israel ha Nú'a To'o bi e bi Nja'i ya da yopa zøhø ma'na'qui.

²⁴ 'Nara xahnate ma'na ja rá nsu que rá nxadi; 'nara hmu ma'na ja rá nsu que rá 'bego.

²⁵ Nura nxadi mahyoni da thogui ngu tho rá xahnate, nehe ra 'bego mahyoni da thogui ngu tho rá hmu. Nja ngu 'nara dada

'b_u da t'embabi gue go ra Beelsebú, nu'b_u bá mangu rá ngu da t'embabi'u mahyegui nehe.

To'o mahyoni gui tshu_u
(Lc. 12:2-9)

²⁶ Hangue dí xi'ah_u oxqui tshu_u nú'a ma gui thogui_u. Masque 'b_u te da t'ø't'a'ih_u mant'agui, pe rá ngats'i ra pa ja ma da hnequini gatho nú'a te xa t'ø't'ah_u, ngue'a gatho nú'a te t'ø't'e mant'agui ma da fadi.

²⁷ Nú'a dí u't'a'ih_u sehe mant'agui ma gui utuah_u gatho ya ja'i. Nehe nú'a dí xi'as_u zi njante ma gui mañ_u nts'edi pa da 'yode gatho ya ja'i.

²⁸ Oxqui tshu_u to'o da hyo'ah_u, ngue'a nuri almah_u hinda za to da hyop'ah_u. Nu'a tó'o mahyoni gui tshu_u, nu Ajuá, ngue'a nu'á ha, tsa da mehn'a ri almah_u ne ri ngøqu'eih_u ja ra nidu.

²⁹ Nuya zi ts'int's_u hints_u ri muui asta 'ba yoho por ñodmi, ne hingui tagui tuse'u 'b_u hingo rá paha Ajuá ra Dada.

³⁰ ¿Xihmá'ih_u? Nu'ah_u ma'na grí muuih_u ja rá thandi Ajuá, ngue'a asta nuri stáhu 'mede.

³¹ Hangue oxqui ma gui ntsuh_u, ngue'a ma'na grí muuih_u que ya zi ts'int's_u.

Nú'u to'o damajuani de ra Jesu ja yá thandi ya ja'i
(Lc. 12:8-9)

³² Nu'a tó'o ma da damajuani de guequi ja yá thandi ya ja'i, nequi nehe ma ga damajuani de gue'a ja rá thandi ma Dada bí 'b_u mahets'i.

³³ Pe nu'a tó'o da ncøni de guequi ja yá thandi ya ja'i, nequi nehe ma ga xipa ma Dada nú'a bí 'b_u mahets'i gue himbi ne bi gamfrigui.

Ma da hegue ya ja'i po rá ngue ra Jesu
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Oguí hu ri muih_u gue ngue'a stá ehe ya hinda nja ra tuhni ja ra ximhai; nu'á ma da nja ngue'a stá ehe.

³⁵ Nuya t'u da nø'tua yá dada, ne ya t'ixu da nø'tua yá nana, ha nuya ts'ihue da nø'tua yá suegra.

³⁶ Y njab_u nuyá ncontra ya ja'i ma da bønse de ja yá ngu'u.

³⁷ Nu'a tó'o ma'na go ri mađi rá dada o rá nana que guecagui, nú'a hinda za da dengagui. Nehe nu'a tó'o ma'na go ri mađi rá t'u o rá t'ixu que guecagui, ne'a hinda za da dengagui.

³⁸ Nehe nu'a tó'o hinda 'ñei pa da dengagui masque da tho ya nt'utsate ne ya 'betsa, nú'a hinda za da dengagui.

³⁹ Nu'a tó'o ri mađi rá te nuua ja ra ximhai, ma da 'bedi rá te pa nzantho, pe nu'a tó'o da dengagui masque da du po rá nguequi, ma da zudi rá te pa nzantho.

Ya hoga thahá de mahets'i

(Mr. 9:41)

⁴⁰ Nu'u tó'o da 'ra'ah_u ntsaya, go guequi ri 'raca ntsaya. Ha nu'u tó'o da 'raca ntsaya, go ri umba ntsaya ma Dada nú'a to'o bá pencagui.

⁴¹ Nu'a tó'o da umba ntsaya 'nará 'mehni Ajuá, ma da hñanga ra thahá nehe ngu ma da hñani 'nará 'mehni Ajuá. Ha nu'a tó'o da umba ntsaya 'nara ja'i ngue'a øte Ajuá, ne'a ma da hñanga ra thahá ngu nú'a ma da hñani nú'a øte Ajuá.

⁴² Nú'ah_u ma nxadi'ih_u, 'b_u tó'o da 'ra'ah_u mađi ts'u ra dehe gui tsih_u ngue'a ma nxadi'ih_u, majuani dí xi'ah_u gue nura ja'i'a hinda ma da 'bedi rá thahá.

11

Ra Xuua Xi'tsate bi mehna yoho yá nxadi pa bá c'a'tsa ra Jesu

(Lc. 7:18-35)

¹ Nu mi uadi ra Jesu bi xipabi te ma da mefi nú'u 'ret'amayoho yá nxadi, nú'á bi ma ja ya hini de nú'a ra hai'a pa da maŋga ra maça noya.

² Y de mi ofadi nura Xuua Xi'tsate bi 'yode de nú'a mi øt'a ra Jesu. Nu'b_u bi mehna yoho yá nxadi nú'u mri 'ñoui pa da 'yambabi'a,

³ ne bi 'ñembi:

—¿Ha go gue'i rá 'mehni'i Ajuá nú'a dí tømhe, o ga tømhe ma'na da 'ñepu?

⁴ Ra Jesu bi dađi ne bi 'ñembi:

—Rí maha gui xiph_u ra Xuua de nú'a guí ødehu ne nú'a guí hanth_u.

⁵ Bá xiph_u gue ya goda xo yá da, ya doua ri 'yo, ya gogu øde, nu'u tsu ra lepra ñani, nu'u xa du ri yopa nte, ha nuya zi hyoya nehe øde ra maça noya.

⁶ Njapi nú'a to'o camfri gue go guecagui rá 'mehni'igui Ajuá.

⁷ De mi menga yá nxadi ra Xuua Xi'tsate, ra Jesu bi mađi bi xipa ya ja'i de rá 'befi ra Xuua, ne bi 'yø'tua ya nt'ani bi 'ñembabi:

—Xi de gá maha ja ra mbonthi, ¿te rá 'be uá hanthani? ¿Ha gue uá hanth_u 'nara 'ñøhø mi otho rá ts'edi 'ñena 'nara dox'o ri ndudetho ra ndahi? Hina ¿ngue ha?

⁸ Nu'b_u, ¿te rá 'be ma uá hanth_u? ¿Ha gue uá hanth_u 'nara 'ñøhø xqui hye 'raya dutu mahotho? Hina ¿ngue ha? Ngue'a nu'u tó'o pepa ya ndá nuua ja ra ximhai, go gue'u 'b_u ja yá danga ngu ya ndá ne go gue'u ri nhye xi xá hño.

⁹ Nu'b_u, ¿te rá 'be gá ma uá hanth_u? ¿Ha gue hingue 'nará 'mehni Ajuá? Haha, 'nará 'mehni Ajuá. Y hingue hønse gue'a rá 'befi'a.

¹⁰ Nura Xuua Xi'tsate go gue'a bá ehe bá 'bet'o de guequi, ne gue'a xqui ma Ajuá ma Dada ja ra Maça T'ofu ne bi 'ñena:

Nugui dí pehna 'na to'o ri 'bet'o de gue'i pa da hyoc'a ri 'ñu.

11 Xi majuañi dí xi'ahũ de gatho nuya ja'i xa 'mũiaa ja ra ximhai xa njo'o ni 'na di ja rá nsu ngu ra Xuua Xi'tsate, pe nu'a tó'o xa yut'a ja rá hmanda Ajuá, ma'na xa njapi que ra Xuua.

12 Nu mi mũdi bi nxi'tsate ra Xuua, nú'á bi dama nupa yá mfeni ya ja'i pa da dama ñobri pa da yuthma'u ja rá hmanda Ajuá. Y nu'u tó'o øt'a ra ts'edi pa da yut'i, cut'i ja rá hmanda Ajuá.

13 Ngue'a nu mi zøhø ra Xuua, gue'bu bi nja ngu nú'a xqui mangan ra Moise ne ma'ra yá 'mehni Ajuá nú'bu mi ma gue da 'ñehe ra Nda de mahets'i pa da nda.

14 Nehe bi mañ'u gue ra baði Elía mi pe'tsi da yopa mengui, y ya bi njabu ngu nú'a xqui mañ'u ngue'a ra Xuua go gue'a rá mpøte ra Elía. Camfrihu nú'a dí xi'ahũ.

15 Nu'a tó'o pe'tsa ra paha da gamfri nuya ya noya dí xi'ahũ, dá gamfri.

16 ¿Ngu to'o ga hye'cuabihu nú'u ya ja'i hingui camfrigu? Nu'ú ri nhye'cuau ya bati nú'u hu ja ra tai 'ñeni ne pe'mda, ne ri ntsuhui ma'ra yá mibatsiui.

17 Ne embabi: "Nuje dá mpe'mdahe ne hingá ne gá neiũ. Dá maha ja ra nt'agui dá nzonih, pe nu'ahũ nixi himbi du ri mũihũ. Nu'bú ¿te guí nehu?" Njabutho nehe nú'u ya danga ja'ibya, nú'ú ni 'nara t'øt'e hingui ho.

18 Nura Xuua Xi'tsate mi t'embi gue mi pe'tsa ra ts'ondahi ngue'a hinto mri ñuniui nixi mri ntsiui ya tixfani.

19 Nepũ 'mefa de ra Xuua bi zø Nú'a To'o bi e bi Nja'i, nu'á ha, to'oraza ri ñuniui ne ri ntsiui, hangue ya ja'i bi 'ñena: "Ndi, nuni ra 'ñøhø xi ra ts'o'yo y ra tixfani, xi ri ñuniui ne xi ri ntsiui ya tixfani ne ya ts'o'ja'i." Pe nugui dí xi'ahũ gue nuya ja'i beni njabu, hinte ya faði'u, ngue'a ri hnequitho nú'u to'o pe'tsa ra mfaði, ngue'a ri hnequitho ja yá 'bafi.

*Ya hnini dega ts'o'yøde
(Lc. 10:13-15)*

20 Nepũ ra Jesu bi ma nehe de nú'u ya hnini habũ xqui thogui xqui 'yøt'a ya danga nt'udi. Y bi zui nú'u ya ja'i de nuya hnini'u ngue'a himbi ntsø'mi de yá ts'oqui masque bi hyanthma'u rá ts'edi Ajuá. Bi 'ñembi:

21 —¡Huecate'ihu nú'ahũ gyá menguhũ Corasi ne gyá me Betsaidahu! Ma xi dra castiga'ihu ngue'a masque xcá hyanduahu rá ts'edi Ajuá pe hinxcá ñobrihu de ri ts'oquihu. 'Bũ nuya me Tiro ne ya me Sidó xqui hyanthma'ũ gatho nú'a xcá hyanthabya, nú'ú xa ntsø'ma hmaħa de yá ts'oqui, ne xa hñehma'u dega dumai ne xa ncoxa ra 'bospi.

22 Hangue dí xi'ahũ gue nú'a ra pa de ra ngaxhmai ma'na dya dangui ri ts'oquihu que ra hnini Tiro ne ra hnini Sidó.

23 ¡Huecate'ihu nú'ahũ gyá menguhũ Nca-prenau! Guí hu ri mũihũ gue ra dangui

ri nsuhũ, pe hina, ngue'a ma gui nhuatihũ ngue'a hinxcá ñobrihu de ri ts'oquihu. 'Bũ nuya me Sodoma xqui hyanthmaħa nuya ya danga nt'udi ngu nú'a xcá hyanthabya, nu'bú hinxra huatihma, di jatho nú'a ra hninihma.

24 Hangue dí xi'ahũ gue nú'a ra pa yá ngats'i ya pa ma'na dya dangui ri ts'oquihu que ra hnini Sodoma.

*Bá ehũ pa gui tsayahũ
(Lc. 10:21-22)*

25 Nepũ ra Jesu bi 'yapa Ajuá rá Dada ne bi 'ñena:

—Dí xøcambeni'ima Dada'i nú'i grá Nda de mahets'i ne de ra ximhai. Dí 'ra'a njamaði ngue'a xcá utua ri noya nú'u to'o hingyá bamhya, y nu'u tó'o ya bamhya ne ya 'ñets'i himbi zo yá mfeni.

26 Y gatho nú'a xcá øt'e go gue'a ri paha, ma Dada'i.

27 'Mefa ra Jesu bi 'ñemba yá nxadi:

—Ma Dada bi 'racagui gatho ra mfaði. Jo'o to'o patca ma mfeni, hønse ma Dada bi 'bui mahets'i, nú'á ha, go gue'a patca ma mfeni. Nehe jo'o to'o xa batua rá mfeni ma Dada, hønse nuga ha, ngue'a go gue'ue rá T'ugui, nehe nú'u to'o stá huahni, ne'u patuabi rá mfeni ma Dada ngue'a go stá utuabi'u.

28 Bá ehũ gatho nú'ahũ grí mpe'fihu ne xi grí nduhũ pa ga tsac'a ri 'bats'ihu pa gui tsayahũ.

29 Ngu 'nara nt'ei dega ndamfri thu'tsua ra yugo pa da t'ei, njabu nehe nu'ahũ gui hñahũ nú'a ra yugo ga hu'ts'ahũ pa da za ga u't'ahũ ma hoga'mai, pa da za gui nhyoja'ihu nehe ngugui, ngue'a nuga drá hoja'i y hinda drá 'ñets'i, y njabu ya hinda zabi'ihu nixi da du ri mũihũ.

30 Ngue'a nura yugo dí hu'ts'ahũ hinda uñ'ahũ, y nú'a ra 'bats'i dí tu't'ahũ hingui ma gui tsamahñahũ.

12

Ya nxadi bi doca ya ngaha gá trigo pa pa dega tsaya

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

1 'Nara pa ra Jesu co yá nxadi bi 'ranga ja 'nara uatrigu. Y nura pa xcá mi nsabdo, y gue'a ra pa dega tsaya. Ne nuya nxadi mi tsu ra thuhu hangue bi mũdi bi docua yá ngaha ya trigo pa bi zi'u.

2 Y mi hyanda njabu ya fariseo bi 'ñemba ra Jesu:

—¿Hanja øt'a njabu ri nxadi? Nuyú hinda 'ñepi da 'yøt'a njabu nú'a ra pa dega tsaya.

3 Pe ra Jesu bi datuabi'ũ bi 'ñembi:

—¿Ha hinxcá hñe'thu habũ ma de nú'a bi 'yøt'a ra Davi nú'bu mi tsu ra thuhu co nú'u mri 'ñoui?

4 Nú'á bi yut'a mbo rá nija Ajuá ne bi zi nú'u ya thuhme xqui njapi. Ha nú'á ne nú'u

mri 'ñoui hingo mri 'ñepa hmaḥa xa zi nura thuhme'a, hõnse ya macja ḥa.

⁵ ¿Ha hinxcá hñe'tihḥa nehe ja rá ley ra Moise gue nuya macja di mpe'fi ja ra ndañija masque ya pa dega tsaya pe hinte ma ts'oqui øt'e?

⁶ Ha nuga dí xi'ahḥa gue 'bucua nú'a to'o ma'na ja rá nsu que ra ndañija.

⁷ Mahyoni gui pāhḥa te rí bõnga nuya ya noya bi manga Ajuḥa ma Dada ja ra Maça T'ofõ ne bi 'ñena: "Nuga ma'na dí ne gui mpe'tsuahḥa ra nthecate 'na ngu 'na que gui tsincāhḥa ya mbo'oni pa gui hyohḥa gui 'bahaguihḥa." 'Bḥa gri pahmaḥa te rí bõnga nuya ya noya, nu'bú hinxcá ñapahmaḥa nú'ḥa hinte ma ts'oqui tu.

⁸ Nú'a To'o bi e bi Nja'i go gue'a pe'tsa ra ts'edi pa da manda masque ra pa dega tsaya.

'Nara 'ñõhø xqui 'yot'a 'nará 'ye
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Y ra Jesu bi thogui de guehni ne bi ma bá cut'a ja ra nija.

¹⁰ Y ja mi 'bahni 'nara 'ñõhø xqui 'yot'a 'nará 'ye. Y nuya fariseo mi 'bahni bi 'yamba ra Jesu ne bi 'ñembi:

—¿Ha gue rí 'ñepi gui 'yøthe 'nara ja'i nura pa dega tsaya?

Nu'á mi ambabi njabḥa pa da ñapahma'a.

¹¹ Pe ra Jesu bi 'ñembabi'ḥa:

—¿To'o 'na de gue'ahḥa gri pe'tshḥa 'nara zi deti, nepḥa da zo ja 'nara ø'tsi ne hingui hñaiḥa ngue'a ra pa dega tsaya? Pe'tsi gui hñaiḥa.

¹² ¿Ha gue hingue ma'na di muui 'nara ja'i que 'nara deti? Hangué mahyoni ga øthḥa ya hoga 'befi masque ra pa dega tsaya.

¹³ Nepḥa ra Jesu bi 'ñembabi nú'a ra 'ñõhø to'o xqui 'yot'a rá 'ye:

—Hāua ri 'ye.

Nu'bú nú'a bi tanga rá 'ye, nepḥa 'bestho bi ñani ne bi gohi ngu mi nja nú'a ma'na rá 'ye.

¹⁴ Nu'bú ya fariseo bi bõni de guehni pa bi 'ñu'ti hanja da za da hyohma ra Jesu.

Ra baḍi Isaia xqui ma de ra Jesu

¹⁵ Pe nu'á bi batho te mi beni'ḥa ne bi ma de guehni y bi dena ndunthi ya ja'i. Y mi øthebi gatho nú'ḥa to'o mi hñeni.

¹⁶ Ne bi hñu'mba ra hñā ya da'thi nú'ḥa xqui 'yøthe gue hinto da xipabi de nú'a xqui 'yøtuabi'ḥa.

¹⁷ Bi manga ra Jesu njabḥa pa bi nja ngu nú'a xqui manga ra baḍi Isaia gue Ajuḥa bi 'ñena:

¹⁸ Guehna ma hoga 'mehni stá pehni ne guehna ma hmaḍi ne xi dí hopa rá 'mḥi. Ga umbabi ma Maça Ndaḥi pa da zofõ gatho

ya ja'i 'bḥa ja rá ngani ra ximhai,

pa da baḍi'ḥa gue ma ga ḥa'mba nguenda.

¹⁹ Nu'á hinto ma da ntsanoyai, nixi to'o ma da ma'tiui ja ya 'ñu.

²⁰ Ma hoga 'mehni ma da nupa yá mfeni nú'ḥa to'o hints'ḥa ts'edi yá jamfri, ngu 'ñena 'nara dox'o xa dehmi,

ne ma da me'tsua ra nthecate nú'ḥa to'o ja xa gamfri, ngu 'ñena 'nara 't'uca ñot'i hints'ḥa di yot'atho.

Ne ma da 'ñudi ra hoga'mḥi asta hinda 'medi ra nts'o'mḥi.

²¹ Y ya ja'i de gatho rá ngani ra ximhai ma da gamfri rá noya'a.

Bi t'embabi ra Jesu gue mi hanpa rá ts'edi ra nda de ya ts'ondahi

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Nepḥa ra Jesu bá ts'impabi 'nara ja'i mrá gone ne mrá goda ngue'a mi pe'tsa 'nara ts'ondahi, y nu'á bi 'yembabi. Y 'bestho ra ora'a bi za bi ñā ne bi hyandi.

²³ Hangué gatho ya ja'i mi 'bahni xi bi 'yø ne bi 'ñembabi'ḥa 'na ngu ma'na:

—¿Ha go guehni rá 't'ḥa ra nda Davi nú'a to'o xqui mehni Ajuḥa pa da nda 'bḥa?

²⁴ Y nu mi 'yøde ya fariseo bi manga ya ja'i njabḥa, nu'bú nu'á bi 'ñems'ḥa:

—Nuní hingue co rá ts'edisē engā ya ts'ondahi, nuní hanpa rá ts'edi ra Beelsebú nú'a ra nda de ya ts'ondahi.

²⁵ Pe ra Jesu bi batuatho yá mfeni'ḥa ne bi 'ñembabi:

—Nu'bḥa 'nara hnini da hyegue ne da ntunseḥe, nu'bú da 'metho nú'a xa mefi'ḥa. Ha nu'bḥa 'nara 'mḥi da ntunseḥe, hinda za da 'mḥi xá hñõ, da nhuata ra 'mḥi.

²⁶ Xi ra ts'ondahi, ¿hanja da za da 'yenga rá mits'ondahiui? Hinda za, ngue'a nu'bḥa njabḥa da 'ñotho yá ts'edi 'na ngu 'na ne da nhuati gatho.

²⁷ Guí eñḥa gue nuga dí engā ya ts'ondahi co rá ts'edi ra nda de ya ts'ondahi. Xi ri 'mehniḥa, ¿con to'o rá ts'edi engā ya ts'ondahi 'bḥa? Gon dá xi'ahḥa'ḥa.

²⁸ Nuga dí engā ya ts'ondahi co rá ts'edi rá Maça Ndaḥi Ajuḥa ma Dada, hangué njabḥa pāhḥa gue ya xa zøhø ra Nda de mahets'i pa da nda.

²⁹ Hinda za da yut'a 'nara be ja rá ngu 'nara ja'i nú'a xi di o rá ts'edi 'bḥa hingue 'met'o da mihi ne da du'ti pa da bepi nú'a te pe'tsi.

³⁰ Nu'ḥa tó'o hingui 'yo con gueque, nú'ḥa di øtsagui. Nehe nu'ḥa tó'o hingui faxqui ga munts'a ma sofo, nú'ḥa go xantho.

³¹ Dí xi'ahḥa gue gatho ya ts'oqui øt'a ya ja'i ne gatho ya ts'one mañ'ḥa, ma dra pumbabi'ḥa. Pe nu'a tó'o da zamba rá Maça Ndaḥi Ajuḥa, nura ja'i'a hindra pumbabi.

³² Nu'a tó'o da zani Nú'a To'o bi e bi Nja'i, nu'á dra pumbabi, pe nu'a tó'o da zanga ra Maça Ndaḥi hindra pumbabi nixi nubya ni pa nzantho.

Ya 'bai gá za faḍitho po yá fruta
(Lc. 6:43-45)

³³ 'Nara hoga 'bai gá za unga ya hoga fruta, ha 'nara ts'o 'bai gá za unga ya ts'o fruta. Hangué njabú da za gui pãdihú nda'a ra hoga 'bai gá za y nda'a hingrá hoga 'bai gá za.

³⁴ Nu'ahú xi gyá ts'o'muihú guí njahú ngu ya qu'eñá tsate. ¿Hanja da za gui mañhú ya hoga noya 'bú guí beñhú ya ts'omfeni? Ngue'a nú'a guí beñhú ja ri mfenihú go gue'a guí mañhú nehe.

³⁵ Nu'a tó'o benga ya hoga mfeni mangua ya hoga noya, ha nu'a tó'o benga ya ts'omfeni mangua ya ts'onoya.

³⁶ Nuga dí xi'ahú gue gatho nú'a te gui mañhú ne hingui jamasuhú, p'e'tsi te gui thãdihú nura pa'a ma da thãp'ahú nguenda.

³⁷ Ngue'a Ajuá go gue'a ma da hñãp'ahú nguenda de gatho nú'a guí mañhú, ne ja ma da hnequini tengu ri hñoja'ihú ne tengu ri nts'o'muihú.

Ya ts'oja'i adi 'nara nt'udi
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Nepu 'raya xahnate de ra ley ne ya fariseo mi 'buhni bi 'ñembabi ra Jesu:

—Xahnate, dí nehe gui 'ñutcahe 'raya nt'udi pa ga pahe ua xi majuani go xpá meñ'a'i Ajuá.

³⁹ Nu'bú ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñembi:
—Nu'ahú gyá ts'oja'ihú ne gyá 'ñagamfrihú hangué gui adihú 'nara nt'udi gui hyanthú pa gui camfrihú. Pe nuga, hinga ma ga u't'a'ihú ni 'nara nt'udi. Hõnse nda'a da t'u't'ahú, nú'a ra nt'udi de ra Joná rá 'mehni Ajuá.

⁴⁰ Nu'á bi 'yo hñu pa ne hñu xuui mbo rá mui 'nara dangá huá. Njabú nehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da 'mui hñu pa ne hñu xuui mbo ra hai.

⁴¹ Ha 'mefa bi ma ra Joná bá zofó ya ja'i de ra hnini Ninive, ha nu'á 'bestho bi nts'o'mi de yá ts'oqui. Ha nubyá 'bucua 'na to'o ma'na xi ja rá nsu que ra Joná, pa da 'yõde nú'a mi mañ'a. Pe nubyá 'bucua 'na to'o ma'na xi ja rá nsu que ra Salomó, pe nu'ahú hinxá camfrihú. Hangué ja rá ngats'i ra pa ma xi da ñãp'a'ihú ya me Ninive, ngue'a masque xcá hyanduabihú rá ts'edi Ajuá pe hinxá camfrihú.

⁴² Nehe nú'a ra 'bchñá mrá ndá de ra hai Arabia mi 'yõde gue ra Salomó xi mi ja ndunthi rá mfadi. Nú'á bá ehe bi c'a'tsi'a masque xi nts'edi mi yabú rá hai, pa da 'yõde nú'a mi mañ'a. Pe nubyá 'bucua 'na to'o ma'na xi ja rá nsu que ra Salomó, pe nu'ahú hinxá camfrihú. Hangué ja rá ngats'i ra pa ma da ñãp'ahú nú'a ra 'bchñá'a ngue'a masque xcá hyanduabihú rá ts'edi Ajuá pe hinxá camfrihú.

Ra Jesu bi ma 'nara 'bede de ra ts'ondahi bi mengui

(Lc. 11:24-26)

⁴³ Nepu ra Jesu bi 'ñena:

—Nu'bu 'nara ts'ondahi da bõnga de ja 'nara ja'i, nura ts'ondahi'a 'yo haburaza ja ya mbonthi honi hmaha habú da 'mui, pe hingui tsudi. Nu'bú ma da manse'a ne da 'ñena:

⁴⁴ 'Põde ma ga pengui habú dá põni pa ja ga yopa 'buhni." Ha nu stí mengui'a da zædi nú'a ra 'ñõhõ ne guet'atho rá mfeni ngu bi zogui ra ts'ondahi, nu'bú nja ngu 'nara ngu xa 'bast'i ne xá nt'axi pe hinto 'bui.

⁴⁵ Nu'bú nú'a ra ts'ondahi'a da ma da tsi má yoto ya ts'ondahi nú'a ma'na xi strá nts'o que gue'a, nepu da yãt'a ja nú'a ra 'ñõhõ nú'a mi guet'atho rá mfeni. Nu'bú nú'a ma'na strá nts'o rá mfeni que rá mudi. Hangué nú'ahú gyá ts'oja'ihú ma gui njahubú nehe 'bú hingui ñobrihú.

Rá naná ne yá cu ra Jesu
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Y de mi utuate ra Jesu, bi zõhõ rá naná ne yá cu mi 'bai mõte ra ngu habú mi utuate'a ne mi ne da ñãui'a.

⁴⁷ Nu'bú 'nara ja'i bi 'ñemba ra Jesu:

—'Bacua mõte ri naná co ri cu hoñ'i gui ñãui 'na.

⁴⁸ Pe nura Jesu bi datuabi nú'a to'o bi xipabi njabú ne bi 'ñembi:

—¿To'o ma nanaga, ne to'o ma cuga?

⁴⁹ Nepu co rá 'yẽ bi 'ñudi yá nxadi ne bi 'ñena:

—Nuya go guehya ma naná ne ma cu.

⁵⁰ Nu'a tó'o ø'tua rá paha ma Dada bí 'bui mahets'i, go gue'a ma cu ne ma nju ne ma naná.

13

Ra 'bede de ra mot'i
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Nepu ra pa'a ra Jesu bi bõni de nú'a ra ngu habú mi 'bui, ne bi ma bá hudi ja ra ñanga ndehe.

² Nepu bi ma ndunthi ya ja'i bá c'a'tsi'a, nu'bú nú'a bi bõxa ja 'nara motsa ne ja bi hñudini, ne gatho ya ja'i bi gohini ja ra ñanga ndehe.

³ Nepu bi metuabi'ú 'raya 'bede pa bi 'ñutuabi. Nurá mudi ra 'bede bi mede, bi ma de 'nara mot'i ne bi 'ñena:

—'Nara mot'i bi ma da mpot'a ja rá huahi.

⁴ Y nu mi mudi bi mpot'i, bi dagui 'raya zi nda ja ra 'ñu. Y nuya nda'ú bi zi ya ts'int's'ú.

⁵ Y nu ma'ra ya nda bi dagui ja ya 'bodo habú mi otho ndunthi ra hai, y nuya nda'ú 'bestho bi fõts'e ngue'a hinxmá pidi ra hai.

⁶ Y nu mi pat'a ra hyadi bi huixqui ne bi 'yot'i ngue'a mi otho yá 'yu.

⁷ Nu ma'ra ya nda bi dagui mbo ja ya 'mini, ne mi te ya 'mini bi xumi ne bi hyo nú'a xqui 'bot'i.

⁸ Ha nu ma'ra ya nda bi dagui ja ra hoga hai, y nú'ú ya nda'ú xi bi c'onts'i xá hño ne

bi hogui, 'raya 'bai bi unga 'na nthebe ya nda, nu ma'ra ya 'bai bi unga hñu'rate, ha nu ma'ra ya 'bai bi unga 'natema'ret'a ya nda.

⁹ Nu'a tó'o pe'tsa ra paha da 'yòde nuya ya noya dí ma, dá 'yòde.

Hanja ra Jesu bi zofu ya ja'i dega 'bede
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Nepu yá nxadi bi joni habu mi hudi ra Jesu pa bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí zofu ya ja'i njabu co nú'u ya 'bede?

¹¹ Ra Jesu bi dañuabi'u ne bi 'ñembi:

—Nuga dí mǎnga njabu ngue'a nuyú hinguí tsa da zo yá mfeni nú'a dí ma de hanja ri nda Ajuá, nú'a hinxqui fadi ma'met'o. Ngue'a nuyú hinxá t'umba ra mfadi pa da badi, pe nu'ahu ha, xa t'a'ahu ra mfadi pa guí pahu.

¹² Y nu'ahu ma'na ma guí pahu ngue'a xa t'a'ahu ra mfadi, nja ngu xa hma gue nu'a tó'o jababi, ma'na ma da me'tsi, ha nu'a tó'o othobi, ma da thacuabi nú'a ts'u pe'tsi.

¹³ Nuyú dí petuabi njabu ngue'a ja yá thandi pe hinguí handi, ja yá nt'ode pe hinguí òde, ne ja yá mfeni pe hinte yá fadi.

¹⁴ Hangué bi njabu ngu nú'a xqui mǎnga ra badi Isaia maya'bu ne bi 'ñena:

Ma guí 'yòdehu pe hinda zo ri mfenihu.
Ma guí hyanthu pe hinguí ma guí padihu te ri bõni nú'a guí hanthu.

¹⁵ Ngue'a xi xa megui ri mfenihu,
ne hinguí ne guí hñuxhu nt'ode nú'a guí òdehu,

ne hinguí ne guí pahu nú'a guí hanthu.

Nu'ahu hinguí ne guí hanthu,

nixi guí 'yòdehu,

nixi guí pahu,

ngue'a hinguí ne guí ntsø'mhu pa ga pun'a ri ts'oquihu.

Nuna guehna bi mǎnga ra badi Isaia de ya 'ñagamfri ja'i.

¹⁶ Pe nu'ahu xa jap'ahu Ajuá, ngue'a xcá hyanthu co ri thandihu, ne xcá 'yòhu co ri nt'òdehu.

¹⁷ Xi majuani dí xi'ahu gue ndunthi yá 'meñni Ajuá nú'u mi 'bui maya'bu ne ma'ra ya hoja'i mi nehma'u xa hyandi ngu nú'a guí hanthabya, pe himbi za bi hyandi'u. Ne mi nehma da 'yòde nuya ya noya guí òdehabya, pe himbi za bi 'yòde'u.

Ra Jesu bi ma te ri bõnga nura 'bede de ra mot'i

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ Nubyá 'yòhu xá hño te ri bõnga nú'a ra 'bede stá xi'ahu de ra mot'i.

¹⁹ Nu'u ya nda bi dagui ja ra 'ñu go gue'u ngu nú'u to'o bi 'yòde ra noya de hanja ri nda Ajuá ne himbi zo yá mfeni. Nu'bú bi yat'a ra ts'ondahi ja yá mfeni pa bi pu'tua gatho nú'a xqui bahma'u.

²⁰ Nu'u ya nda bi dagui ja ra 'bodo go gue'u ngu nú'u to'o bi 'yòde ra mǎca noya ne 'bestho bi gamfrihma co 'nara johya,

²¹ pe hinxqui ze yá jamfri, hangué nu mi tho ya ts'othogui ne ya nt'atsate po rá ngue ra mǎca noya, nu'ú 'bestho bi 'uegue.

²² Nu'u ya nda bi dagui ja ya 'mini go gue'u ngu nú'u to'o bi 'yòde ra mǎca noya pe 'bestho bi 'be yá jamfri ne bi 'uegue ngue'a nsøctho mi oda yá mfeni ra bojá ne ma'ra ya t'øt'e de ra ximhai.

²³ Pe nu'u ya nda bi dagui ja ra hoga hai go gue'u ngu nú'u to'o bi 'yòde ra mǎca noya ne bi zo yá mfeni, ne xi bi zedi yá jamfri. Nu'bú go gue'u xi bi unga ra sofo nja ngu ya nda, 'ra bi unga 'na nthebe, ha nu ma'ra bi unga hñu'rate, ha nu ma'ra bi unga 'natema'ret'a.

Ra 'bede de ya ts'ondapo ja ra huahi dega trigo

²⁴ Nepu ra Jesu bi metuabi'u ma'na ra 'bede ne bi 'ñembi:

—Nurá hmanda ra Nda de mahets'i nja ngu 'nara mot'i bi mot'a ra trigo ja rá huahi.

²⁵ Pe nu mi 'ñaha yá mēfi, bi zø 'nará ncontra'a ne bi mo'tua 'raya ts'ondapo ja rá huahi. Nepu de gue'a 'bestho bi ma.

²⁶ Ha nu mi fõxa ra trigo, nehe bi fõxa ya ts'ondapo.

²⁷ Nepu ya 'bego bi ma bá ambabi ra mehuahi ne bi 'ñembi: “Ndada, ¿ha gue hingo ra trigo gá pot'a ja ri huahi? ¿Hanja go bi c'onts'a nehe 'raya ts'ondapo?”

²⁸ Nu'bú ra mehuahi bi dañuabi yá 'bego bi 'ñembabi: “Zai 'nama ncontra to'o bi mot'a nú'u ya ts'ondapo.” Nu'bú ya 'bego bi 'ñemba ra mehuahi: “¿Ha guí ne ga ma ga c'u'tshe nú'u ya ts'ondapo?”

²⁹ Nu'bú bi dadi ra mehuahi bi 'ñena: “Hina, oxqui ma guí c'u'tshu ya ts'ondapo, ngue'a nu'bu guí c'u'tshu ya ts'ondapo, ¿xi'bu guí c'u'tshu nehe ra trigo?”

³⁰ Hophu da te mahyegui, cabo gue nú'a ra pa de ra sofo ga 'bepa ya xofu da hyets'i 'met'o nú'u ya ts'ondapo, ne da du'ti pa da tsat'i, ha nura trigo da munts'i pa da me'tsa ja ra troha.”

Ra 'bede de ra nda gá mostasa

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Nepu ra Jesu bi metuabi'u ma'na ra 'bede ne bi 'ñembi:

—Rá hmanda Ajuá mahets'i nja ngu 'nara nda dega mostasa nú'a bi mot'a 'nara ja'i ja rá huahi.

³² Nú'a ra nda'a ma'na xi ra zi lotsi de gatho ma'ra yá nda ya ndapo, pe nu sta nte'a, ma'na ra dangui de gatho ma'ra ya ndapo, ne da nte xi ra dangui ngu 'nara 'bai gá za, y asta ja da hyocni yá 'bafi ya ts'int'su.

Ra 'bede de ra nzoi

(Lc. 13:20-21)

³³ Nepu bi xipa ma'na ra 'bede bi 'ñembi:
—Nurá hmanda Ajuá mahets'i nja ngu 'nara 'behñá bi hyoca ra thuhme ne bi 'yents'ua ra nzoi nú'a ri japi da nets'i ra thuhme, ne mi ngu 'nate kilo ra arina bi mant'i, ne masque 'na zi tquui bi japi, pe bi nets'i gatho.

Ra Jesu bi zofu ya ja'i dega 'bede
(Mr: 4:33-34)

³⁴ Gatho nú'a mi xipa ya ja'i ra Jesu bi xipabi dega 'bede.

³⁵ Hangue bi njabu ngu nú'a xqui manganá 'nará 'mehni Ajuá maya'bu bi 'ñena: Ma ga petuabi 'raya 'bede ya ja'i, pa ga utuabi nú'a hinto xa badi desde bi mudí ra ximhai.

Ra Jesu bi ma te rí bonga ra 'bede de ya ts'ondapo ja ra huahi dega trigo

³⁶ Nepu ra Jesu bi 'ñedi ya ja'i pa da ma ja yá ngu, y nehe'a bi ma ja nú'a ra ngu habu mi 'bui. Nepu yá nxadi bi ma bá tsudi ne bi 'ñembabi:

—Xi da xicje xá hño te rí bonga nú'a ra 'bede de ya ts'ondapo bi fõxa ja ra huahi.

³⁷ Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:
—Nú'a ra mehuahi bi mot'a ra trigo ja rá huahi go gue'a Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

³⁸ Ha nura huahi go gue'a ra ximhai, ha nura trigo go gue'u nú'u 'bui ja rá hmanda Ajuá, ha nuya ts'ondapo go gue'u nú'u otua rá hmanda ra ts'ondahi.

³⁹ Nura ncontra to'o bi mot'a ya ts'ondapo go gue'a ra ts'ondahi. Ha nura pa de ra sofo go gue'a rá ngats'i ra ximhai, ha nu'u ya xofu go yá enxé Ajuá.

⁴⁰ Nja ngu ya xofu da 'ueca ya ts'ondapo pa da tsat'i, njabu nehe ja rá ngats'i ra ximhai ya enxé da 'ueca nú'u ya ja'i otua rá hmanda ra ts'ondahi.

⁴¹ Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da mehna yá enxé pa da 'ueca gatho ya 'yot'ats'oqui ne gatho ya ts'o'mai gá ja'i pa hinda yut'a mahets'i.

⁴² Nu'ú ma da t'eqe pa da thot'a ja ra tsibi nú'a ma da nzø pa nzantho, y nuni ja di zohmani ne ja di gushmani yá ts'i.

⁴³ Nepu nu'u t'ó 'yo xá hño ja rá thandi Ajuá ma da yot'i'u ngu 'nara danga ñot'i nuni mahets'i habu bi manda'a. Nu'a t'ó pe'tsa ra paha da 'yøde nuya ya noya dí ma, dá 'yøde.

Ra 'bede de ra boja t'agui

⁴⁴ Rá hmanda ra Ndá de mahets'i nja ngu ra boja xa t'agui mbo ja ra hai, y nura boja'a bi dini 'nara ja'i ne bi yopa go'mithoni ma'na'qui. Nu'bú nu'á co ra johya bi dama pa gatho nú'a te mi pe'tsi pa da danga nú'a ra hai habu xqui dinga ra boja.

Ra 'bede de 'nara perhla xi di muui ndunthi

⁴⁵ Nehe rá hmanda ra Ndá de mahets'i nja ngu 'nara duqui nú'a mi tuca ya hoga t'axa do yá thuhu ya perhla.

⁴⁶ Nu mi zudi 'nara hoga perhla xi mi muui ndunthi, nu'bú nu'á bi dama pa gatho nú'a te mi pe'tsi pa bi danga nú'a ra perhla'a.

Ra 'bede de ya huá ja ra xit'a

⁴⁷ Nehe rá hmanda ra Ndá de mahets'i nja ngu 'nara xit'a bi t'ent'a ja ra ndehe ne bi gu 'rama'na'ño ya hua.

⁴⁸ Y nu mi ñuts'i ra xit'a, ya mehuá bi hñai pa ja ra ñanthé. Ne bi hñudi'u pa bi huahna ya hoga huá pa bi yut'a ja ra 'bøts'e; ha nu'u himyá hoga huá bi fõt'u.

⁴⁹ Ma da njabu nehe ja rá ngats'i ra ximhai, ma da 'ñehe ya enxé pa da 'ueca ya ts'o'mai de ja ya hoja'i.

⁵⁰ Ne nú'u ya ts'o'mai ma da thot'a ja ra tsibi nú'a ma da nzø pa nzantho, y nuni ja di zohmani ne ja di gushmani yá ts'i.

Ya ndaxjua t'ø'te ne ya 'ra'yo t'ø'te

⁵¹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:
—¿Ha gue xa zo ri mfenihu gatho nú'a stá xi'ahu?

Nu'bú nu'á bi datuabi ne bi 'ñembi:
—Haha, ma zi Hmu'ihe.

⁵² Nu'bú nu'á bi 'ñembabi'u:
—Xá hño 'bu. Nubyá da za gui 'ñudihu hingue hõnse nú'a bi manganá ra Moise ne ma'ra yá 'mehni Ajuá, pe nehe da za gui 'ñudihu ma 'ra'yo nt'utuate dí u't'a'ihu de hanja ri ndá Ajuá, gui njahu ngu 'nara dada de 'nara ngu juqui nura ora honi gatho nú'a te xa me'tsa maya'bu ne ja guehya.

Ra Jesu mi 'buhni Nasare
(Mr: 6:1-6; Lc: 4:16-30)

⁵³ Ha nu mi uadi ra Jesu bi manganá nuya ya zi 'bede, bi ma de guehni.

⁵⁴ Ne bi ma pa ja rá hai'a, y de mi 'buhni mi pa ja ra nija de guehni pa mi xahna ya ja'i. Y nu'ú xi bi 'yø ne bi 'ñena:

—¿Habu xuá paði nú'a ra mfadi pahni? ¿Ne há xqui bahni 'bu nuya ya danga nt'udi ø't'e?

⁵⁵ ¿Ha gue hingo guehni rá t'u nú'a ra yaxi? ¿Ha gue hingo guehni rá t'u ra Maria? ¿Ha gue hingo guehni rá cu ra Cobo ne ra Jose, ne ra Simu ne ra Juda?

⁵⁶ ¿Ha gue hingyá menguua yá nju nehe? ¿Habu xuá baðini gatho nú'a ma ne gatho nú'a ø't'e?

⁵⁷ Y ya ja'i de guehni mi ø yá cué con gue'a ne himbi ne bi gamfri. Hangue nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—'Nará 'mehni Ajuá haburaza ri 'yo ri hnumansu, pe ja rá haise hina, nixi ja rá ngu.

⁵⁸ Hangue ra Jesu himbi 'yot'a ndunthi ya danga nt'udi de guehni ngue'a ya ja'i himbi ne bi gamfri.

14

Ra Xuua Xi'tsate bi thecua rá ñaxu

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Ha nuya pa'u ra ndá Erode bi 'yøde de gatho nú'a te mi ø't'a ra Jesu.

² Ne bi 'ñembabi yá mfats'i:

—Nura 'ñhø'á go gue'a ra Xuua Xi'tsate xa yopa nte, hangue pe'tsa ra ts'edi pa da 'yøt'a nuya ya nt'udi.

³ Ra Erode bi benga njabu ngue'a 'na'qui bi gu ra Xuua bi du'ti ne bi got'a fadi ngue'a ra Xuua mi hacua hmahá ra Erode gue hinda zimba rá 'behñá rá cu nú'a rá thuhu ra Lipe, ha nura 'behñá rá thuhu ra Erodia.

⁴ Ngue'a ra Xuua xqui 'ñemba ra Erode:

—Hindi 'ñepi gui 'buhui ra Erodia.

⁵ Hangue ra Erode bi bø rá cue ne mi nehma da hyo ra Xuua, pe himbi za bi hyo'a ngue'a mi tsu ya ja'i ngue'a mi camfri'u gue ra Xuua go 'nara hoga badi.

⁶ Pe 'na'qui bi t'umba rá pa ra Erode, ne nurá t'ixu ra Erodia bi nei ja yá thandi gatho nú'u mi 'buhni, y ra Erode xi bi hoga rá hnei.

⁷ Hangue bi ñatuabi da umbabi gatho nú'a go da 'yadi.

⁸ Nu'bá nú'a ra nxutsi bi 'ñembabi ra Erode:

—Dí ne gui 'racagui rá ñaxu ra Xuua Xi'tsate ja 'nara manza.

Gue'a bi 'yadi'a ngue'a njabu ya xqui xipabi rá ñana nú'a ra nxutsi.

⁹ Nu'bá ra Erode xi bi du rá mui, pe himbi za bi gømbi ngue'a njabu xqui ñatuabi ne xqui 'yøde nú'u mi huhuini ja ra mexa.

¹⁰ Nu'bá bi manda da thecua rá ñaxu ra Xuua nú'a mi jot'a fadi.

¹¹ Nepu bá tha ra ñaxu ja 'nara manza pa bi t'umbabi nú'a ra nxutsi, ne nu'a bi hñá'tsuabi rá ñana.

¹² Nepu yá nxadi ra Xuua bi ma ja ra fadi habu mi jot'i hmahá'a pa bi du'tsuabi rá ngøqu'e'i pa bi ma bá agui. Nepu bi ma'u bá xipa ra Jesu.

Ra Jesu bi 'uinga thogui cut'a 'mo ya ja'i

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Ha nu mi 'yøde ra Jesu de nú'a xqui nja, nu'a bi bøxa ja 'nara motsa bi 'ranga ja ra ndehe pa gá ma ja 'nara mbonthi habu mi jo'o ra ja'i. Pe ya ja'i bi 'yøde gue xqui ma ra Jesu, hangue nu'ú bi ma 'ñoua desde ja ya hnini pa bi ma bá c'a'tsi'a.

¹⁴ Ha mi zonga ja ra mbonthi ra Jesu bi hyanda xica ja'i ya mi 'buhni, hangue nu'a bi huequi'u ne bi 'yøthe gatho nú'u mi hñeni.

¹⁵ Y nu mi nde bi joni yá nxadi ra Jesu habu mi 'bai'a ne bi 'ñembabi:

—Pehna nuyá ya ja'i da ma ja ya hnini pa da dai te da zi, ngue'a nuua habu dí 'buhú go ra mbonthi, ¿te ga umfa da ziyu? ne ya 'yo ri nde nehe.

¹⁶ Nu'bá ra Jesu bi dātuabi'u ne bi 'ñembi:

—Hingo mahyoni ga pehni da dai te da ziyu. Go da umfu te da zi.

¹⁷ Nu'bá nuya nxadi bi dadi ne bi 'ñena:

—Høncø cut'a ya thuhme ne yoho ya hua dí hahe, hinda uadi pa gathoyu.

¹⁸ Nu'bá ra Jesu bi 'ñembi'u:

—Bá hancahaua.

¹⁹ Nepu bi japabi ya ja'i da hñudi ja ya zi 'bot'e'i. Ne mri hñá nú'u cut'a ya thuhme ne nú'u yoho ya hua, bi nøts'e pa mahets'i bi 'yapabi Ajuá da japi. Ne bi hyeca ya thuhme, ne bi umba yá nxadi pa bi hyecua ya ja'i.

²⁰ Gatho ya ja'i bi ñuni ne bi niñá'u. Y gatho nuya zi xeni bi bongui bi hmunts'i ne bi ñuxa 'ret'amayoho ya 'bøts'e.

²¹ Mi ngu cut'a 'mo ya 'ñhø nú'u bi ñuni, y nuya 'behñá ne ya bātsi himbi ma 'mede.

Ra Jesu bi 'ño maña ra ndehe

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Nepu ra Jesu bi 'bepa yá nxadi da yut'a ja ra motsa pa da 'met'o'u pa ri'nandi, ha nu'a bi gohni pa bi 'ñedi ya ja'i.

²³ Y nu mi uadi bi 'ñehui ya ja'i bi bøxa ja ra t'øhø pa bá apabi Ajuá 'nambuse. Y ya bi nxuui mi 'buhnitho sche'a.

²⁴ Ha nura motsa habu mi pa yá nxadi ya mi pa madetho ra ndehe, ne xi mi fet'a nts'edi ra bunthi ja ra ndehe, ne mi ne da mpants'i'u.

²⁵ Ne himi hats'itho ra Jesu mi 'yo maña ja ra dehe pa bi ma bá tsudi yá nxadi.

²⁶ Ne nu mi hyanda ya nxadi ra Jesu mi 'yo maña ja ra dehe, nu'ú xi bi ntsu ne bi 'ñena:

—¡Ay! ¡Ndi hyanthu 'nara pite!

²⁷ Pe ra Jesu 'bestho bi 'ñembabi'u:

—Ogui tsuhu, go guecagui.

²⁸ Nu'bá ra Pedro bi dadi ne bi 'ñembi:

—Ma zi Hmu'i, nu'bu xi go gue'a'i, 'bepcagui ga 'yo maña ja ra dehe pa ga mabu habu gui 'yo.

²⁹ Nu'bá ra Jesu bi 'ñembabi:

—Bá ehe 'bu.

Ra Pedro bi gai de ra motsa ne bi mudi bi 'ño maña ja ra dehe pa bi ma hmahá habu mi 'yo ra Jesu.

³⁰ Pe nu mi hyanda ra bunthi bi ntsu, nepu bi mudi bi yui ja ra dehe, nu'bá bi mafi ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i, faxcagui pa hinga jat'i.

³¹ Nu'bá ra Jesu 'bestho bi mipa rá 'ye ne bi 'ñembabi:

—Xi ts'utho ri jamfri. ¿Pa te gá ntsu?

³² Nepu nu'ú bi bøxa ja ra motsa ne 'bestho bi tsaya ra bunthi.

³³ Ne de ya mi 'bui mbo ra motsa, ya nxadi bi nsunda ra Jesu, bi ndandiñahmu ne bi 'ñena'u:

—Xi majuani go gue'i rá T'u'i Ajuá.

Ra Jesu bi 'yøthe ya da'thi nuni Genesare

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Nepu bi zõñ'u ja ra hai Genesare ri'ndandi de ra ndehe.

³⁵ Ha nu mi hyanda ya mengu de guehni gue bi zõnga ra Jesu ja yá hai'u, nu'bú nu'ú bi dama xanga ra noya pa bi sipa gatho ya ja'i de nú'a ra hai'a. Nepu bá ts'impabi ra Jesu ndunthi ya da'thi.

³⁶ Ne nuya da'thi mi adi hõnse qué da danbabi rá he, y gatho nú'u to'o bi 'yø't'a njabu 'bestho bi ñani.

15

Hanja gra nts'oca ya ja'i
(Mr. 7:1-23)

¹ Nu'bú 'raya xahrate de ra ley ne 'raya fariseo xqui 'ñehe de Jerusale pa da c'a'tsa ra Jesu, ne bi 'yambabi 'nara nt'ani bi 'ñembi:

² —¿Hanja nuyu ri nxadi hingui ø't'e ngu mi ø't'a ndu ma xitahu? Ngue'a nuyú hingui xu'ye 'met'o pa da ñuni.

³ Y ra Jesu bi ðatuabi'u ne bi 'ñembi:

—Nequi ma ga an'ahu 'nara nt'ani. ¿Hanja go guí øthu nú'u ri nzaihu ne hingo guí øtuabihu yá hmanda Ajuá?

⁴ Ngue'a Ajuá bi manda njaua ne bi 'ñena: “Umba ra t'equ'ei ri dada ne ri naná ne su'u.” Nehe bi 'ñena: “Nu'a tó'o da zanga rá dada ne rá naná, nu'a pe'tsi da du.”

⁵ Pe nu'ahú guí eñhu gue xá hño to'o da 'ñemba rá dada o rá naná: “Ya hinda za ga fax'a'i, ngue'a nú'a ma stá 'ra'ahma, ya stá ña'tuabi Ajuá ga umbi.”

⁶ Hangué guí eñhu gue njabu hingua hyoni da jamasu rá dada o rá naná 'na. Hangué hingui øthu nú'a ri manda Ajuá, go guí ø't'aschu nú'a go ri nzaihu.

⁷ Nu'ahu xi gyá yõhmihu. Hangué majuani nú'a xqui manganá ra ðadi Isaiá de gue'ahu ne bi 'ñena:

⁸ Nuna ra hninina ri xocambenigui dega netho,

pe nuyá mfeni go bi 'yo yabu de guequi.

⁹ Hinte ri muui yá sɔcambeni nú'a ø't'e, ngue'a nu'u yá nt'utuute udi'u go de yá mfenise, ne mañ'u gue go stá utua'u.

¹⁰ Nepu ra Jesu bi zofu ra hmuntsja'i ne bi 'ñembi:

—Hñuxhu nt'ode xá hño ne dá zo ri mfenihu nú'a ma ga xi'ahu:

¹¹ Hingue co nú'a te cut'a ja rá ne ra ja'i ri nts'oqui, pe co nú'a te põnga ja rá ne, con gue'a há, ri nts'oqui.

¹² 'Mefa yá nxadi bi joni habu mi 'bai ra Jesu ne bi 'ñembi:

—¿Ha gue hingui paði gue xi bi bø yá cue ya fariseo co nuya noya gá ma?

¹³ Pe ra Jesu bi ðatuabi yá nxadi ne bi 'ñembi:

—Gatho nú'u ya ndapo hingo bi mot'a numa Dada bi 'bai mahets'i, ma dra c'u'tsi.

¹⁴ Hyeçabu ya fariseo dí 'yobu co yá ngoda, nu'ú ri zi yá migodau. Nu'bu 'nara goda da guhna rá migodau, da ma ri yoho'u da zoui mahyeçgui ja ra o'tsi.

¹⁵ Ra Pedro bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Xicje te ri bõnga nú'a ra 'bede gá ma de hanja ri nts'oca 'na.

¹⁶ Ra Jesu bi ðadi bi 'ñembi:

—¿Ha gue ni gue'ahu hingui tsoda ri mfenihu?

¹⁷ ¿Ha hingui pahu gue gatho nú'a guí tsihu ri ma ja ri muihu ne thoguihu?

¹⁸ Pe nu'bu guí beñhu ya ts'omfeni, go gue'u da bõnga ja ri neh, y nú'a go gue'a da ja'ahu guí nts'oquihu.

¹⁹ Ngue'a ja yá ne ya ja'i ja guehni põnga yá ts'omfeni, ngu ra nthote, ra nzinga medinthati, ra nt'eja'i, ra mfe, ra nt'e'tsate, ra nts'ante.

²⁰ Gatho nuyá há, go guehya ri japi da nts'oca ra ja'i. Pe nu'a tó'o hingui xu'ye 'met'o pa da ñuni, hingo gue'a 'nara ts'oqui ø't'e.

'Nara 'behñá himrá me Israel bi gamfri ra Jesu

(Mr. 7:24-30)

²¹ Nepu ra Jesu bi ma de guehni pa ja ra hai guetbu ra hnini Tiro ne Sidó.

²² Ne ja bá ntheuini 'nara 'behñá mrá me Canaán y himrá me Israel. Mi mafi ne mi ena:

—Huegagui nú'i Ndada, rá T'u'i ra ndá Davi. 'Nama t'ixu pe'tsa 'nara ts'ondahi ne xi nts'edi.

²³ Pe ra Jesu hinte bi ðadi. Nu'bú ya nxadi bi joni habu mi 'bai ra Jesu ne bi bantebi bi 'ñembi:

—Pehni dá ma, ngue'a xi mafua møte ja ma xuthahe.

²⁴ Ra Jesu bi ðadi ne bi 'ñembi'u:

—Nuga xpá 'bencagui hõnse pa ga munts'a ya me Israel nja ngu ya zi deti xa 'mædi.

²⁵ Nepu nú'a ra zi 'behñá bi ndandiñahmu ja yá ua ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Faxcagui, Ndada.

²⁶ Nu'bú ra Jesu bi ðatuabi bi 'ñembi:

—Hindi 'ñepi da thamba yá thuhme ya batsi pa go da t'umba ya tsat'yo.

²⁷ Nu'bú ra 'behñá bi ðadi ne bi 'ñena:

—Majuani guí ma, Ndada, pe nuya tsat'yo tsi ya xeca thuhme nú'u tagui de ja yá mexa yá hmu.

²⁸ Nu'bú ra Jesu bi ðadi ne bi 'ñembi:

—Nu'i naná, xi ra dangui ri jamfri, dá njabu ngu nú'a xcá 'yadi.

Nu'bú nurá t'ixu nura 'behñá'a 'bestho bi ñani nura ora'a.

Ra Jesu bi 'yøthe ndunthi ya da'thi

²⁹ Ra Jesu bi ma de guehni ne bi zōni ja rá ñani ra ndehe Galilea. De guehni bi bōxa mañā ra t'òhò ne ja bá hudini'a.

³⁰ Y bi mani ndunthi ya ja'i mi zi ya doua, ya do'ye, ya goda, ya gone, ne ndunthi ma'ra ya da'thi. Gatho'u bi t'egui ja rá ua ra Jesu ne nu'á bi 'yòthe'u.

³¹ Hangue nura hmuntsja'i mi 'buhni xi bi 'yò nu mi 'yòde bi ñā ya gone, ne mi hyandi bi nxòge ya 'ye ya do'ye, ne bi 'ño ya doua, y ya goda bi hyandi. Hangue ra hmuntsja'i bi xòcambeni Ajuā nu'á xòcambeni ya me Israel.

Ra Jesu bi 'uinga thogui goho 'mo ya ja'i (Mr. 8:1-10)

³² Nepu ra Jesu bi zohna yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Xi drí hueca nuyū ya ja'i ngue'a pe'tsa hñu pa drí 'ñohu ha hinte xa ziyū. Hindí ne da mayū co ra thuhu, ngue'a xi'bū da uent'a má 'ñu.

³³ Nepu yá nxadi bi 'ñemba ra Jesu:

—Xi nuua ja ra mbonthi ḡhabu ga tshūua ra thuhme pa ga 'uiñhu gatho nuyū ya ja'i xi ri ndunthi?

³⁴ Nu'bá ra Jesu bi 'yambabi'u ne bi 'ñembi: —ḡHangu ya thuhme guí pe'tsha?

Nu'á bi dādi ne bi 'ñena:

—Hōnda yoto ya thuhme dí pe'tsne ne 'raya t'uhua.

³⁵ Nu'bá ra Jesu bi japa ya ja'i da hñudi.

³⁶ Ne mri hñā nu'ū yoto ya thuhme ne nú'ū ya t'uhua, nepu bi umba njamādi Ajuā, nepu bi heque bi umba yá nxadi pa da hyecua ya ja'i.

³⁷ Gatho bi ñuni ne bi ñiñā, y gatho nuyā xeni bi bongui bi hmunts'i ne bi ñuxa yoto ya 'bòts'e.

³⁸ Mi ngu goho 'mo ya 'ñòhò nú'ū bi ñuni, y nuyā 'behñā ne ya bātsi himbi ma 'mede.

³⁹ Nepu ra Jesu bi 'ñehui ya ja'i, ne bi bōxa ja ra motsa pa bi ma ja ra hai Magdala.

16

Ya fariseo ne ya saduceo mi adi da t'utua 'nara dānga nt'udi

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Ya fariseo ne ya saduceo bi ma'ū bá hongra ja Jesu pa da xaxi. Ha nu mi zūdi bi xipabi da 'ñutuabi 'nara nt'udi pa da gamfri'ū ua xi xqui 'ñehe'a de mahets'i.

² Nu'bá ra Jesu bi dādi ne bi 'ñembi'ū:

—Nu'ahū 'bū guí hanthū xa thenga mahets'i dega nde, nu'bá guí eñhu: “Xudi ma da hñoga pa.”

³ Y nu'bū guí hanthū dega xudi xa thenga ya guui, nu'bá guí eñhu gue ma da nja ra bānthi 'ye. 'Nagyá yohmihū, ḡhanja go guí pā guí hyanthū mahets'i pa guí pāhu te 'bē ma da nja hyastho, y hanja hingo guí huxhū nguenda de ya nt'udi nú'ū xqui 'ñehe de

mahets'i pa guí pāhu gue ra Ndā de mahets'i ya xa zòhò?

⁴ Nu'ahū gyá ts'ojā'i'hū xcá 'ueguehū de Ajuā, hangue guí adihū 'nara nt'udi guí hyanthū pa guí camfrihū. Pe nuga hinga ma ga u't'a'i'hū 'nara nt'udi ngu nú'a guí adihū. Nura nt'udi ma guí hyanthū, hōnse de ra Joná rá 'mehni Ajuā.

Ha nu mi uadi ra Jesu bi mānga njabū, nu'á bi 'uegue de gue'ū ne bi ma de guehni.

Ra nzoí de ya fariseo (Mr. 8:14-21)

⁵ Nepu ra Jesu ne yá nxadi bi 'raxa ja ra ndehe pa ri'nandi, y yá nxadi bi pumfri da hñāts'i te da zi'ū.

⁶ Ne ra Jesu bi 'ñembabi'ū:

—Jamāsuhū de yá nzoí ya fariseo ne ya saduceo.

⁷ Nu'bá nu'á bi 'ñēmse'ū 'na ngu 'na:

—Nuní bi mānga njabū ngue'a hindá hāhū ra thuhme pa ga tsihū.

⁸ Ha nura Jesu bi bādi nu'á mi mañ'ū ne bi 'ñembabi:

—Nu'ahū xi ts'utho ri jamfrihū. ḡHanja guí tu ri mūihū de nú'a te guí tsihū?

⁹ ḡHanja hingo tso ri mfenihū nú'a dá xi'ahū? ḡHa hinguí beñhū nú'ū cut'a ya thuhme dá hecuabi nú'ū cut'a 'mo ya 'ñòhò, ne hangu bi bongui xa?

¹⁰ Nehe ḡha gue hinguí beñhū nú'ū má yoto ya thuhme dá hecuabi nú'ū má goho 'mo ya 'ñòhò, ne hangu bi bongui xa?

¹¹ ḡHanja hingo bi zo ri mfenihū de ra nzoí dá xi'ahū? Hindá xi'ahū de ra thuhme ngu guí beñhū. Dá xi'ahū gue guí jamāsuhū de yá nzoí ya fariseo ne ya saduceo.

¹² Nu'bá hā, ja bi zo yá mfeni'ū gue ra Jesu mi xipabi da jamasu de yá nt'utuete ya fariseo ne ya saduceo, hingo mi xipabi de yá nzoí ya thuhme.

Ra Pedro bi mā gue ra Jesu go gue'a ra Cristo

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Mi zōngūi yá nxadi ja ra hai guetbū Cesarea de Filipino, ra Jesu bi 'yambabi'ū bi 'ñembi:

—Xi ya ja'i ḡte mā de Nú'a To'o bi e bi Nja'i, to'o gue'a ena?

¹⁴ Nu'á bi dādi bi 'ñena:

—Ra ena gue go gue'a'i grá Xuua Xi'tsate, ma'ra ena gue go gue'a'i grá bādi Elía, ha nu ma'ra ena gue go gue'a'i grá Jeremía o 'na de gue nú'ū ma'ra yá 'mehni Ajuā.

¹⁵ Nepu bi yopa 'yambabi'ū ma'na'qui ne bi 'ñembi:

—Xi'ahū, ḡto'o guí beñhū go gueque?

¹⁶ Ra Pedro bi dādi ne bi 'ñena:

—Nu'i go gue'a'i grá Cristo nú'i bá peñ'a'i Ajuā pa guí ndā, ne go rá T'ū'i Ajuā nú'a te.

¹⁷ Nu'bá ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'i Simu rá t'w'i ra Joná, xa jap'a'i ma Dada bí 'bui mahets'i, ngue'a go bi xi'asche'a to'ogui, hingo bi xi'a'i 'nara ja'i.

¹⁸ Nubyá dí xi'i gue grá Pedro, ne nuri thuhu rí bõni da 'fiëna 'nara do. Ne nu'i guí nja ngu ra do haba ma ga hoca ma nija. Y numa nija ma'na ma da nja rá ts'edi que ra du.

¹⁹ Nu'i go ma ga hux'a'i ngu grá hñansoqui pa gui xocua ra gosthi to'o da yut'a ja rá hmanda Ajuá, pa njabu nu'a gui 'yot'a nuua ja ra ximhai, gue'a rí t'ot'e mahets'i, ne nu'a gui ma gue hinda t'ot'e nuua ja ra ximhai, gue'a hinda t'ot'e nehe nuni mahets'i.

²⁰ Nu'bu' nu'á bi hñu'mba ra hñá yá nxadi gue hinda mañ'u gue go mi gue'a ra Cristo nú'a bá pehna Ajuá pa da nda.

Ra Jesu bi ma de rá du

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Desde gue'bu ra Jesu bi maði bi xipabi yá nxadi gue mi mahyoni da ma'a pa Jerusale nuni habu mi pe'tsi da sufri ja yá 'ye ya ndaxjua nda ne ya ndá gá macja ne ya xahmate de ra ley. Nehe bi xip'u gue mi pe'tsi da du'a, pe rá hñupa mi pe'tsi te da yopa nte.

²² Nu'bu' ra Pedro bi njumquiu ra Jesu 'nambu, ne bi maði bi zai ne bi 'fiëmbi:

—Hina, ma zi Hmu'i, Ajuá hinda ne gui thogui njabu.

²³ Nu'bu' ra Jesu bi mpants'i ne bi 'fiëmba ra Pedro:

—j'Uegue de gueque nu'i Satá! Ngue'a nu'i guí ne gui hñagagui ga øtua rá paha ma Dada. Nura mfeni guí beni go yá meti ya ja'i, hingo rá meti Ajuá.

²⁴ Nu'bu' ra Jesu bi 'fiëmbabi yá nxadi:

—Nu'a tó'o ne da dengui pa dua nxadi, hingui tsa da 'yot'a rá paha sche. Nú'a mahyoni da 'fiëi pa da dengagui masque da tho ya nt'satsate ne ya 'btsa.

²⁵ Ngue'a nu'a tó'o maði rá te ne hinda zeta ya nt'satsate, nú'a da 'bedi rá te pa nzantho, ha nu'a tó'o da zeta ya nt'satsate po rá ngueque, nu'a ma da zudi rá te pa nzantho.

²⁶ ¿Ne te di muui 'nara ja'i 'bu drá meti gatho nú'a te ja ja ra ximhai ne nu'a go da 'medi? Ngue'a ni 'na de nuya hño'u hinda za da pøhøbi rá te.

²⁷ Nu'a tó'o bi e bi Nja'i ma da yopa 'fiëhe co rá nsunda rá Dada, ne ma da tsi yá enxé. Y nú'a ra pa'a ma da gu'tuabi 'na ngu 'na ngu tengu nú'a xa 'yot'e.

²⁸ Xi majuañi dí xi'ahu gue 'ra de gue'ahu hingui ma gui tuhu asta hingui hyanduahu rá nsunda ra Ndá de mahets'i Nú'a bi e bi Nja'i.

17

Bi mpadi rá 'bai ra Jesu
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Nurá 'rato ma pa ra Jesu bi zixa ra Pedro, ra Cobo, ne ra Xuua rá cu, ne bi ma ja 'nara t'øhø xá hñets'i pa da 'museuini.

² Nu'bu' nu'á bi hyanda ra Jesu bi mpadi, nurá hmi'a xi bi yot'i ngu ra hyadi y rá he xi xmá nt'axi ngu 'nara ñot'i.

³ Ne 'bestho ra ora'a ya nxadi bi hyandi bi zøhø ndu ra Moise ne ndu ra Elía nú'u myá 'mehni Ajuá ne bi ñaui ra Jesu.

⁴ Nu'bu' ra Pedro bi 'fiëmbabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, xi xá hño ga 'buhua. 'Bu gui nehma, ga hoca hñu ya zi ja'tsi, 'na pa gue'e, 'na pa ra Moise, ha nu ma'na pa ra Elía.

⁵ Y de mi ñá ra Pedro bi go'mi'u 'nara t'axaguui mri huexqui, y nu ja ra guui'a bi nt'ode 'nara noya bi 'fiëna:

—Nuni go guehni ma hmáca T'u, ne xi dí hopa rá 'múi. 'Yødehu nú'a da mañi.

⁶ Y nu mi 'yøde ya nxadi nuna noyaná xi bi ntsu, ne co ra ntsu bi dagui ma'mæmfó.

⁷ Nu'bu' ra Jesu bi joni pa bi dani'u ne bi 'fiëmbi:

—Nanju, oguí tsuhu.

⁸ Y nu mi guxa yá da ya nxadi, ya hønse ra Jesu bi hyandi mi 'bahni sche.

⁹ Ha nu mi gai'u de ja ra t'øhø ra Jesu bi hñu'mba ra hñá yá nxadi bi 'fiëmbi:

—Oto ma gui xiphu de nú'a gá hyanthu bi nja, asta nú'a ra pa da yopa nte Nú'a To'o bi e bi Nja'i, nu'bu' ha, gue'bu gui mañhu.

¹⁰ Nu'bu' yá nxadi bi 'yambabi ne bi 'fiëmbi:

—¿Hanja enga ya xahmate de ra ley gue 'met'o ma da 'fiëhe ra Elía ne 'mæfa da 'fiëhe Nú'a To'o ma da 'fië da Nja'iaua?

¹¹ Nu'bu' ra Jesu bi daði:

—Xi majuañi ra Elía ma da 'fiëhe pa da hyocua yá mfeni ya ja'i.

¹² Pe nubyá dí xi'ahu gue ra Elía ya bi 'fiëhe, pe himbi gamfri ya ja'i ua go mi gue'a, y nu'á bi 'yø'tuabi gatho nú'a go bi ne ya ja'i. Nehe ya ja'i ma da jabu Nú'a To'o bi e bi Nja'i, ngue'a nu'á ma da 'yø'tuabi ra 'ñu'a.

¹³ Nu'bu' ya nxadi bi baði gue mi xipabi de ra Xuua Xi'tsate.

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara basja'i mrá ndusche
(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Nepu mi zønga ra Jesu co yá nxadi habu mi 'bu ra hmuntsja'i, bá ehe 'nara 'ñøhø bi ndandiñahmu habu mi 'bu ra Jesu ne bi 'fiëmbi:

¹⁵ —Ndada, huega ma t'u ngue'a ra ndusche ne xi nts'edi. Nduñthi ya 'mi'qui tso ja ra tsibi ne tso ja ra dehe.

¹⁶ Hangue por gue'a stá tsimpabi ri nxadi pa da 'yøthe hmaha, pe nuyá hinxa za xa 'yøthe.

¹⁷ Nu'bu' ra Jesu bi daði ne bi 'fiëna:

—j'Nu'ahu 'nagyá 'ñagamfrihu ne 'nagyá ts'oja'ihu! ¡Asta ha'mu gui camfrihu! ¡Asta

ha'mu ma ga tse't'a'ihu ri 'mũihu! Bá tsincanhua xa.

¹⁸ Nu'bu ra Jesu bi zui ra ts'ondahi, ne 'bestho bi bõni de nú'a ra ts'unt'w'a, ne nu'á bi ñani 'bestho.

¹⁹ Mefa ya nxadi bi ñaseui ra Jesu 'nambu ne bi 'ñembi:

—¿Hanja nuje himbi za dá eñhe nú'a ra ts'ondahi?

²⁰ Ra Jesu bi dadi bi 'ñembi:

—Ngue'a 'na tũqui ri jamfrihu. Xi ma-juani dí xi'ahu gue nu'bu gri pe'tshmahu ri jamfrihu masque ngu dra ndangui 'nara zi nda gá mostasa, nu'bu asta da za gui 'ñembahmahu nuna t'õhõ da mponi de gue-cua pa rí ma ma'na lado, y 'bestho da mponi de habu ja. 'Bu di ja ri jamfrihu, da za gui 'yõthu gatho nú'a go gui nehũ.

²¹ Pe pa da bõnga ya ts'ondahi ngu nú'a dá eni, mahyoni gui 'yaphu Ajuá ne gui ayu-nahu.

Ra Jesu bi yopa ma de rá du

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Ne de ya mi 'buhni ra Jesu nuni Galilea bi 'ñemba yá nxadi:

—Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da t'ent'ua ja yá 'ye ya ja'i,

²³ nepu nu'á ma da hyo. Pe rá hñupa'a ma da yopa nte.

Pe mi 'yõpua'xi bi du yá mui nts'edi.

Ra Jesu bi gut'a ra boja pa ja ra nija

²⁴ Nu mi zõnga ra Jesu co yá nxadi ja ra hnini Ncapernau, nú'a to'o mi cobra ra boja de ra nija bi 'ñe bi 'yamba ra Pedro bi 'ñembi:

—Xi ri xahnatehu, ¿ha gue hingui jut'a ra boja pa ra nija?

²⁵ Ra Pedro bi dadi ne bi 'ñembi:

—Haha, jut'i.

Nepu ra Jesu co yá nxadi bi yut'a mbo ra ngu habu mi nza'i mi oxihũ. Y ra Jesu bi 'yambabi ra Pedro bi 'ñembi:

—Nu'i Pedro, xi nú'a ra boja ri cobra nú'u ya nda de ya hnini, ¿ha gue go ri cobrabi nú'u ja te yá njau'i o nú'u hinte yá njau'i?

²⁶ Ra Pedro bi 'ñembabi ra Jesu:

—Nú'u hinte yá njau'i go gue'u ri cobrabi. Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—Nu'bu nú'u ja te yá njau'i ya nda hingui jut'i.

²⁷ Pe pa hinda bõ yá cue nú'u to'o cobra ra boja, gri ma ja ra ndehe, hñaxa ri ansuelo ne 'yent'a ja ra dehe, y nurá mudi ra huá gui ju, xocua rá ne, y ja gui hñahni nú'a ra boja ri 'ñepi ga jutha.

18

Nú'a to'o ma'na ma da nja rá nsu

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Ha nuya pa'u yá nxadi bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—¿To'o ma dra dangui nuni mahets'i habu bí manda Ajuá?

² Nu'bu ra Jesu bi ma'ta 'nara zi bõtsi ne bi 'ba'ma madetho de gue'u,

³ ne bi 'ñembabi yá nxadi:

—'Bu hingui pata ri 'mũihu ne gui njahu ngu nuna ra zi bõtsi, nu'bu hinda za gui cõthu mahets'i habu bí manda Ajuá ma Dada.

⁴ Nu'a tó'o ne dra dangui nuni mahets'i habu bí manda Ajuá, mahyoni da nt'ũqui ngu nuna ra zi bõtsi hingrá 'ñets'i.

⁵ Ha nu'a tó'o da umba ntsaya 'na ngu nuna ra zi bõtsi de ma thuhuga, ja ra uenda go guecagui ri 'raca ntsaya.

Ra Jesu bi ma gue ga nsuhu pa hinga õthu ya ts'oqui

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Nu'a tó'o da 'yu'ta 'na de gue nuya ya zi bõtsi camfrigui, nura ja'i'a ma'na xá hño dra ts'utua 'nara do strá hñu ja rá 'yuga ne da thõt'a ja ra dehe.

⁷ ¡Huecate ra meximhai ngue'a xi ja ya nt'ũ'tate! Nzantho ma da nja ya nt'ũ'tate, pe ¡huecate ya 'yu'tate!

⁸ Hangue nu'bu 'nari ua o 'nari 'ye da ja'i gui 'yõt'a 'nara ts'oqui, ma'na xá hño hyequi ne 'yembu. Ngue'a ma'na xá hño gri doua o gri do'ye gui tsõnga mahets'i habu bí ja ra te pa nzantho que dri xõgue gatho ri ndo'yo ne da t'ent'a'i ja ra nidu habu zõ ra tsibi nú'a hinhya'mu da huet'i.

⁹ Nehe nu'bu 'nari da da ja'i gui 'yõt'a 'nara ts'oqui, ma'na xá hño hñai ne 'yembu. Ngue'a ma'na xá hño dri 'bedi 'nari da gui tsõnga mahets'i habu bí ja ra te pa nzantho que dri xõgue ri da ne da t'ent'a'i ja ra nidu habu zõ ra tsibi.

Ra 'bede de 'nara zi deti xqui 'medi

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ Jamasuhu hingui utschu nuyu ya zi bõtsi, ngue'a nzantho 'bui yá enxeyu ja rá thandi ma Dada bí 'bu mahets'i.

¹¹ Nú'a To'o bi e bi Nja'i bá ehe pa da põhõ nú'u xa 'medi.

¹² Te gui beñhu 'bu 'nara ma'yo pe'tsa 'na nthebe ya deti ne da 'medi 'na de gue'u, ¿ha gue hingue da zohmani ja ra t'õhõ nú'u goho'rate ne 'ret'amaguto ya deti pa da ma da hyonga nú'a ma'na xa 'medi?

¹³ Y nu sta zadi, nu'bu nú'a ra ma'yo xi da johya ngue'a bi zadi nú'a 'nara deti xqui 'medi, y nixi hingui oda rá mfeni nú'u goho'rate ne 'ret'amaguto hinxa 'medi.

¹⁴ Njabu nehe nuri Dadahu bí 'bui mahets'i hingui ne da 'medi ni 'na de gue nuya ya zi bõtsi.

Ra mpunbi de ya cu

(Lc. 17:3)

¹⁵ Nubyá ma ga xi'ahú, nu'bu 'nari cu da 'yot'a'i 'nara ts'ocate, grí ma gui c'a'tsi ne gui ñaseui. 'Bú da 'yode nú'a gui xipi, nu'bu ya xcá yopa máhúi ri cu.

¹⁶ Pe nu'bu hinda 'yot'a'i, nu'bu tsixa yoho o hñu ya cu pa da 'yode nú'a ma gui mañhú, pa njabu nú'á go gue'ú da za da damajuani.

¹⁷ Ha nu'bu nú'a ra cu'a hinda 'yote nú'ú yoho o hñu gui tsits'i, nu'bu xipabi gatho ya gamfri ja ra nija. Y nu'bu nixi con gue'ú hinda 'yote'a, nu'bu dá t'ot'a ra uenda gue ya híngrá gamfri ne dá thandi ngu 'nara daga 'yot'ats'oqui.

¹⁸ Xi majuani dí xi'ahú gue nu'a gui 'yothu nuua ja ra ximhai, gue'a rí t'ot'e mahets'i, ne nu'a gui mañhú gue hinda t'ot'e nuua ja ra ximhai, gue'a hinda t'ot'e nehe nuni mahets'i.

¹⁹ Nehe ma ga xi'ahú gue nu'bu yoho de gue'ahú gui 'yothu 'nara cohi nuua ja ra ximhai de nú'a ma gui 'yadihú, nu'bu dá 'ra'ahú ma Dada bí 'bui mahets'i nú'a gui 'yadihú.

²⁰ Ngue'a nu habú di 'bu yoho o hñu di xocambenigui, nuni ja dí 'buhni madetho de gue'ú.

²¹ Nu'bu ra Pedro bi joni habú mi 'bai ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'í, ¿hangu ya 'mi'qui mahyoni ga pumbabi 'nama miqú'e'i'be 'bú da 'yotca 'nara ts'ocate? ¿Ha gue asta rá yoto 'mi'qui?

²² Ra Jesu bi dadi ne bi 'ñemi:

—Hindí eñ'í gue hõnse yoto 'mi'qui gui pumba ri miqú'e'iui, nuga dí eñ'í gue asta hñu'rate ma 'ret'a 'mi'qui ya yoto pe'tsi gui pumbi, ne ya nixi gui 'yothu ra uenda rá ndunthi ya 'mi'qui gui mpumbahú.

Ra 'bede de ra ts'o'begu himbi me'tsa ra nthecate

²³ Nubyá ma ga xi'ahú 'nara 'bede. Nura Ndá de mahets'i nja ngu 'nara hmu bi 'ñut'uendaui yá 'bego.

²⁴ Y nu mi madi ra hmu da 'yot'a ra uenda, bi zõnga 'nará 'bego xi mi tupabi ndunthi ra boja.

²⁵ Ha nura 'bego'a himi tsa da gu'tuabi nú'a mi tupabi rá hmu, hangue ra hmu bi manda da 'ba nura 'bego co rá 'behñá ne yá bati ne gatho nú'a te mi pe'tsi pa dra jo'tsuabi rá boja.

²⁶ Nu'bu nura 'bego'a bi ndandiñahmu ja rá ua rá hmu ne bi bantebi bi 'ñemi: “Yotca ra mate gui tóbgagui ne ga ju't'a'i gatho nú'a dí tu'a'i.”

²⁷ Nu'bu ra hmu bi yo rá mui de rá 'bego, bi pumba gatho nú'a mi tupi, ne bi hye'gui bi ma.

²⁸ Ha nu mi ma de guehni nura 'bego'a bi nthéui 'nará mi'begoui nú'a mi tupa 'na zi taquitho ra boja. Bi dáma mihi ne bi madi

bi mi'tua rá 'yuga ne bi 'ñemi: “Nubyá ma gui jutqui gatho nú'a gui tuqui.”

²⁹ Nu'bu nú'a rá mi'begoui mi tupabi, bi ndandiñahmu ja rá ua'a ne bi bantebi bi 'ñemi: “Yotca ra mate gui tóbgagui ne ga ju't'a'i gatho nú'a dí tu'a'i.”

³⁰ Pe nu'á himbi ne, bi zixa fadi asta himbi gu'tua gatho rá boja nú'a mi tupi.

³¹ Nu'bu nu mi hyanda ma'ra yá mi'begoui xi bi yá mfen'ú ne bi ma bá xipabi yá hmu de gatho nú'a xqui hyandi'ú.

³² Nu'bu ra hmu bi zohna nú'a ra nduthai xqui pumbabi ne bi 'ñemi: “Nu'í, 'na xi grá ts'ojá'i. Gatho nú'a ra boja ngui tucagui go dá pun'a'i ngue'a gá bantegui ga tó'p'a'i.”

³³ ¿Ha gue himri 'ñep'a'i nehe xcá yo ri mui co ri mi'begoui ngu dá yo ma maiga con gue'e'?”

³⁴ Nu'bu nura hmu co rá cué bi manda da ts'ixa fadi nú'a ra ts'o'mui gá 'bego pa da hna'mbabi asta hinda gu'tua gatho nú'a mi tupa rá hmu.

³⁵ Nehe njabu ma Dada bí 'bui mahets'i ma da 'yot'e con gue'ahú 'bú hingui pumbabi nuri miqú'eihú 'bú da 'yot'a'ihú 'nara ts'ocate.

19

Ra Jesu bi ma de ra nxuni

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Nu mi uadi ra Jesu bi mangu nuya noy-aya, bi bõni de guehni Galilea ne bi ma ri'nandi ra dathe Jordá pa habú mi o 'na xeni rá hai Judea.

² Ne xi bi deni ndunthi ya ja'í ne ja bá øtheni ndunthi ya da'thi.

³ Nepu ya fariseo bi ma bá c'a'tsa ra Jesu pa da xaxi ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue po nu'araza ra t'ot'e da za da nxungüi rá 'behñá 'nara 'ñõhø?

⁴ Ne ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñemi:

—¿Ha gue hinxá hñe'thu ja ri leyhu gue Ajuá go gue'a bi hyoca ra 'ñõhø ne ra 'behñá desde rá madi?

⁵ Nehe má gue ra 'ñõhø da 'uegue de rá dada ne rá naná pa go da 'mähui rá 'behñá, y de ri yoho'ú da 'natho.

⁶ Hangué dí xi'ahú gue nu'ú di 'natho, hingue di yoho. Hangué nu'a da pehna Ajuá, hinda za go da 'ueca 'nara ja'í.

⁷ Ya fariseo bi 'ñembabi ra Jesu:

—Nu'bu ¿hanja ra Moise bi manda da thoca 'nara t'ofu dega nxuni pa da za da hye'pu rá 'behñá 'nara 'ñõhø?

⁸ Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi:

—Ra Moise bi unga nse'qui da njabu ngue'a xi xá me ri corasohé, pe Ajuá desde rá madi hingá njabu mi ne'a.

⁹ Nuga dí xi'ahú gue nu'a tó'o da nxungüi rá 'behñá ne hinxá dimba 'nara ts'o'qui xa 'yot'e co ma'na ra ja'í, nu'bu nurá dame nú'a ra 'behñá 'bú da ntháuti ma'na ra 'behñá,

nu'bu'á ya bi 'yòt'a 'nara ts'oqui. Nehe nú'á to'o da nthatui nú'á ra 'bèhñá xa thepá, nú'á ra 'ñòhò ya ra zinga medinthàti.

¹⁰ Nu'bu'á yá nxadi bi 'ñembabi ra Jesu:
—Nu'bu' njabu, ma'na xá hño hinda nthàta 'na 'bu.

¹¹ Bi dadi ra Jesu ne bi 'ñembabi:
—Pe hinda za gatho da 'yòt'a njabu, hønse nú'á to'o xa 'mái pa hinda nthàti.

¹² 'Bui 'raya 'ñòhò hingui tsa da nthàti ngue'a desde bi 'mái ya mi njabu. Nehe 'bui ma'ra ya 'ñòhò hingui tsa da nthàti ngue'a nu'á 'mefa ja xa njabu. Ne 'bui ma'ra ya 'ñòhò hingui nthàti ngue'a ma'na ri ho da mepabi Ajuá to'o ra Ndá de mahets'i. Nu'á tó'o tsa da hñani nuna ts'ofona, dá hñani.

Ra Jesu bi japa ya batsi

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Nepu bá ts'impabi 'raya zi batsi ra Jesu pa da hñuxa yá 'ye ja gue'á ne da 'yapa Ajuá da jap'á. Pe nuyá nxadi bi zai nú'á to'o mri zi ya zi batsi.

¹⁴ Nu'bu'á ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:
—Hophu da 'ñehe ya zi batsi, ogui haçuabihú da 'ñe da zúcgai, ngue'a gatho nú'á to'o 'bui ja rá hmanda Ajuá go gue'á nja ngu nuya ya zi batsi.

¹⁵ Y nu mi uadi ra Jesu bi hñuxa yá 'ye ja ya zi batsi, nu'á bi ma de guehni.

'Nara basja'i mrá rico bi ñgui ra Jesu

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ 'Mefa bi 'ñe 'nara basja'i pa da 'yòt'ua 'nara nt'ani ra Jesu ne bi 'ñemi:
—Nu'i Xahnate, 'nagrá hojá'i, ¿te 'be da za ga øt'e pa da za ga pe'tsa ra te pa nzántho?

¹⁷ Bi dadi ra Jesu ne bi 'ñemi:
—¿Hanja guí engui gue drá hojá'i? Hønse Ajuá go gue'a ra hojá'i. Pe nu'bu'á guí ne guí pe'tsa ra te pa nzántho, 'yòt'a gatho nú'á ri manda Ajuá.

¹⁸ Bi dadi ra basja'i ne bi 'ñena:
—¿Te ma hmanda'á?

Ra Jesu bi 'ñemi:
—Oxqui hñote, oxqui nzinga medinthàti, oxqui mpe, oxqui juxa ya ne'uamba.

¹⁹ Umba ra t'equ'ei ri dada ne ri nana ne su'á, mađi ri miq'u'eiu ne guí su ngu grí nsu sche.

²⁰ Bi dadi ra basja'i ne bi 'ñemi:
—Desde stá mbatsi stá øt'a gatho nú'á guí xiqui. Xibya, ¿te ma'na ri 'bedi ga øt'ebya?

²¹ Nepu ra Jesu bi 'ñembabi:
—Nu'bu'á guí ne guí 'bui xá hño, grí ma bá pa gatho nú'á guí pe'tsi ne hecua ya hyoya, pa njabu da za guí hñanga 'nari danga thaha nuni mahets'i. Nepu bá ehe guí tengagui.

²² Nu mi 'yòde njabu nú'á ra basja'i bi ma xi mi tu rá má ngue'a xi mrá rico.

²³ Nu'bu'á ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:
—Xi majuañi xi xá hñei da yut'a 'nara rico ja rá hmanda Ajuá.

²⁴ Xi majuañi dí xi'ahú gue ma'na xá hñei da yut'a 'nara rico ja rá hmanda Ajuá que da thogui 'nara cameyo ja rá gu 'nara 'yofri.

²⁵ Y nu mi 'yòde njabu ya nxadi xi bi 'yò ne bi 'ñena:

—Nu'bu'á njabu, ¿to'o ja da za da mpòhò?
²⁶ Ha ra Jesu bi nhyandui yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Co yá mfenise ya ja'i hingui tsa da mpòhò, pe co rá ts'edi Ajuá há, hinte rá hñei.

²⁷ Nepu ra Pedro bi 'ñemi:
—Nu'i guí padi gue nuje stá tsoguihe gatho nú'á te ndí pe'tshe pa ga ten'áhe. Nu'bu'á ¿te ma thaha ma ga hñehe 'mefa?

²⁸ Nu'bu'á ra Jesu bi 'ñembabi:
—Xi majuañi dí xi'ahú gue nurá ñoho ra 'mái nu sta yopa 'ñehe Nú'á To'o bi e bi Nja'i pa da manda co rá nsunda, nu'bu'á gue'bu'á nú'ahú xcá tengaguihu ma da thux'ahú guí mandahu nehe nú'á 'ret'amayoho ya 'mái de Israel.

²⁹ Y gatho nú'á to'o xa zogui yá ngu o yá cu o yá nju o yá dada o yá nana o yá 'bèhñá o yá batsi o yá hai po rá nguecagui, nu'á ma da hñanga ma'na nthebe rá ndunthi de nú'á xa zogui, ne ma da 'mái pa nzántho.

³⁰ Ha nu'á tó'o ya danguihya, nura pa'á ma da notsi'á, ha nu'á tó'o ya notsibya, nura pa'á ma da ndangui'á.

20

Ra 'bede de 'raya mefi bi yut'a mi xudi, ma'ra mi nde ma pa, ha nu ma'ra mi nde

¹ Nurá hmanda Ajuá ma ga hyecuahe ngu 'nara me uá'obxi. Nura me uá'obxi'á xi mi pe'tsa ndunthi ya uá'obxi. Ne 'nara pa xi 'nitho bi ma bi hyonga 'raya mefi.

² Y bi gohui ra cohi nuya mefi gue da gu'tuabi nú'á taha 'nara memapa. Nepu bi mehni da mpefi ja yá uá'obxi.

³ Y mi nzunga guto bi ma ma'na'qui bá hongá ma'ra ya mefi ne bi zædi 'raya ja'i mi 'bahni ja ra tai mi otho yá 'befi.

⁴ Ne bi 'ñembabi: “¿Ha hingui ne guí faxcahu ra 'befi ne ga ju't'ahú nú'á ri 'ñepi guí taha?” Nepu nu'á bi meui 'bestho.

⁵ Nepu mi nde ma pa nura 'ñòhò bi ma ma'na'qui bá hongá ma'ra ya mefi, nepu ngu nzunga hñu bi yopa ma ma'na'qui bá tsi ma'ra ya mefi ne bi ncóhui da gu'tui nú'á ri 'ñepi.

⁶ Ngu nzunga cut'a bi ma ma'na'qui ne bi nthéui ma'ra ya ja'i mi otho yá 'befi ne bi 'ñembabi: “¿Hanja guí 'bathua gatho ra pa? ¿Ha gue otho ri 'befi?”

⁷ Nu'á bi dadi ne bi 'ñemi: “Ngue'a hinto xa 'racje ra 'befi.” Nura hmu bi 'ñembabi: “Nu'bu'á faxcahu ra 'befi nepu ga ju't'ahú nú'á ri 'ñepi guí taha.”

⁸ Ha nu mi yu ra hyadi nura hmu bi 'ñemba ra 'betri: “Zohna gatho ya mefi, ne gatho guí

ju'tuabi maxøgue 'na pa. Ju'tuabi 'met'o nú'u bi yut'a 'mefa, nepu 'mefa gui ju'tuabi nú'u bi yut'a rá mudi."

⁹ Ha nu mi zøhø nú'u xqui yut'a ra 'befi nzanga cut'a nde, nu'ú bri ju'tuabi maxøgue 'na pa.

¹⁰ Ne mi zøhø nú'u xqui yut'a ra 'befi desde mi xudi, nu'ú mi hu yá mui gue ma xa dahá ma'na ndunthi, pe nu'ú bri ju'tuabi mahyegui ngu nú'u xqui yut'a mi nde.

¹¹ Y nu mi hñanga yá thahá, xi bi bø yá cue co ra hmu,

¹² ne bi 'ñemi: "Núyá bi yut'a 'mefa ne hønse 'na ora bi mpefi ne gá ju'tuabi ngu nú'á dí tãhe, ha nuje xi stá mpehe gatho ra co ra pahyadi."

¹³ Nu'bú ra hmu bi 'ñembabi 'na de gue'u: "Xi'ague, ¿ha gue dí øt'a 'nara nts'o'muí? ¿Ha gue hindá cohá ra cohi gue ga ju't'a nú'á tãhá 'nara memapa?"

¹⁴ Hñaxa nú'á rí 'ñe'a'i y grí ma. Nuga dá ju'tuabi núyá bi yut'a 'mefa ngu nú'á gá tãhá ngue'á dá ne dá øt'e njabu.

¹⁵ ¿Ha go ma gui hñagaguigue nú'á ga ne ga øt'e co ma boja? ¿Hanja grí hyøcubi rá thahá ri mimefiui ngue'á nuga drá hoja'i con guehyu?"

¹⁶ Ngue'á nu'u dri 'bcfa go gue'u dya mudi, y nu'u ya mudi go gue'u da 'mefa. Nduunthi da ts'ofø, pe ts'utho nú'u xa thahni.

*Ra Jesu bi yopa ma de rá du
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)*

¹⁷ Nepu ra Jesu bi ma pa Jerusale, ne de má 'ñu bi 'ueque 'nambu nú'u 'ret'amayoho yá nxadi pa bi umba nt'øde ne bi 'ñemi:

¹⁸ —Pahú gue nu xcrá tsøñhu Jerusale, ja ma dra juni Nú'á To'o bi e bi Nja'i, ne dra t'ent'ua ja yá 'ye ya ndá ma cãja ne ya xahnate de ra ley, ne nu'ú ma da hyøxa ra thai pa da tho.

¹⁹ Nepu ma da 'yent'ua ja yá 'ye nuya ja'i hingyá xodyo pa da 'yøt'ua ra nt'eni ne da 'na'mbi, ne da pont'i, ne ja da duni, pe rá hñupa ma da yopa nte'á ma'na'qui.

*Rá naná ra Cobo ne ra Xuua bi 'yapa
'nara favo ra Jesu
(Mr. 10:35-45)*

²⁰ Nepu rá naná ra Cobo ne ra Xuua yá t'u ra Sebedeo, bá 'ñoui yá t'u habu mi 'bai ra Jesu ne bi ndandiñahmu pa da 'yadi nú'á mi beni da 'yadi nú'á ra 'behñá.

²¹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñemba nura 'behñá:

—¿Te rá 'be gui ne gui 'yadi?

Nepu ra 'behñá bi dadi bi 'ñena:

—Dí ne gue nuya yoho ma t'u da hñudi con gue'e nu xcrí ndá, 'na da hñudi ja ri 'ñei ha nu ma'na ja ri ngahá.

²² Nu'bú ra Jesu bi datuabi nú'á ra 'behñá ne bi 'ñemba ra Cobo ne ra Xuua:

—Nixi gui pahú nú'á gui ahu. ¿Ha gui hanthú gui tsethu ya ts'othogui ngu nú'á ma ga tsetiga?

Nu'ú bi dadi:

—Hahá, da za ga tsethe nehe.

²³ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Xi majuaní ma gui thøhu nehe ya ts'othogui ngu nú'u ma ga thøguiga, pe nu'á gui nehú gue gui hñudihú ja ma 'ñei ne ja ma ngahá, hingo tsa ga mangá. Numa Dada há, go gue'á tsa da mā ne padi to'o ma da umbabi nuya hudi'u.

²⁴ Nu mi badi nú'u má 'ret'a ya nxadi de nú'á te xqui 'yadi nú'u má yoho ya nxadi mri ncu, nu'bú bi bø yá cue'u co nú'u yoho mri ncu.

²⁵ Nepu ra Jesu bi zofo yá nxadi ne bi 'ñemi:

—Gui pahú gue nuya ndá de ja ya hnini, nu'ú go ri dáma 'ñexase pa da manda gatho ya ja'i, nehe nuyá mfats'i'u øt'e njabu nehe.

²⁶ Pe nu'ahu oxqui njahabu. Ngue'á 'bu 'na de gue'ahu gui nehú gui ndanguihu, mahyoni gui 'møgøhu.

²⁷ Ha nu'á tó'o ne gue go dra mudi de gue'ahu, nu'á go gue'á mahyoni da 'møgo.

²⁸ Gui njahu ngu Nú'á To'o bi e bi Nja'i, nú'á himbá ehe pa da 'ñe ya 'bøgo, nu'á bá ehe pa go bi 'møgo, ne pa da unga rá te pa da pumba yá ts'oqui ya ja'i.

*Ra Jesu bi 'yøthe yoho ya goda
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)*

²⁹ Y de mi bønga de Jericó ra Jesu co yá nxadi, xi ndunthi ya ja'i bi deni'u.

³⁰ Y de má 'ñu mi huhni yoho ya zi goda. Ha nu mi 'yøde'u gue mi pani ra Jesu, bi mafi ne bi 'ñembabi:

—Nu'i Ndada, rá T'u'i ra ndá Davi, huegaguihe.

³¹ Ya ja'i bi go'tuabi yá ne pa ya hinda sigui da mafi hmahá. Pe nu'ú ma'na xi mi mafi ne mi ena:

—Nu'i Ndada, rá T'u'i ra ndá Davi, huegaguihe.

³² Nu'bú ra Jesu bi 'mai ne bi 'ñembabi:

—¿Te 'be gui ne ga øt'ahu?

³³ Nu'ú bi dadi ne bi 'ñena:

—Dí ne gui xoga ma dahe, Ndada.

³⁴ Nu'bú ra Jesu xi bi huequi'u, ne bi hñu'tsua yá 'ye ja yá da, ne nu'ú 'bestho bi xo yá da ne bi hyandi. Nepu nu'ú bi deni'á.

21

Ra Jesu bi yut'a Jerusale

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Nu mi zøni ra Jesu co yá nxadi nuni Betfagué ja rá ua ra t'øhø 'bo Olivo ya mi guetbu pa Jerusale, nú'á bi mehna yoho yá nxadi da 'met'o,

² ne bi 'ñembabi'u:

—Rí maha pa nuna t'uca hnini bí jani. Ha nu xcrí tsøñhuni ma gui tshuni 'nara zi burru di thətni ne dri zi rá bətsi. Xcrí tshuni güi xo'thu ne güi tsincahu gatho yoho.

³ 'Bu di 'bupə 'na, ne da nja te da xi'ahu, 'ñembabiñ njaua: “Ra zi Hmu bí honi.” Nu'bu nura ja'i 'bestho da ho'ahu güi tsincahu.

⁴ Gatho bi njabu pa bi nja ngu xqui mangu rá 'mehni Ajuə bi 'ñena:

⁵ Rí maha Jerusale nú'a ra hnini thu'mbabi nehe gue rá thuhu Sion, ne xiphu ya mengu de guehni:

“Ndi hyanthu bra 'ñehni ri Ndañu, e da zu'ahu,

ne hingrá 'ñets'i ngue'a bra togue 'nara zi t'ubru rá bətsi 'nara burru nú'a ya pa ra ndu.”

⁶ Nu'bu yá nxadi bi ma ne bi 'yot'a nú'a xqui 'bepabi.

⁷ Nepu bá tsimpabi nú'a ra zi burru mri 'ñoui rá bətsi. De guehni ya nxadi bi xi'tsua yá pat'i'u, nepu ra Jesu bi togue.

⁸ Y nura hmuntsja'i, 'ra mi hanca yá pat'i pa mi pogue ja ra 'ñu, ha nu ma'ra mi tot'a ya 'yeza pa mi pogue nehe ja ra 'ñu.

⁹ Ne ndunthi mri 'bet'o ne ndunthi mi 'befa, mi mafi'u ne mi ena:

—jXá nsunda rá 'ñehe rá T'u ra nda Davi! jAjuə da japi núni xpá mehni pa da nda ja guecju! jXá nsunda Ajuə bí 'bai mahets'i!

¹⁰ Y ngu bi yut'a ja ra hnini Jerusale xi bi nthoxni ya ja'i ne mri 'ñembabi'u 'na ngu 'na: —¿To'oni 'bu?

¹¹ Nu'bu nú'u to'o mi deni, bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuni go guehni ra Jesu rá 'mehni Ajuə ne ra me Nasare de Galilea.

Ra Jesu bi 'yenga nú'u mri mpa mbo ra ndanija

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Nepu ra Jesu bi yut'a ja ra ndanija, ne bi 'yeni gatho nú'u to'o mri mpa ne mri ntai, ne bi pənts'ua yá mexa ya mpataboja, ne bi pənts'ua yá thuhni ya ma domitsu.

¹³ Y bi 'ñembabi:

—Xa nt'ofu gue ma ngu ra ngu dega səcambeni, pe nu'ahú xcá 'yot'athohu ra ngu dega mfe.

¹⁴ Ne mi 'buhni 'raya goda ne ya doua ja ra ndanija. Nú'ú bi joni habu mi 'bai ra Jesu, y nu'á bi 'yoth'e'u, ne bi ñani.

¹⁵ Ha nuya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley bi hyanda nuya danga t'ot'e bi 'yot'a ra Jesu. Ne bi 'yode nuya bətsi mi mafi ja ra ndanija ne mi eñ'u: “jXá nsunda rá 'ñehe rá T'u ra nda Davi!” Nu'bu nuya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley xi bi bə yá cue'u.

¹⁶ Ne bi xipabi ra Jesu bi 'ñembi:

—¿Ha gue hingú ode nú'a te mangu nuyə ya bətsi?

Nu'bu ra Jesu bi datuabi'u ne bi 'ñembi:

—Haha, dí ode. Xi nu'ahu zha gue hincá hñe'thu ja ra Maça T'ofu habu ena njaua?:

Asta ya bətsi ne ya 'uene nú'u tsutho, Ajuə bi 'yot'e pa bi xəcambeni'a xi xá hño.

¹⁷ Nu'bu ra Jesu bi zoguini ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley, ne bi ma Betania pa ja bá oxini.

Ra Jesu bi japi bi 'yot'a 'nara 'bai gá igo

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Rá hyax'a bi menga pa Jerusale, ne de má 'ñu bi zu ra thuhu.

¹⁹ Y ja rá hyo ra 'ñu bi hyandi mi 'bahni 'nara 'bai gá igo, ne bi ma pa habu mi 'bai pa bi hyonga 'raya igo pa da zihma, pe hinte mi togue ni 'na, hənsə yá xi mi c'amtho. Nu'bu bi 'ñembabi ra 'bai gá igo:

—Hinhyamə ma da nogue ri igo.

Y 'bestho nura ora'a bi 'yot'a nú'a ra 'bai gá igo.

²⁰ Y nu mi hyanda ya nxadi nú'a xqui nja, xi bi 'yø ne bi 'ñemba ra Jesu:

—¿Hanja 'bestho bi 'yot'a nuna 'bai gá igo?

²¹ Ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Xi majuaní dí xi'ahu, 'bu xi gri pe'tshu ndunthi ra jamfri ne hingri dahu, nu'bu da za gui 'yothu ya t'ot'e ngu núna dá øt'e. Nehe da za gui 'ñemfu nuna ra t'ohø da mponi rí ma pa ja ra ndehe, ne da mponi.

²² Gatho nú'a gui 'yadihu ne gui camfrihu, gatho da za gui hñañhu.

Ra Jesu bi t'ambabi te ma nsequi mi ha

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Nepu ra Jesu bi yut'a ma'na'qui ja ra ndanija Jerusale, ne bi nxahnate. Y nura ora mi xahnate, bi joni habu mi 'bai'a yá ndaxjua nda ya xodyo ne ya nda gá macja, ne bi 'yambabi:

—¿To'o rá 'mehni'i pa gui 'yot'a nuya ya t'ot'eya? ¿To'o bi 'ra'a nsequi pa gui 'yot'a njaba?

²⁴ Nu'bu ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Nequi ma ga øt'ahu 'nara nt'ani. Nu'bu gui xicju, nequi ga xi'ahu to'o rá 'mehnigui pa dí øt'a njaua.

²⁵ Xi nú'a ra sistehe mi øt'a ra Xuua Xi'tsate, xi'a ¿to'o go bá pəh'n'a, Ajuə o ya ja'i?

Nu'bu nu'ú bi mudi bi 'ñábase'u ne mri 'ñembabi:

—¿Te ga thətuahəbua? Nu'bu ga emfu gue Ajuə go bá pəhni, nu'bu nu'ú da 'ñengaguihu: “Nu'bu zhanja hingá camfrihu nú'a mi mañ'a?”

²⁶ Ha nu'bu xi ga emfu gue ra Xuua go bá pəhna ya ja'i, nu'bu nu'ú da nja te da 'yotcahu, ngue'a gatho'u beni gue ra Xuua go mra 'mehni Ajuə.

²⁷ Nu'bu ya nda gá macja ne ya ndaxjua nda bi datuabi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—Hindí pahe.

Nu'buá ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nequi hinga xi'ahu to'o bá pencagui pa dí ot'a nuya ya t'òt'e.

Ra 'bede de yoho ya t'u bi 'behna 'befi

²⁸ Nepu ra Jesu bi yopa 'ñembabi ya nda gá macja:

—¿Te guí nuhmaguehu? 'Nara 'ñòhò mi pe'tsa yoho yá t'u, ne bi 'ñemba 'na de gue'u: “Rí ma ra 'befibya ja ra uá'obxi.”

²⁹ Nu'buá nura t'u'a bi dadi ne bi 'ñena: “Hina, papá, hinga ma.” Pe 'mefa bi ntsò'mse ne bi ma ra 'befi.

³⁰ Nepu ra dada bi 'ñembabi nú'a ma'na rá t'u: “Rí ma ra 'befibya ja ra uá'obxi.” “Haha, papá, ga ma”, bi 'ñembi. Pe nixi himbi ma.

³¹ Hangue de ri yoho ya t'u, ¿nda'a gue'a bi 'yotua nú'a bi 'bepabi rá dada?

Bi dadi ya nda gá macja ne bi 'ñena:

—Nú'a ra t'u bi mehna rá mudi.

Nu'buá ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Xi majuani dí xi'ahu gue ya daga 'yot'ats'oqui ne ya ts'oja'i go gue'u ri 'bet'o gue'ahu pa da yut'a ja rá hmada Ajuá.

³² Ngue'a ra Xuaa Xi'tsate bi 'ñehe bi 'ñu't'ahu ra hñoja'i, pe nu'ahú hinga ne gá camfrihu nú'a bi mañ'a. Pe nuya daga 'yot'ats'oqui ne ya ts'oja'i, nu'á ha, bi gamfri nú'a bi mangua ra Xuaa ne bi ñobri'u. Pe nu'ahú masque gá hyanthu bi ñobri'u, pe hinga ne gá ñobrihu y nixi gá camfrihu nú'a bi mañ'a.

Ra 'bede de ya ts'omafi

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ Nepu ra Jesu bi yopa 'ñemba ya nda gá macja:

—'Yòhu ma'na ra 'bede ma ga xi'ahu: Mi 'bu 'nara 'ñòhò xi mi pe'tsa ndunthi ya hai, y nuya hai'u ja bi gaxni ndunthi ya obxi ne bi guts'i. Nepu ja bi hyocni yoho ya ngu, 'na pa habu da the'ma ra ngui gá obxi, ha nu'a ma'na pa ra dò'ma huahi.

Y nepu bi umba hñandi yá uá'obxi 'rayá mefi. Nepu nú'a bi ma yabu.

³⁴ Ha nu mi nja ra nthuqui, nura me uá'obxi bi mehna 'rayá 'bego pa da c'a'tsa ya hyanthuahi pa da hñanga nú'a made mri 'ñepabi.

³⁵ Pe nú'u ya hyanthuahi bi gumpa yá 'bego ra me uá'obxi, 'na bi na'mbabi, nu ma'na bi hyo, ha nu ma'na bi tedo.

³⁶ Nepu rá ño'qui, ra me uá'obxi bi mehna ma'na ndunthi yá 'bego, pe nehe'u bri jabu ngu bi t'ò'tuabi nú'u yá mudi.

³⁷ Rá ngats'i ra me uá'obxi bi mehna se rá t'u ne bi 'ñena: “Numa t'u ha, ma da t'òt'e.”

³⁸ Pe nu mi hyanda ya hyanthuahi nura t'u, nu'á bi 'ñembi 'na ngu 'na: “Nuni go guehni ma da ts'ocuabi ya hai. Maha ga hohu pa go ga cohú nuya hai.”

³⁹ Nu'buá ya hyanthuahi bi gu ra t'u ne bi hquí de ra uá'obxi, ne bi hyo.

⁴⁰ Xi nura me uá'obxi, ¿te ma da 'yò'tuabi nú'u ya hyanthuahi nu sta yopa mengui ja rá hai?

⁴¹ Nu'buá ya nda gá macja bi dadi ne bi 'ñena:

—Ra me uá'obxi hinda hueca nuya ts'oja'i. Ma da hyo'u, y nuya uá'obxi ma da umba hñandi ma'ra yá mefi. Ne nu'á ha, ma da umba ra me uá'obxi made nú'a ri 'ñepabi.

⁴² Nu'buá ra Jesu bi 'ñembabi ya nda gá macja:

—Ha gue hincxá hñe'thu ja ra Maca T'ofò nú'a mi mangua rá 'mehni Ajuá ma'met'o ne bi 'ñena:

Nú'a ra do bi fòthmabu 'na lado nuya hyongu, nubya gue'a ra mudi do de rá nija Ajuá.

Y nuse'a go bi megui nura do'a pa da hyò rá nija,

ne dí hanthu gue xi rá nsunda nú'a bi 'yot'e.

⁴³ Hangue dí xi'ahu gue ma da than'ahu nú'a ra ts'edi guí pe'tshu pa guí cuthmahu ja rá hmada Ajuá, ne ma go da t'umbabi ma'ra ya ja'i nú'u to'o ma da 'yot'ua nú'a da 'bepabi Ajuá.

⁴⁴ Nu'a tó'o da fe'tsa nura do'a da cuent'ua yá ndo'yo, y nu'a tó'o da ze'mi da qu'e'ti.

⁴⁵ Y nu mi 'yode ya nda gá macja ne ya fariseo nuya ya noyaya, nu'á bi unga nguenda gue go mi sipabi'u.

⁴⁶ Hangue nu'á mi ne da guhma ra Jesu, pe mi tsu ya ja'i ngue'a nuya ja'i mi beni gue ra Jesu go 'nará 'mehni Ajuá.

22

Ra 'bede de ra nthati

¹ Ra Jesu bi yopa zofo ya nda gá macja ne ya ndaxjua nda, ne bi xipa ma'na ra 'bede, ne bi 'ñembi:

² —Ra Nda de mahets'i ma ga hyecuahu ngu 'nara nda bi 'yot'a 'nara ngo ngue'a bi nthata rá t'u.

³ Bi mehna yá 'bego pa da tsi nú'u mi thò'mi da 'mu ja ra ngo. Pe nu'á himbi ne bi 'mahni.

⁴ Nepu nú'a ra nda bi mehna ma'na'qui ma'ra yá 'bego ne bi 'ñembi: “Bá xiphu nú'u to'o dí tó'mhe gue ya stá hñocje, ne ya stá hohe ya ndamfri ne ma'ra ya hnoca mbo'oni. Ya gatho xa nthoqui, 'ñemfu da 'ñehe ra ngo.”

⁵ Pe nú'u to'o mi thò'mi hingo bi jamasu nú'a bi xipa nuya 'mehni, 'na bi mada ra 'befi ja yá huahi, ha nu ma'na bi ma da nu rá 'befi ja ra hnini,

⁶ ha nu ma'ra bi gumpa yá 'mehni ra nda, bi na'mbi nepu bi hyo.

⁷ Ha nu mi badi ra nda nú'a te xqui t'ò'tuabi yá 'mehni, xi bi bò rá cue. Hangue nu'á bi mehna yá soldado pa bi hyo nú'u ya hyote, nepu bi ts'a'tuabi yá hnini'u.

⁸ Nepu ra nda bi 'ñembabi yá 'bego: “Ya ja gatho pa ra ngo, pe nú'u to'o ndí tømí himbi ne bi 'ñehe, bi nts'oc'baha.

⁹ Hangué nubýá grí maha ja ya dá'ñu, ne bá tsihú gatho nú'u guí tshuhú.”

¹⁰ Nu'bú bi ma ya 'bego bá munts'a gatho nú'u bi zadi ja ya 'ñu, ya ts'o'mui ne ya hojá'i. Njabu bi ñuxa nura danga ngu habu bi nja ra ngo.

¹¹ Nu'bú ra nda bi yat'a mbo habu mi ja ra ngo pa bi zengua nú'u xqui zohó. Ne bi hyanda 'na mi 'buhni nú'a hinxqui hye ra he dega ngo.

¹² Hangué nu'á bi 'ñembabi: “Amigo, ¿hanja gá cut'íua hingá he nú'a ra he dega ngo?” Pe nu'á hinte bi dadi.

¹³ Nu'bú ra nda bi 'ñembabi yá 'bego: “Tha'tuahú yá ua ne yá 'ye nuna ja'i, ne bá fothuhú môte ja ra 'bexuui pa ja dí nzonini ne ja dí gustrí yá ts'i.”

¹⁴ Nu mi uadi ra Jesu bi metuabi ra 'bede'u bi 'ñemi:

—Ngue'a ndunthi da ts'ofó, pe ts'atho nú'u xa thahni.

Ra Jesu bi ma de ra boja nú'a adi ya nda de ya hni

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Nu'bú nu mi 'yóde ya fariseo nuya noy-aya, nu'á bi njúqui pa bi mambi hanja da za da xaxa ra Jesu dega noya.

¹⁶ Nu'bú bi mehna yá mfsats'i'u mahyegui co 'rayá mfsats'i ra nda Erode pa bá ø'tua 'nara nt'ani ne bi 'ñemi:

—Xahnate, dí pahe gue nu'i guí mangua nú'a majuani, ne guí udi xi xá hño rá noya Ajuá, ne hinto guí tsu, nixi guí huahna ya ja'i.

¹⁷ Hangué dá e ga an'ahe te guí xicje, ¿ha gue xá hño ga juthe nú'a ra boja adi ra nda Cesa, o hina?

¹⁸ Pe ra Jesu bi batuatho yá ts'omfeni'u, hangué bi 'ñemi:

—Nu'ahú 'nagýá yohmihú, ¿pa te guí xax-cahu?

¹⁹ Ñutcahuua nú'a ra boja adi ra nda Cesa. Nu'bú nu'á bi 'ñutuabi nú'a ra boja mi adi.

²⁰ Ha ra Jesu bi hyandi bi 'ñembabi:

—¿To'o rá c'oi nuna huxcua ja ra boja, ne te rá 'be mangua?

²¹ Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Rá c'oi ra nda Cesa.

Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Umfu ra nda Cesa nú'a rí 'ñepabi'a, y nehe umfu Ajuá nú'a rí 'ñepabi.

²² Nu mi 'yóde njabuhú, xi bi 'yø nts'edi. Nepu bi zohni ra Jesu, bi ma'u.

Ya saduceo bi yamba ra Jesu de rá ñoho ra te

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Nú'a ra pa'a, bi zohó habu mi 'bu ra Jesu 'raya saduceo nú'u mi camfri gue hinda

yopa nte nú'u xa du. Nu'á bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñemi:

²⁴ —Xahnate, ra Moise bi ma gue 'bu 'nara 'ñohó da du ne hinda zogui ni 'nará batsi, nu'bú 'na de gue nú'u yá cu nú'a ra 'ñohó bi du da nthatui nú'a ra 'behña bi gohi sehe pa da øtua rá 'bai ndu rá cu, ne da me'tsua ya batsi pa da thu'mbabi rá thuhu ndu rá cu.

²⁵ Nuje dá pahe yoto ya 'ñohó mri ncu, nu'a rá mudi bi nthati pe 'mefa bi du, ne himbi zocuabi ni 'nara batsi. Nepu 'mefa nurá 'behña bi nthatui 'nará cu ndu rá dame.

²⁶ Nehe bi du nú'a rá ñoho ra 'ñohó, nehe nú'a rá hñu, ne bi njabu gatho nú'u yoto ya 'ñohó bi nthatui 'nadra 'behña, ne 'mefa bi uadi bi du 'rama'na gatho nú'u yoto.

²⁷ Y rá ngats'i bi du ra 'behña nehe.

²⁸ Nu'bú xi sta yopa nte gatho nú'u xa du, ¿to'o xi majuani drá 'behña nú'a ra 'behña bi nthatui gatho nú'u yoto ya 'ñohó mri ncu?

²⁹ Nu'bú ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñemi:

—Xi xá nts'o ri mfenihu ngue'a hingui pahú ra Maça T'ofó nixi rá ts'edi Ajuá.

³⁰ Ngue'a nura pa da yopa nte nú'u xa du, ya hinda ma da nthati ya ja'i, ngue'a nú'u ma da nja ngu ya enxé nú'u bi 'bui mahets'i.

³¹ Pe de nú'a rá ñoho ra 'múi, ¿ha gue hinxca hñe'thu nú'a bi mangua Ajuá ne bi 'ñena?

³² “Nuga go rá Ajuagui ra Abrá, ne ra Isaac, ne ra Cobo.” Ajuá go gue'a ra Ajuá de nú'u te, hingue de nú'u xa du. Hangué ra Abrá ne ra Isaac ne ra Cobo bi te ja rá thandi Ajuá.

³³ Ne nu mi 'yóde ya ja'i nurá nt'utuete ra Jesu, xi bi 'yø.

Ra hmanda nú'a ma'na ra dangui

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Nu mi badi ya fariseo gue ra Jesu xqui go'tua yá ne ya saduceo, nu'bú bi munts'í'u pa da nu te da 'yø'te.

³⁵ Nepu 'na de gue'u mrá xahnate de ra ley bi ma bá xaxa ra Jesu, bi 'yø'tua 'nara nt'ani ne bi 'ñemi:

³⁶ —Xahnate, ¿nda'a gue'a ra hmanda ma'na ra dangui de gatho nú'u ya hmanda huxa ja ra ley?

³⁷ Ha ra Jesu bi dadi ne bi 'ñemi:

—“Madi Ajuá ri Hmu con gatho ri mui, con gatho ri ts'edi, ne con gatho ri mfeni.”

³⁸ Nuna go guehna xi ra dangui ne ra mudi hmanda.

³⁹ Y nurá ñoho ra hmanda ngut'atho, nú'a ena guí madi ri miqu'eiui ne guí su ngu grí nsu sehe.

⁴⁰ Ne gatho nú'a bi mangua ra Moise ja ra ley, ne nú'a bi mangua ma'ra yá 'mehni Ajuá, ne nuya yoho ya danga hmanda, go ri 'natho.

¿Ha gue ra Cristo go rá t'u ra ndá Davi?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ De mi 'buhnitho ya fariseo, ra Jesu bi 'yø'tuabi 'nara nt'ani nehe,

⁴² ne bi 'ñembabi:

—Xi'ahú, ¿te xi guí mañhú de ra Cristo rá 'mehni Ajuá nú'á ma da ndá? ¿To'o guí emfa gue rá t'u'á?

Ya fariseo bi ðadi ne bi 'ñena:

—Rá t'u ra ndá Davi.

⁴³ Nepu ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nu'á çhanja ra Davi po rá ts'edi ra Maça Ndáhi bi ma gue ra Cristo go gue'á rá Hmu? Ngue'á ra Davi bi 'ñena:

⁴⁴ Ajuá ra Dada bi 'ñembabi ma zi Hmu:

“Bá ehe guí hñudia ja ma 'ñei asta hinga tsif'á'i gatho ri ncontra pa da gohi'u de nja'ti ri ua.”

⁴⁵ Ha nu'bu go drá t'uhma ra Davi nura Cristo, nu'á çhanja bi 'ñenga ra Davi gue go rá Hmu?

⁴⁶ Nu'á ya fariseo himbi za te bi ðadi, y desde ra pa'á ya ni 'na de gue'u himbi za bi 'yø'tua ma'ra ya nt'ani ra Jesu.

23

Ra Jesu bi ma de yá ts'o'befi ya fariseo ne ya xahnate de ra ley

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Nepu ra Jesu bi zofu yá nxadi ne ra hmuntsja'i ne bi 'ñembabi:

² —Nubya ya fariseo ne ya xahnate de ra ley u't'a'ihu te ri bóni da mąnga ra ley nú'á bi 'yofu ra Moise.

³ Hangué gatho nú'á da xi'ahú'u 'yø't'ehu, ne ostí ma da zabi'ihu guí 'yø'thu. Pe nehe oxqui tenbahu yá ts'o'befi'u. Nu'á udi'u gue'á xá hño, pe nu'á hingo øt'e nú'á udi'u.

⁴ Nu'á tutua ya ja'i ya 'bats'i xi xá hñu, pe nu'á ni ts'u yá mfats'i.

⁵ Nu'á øt'a yá 'befi ja yá thandi ya ja'i pa da pønga yá hmi, asta cueta ya t'ofu ja yá de ne tsuta ya pants'a xifri ja yá 'ye y ja xa nt'ofoni 'raya xeni de ra Maça T'ofu, ne nuyá he ma'na xá ma de yá he ma'ra ya ja'i pe yá nt'ets'itho.

⁶ Nu'á de ja 'nara ngo ri ho da hñudi ja ya mudi hudi pa da ñuni, ne ri ho da hñudi ja ya hoga hudi nuni ja yá nija pa da t'e'tsua yá nsu.

⁷ Nu'á ri ho dra zenjua ja ra tai co ndunthi ra t'equ'e'i, ne ri ho da t'embabi gue go gue'u xi ya hoga xahnate.

⁸ Pe nu'ahú oxqui hohu to'o da 'ñe'ts'a ri nsuhú da 'ñeñ'ahú gue go gyá xahnatehu, ngue'á gatho'ihu grí ncuhu, ne 'natho ri xahnatehu 'bui, y nú'á go gue'á ra Cristo nú'á to'o bá pohna Ajuá pa da ndá.

⁹ Y nixi nú'u to'o xahn'a'ihu nuua ja ra ximhai, oxqui emfa gue go gue'u ri dadahu,

ngue'á 'natho ri Dadahu 'bui, y nú'á go gue'á bi 'bui mahets'i.

¹⁰ Y nixi oxqui ma guí hohu da t'eñ'ahú gue go gyá ndáhu, ngue'á 'natho ri ndáhu 'bui, y nú'á go gue'á ra Cristo nú'á to'o bá pohna Ajuá pa da nda.

¹¹ 'Bu 'na de gue'ahú da ne to'o da ndangui, mahyoni go gue'á dri 'bøgohu.

¹² Ngue'á nu'á to'o ri 'ñexasèbya, 'mefa da ua rá nt'ets'i, pe nu'á to'o hingrá 'ñets'ibya, 'mefa go ma da t'e'tsua rá nsu ja rá thandi Ajuá.

¹³ ¡Nú'ahú xahnatehu de ra ley ne nú'ahú gyá fariseohu, 'nagya yohmihu, huecate'ihu ngue'á ma xi dra castiga'ihu! Xcá co'thu ra gosthi pa hinto da yut'a ja rá hmanda Ajuá, nixi guí cuthu, ha nixi guí hophu to'o da yat'i.

¹⁴ ¡Nú'ahú xahnatehu de ra ley ne nú'ahú gyá fariseohu, huecate'ihu ngue'á ma xi dra castiga'ihu! Xi grí xadihmahu ja ri nijahu ja yá thandi ya ja'i 'ñena hinte guí øthu, pe 'nagya yohmihu ngue'á guí hanbahu yá ngu ya 'bente viuda, hangué Ajuá ma'na ma da castiga'ihu.

¹⁵ ¡Nú'ahú xahnatehu de ra ley ne nú'ahú gyá fariseohu, 'nagya yohmihu, huecate'ihu ngue'á ma xi dra castiga'ihu! Nu'ahú grí mahua grí mahuni guí hoñhu ya ja'i pa guí 'ñutuabihu nú'á ri jamfrihu, y nu'bu ya bi gamfri'ihu, nu'á ma'na guí ts'ocuahú yá mfeni, ne ma'na ya gá 'yenthú ja ra nidu ngu nú'á habu grí maha nehe.

¹⁶ ¡Nu'ahú guí ne guí 'ñuhmahú ra 'ñu, pe nixi guí pahú habu grí maha nehe, huecate'ihu ngue'á ma xi dra castiga'ihu! Ngue'á guí eñhu gue 'bu 'nara ja'i da jura po ra nija, hinte ri muui nú'á bi jura. Pe 'bu da jura po ra oro nú'á ja mbo ra nija, nu'á ha, guí eñhu gue ri muui nú'á bi jura.

¹⁷ ¡Nagya 'bemfenihu, ya xcá 'behú ra 'ñu! ¿Nda'á ma'na ri muui, ra nija o nú'á ra oro ja mbo ra nija? Ra nija gue'á ma'na ri muui, ngue'á ja xra japini ra oro.

¹⁸ Nehe guí eñhu gue 'bu to'o da jura po ra ata hinte ri muui nú'á bi jura. Pe nu'bu da jura po nú'á ra 'baha xa thuxa ja ra ata, nu'á ha guí eñhu gue ri muui nú'á bi jura.

¹⁹ ¡Nagya 'bemfenihu, ya ma'na xcá 'behú ra 'ñu! ¿Nda'á ma'na ri muui, ra ata o nú'á ra 'baha xa thuxni ja ra ata? Ra ata gue'á ma'na ri muui ngue'á ja bri japini nú'á ra 'baha'á.

²⁰ Hangué nu'á to'o ri jura po ra ata, hingue hønse po ra ata ri jura, nehe ri jura po gatho nú'á ra 'baha xa thuxni nehe.

²¹ Ne nu'á to'o ri jura po ra nija, hingue hønse po ra nija ri jura, nehe ri jura po Ajuá ngue'á nu'á ja 'buhni'a.

²² Nu'á to'o ri jura po mahets'i, hingue hønse po mahets'i ri jura, nehe ri jura po rá hudi Ajuá ne por guesé Ajuá ngue'á go gue'á rá hudi'á.

²³ ¡Nú'ahú xahnatehú de ra ley ne nú'ahú gyá fariseohú, 'nagýá yohmihú, huecate'ihú ngue'a ma xi dra castiga'ihú! Nu'ahú guí 'uecjú 'ret'a de ra bexo pa Ajuá de nú'a guí t'ahú 'bú guí pahú ra zi xac'ri, o ra zi ani, o ra zi cominu. Pe hingo guí óthú nú'a ma'na mahyoni ngu m'anga ra ley, hinguí udihú ra hoga'mái, nixi otho ri nthecatehú, ne hinguí óthú nú'a guí mañhú.

²⁴ Nu'ahú guí ne guí 'ñuhmahú ra 'ñu, pe nixi guí pahú habú grí maha nehe. Nu'ahú guí njahú ngu 'nara ja'i nú'a faxa ra t'afi pa hinda tho ya t'uca zu'ue, pe sta zi, tut'atho ya d'anga zu'ue, y nixi bi za te 'be bi dut'i.

²⁵ ¡Nú'ahú xahnatehú de ra ley ne nú'ahú gyá fariseohú, 'nagýá yohmihú, huecate'ihú ngue'a ma xi dra castiga'ihú! Guí njahú ngu ra xut'a vaso ne ra xut'a manza, x'quí hõnse de thi ha nu de mbo xi rá nts'o. Njabú mbo ri mfenihú nehe hinxá nt'axi ngue'a gyá ndustehú ne gyá ts'o'yohú.

²⁶ 'Nagýá godahú. Hychubú 'met'o ya ts'omfeni pa njabú strá nt'axi'ihú ne pa da za guí 'yóthú nú'a xá hño.

²⁷ ¡Nú'ahú xahnatehú de ra ley ne nú'ahú gyá fariseohú, 'nagýá yohmihú, huecate'ihú ngue'a ma xi dra castiga'ihú! Guí njahú ngu ya pantyo xi xá nt'axi de thi ne ri hnequi mahotho, pe mbo xi rá d'ama nts'o.

²⁸ Hangué nu'ahú guí njahubú nehe ngue'a guí 'ñet'a hoja'ihú pe guí beñhú ya ts'omfeni ne gyá yohmihú.

²⁹ ¡Nú'ahú xahnatehú de ra ley ne nú'ahú gyá fariseohú, 'nagýá yohmihú, huecate'ihú ngue'a ma xi dra castiga'ihú! Guí jama-subihú yá pantyo nú'ú yá 'mehni Ajuá xa du, ne guí c'athú mahotho nuyá pantyo nu ma'ra ya hoja'i xa du.

³⁰ Ne guí eñhú: "Nu'bú ya gra 'buhmahe nuya pa'ú, nu'bú hinstá faxhe ndu ma xi-tahe pa xa hyopa nú'ú yá 'mehni Ajuá."

³¹ Hangué nu'ahú guí m'anschú gue go gue'a'ihú gyá t'uhú de nú'ú to'o bi hyopa yá 'mehni Ajuá.

³² Hangué nú'a hingo bi juata ndu ri xi-tahú, ma go guí juadí guí 'yóthubya.

³³ ¡Nu'ahú guí njahú ngu ya qu'eñá, hingui ma guí c'othú de ya d'anga uguí nú'ú ma guí thohú ja ra nidu!

³⁴ Ma ga p'ehn'ahú ma'ra ya 'mehni ne ma'ra ya b'anhya ne ma'ra ya xahnate. 'Ra de gue'ú ma guí hyohú, nu ma'ra ma guí ts'athú ja ra pont'i, ha nu ma'ra ma guí ma'mbabi'ú ja ri nijahú, ne hinhyabú ma guí hophú da 'mái'ú.

³⁵ Y njabú ma go guí juthú nehe de nú'ú ya hoja'i xa tho, bi madi co ra Abé asta ra Sacaría nú'a mrá t'ú ra Berequía. Nura Sacaría go gue'a gá hyohú mbo ri nijahú guetbú ja ra ata.

³⁶ Xi majuani dí xi'ahú gue nu'ahú ma go guí tuxhú gatho nuya thaiya.

Ra Jesu bi du rá mai po ya me Jerusale (Lc. 13:34-35)

³⁷ Nu'ahú me Jerusale, guí t'edohú ne guí hophú yá 'mehni Ajuá nú'ú bi p'ehn'ahú. ¡Hangu ya i'qui dá ne ga munts'ahma'ihú ngu 'nara zi óni huixa yá zi t'w'ni, pe nu'ahú hingá nehú!

³⁸ Nu'bú nuri nguhú ma da gose.

³⁹ Ngue'a dí xi'ahú gue ya hingui ma guí yopa hyandgaguihú asta hinga yopa pengui. Nu'bú h'á, nu'ahú ma guí 'ñeñhú: "Xá nsunda nú'a to'o bá p'ehna Ajuá pa da ndá ja guecjú."

24

Ra Jesu bi ma gue da nhuata ra ndanija (Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Nepú ra Jesu bi bõni de ra ndanija, ne ya mi 'ba'ñu'a yá nxadi bi e bi zadi pa bi 'ñutuabi gatho nuya ngu de ra ndanija.

² Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'ú:

—Xi majuani dí xi'ahú, gatho nuya nguyú ma da nhuati ne hinda ma da gohi ni 'nara do mañ co ma'na rá midoui.

Ya nt'udi ante rá uadi ra ximhai (Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ De guehni bi ma ra Jesu co yá nxadi pa ja ra t'ohó 'bo Olivo, ne ja bá huñni ra Jesu. Nepú bi joni yá nxadi pa bi 'yamba seh'e'a ne bi 'ñembi:

—Dí ne xi guí xicje ha'mú ma da nja nú'a gá ma, ne te ma nt'udi ma ga hanthe pa ga p'áhe gue ya ma guí yopa penguiua ma'na'qui, ne pa ga p'áhe ha'mú rá uadi ra ximhai.

⁴ Nu'bú ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Jamasuhú oto sti ma da hya'ahú.

⁵ Ngue'a ma da 'ñehe ndunthi nú'ú to'o di ñá de ma thuhu ne di eñ'ú: "Nugui go drá Cristo bá p'encagui Ajuá pa ga ndá." Y njabú ma da hyat'a ndunthi ya ja'i.

⁶ Nehe ma guí 'yódehú da hmá de ya tuhni nú'ú ya ja, ne nú'ú hingui jatho. Pe nu'ahú osti ma da du ri maihú, ngue'a p'e'tsi te da njabú. Pe hingo gue'a rá uadi ra ximhai ngue'a ri 'betho ma'ra te da nja.

⁷ Ngue'a ma da ntuhna ya hnini co ma'ra ya hnini. Ma da nja ra d'anga thuhu ne ya d'anga hñeni, ne ma da nja ya mbimhai haburaza.

⁸ Y gatho nuya dumaiya, guehya ya madi uguí.

⁹ Nú'ú hingyá gamfri ma da gu'ahú da nap'ahú o da hyo'ahú, ne toraza da utsa'ihú ngue'a xcá camfriguihú.

¹⁰ Ha nuya pa'ú ndunthi ma da 'bedi yá jamfri, ne ma da 'ñutsa 'na ngu ma'na, ne ndunthi ma da da yá miqu'eui.

¹¹ Y ma da 'mú ndunthi ya hyate badi, da 'ñena gue go xuá mehna Ajuá, ne ma da hyat'a ndunthi ya ja'i.

¹² Ndunthi ya ja'i ma da 'bedi ra hmate ngue'a ma'na xi ma da ndangui ra ts'oqui gatho ja ra ximhai.

¹³ Pe nu'a tó'o hinda 'uegue de Ajuá, nú'á go gue'a ma da mpøhø.

¹⁴ Ma da nt'ode ra noya gue ra Ndá de mahets'i ma da 'ñehe pa da ndá. Nuná ma da nt'ode ja gatho rá nguni ra ximhai pa njabu da 'yode gatho ya ja'i de gatho ya hnini. Nepu de gue'a ja dí uadi ra ximhai.

¹⁵ Ra Dañe nú'a mrá 'mehni Ajuá bi 'yofo de nú'a ra ts'ot'ot'e ma da nja mbo ja ra ndanija de Jerusale pa da nts'onga ra ndanija. —Nu'a tó'o da hñe'ta nuna t'ofona mahyoni da badi xá hño te ma.— Ha nu xcri hyanthú da t'ot'a njabu mbo ra ndanija, nu'bú njabu gui pahú gue ya bi zø ra ora.

¹⁶ Nu'bú nu'ahú me Judeahú, ma gui 'bathú grí maha ja ya t'ohø.

¹⁷ Y'bu grí 'yohu ja rá patio ri nguú, oxqui ma gui cuthú 'met'o pa te gui hñaxhú, ngue'a mahyoni gui dama maha.

¹⁸ 'Bu grí 'yohu ra 'befi ja ya huáhi, oxqui penjú ja ri nguú pa gui hñaxa ri hehu.

¹⁹ Huecazite nú'ú ya 'bēñā di da'thi ne dya nzu nuya pa'ú.

²⁰ 'Yaphú Ajuá gue nú'a ra pa xcri 'bathú, hindi ta ya tse nixi dra pa dega tsaya.

²¹ Ngue'a nuya pa'ú ma da nja ndunthi ya ts'othogui nú'ú hinhya'mú xa hnequi desde bi mudi ra ximhai, ne nixi hinda ma da yopa nja ma'na'qui.

²² Ajuá ma da 'yot'e pa hinda njabu ndunthi ya pa, ngue'a nu'bu da njabu ndunthi ya pa, nu'bú da du gatho. Pe po rá ngue ya gamfri, Ajuá ma da 'yot'e pa da thogui 'bestho nú'ú ya pa dega ts'othogui.

²³ Nu'bu 'na to'o da 'ñeñ'ahú gue nuua ja 'bucua ra Cristo nú'a bá pehna Ajuá pa da ndá, o bí 'bai ringuehni, oxqui ma gui camfribihú.

²⁴ Ngue'a ma da 'mai 'raya ja'i da 'ñena gue go di gue'ú ra Cristo nú'a bá pehna Ajuá pa da ndá, ne ma da 'mú ma'ra ya hyate badi. Nú'ú ma da 'ñudi ndunthi ya danga nt'udi ne da 'yot'a ya t'ot'e 'ñena xi majuañi pa da hyat'a ya ja'i, ne da nehma'ú da hyat'a ya gamfri nehe.

²⁵ Ya stá 'bet'o'ihú ra noya de nú'a ma da nja, hangue ostí ma da tha'ahú.

²⁶ Hangue 'bu da t'eñ'ahú gue ra Cristo bí 'bui ja ra mbonthe, oxqui ma gui mahani. O 'bu da t'eñ'ahú: "Ndi bá ehú ja 'bucua mbo ra ngu", oxqui ma gui camfribihú.

²⁷ Ngue'a nurá yo'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i xcrá thamfrihú da dama zøhø ne da hnequi gatho ja ra ximhai nja ngu 'nara huei ri yot'a mbøxyadi ne asta yahyadi.

²⁸ Nuya pa'ú ma da nja ngu ya pada ri munts'i habú 'beni nú'a te xa du.

Ra Jesu bi ma hanja ma da yopa mengui ja ra ximhai

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ Ngu da thogui nuya pa'ú dega ts'othogui, 'bestho ma da 'mexuui ra hyadi, ne ra zana hinda ma da yot'i. Ya tsø ma da dagui de mahets'i, y mahets'i ma da huat'i nts'edi.

³⁰ Nepu ma da hnequi 'nara nt'udi nuni mahets'i de rá yo'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i, ne gatho ya ja'i de ra ximhai ma da nzoni nu stí hyandi da zøhø, nu sta 'ñehe ja 'nara guui con gatho rá ts'edi ne co rá nsunda pa da e da ndá.

³¹ Ma da nt'ode 'nara trompeta, nepu Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da mehna yá enxé gatho ja rá nguni ra ximhai pa da munts'a gatho nú'ú xa huahni'a.

³² Yøhu nuna ra 'bede de ra igo: Nu xcri hyanthú gue ya ja yá 'roho ne ya ja yá xi, nu'bú gui pahú gue ya ma da zøhø ya pa dega pahyadi.

³³ Hangue nu xcri hyanthú da nja gatho ngu nú'a dí xi'ahú, pahú gue Nú'a To'o bi e bi Nja'i ya ma dua yopa pengui.

³⁴ Xi majuañi dí xi'ahú gue gatho nuya ma da mudi da nja ante da du nuya ja'i 'bui bya ja ra ximhai.

³⁵ Mahets'i ne ra ximhai ma da uadi da thogui, pe numa noya hinhya'mú da uadi, ma da nja pa nzantho.

³⁶ Ni 'na hinto padi ra pa nixi ra ora nurá yo'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i, nixi nú'á, nixi ya enxé bí 'bu mahets'i hingui padi, hønse ma Dada ha, go padi ha'mú da 'ñehe.

³⁷ Ha nu sta yopa 'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i, ma da nja ngu nú'ú ya pa de ra Noé.

³⁸ Nuya pa'ú ante da ñuxa ra dehe ja ra ximhai, ya ja'i mi ñuni mi tsithe ne mi ot'anthati ngu xi yá nzai. Mi ot'a njabu asta nú'a ra pa bi yat'a ra Noé ja ra danga motsa nú'a xqui huyoqui.

³⁹ Nepu mi damfri'ú bi ñuxa ra dehe ja ra ximhai ne bi jat'i gatho nú'ú ya ts'oja'i. Ma da njabu nehe nú'a ra pa rá yo'ñehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

⁴⁰ Nuya pa'ú, 'bu yoho ya 'ñøhø di 'yo ra 'befi 'nadbú ja ra huáhi, sta damfri da ts'ixa 'na de gue'ú, ha nu ma'na da gohni.

⁴¹ 'Bu yoho ya guni di 'bu 'nadbú, sta damfri da ts'ixa 'na de gue'ú, ha nu ma'na da gohni.

⁴² Hangue ndø'mhú, ngue'a hingui pahú ha'mú ma da zøhø ri Hmuhú.

⁴³ Ya gui pahú, 'bu 'nara me ngu di pahma te ma ora da zøhø 'nara be, nu'bú hinda 'ñaha'a pa hinda hopa ra be da xocua rá ngu pa da bepabi.

⁴⁴ Hangue ne'ahú xi da ndø'mhú, ngue'a xcri thamfrihú da zøhø Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

*Ra hoga 'bego ne ra ts'o'bego**(Lc. 12:41-48)*

⁴⁵ Nu'a tó'o ra hoga 'bego ne xi ra hoja'i tsa da t'ent'ua rá 'ye rá ngu rá hmu, nehe da t'ent'ua rá 'ye ya 'bego nú'u hoqui te da ts'i ora mahyoni.

⁴⁶ Nu'bú xi da johya nú'a ra hoga 'bego nu sta zòhò rá hmu da zúdi di øt'a ngu nú'a rí 'ñehe.

⁴⁷ Xi majuani dí xi'ahú, nura hmu'a ma da hñuxa dega 'betri nú'a ra 'bego pa da supa gatho nú'a te pe'tsi.

⁴⁸ Pe xi'bu nura 'bego'a da bõni dra ts'o'mai y da beni gue rá hmu hinga 'bestho da dama mengui,

⁴⁹ nepu nú'a da mudi da na'mba yá mi'bégoui, ne da ma da ñuniui ne da ntsiui ya tixfani.

⁵⁰ Ha sta ðamfri da zòhò rá hmu nú'a ra ora hindí tømí.

⁵¹ Nu'bú nura hmu'a ma xi da ncuε co nurá 'bego'a, hangue da umba 'nara ðanga castigo, ne da mehna habu 'bu ya yohmi pa ja dí nzonini ne ja dí gustrí yá ts'i.

25*Ra 'bede de 'ret'aya nxutsi*

¹ Nurá yo'ñehe ra Ndá de mahets'i ma ga hyεcuañu ngu ra 'bede de 'nara nthati bi nja. 'Ret'a ya nxutsi bi hñaxa yá ñot'i dega aceite pa bi ma bá thádi nú'a ra 'ñòhò mi ma da nthati.

² Ha de nú'u 'ret'a ya nxutsi, cut'a xqui hñoqui co yá ñot'i, pe nú'u má cut'a hinxqui hñoqui.

³ Ha nú'u cut'a hinxqui hñoqui, himbi hñaxa ndunthi ra aceite pa da xit'a ja yá ñot'i.

⁴ Pe nu'u má cut'a xqui hñoqui ha, bi ñu'tsa yá ñot'i co ra aceite, nehe bi hñaxa 'nara xito mi ñuts'i pa sta thegue nú'a mi po ja ra ñot'i da xit'a ma'na.

⁵ Hinga 'me bi zòhò nú'a mi ma da nthati, hangue gatho nú'u 'ret'a ya nxutsi bi zú ra t'ahá ne bi 'ñaha.

⁶ Y ngu made ra xuui bi nt'òde 'nara hmafi ne bi t'emba ya nxutsi: "¡Ya xa 'ñecua núni ma da nthati, bá ehu gui thádiñu!"

⁷ Nu'bú 'bestho bi nuhu gatho nú'u 'ret'a ya nxutsi ne bi mudi bi tsòge yá ñot'i.

⁸ Ha nú'u cut'a hinxqui hñoqui, 'bestho bi 'ñembabi nú'u má cut'a xqui hñoqui: "Xεcje ts'u ri zi aceiteñu ngue'a ya huet'atho ma ñot'ihe."

⁹ Ne nú'u ya nxutsi xqui hñoqui bi ðatuabi nú'u má cut'a ne bi 'ñemi: "Hina, hinga xε'ahe, xi'bu ga njahebu ngu'ahu. Ma'na xá hño grí maha gui taññu habu bí 'ba. Bá taññu pa gue'ahu."

¹⁰ Pe de bi ma'u da danga ra aceite, nura ora'a bi zòhò nú'a mi ma da nthati. Nu'bú

nú'u cut'a ya nxutsi xqui hñoqui bi meui ne bi yat'ui'u mbo habu mi ma da nja ra ngo dega nthati. Nepu 'bestho bi jot'a ra gosthi.

¹¹ Ha 'mefa bi zòhò nú'u ma'ra ya nxutsi ne bi 'ñeñ'u: "¡Xogaguñe ra gosthi, zi Hmu, xogaguñe!"

¹² Pe nú'a to'o mi ma da nthati bi ðatuabi'u ne bi 'ñemi: "Xi majuani dí xi'ahú gue hindí pa'ahu to'o'ihu."

¹³ Nu'bú ra Jesu bi 'ñena:

—Hangue nu'ahu hñocju ne xi da ndø'mhú, ngue'a hinguí pahú te ma pa ni te ma ora ma da zòhò Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

Ra 'bede de 'nara hmu bi zocua ra boja'yá 'bego

¹⁴ Nehe rá yo'ñehe ra Ndá de mahets'i ma ga hyεcuañu ngu rá 'bede 'nara hmu co yá 'bego. Nú'a ra hmu ya mi 'ba'ñu da ma ja ma'na ra hai yabu, ne bi zohna 'rayá nzá 'bego pa bi zocuabi rá boja pa da xu de da pengui.

¹⁵ Na de gue'u bi zocuabi cut'a 'mo, ma'na bi zocuabi yo 'mo, ha nu'a ma'na bi zocuabi 'na 'mo. Ngu rá ndangui rá mfadi cada 'na, gue'a rá ndunthi ra boja bi ts'ocua. nepu ra hmu bi gu rá 'ñu bi ma.

¹⁶ Nú'a ra 'bego xqui ts'ocua cut'a 'mo, nu'a bi ma bi pants'a nura boja'a ne bi ðaha má cut'a 'mo.

¹⁷ Ha nu'a tó'o xqui ts'ocua yo 'mo mbexo, bi pants'a nú'a ra boja'a, ne bi ðaha má yo 'mo.

¹⁸ Pe nu'a tó'o xqui ts'ocua 'na 'mo mbexo, nu'a bi ma bá xei 'nara o'tsi ne bi 'yagui nú'a ra boja xqui zocuabi rá hmu.

¹⁹ Bi thogui ndunthi ya pa, nepu bi zòhò ra hmu bi 'ñat'uεndaui yá 'bego.

²⁰ Bi zòhò 'met'o nú'a xqui ts'ocua cut'a 'mo, ne bi umba rá hmu nú'a má cut'a 'mo xqui ðaha de nú'a xqui ts'ocua, ne bi 'ñembabi: "Gá tsogagui cut'a 'mo, pe nubyá jaua nuna má cut'a 'mo stá taha de nú'a gá tsogagui."

²¹ Nu'bú ra hmu bi ðadi ne bi 'ñena: "Xi xá hño ri 'befi. Nu'i xi 'nagra hoga 'bego. Nubyá ma ga tsoc'a'i ma'na ndunthi ra boja pa gui japi da xu, ngue'a xi xcá paði xcá japi da xu nú'a 'na tui dá tsoc'a'i. Nubyá bá ehe pa ga johyahu."

²² Mefa bi zòhò nú'a to'o xqui ts'ocua yo 'mo, ne bi 'ñemba rá hmu: "Gá tsogagui yo 'mo, pe nubyá jaua nuna má yo 'mo stá taha de nú'a yo 'mo gá tsogagui."

²³ Nu'bú ra hmu bi ðadi ne bi 'ñembabi: "Xi xá hño ri 'befi. Nu'i xi 'nagra hoga 'bego. Nubyá ma ga tsoc'a'i ma'na ndunthi ra boja pa gui japi da xu, ngue'a xi xcá paði xcá japi da xu nú'a 'na tui dá tsoc'a'i. Nubyá bá ehe pa ga johyahu."

²⁴ Pe nu mi zòhò nú'a ra 'bego xqui ts'ocua 'na 'mo, nu'a bi 'ñembabi rá hmu: "Nuga dí

paḍi gue xi grí japa ri 'bego da mpɛfi nts'ɛdi ne guí xofo habu hingo xcá pot'i, ne guí munts'a ra trigo habu hingo xcá piqui.

²⁵ Hangue nuga dá tsu'i, xi'bu ga tuxa ra thai, hangue dá ma dá agui ri boja ja ra hai. Pe nubya jaua núna gá tsogagui."

²⁶ Bi daḍi ra hmu ne bi 'ñembabi: "Nu'i 'nagrá ts'o'mui ne 'nagrá dahñe 'bego, 'bu gui beni gue dí xofo habu hingo stá pot'i ne dí munts'i habu hingo stá piqui,

²⁷ nu'bu ḡha gue himi tsa xcá nu te xcá 'yøt'e pa xa xu ma boja dá tsoc'a'i pa xa t'acagui rá thaha ma boja núbya dá tsøhø?"

²⁸ Nepu ra hmu bi 'ñembabi nú'u to'o mi 'ñoui: "Hñambabihu nú'a ra boja dá tsocuabi nuni ra dahñe 'bego, ne umfu nú'a to'o pe'tsa 'ret'a 'mo.

²⁹ Ngue'a nú'a tó'o pe'tsi, ma'na ma da t'umbabi pa asta da bonguabi. Pe nu'a tó'o ts'utho pe'tsi, nu'a da thambabi nú'a ts'u pe'tsi pa ya hinte da me'tsi.

³⁰ Hangue nú'a ra 'bego hinte rá 'bɛfi, ma'na xá hño juhu ne 'yenthu ja ra 'bɛxuui pa ja dí nzonini ne ja dí gustrí yá ts'i."

Ra Jesu ma da hñá'mba nguendaya ja'i de ra ximhai

³¹ Nu sta 'ñehe pa da ndá Nú'a To'o bi e bi Nja'i, ma da 'ñoui gatho yá ɛnxɛ, ne ma da hñudi ja rá maça hudi con gatho rá nsunda.

³² Nuni ja ma da munts'ini gatho ya ja'i de gatho rá nguni ra ximhai, y nura Ndá ma da 'ueca 'na ngu 'na, ngu øt'a ya ma'yo co ya zi deti ne ya t'axi.

³³ Nu'a ma da 'ba'ma ja rá 'ñei gatho ya zi deti, ne nu ja rá ngaha ja ma da 'bam'ni gatho ya t'axi.

³⁴ Nu'bu ma da 'ñembabi nú'u di 'bai ja rá 'ñei: "Bá ehú nu'ahu xa jap'ahu ma Dada. Ma gui cuthabya nuni mahets'i habu bí manda ma Dada nuni habu xqui thoqui pa gue'ahu de ante da thoca ra ximhai.

³⁵ Dí 'ñepi gui cuthani ngue'a nú'bu mi tsuca ra thuhu, go gue'ahu gá 'racju te dá tsi. Ne nú'bu mi tsuca ra nduthe, go gue'ahu gá 'racju ra dehe dá tsi. Ne nú'bu ndí ne'ñu, go gue'ahu gá 'racju ntsaya dá oxí.

³⁶ Ne nú'bu mi otho te ga he, go gue'ahu gá 'racju te dá he. Ne nú'bu ndrí hñeni ne dá ofadi, go gue'ahu gá ma gá c'ascahu."

³⁷ Nu'bu nú'u to'o xa 'yøt'e xá hño ma da daḍi ne da 'ñena: "Ma zi Hmu'ihe, ḡha'mu dá hant'ahe gue mi tsu'a ra thuhu nepu dá 'ra'ahe te gá tsi? O ḡha'mu dá hant'ahe gue mi tsu'a ra nduthe nepu dá 'ra'ahe ra dehe?"

³⁸ O ḡha'mu dá hant'ahe gue ngrí ne'ñu nepu dá 'ra'ahe ntsaya gá oxí? O ḡha'mu dá hant'ahe gue mi otho te gui hye, nepu dá 'ra'ahe te gui hye?"

³⁹ O ḡha'mu dá hant'ahe ngrí hñeni o nguí ofadi nepu dá ma dá c'a'ts'ahe?"

⁴⁰ Nu'bu ra Ndá da daḡuabi ne da 'ñena: "Xi majuani dí xi'ahu gue nu'bu gá faxhu 'na de guehyu ma cu hinte mri muui ja yá thandi ya ja'i, pahu gue go guecagui gá faxcahu."

⁴¹ Nepu ra Ndá da 'ñembabi nú'u di 'bai ja rá ngaha: "Nu'ahu 'uehu de gueque. Nu'ahu xa z'u'ahu rá cue Ajuá, grí maha pa ja ra nidu habu zø ra tsibi pa nzantho, nuni habu xa thoqui pa ra ts'ondahi ne yá ts'o'ɛnxɛ.

⁴² Ngue'a mi tsuca ra thuhu pe nu'ahu hinga 'racju te dá tsi. Ne mi tsuca ra nduthe pe nu'ahu hinga 'racju ra dehe dá tsi.

⁴³ Ne nú'bu ndí ne'ñu, nu'ahu hinga 'racju ntsaya dá oxí. Ne mi otho te ga he pe nu'ahu hinga 'racju te dá he. Ne nú'bu ndí hñeni ne ndí ofadi, nu'ahu hinga ma gá c'ascahu."

⁴⁴ Nu'bu nú'u ya ts'oja'i ma da daḍi ne ma da 'ñena: "Ma zi Hmu'i, ḡha'mu dá hant'ahe mi tsu'a ra thuhu o ra nduthe, o ngrá ne'ñu, o bi 'ñotho te gui hye o gá hñeni o gá ofadi, nepu hinda fax'ahe?"

⁴⁵ Nepu ra Ndá da daḡuabi ne da 'ñembabi: "Xi majuani dí xi'ahu, nu'bu hinga faxhu 'na de nuyu ma zi cu hinte mri muui pa ja ri thandihu, pahu gue go guecagui hingo gá faxcahu."

⁴⁶ Nu'bu nuya ts'oja'i ma da ma pa ja ra nidu habu da 'mui pa nzantho. Ha nu'u tó'o xa 'yøt'e xá hño ma da yat'a mahets'i habu bí ja ra te pa nzantho.

26

Ya ndá gá xodyo bi 'ñu'ti pa hanja da za da gu ra Jesu

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Nu mi uadi ra Jesu bi manga gatho nuya noyaya, bi 'ñembabi yá nxadi:

² —Ngu guí pahu gue hõnse yo pa ri 'bedi pa da t'øt'a ra ngo dega pascua, ne nuya pa'u gue'bu ma dra da Nú'a To'o bi e bi Nja'i pa dra pont'i ne da tho.

³ Ne nura pa'a bi manga njabu ra Jesu, nuyá ndaxjua ndá ya xodyo ne ya ndá gá macja ne ya xahnate de ra ley, bi munts'i'u ja rá ngu ra Caifá nú'a to'o xi mrá danga ndá gá macja.

⁴ Nuni ja guehni bi 'ñu'ti'u pa hanja da za da hyat'a ra Jesu pa da za da gu ne da hyo.

⁵ Ne bi bense'u bi 'ñémbi'u:

—Nubyá hinga ma ga øthu núna dí beñhu ga øthu ngue'a ra ngo, pa hinda hñants'a ya ja'i.

'Nara 'behña gi bo'tsua ja rá ñaxu ra Jesu 'nara hoga ñuni

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Ha nura Jesu mi 'buhni ja ra t'uca hnini Betania ja rá ngu ra Simu nú'a to'o xqui ñani de ra lepra nú'a ra hñeni tsit'atho ra ngø.

⁷ Ha ra Jesu mi hudi ja ra mexa, ne de gue'a bi zønga 'nara 'behña mi ha 'na ngu ra zi xito xqui thoqui de 'nara hoga do rá thuhu

ra alabastro, mi po 'nara dehe xi mi yani xá cahi ne xi mri muui ndunthi, ne bi go'tsua ja rá ñaxu ra Jesu nú'a ra dehe'a.

⁸ Ha nu mi hyanda ya nxadi nú'a mi ot'a nú'a ra 'behña'a, bi bō yá cue ne bi 'ñena:

—¿Hanja bri fantho nuna dehe xi rá mađi?

⁹ Nuna deheni xa za xa 'ba hmahā, ngue'a ri muui ndunthi ra boja, ne xa t'umba hmahā 'nara mfats'i ya hyoya.

¹⁰ Nu'bú ra Jesu bi 'yode nú'a mi mañ'u ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí mañhu njabu de nú'a bi 'yot'a nuni ra zi 'behña? Nuni xa 'yot'a 'nara hño pa guequi.

¹¹ Oguí hyōcju nú'a xa goxcagui, ngue'a nuya hyoya ma guí 'buhu nzantho con gue'u, pe nugui hingá nzantho ma ga 'bui con gue'ahu.

¹² Nuni bi goxcagui nú'a ra dehe yani xá cahi pa nu xcrá nt'agui.

¹³ Xi majuani dí xi'ahu gue haburaza de ra ximhai da hmanga ma noya, nehe da hmā de nú'a xa 'yotcagui nuni ra zi 'behña pa 'nara feni de guehni.

Ra Juda bi pa ra Jesu

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Nepu 'na de gue nú'u 'ret'amayoho ya nxadi mrá thuhu ra Juda Iscariote bi ma bá c'a'tsa ya ndā gá macja,

¹⁵ y nu'á bi 'ñembabi'u:

—¿Hangu guí 'racju pa ga da'a'ihu ja ri 'yehu ra Jesu?

Nu'bú 'bestho ra ora'a bi gohui'u 'nara cohi, ne ya ndā gá macja bi umbabi ra Juda Iscariote 'natema'ret'a ya t'axboja.

¹⁶ Y desde ra pa'a ra Juda mi honi hanja da za da da ra Jesu ja yá 'ye'u.

Ra nt'oxi nú'a bi zi ra Jesu co yá nxadi ante da du

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

¹⁷ Nepu bi dat'a ya pa de 'nayá ngo ya xodyo, gue'a ra ngo de ya thuhme nsi ra nzoi. Y nú'a ra mađi pa de ra ngo, yá nxadi ra Jesu bi ma bá tsuđi pa bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—¿Habu guí ne ga hocje ra hñuni dega pascua?

¹⁸ Ha ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñembabi:

—Ri maha ja ra hnini bá c'a'tshu 'nara 'ñhō ne guí 'ñembabi'u: “Bá pēcahe ra Xahrate gue ga xi'ahe njaua ngu nú'a bá ma: Ya ma da dat'a ma ora, ne pe'tsi te ga øthe ra hñuni dega pascua co ma nxadi ja ri ngu.”

¹⁹ Nu'bú ya nxadi bi 'yot'e ngu nú'a xqui 'bepabi ra Jesu, hangue nu'ú ja bá hocni ra hñuni dega pascua.

²⁰ Nu mi nxuui ra Jesu bi hñudi ja ra mexa con gatho nú'u 'ret'amayoho yá nxadi.

²¹ Ha de mri ñuñ'u, ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Xi majuani dí xi'ahu gue 'na de gue'ahu ma guí dagagui'u.

²² Nu'bú gatho yá nxadi bi du yá mui, ne nu'ú 'na ngu 'na bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, ¿ha gue go guecagui?

²³ Y ra Jesu bi datuabi'u ne bi 'ñembabi:

—Nú'a to'o dri ñu'mebya ja 'nadra manza, nú'a go gue'a ma da dagagui.

²⁴ Nú'a To'o bi e bi Nja'i ya 'yo ra 'ñu pa da t'ot'e ngu nú'a manga ra Maça T'ofō, pe huecate nú'a ra ja'i to'o ma da da'a. Ma'na xá hño hinxa 'muhmā nú'a ra ja'i'a.

²⁵ Nepu ra Juda nú'a to'o mi ma da da ra Jesu bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—Xahrate, ¿ha gue go guecagui?

Ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñembabi:

—Haha, go nu'i.

²⁶ Nura ora mri ñuni'u, ra Jesu bi gu ra thuhme, bi 'yapa Ajuā rá Dada da japi, ne bi heque, nepu bi umbabi yá nxadi, ne bi 'ñembabi:

—Tsihu nuna thuhme, nuna go guehna ma ndo'yo.

²⁷ Nepu bi gu ra vaso nú'a mi po ra vinu, ne bi umba njamađi Ajuā rá Dada, nepu bi umba yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Tsihu nuna vinu grí gathohu.

²⁸ Nuna go guehna ma ji ma da mfani pa da put'a yá ts'oqui gatho ya ja'i. Nehe go guehna ra seña de ra 'ra'yo cohi.

²⁹ Pe dí xi'ahu gue ya hinga ma ga yopa tsi ma'na'qui nuna ra vinu dega obxi con gue'ahu nuua ja ra ximhai. Ma ga yopa tsi ma'na ra 'ra'yo vinu con gue'ahu, pe nuni mahets'i habu bí manda ma Dada.

Ra Jesu bi ma gue ra Pedro mi ma da gōni'a

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Ha nu mi uadi bi duta 'nara jahña, bi ma'u pa ja ra t'øhø 'bo Olivo.

³¹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nura nxuuihya gatho'ihu ma da du ri muihu ne ma guí tsogaschua. Ngue'a Ajuā ma Dada manga njaua ja ra Maça T'ofō: “Ma ga ho ra ma'yo, y nuyá deti ri su'a ma da nxani haburaza,” njabu ena.

³² Hangue nugui ma da thogagui, pe nu xcrá yopa nte, ma ga 'bet'o de gue'ahu pa Galilea.

³³ Nu'bú ra Pedro bi datuabi ne bi 'ñembabi:

—Masque gatho ma'ra da 'uegue de gue'a'i, pe nugui hinhya'mu ga 'uegue de gue'a'i.

³⁴ Ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—Xi majuani dí xi'a'i gue núbya dí nxuui ma guí cōngagui hñu'qui ante da mafi ra me'nja.

³⁵ Nu'bú ra Pedro bi dađi ne bi 'ñena:

—Masque ga tuui mahyēgui pe hinhya'mu ga cōñ'a'i.

Y gatho ma'ra ya nxadi bi mā njabu nehe.

Ra Jesu mi apabi Ajuā rá Dada nuni Getsemani

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Nepu ra Jesu bi zøhøni co yá nxadi ja nú'á ra luga rá thuhu Getsemani, ne bi 'ñembabi'u:

—Cohua, nugui ma ga thogui má ts'u ringuehni pa ga apabi Ajuā ma Dada.

³⁷ Nu'bu nú'á bi zixa hñu yá nxadi, ra Pedro ne nú'u yoho yá t'u ra Sebedeo, bi thogui má ts'u ringuehni. De guehni ra Jesu bi mudí bi ntsø'mi ne xi bi du rá mai.

³⁸ Ne bi 'ñembabi nú'u hñu yá nxadi:

—Xi tu ma muiga asta dí ne ga tu co ra dumai. Cohua, oxqui ahah, ma ga aphu Ajuā mahyegui.

³⁹ Y ra Jesu bi thogui má ts'u de habu bi gohi yá nxadi, nepu bi me rá hmi ja ra hai, ne bi 'yapa Ajuā rá Dada ne bi 'ñemi:

—Ma Dada'i, nu'bu da zahma, dá thogui-tho nuna ts'othogui ma ga thogui, pe nu'bu hina, 'yøt'e nú'á go ri pahague, hingo nú'á go ga nega.

⁴⁰ Nu'bu ra Jesu bi mengui pa habu xqui gohi nú'u hñu yá nxadi, ne nu'á bi zadi mi aha, hange ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—¿Ha gue hinxa za xcá tsethu ra t'aha madi 'na ora mahyegui con guequi?

⁴¹ Nuhuhu ne 'yaphu Ajuā pa gui tsethu ya ts'othogui. Xi majuaní dí xi'ahu gue ri mfenihu ja rá ts'edi, pe nuri ndo'yohu otho rá ts'edi pa gui tsethu.

⁴² Ra Jesu bi menga ma'na'qui habu xqui 'yapa Ajuā rá mudí, ne bi 'ñena ma'na'qui njaua:

—Ma Dada'i, 'bu hinda za da thogui-tho nú'u ya ts'othogui ma ga thogui, nu'bu 'yøt'e nú'á go ri pahague.

⁴³ Nepu ra Jesu bi yopa mengui ma'na'qui habu xqui zogui nú'u hñu yá nxadi, ne bi zadi mi aha ne nixi mi tsa da zøt'a yá da ngue'á xi mi tseti ra t'aha.

⁴⁴ Nu'bu ra Jesu bi zoguini'u ma'na'qui, ne nu'á bi yopa menga rá hñu'qui pa habu mi apabi Ajuā, ne guet'atho ya noya bi mā ngu nú'u xqui mañ'a.

⁴⁵ Nepu bi yopa menga ma'na'qui pa habu xqui zogui nú'u hñu yá nxadi ne bi 'ñembabi'u:

—Nubyá ha, dá zu ri t'ahahu ne tsayahu xá hño. Ya bi zø ra ora gue ya ma dra da ja yá 'ye ya 'yøt'ats'oqui Nú'á To'o bi e bi Nja'i.

⁴⁶ Nanju maha, ngue'á ya xa 'ñepu nú'á to'o ma da dagagui.

Bri ju nts'ahni ra Jesu

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ts'a ra ora mi manga njabu ra Jesu, bi zøhø ra Juda 'na de nú'u 'ret'amayoho ya nxadi, mbra 'ñoui ndunthi ya ja'i, 'ra mbra hñā ya huai ha nu ma'ra mbra hñā ya za.

Nuya ja'i'u bá pehna yá ndaxjua ndā ya xodyo ne ya ndā gá macja.

⁴⁸ Ra Juda nú'á to'o xqui pa ra Jesu ya xqui umba 'nara seña nuya ja'i ne xqui 'ñembabi:

—Nú'á gui hyanthu ga tsu'tsuabi rá hmi, nú'á go dí gue'á, ne gui dama juhu.

⁴⁹ Nu'bu ra Juda bi ma bá tsudi ra Jesu. Nepu bi zenjua ne bi 'ñemi:

—¡Ajuā da jap'a'i, Xahnate!

Ne 'bestho bi zu'tsi.

⁵⁰ Nu'bu ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñemi:

—Xi'ague, ¿te rá 'be xqui 'ñeque?

Nu'bu ya ja'i 'bestho bi gu ra Jesu pa bi zixa nts'ahni.

⁵¹ Y ngu bri ju ra Jesu, 'na de gue nú'u mri 'ñoui'á bi c'o'tsa rá mahuai ne bi hyecua 'nará gu 'nará 'bego ra ndā gá macja.

⁵² Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi nú'á mi ha ra mahuai:

—Pe'tsa ri huai ja rá nt'o, ngue'á gatho nú'u to'o hote co ra huai, co ra huai dí tho nehe.

⁵³ Nugui da zahma ga apa ma Dada dua pencagui ya 'motho gá enxe, y nu'á dua pencahma 'bestho.

⁵⁴ Pe nu'bu, ya hinda za da nja ngu nú'á manga ra Māca T'ofu nú'á ena gue mahyoni ga thogui ngu nú'á dí thoguibya.

⁵⁵ Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi ya ja'i:

—¿Sague drá be pa e gui jugaguihu co ya huai ne ya za? Hyastho ndí 'bui ja ra nija pa ndí xahn'a'ihu ne hinhya'mu gá jugaguihu.

⁵⁶ Pe pe'tsi gatho da njabu pa da nja ngu nú'á bi manga yá 'mehni Ajuā ja ra Māca T'ofu.

Nu'bu gatho yá nxadi bi hyehni ra Jesu ne bi 'bat'i'u.

Ra Jesu ja yá thandi ra hmunts'a ndā gá xodyo

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Nu'bu nú'u to'o xqui gu ra Jesu bi zits'i pa habu mi 'bui ra danga ndā gá macja nú'á mrá thuhu ra Caifá, nehe ja xqui munts'ini nuya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua ndā.

⁵⁸ Ha nura Pedro mi 'befatho zi yabu mri dena ra Jesu, bi zøni asta ja rá patio rá ngu ra danga ndā gá macja. Nuni ja bi gohni'á habu mi 'bui ya gunts'ahni pa da hyandi'á te da t'øtua ra Jesu.

⁵⁹ Ha nuya ndā gá macja ne ya ndaxjua ndā mahyegui con gatho ma'ra ya ndā gá xodyo mi honi to'o da manbabi ra Jesu masque dega nc'uamba, pa da za da tho.

⁶⁰ Pe himbi za te bi ts'øtuabi, masque ndunthi ya ja'i bi gu'tsua ya nc'uamba.

⁶¹ Pe 'mefa bi 'muhni yoho ya c'uamba ja'i bi 'ñena:

—Nuna 'ñøhøni bi 'ñena gue da za da yøtuabi rá nija Ajuā ne rá hñupa da za da yopa 'ba'ma ma'na'qui.

⁶² Nu'bu nura danga nda gá macja bi 'mai ne bi 'ñemba ra Jesu:

—¿Ha gue hinte gui thadi? ¿Ha gue majuaní núa hma de gue'i?

⁶³ Pe ra Jesu hinte bi dadi. Nu'bu nura danga nda gá macja bi 'ñembabi:

—De rá thuhu Ajuá núa te, xi da xicje, ¿ha gue go gue'i grá Cristo rá T'u'i Ajuá bá pehn'a'i pa gui nda?

⁶⁴ Nu'bu ra Jesu bi datuabi ne bi 'ñena:

—Haha go guecagui, ngu núa gá ma. Nehe dí xi'ahu gue nuya pa xa 'ñepu ma gui hyanthu Núa'a To'o bi e bi Nja'i ma da hñudi ja rá 'ñei Ajuá núa ja rá ts'edi. Y nehe ma gui hyanthu dua ehe ja ya guui.

⁶⁵ Nu'bu nura danga nda gá macja bi danga yá he ngue'a bi beni gue ra Jesu xqui ñama'ña de Ajuá, ne bi 'ñena:

—Nuna 'ñohoni ri 'ñet'a Ajuá. ¿Te ga 'bephu ma'ra to'o da xicju de guehni? Ya gá 'yosehu núa te bi ma.

⁶⁶ ¿Te guí mañhu?

Ha nu'u ma'ra bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuní go 'nara danga nduthai, hangue ri 'ñepi da tho.

⁶⁷ Nu'bu 'ra de gue'u bi zo'tsuabi rá hmi ne bi na'mbi, ha nu ma'ra bi me'ti,

⁶⁸ ne bi 'ñembabi:

—Nu'i guí ena gue go gue'i grá Cristo xuá mehn'a'i Ajuá pa gui nda. Nu'bu, 'bu grá ba'di, xicje xa, ¿to'o núa bi nap'a'i?

Ra Pedro bi gonga ra Jesu

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Nura ora'a, ra Pedro mi huhnitho ja ra patio, nepu 'nara nxutsi mrá 'bego bi ma bá tsadi'a ne bi 'ñembabi:

—Ne'i go gue'i nguí 'ñoui ra Jesu núa ra me Galilea, ¿ha ngue ha?

⁷⁰ Ha nura Pedro bi ncøni de ja yá thandi gatho ya ja'i mi 'bahni ne bi 'ñena:

—Nixi dí padi núa guí ma.

⁷¹ Nepu nu'a ya mi pa ja ra gosthi, ne ma'na ra nxutsi mrá 'bego bi hyandi'a ne bi 'ñembabi núa ma'ra ya ja'i mi 'bahni:

—Nuna dameni mri 'ñoui ra Jesu me Nasare nehe.

⁷² Nepu ra Pedro bi yopa ncøni ma'na'qui, ne bi jura bi 'ñena:

—Nixi stá padi núa ra 'ñohø guí ma.

⁷³ 'Mefa bi joni ya ja'i habu mi 'bai'a ne bi 'ñembabi:

—Xi majuaní ne'a'i go gue'i 'na de gue'u, ngue'a mfata ri noya gri ña.

⁷⁴ Nu'bu ra Pedro bi mudí bi jura ne bi ntsante ne bi 'ñena:

—Hindi pa núa ra 'ñohø guí mañhu.

Y 'bestho nura ora'a bi mafi ra menja.

⁷⁵ Nu'bu ra Pedro bi zo rá mfeni de núa xqui xipa ra Jesu ne xqui 'ñembi: “Nu'i ma gui cøngagui hñu'qui ante da mafi ra menja.”

Nu'bu ra Pedro bi bøni pa thi ne xi bi nzoni con gatho rá mui.

27

Ra Jesu bi ts'ixa habu mi ja rá ts'utbi ra Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Nurá hyax'a gatho yá ndaxjua nda ya xodyo ne ya nda gá macja bi gohi 'nara cohi pa hanja da za da hyo ra Jesu.

² Nepu bi du'ti'u pa bi zits'i bá ent'ua ja rá 'ye ra Poncio Pilato núa to'ra nda nda de Judea.

Rá du ra Juda

³ Ra Juda núa to'o xqui da ra Jesu, nu mi hyandi'a gue ma da tho ra Jesu, xi bi du rá mui ne bi ma bá co'tsua yá boja nuya nda gá macja ne ya ndaxjua nda, núa 'natema'ret'a ya t'axboja xqui t'umbi.

⁴ Ne bi 'ñena:

—Nuguí stá øt'a 'nara danga ts'oqui, ngue'a stá da 'nara 'ñohø núa hinte tu, ma da tho, da manga rá ji.

Nepu nu'a bi dadi ne bi 'ñembi:

—¿Nu'a te go tsa ga pacahe de gue'a? Nu'a go ri ma ri uendague.

⁵ Nu'bu ra Juda bi føta núa ra boja mbo ra nija, nepu bi ma bá nzadisē dega 'yuga pa bi nhyo sehe.

⁶ Nu'bu nuya nda gá macja bi munts'a núa ra boja'a ne bi 'ñeñ'u:

—Nuna bojana hingui tsa ga ùthu ja ra 'me'tsboja de ra nija, ngue'a guehna 'nara njut'i de rá ji 'nara ja'i.

⁷ Nepu bi go 'nara cohi gue con gue nura boja'a da ña'u 'nara hai rá thuhu ra Hai dega Hyoca Traste, pa ja da t'aguini ya nzøhøja'i.

⁸ Hangue asta mapaya nura hai'a rá thuhu ra Hai dega Ji.

⁹⁻¹⁰ Njabu bi nja ngu núa xqui manga ra ba'di Jeremia bi 'ñena: “Bri ju núa 'natema'ret'a ya t'axboja pa bi thanga 'nara hai núa mrá meti 'nara hyoca traste. Njabu bi 'bepcagui Ajuá ga øt'e. Ngue'a ya me Israel bi 'ñena gue núa ra ja'i'a da 'ba po 'natema'ret'a ya t'axboja.”

Ra Jesu bi 'mai ja rá thandi ra Pilato

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Ra Jesu ya mi 'bahni ja rá thandi ra Pilato núa to'o mrá nda de Judea. Ha ra Pilato bi 'ñani, bi 'ñembabi:

—¿Ha go gue'i grá danga Nda de ya xodyo?

Ha ra Jesu bi datuabi:

—Haha go guecagui, ngu núa gá ma.

¹² Nepu ya nda gá macja ne ya ndaxjua nda bi ñapabi ra Jesu, pe nu'a hinte bi dadi.

¹³ Nu'bu ra Pilato bi 'ñembabi ra Jesu:

—¿Ha hingui øde gatho núa te hma de gue'i?

14 Pe ra Jesu hinte bi dātuabi. Por guehna ra Pilato xi bi 'yø.

Ra Jesu bi sɛcuabi gue da tho

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

15 Nú'a ra nzai de Judea gue ra nda pe'tsi da hyegui 'nara 'yofadi nú'u go da huahna ya ja'i nú'u ya pa de rá ngo ra pascua.

16 Ha nuya pa'u mi ofadi 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Barraba nú'a xqui t'øde ndunthi de gue'a ngue'a xi mrá ts'ojá'i.

17 Y nu'bú nura ora bi munts'a ya ja'i, ra Pilato bi 'yambabi'u ne bi 'ñemi:

—¿To'o guí nehú ga hɛgui, ra Barraba o nuni ra Jesu t'emi ra Cristo ra nda?

18 Ngue'a ra Pilato mi padi hanja ya nda gá xodyo xqui zi'tsuabi ra Jesu ngue'a mi tsu da hñanbabi'a yá nsu.

19 Ha nu de mi huhni ra Pilato ja rá hudi, nurá 'bshñá bá pɛnpa ra noya ne bi 'ñemi: “Ote xqui ma guí hñøt'e de gue nú'a ra hoga ja'i'a, ngue'a manxuui dá 'uipa 'nará t'i xi xá nts'o.”

20 Pe ya nda gá macja ne ya ndaxjua nda bi 'yu'ta gatho ya ja'i pa da 'yadi'u gue go da thɛgui ra Barraba, ne go da tho ra Jesu.

21 Nu'bú ra Pilato bi 'yambabi ma'na'qui ya ja'i ne bi 'ñemi:

—¿Nda'a de ri yoho guí nehú ga hɛgui?

Nu'bú ya ja'i bi dadi ne bi 'ñena:

—Nura Barraba.

22 Hangué ra Pilato bi yopa 'yambabi'u ne bi 'ñemi:

—Nu'bú ¿te ga øt'e co nuni ra Jesu xa thu'mbi ra Cristo ra nda?

Nu'bú ya ja'i bi dadi ne bi 'ñena:

—¡Manda da tho ja ra pont'i!

23 Nu'bú ra Pilato bi 'ñembabi'u:

—¿Pe te ma ts'oqui xa 'yøt'ni?

Pe nu'ú ma'na xi mi mafi nts'edi mi ena:

—¡Manda da tho ja ra pont'i!

24 Nu mi hyanda ra Pilato gue ma'na 'yo mri ñants'i ya ja'i ne himi tsa te da 'yøt'e'a, nu'bú bi manda da thampa ts'u ra dehe, ne bi nxu'yɛ ja yá thandi gatho ya ja'i, ne bi 'ñena:

—Nugui hingo ma ga thadi de nurá ji ma da manga nuna ra hoga 'ñøhø nu stí du. Nu'ahu ya go guí pahu te ma gui thadihu.

25 Nu'bú bi dadi gatho ya ja'i ne bi 'ñena:

—¡Nuje ne gatho ma batsihe ma go ga thadihe de nú'a ra ji ma da mfani!

26 Nu'bú ra Pilato bi hyegui ra Barraba, ne bi manda bri fet'a ra Jesu, nepu bi 'yent'uabi'a ja yá 'yɛ yá soldado pa da hyo'u.

27 Nu'bú ya soldado bi zixa ra Jesu pa habu mi 'bui ra danga ts'utbi, ne ja bá cot'athoni gatho ya soldado.

28 Nepu bi møque'u ne bi hyetuabi 'nara thanga he.

29 Ne bi hñu'tsuabi ja rá ñaxu 'nara corona dega 'mini xqui 'bet'e, ne bi 'yent'ua ja rá 'yɛ ra 'ñei 'nara ts'ut'o. Nepu bi ndandíñahmu'u ja rá thandi'a, ne mi ø'tuatho ra nt'eni mi embi:

—¡'Bui pa nzantho, nu'i ri t'equ'ei rá Nda'i ya xodyo!

30 Nepu bi zots'i'u ne bi hñamba nú'a ra ts'ut'o mi o ja rá 'yɛ ne con gue'a bi na'mba ja rá ñaxu.

31 Nepu de mi uadi'u bi 'yø'tua ra nt'eni ra Jesu, bi møcuabi nú'a ra thanga he xqui hyetuabi, nepu bi yopa hyetua nú'u yá dutu xi mi he. Nepu bi zits'i'u pa da pont'i ja ra pont'i pa ja d' duni.

Ra Jesu bri thøta ja ra pont'i

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Ne de má 'ñu bi nthɛui'u 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Simu mrá me Cirene. Nepu nú'a ra 'ñøhø'a bri japi bi duxa nú'a ra pont'i habu mi ma da ts'uta ra Jesu.

33 Njabu bi zøni ja ra luga rá thuhu Golgota nú'a ri bøni da 'ñena Ñaxmadu.

34 Nuni ja bá t'umbabini ra Jesu ra vinu xqui nthants'i co 'nara ndapo xi xmá nju, pe mi za gue xmá nju himbi ne bi zi.

35 Nu mi uadi ya soldado bi pont'a ra Jesu, nu'bú nu'ú bi rifabi yá dutu pa bi hñegue'u. Njabu bi nja ngu nú'a xqui manga rá 'mehni Ajuá nú'a bi 'ñena: “Nú'ú bi rifagui ma dutu pa bi hñegue'u.”

36 Nepu ya soldado ja bi hñudini pa bi su ra Jesu.

37 Y xqui t'ofa ja ra pont'i maña de ja rá ñaxu nda'a ra ts'oqui xqui 'yøt'e ngu mi mañ'u pa ja bi duni. Y nú'a xqui t'ofoni mi ma gue nu'á go ra Nda de ya xodyo.

38 Nehe bri pont'a yoho ya be habu bri pont'a ra Jesu, 'na ja rá 'ñei, ne nú'a ma'na ja rá ngaha.

39 Y nú'u to'o mi thoguini mi but'a yá ñaxu ne mi xaxi,

40 mi embabi:

—Nú'i xcá ma gue gui yø'ta ra nija, nepu rá hñupa gui yopa 'ba'mi, mpøhø de gue'ase, ne çai de ra pont'i 'bu xi majuani go gue'i rá T'u'i Ajuá.

41 Nehe ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley, co ya fariseo ne ya ndaxjua nda mi nonga ra Jesu ne mi 'ñémse'u:

42 —Ma'ra ha, bi za bi pøhø, pe nubyani hinda za da mpøhø sehe. Nu'bu go xi guehmani yá Nda ya me Israel, dá gaibya de ra pont'i pa ga camfrihu.

43 Nuni xa hñuxa rá jamfri ja Ajuá, hangué dá ñambya Ajuá 'bu gue xi majuani Ajuá ri maði, cabo xa xicschani ne xa 'ñena gue go guehni rá T'u Ajuá.

44 Nehe nú'u yoho ya be xcri pont'i mahyegui co ra Jesu bi xaxi'u nehe.

*Ra Jesu bi du**(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)*

⁴⁵ Y ngu mi 'net'yoho ra hyadi, bi mudi bi 'mexuui gatho ra ximhai ne asta mi nzanga hñu nde ja bi yopa hnequi ma'na'qui.

⁴⁶ Ne nura ora'a ra Jesu bi ña nts'edi ne bi 'ñena:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —Rí bõni da 'ñena, ma Dada'i, ma Dada'i, ¿hanja xcá hyegasua?

⁴⁷ Nu'bú 'ra de gue nú'u mi 'bahni bi 'yõde ne bi 'ñena'u:

—Nuni ra 'ñõhø ma'ta ndu ra ãdi Elía.

⁴⁸ Nu'bú 'na de gue nú'u mi 'bahni 'bestho bi nest'ihi bá ha 'nara zi sponja ne bi pobo co ra ju'tsa vinu. De guehni bi tõta ja 'nara ts'ut'o, nepu bi go'tsuabi ja rá ne.

⁴⁹ Pe nu ma'ra bi 'ñena:

—Tsopu, ma ga nuhú ua da zõ ra Elía pa da ñani.

⁵⁰ Nu'bú bi yopa ña nts'edi ma'na'qui ra Jesu, nepu ra ora'a 'bestho bi du.

⁵¹ Nura ora'a bi xõ nú'a ra dutu mi naxa mbo ra ndañija pa mi cot'a habu xi xmá nsunda, bi mudi de maña pa rí ga'ti. Ne xi bi nja 'nara mbimhai nts'edi y asta bi xõ ya do.

⁵² (Nehe bi xoxa ya nt'agui ne bi yopa nte ndunthi ya gamfri nú'u ya xqui du.

⁵³ Ne nu de ya xqui yopa nte ra Jesu, nu'bú nú'u xqui bõnga de ja ya nt'agui, bi 'ño ja ra hnini Jerusale habu bá handa ndunthi ya ja'i.)

⁵⁴ Ngu bi du ra Jesu, ra ndá gá soldado ne yá mfats'i nú'u mi su'a bi za'u ra mbimhai ne bi hyanda gatho nú'u te bi nja, hangue xi bi ntsu'u ne bi 'ñena:

—Xi majuañi nuni ra 'ñõhø go mi guehni rá T'u Ajua.

⁵⁵ De zi yabõtho mi 'bahni ndunthi ya 'behña mi handa nú'a te bi nja. Nuya 'behña'u go gue'u xqui mepabi ra Jesu ne xqui 'ñoui de Galilea.

⁵⁶ 'Ra de gue'u, ra Maria Magdalena, ne ra Maria nurá ñañá ra Cobo ne ra Jose, ne rá ñañá nú'u yoho yá t'u ra Sebedeo.

*Ra Jesu bi t'agui**(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)*

⁵⁷ De ya mi ma da yu ra hyadi 'nará nxadi ra Jesu mrá me Arimatea mrá thuhu ra Jose ne xi mrá rico,

⁵⁸ bi ma bá c'a'tsa ra Pilato pa bi 'yapa nsequi da ma da 'yacuabi rá ndo'yo ra Jesu. Nu'bú ra Pilato bi manda da t'umbabi nsequi pa da ma da 'yagui.

⁵⁹ Nu'bú ra Jose bi ma bá tumpa rá ndo'yo ra Jesu, ne bi mant'i co 'nara t'axa dutu.

⁶⁰ Nepu bi ma bá agui ja ra nt'agui nú'a xqui hyoqui'a ja 'nara hñado pa go xa nt'aguini hmaha'a. Nepu bi got'a ra nt'agui co 'nara ñanga do, ne bi ma'a.

⁶¹ Ne guetbu ja ra nt'agui mi huhni ra Maria Magdalena ne nú'a ma'na ra Maria.

Ya nsute ja rá nt'agui ra Jesu

⁶² Rá hyax'a, ya xqui thogui nú'a ra pa de ra nthoqui, bi ma ya ndá gá macja ne ya fariseo bá c'a'tsa ra Pilato,

⁶³ ne bi 'ñembi:

—Nú'i ma nda'ihe, dí beñhe gue nú'a ra hyate 'ñõhø nú'bu mi tetho bi 'ñena gue rá hñupa mi ma da yopa nte.

⁶⁴ Hangue dí nehe gui pehna to'o da su ra nt'agui hñu pa, pa hinda 'ñehe yá nxadi dega xuui ne da be. Nu'bú ha, nuya nxadi ma da 'ñembabi ya ja'i gue xa yopa nte'a, ne ma'na strá nts'o nuna nc'uambanã de nú'a rá mudi.

⁶⁵ Bi ãdi ra Pilato ne bi 'ñena:

—Ma ga 'ra'ahu ya soldado gui tsixhu pa gui suhu xá hño ra nt'agui asta habu da za.

⁶⁶ Nu'bú nuya ndá gá macja co ya fariseo bi ma bá su ra nt'agui ne bi hñu'tsua 'nara seyo ra do, ne bi zohni'u ya soldado pa bi su.

28*Ra Jesu bi yopa nte de ra du**(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)*

¹ Rá hyax'a de ya xqui thogui ra pa dega tsaya ne ya mi fudi da hyats'i de ra madi pa de ra semana, ra Maria Magdalena ne ma'na ra Maria bi ma da c'a'tsa ra nt'agui.

² Y nura ora'a bi nja 'nara ñanga mbimhai, ngue'a bá cai 'nara enxé de mahets'i, ne ngu bi zõhø habu xqui t'agui ra Jesu, bi 'yent'a nú'a ra do xqui jot'a ra nt'agui, nepu bi hñudi'a maña de nura do'a.

³ Nura enxé'a xi mri yot'i ngu 'nara huei, ne nurá he xi xmá nt'axi ngu ra tse.

⁴ Y nu mi hyanda ya soldado njabu, nu'ú bi umba ra nhuat'i co ra ntsu ne bi dagui bi hõdu.

⁵ Nu'bú ra enxé bi zofu nú'u ya 'behña ne bi 'ñembi:

—Ogui tshuh. Nuga dí padi gue guí hoñhu ra Jesu nú'a bi tho ja ra pont'i.

⁶ Nu'á ya jo'oua, ngue'a ya bi yopa nte ngu nú'a xqui mañ'a. Bá ehú gui hyanthú habu mi t'agui.

⁷ Nepu grí maha 'bestho bá xiphu yá nxadi'a gue nu'á ya bi yopa nte, ne nubýa ya bi 'met'o'a pa Galilea, nuni ja ma grí hyanthuni ma'na'qui. Pa gue'a dá ehe ga xi'ahu.

⁸ Nu'bú bi ma hnest'ihi nú'u yoho ya Maria, ngu ts'u mi tsu y ngu ts'u mi johya. Bi ma'u pa bá xipa ya nxadi nú'a bi mangua ra enxé.

⁹ Ne nura ora mi 'yo ra 'ñu'u mi ñamfri bi nthewi ra Jesu ne nu'á bi zengua'u. Nu'bú nu'ú bi joni habu mi 'bai pa bi nsunda'u, ne bi hyupabi yá ua.

¹⁰ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Oguí tsuha. Grí maha gui xiphu nú'u ma cu da ma pa Galilea ne ja grá nthé'beni'u ma'na'qui.

Ya soldado bi xipabi ya nda gá macja nú'a xqui nja

¹¹ De ya xqui ma nú'u ya 'behña, 'ra de gue nú'u ya soldado mri su ra nt'agui bi ma pa ja ra hnini pa bá xipa ya nda gá macja de gatho nú'a te xqui nja.

¹² Nu'bú ya nda gá macja bi 'ñu'tiui ya ndaxjua nda pa da umbabi'u ndunthi ra boja ya soldado pa da mąnga 'nara nc'uamba,

¹³ ne bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu pe'tsi te gui mañhu gue de mi nxuui gá ahañu, hangue nura ora'a nuyá nxadi ra Jesu bi zohø ne bi du'tsua'u rá ndo'yo.

¹⁴ Ha nu'bú da nja ra pa da bađi ra nda de núna xa nja, odi tu ri muihu, ngue'a nuje go ma ga ñahe con gue'a.

¹⁵ Nu'bú ya soldado bi hñąga ra boja, nepu bi ma'u bi 'yøt'e ngu nú'a xqui sipabi. Hangue asta mapaya nuya xodyo camfri gue xi bi njabu ngu nú'a ra nc'uamba bi mąnga ya soldado.

Ra Jesu bi umbayá 'befiyá nxadi

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Nu'bú nú'u 'ret'ama'ra ya nxadi bi ma pa Galilea nuni ja ra t'øhø habu xqui xipabi ra Jesu da nthui.

¹⁷ Y ngu bi hyant'u ra Jesu xi bi nsunda, masque 'ra de gue'u hints'u mi camfri.

¹⁸ Nu'bú ra Jesu bi joni pa habu mi 'bui'u ne bi 'ñembi:

—Gatho ra ts'utbi xa t'endgagui ja ma 'ye pa ga nda nuni mahets'i ne nuua ja ra ximhai.

¹⁹ Hangue grí maha bá zofohu gatho ya ja'i nú'u 'bui ja rá ngu ni ra ximhai pa dua nxadi nehe'u, ne xi'tshu'u de rá thuhu ra Dada, ne de ra T'u, ne de ra Maça Ndađi.

²⁰ Nehe 'ñutuabihu'u da 'yøt'e gatho ngu nú'a stá 'bep'a'ihu. Y nuga nzantho ma ga 'bui con gue'ahu asta rá uadi ra ximhai. Njabu gue'a.

NSAN MARCO RA MAÇA HOGA T'ØDE NÚ'À BI 'YOFO NSAN MARCO

Ra Xuua Xi'tsate mi zofo ya ja'i ja ra mbonthi

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Rá maça hoga t'øde ra Jesucristo rá T'ù Ajuá bi mudi njaua:

² Ra badi Isaia bi 'yofo nuya ya noya ya maya'bu gue Ajuá bi xipabi da 'yofo:

Ndi, nuga drá Ajuá dí pèhna ma 'mèhni pa da 'met'o de gue'e pa da hyoc'a ri 'ñu.

³ Nuna ra 'mèhni go guehna ma da ñá nts'edi ja ra mbonthi ne da 'ñembabi ya ja'i njaua:

"Hyoc'ù ra 'ñu pa da tho ma Hmuhù, ne juáñhù ya ts'aca'ñu."

⁴ Y nu mi 'ñehe ra Xuua Xi'tsate bi njabu ngu nú'á xqui mąnga Ajuá, bi 'mu ja ra mbonthi ne mi xipa ya ja'i mi ena: "Nobrihù ne nxistehehù y Ajuá da pun'ahù ri ts'oquihù."

⁵ Ha gatho nuya ja'i mi 'bu ja ra hnini Jerusale ne gatho rá ngani de ra hai Judea mi pa habù mi 'bu ra Xuua pa mi øde'ù nuya noya mi mañ'á ne pa mri njuani de yá ts'oqui ja rá thandi Ajuá. Y ra Xuua mi xi'tsi'ù ja ra dáthe Jordá.

⁶ Y nú'á mi nhye dega xicameyo, ne mi ngut'a 'nara ngut'i dega xifri. Mi tsi ya hoga nc'oto ne ra t'afi dega sefi.

⁷ Y mi zofo ya ja'i ne mi embabi'ù:

—Ya xa 'ñepù bra 'befa de gueque 'na to'o ma'na ja rá ts'edi de gueque nú'á hindí 'ñepcagui ngugui ga xo'tua yá nthasthi yá thiza.

⁸ Xi majuani nuga dí xi'ts'a'ihù co ra dehe, pe nu'á ma da xi'ts'a'ihù co ra Maça Ndahi.

Rá sistehe ra Jesu

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Y nú'bu mi xi'tsate ra Xuua, bi 'ñehe ra Jesu de ra hnini Nasare de ra hai Galilea ne bi ma ja ra dáthe Jordá, ne ja bá xi'tsini ra Xuua.

¹⁰ Y ngu mi bəxa ra Jesu de ja ra dehe habù xqui nxistehe, bi hyandi bi xogui mahets'i y bá cai rá Maça Ndahi Ajuá ngu 'nara zi domitsu, ne bi zəhø ja gue'á.

¹¹ Nepù bi nt'øde 'nara noya de mahets'i ne bi 'ñena:

—Go gue'e ma hmąca T'ù'i, ne xi dí hop'a ri 'muí.

Ra Satá mi xaxa ra Jesu

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Nu'bu 'bestho ra Maça Ndahi bi zixa ra Jesu ja ra mbonthi.

¹³ Y nuni ja bá 'buhni ñote ma pa habù mi 'bu ya mąnga zu'ue. Ne ra Satá mi xaxa ra Jesu pa da nts'ocjhmąhą. Y nu mi uadi nú'ù ñote ma pa, ya ενξε bá hąmpi te da zi.

Ra Jesu bi mudi rá 'befi nuni Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Ha nú'bu mi jot'a fadi ra Xuua, ra Jesu bi zəhø ja ra hai Galilea, ne mi mąnga ra hoga noya gue ya xa zəhø ra Ndá de mahets'i xpá e pa da ndá de guecua ja ra ximhai.

¹⁵ Ne mi ena:

—Ya bi zə ya pa ne 'bestho ma da ndá de guecua ra Ndá de mahets'i, hangue ñobrihù ne camfrihù ra maça noya.

Ra Jesu bi zofo goho ya mchua pa dyá nxadi'a

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ 'Nara pa mi 'yoni ra Jesu ja ra ñanga ndehe Galilea ne ja bá handri ra Simu ne ra Andre rá cu mi ent'a yá xit'á ja ra ndehe pa da mpchua'ngue'á nu'ú myá mchua'ù.

¹⁷ Nu'bu ra Jesu bi 'ñembi'ù:

—Bá ehù, tengaguihù y nuga ga u't'ahù gui mpchua'ngue'á dega ja'i.

¹⁸ Hangue nu'ú 'bestho bi zohni yá xit'á ne bi ðena ra Jesu.

¹⁹ Nepù ra Jesu bi thogui má ts'ù ringuehni ne bi hyanda ra Cobo ne ra Xuua yá t'ù ra Sebedeo mi o mbo ra motsa mi pə'ta yá xit'á.

²⁰ Nu'bu bi zofo'ù, y nu'ú bi zohni yá dada ja ra motsa co yá 'be go ne bi ðeni'ù ra Jesu.

'Nara 'ñəhø mi pe'tsa 'nara ts'ondahi

(Lc. 4:31-37)

²¹ Nepù bi ma'ù ja ra hnini Ncapernau, ne nu mi dat'a nsabdo ra pa dega tsaya, ra Jesu bi yat'a ja ra nija ne mi xahna ya ja'i.

²² Ha nu'ú bi 'yø de nú'á mi ma'ngue'á mi xahni'ù ngu 'na to'o mi hą ra ts'edi pa da t'øt'e nú'á ma, y hingue ngu nú'ù ya xahnete de yá ley'ù.

²³ Ne ja xqui zəhni ja yá nija'ù 'nara 'ñəhø mi pe'tsa 'nara ts'ondahi, ne nu'á bi mafi bi 'ñena:

²⁴ —Nu'i Jesu grá me Nasare, ¿te ma gui 'yotcahe? ¿Ha gue xcá ehe pa gui huatcahe? Dí pąhe to'o'i, nu'i go gue'e rá Maça T'ù'i Ajuá.

²⁵ Nu'bu ra Jesu bi zai nura ts'ondahi ne bi 'ñembi:

—jCo'ta ri ne, pəni de nuna ra 'ñəhø!

²⁶ Nepù nura ts'ondahi bi japa nú'á ra 'ñəhø da nduse, ne bi mafi nts'edi, ne bi bəni de gue'á.

²⁷ Hangue gatho ya ja'i bi 'yø ne bi 'ñimse'ù 'na ngu ma'na:

—¿Te rí bənga nuna? ¿Te ma 'ra'yo nt'udibyaną? ¿Te ma ts'edi hani? jNgue'á nuni 'be pa ya ts'ondahi da bəni y nu'ú øtuabi!

²⁸ Hangue haburaza ja ra hai Galilea xi bi dąma 'ño ra noya de nú'á xqui 'yot'a ra Jesu.

*Ra Jesu bi 'yøthebi rá to ra Simu Pedro
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)*

²⁹ Y mi bønga ra Jesu de ra nija bi ma ja rá ngu ra Simu ne ra Andre nú'u mi 'ñoui, bi m'eui'u ra Cobo ne ra Xuua.

³⁰ Ha nurá to ra Simu mi 'beni mi umba ra nzø, ne nu'ú 'bestho bi xipa ra Jesu gue mi hñeni'a.

³¹ Nu'bu ra Jesu bi ma bi gats'i de 'nará 'ye, bi 'ba'mi, ne 'bestho ra ora'a bi tsayabi ra nzø, nepu nú'a ra 'behñá bi umbabi te da zi'u.

*Ra Jesu bi 'yøthe ndunthi ya da'thi
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)*

³² Ha nura pa'a de mi nde bá ts'impabi ra Jesu gatho nú'u to'o mi hñeni ne nuto mi pe'tsa ya ts'ondáhi.

³³ Y gatho ya ja'i de ra hnini bi munts'a ja ra gostringu habu mi 'bu ra Jesu.

³⁴ Y nu'á bi 'yøthe ndunthi ya ja'i to'o mi pe'tsa 'rama'na'ño ya hñeni, ne bi 'yeni ndunthi ya ts'ondáhi, ne himi hopi da ñá ya ts'ondáhi ngue'a nu'ú mi padi to'o'a.

*Ra Jesu bi zofu ya ja'i nuni Galilea
(Lc. 4:42-44)*

³⁵ Rá hyax'a ra Jesu bi nangui hamxuditho ne bi bøni bi ma ja ra mbonthe ne ja bá apabini Ajuá rá Dada.

³⁶ 'Mefa bi ma ra Simu ne nú'u to'o mi 'ñoui, bi ma bá honi'a.

³⁷ Y nu mi zudi'a bi 'ñemi:

—Ndunthi ya ja'i hoñ'a'i.

³⁸ Pe ra Jesu bi 'ñena:

—Maha ja ya t'uca hnini nú'u ja nthets'i de guecua pa ga zofu'u nehe, ngue'a pa gue'a stá ehe.

³⁹ Nu'bu bi ma gatho ja rá nthets'i ra hai Galilea, ne ra Jesu bi zofu ya ja'i ja yá nija, ne bi 'yenga ya ts'ondáhi.

*Ra Jesu bi 'yøthe 'na mi henga ra lepra
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)*

⁴⁰ 'Nara 'ñøhø mi tsu 'nara hñeni rá thuhu ra lepra nú'a tsit'atho ra ngø, bi 'ñehe bi ndandiñahmu ja rá thandi ra Jesu ne bi bantebi bi 'ñemi:

—Nu'bu gui nehma, nu'í ja ri ts'edi pa gui 'yøthegui de nuna hñeni tsuqui.

⁴¹ Nu'bu ra Jesu bi huequi ne bi hñu'tsuabi rá 'ye ne bi 'ñembabi:

—Haha dí ne, y ya gá ñani.

⁴² Ha nu mi mangua ra Jesu njabu, nu habu xqui 'ya, 'bestho bi 'yostho ne bi 'mai xi xá hño rá ndo'yo.

⁴³⁻⁴⁴ Nu'bu ra Jesu bi hñu'mba ra hñá ne bi 'ñemi:

—Jamasu gue ni 'na hinto gui xipi. Høñse nu'a dí ne, grí ma ja ra nija gui 'ñudi ja ra macja ne ja guehni ma gui unga ra 'baha nú'a bi mangua ra Moise da t'uni, y njabu da fadi gue ya xcá ñani de ri hñeni.

Nepu bi 'bepa nú'a ra 'ñøhø da ma.

⁴⁵ Pe nu mi ma nú'a ra 'ñøhø bi mudi bi xipa gatho ya ja'i nú'a xqui t'ø'tuabi ne xi bi 'yonga ra 'bede. Hangue ra Jesu ya himi tsa da yat'a ja ya hnini pa da zofu ya ja'i ngue'a xi xqui munts'a ndunthi. Ne hangue nu'á mi 'buiho ya ya mbonthe, y nehe mi pani ndunthi ya ja'i de habaraza pa mi c'a'tsi'a.

2

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara ts'onate himi tsa da 'ñani

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Ne mi thogui 'raya pa ra Jesu bi mengui pa Ncapernau, y ya ja'i bi 'yøde gue xqui zøni'a ja nú'a ra ngu habu xqui mihi'a.

² Hangue 'bestho ndunthi ya ja'i bi ma habu mi 'bu'a y asta himbi 'ñeni gatho mbo ja ra ngu. Hangue 'ra mi 'baitho møte ra gosthi, y ra Jesu mi xipabi ra maca noya.

³ Nepu bi zøhø 'raya ja'i y goho de gue'u mbra ndude 'nara ts'onate.

⁴ Y himbi za bi yat'i'u habu mi 'bu ra Jesu ngue'a xqui munts'ini ndunthi ya ja'i. Hangue bi bøx'u maña, bi xø'tsa 'nara xeni de ra xangu pa bi ca'ma ra ts'onate co rá 'bebo asta habu mi 'bai ra Jesu.

⁵ Nu'bu ra Jesu bi badi gue nu'ú xi mi ja yá jamfri hangue bi 'ñemba ra ts'onate:

—Ma t'u'i, dí pun'a'i gatho ri ts'oqui.

⁶ Ha mi huhni 'raya xahnate de ra ley, ne mi bense njaua ja yá mfeni'u:

⁷ “¿Hanja manga njabuni gue ri 'ñet'a Ajuá? Ngue'a hønse Ajuá go gue'a tsa da punja ya ts'oqui, y hinto ma'na.”

⁸ Pe ra Jesu 'bestho bi batho nú'a mi beñ'u ne bi 'ñemi'u:

—¿Hanja gui beñu njabu?

⁹ ¿Nda'a ma'na hinxá hñei pa ga xipa ra ts'onate: “Dí pun'a'i ri ts'oqui”, o ga embabi: “Bai, jaxa ri mfidi ne 'yo”?

¹⁰ Nde, pa gui pahu gue Nú'a To'o bi e bi Nja'i pe'tsa ra ts'edi ja ra ximhai pa da pumba yá ts'oqui ya ja'i, ma ga øt'a njaua:

Nu'bu bi 'ñemba ra ts'onate:

¹¹ —Dí xi'a'i, 'bai, jaxa ri mfidi ne grí ma ri ngu.

¹² Nu'bu 'bestho bi 'mai ra ts'onate, ne bi gaxa rá mfidi ne bi bøni ja yá thandi gatho ya ja'i. Hangue nu'ú xi bi 'yø ne bi nsunda Ajuá ne bi 'ñena'u:

—Ni 'na'qui hinstá hanthu 'nara t'ø'te ngu núna stá hanthabya.

*Ra Jesu bi zofu ra Levi pa drá nxadi
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)*

¹³ Nepu ra Jesu bi yo mengui ja ra ñanga ndehe ne ja bá munts'ini ndunthi ya ja'i ne ja guehni bi xahni'u.

¹⁴ Nepu bi ma de guehni'a, ne 'mefa bi hyanda ra Levi rá t'u ra Alfeo mi hudi ja rá mexa mi pe rá 'befi dega ngaxboja. Ne bi 'ñembabi:

—Bá ehe tɛngagui.

Nu' bú ra Leví bi 'mai bi deni'a.

¹⁵ Ne 'na'qui ra Jesu ne yá nxadi mi huhni ja rá ngu ra Leví mi ñungüi ya 'ñatsa ngxuxboja ne ma'ra ya ts'oja'i to'o himi øt'e ngu nú'a mąnga rá ley ra Moise. Gatho mi huhuini'u ngue'a ndunthi de gue'u xqui deni'a.

¹⁶ Nu' bú 'raya xahnate de ra ley ne 'raya fariseo nú'u ya ja'i to'o nts'edi jamasu rá ley ra Moise, bi hyanda ra Jesu mi ñungüi ya ngxuxboja ne nú'u ma'ra ya ts'oja'i. Hangué nu'ú bi 'yambabi yá nxadi ra Jesu bi 'ñembi:

—¿Hanja di ñungüi nú'ya ya 'ñatsa ngxuxboja ne nú'ya ma'ra ya ts'oja'i'?

¹⁷ Pe ra Jesu bi 'yøde nú'a mi mañ'u ne bi 'ñembabi'u:

—Nu'u tó'o 'yo má hño hingui hongra ra medico, pe nu'u tó'o di hñeni ha. Nuga stá ehe pa ga zofa ya 'yøt'ats'oqui pa da ñobri, hingue stá ehe ga zofa nú'u øt'e xá hño.

Ra Jesu bi t'ambabi de ra ayuno

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ 'Nara 'mi'qui mri ayuna yá nxadi ra Xuua ne yá nxadi ya fariseo, bi 'ñehe 'raya ja'i bi c'a'tsa ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja nuyá nxadi ra Xuua ne yá nxadi ya fariseo di ayuna'u, pe nuri nxadigue hin-gui ayuna?

¹⁹ Nu' bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue di 'ñepi da ayuna nuya ja'i to'o xa ts'ohna ja 'nara nthati? Hina. Nu'ú da ñuni xá hño ngue'a 'bu'u co nú'a to'o ma da nthati rá 'behña. Mientra 'bu'u co ra ñavio hindí 'ñepi da ayuna.

²⁰ Pe ma da zø ra pa gue sta ðamfri'u da ts'ixa ra ñavio, nu' bú ha, gue'bu da ayuna nú'u yá amigo'a.

²¹ Hindí 'ñepi da 'bø'ta 'nara zedutu co 'nara 'ra'yo dutu, ngue'a nura 'ra'yo dutu'a da gut'a nura zedutu y ma'na da ntuni.

²² Nixi hingui tsa da sit'a ra 'ra'yo vinu ja 'nara zebota, ngue'a ra 'ra'yo vinu da føca ra zebota, y njabu da ts'oca ra bota y da mfanga ra vinu. Ma'na xá hño da sit'a ra 'ra'yo vinu ja 'nara 'ra'yo bota pa njabu hinte da ja.

Ya nxadi bi doca ya ngaha gá trigo ra pa dega tsaya

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ 'Nara sabdo ra pa dega tsaya ra Jesu bi thogu co yá nxadi ja 'raya huahi, y nuyá nxadi bi mudi bi doca ya ngaha dega trigo.

²⁴ Hangué ya fariseo bi 'ñemba ra Jesu:

—Ndi, ri nxadi thoca ya ngaha gá trigo, y nubyá go ra pa dega tsaya, y ra ley ma gue hinda t'øt'e njabu.

²⁵ Nu' bú ra Jesu bi ðadi ne bi 'ñena:

—¿Ha hinxá hñe'thu nú'a bi 'yøt'a ra Davi ne nú'u mi 'ñoui nú'bu mi zø ra thuhu y mi otho te da zi'u?

²⁶ Nu'ú bi yut'a ja rá nija Ajuá ne bi zi nuya thuhme xqui thuxni ja rá thandi Ajuá, ne bi umba nú'u to'o mi 'ñoui pa da ziui. Y nuya thuhme'u himiri 'ñepi to'oraza da zi, hñons ya macja. Bi t'øt'a njabu nuya pa'u nú'bu mra ndamacja ra Abiatar. Y hingrá ts'oqui nú'a bi 'yøt'a ra Davi.

²⁷ Nehe ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Ra pa dega tsaya bi thuts'i pa rá hño ya ja'i, hingo bi thoca ya ja'i pa da 'mai ja rá hmanda ra pa dega tsaya.

²⁸ Hangué Nú'a To'o bi e bi Nja'i ha ra ts'edi pa da manda masque ra pa dega tsaya.

3

'Nara 'ñøhø xqui 'yot'a 'nará 'ye

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Ra Jesu bi yut'a ma'na'qui ja ra nija, ne xqui zøñini 'nara 'ñøhø xqui 'yot'a 'nará 'ye.

² Y ya fariseo mi aca ra Jesu ua da 'yøthebi rá 'ye nura pa dega tsaya, pa da za da ñapabi.

³ Nu' bú ra Jesu bi 'ñemba nú'a ra 'ñøhø xqui 'yot'a rá 'ye:

—Bá ecua, 'bai ja yá thandi ya ja'i.

⁴ Nepu bi 'yamba ya fariseo ne bi 'ñembi:

—¿Ha di 'ñepi 'nara ja'i da 'yøt'a 'nara hño ra pa dega tsaya, o da 'yøt'a nú'a hinxá hño? ¿Ha gue xá hño da ñamba rá te 'nara ja'i, o da hyo'a?

Pe ya fariseo hinte bi ðatuabi.

⁵ Nu' bú ra Jesu bi bø rá cøc, ne bi du rá mai ndunthi ngue'a nuya fariseo'u himi ja yá nthecate. Hangué bi 'ñemba ra da'thi:

—Tanga ri 'ye.

Y nu'ú bi 'yøt'a njabu ne 'bestho bi ñanga rá 'ye.

⁶ Nu' bú bi bonga ya fariseo ne bi ma bá c'a'tsua yá mfats'i ra nda Erode pa bi 'ñu'ti'u hanja da za da hyohma'u ra Jesu.

Ndunthi ya ja'i mi 'bui ja ra ñanga ndehe

⁷ Pe nura Jesu bi ma ja ra ñanga ndehe co yá nxadi, ne bi deni'a ndunthi ya ja'i me Galilea.

⁸ Nehe mi deni'a ya me Judea, ne ya me Jerusale, ne ya me Idumea, ne ya me Tiro, ne ya me Sidó co nú'u ya me ri'nandi ra ðathe Jordá. Mi ehe da c'a'tsi'a ngue'a xqui 'yøde'u de nú'u ya danga nt'udi mi øt'e.

⁹ Ha ra Jesu bi xipa yá nxadi gue da ðat'a 'nara motsa guetbu ja ra ñanga ndehe, ngue'a xi xmá nts'i'mi ja ra hmunts'i co rá ndunthi ya ja'i.

¹⁰ Ra Jesu xqui 'yøthe ndunthi ya da'thi, hangué ringue'a gatho nú'u to'o mri hñeni mri 'ñent'i pa da zudi da dani'a.

¹¹ Y nu'u tó'o mi pe'tsa ya ts'ondahi, mi hyanda ra Jesu bi ndandif'ahmu'u ja rá thandi, ne mi mafi mi ena'u:

—Nu'i go gue'e rá T'u'i Ajuá.

¹² Nu' bú ra Jesu bi 'bepabi nú'u ya ts'ondahi gue hinda xipa ya ja'i mi to'o'a.

Ra Jesu bi zohna nú'u 'ret'amayoho yá nxadi

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Nepu ra Jesu bi bōxa ja 'nara t'òhò ne bi zohna nú'u to'o xqui huahni, ne nu'á bi ma bá munts'ini con gue'a.

¹⁴ Y nu'á bi hñuxa 'ret'amayoho ya nxadi pa da 'ñoui, ne pa da mehni da zofo ya ja'i.

¹⁵ Ne bi umba ra ts'edi pa da 'yøthe ya da'thi ne da 'yenga ya ts'ondahi.

¹⁶ Y nuya guehya yá thuhu nú'u 'ret'amayoho yá nxadi: ra Simu nú'a 'mefa bi thu'mbabi ra Pedro;

¹⁷ ra Cobo ne ra Xuua yá t'u ra Sebedeo nú'u bi thu'mbabi ya Boanerge nú'a ne da 'ñena xi ja yá ts'edi ngu ra ngani.

¹⁸ Bi thuts'i nehe ra Andre, ra Lipe, ra Tolo, ra Teo, ra Toma, ra Cobo rá t'u ra Alfeo, ra Tadeo, ne ra Simu nú'a xqui 'ñoui nú'a ra hmunts'i rá thuhu ya cananista,

¹⁹ ne ra Juda Iscariote nú'a to'o bi da ra Jesu.

Ra Jesu bi t'embabi gue mi hampa rá ts'edi ra ndá de ya ts'ondahi

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

Nu mi gai ja ra t'òhò ra Jesu ne yá nxadi bi yut'i'u ja nú'a ra ngu xqui mihi.

²⁰ Nu'bú bi yopa munts'a ma'na'qui ndunthi ya ja'i asta himi tsa da ñunga ra Jesu ne yá nxadi.

²¹ Nepu bi 'yøde nuya mengu rá ngu ra Jesu gue hinte xqui z'i'a, hangue bi 'ñehe'u pa da zits'i'a ngue'a mi eñ'u gue xqui 'be rá mfeni.

²² Nehe 'raya xahnate de ra ley xqui 'ñehe de Jerusale mi 'ñembi'u:

—Nuni ra Jesu pe'tsa ra Beelsebú nú'a ra ndá de ya ts'ondahi, ne hampa rá ts'edi'a pa da 'yenga nú'u ma'ra yá mits'ondahiui.

²³ Hangue ra Jesu bi ma'ta nuya xahnate'u pa bi xipa 'nara 'bede ne bi 'ñembi:

—¿Ha gue da za ra ts'ondahi da 'yenga yá mits'ondahiui?

²⁴ Nu'bú 'nara hnini da hegue sehe, da nhuata gatho ra ts'utbi.

²⁵ Y nu'bú 'nara 'múi da 'ñutsa 'na ngu ma'na, hinda za da 'múi 'nadb'u.

²⁶ Y nu'bú ra ts'ondahi da ntuhni co yá mits'ondahiui, nu'bú da nhuata yá ts'utbi'u.

²⁷ Nixi hinto da za da yut'a ja rá ngu 'nara 'ñòhò nú'a xi o rá ts'edi, ne da bepabi nú'a te pe'tsi nu'bú hingue 'met'o da du'ti. Njabu ha, da za da bepabi.

²⁸ Majuani dí xi'ahu, gatho ya ts'oqui ne ya ts'one da za dra punbabi ya ja'i,

²⁹ pe nu'a to'o da ñama'ñu de nú'a øt'a ra Maca Ndahi, otho rá pumbate, ne da duxa rá ts'oqui pa nzantho.

³⁰ Bi mā njabu ngue'a ya xahnate de ra ley ya mi ñama'ñu de rá 'bēfi ra Maca Ndahi,

ngue'a xqui mañ'u gue ra Jesu mi pe'tsa 'nara ts'ondahi.

Rá nana ne yá cu ra Jesu

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Ne 'mefa bi zòhò rá nana ra Jesu co yá hōcu, bi 'mai'u mōte ne bi mehni to da tsi'a.

³² Ne ndunthi ya ja'i xqui munts'i ja ra ngu ne mi huhni ja rá nthets'i ra Jesu. Nepu ra 'mehni bi xipabi ne bi 'ñembi:

—'Bahni ri nana ne ri cu mōte bí tōp'a'i.

³³ Ha nu'á bi dadi:

—¿To'o ma nanaga, ne to'o ma cuga?

³⁴ Nu'bú bi nhyani ne bi hyanda gatho nú'u mi huhni ja rá nthets'i ne bi 'ñena:

—Nuyu go guehya ma nana ne ma cu.

³⁵ Ngue'a nu'u to'o da 'yøt'ua rá paha Ajuá, go gue'u ma cu, ma nju ne ma nana.

4

Ra 'bede de ra mot'i

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Ra Jesu bi yopa mudí da xahna ya ja'i ja ra ñanga ndehe, ne ja bi thets'ini ndunthi ya ja'i, hangue nu'a bi 'yøt'e, bi bōts'e bi hñudi ja 'nara motsa mbo ja ra dehe, ne gatho ra hmuntsja'i bi gohi ja ra ñanga ndehe.

² Ne mi utua ya ja'i ndunthi ya t'øt'e co ya 'bede, ne bi 'ñembabi'u:

³ —'Yødehu nuna ma ga xi'ahu de 'nara mot'i.

⁴ De nu mi xanga ya nda, 'ra bi zo ja ra 'ñu y ya ts'int's'u bi 'ñehe bi gondi.

⁵ Ma'ra ya nda bi zo ja ra 'bodo habu xmá nxini ra hai hangue bi dama fōts'e.

⁶ Pe nu mi nzo ra hyadi bi huixqui ne bi 'yot'i'u ngue'a mi otho ndunthi yá 'yu.

⁷ Ma'ra ya nda bi zo ja ya 'bo'bini, y ya 'bini bi dama nte ne bi xumi nú'u ya nda xqui fōts'e, hangue bi 'yot'i ne himbi hogui.

⁸ Pe nu ma'ra ya nda bi zo ja ra hoga hai, bi fōts'e ne bi nte, ne bi unga yá sofo, 'ra bi unga 'natema'ret'a ya nda, ma'ra bi unga hñu'rate, ha nu ma'ra asta bi unga 'na nthebe ya nda.

⁹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembi'u:

—Nu'a to'o ja rá nt'òde pa da 'yøde, dá 'yøde nuna dí mā.

Te ri bōmi nuya nt'udi

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Y nu de ya xqui ma ra hmuntsja'i, nu'bú nú'u 'ret'amayoho yá nxadi ne nú'u ma'ra xqui gohi, bi 'yambabi'u ra Jesu bi 'ñembi:

—¿Te ne da mā nú'a ra 'bede gá xicje?

¹¹ Y nu'á bi 'ñembi'u:

—Go rá paha Ajuá gui pahu nú'a himi fadi maya'bu de hanja ri manda Ajuá, pe nu'u ma'ra ya ja'i nú'u hingui dena Ajuá ma da 'yøde co ya 'bedetho.

¹² Ma da nja ngu mangua ra Maca T'ofu, gue masque da hyandi'u, pe hinda zo yá mfeni, masque xi da 'yøde, pe hinda badi'u, hangue

hinda ma da ñobri pa hindra pumbabi yá ts'oqui.

Ra Jesu bi ma te ri bõnga nura 'bede de ra mot'i

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Nehe bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue himbi zo ri mfenih_u nuna ra 'bede de ra mot'i? Nu'bu_u ðhanja da za gui pah_u ma'ra ya 'bede nú'u ma ga xi'ah_u?

¹⁴ Nu'a ra mot'i go gue'a to'o maŋga ra maça noya.

¹⁵ Y nu'u ya nda bi zo ja ra 'ñu go gue'u to'o bi 'yõde ra maça noya, y ra Satá 'bestho bi 'ñehe bi patua yá mfeni pa da pumfri nú'a ra maça noya xqui sipabi.

¹⁶ Ha nu'u ya nda bi zo ja ra 'bodo go gue'u to'o bi 'yõde ra maça noya y 'bestho bi ðama gamfri y ne xi bi johya.

¹⁷ Pe ngu nú'u bi 'ñõtho yá 'y_u, go gue'u to'o camfri 'raya zi patho, ne sta tho ya nt'utsate o ya ts'othogui po rá ngue ra maça noya, nu'bu_u 'bestho da 'uegue'u.

¹⁸ Ha nu'u ya nda bi zo ja ya 'bo'bini go gue'u to'o bi 'yõde ra maça noya,

¹⁹ pe nu'u ri ho ndunthi ya ts'ojohya de ra ximhai, ne beni hanja da za da me'tsa ndunthi ya t'õt'e ne da ðah_u ndunthi ra boja. Hangué nuya ya ts'onc'at'i hingui hopi da te yá jamfri, ne nú'a bi 'yõde da 'meditho.

²⁰ Ha nu'u ya nda bi zo ja ra hoga hai bi unga yá sofo, 'ra bi unga 'natema'rat'a ya nda, ne ma'ra bi unga hñu'rate, ha nu ma'ra 'na nthebe, nu'ú go gue'u to'o bi gamfri ra maça noya ne xi bi hnequi yá hoga 'befi.

Ra 'bede de ra ñõt'i

(Lc. 8:16-18)

²¹ Ra Jesu bi yopa zofa ra hmuntsja'i ne bi 'ñembabi:

—Hinto da tsõgue 'nara ñõt'i ne da ye'mba 'nara 'bõts'e o da ja nja'ti de ra fidi. Hina, dra tõe hab_u da nõgue pa da yot'i xá hño.

²² Njabu nehe nú'a ja mant'aguibya, 'mefa ma da hnequi, ne nú'a hingui tsa da fadibya, 'mefa ma da fadi.

²³ Nu'a tó'o ja rá nt'õde pa da 'yõde, dá 'yõde núna dí ma.

²⁴ Nehe bi 'ñembabi'u:

—Ngu t'ena, co nura t'eni guí eñh_u, con guet'atho ma da t'eñ'ah_u, y asta ma'na da thu'ts'a'ih_u ri t'eni_h. Hangué dí xi'ah_u, jamasuh_u hanja gui 'yõdeh_u nú'a dí ma, ngue'a nu'bu_u gui jamasuh_u, ma da zo ri mfenih_u, pe nu'bu_u hingui jamasuh_u, hinda za gui pah_u.

²⁵ Ngue'a nu'a tó'o da baði nú'a dí ma, ma'na da t'umbabi ra mfadi, pe nu'a tó'o hinxa baði, nú'a ma da thaçuabi nú'a ra mfadi pe'tsi.

Ra 'bede de ra nda nú'a yo rá te

²⁶ Nehe bi xipabi'u:

—Rá hmanda Ajuá nja ngu 'nara 'ñõhõ pot'a ya nda.

²⁷ Y nú'a ra mot'anda'a ah_u dega xuui ne nangui dega xudi bi c'a'tsa rá 'bot'i. Ne nú'a ra 'bot'i'a da fõts'e ne da nte, pe nú'a ra 'ñõhõ hingui paði hanja xa njabu.

²⁸ Ra hai òt'e pa da fõts'e, da nte, da hneca rá 'bai, ne 'mefa da bõ yá ðaxi.

²⁹ Ne ya sta ñats'i, 'bestho nura mot'i'a da ma da xofa ngue'a ya bi zõ ra pa dega sofo.

Ra 'bede de ra nda dega mostasa

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Nep_u ra Jesu bi 'ñena:

—Ma ga xi'ah_u ma'na ra 'bede ri nhyecuauí rá hmanda Ajuá.

³¹ Rá hmanda Ajuá nja ngu 'nara nda dega mostasa, nú'a ma'na go ra zi notsi de gatho ma'ra ya nda.

³² Pe nu sta 'bot'a nú'a ra nda, ma'na da nte ne da ntangui que gatho ma'ra ya ndapo, ne da nja yá ðanga 'yeza asta ya ts'int's'u da za da nõhni.

Ra Jesu bi zofa ya ja'i dega 'bede

(Mt. 13:34-35)

³³ Ra Jesu mi xipabi'u ra maça noya co ndunthi ya 'bede asta hab_u bi za bi zo yá mfeni'u.

³⁴ Mi zofa ya hmuntsja'i co ya 'bedetho nú'u ri nhyecuauí rá hmanda Ajuá, pe nu'bu_u mi 'buseui yá nxadi mi xipabi'u te ri bõni nú'u ya 'bede xqui xipabi'u.

Ra Jesu bi japi bi tsaya ra bunthi

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Y nu mi put'a ra nde ra pa'a, ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Ma ga 'raxh_u ri'nandi ra ndehe.

³⁶ Hangué bi 'ñedi'a de ra hmuntsja'i, ne nu'a ne yá nxadi bi g_u ra motsa hab_u mi o'a pa da 'rax'h_u ri'nandi, ne ma'ra ya ja'i bi ðeni'u co ya t'uca motsa.

³⁷ Y ya de mi 'yo'u ja ra ndehe, bi m_u 'nara ðanga bunthi ne mi tonts'a ra dehe ja ra motsa asta mi ne xa ñuxhma.

³⁸ Ha ra Jesu mi ah_u ja ra ts'at'a motsa ne xqui 'yents'a rá ñaxu ja 'nara nthuhña, ne yá nxadi bi ma bá a, ne bi 'ñembabi:

—j'Xahnate! 'Matho hingui tu ri mai gue ma ga cuih_u ja ra dehe.

³⁹ Nu'bu_u ra Jesu bi nangui ne bi zai ra bunthi, ne bi 'ñemba ra ndehe:

—j'Butho!

Y 'bestho bi tsaya ra bunthi ne ya himbi 'ñani ra ndehe.

⁴⁰ Nu'bu_u ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—¿Hanja guí tsuhu? ¿Ha gue otho ri jamfri'u?

⁴¹ Nu'bu_u nuyá nxadi'a bi 'yõ'u, ne mi 'ñéms'e'u 'na ngu ma'na:

—¿Te ma ts'edi hani 'bu? ngue'a asta ra ndaḡi ne ra ndehe õtuabi.

5

Ra Jesu bi 'yembaya ts'ondāhi 'nara 'ñohø me Gadara

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Nepu ra Jesu ne yá nxadi bi zoni ja ra hai Gadara de ri'nandi ra ndehe.

² Y ra Jesu bi gai de ra motsa, y 'bestho bi nthēui 'nara 'ñohø xqui 'ñehe de habu ja ya nt'agui ne mi pe'tsa ya ts'ondāhi.

³ Nura 'ñohø'a ya xi ja mi 'buhni ja ya nt'agui, ne hinto mi tsa da zāmi masque dra thāt'i co ya cadena.

⁴ Ndunthi ya 'mi'qui xcri thāt'i co ya cadena ja yá 'ye ne ja yá ua, pe nu'á mi c'uctho ne mi øt'e ya xenitho, ne hinto mi ja rá ts'edi pa da zāmi.

⁵ Ma pa ra xuui mi 'yo ja ya t'ohø ne ja ya nt'agui ne nzāntho mi mafi ne mi ntseni sehe co ya do.

⁶ Pe nú'a ra 'ñohø mi hyanda ra Jesu de yabu, bi nest'ihi bi ma bá tsudi ne bi ndandiñahmu.

⁷ Nepu bi mafi nts'edi ne bi 'ñena:

—Nu'i Jesu, rá T'u'i Ajuá de mahets'i, ¿te 'be gui ne con guecpe? Dí bāntē'ihe ja rá thuhu Ajuá gue ote xqui ma gui 'yotcahe.

⁸ Bi mā njabu ngue'a ra Jesu ya xqui 'ñembabi:

—iNu'ahu ts'ondāhihu, pōñhu de nuna ra 'ñohø!

⁹ Nepu ra Jesu bi 'yambi:

—¿Te rá hu'ahu?

Y nu'á bi dadi bi 'ñena:

—Xa thu'mgahe ya 'motho ngue'a xi dí ndunthihe.

¹⁰ Nepu nuya ts'ondāhi'u xi bi bāntebi ra Jesu gue hinda 'yeni de ra hai Gadara.

¹¹ Ne guetbu ja ra t'ohø mi 'yoni 'nara danga taxo ya ts'udi mi ñuni.

¹² Hangue nú'u ya ts'ondāhi bi bāntebi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—'Racje nsequi ga ma ga cutheni ja ya ts'udi.

¹³ Nu'bá ra Jesu bi umba nsequi bi ma'u pa bi yat'a ja ya taxo ts'udi. Y nuya taxo ts'udi'u bi nest'ihi bi nhyøt'a ja ra ndehe ne bi jat'i'u. Ne nú'a ra taxo mi ngu yo 'mo.

¹⁴ Nu'bá nú'u ya mapt's'udi bi nest'ihi bi ma'u pa mbo ra hnini ne gatho rá nthets'i pa mi xipa ya ja'i de nú'a te xqui nja. Nepu ndunthi ya ja'i bi 'ñehe pa da hyandi te xqui nja.

¹⁵ Nú'ú bi zohø habu mi 'bui ra Jesu ne mi 'buhni nehe nú'a ra 'ñohø to'o mi pe'tshma ya ts'ondāhi, ne bi hyandi'u mi huhni, ya mi he rá dutu ne ya mi ja rá mfeni. Nu'bá xi bi 'yø'u ngue'a nú'ú mi padi gue nura 'ñohø'a xi mi pe'tsa ndunthi ya ts'ondāhi hmaha.

¹⁶ Nepu nuya ja'i to'o xqui hyandi te bi tho ya ts'udi ne ra 'ñohø to'o mi pe'tsa ya

ts'ondāhi, bi metuabi ma'ra, ne xi bi 'ño ra 'bede.

¹⁷ Hangue ya me Gadara bi mudi bi bāntebi ra Jesu gue da bōni de guehni.

¹⁸ Y nu mi yopa bōxa ra Jesu ja ra motsa, ra 'ñohø nú'a to'o mi pe'tsa ya ts'ondāhi bi bāntebi'a gue da hopi da meui.

¹⁹ Pe ra Jesu himbi hopi, bi 'ñembi:

—Grí ma ri ngu ne bá xipa gatho ri ja'i de gatho nú'u ya t'øt'e xa 'yøt'a'i Ajuá ngue'a bi huec'a'i.

²⁰ Hangue bi ma nú'a ra 'ñohø nuni ja ra hai Decápoli ne ja bi 'mahni bi xipa ya ja'i de nú'a te xqui 'yøtuabi ra Jesu, ne gatho to'o bi 'yøde xi bi 'yø'u.

Bi ñani rá t'ixu ra Jairo, nehe bi ñani nú'a ra 'behña bi damba rá he ra Jesu

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Ra Jesu ne yá nxadi bi yopa 'raxa ma'na'qui pa ri'nandi ra ndehe, ne ja bi mani 'nara hmuntsja'i pa bá tsudi'a ja ra ñanga ndehe habu bi zohø.

²² Nehe bi zōnini 'nara 'ñohø mrá thuhu ra Jairo y mi gue'a 'na de nuya ndā de ja yá nija'u. Y nu mi hyanda ra Jesu bi ndandiñahmu ja yá ua'a.

²³ Nepu bi bāntebi bi 'ñembi:

—Ma zi t'ixu ya ma da du. Maha pa gui hñu'tsua ri 'ye pa nu'á da ñani y hinda du.

²⁴ Hangue ra Jesu bi meui'a, ne 'nara danga hmunts'i bi deni ne xi xmá nts'i'mi.

²⁵ Nehe mi pani 'nara 'behña mi xo'tua ya ji, ya mi pe'tsa 'ret'amayoho njeya mi tsu nura hñeni'a.

²⁶ Xqui degue gatho rá bojā ja ya medico y ni ts'u hinxqui zamahño, ma'na mi 'yo mri za'yē.

²⁷ Nú'a ra 'behña'a xqui 'yøde nú'a mi øt'a ra Jesu, hangue bi deni ja ra hmuntsja'i, bi joni ne bi dambabi rá he.

²⁸ Ngue'a mi bense'a gue masque hønse rá he da dambabi, nu'á da ñani.

²⁹ Y nu mi dambabi rá he, 'bestho bi tsaya ra ji, ne bi za gue ya xqui ñani de rá hñeni.

³⁰ Y ra Jesu 'bestho bi baño gue co rá ts'edi xqui ñanga 'nara da'thi, hangue bi ñegui ne bi 'ñena:

—¿To'o xa dangagui ma he?

³¹ Pe yá nxadi bi 'ñembabi:

—Guí handi gue ra hmuntsja'i ri ts'ip'a'i ne guí ena gue to xa dañ'a'i.

³² Nu'bá ra Jesu bi nhyani ja gatho ra hmuntsja'i pa da badi to'o xqui dambabi rá he.

³³ Y nura 'behña'a ya mi padi te xqui nja, hangue bi joni co ndunthi ra ntsu ne mi huat'i'a, nepu bi ndandiñahmu ja yá ua ra Jesu ne bi xipabi te xqui ja'a.

³⁴ Nepu ra Jesu bi 'ñembi:

—Ma zi t'ixu'i, ya guí 'bwi xá hño ngue'a xi xcá camfrigui. Gri ma te rá 'ñientho ne ya hinda ma da yopa menga ri hñeni.

³⁵ Y de mi ñaui ra Jesu nura 'behñá, bi zohø 'nara 'mehni xqui 'ñehe de rá ngu nú'a ra ndá de ra nija, ne bi 'ñembi:

—Ya bi du ri t'ixu. ¿Pa te gui xuhña ra xahñate gui tsixa ja ri ngubya?

³⁶ Pe ra Jesu ngu mi 'yøde nú'u ya noya bi mangan ra 'mehni, bi 'ñemba ra Jairo:

—Odi tu ri mui, hønse xi da camfrigui.

³⁷ Nepu bi zixa ra Pedro, ra Cobo ne ra Xuua rá cu ra Cobo, ne himbi hopa ma'ra ya ja'i da deni.

³⁸ Y nu mi zøni'u ja rá ngu nú'a ra ndá, bi hyandi mi 'buhni ndunthi ya ja'i mi mantho ne xi mi zoñ'u.

³⁹ Nu'bá ra Jesu bi yut'a ja ra ngu ne bi 'ñemba ya ja'i:

—¿Hanja guí zoñhu ne guí manthohu? Nura nxutsi ahátho, hingue xa du.

⁴⁰ Pe ya ja'i bi denthó. Nu'bá ra Jesu bi 'bepa gathó ya ja'i da bøni de ra ngu, nepu bi zixa rá nana ne rá dada ra nxutsi, ne co nú'u mi 'ñoui bi yut'a habu mi 'beni.

⁴¹ Y bi mipa rá 'ye, ne bi 'ñembi:

—Talitha, cumi. —Nura noya'a ne da 'ñena: Ma zi t'ixu'i, dí xi'a'i gui nangui.

⁴² Nepu 'bestho bi nangui ne bi 'ño. Hangué ya ja'i xi bi 'yø nts'edi. Y nú'a ra nxutsi'a mi pe'tsa 'ret'amayoho njeya.

⁴³ Pe ra Jesu bi hñu'mba ra hñá gathó nú'u mi 'buhni gue ni 'na hinto da xipi de nú'a xqui 'yøt'a. Nepu bi manda gue da t'umba te da zi nú'a ra nxutsi.

6

Ra Jesu mi 'buhni Nasare

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Ra Jesu bi bøni de guehni bi ma ja rá hai, bi meui yá nxadi.

² Ne ja ra pa dega tsaya bi yut'a ja ra nija pa bi nxahñate, ne ndunthi nú'u to'o mi øde, mi 'yø ne mi ena:

—¿Habu xa badi nú'a mani? ¿To'o xa umbabi ra danga mfadi? ¿Habu xpá hñá nú'a ra ts'edi pa da 'yøt'a nú'u ya danga nt'udi øt'e?

³ Nuni go guehni ra yaxi, nurá t'u ra Maria, ne go yá cu ra Cobo, ra Jose, ra Juda ne ra Simu, ne yá nju 'bucua con guecju.

Ne nu'ú mri 'yøtho, himbi gamfri.

⁴ Hangué ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—'Nará 'mehni Ajuá da t'umba ra t'equ'e'i habu hingo rá hai, ha nu go rá hai hinto umba ra t'equ'e'i, nixi ya mengu rá ngu.

⁵ Ra Jesu himbi za bi 'yøt'a ndunthi ya nt'udi ja rá hai ngue'a hinto mi ne da gamfri. Hønse bi hñuxa yá 'ye ja ts'utho ya da'thi pa bi ñani'u.

⁶ Y nu'á bi 'yø ngue'a ni 'na tuqui himbi ne bi gamfri nuya ja'i, ne bi bøni de guehni bi

ma ja ma'ra ya t'uca hnini pa da xahna ya ja'i.

Ra Jesu bi mehna yá nxadi pa da zofo ya ja'i

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ 'Mefa ra Jesu bi zohna nú'u 'ret'amayoho yá nxadi ne bi umba ra ts'edi pa da 'yemba ya ts'ondahi to'o di pe'tsi. Nepu bi mehni'u dega yoho.

⁸ Ne bi xipabi'u gue hinte da hñats'i pa ja ra 'ñu, nixi yá 'røza, nixi nú'a te da zi, ni ra boja, hønse yá bordo ha.

⁹ Nehe bi xipi gue da di'ta yá thiza ne da hñaxa 'nada ra pat'i.

¹⁰ Nehe bi 'ñembabi:

—Nu xcrí tsøñhu ja 'nara ngu, ja gui 'buthuni asta hingui pøñhu de nú'a ra hnini'a.

¹¹ Y nu'bu gui tsøñhu ja 'nara hnini ne hinto da 'ra'ahu ntsaya nixi da 'yøde nú'a gui mañhu, nu'bá pøñhu de guehni. Y de xcrí pøñhu, gui huat'a ri thizahu pa hingui hñaxhu nixi ra hai de nura hnini'a, y njabu da badi'u de nú'a xa 'yøt'u. Majuani dí xi'ahu gue nu sta zø ra pa da nja ra nsaca uenda, nura pa'a ya mengu de guehni ma'na ma da ncastiga que ya mengu de ra ts'ohnini Sodoma ne Gomorra.

¹² Mi uadi bi mangan ra Jesu njabu, yá nxadi bi ma de guehni pa da zo ya ja'i pa da ñobri'u de yá ts'oqui.

¹³ Ne mi eni ndunthi ya ts'ondahi, ne mi co'tsua ra aceite ya da'thi ne mi ñani'u.

Ra Xuua Xi'tsate bi thacua rá ñaxu

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Ha nuya pa'u haburaza xi xqui nt'øde de nú'u ya danga t'øt'e mi øt'a ra Jesu, asta ra ndá Erode bi zo rá gu nehe. Hangué bi 'ñena:

—Go gue'a ra Xuua Xi'tsate ya xa yopa nte de ra du, hangué nubuyá ma'na ja rá ts'edi pa da za da 'yøt'a nuya danga nt'udi.

¹⁵ Ma'ra ya ja'i mi ena:

—Go gue'a ra badi Elia.

Y nu ma'ra mi ena:

—Go gue'a 'nará 'mehni Ajuá ngu nú'u mi 'bui maya'bu.

¹⁶ Ha nu mi 'yøde ra ndá Erode njabu, bi 'ñena:

—Gue'a ra Xuua nú'a dá tacua rá ñaxu ne ya xa yopa nte ma'na'qui.

¹⁷ Bi beni njabu ngue'a xqui mehni to bi gu ra Xuua pa bi got'a fadi, ngue'a xqui hñacuabi hmaha gue hinda 'yøt'e drá 'behñá ra Erodía, ngue'a ra Erodía mrá 'behñá ra Lipe nú'a to'o mrá cu ra Erode.

¹⁸ Ra Xuua xqui hñacuahma ra Erode ne xqui 'ñembi:

—Hingui ho gui tsimba rá 'behñá ri cu.

¹⁹ Hangué ra Erodía xi bi utsa ra Xuua ne mi ne to da gats'i pa da hyo, pe himi tsa,

²⁰ ngue'a ra Erode mi su ra Xuua pa hinte da t'ø'tuabi, ngue'a mi padi gue mra'hoja'i ne xma'nt'axi ra mfeni hangue mi pe'tsua ra t'equ'ei. Ne mi ho da 'yode nu'a mi ma, pe himi tso ra mfeni nu'a mi øde hangue himi padi te da beni.

²¹ Pe bi zø ra pa bi nja ngu nu'a mi ne ra Erodía. Nu mi da rá pa ra Erode bi 'yøt'a 'nara ngo ne bi 'ñehe gatho yá mfats'i ne ya nzaya ne ya t'uca nda to'o mi manda ra hai Galílea.

²² Nuni ja ra ngo bi yat'a rá t'ixu ra Erodía ne bi nei ja yá thandi'ua. Ha ra nda Erode ne nu'a to'o mi huhui ja ra mexa bi hopa rá hnei. Hangue ra Erode bi 'ñemba ra nxutsi:

—Yacagui gatho nu'a gui ne y ga 'ra'a'i.

²³ Ne bi jurabi ne bi ña'tuabi da umbi asta made de habu gatho mri manda 'bu da 'yadi.

²⁴ Nepu bi bonga ra nxutsi ne bá amba ra Erodía nurá nana'a ne bi 'ñembi:

—¿Te ga adi 'bu?

Y rá nana' bi 'ñembi:

—Xipi da 'ra'i rá ñaxu ra Xuua Xi'tsate.

²⁵ Nu'bu nu'a bi dama mengui ja ra nda ne bi 'ñembi:

—Dí ne gui 'racagui nubya 'bestho rá ñaxu ra Xuua Xi'tsate ja 'nara manza.

²⁶ Nu'bu ra nda bi du rá mui nts'edi. Pe ya xqui jurabi nu'a ra nxutsi ne xqui 'yode gatho to'o mi huhuini ja ra mexa, hangue mi pe'tsi te da 'yøt'e nu'a xqui ma.

²⁷ Hangue bi dama me'hna 'nara soldado pa da hñampa rá ñaxu ra Xuua.

²⁸ Nepu nu'a ra soldado bi ma ja ra fadi bá tacua rá ñaxu ra Xuua, ne bi 'yents'a ja 'nara manza pa bá hampa ra nxutsi, nepu ra nxutsi bi hña'tsua rá nana.

²⁹ Y nu mi 'yode yá nxadi ra Xuua bi ma ja ra fadi pa bi du'tsua rá ndo'yo pa bá agui'ua.

Ra Jesu bi 'uinga thogui cat'a 'mo ya ja'i (Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Nú'ua 'ret'amayoho yá nxadi ra Jesu xqui me'hni da ma da zofa ya ja'i, 'mefa bá pengui de habu xqui ma, ne bi munts'i'ua habu mi 'bui ra Jesu, ne bi xipi gatho te xqui 'yøt'e'ua ne nu'a xqui 'ñudi'ua.

³¹ Nu'bu ra Jesu bi xipabi'ua:

—Maha ga 'ueguehu 'nambu she pa gantsayahu.

Mi manga njabu ngue'a ndunthi ya ja'i mi pa y mi tsøhø habu mi 'bui'ua ne mi otho ra pongui pa da ntsaya nixi pa da ñuni.

³² Hangue bi ma'ua co 'nara motsa pa bi 'rani ri'nandi habu hinto mi 'bui.

³³ Pe ndunthi ya ja'i bi hyandi mi ma'ua ne bi hyandatho'ua ra Jesu habu ri zøni, hangue nu'ua ne ndunthi de nu'ua mi 'bu ja ya t'uhini bi nest'ihi bá gat'i ja rá hyo ra ndehe ne go rá maði bi zøñ'ua.

³⁴ Y nu mi zonga ra motsa ja ra ñanga ndehe, bi gai ra Jesu ne bi hyanda nu'a ra

hmuntsja'i xqui zøni, ne xi bi huequi'ua ngue'a mi ngu ya deti jo'o yá ma'yo, hangue nu'a bi maði bi xahni'ua ndunthi ya t'øt'e.

³⁵ Ha nu de ya mi nde, ya nxadi bi joni habu mi 'bai ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Ya bi nde ne nuua habu dí 'buhu go ra mbonthi.

³⁶ Xipa ya ja'i da ma da dai te da zi ja ya ngu ne ja ya hnini nu'ua ja guetba de guecua, ngue'a otho te da ziauy.

³⁷ Pe ra Jesu bi dadi:

—Go da umfu te da ziyu.

Nu'bu ya nxadi bi 'ñembi:

—¿Ha gue ga mahe ga tañhe yo nthebe denario dega thuhme pa ga 'uiñheya?

³⁸ Pe ra Jesu bi 'yambabi'ua ne bi 'ñembi:

—¿Hangu ya thuhme gui hñhu? Nuhu xa.

Y nu mi hyandi'ua bi 'ñembabi:

—Nsøcta cat'a ya thuhme ne yoho ya zi hua dí hahe.

³⁹ Nu'bu ra Jesu bi xipa ya ja'i da 'yøt'a ya t'uca hmunts'i ne da hñudi'ua ja ra 'bot'ei.

⁴⁰ Hangue bi 'yøt'a ya t'uca hmunts'i dega nthebe ne dega ndenthebe, ne bi hñudi'ua.

⁴¹ Nu'bu ra Jesu bi gu nu'ua cat'a ya thuhme ne nu'ua yoho ya hua, ne bi nøts'e mahets'i ne bi umba njamadi Ajuá rá Dada. Nepu bi hyeca ya thuhme ne bi hyecua yá nxadi pa da umba ya ja'i, ne bi xeni nu'ua yoho ya hua pa bi thecua gatho nu'ua ya hmuntsja'i.

⁴² Y gatho bi ñuni asta bi niña'ua.

⁴³ Nepu bi hmunts'a gatho ya xeca thuhme ne ya xeca hua nu'ua bi bongui, ne bi ñuxa 'ret'amayoho ya 'bøts'e.

⁴⁴ Ha mi ngu cat'a 'mo ya 'ñøhø nu'ua bi ñuni, y nuya 'behña ne ya bātsi himbi ma 'mede.

Ra Jesu bi 'ño maña ra ndehe (Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Nepu ra Jesu bi xipa yá nxadi gue da 'met'o'ua co ra motsa pa ri'nandi pa ri mani ja ra hnini Betsaida, y nu'a bi gohini mi edi ya ja'i pa da ma ja yá ngu.

⁴⁶ Y mi uadi bi 'ñedi'ua, bi bøxa ja ra t'øhø pa bá apabi Ajuá rá Dada.

⁴⁷ Y ya mi 'mexuui ra pa'a ra motsa ya mi 'yo madetho ra ndehe, ha nura Jesu mi 'bøtritho ja ra t'øhø she.

⁴⁸ Y bi hyanda yá nxadi gue ya xqui zabi'ua de mi 'yonga ra motsa ngue'a mi tseði ra bunthi ne himi hopi da 'ño. Y nurá hyax'a hamxuditho ra Jesu bi ma pa ri'nandi mi 'yotho maña ja ra dehe, ne mi ma da tho'tshma yá nxadi.

⁴⁹ Pe yá nxadi bi hyandi mi 'yo maña ja ra dehe ne xi bi mafi'ua ngue'a mi hu yá mui gue mi 'nara pite.

⁵⁰ Ri gatho'ua bi hyandi ne xi mi tsu'ua. Pe ra Jesu 'bestho bi zofa ne bi 'ñembi'ua:

—¡Oguí tsuhu, go gueque, oguí tu ri muihu!

⁵¹ Nepu bi bōxa ja ra motsa con gue'u ne 'bestho bi ntsaya ra bān্থိ, hangué yá nxadi xi bi 'yø nts'edi.

⁵² Himi pādi'u te ma ts'edi mi ha, nixi xqui zoda yá mfeni hanja xqui japi da xu ya thuhme, ngue'a xmá me yá coraso'u.

Ra Jesu bi 'yøthe ya da'thi nuni Genesare (Mt. 14:34-36)

⁵³ Nu mi 'rats'i'u pa ri'nandi bi zōni ja ra hai Genesare ne ja bi da't'ni yá motsa.

⁵⁴ Y ngu bi gai'u de ra motsa, ya ja'i 'bestho bi badi gue go mi gue'a ra Jesu.

⁵⁵ Nepu nu'ú bi dama ma ja ya ngu gatho rá nthets'i nura hai'a pa bá tsi ya da'thi co yá 'bebo ne bi ts'its'i pa habu xqui t'øde mi 'bu ra Jesu.

⁵⁶ Y haburaza mi pa'a ja ya danga hnini o ja ya t'aca hnini, ya ja'i mi tsi ya da'thi mi pēgui ja ya 'ñu, ne ora mi thohni ra Jesu mi bantebi ya ja'i gue da hōpa ya da'thi da dambabi masque hōnse rá ñani rá he. Ne toraza mi thambabi, 'bestho mi ñani de yá hñeni.

7

Hanja gra nts'oca ya ja'i (Mt. 15:1-20)

¹ Raya fariseo ne 'raya xahnate de ra ley nú'u xqui 'ñehe de Jerusale bi munts'i ne bi ma bá c'a'tsa ra Jesu.

² Ne bi hyandi gue 'rayá nxadi ra Jesu bi ñuni nsinque xqui nxu'ye ngu yá nzai'u, hangué bi ñama'ñu'u.

³ (Ngue'a ya fariseo ne gatho ma'ra ya xodyo xi xqui nzai da nxu'ye ante da ñuni ngue'a njabu yá nzai ndu yá xita, y nu'bu hinda nxu'ye ngu yá nzai hinda ñuni.

⁴ Ne 'bu ora da menga tai'u, 'bu hinda nxu'ye hinda ñuni. Nehe mi ja ma'ra yá nzai nú'u xqui 'ñutui ndu yá xita: da xat'a yá ntsi, nuya 'bada ne nuya ts'øe dega bōja, ne da me'tsa yá mfidu pa da gohi strá nt'axi. Ngue'a mi hu yá mui'u gue co nú'u ya t'ø't'e mi ø't'e da t'axca yá mfeni ja rá thandi Ajuá.)

⁵ Hangué nuya fariseo ne ya xahnate de ra ley bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñemi:

—¿Hanja nuyu ri nxadi hingui ø't'e ngu yá nzai ndu ma xitahu maya'bu? Nuyú ri ñuni masque hinxa nxu'ye.

⁶ Nu'bu ra Jesu bi datuabi'u:

—Nu'ahu gyá yohmihu. Ra badi Isaia bi ma de gue'ahu maya'bu gue Ajuá bi 'ñena njaua:

Nuna hniniñá ri nsundagui hōnse dega noy-atho,

pe nuyá mfeni go bí 'yo yabu de gueque.

⁷ Nu'ú xōcambenigui pe hinte ri muui yá sōcambeni,

ngueho nu'u yá hmanda ri manda'u go yá hmandase, ne mañ'u gue go stá 'bēpca'u.

⁸ Xi majuani ngu bi mangu ra Isaia de gue'ahu, ngue'a nu'ahu xcá tsocuahú yá hmanda Ajuá pa go grí denbahú yá hmanda ndu ri xitahu. Nu'ahu nu'a ri 'bēfihu, hōnse ra nsut'a 'bada ne ma'ra ya ntsi, y ma'ra ya t'ø't'e de ra nt'axqui.

⁹ Nehe bi 'ñembabi'u:

—Guí hu ri muihu gue xá hño nú'a xcá tsocuahubu yá hmanda Ajuá pa go guí ø'tuahú yá nzai ndu ri xitahu.

¹⁰ Nura Moise bi 'ñena: “Umba ra t'equ'e'i ri dada ne ri nana ne guí su'u”, ne “nu'a tó'o da zanga rá dada o rá nana dá tho.”

¹¹ Pe nu'ahu guí eñhu gue xá hño to'o da xipa rá nana ne rá dada njaua: “Nuna ra boja ndí 'ra'ahu hmaha, nubya go ma ga umba Ajuá ngue'a ra Corbán.” (Ra Corbán ri bōni da 'ñena 'nara 'baha xa t'eqe pa Ajuá.)

¹² Y njabu guí emfu ya ja'i gue ya hinte da umba yá dada ne yá nana, ne ya hinda su'u.

¹³ Njabu guí pumfrithohu nú'a bi ma Ajuá, ne hōnse go guí ø'tuahú yá nzai ndu ri xitahu, y nehe njabu guí utua ri batsihu. Ne ndunthi ma'ra ya t'ø't'e guí øthu mahyēgui ngu nuna.

¹⁴ Nu'bu ra Jesu bi yo zofu ra hmuntsja'i ma'na'qui ne bi 'ñemi'u:

—'Yōdehu guí gathohu ne dá zo ri mfenihu núna ma ga ma.

¹⁵ Nu'a cat'a ja rá ne ra ja'i hingo gue'a japi da nts'oqui, pe nú'a pōni de rá mfeni ha, go gue'a japi da nts'oqui.

¹⁶ Nu'a tó'o ja rá t'øde pa da 'yøde, dá 'yøde núna dí ma.

¹⁷ Nepu bi 'uegue'a de ra hmuntsja'i, ne bi yat'a ja ra ngu nú'a xqui mihi, y nuni ja bi 'yambani sehe yá nxadi te ri bōnga nú'a xqui xipa ya ja'i.

¹⁸ Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue ne'ahu hinte ri fadihu? ¿Ha hingui pahú gue hingue nú'a da zi ra ja'i go gue'a da japi da nts'oqui?

¹⁹ Ngue'a nú'a ts'i cat'atho ja rá mui 'na, ne pōni ne hingui ts'ocua rá mfeni.

Njabu bi mangu ra Jesu gue xá hño da ts'i gatho ya nzaqui.

²⁰ Nepu bi 'ñena:

—Nu'a ri japi da nts'ocá ra ja'i, nú'u ya ts'omfeni beni.

²¹ Ngue'a de ja rá ts'omfeni 'na, ja bí ehni gatho nuya ya ts'ot'ø't'e: ra nts'inga medinthañi, ra nt'e'beñña, ra nthote,

²² ra mfe, ra ts'onc'at'i, ra nts'o'mui, ra nthate, ra nts'o'yo, ra nts'ante, ra nt'ets'i, ne nú'u to'o ri hyōcua nú'a te pe'tsa ma'na, ne nú'u hingui pādi nda'a ra hño nda'a ra 'ñu.

²³ Gatho nuya ya ts'oqui bí ehe de yá ts'omfeni ya ja'i, ne go guehya japi da nts'oqui.

'Nara 'bēhñá himrá me Israel bi gamfri ra Jesu

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Nepu ra Jesu bi bōni de guehni ne bi ma ja ra hai guetbu ra hnini Tiro ne Sidó. Ne ja bá cat'ini ja 'nara ngu, y himi ne to xa badi hmaha, pe 'bestho bi fatho.

²⁵ Ha guetbu de guehni mi 'buhni 'nara 'behña nú'a mi pe'tsa 'nará t'ixu gue mi pe'tsa 'nara ts'ondáhi. Ne bi 'yode gue xqui zōhni ra Jesu, hangue nu'á 'bestho bi ma bá c'a'tsi ne bi ndandiñahmu ja yá ua'a.

²⁶ Nura 'behña'a himrá me Israel ngue'a mrá me Sirofenicia. Nu'á bi bantebi ra Jesu pa da 'yemba ra ts'ondáhi nú'a mi pe'tsa rá t'ixu.

²⁷ Pe ra Jesu bi 'ñembabi:

—Met'o mahyoni ga ø'tua ra hño ya me Israel, ngue'a nu'bu 'met'o ga ø'tua ra hño ya 'ra'ñoja'i ngu'i, nu'bú ga nja ngu nú'a to'o hamba ya hñuni ya bātsi pa da umba ya tsat'yo.

²⁸ Nu'bú nú'a ra 'behña bi dātuabi ne bi 'ñembabi:

—Majuani nú'a guí ma Ndada, pe ya tsat'yo tømtho nja'ti de ra mexa pa da guxa ya hangui nú'u da dagui de habu ri ñuni ya bātsi.

²⁹ Nu'bú ra Jesu bi dātuabi:

—Xcá thādi xá hño, hangue pengui, grí ma ri ngu ne bá nu ri t'ixu gue ya xa bōnga ra ts'ondáhi de gue'a.

³⁰ Y nu mi zōnga rá ngu nú'a ra 'behña, bi zudi rá t'ixu mi 'bēnga ja rá fidi ne ya xqui bōnga ra ts'ondáhi de gue'a.

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara gogu

³¹ Nepu ra Jesu bi ma de guehni habu mi 'bu guetbu ra hnini Tiro, ne bi gat'a ja ra hnini Sidó ne bi thogui ja ra hai Decapoli pa bi yo menga ja ra ndehe Galilea.

³² Ne nuni ja bá ts'impani 'nara 'ñohø mrá gogu ne mrá 'bane, y nú'u to'o mri zi'a bi bantebi ra Jesu da hñuxa rá 'ye ja gue'a pa da ñani.

³³ Nu'bú ra Jesu bi guca nú'a ra da'thi 'nambu de ra hmuntsja'i, ne bi dint'ua yá dedo ja yá gu, nepu bi zots'i yá dedo ne bi damba rá jane nú'a ra 'ñohø.

³⁴ Nepu bi nøts'e pa mahets'i bi 'yēnga rá nga'tsi ne bi 'ñembabi:

—¡Efata! —nú'a ne da 'ñena: ¡Dá xogui ri gu ne ri ne!

³⁵ Y 'bestho bi xo yá gu ne bi za bi 'yode xá hño, ne bi tuqui rá jane ne bi za bi ña xá hño.

³⁶ Ha ra Jesu bi hñu'mba ra hña ya ja'i gue hinto da xipi, pe nu'á ma'na bi ma bá 'yonga ra 'bede.

³⁷ Y ma'na xi mri 'yø ya ja'i ne bi 'ñena'u:

—Gatho nú'a ø't'e xi xá hño, asta japi ya gogu da 'yode, ne ya gone da ña.

8

Ra Jesu bi 'uinga thogui goho 'mo ya ja'i (Mt. 15:32-39)

¹ Ja nuya pa'xi bi munts'a ndunthi ya ja'i ma'na'qui, ne mi otho te da zi'u, hangue ra Jesu bi zofu yá nxadi ne bi 'ñembabi:

² —Xi dí hueca nuya ya ja'i ngue'a ya xa 'mai hñu pa con gueque ne otho te da zi.

³ Bu ga pehni da ma yá ngu njabũtho co ra thuhu, xi'bu ri umba ra hodu má 'ñu ngue'a 'ra xqui 'ñehe de yabu.

⁴ Pe yá nxadi bi 'ñembabi:

—¿Hanja da za ga 'uiñhu nuyu ya ja'i gue nuua habu dí 'buhu go ra mbonthi?

⁵ Nu'bú ra Jesu bi 'yambabi yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—¿Hangu ya thuhme guí hāhu?

Nu'á bi dātsi ne bi 'ñembabi:

—Hønsē yoto.

⁶ Nu'bú ra Jesu bi xipa ya ja'i da hñudi. Nepu bi gū nú'u yoto ya thuhme ne bi umba njamādi Ajuā rá Dada. Nepu bi hyeque ne bi umba yá nxadi pa da xēnbabi ya hmuntsja'i.

⁷ Nehe mi hā'u 'raya t'uca huā ne bi umba ra Jesu. Nepu nu'á bi 'yapa Ajuā da japi, ne bi xipa yá nxadi da umba ya ja'i ya zi xēca hua.

⁸ Y gatho ya ja'i bi ñuni asta xi bi niña. Nepu ya nxadi bi munts'a ya xeni nú'u bi bongui y bi ñuxa yoto ya 'bøts'e.

⁹ Ha mi ngu goho 'mo ya 'ñohø nú'u bi ñuni, y nuya 'behña ne ya bātsi himbi ma 'mede. Nepu ra Jesu bi 'ñedi'u.

¹⁰ Ne nu'á 'bestho bi bōxa ja ra motsa co yá nxadi ne bi 'rats'i bi ma ja ra hai Dalmanuta.

Ya fariseo mi adi da t'utua 'nara nt'udi dega milagro

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Nepu 'raya fariseo bi ma bá tsudi ra Jesu ne bi mudi bi xaxi, ne bi xipi gue da 'yøt'e pa da hnequi 'nara nt'udi de mahets'i pa da hyandi'u ua xi majuani mrá 'mehni Ajuā.

¹² Nu'bú ra Jesu xi bi 'yēnga 'nara nga'tsi ne bi 'ñena:

—¿Hanja nú'ahu guí 'bahu mapaya guí ahū ga ø't'a 'nara nt'udi? Xi majuani dí xi'ahu gue nuga hinga u't'ahu ni 'nara nt'udi.

¹³ Nu'bú nu'á 'bestho bi zohni'u ne bi yopa bōxa ja ra motsa pa bi ma ri'nandi ra ndehe.

Ra nzoí de ya fariseo

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Ha nuyá nxadi xqui pumfri da hñaxa 'raya thuhme, hønse 'natho mi hñā'u ja ra motsa.

¹⁵ Nepu ra Jesu bi zofu ne bi 'ñembabi:

—Jamasuñu de yá nzoí ya fariseo ne rá nzoí ra Erode.

¹⁶ Nu'bú yá nxadi bi 'ñémse'u 'na ngu 'na:

—Nuní xicju njabu ngue'a hindí hāhu ra thuhme.

¹⁷ Pe ra Jesu bi batho te mi beñ'u ne bi 'ñembabi'u:

—¿Hanja guí 'ñémfu gue otho ra thuhme? ¿Ha gue nsøtho'a oda ri mfenihū? ¿Ha gue

hingui tsoda ri mfenih^u de nú'a ra ts'edi dí pe'tsi? Xi xá me ri corasoh^u.

¹⁸ Ja ri dah^u pe hinguí hanth^u, ne ja ri guh^u pe hinguí øh^u, nixi guí beñh^u nú'a stá øt'e co nú'u ya thuhme.

¹⁹ Xi nú'bu ndá xeni nú'u cat'a ya thuhme ne dá 'uinga cat'a 'mo ya ja'i, ÷hangu ya 'bøts'e gá xca thuhme bi bongui xa?

Y nu'ú bi dadi bi 'ñena:

—'Ret'amayoho 'bøts'e.

²⁰ Nep^u bi 'ñena:

—Nehe xi nú'bu ndá xeni nú'u yoto ya thuhme ne dá 'uinga goho 'mo ya ja'i, ÷hangu ya 'bøts'e gá xca thuhme bi bongui xa?

Y nu'ú bi 'ñena:

—Yoto 'bøts'e.

²¹ Nu'bu ra Jesu bi 'ñembi'u:

—¿Y ne njab^u hñxa zoda ri mfenih^u de nuna ra ts'edi dí hña?

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara goda nuni Betsaida

²² Nu'bu ra Jesu ne yá nxadi bi zøni ja ra hai Betsaida, ne ja guehni bá ts'impabi 'nara goda, y nú'u to'o bá tsi bi bantebi gue da hñuxa rá 'ye ja gue'a pa da ñani.

²³ Nu'bu ra Jesu bi cahna ra goda pa bi gaca møte de ra hnini, ne bi go'tsuabi rá jini ja yá da, ne bi hñuxa yá 'ye ja gue'a, ne bi 'ñembi:

—¿Ha gue ja te guí handi?

²⁴ Y nu'ú bi zøt'a yá da ne bi 'ñena:

—Dí handa ya ja'i di 'yo pe di hnequi ngu ya za.

²⁵ Nu'bu ra Jesu bi yopa hñu'tsua yá 'ye ja yá da nú'a ra goda, ne nu'á bi ñani ne xi bi hyandi xá hño gatho.

²⁶ Nep^u ra Jesu bi mehni da ma rá ngu, ne bi hñacuabi gue hinda yut'a ja ra hnini pa hinda xipa ya ja'i de guehni.

Ra Pedro bi ma gue ra Jesu go gue'a ra Cristo

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ 'Mefa ra Jesu bi ma co yá nxadi ja ya t'uca hnini nú'u mi ja guetb^u ra dahni Cesaarea de Filipino. Y de má 'ñu nú'á bi 'yamba yá nxadi ne bi 'ñembi:

—¿Ha hingá øh^u ya ja'i ma to'oguiga?

²⁸ Nu'bu nu'ú bi dadi ne bi 'ñena:

—'Ra ena gue go gue'e grá Xuua Xi'tsate, ma'ra ena grá badi Elía, ha nu ma'ra ena gue go gue'e 'na de nú'u ma'ra yá 'mehni Ajuá nú'u mi 'bui maya'bu.

²⁹ Nu'bu ra Jesu bi 'yambi'u ne bi 'ñembi:

—Xi'ah^u, ÷te guí mañh^u de gueque?

Y ra Pedro bi dadi ne bi 'ñembi:

—Nu'i go gue'e grá Cristo xpá meñ'a'i Ajuá pa guí nda.

³⁰ Nu'bu ra Jesu bi hñu'mba ra hña gue hinda xipa ma'ra ya ja'i mi to'o'a.

Ra Jesu bi ma de rá du

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Nep^u ra Jesu bi mudi bi xipabi yá nxadi nú'a ma da t'øtuabi, ne bi 'ñembi'u:

—Nú'a To'o bi e bi Nja'i pe'tsi ma da sufri ndunthi. Ya ndaxjua ndá ne ya ndá gá macjá ne ya xahnate de ra ley ma da utsa asta da hñu yá mai da hyo, pe rá hñupa da yopa nte de rá du.

³² Bi xipi'u co ya noya hinxá hñei, hangue ra Pedro bi gæqui 'namb^u ne bi mudi bi zui pa hinda 'yøt'e njab^u.

³³ Nu'bu ra Jesu bi mpants'i ne bi hyanda gatho yá nxadi ne bi zui ra Pedro bi 'ñembi:

—i'Uegue de gueque, nu'i guí hampa rá ts'edi ra Satá hangue guí xica njab^u! Ngue'a nu'i hingui ma ngu nú'a mंगा Ajuá, nu'i guí øt'a nú'a go yá paha ya ja'i.

³⁴ Nep^u bi zohna yá nxadi ne ya ja'i ne bi 'ñembabi'u:

—Nu'á tó'o da ne da dengagui, hinda za da 'yøt'e nú'a go rá paha sehc. Mahyoni da dengagui masque da tho ya nt'atsate ne ya 'betsa asta rá du.

³⁵ Nu'á tó'o da ñanga rá te por hinda dengagui, nú'a ma da 'bedi rá te. Pe nu'á tó'o da 'ñei pa da du po rá ngueque ne po ra maca noya, nú'a da zu rá te pa nzantho.

³⁶ ¿Te rá 'be da dahá 'nara ja'i 'bu da me'tsa gatho ya hño de ra ximhai, y ne da 'medi rá te? Otho.

³⁷ Ngue'a ni 'na de nuya hño'u hinda za da pøhøbi rá te.

³⁸ Nu'á tó'o da gøngagui ne da ntsa da mंगा ma noya ja yá thandi ya 'yøt'ats'oqui gá ja'i ne ya 'ñagamfri, 'mefa necagui ma ga ma gue hindi pad'i'a nehe nu xcrá yopa pengaua. Nura pa'a ma ga 'ño'be ya enx^e, ne ga hnequi co rá nsunda Ajuá ma Dada.

9

¹ Nehe ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Xi majuani dí xi'ah^u, 'ra de gue'ah^u guí 'buhua gri tethoh^u ma guí hyanduah^u rá ts'edi ra Ndá de mahets'i sta 'ñehe.

Bi mpadi rá 'bai ra Jesu

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Rá 'rato ma pa, ra Jesu bi zixa ra Pedro, ra Cobo ne ra Xuua, ne bi ma sehc'u ja 'nara t'øhø xá hñets'i. Y ne de guehni ja bi mpadini rá 'bai ra Jesu ja yá thandi'u.

³ Nurá he xi bi huexqui ne xi bi t'axqui ngu ra tse, y jo'o ni 'nara meni nuua ja ra ximhai da japi da t'axca 'nara he ngu'a.

⁴ Nep^u de guehni nuyá nxadi bi hyandi'u gue mi ñai'á ndu ra Elía ne ndu ra Moise nú'u myá 'mehni Ajuá.

⁵ Hangue nura Pedro bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma Xahnate'i, jøde xá hño ga 'buhua! Xi'bu ga hocje hñu ya zi ja'tsi, 'na pa gue'e, ma'na pa ra Moise, ha nu ma'na pa ra Elía.

⁶ Nuya nxadi xi bi ntsu, hangue ra Pedro ngu bi 'be rá mfeni ne himi pa nú'a mi ma.

7 Nepu bi go'mi'u 'nara guui, ne de guehni ja ra guui bi nt'ode 'nara noya bi 'ñena:

—Nuna guehna ma hmāca T'u. 'Yøhu nú'ā mā.

8 Y 'mefa ya nxadi bi hyandi gue ya mi jo'oni nú'u ma'ra, hõnse ra Jesu mi 'baseni.

9 Y nu mi gai'u de ra t'øhø, ra Jesu bi hñu'mba ra hñā nú'u hñu yá nxadi, ne bi 'ñemi:

—Oto xqui ma gui xiphu de nú'ā xcá hyanthu asta hinda yopa nte de rá du Nú'ā To'o bi e bi Njā'i.

10 Hangué nú'u hñu ya nxadi hinto bi xipabi de nú'ā xqui hyant'u. Pe nu'ú mri 'ñāmbi 'na ngu ma'na, ne mi eñ'u:

—¿Te rí bõnga nú'ā ra noya bi 'ñena gue asta hinda yopa nte'ā de rá du?

11 Nu'bu'ú nu'ú bi 'yambabi'ā ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja enga ya xahnate de ra ley gue 'met'o ma da 'ñehe ra Elía nepu ja da 'ñehe ra Cristo nú'ā rá 'mehni Ajuā pa da e da ndā?

12 Nu'bu'ú nura Jesu bi dādi ne bi 'ñembabi'u:

—Haha, go rá mudi ma da 'ñehe ra Elía pa da zofu ya ja'i da 'ñibri de yá ts'oqui ja rá thandi Ajuā, nepu ja da 'ñehe Nú'ā To'o bi e bi Njā'i. ¿Xi te mangua ja ra Māca T'ofu de Nú'ā To'o bi e bi Njā'i? Nu'ā mā, mā gue ma da tho ya uguí ne da t'utsa.

13 Pe de nú'ā gá 'yangahu de ra Elía, dí xi'ahu gue ya xa zøhø'ā, y nuya ja'i bi 'yø'tuabi nú'ā go bi ne'u, ngu xa nt'ofu ja ra Māca T'ofu njabu bi t'ø'tuabi'ā.

Ra Jesu bi 'yemba 'nara ts'ondāhi 'nara ts'unt'u

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Nu de ya xqui menc'u de ja ra t'øhø y ya mi ma da zøhø habu mi 'bui nú'u ma'ra ya nxadi, bi hyanda 'nara dānga hmuntsjā'i xqui got'atho nú'u ma'ra ya nxadi, ne mi 'bahuini ya xahnate de ra ley mri ntsanoy-ai'u.

15 Ha nu mi hyanda ya ja'i bi zõnga ra Jesu, himi pādi te da beñ'u, ne bi nest'ihí bi ma bá zengua.

16 Ha nura Jesu bi 'yambabi yá nxadi ne bi 'ñemi:

—¿Te ma noya nguí mañhu con guehyu?

17 Nepu 'nara ja'i nú'ā mi 'ba ja ra hmuntsjā'i bi dādi ne bi 'ñena:

—Ma Xahnate'i, dra zin'aua 'nama t'u pe'tsa 'nara ts'ondāhi xa japi xa ngone.

18 Y nura ora da 'ñāmbabi ri japi da dagui haburaza, ne asta ri gust'ā yá ts'i ne ents'a ra fūgui ja rá ne, y ya xi xa papa rá mui. Ya stá xipa ri nxadi pa da 'yembahma nura ts'ondāhi'ā, pe nuyū hinxa za xa 'yembabi.

19 Nu'bu'ú nura Jesu bi dādi ne bi 'ñena:

—¡Gyá 'ñagamfrihu! ¿Asta ha'mu gui camfrihu? ¿Asta ha'mu ma ga tse't'a ri 'māihu? Bá tsincahuuá nú'ā ra ts'unt'u.

20 Nu'bu'ú nu'ú bi zi'tsuabi nú'ā ra ts'unt'u, ha nura ts'ondāhi nu mi hyanda ra Jesu mi 'bahni, bi japa nú'ā ra ts'unt'u bi dagui ne mi tani ne mi ents'a ra fūgui ja rá ne.

21 Nu'bu'ú ra Jesu bi 'yamba rá dada nú'ā ra ts'unt'u ne bi 'ñemi:

—¿Hangu pe'tsi de xa mudi njani?

Ha nu'á bi 'ñena:

—Desde mi notsi ya mi njani.

22 Nduñthi ya 'mi'gui ra ts'ondāhi hõt'a ja ra tsibi o ja ya mothe pa da hyo hmaha. Hangué 'bu da za te gui 'yø'tuahma, huegahe gui faxcahe.

23 Nepu ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'i guí ena: 'Bu da za. 'Bu ja ri jamfri ha, gathu da za.

24 Nu'bu'ú rá dada nú'ā ra ts'unt'u bi dādi nts'edi ne bi 'ñena:

—¡Dí camfri, pe faxcagui pa ma'na ga camfri!

25 Nu'bu'ú ra Jesu bi hyandi gue ra hmuntsjā'i mi 'yo rí ts'i'mi'ā, hangué nu'á 'bestho bi 'ñembabi ra ts'ondāhi:

—Nú'i ts'ondāhi go xcá japi xa ngone ne xa ngogu nuna ts'unt'u, pe nubyá nuga dí 'bep'ā'i gui pōni de guehni ne hinhya'mu gui yopa cat'a ma'na'qui.

26 Nepu nú'ā ra ts'ondāhi bi mafi, ha nú'ā ra ts'unt'u bi 'ñāmba ra nduse ma'na'qui, y ra ora'ā bi bõnga ra ts'ondāhi. Ha nú'ā ra ts'unt'u mi 'beni 'ñena xqui du. Ne ndunthi ya ja'i bi 'ñena gue xqui du.

27 Pe ra Jesu bi mipa rá 'ye pa bi gats'i'ā, nepu nura ts'unt'u 'bestho bi 'mai.

28 Y nu mi yut'a ra Jesu ja ra ngu nú'ā xqui mihi, yá nxadi bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja himbi za dá eñhe nú'ā ra ts'ondāhi?

29 Nu'bu'ú nu'á bi 'ñembabi'u:

—Ya ts'ondāhi ngu nú'ā dá enibya, nu'ú da za da 'yeni 'na, pe mahyoni da ayuna 'na ne da 'yapabi Ajuā con gathu rá mui.

Ra Jesu bi yopa mā de rá du

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Nepu nu'ú bi bõni de guehni, bi gat'i ja ra hai Galilea, y ra Jesu himi ne to xa bādi ua mi 'yoni,

31 ngue'ā mi xahna yá nxadi, mi embabi'u:

—Nú'ā To'o bi e bi Njā'i ma da t'ent'ua ja yá 'ye ya ja'i, ha nu'ú ma da hyo, pe rá hñupa ma da yopa nte de rá du.

32 Pe nuyá nxadi himbi bādi te mri bõnga nuya noya bi xipabi'u, ne mi tsu da 'yambabi.

Nú'ā to'o ma'na ma da nja rá nsa

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Nepu bi yopa mengui'u pa Ncapernau ne bi yut'i mbo ja ra ngu nú'ā xqui mihi. Nu'bu'ú ra Jesu bi 'yambabi yá nxadi ne bi 'ñemi:

—¿Te rá 'be nguí mañhu má 'ñu?

³⁴ Pe nu'á hinte bi dadi, ngue'a de má 'ñu mi ntsanoyase'u ne mri 'ñámbi to'o 'na de gue'u da ua'a da ma.

³⁵ Nu'bu rá Jesu bi hñudi ne bi zofo nú'u 'ret'amayoho yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'á tó'o da ne da ndangui, osta ma da 'ñets'i. Nu'á da 'yot'e, dá mepa nú'u ma'ra.

³⁶ Nepu bi 'ba'ma 'nara zi batsi madetho de yá nxadi, nepu bi dets'i ne bi 'ñembabi'u:

³⁷ —Nu'á tó'o da umba ntsaya de ja ma thuhu 'nara zi batsi ngu núna drí dets'i, ja ra uenda go 'raca ntsaya. Y nu'á tó'o 'raca ntsaya, ja ra uenda go umba ntsaya Ajuá ma Dada nú'á to'o bá pencaguiua.

Nu'u tó'o hingui utsaguihu, go gue'u 'bui con guecju

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Nu'bu rá Xuua bi 'ñembi:

—Ma Xahnate'i, stá hanthe 'nara ja'i gue de ri thuhu mi engá ya ts'ondahi, y nuje dá hácuahe gue ya hinda 'yot'a njabu, ngue'a nura ja'i'a hingui 'yo 'nadbú con guecju.

³⁹ Pe ra Jesu bi dadi:

—Ogui hácuahe, ngue'a nu'á tó'o da 'yot'a 'nara nt'udi de ma thuhuga, nu'á hinga 'bestho ma da pata rá mfeni nixi dá ñama'ñu de gueque.

⁴⁰ Ngue'a nú'u hingui utsaguihu, go gue'u 'bui con guecju.

⁴¹ Ha nu'á tó'o da 'ra'ahu mádi ts'u ra zi dehe de ja ma thuhu ngue'a guí tengahu, nura ja'i'a ma da hñanga rá tháha.

Ra Jesu bi ma gue ga nsuhu pa hinga othu ya ts'oqui

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² Nu'á tó'o da ts'ocua rá mfeni 'na de gue nuya ya zi batsi xa gamfrigui, nú'a ra ja'i'a ma'na xá hño da ts'utua ja rá 'yuga 'nara do strá hñu ne dra thot'a ja ra ndehe.

⁴³ Nu'bu 'nari 'ye ja'a'i guí 'yot'a 'nara ts'oqui, ma'na xá hño hyequi, ngue'a ma'na xá hño guí cat'a habu bí ja ra te pa nzantho co 'nada ri 'ye, que di ja yoho ri 'ye ne gui ma ja ra nidu habu hinhya'mu ma da huet'a ra tsibi.

⁴⁴ Y nuni ja bí 'buhni nehe ya zu'ue nú'u da zipa yá ngò nú'u to'o da zónini, ne bí zò ra tsibi pa nzantho.

⁴⁵ Ha nu'bu 'nari ua ja'a'i guí 'yot'a 'nara ts'oqui, ma'na xá hño hyequi, ngue'a ma'na xá hño guí cat'a habu bí ja ra te pa nzantho co 'nada ri ua, que di ja yoho ri ua ne gui ma ja ra nidu habu hinhya'mu ma da huet'a ra tsibi.

⁴⁶ Y nuni ja bí 'buhni nehe ya zu'ue nú'u da zipa yá ngò nú'u to'o da zónini, ne bí zò ra tsibi pa nzantho.

⁴⁷ Ha nu'bu 'nari da ja'a'i guí 'yot'a 'nara ts'oqui, ma'na xá hño hñai, ngue'a ma'na xá hño guí cat'a habu bí manda Ajuá co 'nada ri

da, que di ja yoho ri da ne gui ma ja ra nidu habu hinhya'mu ma da huet'a ra tsibi.

⁴⁸ Y nuni ja bí 'buhni nehe ya zu'ue nú'u da zipa yá ngò nú'u to'o da zónini, ne bí zò ra tsibi pa nzantho.

⁴⁹ Ngue'a gathoi'hu mahyoni guí tsethu ya ts'othogui ne hingui 'yothu nú'a go ri hneschu, pa njabu guí pòñhu xá hño ja rá thandi Ajuá. Ma guí njahu nehe ngu ya 'baha nú'u t'umbabi Ajuá, nú'á pé'tsi da dá ja ra tsibi pa da hogui ne t'u'atsua ra u.

⁵⁰ Xá hño ra u, pe nu'bu ya da 'be rá hño, ¿hanja da za da ciqui? Hingui tsa. Nu'ahu njahu ngu ra hoga u, 'yothu xá hño, ne 'buhni co 'nara hoga'mui 'na ngu 'na.

10

Ra Jesu bi ma de ra nxuni

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Nepu ra Jesu bi bonga de Ncapernau, ne bi 'ño ja ra hai Judea ne ja ra hai ri'nandi ra dathé Jordá. Y nehe ja guehni bi munts'ni ndunthi ya ja'i, ne ra Jesu bi mádi bi xahni ngu mrá nza'i'a.

² Nu'bu bí jonga 'raya fariseo pa da xaxi, hangue bi 'yamba 'nara nt'ani bi 'ñembabi:

—¿Ha gue ja ra nsequi da hyepu rá 'behña 'nara 'ñohø?

³ Nu'bu rá Jesu bi 'yambabi'u nehe, ne bi 'ñembabi:

—Xi ra Moise, ¿te bi xi'ahu de gue'a?

⁴ Y ya fariseo bi dadi ne bi 'ñena:

—Nura Moise bi unga nsequi gue da thoca 'nara t'ofó dega nxuni, ne njabu ha, da za da nxungüi rá 'behña 'nara 'ñohø.

⁵ Nu'bu rá Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nura Moise bi unga nsequi gue da t'ot'a njabu ngue'a nu'ahú xi xa megui ri cora-sohu.

⁶ Pe desde rá mádi himi njabu, ngue'a ra Mäca T'ofó ena gue Ajuá “bi hyoca ra 'ñohø ne ra 'behña”.

⁷ “Hangue 'nara 'ñohø da zopu rá dada ne rá naná pa go da 'mahui rá 'behña,

⁸ y de ri yoho, ya da 'natho.” Njabu mangua ra Mäca T'ofó. Hangue nú'a ra 'ñohø ne nú'a ra 'behña ya ri 'natho, hingue ri yoho.

⁹ Hangue nú'u xa pèhna Ajuá, ni 'nara ja'i hinda za da 'ueque'u.

¹⁰ Y nu mi menc'u pa ja ra ngu habu xqui mihi, yá nxadi ra Jesu bi 'yambi'u nehe de ra nxuni.

¹¹ Hangue nu'á bi 'ñembabi'u:

—Nu'á tó'o da hyepu rá 'behña ne da nthatui ma'na, ya bí 'yot'a 'nara ts'oqui ngue'a xa hyepu nú'a rá mádi 'behña xa nthatui.

¹² Ha nu'bu 'nara 'behña da hyepu rá dame ne da nthatui ma'na ra 'ñohø, ya bí 'yot'a 'nara ts'oqui ngue'a xa hyepu nú'a rá mádi dame xa nthatui.

Ra Jesu bi japa ya batsi
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ 'Mefa, bi ts'i'tsua ya batsi ra Jesu pa da hñuxa rá 'ye ja gue'u pa da japi. Pe nuyá nxadi bi mudi bi guui nú'u to'o mri zi ya batsi.

¹⁴ Pe nu mi hyanda ra Jesu gue mi ø't'a njabu yá nxadi, nu'á bi bø rá cue ne bi 'ñembabi'u:

—Oguí hacuahú ya zi batsi da 'ñe da zucagui, ngue'a nu'u tó'o da 'mui ja rá hmanda Ajuá, mahyoni da nja ngu nuya ya zi batsi.

¹⁵ Xi majuaní dí xi'ahú, nu'a tó'o hinda nja ngu 'nara zi batsi pa da 'mui ja rá hmanda Ajuá, hinda za da yut'a ja rá hmanda Ajuá.

¹⁶ Nepu ra Jesu bi dexa ya zi batsi ne bi hñuxa yá 'ye ja gue'u ne bi 'yapabi Ajuá rá Dada da japi'u.

'Nara basja'i mra rico bi ñgui ra Jesu
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Y de ya mi 'ba'ñu ra Jesu, bi zøhø 'nara 'ñhø mbra nest'ihi, ne bi ndandiñahmu ja yá ua'a ne bi 'ñembabi:

—Nu'i Xahnate, 'nagrá hoja'i, ¿te 'be da za ga ø't'e pa da za ga tsu ra te pa nzantho?

¹⁸ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—¿Hanja gui engagui drá hoja'i? Høñse 'natho to'o ra hoja'i, y nú'á go gue'a Ajuá.

¹⁹ Ya guí padi nda'u gue'u ya hmanda: “Oxqui ntsinga medinthati, oxqui hñote, oxqui mpe, oxqui ja'tsua ya nc'uamba ri miq'u'eiu, oxqui hat'a ri miq'u'eiu, umba ra t'egu'ei ri dada ne ri nañ ne su'u.”

²⁰ Nu'á nú'á ra 'ñhø bi ðadi ne bi 'ñena:

—Xahnate, gatho nuya hmandaya stá ø't'e desde stá mbatsi.

²¹ Nu'á ra Jesu bi hyandi dega hmate ne bi 'ñembabi:

—'Natho nú'a grí 'bedi gui 'yø't'e. Guí ma gui pa gatho nú'a gui pe'tsi ne gui hyecuabi ya hyoya. Njabu há, da za gui hñanga ya hoga hño de mahets'i. Nepu gui ehe gui tengagui ne gui tseta gatho nú'a da 'ñe'a'i asta ri du.

²² Pe nu mi 'yøde'a nú'u ya noya bi xipa ra Jesu, xi bi du rá mui y bi ma njabu co ra dumai, ngue'a xi mra rico.

²³ Nu'á ra Jesu bi mpants'i ne bi hyanda yá nxadi, nepu bi 'ñembabi'u:

—¿Xi rá hñei da yut'a 'nara rico ja rá hmanda Ajuá!

²⁴ Ha nuyá nxadi himi padi te da beni de nú'a xqui mañ'a. Hangue nu'á bi yopa xipa ma'na'qui ne bi 'ñembi:

—Ma zi t'u'ihu, ¿xi rá hñei da yut'a ja rá hmanda Ajuá nú'u to'o hu yá mui gue co nú'a te pe'tsi ma da mpøhø!

²⁵ Ma'na hinxá hñei da thogui 'nara cameyo ja rá gu 'nara 'yofri que 'nara rico da yut'a ja rá hmanda Ajuá.

²⁶ Hangue nuyá nxadi'a ma'na himi padi te da beni, ne mri 'ñembabi 'na ngu ma'na:

—Nu'bu njabu, ¿to'o ja da za da mpøhø?

²⁷ Nu'á ra Jesu bi nhyandui'u ne bi 'ñembi:

—Ya ja'i hingui tsa da mpøhø sche, pe co rá mfats'i Ajuá há, ngue'a pa Ajuá hinte rá hñei.

²⁸ Nepu de gue'a bi ðadi ra Pedro ne bi 'ñembabi:

—Nuje stá tsohebu gatho nú'a te ndí pe'tshe pa dá ten'ahe.

²⁹ Nu'á ra Jesu bi ðadi ne bi 'ñembabi'u:

—Xi majuaní dí xi'ahú, nu'u tó'o da zogui yá ngu, yá cu, yá nju, yá dada, yá nañ, yá batsi, ne yá hai po rá ngueque ne po rá ngue ra maça noya,

³⁰ Nu'á ma da hñanga nú'bya mapaya 'na nthebe de nú'a te xa zogui, ngu yá ngu, yá cu, yá nju, yá nañ, yá batsi, yá hai, masque co ndunthi ra nt'atsate, y nepu rá ñoho ra 'mui ma da hñanga 'nara hoga te pa nzantho.

³¹ Pe nu'u tó'o ya danguibya, nura pa'a ma da notsi'u, ha nu'u tó'o ya notsibya, nura pa'a ma da ndangui'u.

Ra Jesu bi yopa ma de rá du
(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Nura Jesu bi ne ra 'ñu co yá nxadi pa bi ma Jerusale. Y nú'á go bi 'met'o'a de gue'u, y nu'ú himi padi te da beni de gue'a. Hangue nu'ú ngu mi tsu, ne mri 'befatho de gue'a. Nepu nura Jesu bi 'ueca 'nambu nú'u 'ret'amayoho yá nxadi pa bi yopa xipabi gatho nú'a mi ma da thogui'a.

³³ Ne bi 'ñembabi'u:

—Nubya drá maha Jerusale, ne dí ne ga 'ra'ahu nt'øde de Nú'a To'o bi e bi Nja'i. Nú'á ma dra da de guehni ja yá 'ye ya ndá gá macjá ne ya xahnate da ra ley, ne nu'ú ma da 'ye'mbi da hyo, ne ma da 'yent'uabi ja yá 'ye Nu'ú hingyá xodyo pa da hyo'a.

³⁴ Nu'ú ma da 'yø'tua ra buhla ne da na'mbi ne da zots'i, nepu ja da hyo'a. Pe rá hñupa ma da yopa nte de rá du.

Ra Cobo ne ra Xuua bi 'yadi 'nara favo
(Mt. 20:20-28)

³⁵ Nepu nura Cobo ne ra Xuua nú'u yá t'u ra Sebedeo bi joni ja ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Xahnate'ihe, dí ne gui øtcahe ra mate gui 'racje nú'a ma ga a'a'ihe.

³⁶ Nu'á nu'á bi ðatuabi'u ne bi 'ñembabi:

—¿Te rá 'be gui ne ga ø't'ahu?

³⁷ Y nu'ú bi 'ñena:

—Dí nehe ga hudihé 'na ja ri 'ñei, 'na ja ri ngaha, nu xcri hñudi ja ri hudi de ri ts'utbi.

³⁸ Pe ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nixi hingui pahú nú'a guí ahú. 'Bu guí ahú njabu, ¿ha guí hanthu gui tsethu ya ts'othogui ngu nú'u ma ga thoguiga, ne gui tsethu ya uguí ngu nú'u ma ga tsetca?

³⁹ Ha nu'á bi dádi ne bi 'ñembabi:

—Haha, ga tsethe.

Nu'á ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Majuani ma gui tsethu ya ts'othogui ne ma gui tsethu ya uguí ngu nú'u ma ga tsetca.

⁴⁰ Pe nuga hingo ma ga huancá to'o ma da hñudi ja ma 'ñei ne ja ma ngaha. Numa Dada go gue'a pádi to'o ma da hñudini.

⁴¹ Pe nu mi 'yøde nú'u má 'ret'a ya nxadi gue ra Cobo ne ra Xuua mi adi da hñuhui ra Jesu, nu'á bi bó yá cue ngue'a hanja go mi adi da hñuhni'u.

⁴² Nu'á ra Jesu bi zohna yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Guí páhu xá hño gue nuya danga nda de guecua ja ra ximhai ri manda gatho yá hñini, ne nú'a go da mañ'u go gue'a da t'øt'e.

⁴³ Pe nu'ahú oxqui ma gui 'yøthu njabu. 'Bú 'na de gue'ahu guí ne gui ndanguihu, mahyoni go gui pephu nuy'u ma'ra.

⁴⁴ Ne nu'bu 'na de gue'ahu guí ne gui ndahu de nuy'u ma'ra, mahyoni go gui 'mégohu.

⁴⁵ Nú'a To'o bi e bi Nja'i, nu'á hinxpá 'ñehe pa go da 'bepabi, nu'á xpá 'ñehe pa go da 'mego ne pa da unga rá te pa da gu'tua gatho yá ts'oqui ya ja'i.

*Ra Jesu bi 'yøthe ra Bartimeo mrá goda
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)*

⁴⁶ Nepu ra Jesu bi zonga Jericó co yá nxadi, ne 'bestho bi bøni de guehni ne bi deni 'nara hmuntsja'i. Y nuni ja ra ñanga 'ñu mi huhni 'nara goda mrá thuhu ra Bartimeo mrá t'u ra Timeo, mi huhni mi peti.

⁴⁷ Y nu mi 'yøde gue go mi gue'a ra Jesu me Nasare nú'a ya mi ma da thohni, nu'á nu'á bi mudi bi mafi ne bi 'ñena:

—jNu'i Jesu, rá T'u'i ndu ra nda Davi, huegagui!

⁴⁸ Pe ndunthi ya ja'i bi zui ne bi 'ñembabi da go'ta rá ne. Pe nu'á ma'na xi mi mafi nts'edi mi ena:

—jNu'i rá T'u'i ndu ra nda Davi, huegagui!

⁴⁹ Mi 'yøde ra Jesu 'bestho bi 'mai, ne bi mehni to da tsimpa nú'a ra goda. Y nu'á bá ma'ti'a ne bi 'ñembabi:

—'Bai bá ehe, oguí tu ri mai, bí tøp'a'i 'na.

⁵⁰ Nu'á nu'á 'bestho bi hñaca rá pat'i ne bi dama 'mai bi ma bá tsu ra Jesu.

⁵¹ Y ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿Te 'be guí ne ga ø't'a'i?

Ha nura goda bi dádi ne bi 'ñembabi:

—Ma Xahnate'i, dí ne ga yopa handi ma'na'qui.

⁵² Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Grí ma, co ri jamfri ya xcá ñani.

Y 'bestho ra ora'a bi za bi hyandi, ne bi dena ra Jesu.

11

Ra Jesu bi yat'a Jerusale

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Ra Jesu ne yá nxadi ya mi ma da zonga Jerusale, ne mi 'yo guetbu de Betfage ne Betania, nehe guetbu ra t'øhø 'bo Olivo, hangue ra Jesu bi mehna yoho yá nxadi pa da 'met'o,

² ne bi 'ñembabi'u:

—Grí maha ja nuni ra t'uca hñini bí jani, ne nu xcri tsøñhni gui tshu 'nara zi burru di that'i nú'a hinto xa tøguetho. Bá xo'thu ne bá tsincahuu.

³ Ha nu'bu to'o da 'yañ'ahu ne da 'ñeñ'ahu hanja guí øthu njabu, 'ñembabi'u: “Ra zi Hmu bí honi, nepu 'mefa ma ga yopa tsin'ahe ma'na'qui,” gui 'ñembabi'u njabu.

⁴ Nu'á nú'u yoho yá nxadi bi ma ja nú'a ra t'uca hñini, ne ja bá tsuhni 'nara zi burru mi that'a møte ja 'nara gosthi ja rá hyo ra 'ñu, ne bá xo'ti'u.

⁵ Y mi 'bahni 'raya ja'i bi 'ñembabi'u:

—¿Te gui japhu nú'a ra burru guí xo'thu?

⁶ Ha nuya nxadi bi dádi ngoy xqui xipa ra Jesu, hangue nú'u ya ja'i bi hyopi bí zits'i.

⁷ Nepu nu'á bá tsimpa ra Jesu nú'a ra burru, y bi hñaca yá pat'i'u pa bi xi'tsua ra burru pa bi tøgue'a.

⁸ Nepu ra hmuntsja'i bi hñaca yá pat'i pa bi mø ja ra 'ñu, ha nu ma'ra mi toca ya 'yeza pa mi pøgue nehe ja ra 'ñu.

⁹ Y nú'u to'o mri 'befa ne mri 'bet'o mi thø ya hmafi mi ena:

—jXá nsunda núni xpá mencahu Ajuá! jAjuá da japni!

¹⁰ jAjuá da japi núni ma da nda! Nuni go guehni ra nda xqui hñatuabi ndu ma dadahu ra nda Davi. jXá nsunda Ajuá bí 'bai mahets'!

¹¹ Nepu ra Jesu bi yat'a Jerusale ne gá yat'a ja ra ndanija, ne bi hyanda xá hño gatho nú'a mi jani mbo ra ndanija. Y coñ'a ya bi nde, nu'á bi bøni de guehni bi ma Betania co nú'u 'ret'amayoho yá nxadi.

Ra Jesu bi zui 'nara 'bai gá igo

(Mt. 21:18-19)

¹² Y rá hyax'a ra Jesu ne yá nxadi bi bønga de Betania, y de má 'ñu bi zu ra thuhu'a.

¹³ Ne dega yabu bi hyanda 'nara 'bai gá igo mi c'amtho, hangue bi ma bá c'a'tshma ua mi tø yá igo. Pe nu mi zøniini hinte bi zudi, mi 'ra'ta yá xi ngue'a mri 'betho da nøgue.

¹⁴ Hangue ra Jesu bi 'ñembabi ra 'bai gá igo:

—Hinhya'mu ma da yopa nøgue ri igo.

Ha yá nxadi bi 'yøde nú'a bi ma.

Ra Jesu bi 'yenga nú'u mri mpa mbo ra ndanija

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Nepu bi yopa zøñ'u Jerusale, y ra Jesu bi yopa yat'a ja ra ndanija ne bi mudi bi 'yenga

gatho nú'u mi 'buhni mri mpa ne mri ntai mbo ra nija. Bi pants'ua yá mexa nú'u ya mpatboja ne yá thuhni nú'u to'o mi pa ya domitsu.

¹⁶ Ne ya himbi hopi to bi thoguini pa da hñaxa ya t'ot'e.

¹⁷ Nepu nu'á bi xipabi ya ja'i ne bi 'ñembabi:

—¿Ha hingui pahu gue xa nt'ofu ja ra Maça T'ofu ne ena: “Numa ngu rá thuhu ra ngu dega nsadi pa gatho ya hnini”? Ha nu'ahú gu xcá 'yot'athohu ra ngu dega mfe.

¹⁸ Nu'bu'á ya xahnate de ra ley ne ya ndá gá macja bi 'yode nú'á bi mangua ra Jesu, hangue nu'á bi 'ñu'ti pa da hyohma'a, ngue'a mi tsu'u da hñanba yá nsu, ngue'a gatho ya ja'i xi mri ho nú'u ya noya mi udi'a.

¹⁹ Ha nu mi put'a ra nde, ra Jesu ne ya nxadi bi bonga de guehni Jerusale.

Ra 'bai gá igo bi 'yot'i

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Ha nurá hyax'a de mi xudi bi thoguini ma'na'qui habu mi 'bai nú'á ra igo xqui zuí ra Jesu, ne bi hyandi'u gue ya xqui 'yot'i gatho, asta yá 'yu.

²¹ Ra ora'a ra Pedro bi benga nú'u ya noya xqui mangua ra Jesu, ne bi 'ñembabi'a:

—Ma Xahnate'i, handi, nuna 'bai gá igo gá xipi gue ya hinhya'mu ma da yopa nogue yá igo, ya xa 'yot'i.

²² Nu'bu'á ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Camfrihu Ajuá.

²³ Xi majuaní dí xi'ahu gue 'bu to'o ja ndunthi rá jamfri ne hinda duhu, da za da 'ñembabi nuna ra t'ohø gue da mponi dí ma ja ra ndehe, ne da njabu ngu nú'á da 'yadi.

²⁴ Hangue nuga dí xi'ahu gue nu'a gatho gui 'yaphu Ajuá ra Dada, camfrihu gue nu'á xa 'yot'ahú ri t'adihu, y nú'á gui 'yaphu da 'ra'ahu.

²⁵ Pe ora gui 'yaphu'a, 'bu to xa 'yot'ahú 'nara nts'o'mui, pumbahu, pa njabu Ajuá ra Dada bi 'bai mahets'i da pun'a ri ts'oquihú nehe nú'á xcá 'yothu.

²⁶ Ngue'a nu'bu hingui pumbahu nú'u to'o xa 'yot'ahú 'nara nts'o'mui, Ajuá ra Dada bi 'bai mahets'i hinda pun'a ri ts'oquihú nehe.

Bi t'ambabi ra Jesu te ma nsequi mi ha

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Nepu bi yopa mengui'u pa Jerusale, y ra Jesu bi yopa yut'a ja ra ndanija, ne bi joni habu mi 'bai'a ya ndá gá macja ne ya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua nda.

²⁸ Nepu nu'á bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—¿To'o rá hmanda'a pa gui 'yot'a nuya ya t'ot'eya? ¿o to'o xa 'ra'a nsequi?

²⁹ Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Dí ne ga an'ahu 'nara nt'ani nehe. Nu'bu gui xicaguihu, necagui ga xi'ahu to'o rá hmanda'a pa dá ot'a njabu.

³⁰ ¿Xi to'o bi hñuxa ra Xuua pa bi nxi'tsate? ¿Ha gue Ajuá o ya ja'i?

³¹ Nu'bu'á nu'á mri 'ñémse 'na ngu ma'na:

—Nu'bu ga emfu gue go Ajuá bi hñuxa ra Xuua, nu'bu nuni da 'ñenju gue hanja hindá camfrihu nú'á mi mañ'a.

³² Ha nu'bu ga emfu gue go ya ja'i xa hñuts'i, xi'bu da bø rá cue ra hnini.

—Mi mañ'u njabu ngue'a mi tsu ya ja'i, ngue'a gatho'u mi ena gue nura Xuua go mi gue'a 'nará 'mehni Ajuá.

³³ Hangue nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi ra Jesu:

—Hina hindí pahe.

Nu'bu ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'bu nixi gueque hinga xi'ahu nehe to'o rá hmanda pa dá ot'a njabu.

12

Ra 'bede de ya ts'om'efi

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Ra Jesu bi sigui bi ñai ya ndá gá macja ne ya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua nda, ne bi mudi bi xipa 'raya 'bede, ne bi 'ñembabi:

—'Nara pa 'nara 'ñohø bi gaxa 'raya 'bai gá obxi, ne bi guts'i xá hño. Ne bi hyoqui habu da sit'a ra ngui gá obxi nú'á da the'mi, ne bi hyoca 'nara nthø'ma uá'obxi xi rá hñets'i.

Nepu nú'á ra uá'obxi'a bi umba nhyandi 'raya ja'i, ha nú'á ra me uá'obxi bi bøni bi ma yabu ya hai.

² Ha nu mi zohø ra pa de ya xqui dá ya obxi, ra me uá'obxi bi mehna 'nara 'bego pa ma da c'a'tsa nú'u to mi há nhyandi ra uá'obxi pa da hyeca nú'á ra sofo ya xqui guts'i.

³ Pe nú'u to'o mi há nhyandi ra uá'obxi bi gu nú'á ra 'bego bi na'mbi ne bi co'tsi bi mengui, hinte bi umbabi de ra sofo.

⁴ Nu'bu nura me uá'obxi bi mehna ma'na rá 'bego, pe nú'u ya hyanthuahi bi mfats'i bi tedo nú'á ra 'bego asta bi zemba rá ñaxu, ne bi xipa ndunthi ya ts'onoya, ne himbi umba nú'á mri 'ñepabi rá hmu.

⁵ Nepu ra me uá'obxi bi yopa mehna ma'na rá 'bego, pe nú'u ya hyanthuahi bi gu nú'á ra 'bego ne bi hyo. Nepu 'mefa ra me uá'obxi bi mehna má ndunthi ya 'bego. Pe 'ra de gue'u bi hna'mbabi, ha nu ma'ra bi tho.

⁶ Y ya xi rá ngats'i bi mense rá hmaça 'ra t'u, ne bi 'ñena: “Nuga dí padi gue nu'bu ga pense ma t'u, nuya hyanthuahi ma da me'tsu ra t'equ'ei.”

⁷ Pe nu mi hyanda ya hyanthuahi gue bi zonga rá t'u ra me uá'obxi, nu'á bi 'ñu'ti ne bi 'ñémse'u: “Go guehni ma da gohui yá hai rá dada. Pe ma ga hohu pa njabu go da gocju ya hai.”

⁸ Hangué nu'á bi gũmpa rá t'u nú'a ra me ua'obxi bi hyo'u ne bá fõta mõte de ra ua'obxi.

⁹ ¿Pe te guí beñhũ ma da 'yõt'a nú'a ra me ua'obxi co nú'a ya ts'o hyanthuahi? Nu'á 'nara pa ma da zõhõ ne ma da hyo gatho nú'a ya ts'o hyanthuahi ne go ma da umba nhyandi ma'ra ya ja'i nura ua'obxi'á.

¹⁰ ¿Ha gue hinxá hñe'thũ ja ra Maca T'ofõ habũ engã njaua?:

Nú'a ra do bi fõtũhũmã 'na lado nuya hyõngu,

nubya gue'á ra mudi do de rá nija Ajuã.

¹¹ Y nuse'á go bi mægũ nura do'á pa da hyõ rá nija, ne dí hanthũ gue xi rá nsunda nú'a bi 'yõt'e.

¹² Nepũ nuya ndã gá macã ne ya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua ndã bi beñ'hũ gue da gũhũmã ra Jesu pa da got'a fadi ngue'á bi ba'di'ũ gue nu'á mi ñã de gue'ũ ora mi xipa ra 'bede de ya ts'o hyanthuahi. Pe nu'á mi tsu te da 'yõt'ua'bi'ũ nú'a ya hmuntsja'i mi 'bũhni, hangué bi zõhni ra Jesu ne bi ma'ũ.

Ra Jesu bi mã de ra boja nú'a adi ya ndã de ya hnini

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Nepũ nu'á bá pehna 'raya fariseo ne 'rayá mfats'i ra ndã Erode pa da xaxa ra Jesu pa da nu ua te da zatuabi pa njabũ da za da ñapabi.

¹⁴ Nepũ nuya 'mehni bi zõhõ habũ mi 'bui'á ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, dí pahe gue go gue'e guí mangua majuãni ne hinguí ø'tua ncaso nú'a mangua ya ja'i ne hinguí pata ri noya pa da mã'a'i ya ja'i, ngue'á nu'i guí udi xá hño nú'a ri ho Ajuã da t'õt'e. Dí ne gui xicaguihe, ¿ha gue xá hño ga ju'tuabihe ra boja ra ndã Cesa o hina? ¿Ha gue ga ju'tuahe o hina?

¹⁵ Pe ra Jesu 'bestho bi batua yá ts'omfeni nuya ja'i'ũ, hangué bi 'ñembabi'ũ:

—Nuga dí pa'di te rá 'be guí beñhũ con gueque. Bá hancahũua 'nara boja pa ga handi.

¹⁶ Nu'á nu'á bá hanpabi'á nú'a ra boja mi adi. Y nu mi hyandi nú'a ra boja bi 'yambabi'ũ ne bi 'ñembi:

—¿To'o rá c'oi ne to'o rá thuhu núna tõcua ja ra boja?

Y nu'á bi da'di ne bi 'ñena:

—Rá c'oi ra ndã Cesa ne go rá thuhu'á.

¹⁷ Nu'á bi da'di ra Jesu ne bi 'ñembabi'ũ:

—Nu'á rá uenda ra ndã Cesa gui umbabi'ũ ra ndã Cesa, ha nu'á rá uenda Ajuã go da umbabi'ũ Ajuã.

Y nu mi 'yõde'ũ gue bi da'di njabũ, xi bi 'yõt'ũ.

Ya saduceo bi 'yamba ra Jesu de rá ñõho ra te

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Nepũ nu mi uadi ra Jesu bi ñãui ya fariseo ne yá mfats'i ra ndã Erode, bi zõhõ 'raya saduceo nú'a to'o camfri gue hinto ma da yopa nte de ra du. Bi 'ñiehe pa bi 'yamba 'nara nt'ani'á, ne bi 'ñembabi:

¹⁹ —Xahnate, ra Moise bi zogui nt'ofõ gue 'bũ 'nara 'ñõhõ da du ne da zogui rá 'behñã, pe 'bũ ni 'nara ba'tsi hinda zocuabi, nu'á nurá cu de nú'a ra 'ñõhõ bi du mahyoni da nthãtui rá 'be'po, pa nu'á du me'tsa 'nara ba'tsi, da thu'mbabi rá thuhu ngu rá thuhu nú'a ndu rá mudi dame nú'a ra 'behñã, pa njabũ hinda 'mudi rá thuhu nú'a ra 'ñõhõ xa du.

²⁰ Nde nu'á, 'na'gui mi 'bui yoto ya 'ñõhõ mri ncu. Nepũ nú'a mada bi nthãtui, pe bi du ne himbi zocuabi ni 'nara ba'tsi.

²¹ Nepũ nú'a rá ñõho ra cu bi nthãtui rá 'be'po, nepũ ne'á bi du ha nixi gue'á ni 'nara ba'tsi himbi zocuabi nehe. Y rá hũu bi njabũ nehe.

²² Ne bi njabũ gatho nú'a yoto ya cu bi du pe ni 'na de gue'ũ himbi zocuabi ni 'nara ba'tsi. Nepũ rá ngats'i, bi du ra 'behñã nehe.

²³ ¿Xi de stí yopa nte de ra du nú'a yoto ya 'ñõhõ, nda'á de gue'ũ xi drá dame nú'a ra 'behñã'á? ngue'á gatho nú'a yoto bi nthãtui de guecua ja ra ximhai.

²⁴ Ha nura Jesu bi da'di ne bi 'ñembi'ũ:

—Nixi guí pahũ nú'a guí mãhũ ngue'á hinguí pahũ nú'a mangua ja ra Maca T'ofõ ne nda'á rá ts'edi Ajuã.

²⁵ Ngue'á nu sta yopa nte gatho nú'a ya ja'i xa du, ya hinda ma da nthãta ya 'ñõhõ nixi ya 'behñã, ngue'á nuni mahets'i gatho ya ja'i ma da 'mũ ngu ya enxẽ.

²⁶ Nehe, pa gui camfri'ũ gue ma da yopa nte nú'a xa du, ma ga ben'ahũ nú'a bi 'yõfo ra Moise ja nú'a ra xeni habũ mã de nú'a ra ndapo mi zõ, ne ja guehni Ajuã bi zõfo ne bi 'ñembi: “Nuga go guecagui rá Ajuãgui ra Abrá, ne ra Isaac, ne ra Cobo.” Njabũ xa nt'ofõ.

²⁷ Pe Ajuã go gue'á ra Ajuã de nú'a te, hingo ra Ajuã de nú'a xa du. Hangué dí pahũ gue nura Abrá ne ra Isaac ne ra Cobo masque ya jo'oua'ũ pe bi ja yá te'ũ. Hangué nu'ahũ hinte ri fa'dihũ.

Ra hmãnda nú'a ma'na ra dangui

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Nehe xqui zõhni 'nara xahnate de ra ley ne bi 'yõde mi ñãui ra Jesu ya saduceo, ne bi 'yõde gue ra Jesu xqui da'di xá hño nú'a ya nt'ani xqui t'õt'ua'bi. Hangué ne'á bi uat'i pa bi 'yamba 'nara nt'ani ne bi 'ñembabi:

—¿Nda'á ra hmãnda ma'na ra dangui de gathõ?

²⁹ Nu'á nura Jesu bi da'tuabi ne bi 'ñembi:

—Ma ga xi'i nú'a ra hmãnda ma'na ra dangui de gatho ne ena: “Hũuxhũ nt'õde

nú'ahú me Israelhú, Ajuá ma Zidadahú hõnse 'natho.

³⁰ Y nú'á gue'á mahyoni gui maðihú con gatho ri maíhú ne con gatho ri mfenihú ne con gatho ri ts'edihú." Nuna guehna ra mudi hmanda ma'na ra dangui de gatho.

³¹ Ha nuna ma'na ngú'atho ena njaua: "Maði ri miqu'eiuí ne gui su ngu grí nsusehe." Otho ma'ra ya hmanda ma'na ya dangui de núya dí xi'a'i.

³² Nepu nú'a ra xahnate de ra ley bi 'ñena: —Xahnate, majuani nú'a gá ma gue Ajuá hõnse 'natho ne jo'o ma'na.

³³ Haha xá hño to da maði Ajuá con gatho rá maí, con gatho rá mfeni, con gatho rá ts'edi, ne da maði rá miqu'eiuí da su ngu ri nsuse 'na. Gue'á ma'na xá hño que nú'a da hyo ya mbo'oni 'na ne da tsat'i pa da 'bahabi Ajuá.

³⁴ Nu'bú ra Jesu bi 'yøde gue nú'a ra 'ñhø xqui daði co 'nara hoga mfeni, hangue bi 'ñemi:

—Ya ts'utho grí 'bedi pa gui cat'a ja rá hmanda Ajuá.

Y ya hinto bi rezga bi 'yø'tua ma'ra ya nt'ani ra Jesu.

*¿Ha gue ra Cristo go rá T'u ra ndá Davi?
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)*

³⁵ Ha nu de mi xahnate ra Jesu ja ra ndanija bi 'ñena:

—¿Hanja enga ya xahnate de ra ley gue ra Cristo ma dí 'ñehe de ja yá ja'i ndu ra ndá Davi?

³⁶ Nura Mäca Nðahi bi 'bepa ndu ra ndá Davi bi 'yofo nuya ya noya ja ra Mäca T'ofò habu ena njaua:

Ajuá ra Dada bi 'ñembabi ma zi Hmu:

"Bá ehe gui hñuidua ja ma 'ñei asta hinga tsiñ'a'i gatho ri ncontra pa da gohi'u de nja'ti ri ua."

³⁷ Ha nu'bu go drá t'uhmä ra Davi nura Cristo, nu'bú çhanja bi 'ñenga ra Davi gue go rá Hmu?

Y nura hmuntsja'i xi bi ho nú'a te mi manga ra Jesu.

Ra Jesu bi mä de yá ts'o'b'efi ya xahnate de ra ley

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Ha nu de mi xahna ya ja'i ra Jesu bi 'ñembabi:

—Jamasuhú pa hingui 'yøthu ngu nú'a ø't'a ya xahnate de ra ley. Nu'ú ri ho da hye yá he xi xá ma, ne ri ho'ú da zengua ya ja'i co ra t'equ'eí ora 'yo'u ja ra tai.

³⁹ Ha nu ja yá nija'ú ri ho da hñudi ja ya mudi hudi, ne ri ho da t'ini rá mudi ja ya ngo.

⁴⁰ Nehe xi ø't'a yá nsadi co ndunthi ya noya, qué pa da hñamba yá ngu ya viuda nsinque da zo yá mfeni ya ja'i. Nuya xahnate'ú ma da hñanga yá castigo ma'na ra dangui.

'Nara viuda xi mrá zi hyoya bi uni 'nara 'baha ja ra ndanija

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Nepu ra Jesu bi hñudi habu mi ja ya 'me'tsbojá ja ra ndanija pa mi handa nú'ú ya ja'i to'o mi ent'ini yá ofrenda. Ha mi handa ndunthi ya rico mi unga yá danga ofrenda.

⁴² Nepu bi zøhø 'nara viuda xi mrá zi hyoya, ne bi 'yent'ni yoho ya zi bojá dega cobre nú'ú hints'u mri muui.

⁴³ Hangue nura Jesu bi ma'ta yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Xi majuani di xi'ahú gue nuna zi hyoya viuda ma'na xa unga 'nara ofrenda xi ra dangui ja rá thandi Ajuá que gatho nú'ú to'o ma'na xa 'yent'a ndunthi yá ofrenda ja ya 'me'tsbojá.

⁴⁴ Ngue'a gatho nú'ú ma'ra to'o xa unga yá ofrenda xa uni de nú'a ya xa bonguabi, pe nuna zi hyoya viuda thogui 'nara danga hñoya pe xa unga gatho nú'a xqui me'tsi pa da dai te da zi hmaha.

13

*Ra Jesu bi mä gue da nhuata ra ndanija
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)*

¹ Ha nu mi bõnga ra Jesu de ja ra ndanija, 'na de nuyá nxadi bi 'ñembabi:

—¿Ma zi Xahnate'i, hyanthmague hangue rá hño nuyú ya danga ngu xa thoqui co nuyú ya ðata do!

² Nu'bú ra Jesu bi ðadi ne bi 'ñena:

—Nubya gui hanthu hangue yá ndangui nuyú ya ngu, pe nuga dí xi'ahú gue ma da zø ra pa da yø't'e gatho, ne ni 'nara do hinda ma da gohi di ntøque co rá midoui.

*Ya nt'udi ante rá uadi ra ximhai
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)*

³ Nepu ra Jesu bi ma ja ra t'øhø 'bo Olivo nú'a ri nhyandui ra ndanija, ne ja bi hñuhni'a. Ha nura Pedro ne ra Cobo ne ra Xuua ne ra Andre bi ñasæui 'nambu ne bi 'ñembabi:

⁴ —Dí ne gui xicje ha'mu ma da yø't'e nuna nija y te ma nt'udi ma da hnequi nu sta nja nú'a gui mä.

⁵ Hangue nura Jesu bi mudi bi xipabi'ú ne bi 'ñembabi:

—Jamasuhú hinda ma da hya'ahú ya c'uamba ja'i de nú'a ma da xi'ahú.

⁶ Ngue'a ndunthi de gue'ú ma da 'ñehe y da bepca ma thuhu ne da 'ñena: "Nuga go gueque drá Cristo xpá mencagui Ajuá pa ga ndá." Njabu nu'ú ma da hyat'a ndunthi ya ja'i pa da gamfribi'ú nú'a da mañ'ú.

⁷ Ma gui 'yøhu nehe de nú'ú ya danga tuhni ya di ja, ne de nú'ú ma da nja. Pe nu'ahú nu xcri 'yøhu, oxqui ma gui tsuhu, ngue'a mahyoni da njabu, pe hingo di gue'a ya rá ngats'i ra pa.

⁸ Ngue'a ma da ntuha ya hnini co ma'ra yá mihniui, ne ya ndá co ma'ra yá mindáui, ne ma da nja ya mbimhai haburaza, ne da nja ra danga thuhu, ne xi da nja ya ñants'i. Nuya go guehya ya mædi ts'othogui ma da nja.

⁹ Hangue nsuhu, ngue'a ma da hnap'ahu mbo ja ya nija, ne da ts'ix'ahu ja ya ts'utbi ne ja ya gobierhnu ne ja ya danga ndá ngue'a gui camfriguihu. Y ja yá thandi'u ma gui dahú majuañi de gueque.

¹⁰ Y mahyoni da nt'ode ma noya gatho ja rá nguni ra ximhai, nepu ja da nja ra ngaxhmai.

¹¹ Pe nu sta zø ra ora da ts'ix'ahu pa dra da'ahu ja yá 'ye ya ts'utbi, oxqui ma gui tu ri muihu nú'a te rá 'be gui thadihu, nixi gui beñhu 'met'o nú'a te ma gui mañhu, ngue'a nura ora'a go Ajuá ma da xi'ahu hanja gui thahu, ne gue'a gui mañhu. Ngue'a hingo ma gui ñaschu, nura Maca Ndahi ma go da ña'a.

¹² Nu'u tó'o 'bu yá cu ma da da pa da tho, ha nuya dada ma da da yá batsi, ha nuya batsi asta ma da ñapa yá dada nehe pa da tho.

¹³ Gatho ya ja'i ma da utsa'ihu ngue'a gui camfriguihu. Pe nu'u tó'o da zeta gatho nuya ya ts'othogui asta rá ngats'i, go gue'u da mpøhø.

¹⁴ Ma da njabu ngu nú'a bi mangu maya'bu ra Dañe rá 'mehni Ajuá. Ma da hnequi nú'a xi strá nts'o ne dra ts'omba rá ndanija Ajuá. (Dá zo ri mfenihu nú'a gui he'thubya.) Ha nu xcri hyanthu nú'a ra ts'oja'i sta 'mai habu hindí 'ñepi da 'mai, nú'ahu gri 'bahu Judea gui 'bathu 'bestho ja ya t'øhø.

¹⁵ Nura pa'a sta njabu, nu'a tó'o di 'yo ja rá patio de rá ngu odi cut'a mbo pa da hñaxa nú'a te mahyoni ja ra 'ñu.

¹⁶ Y nu'a tó'o di 'yo ja rá huahi dri mpefi nú'a ra ora'a, odi pa ja rá ngu pa da hñaxa rá pat'i.

¹⁷ Huecate nú'u ya 'behñá di da'thi ne nú'u dya nzu nuya pa'u, ngue'a pa gue'u xi strá hñei pa da 'bat'i!

¹⁸ 'Yaphu Ajuá gue nura pa'a hindya pa dega tse.

¹⁹ Ngue'a nuya pa'u ma da nja ya danga ts'othogui nú'u hinhya'mu xa nja desde bi hyoca ra ximhai Ajuá, ne de gue'a ya hinhya'mu ma da yopa nja ma'na'qui ngu nú'u ma da nja ya pa'u.

²⁰ Hangue Ajuá bi beni gue hinga ndunthi ya pa ma da njabu, ngue'a nu'bu hina, hinto da zeti. Pe po rá ngue nú'u xa huahni, nu'a bi beni gue ma'na xá hño ts'utho ya pa ma da njabu.

²¹ Ha nuya pa'u 'bu to da 'ñeñ'ahu: "Bá e gui hyanthu 'bucua ra Cristo bá pehna Ajuá pa da ndá", o 'bu to da 'ñeñ'ahu: "Maha

ringuehni habu bí 'bu ra Cristo", oxqui camfribihu.

²² Ngue'a ma da 'mæi ndunthi ya hyate ja'i, 'ra da 'ñena gue go di gue'u dya Cristo bá pehna Ajuá pa da ndá, nu ma'ra da 'ñena gue dyá 'mehni Ajuá pa da ña de gue'a. Nu'ú ma da 'yø't'a ndunthi ya danga nt'udi ne da nehma da hyat'a nú'u xa huahna Ajuá nehe.

²³ Pe nu'ahú beñhu xá hño de nú'a dí xi'ahu ne nsuhu. Oxqui hophu to da hya'ahu.

Ra Jesu bi ma hanja ma da yopa mengui ja ra ximhai

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ Nú'u ya pa sta thogui nuya ya ts'othogui, ra hyadi ma da 'mexuui, ne ra zana ya hinda ma da yot'i.

²⁵ Ya tsø ma da dagui de mahets'i y gatho nú'a te bí ja mahets'i da mbi.

²⁶ Nepu Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da thandi da 'ñehe xi strá nsunda ja ya guui con gatho rá danga ts'edi.

²⁷ Nepu da mehna yá enxε pa da munts'a gatho nú'u to'o xa thahni nú'u di 'bui gatho rá nguni ra ximhai.

²⁸ Nu'ahu ora gui hanthu ra 'bai gá igo ya da bøhø yá 'roho, nu'bu gui pahu gue ya xa 'ñepu 'bestho ra pahyadi.

²⁹ Njabu nehe nu xcri hyanthu sta nja nuya ya ts'othogui, pahu gue rá ngats'i ra ximhai ya 'bui guetbu.

³⁰ Xi majuañi dí xi'ahu, gue nuya ja'i 'buihya hinda ma da du asta hinda mædi da nja gatho ngu nú'a dí xi'ahu.

³¹ Mahets'i ne ra ximhai da uadi da thogui, pe numa noya hinda uadi da thogui, pe'tsi da njabu ngu nú'a stá ma.

³² Hinto padi ra pa nixi ra ora ha'mu da nja ra ngaxhmai, nixi ya enxε de mahets'i hingui padi, nixi rá T'u Ajuá, hønse Ajuá ra Dada go gue'a pase.

³³ Hangue ndø'mhu nzantho ne 'yaphu Ajuá, ngue'a hingui pahu ha'mu da zø ra ora.

³⁴ Nuga dí nja ngu 'nara 'ñøhø ma da ma yabu ya hai, pe ante da ma, da 'yent'ua ja yá 'ye yá 'bego gatho nú'a te pe'tsi, ne cada 'na de gue'u da xipabi te da mæfi, ha nura nsugosthi da t'umbabi ra 'befi pa da ndø'mi nu sta mengui'a.

³⁵ Hangue nu'ahu nzantho ndø'mhu nehe, ngue'a hingui pahu ha'mu ga pengui, ua dega xudi o dega nde o made ra xuui o 'na hmafi ra menja.

³⁶ Ngue'a xi'bu xcri thamfrihu ga tsøhø ne ga tsu'ahu gri ahahu.

³⁷ Núna dí xi'ahubya, guehna dí xipabi nehe gatho ma'ra pa da ndø'mi'u.

14

Ra nt'u'ti pa dra ju ra Jesu

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Mri 'bedi nsøca yo pa pa ra ngo nú'a rá thuhu ra pascua, ne nú'a ra ngo dega ts'ithuhme nsingue rá nzoi. Ha ya ndā gá macja ne ya xahnate de ra ley ya mi nu hanja da za da hyat'a ra Jesu pa da gū da hyo.

² Ne bi 'ñembabi'ua:

—Hinga øthū nūna dí beñhū de ra pa dega ngo, xi'bū da bø yá cūe ya ja'i ne da ñunts'i'ū.

'Nara 'behñā bi go'tsua 'nara hoga ñuni ja rá ñaxu ra Jesu

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Ha nuya pa'ū ra Jesu bi 'māhni Betania ja rá ngu ra Simu nú'a to'o xqui ñani de ra lepra nú'a ra hñeni tsit'atho ra ngø. Mi huhni ra Jesu ja ra mexa mri ñuni, nepū bi zøhø 'nara 'behñā bra hñā 'na ngu ra zi xito xqui thoqui de 'nara hoga do rá thuhu ra alabastro, mi po 'nara hoga ñuni xi xmá mađi mrá thuhu ra nardo. Ha nú'a ra 'behñā bi do'tsua rá 'yuga nú'a ngu ra zi xito, ne bi xi'tsuabi ja rá ñaxu ra Jesu nú'a ra ñani'a.

⁴ Nepū 'ra de nú'ū mi 'būhni bi bø yá cūe ne mri 'ñembabi 'na ngu ma'na:

—¿Hanja bi 'yø't'a njabū nuna 'behñā hønse bi manitho nuna hoga ñuni?

⁵ Nu'bū xa 'ba hmāhā xa muui ngu hñū nthebe denario, y nú'a ra boja'a xa za thecuahmā ya hyoya.

Njabū bi mānga nú'ū to'o mi ñāma'ñū de nú'a ra 'behñā.

⁶ Nu'bá nura Jesu bi 'ñembabi'ua:

—Ote guí xiphū. ¿Pa te guí ñāma'ñūhū de guehni? Xá hñō nú'a xa 'yøtcagui.

⁷ Ngue'a nuya hyoya nzantho ma da 'mūi con gue'ahū, ne nu'araza ra pa gui ne gui umfū 'nara mfats'i, da za gui umfū. Pe nuga hinga nzantho ma ga 'būcua con gue'ahū pa gui 'yøtcāhū ra hñō.

⁸ Nuna zi 'behñā bi 'yø't'e nú'a xa zupa rá ts'edi, xa goscagui ja ma ndo'yo nuna ra hoga ñuni pa ma nt'agui.

Bi 'ñenga ra Jesu njabū ngue'a nu'á ya myá nzai mi jo'tsua nuna hoga ñuni nú'ū xa du.

⁹ Nepū ra Jesu bi 'ñena:

—Xi majuāni dí xi'ahū, habaraza da hmānga ra maça noya, da hmā de nuna xa 'yøtca nuna zi 'behñā pa 'nara feni de guehni.

Ra Juda bi pa ra Jesu

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Nepū nura Juda Iscariote 'na de nú'ū 'ret'amayoho yá nxadi ra Jesu, bi ma bá ñāui ya ndā gá macja pa da dapabi'ū ra Jesu.

¹¹ Ha nu mi 'yøde ya ndā gá macja njabū, xi bi johya'ū ne 'bestho bi ñā'tuabi ra boja. Hangué nu'á xi mi 'yo rá mfeni hanja da 'yø't'e'a pa da da ra Jesu.

Ra nt'oxi nú'a bi zi ra Jesu co yá nxadi ante da du

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

¹² Ra mađi pa de ra ngo dega ts'ithuhme nsi rá nzoi gue'bū mi tho ya 't'uca deti pa ra ngo dega pascua. Ha nura pa'a ya nxadi bi 'ñembabi ra Jesu:

—¿Habū guí ne grá hñocje pa ga tsihū ra nt'oxi de ra pascua?

¹³ Nu'bū ra Jesu bi 'ñembabi yoho yá nxadi: —Grí maha ja ra hnini ne ja ma grí nthēhūi 'nara 'ñøhø di hā 'na xøni ra dehe, ne nú'a go gue'a guí teñhū'a.

¹⁴ Ne nura ngu habū da yut'i'a, guí 'ñemfū nú'a ra me ngu: “Bá pēncahe ra Xahnate ne bi xicje ga xi'ahe njaua: ¿Habū ja ra ngu xcá 'uegagui pa ga tsihe ra nt'oxi de ra pascua co ma nxadi?”

¹⁵ Y nu ja rá tøngu'a ma da 'ñu't'ahū 'nara dangā ngu. Nuni ja jani gatho nú'a te ma ga hoñhū, ne ja guí hyocjani nú'a te ga tsihū.

¹⁶ Hangué nú'ū yoho ya nxadi bi ma de guehni pa ja ra hnini y bi zadi'ū ngu xqui xipabi ra Jesu. Y ja bi hyocni'ū ra nt'oxi de ra pascua.

¹⁷ Y ya de mi put'a ra nde bi zønga ra Jesu con gatho nú'ū 'ret'amayoho yá nxadi ja nú'a ra tøngu'a.

¹⁸ Nepū ya de mi huhni mri ñuni mahyεgui co yá nxadi, bi 'ñena:

—Majuāni dí xi'ahū, nú'ahū guí 'būhūua guí nt'oxihū con gueque, 'na de gue'ahū ma guí dagaguihū.

¹⁹ Ha nuyá nxadi xi bi du yá mui, ne 'rama'na de gue'ū mi ambabi ra Jesu ne mi embabi:

—¿Ha gue go guecagui?

²⁰ Nepū ra Jesu bi dađi ne bi 'ñembabi:

—'Na de gue nú'ahū guí 'ret'amayohohū ma nxadi'ihū guí tūhūhūbya habū dí tūhūga, 'na de gue'ahū ma guí dagaguihū.

²¹ Nú'a To'o bi e bi Njā'i ma da thogui gatho ngu nú'a xa t'ofō ja ra Maça T'ofō, pe jhucate nú'a ra 'ñøhø to'o ma da da'a! Ma'na xá hñō nixi xa 'mūhmā.

²² Ha nu de mri ñuni'ū, ra Jesu bi gū ra thuhme ne bi umba njamađi Ajuā rá Dada, bi hyeque ne bi umba yá nxadi, ne bi 'ñembabi:

—Nā, tsihū, nuna go guehna ma ndo'yo.

²³ Nepū bi gū 'nara vaso mi po ra vinu, bi umba njamađi Ajuā ma'na'qui ne bi umbabi yá nxadi pa bi zi gatho'ū.

²⁴ Ne bi 'ñembabi'ū.

—Nuna go guehna ma ji ma ga fani pa da mađi ra 'ra'yo cohi, nú'a ma da mfani pa gatho ya ja'i.

²⁵ Majuāni dí xi'ahū gue ya hinga ma ga yopa tsi ra vinu dega obxi de guecua. Nu'á ma ga yopa tsi ma'na'qui asta nú'a ra pa grá

'buhu nuni habu bí manda Ajuá ma Dada, gue'bu grá yopa tsi, pe ma'na'ño.

Ra Jesu bi ma gue ra Pedro mi ma da goni'a

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Nepu nu'ú bi duta 'nara jahña, y de guehni bi ma pa ja ra t'ohø 'bo Olivo.

²⁷ Nepu ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nura nxuubiya gathoi'ihu ma da du ri muihu ne ma gui 'uehu de gueque. Ma da nja ngu bi manga Ajuá ma Dada ja ra Maca T'ofu habu ena: “Ma ga ho ra ma'yo, y nuyá deti da nxani,” njabu bi 'ñena.

²⁸ Pe nu xcrá yopa nte de ra du, nuga ma ga 'bet'ò de gue'ahu pa grá ma Galilea.

²⁹ Nepu ra Pedro bi 'ñembabi:

—Masque gathu nuyu ma'ra da 'uegue, pe nuga hinga 'uegue de gue'e.

³⁰ Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—Majuani dí xi'a'i, nubya dí nxuui ma gui cõngagui hñu'qui ante rá yo hmafi ra menja.

³¹ Nepu ra Pedro xi bi nja rá nøt'e bi 'ñena:

—Masque da thogagui, pe nuga hinga cõn'a'i.

Y gathu nú'u ma'ra ya nxadi guet'atho mi mañ'u nehe.

Ra Jesu mi apabi Ajuá nuni Getsemani

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Nepu bi ma'u ja 'nara luga rá thuhu Getsemani, ne ra Jesu bi 'ñembabi 'ra de yá nxadi:

—Ja da hñuhua, nuga grá maua ga apabi Ajuá ma Dada.

³³ Y bi zixa ra Pedro, ra Cobo ne ra Xuua pa bi meui. Nu'bu nu'á bi mudi xi bi du rá mai de nú'a ma da thogui.

³⁴ Ne bi 'ñembabi nú'u yá nxadi bi zits'i:

—Xi dí tu ma muiga asta dí ne ga tagui ga tu. Ja da t'omhuua ne oxqui ma gui ahu.

³⁵ Ha nu'á bi thogui má ts'u de habu bi gohi'u, ne bi ndandifahu, ne bi megui rá hmi ja ra hai pa bi 'yapabi Ajuá gue nu'bu xa zahma hinxá thoguihma nuya ya ts'othogui.

³⁶ Y bi 'ñena:

—Ma Dada'i, hinte xá hñei pa nú'a gui ne gui 'yøt'e. 'Yøt'e pa hinga thogui nuya ya ts'othogui. Pe oxqui øt'a ngu nú'a go dí nega, 'yøt'a ngu nú'a ri maca pahague.

³⁷ Nepu mi mengui bi zadi nú'u hñu yá nxadi xqui do'ma ra t'aha, ne bi 'ñembabi ra Pedro:

—Nu'i nogue Simu, ¿hanja xcá aha? ¿Ha gue hinxá za xcá 'yapa Ajuá 'na ora con gueque?

³⁸ Oxqui aha, 'yaphu ndunthi Ajuá pa stí 'ñepu ya ts'othogui gui tsethu. Ngue'a gui behmahu ne ja ri pahahu pe nuri ndo'yohu otho rá ts'edi.

³⁹ Nepu bi yopa ma ma'na'qui pa bá apabi Ajuá co nú'u ya noya bi manga ra mudi.

⁴⁰ Nepu de mi yopa mengui bi zadi yá nxadi xqui yopa do'ma ra t'aha, ne nixi himi tsa da zøt'a yá da, ne ya himi paði te da daði'u.

⁴¹ Ha nu mbá penga rá hñu'qui bi 'ñembabi yá nxadi:

—Nubyá ha, aha xá hño, ne tsayahu, ngue'a ya bi zø ra ora gue Nú'a To'o bi e bi Nja'i dra da ja yá 'ye ya 'yøt'ats'oqui.

⁴² Ya nanju, maha. Ya xa 'ñepu nú'a to'o ma da dagagui.

Briju nts'ahni ra Jesu

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Ts'a ra ora mi manga njabu ra Jesu, 'bestho bi zøhø ra Juda, 'na de nú'u 'ret'amayoho yá nxadi, ne mbra 'ñoui 'nara hmuntsja'i, 'ra mi ha ya mahuai, ne nu ma'ra mi ha ya za, xqui mehna ya ndá gá macja ne ya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua nda pa da gu ra Jesu.

⁴⁴ De má 'ñu ra Juda xqui 'ñembabi nú'u ya ja'i mbra 'ñoui:

—Ma ga 'ra'ahu 'nara seña. Nú'a ra 'ñøhø ga tsu'tsua rá hmi go dí gue'a ra Jesu. 'Bestho gui juhu, ne gui tsixhu, oxqui thøhu.

⁴⁵ Y ngu bi zøhø ra Juda habu mi 'bai ra Jesu, 'bestho bi joni ne bi 'ñembabi:

—Ma Xahnate'i.

Y nura ora'a bi zu'tsua rá hmi.

⁴⁶ Nepu nú'a ra hmuntsja'i 'bestho bi gu nts'ahni ra Jesu.

⁴⁷ Ra ora'a 'na de gue nú'u mi 'ñoui ra Jesu bi gaca rá mahuai ne bi dacuabi rá gu 'nará 'be go ra ndá gá macja.

⁴⁸ Nepu nura Jesu bi 'ñembabi nú'u ya ja'i to'o xqui gu'a:

—¿Sague drá be pa e gui jugaguihu co ya huai ne ya za?

⁴⁹ Nuga hyastho ndí 'bai ja ra ndanija con gue'ahu ndí utuate ne hinga jugaguihu. Pe pa da njabu ngu nú'a xa t'ofu maya'bu ja ra Maca T'ofu hangue gue'a gui øthu njabubya.

⁵⁰ Nepu gathu yá nxadi bi ma hnest'ihí bi zopue ra Jesu.

'Nara ts'unt'u bi nest'ihí nsinque rá he

⁵¹ Pe 'nara ts'unt'u xqui tét'atho 'nara dutu mi dena ra Jesu. Nepu ya ja'i mi nehma da gu'a, pe hina ngue'a hønse rá dutu bi mipabi.

⁵² Hangue nu'á bi zopu rá dutu ne bi ma hnest'ihí nsinque rá dutu.

Ra Jesu ja yá thandi ra hmunts'a ndá gá xodyo

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Nepu ra Jesu bi ts'its'i habu mbi 'bu ra danga ndá gá macja, ne bá munts'ni gatho ma'ra ya ndá gá macja ne ya ndaxjua nda ne ya xahnate de ra ley.

⁵⁴ Ha nura Pedro mri dena ra Jesu dega yabatho, nepu bi yat'i'a ja rá patio rá ngu ra

danga nda gá macja, ne ja bi hñuhni co ya gants'ahni mi mpa'ta ja ra tsibi.

⁵⁵ Ha nuya nda gá macja ne gatho ra hmunts'a nda gá xodyo mi ne da hyo ra Jesu, hangue nu'á mi hongá yoho ya testigo nú'u 'nat'a da ma pa da ñapabi pa ya da 'ye'mbi da hyo, pe himbi nthé yá noya nú'u ya testigo.

⁵⁶ Nduñthi ya ja'i mi ja'tsua ya nc'uamba ra Jesu, pe 'rama'na'ño nú'á mi mañ'u.

⁵⁷ 'Ra bi 'mai ja yá thandi ya nda ne mi mañ'u 'nara nc'uamba bi 'ñena:

⁵⁸ —Nuje stá øhe xa manganja: “Ma ga yø'ta nuna ra ndanjá bi hyoca ya ja'i, pe rá hñupa ya stá 'ba'ma ma'na nú'á hinga nthoqui co yá 'ye ya ja'i.”

⁵⁹ Pe nixi nú'u to'o mi manganja njabu himbi nthé yá noya.

⁶⁰ Nu'bú ra danga nda gá macja bi 'mai ne bi 'yambabi ra Jesu:

—¿Ha hinte guí thadi de nú'a gá øde bi hma de gue'e? ¿Ha gue majuañi nú'a bi hma?

⁶¹ Pe ra Jesu ni 'nara noya hinte bi dadi. Hangue ra danga nda gá macja bi yopa 'yambi bi 'ñembi:

—¿Ha gue go gue'e grá Cristo rá T'u'i Ajuá nú'a xá nsunda xpá meñ'a'i pa gui nda?

⁶² Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Haha go gueque. Ne ma gui hyanthu Nú'a To'o bi e bi Nja'i da hñudi ja rá 'ñei Ajuá nú'a ja rá ts'edi. Nepu ma gui hyanthu da yopa menguiua ja ya guui.

⁶³ Hangue nu mi 'yøde njabu ra danga nda gá macja bi danga yá he ngue'a go gue'a 'nara seña gue pa gue'a ra Jesu xqui ñama'ñu de Ajuá. Nepu bi 'ñena:

—¿Pa te ga 'bephabya ma'ra to'o da e da mambabi?

⁶⁴ Nu'ahá ya gá 'yøhu nú'a bi ma gue nuni ri 'ñet'a Ajuá. Xibya, ¿te guí beñhu de nú'a xa mani?

Ne gatho nú'u mi 'buhni bi 'ñena:

—Rí 'ñepi da tho.

⁶⁵ Nepu 'ra de gue'u bi mudi bi zots'i ra Jesu. Ne bi go'mbabi rá hmi ne xi mi na'mbi, ne bi 'yambabi'u bi 'ñembi:

—Nú'i grá badi, ¡xicjebya to'o bi nap'a'!

Nehe ya gants'ahni mi faste mi na'mbabi.

Ra Pedro bi gonga ra Jesu

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Ha nura Pedro mi 'bu nja'ti ja ra patio. Nepu bi zøhø 'nara nxutsi mrá 'bego ra danga nda gá macja, ne bi uat'a ja ra tsibi.

⁶⁷ Nepu bi hyandi gue mi 'bahni ra Pedro mri mpa'ti, xi bi nu'ti xá hño, nepu bi 'ñembabi:

—A, go gue'e nehe nguí 'ñoui ra Jesu me Nasare, ¿ha ngue ha?

⁶⁸ Pe ra Pedro bi ncøni ne bi 'ñena:

—Hina, nixi dí padi to'o'a, ne nixi dí padi nú'a guí ma.

Nepu bi bøni bá 'ba ja ra gosthi. Y nura ora'a bi mafi ra menja.

⁶⁹ Ha nú'a ra nxutsi bi yopa nu'ta ma'na'qui ra Pedro, nepu bi yopa 'ñemba nú'u ya ja'i mi 'bahni:

—Nuni ra 'ñhø go guehni 'na de nú'u mri 'ñoui ra Jesu.

⁷⁰ Ra ora'a ra Pedro bi yopa ncøni ma'na'qui. Ne 'mefa nú'u ya ja'i mi 'bahni bi 'ñembabi:

—Xi majuañi go gue'e 'na de nú'u mri 'ñoui ra Jesu, ngue'a ne'i grá me Galilea ngue'a mfatho ora guí ña.

⁷¹ Nepu ra Pedro bi mudi bi ntsante ne bi jura bi 'ñena:

—Hindi padi to'o nú'a ra 'ñhø guí mañhu.

⁷² Y 'bestho ra ora'a bi mafi ra menja rá 'ño'qui. Nu'bú ra Pedro 'bestho bi beni de nú'a xqui xipabi ra Jesu gue xqui 'ñembi: “Ante rá yo hmafi ra menja, ya xcá cøngagui hñu'qui.” Nu'bú ra Pedro xi bi du rá mui ne bi nzoni.

15

Ra Jesu bi 'mai ja rá thandi ra Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Nurá hyax'a xi 'nitho ya nda gá macja ne ya ndaxjua nda ne ya xahnate de ra ley, ne gatho ra hmunts'a nda gá xodyo bi munts'i 'nabhu pa bi go 'nara cohi'u te da 'yø'te co ra Jesu. Nepu bi dat'i'u bi zits'i bá ent'ua ja rá 'ye ra nda Pilato.

² Nu'bú ra nda Pilato bi 'yamba ra Jesu bi 'ñembi:

—¿Ha go gue'e grá Nda de ya xodyo?

Ha nura Jesu bi dadi:

—Haha, gue'a ngu nú'a xcá ma.

³ Ha nuya nda gá macja xi mi ñapabi'a.

⁴ Hangue ra Pilato bi yopa 'yambabi ne bi 'ñembi:

—¿Ha gue hinte guí thadi de gatho nú'a xcá 'yøde xa mañ'u?

⁵ Pe ra Jesu hinte bi dadi. Hangue ra Pilato xi bi 'yø.

Ra Jesu bi secuabi gue da tho

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Tat'a jeya ra Pilato mri nzai da hyegui 'nara 'yofadi pa nú'u ya pa de ra ngo, y nzantho mi hegui nú'a go da 'yadi nú'u ya ja'i mi 'yo ja ra ngo.

⁷ Ha xqui njot'a fadi 'raya ja'i ngue'a xqui 'ñø't'atuhni pa da 'yenga ya nda de ra hnini ne xqui nhyote'u. Y 'na de gue'u mrá thuhu ra Barraba.

⁸ Nu'bú bi munts'a ya ja'i habu mi hu ra Pilato pa da 'yadi da thøgue 'nara 'yofadi ngu yá nzai.

9 Nu'bu ra Pilato bi 'yambabi'u ne bi 'ñembi:

—¿Ha guí ne ga héc'a'ihu níni t'embi ra Ndá de ya xodyo?

10 Bi 'ñani njabu ra Pilato ngue'á mi padi gue co yá cué ya ndá gá macjá bi gu ra Jesu ne bi dapabi, ngue'á nu'á xi ya mi deni ndunthi ya ja'í.

11 Pe nuya ndá gá macjá bi 'yu'ta ya ja'í pa bi 'yadi dra thegui ra Barraba.

12 Nu'bu nura Pilato bi yopa 'yamba ya ja'í ne bi 'ñembabi:

—Nu'bu, ¿te 'bɛ guí adihu ga ø'tua ra Jesu níni guí emfa ra Ndá de ya xodyo?

13 Nu'bu ya ja'í 'ra gá mafitho bi 'ñena:

—¡Dá 'bont'í pa ja da duni!

14 Nu'bu ra Pilato bi yopa 'yambabi'u ne bi 'ñembabi:

—¿Te ma ts'oqui xa 'yøt'ni?

Pe nuya ja'í ma'na xi mri mantho ne mi eñ'u:

—¡Dí ahe dra 'bont'í!

15 Nu'bu ra Pilato pa da pɔnga rá hmi co yá ja'í, bi hyegui ra Barraba, ne bi manda bri fet'a ra Jesu, nepu bi 'yent'ua ja yá 'ye yá soldado pa da zits'í ma da pont'a ja ra ponza.

16 Hangue ya soldado bi zixa ra Jesu ja ra patio de ra ts'utbi, y ja bi munts'ni gatho ya soldado.

17 Nepu nu'ú bi hyete ra Jesu co 'nara thenga he ngu nú'u he ya ndá, ne bi met'a ya 'bini pa bi hoca 'nara corona, ne bi hñu'tsua ja rá ñaxu.

18 Ha mi ø'tua ra nt'eni'á ne mi zengua mi embabi:

—¡'Bui pa nzantho, nú'í ri t'equ'ei rá Ndá'í ya xodyo!

19 Ne mi na'mbabi rá ñaxu co 'nara ts'ut'o ne mi tsots'í. Nepu mri ndandiñahmu pa mri ndane'u, 'ñena xi majuañi ma numansu.

20 Nepu mi uadi bi 'yø'tua ra nt'eni bi mœcuabi ra thenga he, ne bi yo hyetuabi nú'u xi myá he. Nepu bi zits'í'u pa da pont'í.

Ra Jesu bri pont'í

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 De mi bɔnga de ja ra hnini bi nthœui'u má 'ñu 'nara 'ñøhø xqui 'ñe ja ra mbonthi. Nura 'ñøhø'á mrá thuhu ra Simu mrá me Cirene ne go mrá dada ra Jandro ne ra Rufo. Ha nuya soldado bi japa nú'á ra 'ñøhø da ndudebi rá ponza ra Jesu.

22 De guehni bi ts'ixa ra Jesu ja 'nara luga rá thuhu Golgota nú'á rí bœni da 'ñena Ñaxmadu.

23 Nepu ya soldado bi umbahma ra vinu xqui nthants'ui ra mirra, pe nu'á himbi ne bi zi.

24 Nepu nu'ú bi pont'a ja ra ponza. Nepu bi nhyegue 'ra 'na nú'u yá he, ne nu ma'na rá he bi ma ra tãhã to'o da ðahã.

25 Ne ngu mi nzanga guto xudi nura ora bri pont'í'a.

26 Nuyá nzai'u, da thøta 'nara t'ofø ja ra ponza de nú'á xa 'yøt'a nú'á ra ja'í pa hanja bi t'e'mbi bi tho. Hangue ja rá ponza ra Jesu bi thøte gue go ra Ndá de ya xodyo.

27 Nehe ja bri pont'ni mahyegui con gue'á yoho ya be, 'na ja rá 'ñei, nu ma'na ja rá ngaha.

28 Hangue bi njabu ngu nú'á xqui t'ofø ja ra Maca T'ofø habu ena: "Nu'á bi thandi ngu 'nara ðaga 'yøt'ats'oqui."

29 Ha nuya ja'í nú'u mi thohnu nu'araza mi xipa ra Jesu, ne mi but'a yá ñaxu ne mi embi:

—¡Haha! ne gue nu'í gá ena gue ma gui yø'ta ra ndanija nepu rá hñupa gá ena gue xcá yopa 'ba'ma ma'na'qui,

30 mpøhø schɛ ne çai de nú'á ra pont'í xa.

31 Ne ya ndá gá macjá mi ø'ta buhlatho de ra Jesu mi 'ñémbi'u:

—Núni mi ena gue mi pøhø ya ja'í, pe nubyá hingui tsa go da mpøhø schɛ.

32 'Bu xi majuañi go guehni ra Cristo nú'á go rá Ndá ya me Israel, dá gaibya de ra pont'í xa. Nu'bu ga hanthe da gai, nu'bu há, ga camfrihu nú'á mi maní.

Ne nú'u xqui mpont'uiñi mahyegui mi ñãma'ñu'u nehe de gue'á.

Ra Jesu bi du

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Nepu ngu nde ma pa bi 'mœxuui maxøgue ra ximhai, ne asta ngu nzanga hñu nde ja bi yopa hnequi ma'na'qui.

34 Y nura ora'á, ra Jesu bi ñã xi nts'edi ne bi 'ñena:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —nú'á rí bœni da 'ñena: Ma Dada'í, ma Dada'í, ¿hanja xcá hyegasehua?

35 Ne 'raya ja'í mi 'bahni bi 'yøde nú'á mi ma, ne bi 'ñena:

—'Yøhu, nuni ma'ta ndu ra baði Elía.

36 Nepu 'nara 'ñøhø bi nest'íhi bi pobo 'nara esponja co ra ju'tsa vinu ne bi tøta ja 'nara ts'ut'o, ne bi umba ra Jesu pa da zut'í. Y nura 'ñøhø'á bi 'ñembabi ya ja'í:

—Ga tømhu ga nuhu ua da zø ra Elía da çá'mi de ja ra pont'í.

37 Nepu ra Jesu bi dø 'nara hmafi xi nts'edi ne bi du.

38 Y nura ora'á bi xø nú'á ra ðanga dutu mi naxa mbo ra ndanija pa mi juti nú'á habu ma'na xi xmá nsunda, ne bi xøgue mañã asta bi zønga nja'ti.

39 Ha nú'á ra ndá gá soldado mi 'bahni guetbu habu xqui 'bont'a ra Jesu bi hyanda xá hño hanja bi du'á, ne bi 'ñena:

—Xi majuañi go mi guehni rá T'u Ajuã.

40 Ne mi 'bahni nehe 'raya 'behñã mi handatho de yabu, 'ra de gue'u go mi gue'á ra Maria Magdalena, ne ra Salomé, ne ma'na

ra Maria rá nana ra Jose ne ra Cobo nú'a mbatsi de nú'a ma'na ra Cobo.

⁴¹Nú'u ya 'behña'u xqui dena ra Jesu nú'u bu mbi 'bu Galilea, ne go gue'u mi pēpi. Nehe mi 'bahni ndunthi ma'ra ya 'behña nú'u xqui 'ñoui ra Jesu pa Jerusale.

Ra Jesu bi t'agui

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴²Nura pa'a bri pont'a ra Jesu, go mi 'nara pa dega nthoqui, ngue'a rá hyax'a go ra sabdo ra pa dega tsaya.

⁴³Hangue 'bestho nura pa'a, ya mi ma da ya ra hyadi, bi ma ra Jose nú'a mrá me Arimatea bá nu ra nda Pilato, ne bi yut'i nsinque ra ntsu pa bi 'yapa nsequi da zucua rá ndo'yo ra Jesu de ja ra ponza pa da duts'i ma da 'yagui. Nú'a ra 'ñoh'a mi ja rá nsu ne xi mrá fadi ngue'a go mrá nda nehe de ra hmunts'a nda gá xodyo. Ne'a nehe mi t'omtho ha'mu da zohó rá 'mehni Ajuá pa da nda.

⁴⁴Pe ra Pilato mi hu rá mui gue hinxqui dutho, hangue nu'á bi zohna ra nda gá soldado pa bi 'yambi ua ya xqui du.

⁴⁵Y nu mi xipi gue ya xqui du, nu'bá ra Pilato bi umba nsequi ra Jose da duts'i.

⁴⁶Nu'bá ra Jose bi danga 'nara hoga t'axa dutu. Nepu bi zucua rá ndo'yo ra Jesu de ja ra ponza, ne bi mant'a ja nú'a ra dutu, ne bi duts'i ma bá agui ja 'nara nt'agui nú'a xqui se'ti ja 'nara medo. Nepu bi got'i co 'nara danga xingdo.

⁴⁷Y ra Maria Magdalena y ma'na ra Maria rá nana ra Jose bi hyandatho'u habu bi t'acuabi rá ndo'yo ra Jesu.

16

Ra Jesu bi yopa nte de ra du

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹Y de mi nde nú'a nsabdo, ya xqui thogui nú'a ra pa dega tsaya, ra Maria Magdalena ne ra Salomé ne nú'a ma'na ra Maria rá nana ra Jose bi danga 'raya hoga ñuni pa xa go'tsuahma ja rá ndo'yo ra Jesu.

²Y nurá hyax'a ndomingo xi 'nitho nú'a ra mudi pa de ra semana, bi ma'u pa da c'a'tsa ra nt'agui, ne bi zõñ'u põxhyadi.

³Ne de má 'ñu mri 'ñámbabi 'na ngu ma'na mi eñ'u:

—¿Ha hindi 'bahni 'bu to'o da pants'a ra do pa da xogahu ra gosthi nt'agui?

⁴Pe nu mi zõni'u bi hyandi gue ya xqui t'ent'a nú'a ra danga do xqui jot'a ra gosthi nt'agui.

⁵Nepu nu'ú bi yut'a mbo ra nt'agui ne bi hyanda 'nará enxe Ajuá mi hnequi ngu 'nara basja'i mi huhni ngue yá 'ñei'u, ne mi he 'nara t'axa he xi xmá ma. Nu'bá nu'ú xi bi ntsu.

⁶Ha nura enxe bi 'ñembabi'u:

—Ogu tsuha. Nuga dí padi gue guí hoñhu ra Jesu me Nasare nú'a bri pont'i. Xi juaa habu bi 'begui, pe ya jo'oua ngue'a ya xa yopa nte ma'na'qui.

⁷Rí maha bá xipabihu ra Pedro ne nú'u ma'ra yá nxadi gue nu'á ra da 'met'o pa Galilea, ne ja ma dí ntheuini'u ngu bi xipi.

⁸Nepu nú'u ya 'behña bi bõni de guehni ja ra nt'agui bi ma hnest'ihi, ne asta mri huat'i co ra ntsu. Ne hinto bi xipabi nú'a xqui hyandi ngue'a xi mi 'ñouitho ra ntsu.

Ra Maria Magdalena bi hyanda ra Jesu xqui nangui de ra du

(Jn. 20:11-18)

⁹Xudi'a ndomingo ya xqui yopa nte ra Jesu de ra du, go rá mudi bi ntheu ra Maria Magdalena nú'a to'o xqui 'yembabi yoto ya ts'ondahi.

¹⁰Nepu nura Maria bi ma bá c'a'tsa ya nxadi ne bi zudi mi tu yá ma'i mi zoni, ne bi xipabi'u gue ya xqui hyanda ra Jesu.

¹¹Pe mi 'yode ya nxadi bi mangua ra Maria Magdalena gue ra Jesu ya xqui yopa nte ne ya xqui ntheu, pe nu'ú himbi gamfri.

Ra Jesu bi ñgui yoho yá nxadi

(Lc. 24:13-35)

¹²Nepu 'mefa ra Jesu xqui mpata rá 'bai bá ntheu yoho yá nxadi nú'u mri ma pa ja ra mbonthi.

¹³Nepu nú'u yoho ya nxadi bi dama mengui pa bá xipa nú'u ma'ra gue nu'ú xqui ntheu ra Jesu. Pe nixi njabu himbi gamfri'u.

Ra Jesu bi umba yá 'befi yá nxadi

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴Nepu 'mefa ra Jesu bi zõni habu mi 'bui nú'u 'ret'ama'ra yá nxadi ora mri ñuni'u. Ne bi zai'u ngue'a hinxqui gamfri bi nú'u to'o xqui xipi gue nu'á ya xqui yopa nte ne xqui ñaui'u.

¹⁵Nepu bi 'ñembabi'u:

—Rí maha ja gatho rá nguni ra ximhai bá xiphu gatho ya ja'i nuna ra maça noya.

¹⁶Nu'á to'o da gamfri ne da nxistehe da mpõhõ, pe nu'á to'o hinda gamfri hinda mpõhõ, da 'mēdi pa nzantho.

¹⁷Y nu habu di 'bui ya gamfri, ma da 'yot'e'u nuya ya nt'udi: De ma thuhu da 'yenga thi ya ts'ondahi; ma da ña'u ma'ra ya 'ra'yo hñagui;

¹⁸ne nu'bá da mihi 'nara qu'eña, o da zi 'nara 'ñethi nú'a hote, hinte da ja'u; nu'ú da hñuxa yá 'ye ja ya da'thi ne da ñani.

Ra Jesu bi ma mahets'i

(Lc. 24:50-53)

¹⁹Mi uadi bi ñgui yá nxadi ra Zidada Jesu, nu'á bi ts'ixa pa mahets'i, ne bá hudi'a ja rá 'ñei Ajuá rá Dada.

²⁰Ha nuyá nxadi bi nxani bi ma haburaza bi mangua ra maça noya. Ne ra Zidada Jesu nú'a xqui ma mahets'i go gue'a mi fats'i'u mi

ø't'a ya dāngā nt'udi pa njab_u bi jamfri nú'a
ra maça noya mi mañ'ñ. Njab_u gue'a.

NSAN LUCA RA MAÇA HOGA T'ØDE NÚ'A BI 'YOFO NSAN LUCA

Ya mudi noya bi 'yofo Nsan Luca

¹ Nu'i nda Teofilo, ya gui padi gue ndunthi to'o ya xa 'yofo de gatho nú'a te xa nja de guecjuua.

² Nú'a bi 'yofo'u ma mahyεgui ngu nú'a manga nú'u to'o mi 'ñoui ra Jesu desde ra mudi ne xa xicju de rá maça noya'a.

³ Hanguε necagui di ofo nehe de nú'a stá padi. Stá 'ñani xá hño desde ra mudi, ne dí ofo 'ramats'u. Stá beni xá hño ga ofo pa ga pehn'abu,

⁴ pa njabu gui padi gue xi majuani nú'a xa si'a'i.

'Nara enxε bi ma de rá 'bui ra Xuua Xi'tsate

⁵ Ha nuya pa'u mrá ndá ra Erode de ja ra hai Judea, ne ja nú'a ra hai'a mi 'buhni 'nara macja mrá thuhu ra Sacaría nú'a mi mpefi co ya macja nú'u myá thuhu ya Abías ngue'a nehe'a mrá Abías. Ha nura 'behña ra Sacaría mrá thuhu ra Sabe nú'a xqui 'ñehe desde yá ja'i ndu ra macja nú'a mrá thuhu ra Aarón.

⁶ Nura Sacaría ne rá 'behña mi 'bui xá hño ja rá thandi Ajuá ne mi ø'tua gatho yá hmanda'a nú'u huts'i ja ra Maça T'ofu, ne himbi thimbabi'u ni 'nara ts'oqui.

⁷ Pe ni 'nara bātsi hinxqui me'tsi'u ngue'a ra Sabe himi tsa da me'tsa ra bātsi, ne ya xi myá daqu'ei'u.

⁸ Ha nura Sacaría co ma'ra yá mimacjauí nú'u mi mpehúi mahyεgui, bi dat'a ra pa da yut'a ja ra ndanija pa da xocambeni Ajuá.

⁹ Ne nu'á bi 'yøt'e ngu yá nzai pa da badi to'o da zo rá thuhu pa da yut'a mbo ra nija da tsat'a ra t'uts'i, y nura Sacaría go gue'a bi zo rá thuhu.

¹⁰ Ha nura ora mi tsat'a ra t'uts'i mbo ra nija, nura hmuntsja'i mbi 'ba thi de ra nija mi apabi Ajuá ngue'a mi gue'a ra ora de ra nsadi.

¹¹ Ts'a mi tsat'a ra t'uts'i ra Sacaría, mi damfri bi hyanda 'nara enxε mi 'bahni ja rá hyo ra ata habu t'exa ra njuspi ngue rá ngaha ra Sacaría.

¹² Ha nu mi hyandi gue mi 'bahni ra enxε nixi mi padi te da 'yøt'e co ra ntsu.

¹³ Ha nura enxε bi 'ñembabi'a:

—Sacaría, ogui tsu, ngue'a dá e ga xi'i gue nuri nsadi xuá 'yøde Ajuá. Nubyá, nuri 'behña ma da me'ts'a'i 'nari t'u, y nu'á ma gui hñu'mbabi rá thuhu dra Xuua.

¹⁴ Ne nu'i ma xi gui johya ndunthi de ri t'u, ne ndunthi ya ja'i ma da johya nu sta 'mai'a.

¹⁵ Ngue'a nu'á ma da nja rá nsu ja rá thandi Ajuá, y hinhya'mu ma da zi ra vinu

gá obxi nixi ma'ra ya vinu, ne ante da 'mai ya di hanpa rá ts'edi ra Maça Ndahi.

¹⁶ Y nu'á ma da zofu ya me Israel pa ndunthi de gue'u da ñobri de yá ts'oqui ne da yopa xocambeni Ajuá ma'na'qui.

¹⁷ Ne nu'á go di gue'a ma da 'met'o de ra Zidada, nehe ma da t'umba rá ts'edi ngu nú'a bi t'umba ra badi Elía, pa da umba 'nara ts'ofu ya dada pa da yopa mahui yá t'u, ne da zofu ya ts'o'yøde gá ja'i pa da nhyoga'yøde'u. Ne nu'á ma da zo ya ja'i pa stí 'ñe ra Zidada da gamfri'u.

¹⁸ Ha nura Sacaría bi 'ñembabi ra enxε:

—¿Hanja da za ga camfri de nú'a gui xicagui, gue nugui ne ma 'behña ya dyá daqu'ei'be?

¹⁹ Ha nura enxε bi 'ñembabi:

—Nugui drá Grabie, dúi 'bui ja rá thandi Ajuá pa dí pepabi, hanguε nu'á xuá mēncagui pa e ga xi'a'i nuya ya hoga noya ja juadi dá xi'i.

²⁰ Hanguε nubyá dí xi'i nehe, ma gui ngone, hinda za gui ña asta hinda 'mai ri t'u pa ja da za gui yopa ña ma'na'qui, ngue'a hinxca camfrigui nú'a stá xi'a'i. Pe nu'á ma da njabu ngu nú'a stá xi'a'i, ne nú'u ya pa'u bi manga Ajuá, gue'a ra pa da njabu.

²¹ Ha nú'u ya ja'i mi 'bai thi mi tømtho da bonga ra Sacaría, ha nu'á xqui ya'a mbo ra ndanija, hanguε nu'á himi pa te da beni.

²² Ha nu mi bonga ra Sacaría himi tsa da ñaui nú'u mi tøm'thi. Nu'bá nu'á bi batho gue nu'á xqui hyandua 'nará thedi Ajuá nuni mbo ra nija. Y nu'á mi ñaui ya ja'i pe dega señatho ngue'a xqui ngone.

²³ Ha nu mi uadi nú'u ya pa de rá 'befi ra Sacaría ja ra ndanija, bi ma'a pa ja rá ngu.

²⁴ Ne hints'u ya'a ya pa ra Sabe bi mudi bi nda'thi, y himbi bonga de ja rá ngu cat'a zana. Nu'á mi benga ja rá mfeni ne mi ena:

²⁵ "Ajuá co rá nhyoja'i xa 'yøtcagui njaua pa ya hinda nongagui ya ja'i."

'Nara enxε bi ma de rá 'bui ra zi Jesu

²⁶ Ha de rá 'rato zana Ajuá bá yopa pehna ra enxε Grabie pa bá ehe ja ra t'uca hnini nú'a rá thuhu Nasare de ra hai Galilea,

²⁷ pa bá c'a'tsa 'nara nxutsi mrá thuhu ra Maria. Nú'a ra nxutsi'a ya xqui t'adi pa da nthatui 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Jose nú'a xqui 'ñehe desde yá ja'i ndu ra ndá Davi.

²⁸ Ha nura enxε bi yut'a ja rá ngu ra Maria ne bi zenjua bi 'ñembabi:

—¡Ajuá xa ma'a'i ne 'bui con gue'i, ne ma'na xa jap'a'i que gatho ma'ra ya 'behña!

²⁹ Ha nu mi hyanda ra enxε'a ne mi 'yøde bi xipa nuya ya noya, ngu bi ntsu ne himbi badi te mri bonga nú'a bi xipi.

³⁰ Ha nura enxε bi 'ñembabi:

—Maria, ogui tsu, ngue'a Ajuá xi ri ma'a'i ne xa huahn'a'i.

³¹ Ne nubyá ma gui nda'thi ma gui pe'tsa 'nari t'u, ne gui hñu'mbabi rá thuhu dra JESU.

³² Y nu'á ma da me'tsa 'nara danga nsu, ngue'a nu'á go di gue'a drá T'u Ajuá bí 'bú mahets'i. Y nu Ajuá go gue'a ma da hñuts'i dega ndá ja ra hnini Israel ngu bi ndá ra Davi nú'a 'na de yá xita maya'bú.

³³ Ne nu'á ma da ndá ja ra hnini Israel pa nzantho, y hinhya'mú da ua rá hmanda.

³⁴ Nu'bú ra Maria bi 'ñembabi ra enxé:

—¿Hanja da za da njabú gue nugui hinstá nthatatho?

³⁵ Ha nura enxé bi 'ñembabi:

—Ra Maça Ndáhi da 'ñehe da zú'a'i ne rá ts'edi Ajuá bí 'bú mahets'i da 'ñehe da gop'atho ngu 'nara guui. Hangue nu sta 'mú nú'a ra zi bñtsi go di gue'a drá maça T'u Ajuá.

³⁶ Ne ri prima ra Sabe masque guí handi ya ra daqu'e'i pe ma da me'tsa 'nará t'u nehe. Mi hmá gue nu'á himi tsa da me'tsa ra bñtsi, pe nubyá ya ót'a 'rato zana da'thi.

³⁷ Ngue'a pa Ajuá otho ni 'nara t'ót'e xá hñei pa gue'a.

³⁸ Nepu ra Maria bi 'ñembabi ra enxé:

—Rá 'begogui Ajuá, dá 'yót'a ngu xcá xi-gagui.

Mi uadi bi mąnga ra Maria njabú, ra enxé bi ma 'bestho.

Ra Maria bi c'a'tsa ra Sabe

³⁹ De nuya pa'u mi menga ra enxé, bi dáma ma ra Maria ja 'nara hnini mbi ja ja ra t'óhó de ra hai Judea,

⁴⁰ pa rí zongaja rá ngu ra Sacaría. Y mi zóni bi yut'i bi zenjua ra Sabe.

⁴¹ Y nu mi 'yóde ra Sabe bi nzenjuate ra Maria, 'bestho ra ora'a bi 'ñanga ra bñtsi mbo rá múi ra Sabe, y ra Sabe bi hñanga ra Maça Ndáhi.

⁴² Ne bi ñá nts'edi ne bi 'ñemba ra Maria:

—Ajuá xa jap'a'i que gatho ma'ra ya 'behñá, nehe xa japá ri bñtsi.

⁴³ Nugui hindí 'ñepcagui e da zongagui rá nana ma Zidadahu.

⁴⁴ Ngue'a nu ndá óde gá nzenjuate, numa bñtsi co ra johya bi dáma 'ñani mbo ma múi.

⁴⁵ Ajuá da jap'a'i ngue'a xcá camfri nú'a bi xi'a'i, ngue'a ma da njabú ngu nú'a xa xi'a'i.

⁴⁶ Nepu bi 'ñena ra Maria: Nugui xi drí xocambeni ma zi Hmu con gatho ma múi,

⁴⁷ ne xi ri johya ma coraso de nú'a xa 'yót'cagui Ajuá ma Pohóte.

⁴⁸ Ngue'a nugui 'nará zi hyoya 'begogui Ajuá, masque njabú pe nu'á xa huancagui.

Desde nubyá ya ja'i ma da 'ñengagui gue Ajuá xa japcagui.

⁴⁹ Ajuá nú'a xi ja rá ts'edi xa 'yót'ca nuya ya danga t'ót'e, y xi rá nsunda rá thuhu'a.

⁵⁰ Nu'á nzantho ma da nja rá nthe cate pa gatho nú'u to'o da 'yóte'a.

⁵¹ Ne nu'á xa 'yót'a ya danga 'bēfi co rá danga ts'edi,

ne xa dápa gatho nú'u to'o mri 'ñexa sehe.

⁵² Ne xa hñacua yá nsu gatho nú'u to'o xi mi ja yá danga nsu,

ne go xa guxa ya zi hyoya.

⁵³ Ne gatho nú'u to'o mi othobi, bi t'umbabi, ha nu'u tó'o mi jabi, bi 'ñothobi.

⁵⁴ Ne bi maxa ra hnini Israel nú'u pepabi, ne himbi pumfri da huequi'u.

⁵⁵ Xa 'yót'a njabú ngu xqui ñá'tuabi ndu ma dadahu ra Abrá ne gatho yá ja'i,

gue hinhya'mú ma da pumfri da huequi'u.

Gue'a gatho bi mąnga ra Maria.

⁵⁶ Y ra Maria bi gohuini ra Sabe ngu hñu nzana ja rá ngu'a, ne 'mefa bi menga pa ja rá ngu.

Rá 'bú ra Xuua Xi'tsate

⁵⁷ Nepu bi zó ra pa bi 'mú rá t'u ra Sabe.

⁵⁸ Ne nu'bú gatho yá 'nangu ne nú'u mi ja te yá njaui bi ma bá c'a'tsi pa bi johyauí ngue'a bi 'yóde'u gue Ajuá xi xqui japi'a pa bi 'mú rá bñtsi.

⁵⁹ Ha nurá hñato ma pa bi thu'tsua ra seña ja rá ndo'yo ra bñtsi ngu yá nza'i'u, ne ja mi 'búhni ma'na'qui yá 'nangu ne nú'u mi ja te yá njaui. Ne mi beni'u xa hñu'mbabi dra Sacaría nehe ngu rá thuhu rá dada.

⁶⁰ Pe nurá nana himbi ne, hangue bi 'ñena:

—Hina, hinga hu'mbabihú njabú, ngue'a ma da thu'mbabi dra Xuua.

⁶¹ Ne bi t'embabi ra Sabe:

—¿Hanja ma da thu'mbabi njabú gue ni 'nari ja'ihú hingrá thuhu ra Xuua?

⁶² Nepu bi t'utua ra seña ra Sacaría nda'a ra thuhu mi ne'a da hñu'mbabi ra bñtsi.

⁶³ Nepu nu'á ngue'a xqui ngone hangue bi 'yadi 'na xeni ra xithe, ne ja bi 'yofoni gue nura bñtsi drá thuhu ra Xuua. Y gatho ya ja'i xi bi 'yó ngue'a bi hñu'mbabi njabú.

⁶⁴ Y ra ora'a 'bestho bi za bi yopa ñá ra Sacaría, ne bi múdi bi xocambeni Ajuá.

⁶⁵ Y gatho nú'u yá 'nangu xi bi ntsu, ne gatho ja ya t'óhó de Judea habu mi 'bú ya ja'i bi 'ño ra 'bede de nú'a xqui nja.

⁶⁶ Ne gatho nú'u to'o mi padi mi 'yo yá mfeni'u ne mri 'ñámbabi 'na ngu ma'na, ne mi ena'u:

—¿Te ma nsu ma da t'umbabi nú'a ra bñtsi'a 'bú?

Mi mąnga njabú'u ngue'a Ajuá mi japi'a co rá ts'edi.

Ra Sacaría bi nsunda Ajuá

⁶⁷ Nura Sacaría rá dada ra bñtsi mi hanpa rá ts'edi ra Maça Ndáhi bi mąnga 'raya noya ngu Ajuá bi 'ñutuabi da ma, ne bi 'ñena:

⁶⁸ Xá nsunda Ajuá ma zi Hmuhú núju dyá me Israelhu,

ngue'a nuya pabya ma da 'ñehe 'na to'o da pøhøguih nũjũ go rá hninguih'u'a.

⁶⁹ Nuya pabya ma dua pencahu 'nara Pøhøte nú'a xi ja rá ts'edi.

Nu'á ma da 'ñehe desde yá ja'i ndu ra ndá Davi nú'a mrá 'bego Ajuá.

⁷⁰ Gue'a bi ñatcaguih Ajuá ngu nú'a bi mąnga yá maça 'mehni'a desde maya'bu.

⁷¹ Bi ñatcahu gue da ñangaguih de ma ncontrahu ne de gatho nú'u to'o ri utsaguih.

⁷² Nehe mi ma gue mi ma da me'tsua ra nthecate ndu ma xitahu,

ne hinhya'mu mi ma da pumfri nú'a ra maça cohi xqui gohui'u.

⁷³ Guehna ra cohi bi 'yøt'a Ajuá co ndu ma dadahu ra Abrá,

⁷⁴ gue mi ma da ñangaguih de ma ncontrahu

pa ga pepabih'u'a nsinque 'nara ntsu,

⁷⁵ ne ga 'yohu xá hño ne ga 'buhu xá nt'axi ja rá thandi'a gatho ya pa de ma tehu.

⁷⁶ Y ra Sacaría bi 'ñemba rá ba'tsi:

Nu'i ma zi t'u'i, go gue'i ma drá 'mehni'i Ajuá bí 'bu mahets'i,

ngue'a go ma gui 'bet'o de ra Zidada pa gui hocua rá 'ñu'a.

⁷⁷ Nu'i go ma gui zopabi rá hnini Ajuá pa da ba'di'u ra Pøhøte ne da mpøhø'u,

ne da zudi ra pumbate de yá ts'oqui.

⁷⁸ Ngue'a Ajuá xa mescahu ra hmäte ne ra nthecate,

hangue nu'á ma da mencahu 'nara hyats'i desde mahets'i pa go gue'a da yotca ma mfenihu,

⁷⁹ nehe pa da yo'tua yá mfeni gatho nú'u 'bu ja ra 'bexuui ne nú'u ri ma ja ra 'ñu dega du.

Hangue nu'á ma da 'ñehe pa da yotcahu 'nara 'ñu xá hño pa grá 'buhu te rá 'ñenthø.

Nuna guehna bi mąnga ra Sacaría.

⁸⁰ Y nura zi Xuua 'yo mri te'a ne 'yo mi umba ra ts'edi ra Mąca Ndahi. Ne bá 'bui ja ra mbonthi asta bi zø ra pa bi mudi bi zofø ya me Israel.

2

*Rá 'bui ra Jesucristo
(Mt. 1:18-25)*

¹ De nuya pa'u, nura dąnga ndá Augusto Cesa bi manda da t'opabi yá thuhu gatho ya ja'i de maxøgue ra hai habu mrá ndá'a, pa da 'bede'u.

² Gue'bu mrá gobierhnu ra Cirenio ja ra hai Siria nú'bu bi nja nuna ra mudi padro.

³ Gatho ya ja'i mi pe'tsi da menga ja yá hnini cada 'na habu myá mengu, pa da t'opabi yá thuhu'u.

⁴ Hangue ra Jose bi bønga de ja ra hnini Nasare de ra hai Galilea pa bi ma ja ra hnini Belé de ja ra hai Judea, ngue'a ja mrá menguni ndu ra ndá Davi, ha nura Jose ja xqui 'ñehni de ja yá ja'i ra Davi.

⁵ Bi ma ja ra hnini Belé pa da t'opabi yá thuhu'u, bi meui ra Maria nú'a xqui 'yadi pa da nthatui, ha nu'á ya mi da'thi de rá ba'tsi.

⁶ Ha de mbi 'bui'u ja ra hnini Belé, bi zø ra pa da 'mui rá ba'tsi ra Maria.

⁷ Ha de guehni bi 'mu rá mudi t'u, bi mant'i co yá 'mant'i, ne bi megui habu mi ja 'nara hñunga mbo'ni, ngue'a ya mi otho habu da t'umba ntsaya'u.

'Raya ma'yo bi c'a'tsa ra zi Jesu

⁸ Ne de guehni guetbu de ra hnini Belé mi 'buhni 'raya ma'yo ja ra mbonthi mi su yá deti dega xuui.

⁹ Nepu nu'ú mi damfri bi hyandua 'nará enxé Ajuá, ne 'nara dąnga hyats'i bi yot'a gatho rá nthets'i habu mi 'bui'u, y ra ora'a xi bi ntsu'u.

¹⁰ Pe nura enxé bi 'ñembabi'u:

—Oguí tsuhu, ngue'a drá 'ñehe ga xi'ahu 'raya hoga noya nú'u pa xi gui johyahu nu'ahu ne gatho ma'ra ya ja'i.

¹¹ Ngue'a nubya xa 'mui ja rá hnini ndu ra ndá Davi 'nara Pøhøte pa gue'ahu, y nú'a go gue'a ra Cristo ra zi Hmu bá 'behni pa da ndá.

¹² Y po má nseña gui tsuhu ra ba'tsi xa 'bant'i co yá 'mant'i ne xa 'begui habu ja 'nara hñunga mbo'ni.

¹³ Y de mi uadi bi mąnga njabu nura enxé'a, mi damfri'u bi hyanda ma'ra ya enxé de mahets'i mi hnequi mahyegui con gue'a, mri xøcambeni Ajuá ne mi eñ'u:

¹⁴ ¡Drá nsunda Ajuá bí 'bu mahets'i, ne dá 'mui co 'nara hoga'mui ya meximhai nú'u xa zutua rá hmäte'a!

¹⁵ Nepu nu mi menga ya enxé pa mahets'i ya ma'yo bi mudi bi 'ñembabi 'na ngu ma'na:

—Maha Belé, ma ga c'a'tshu te xuá nja de guehni de nú'a xa xicaguih rá enxé Ajuá.

¹⁶ Nepu nu'ú bi ma hnest'ihi, y bi zøni bi zudi'u ra Jose ne ra Maria co rá ba'tsi nú'a mi 'beni ja 'nara hñunga mbo'ni.

¹⁷ Y nú'u ya ma'yo mi hyanda ra ba'tsi, bi mudi bi mede gatho nú'a xqui xipabi ra enxé de gue'a.

¹⁸ Ha gatho nú'u bi 'yøde xi bi 'yø de nú'a mi man'u.

¹⁹ Pe nura Maria xi mi pe'tstho ja mbo rá mfeni nuya ya noya pa da bentho.

²⁰ Nepu nuya ma'yo bi mengui xi mri xøcambeni Ajuá por gatho nú'a xqui 'yøde ne xqui hyandi, ngue'a nu'ú xqui zudi ngu nú'a xqui sipabi'u.

Ra zi Jesu bri dapa ja rá 'ye Ajuá

²¹ Ne rá hñato ma pa de xqui 'mu ra ba'tsi, bi thu'tsua ra seña ja rá ndo'yo ngu yá

nzai'u. Ne bi thu'mbabi ra JESU ngue'a gue'a xqui xipabi ra εηξε ra Maria desde ante da nda'thi de gue'a.

²² Y nu mi ua yá pa ra Maria bi nt'axqui pa da yopa yut'a ja ra nija ma'na'qui ngu xqui 'yofu ra Moise ja ra ley, nepu ra Jose ne ra Maria bi zixa ra zi bātsi pa ja ra ndanija Jerusale pa dí dāpabi ja rá 'ye Ajuā.

²³ Bi 'yot'a njabu'u ngue'a xqui t'ofu ja rá ley Ajuā gue gathu nū'u ya mudi bātsi da 'mūi ne 'bu dya ts'unt'u gue'u mahyoni da t'eque pa Ajuā.

²⁴ Nehe bi ma'u ja ra ndanija pa bi hñā'tsuabi ra 'baha Ajuā, ngue'a njabu'ena ja rá ley Ajuā gue 'bu 'nara 'behñā da 'mū rá bātsi, mahyoni da zixa yoho ya zi joñ'o o yoho ya zi domitsu pa ja dí hyopabini Ajuā dega 'baha.

²⁵ De nuya pa'u, mi 'bu 'nara 'ñohō nuni Jerusale mrá thuhu ra Simiu. Nú'á xi mi 'yo xá hño ja rá thandi Ajuā, ne mi tō'mi da hyanda ra Nante nū'a to'o ma da ñani ya me Israel, ne nurá Maça Ndāhi Ajuā mi 'bui con gue'a.

²⁶ Ne go gue'a xqui xipabi Ajuā gue hinda du asta hinda hyanda ra Cristo nū'a xqui mā Ajuā ma dua pēhni.

²⁷ Nu'á xqui ma ja ra ndanija ngue'a ra Maça Ndāhi xqui tsits'i, y ra ora'a mi 'buhni mbo, bi yut'a ra Jose nehe co ra Maria mri zi ra zi t'uca Jesu pa e da 'yent'ua ja rá 'ye Ajuā ngu xqui mānga rá ley Ajuā.

²⁸ Nepu de guehni ra Simiu bi zinga ra t'uca 'uene ne bi 'yents'a ja yá 'ye ne bi xocambeni Ajuā bi 'ñena:

²⁹ Nu'i Ajuā ma Dada'i, ya da za gui tsixcagui de guecua, ya bi hñu ma mui ngue'a ya stá handi xa njabu ngu nū'a gá xicagui.

³⁰ Ya stá handi co ma da ra Pōhōte,

³¹ nūna xcuá pēhni pa da pōhō gathu ya ja'i.

³² Nuna go guehna ngu 'nara ñot'i pa da yo'tua yá mfeni gathu nū'u hingyá me Israel,

y po rá nguehna ma da nja rá nsu ri hnini Israel.

³³ Ha nura Jose ne ra Maria rá nana ra Jesu mi 'yode nū'u ya noya mi mānga ra Simiu de ra t'uca 'uene, nū'ú xi bi 'yō'u.

³⁴ Nepu nura Simiu bi 'yapa Ajuā da japi'u. Ne bi 'ñembabi ra Maria rá nana ra Jesu:

—Nuna 'uene xuá 'bēhni pa da pōhō ndunthi ya me Israel, pe ndunthi de gue'u ma da utsa ne da 'mēdi'u.

³⁵ Y njabu po rá ngue ri t'u ma da hnequi gathu nū'a beni ja yá mfeni cada 'nara ja'i. Y pa gue'i ma gui thogui 'nara dānga dumui ngue'a ma da t'utsa'i ri t'u.

³⁶ Ne mi 'bu 'nara 'behñā mrá thuhu ra Ana nū'a mi ñā co rá ts'edi rá Maça Ndāhi Ajuā. Y nū'a ra 'behñā'a mrá t'ixu 'nara 'ñohō mrá thuhu ra Fanuel, xqui 'ñehe desde

yá ja'i ndu ra Aser. Y nu'á ya xi mrá zi daqu'ei. Nú'bu xi mrá bātsa nxutsitho bi nthāti, ne nsōcta yoto njeya bi 'māhui rá dame.

³⁷ Y ya mi ø't'a goho'rate ma goho njeya xqui mviuda. Nu'á himi pōni de ja ra nija, ngue'a nzāntho mi pēpabi Ajuā ma pa ra xuui, mri ayuna ne xi mi apabi Ajuā.

³⁸ Ora mi 'buhni ra Jose ne ra Maria co ra t'u'uene mbo ra ndanija, ra ora'a bi yut'a ra Ana nehe, ne bi umba njamādi Ajuā. Nepu bi mudi bi xipabi de ra zi bātsi nū'u to'o gathu mi tō'ma ra Nante nū'a to'o da ñanga ra hnini Jerusale.

Ra zi Jesu bi menga ja ra hnini Nasare

³⁹ Nepu mi uadi ra Jose ne ra Maria bi 'yot'a gathu ngu nū'a xqui manda ja rá ley Ajuā, bi menga pa ja yá hnini Nasare de ja ra hai Galilea.

⁴⁰ De guehni ra bātsi mri 'yo rá te, ne 'yo mri nja rá ts'edi, ne 'yo mri nja rá mfadi, y Ajuā mi japabi ndunthi'a.

Ra zi Jesu mi 'buhni ja ra ndanija

⁴¹ Tat'a jeya mi pa ra Jose ne ra Maria pa da nu ra ngo de ra pascua nuni Jerusale.

⁴² Y de mi juata 'ret'amayoho njeya ra Jesu, bi ma ri hñu'u pa Jerusale pa da nu ra ngo ngu myá nzai'u.

⁴³ Y nu mi ua ra ngo, bá penga ra Jose ne ra Maria, ha nura Jesu bá cohi de guehni Jerusale nsinque bi bā rá nana ne ra Jose.

⁴⁴ Nu'á mi hu yá mui gue mbra 'ñoui ma'ra ya ja'i nū'u bá pengūi ja ra ngo. Bi 'ño maxōgue 'na pa ra 'ñu, asta ja 'mēfa bi 'ñani'u ra bātsi, bi 'ño bi 'yambabi nū'u mi ja te yá njau ne yá mpadi.

⁴⁵ Pe himbi zadi'u de guehni, hangue bi yopa mengui'u pa Jerusale pa dua honi.

⁴⁶ Nepu rá hñupa bi zadi mi 'buhni mbo ja ra ndanija mi huhni madetho de ya xahnate de ra ley mi østho nū'a te mi mañ'u nepu nū'a mi ø'tua ya nt'ani'u.

⁴⁷ Gathu nū'u ya ja'i to'o mi øde nū'a mi mañ'a xi mri 'yō ngue'a xi mi ja rá mfadi'a ne mi thādi xá hño nū'u ya nt'ani mi t'ø'tuabi nehe.

⁴⁸ Y nu mi hyanda rá nana ne ra Jose gue mi huhni co ya xahnate de ra ley, himi padi te da beñ'u. Y nurá nana bi 'ñembabi:

—Ma zi t'u'i, ¿hanja xcá 'yotcahe njabu? Nugui ne ri dada go dí hoñ'ahe co ndunthi ra dumui.

⁴⁹ Pe ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—¿Pa te gui jacju guí hongaguihu? ¿Ha hingui pahue nugui mahyoni ga pēpa rá 'befi ma Dada?

⁵⁰ Pe nu'á nixi mi padi te mri bōnga nū'u ya noya bi xipabi'u.

⁵¹ Nepu de guehni bi mēui rá nana ne ra Jose bi menc'u pa ja ra hnini Nasare, ne nu'á bi sigui bi 'yotua yá ts'ofu'u. Ha nurá nana

mi pe'stho ja rá mfeni gatho nú'a te bi nja co rá t'u.

⁵² Y nura Jesu 'yo mri te rá mfadi ne rá ndangui, ne Ajuá xi bi hopa rá 'maí'a, ne ya ja'i nehe.

3

Ra Xuua Xi'tsate mi zofo ya ja'i ja ra mbonthi

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ De ya xqui ndá 'ret'amacut'a njeja ra danga ndá Tiberio Cesa nú'a mi 'bu Nroma ne mrá ndá ja ndunthi ya hai de ra ximhai, nehe gue'bu mrá ndá ra Poncio Pilato nuni ja ra hai Judea, nehe mrá ndá ra Erode nuni ja ra hai Galilea, nehe mrá ndá nurá cu ra Erode nú'a mrá thuhu ra Lipe nuni ja ra hai Iturea ne ja ra hai Traconite, nehe mrá ndá ra Lisania nuni ja ra hai Abilinia.

² Gue'bu myá danga ndá gá macja ra Anás ne ra Caifá. Ha de nura jey'a'a Ajuá bi umba ya noya ra Xuua nú'a mrá t'u ra Sacaría de mbi 'bu ja ra mbonthi, pa da zo ya ja'i.

³ Nu'bu ra Xuua bi ma gatho rá nthets'i ra dathe Jordá, ne mi embabi ya ja'i gue da ñobri de yá ts'oqui ne da nxistehe pa njabu Ajuá da pumbabi yá ts'oqui'u.

⁴ Nú'á njabu bi zofo ya ja'i gue da hñoqui'u ja yá mfeni pa nu sta zø ra zi Hmu da gamfri'u, hangue bi njabu ngu nú'a xqui 'yofo ra badi Isaía ja ra Maça T'ofu nu habu ena:

Ma da nt'ode 'nara ja'i da ña nts'edi ja ra mbonthi ne ma da 'ñena:

"Hocuahú xá hño rá 'ñu ra zi Hmu, juanhú gatho ya ts'aca'ñu.

⁵ Gatho ya hñe dra hñu'tsi,

ne dra tanga ya ndants'i, ne dra yø'ta ya t'øhø,

ne dra juana ya nønts'a'ñu,

ne da thoqui gatho habu hindi 'bui xá hño.

⁶ Y gatho ya ja'i da hyandi te xa 'yøt'a Ajuá pa da mpøhø'u."

⁷ Nepu mi pa ya ja'i mi c'a'tsa ra Xuua pa da xi'tsi'u, y nu'á mi embabi'u:

—jGyá ts'oja'ñu ngu ya zate qu'eña! ¿Ha gui hu ri maíhu gue ngue'a xcá ehua ya xcá 'ba'tuahú rá cué Ajuá xa 'ñepu?

⁸ Mahyoni gui 'yohu xá hño pa da hnequi gue majuaní xcá ñobrihu de ri ts'oqui'u. Oxqui ma gui 'ñexhu gui 'ñeñhu: "Nuje ma dadahe ndu ra Abrá, hangue hinte ga jahe." Ngue'a ngui dí xi'ahu gue Ajuá da za da japi da nja'i nuya ya do pa dyá t'u ra Abrá.

⁹ Dí xi'ahu gue 'bui guetbu Ajuá, ngu 'na to'o hã ra t'égui pa da zecua yá 'yu ya za. Gatho nú'u ya za hingui unga yá hoga fruta ma da ts't'i ne da thøt'a ja ra tsibi. Njabu Ajuá ma da hyøt'ahu ja ra nidu 'bu hingui ñobrihu ne gui 'yohu xá hño.

¹⁰ Nepu nuya ja'i bi 'yamba ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—Nu'bu ¿te mahyoni ga øthebya?

¹¹ Nu'bu ra Xuua bi 'ñembabi:

—Nu'a tó'o pe'tsa yoho yá pahni, dá umba 'na nú'a to'o othobi. Ha nu'a tó'o pe'tsa te da zi, mahyoni da ñohui nú'a to'o othobi.

¹² Nehe bi ma bá c'a'tsa ra Xuua 'raya 'ñatsa nguxboja. Nú'ú bi ma da nxistehe nehe, ne bi 'yambabi ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—Xahmate, xi nuje, ¿te mahyoni ga øthe?

¹³ Ha nura Xuua bi 'ñembabi:

—Nu'a mahyoni gui 'yøthú, cobrahú ngu nú'a manga ra ley, ogui cømbahú yá boja ya ja'i.

¹⁴ Nehe 'raya soldado bi 'ñembabi ra Xuua:

—Xi nuje, ¿te mahyoni ga øthe?

Ha nura Xuua bi 'ñembabi:

—Oto gui pepabihu, ne ogui pihu ya ja'i co nú'a ra nsu xa t'a'ahu, nixi gui hyøxhu ra thai ya ja'i. Nu'a gui 'yøthú, johyahú co nú'a gui tahahu, ogui nehu ma'na.

¹⁵ Ha nuya ja'i himi padi te da beni de ra Xuua, ua go mi gue'a ra Cristo nú'a xqui hmá da 'behni pa da ndá, ua hina.

¹⁶ Nepu nura Xuua bi 'ñembabi'u:

—Nugui dí xi'ts'a'ihu co ra dehe, pe bra 'befa ma'na nú'a to'o ma da xi'ts'a'ihu co ra Maça Ndahi ne asta ngu dí faspí co rá ts'edi. Nú'á ma'na ja rá ts'edi de guequi ne hini 'ñepcagui ngugui ga xo'tuabi yá nthasthi de yá zesthi.

¹⁷ Nu'á nja ngu 'nara mefi ya o ja rá 'ye ra pala pa da mica ra trigo, y nu stí uadi da miqui'a, da munts'i da me'tsi, ha nura paha da gat'a ja ra tsibi. Njabatho nehe nú'a bra 'befa de guequi ma da munts'a nú'u dí 'yo xá hño pa da 'maí con gue'a, ha nu'u hindi 'yo xá hño ma da hyøt'a ja ra tsibi.

¹⁸ Njabu ne co ma'ra ya hoga ts'ofu ra Xuua mi utua ya ja'i de ra maça hoga t'øde.

¹⁹ Y nú'bu gue'bu bi zai'a ra ndá Erode ngue'a xqui zimbabi rá 'behña rá cu nú'a mrá thuhu ra Lipe, ne xqui 'yøt'a ma'ra ya t'øt'e xá nts'o.

²⁰ Pe nura Erode himbi ne bi ntsø'mi. Nu'a bi 'yøt'e, bi 'yøt'a ma'na ra t'øt'e xi xá nts'o, bi gu ra Xuua ne bi got'a fadi.

Rá sistehe ra Jesu

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Pe ante dra ju ra Xuua da jot'a fadi, bi ma ra Jesu habu mi xi'tsate'a pa da nxistehe'a nehe. Ne ts'a mi apabi Ajuá ra Jesu, bi xogui mahets'i,

²² y nurá Maça Ndahi Ajuá bá cai ngu 'nara domitsu bi zøhø ja gue'a. Ne bi nt'øde 'nara noya de mahets'i bi 'ñena:

—Nu'i go gue'i ma hmáça T'u'i, xi dri jøhya de gue'i.

Yá mudi ja'i de ra Jesucristo

(Mt. 1:1-17)

²³ Ra Jesu mi pe'tsa ngu 'natema'ret'a njeya nu mi muta rá 'befi. Ne mi t'ena gue

nurá dada'a go mrá Jose. Ha nurá dada ra Jose mrá thuhu ra Elí,

²⁴ ha nurá dada ra Elí mrá thuhu ra Matat, ha nurá dada ra Matat mrá thuhu ra Leví, ha nurá dada ra Leví mrá thuhu ra Melqui, ha nurá dada ra Melqui mrá thuhu ra Jana, ha nurá dada ra Jana mrá thuhu ra Jose nehe,

²⁵ ha nurá dada nú'a ma'na ra Jose mrá thuhu ra Matatía, ha nurá dada ra Matatía mrá thuhu ra Amós, ha nurá dada ra Amós mrá thuhu ra Naum, ha nurá dada ra Naum mrá thuhu ra Esli, ha nurá dada ra Esli mrá thuhu ra Nagai,

²⁶ ha nurá dada ra Nagai mrá thuhu ra Maat, ha nurá dada ra Maat mrá thuhu ra Matatía nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Matatía mrá thuhu ra Semei, ha nurá dada ra Semei mrá thuhu ra Jose nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Jose mrá thuhu ra Judá,

²⁷ ha nurá dada ra Judá mrá thuhu ra Joana, ha nurá dada ra Joana mrá thuhu ra Resa, ha nurá dada ra Resa mrá thuhu ra Sorobabel, ha nurá dada ra Sorababel mrá thuhu ra Salatiel, ha nurá dada ra Salatiel mrá thuhu ra Neri,

²⁸ ha nurá dada ra Neri mrá thuhu ra Melqui nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Melqui mrá thuhu ra Adi, ha nurá dada ra Adi mrá thuhu ra Cosam, ha nurá dada ra Cosam mrá thuhu ra Elmodam, ha nurá dada ra Elmodam mrá thuhu ra Er,

²⁹ ha nurá dada ra Er mrá thuhu ra Josué, ha nurá dada ra Josué mrá thuhu ra Elieser, ha nurá dada ra Elieser mrá thuhu ra Jorim, ha nurá dada ra Jorim mrá thuhu ra Matat nehe,

³⁰ ha nurá dada nú'a ma'na ra Matat mrá thuhu ra Leví nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Leví mrá thuhu ra Simiu, ha nurá dada ra Simiu mrá thuhu ra Judá nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Judá mrá thuhu ra Jose nehe, ha nurá dada nú'a ma'na ra Jose mrá thuhu ra Jonán, ha nurá dada ra Jonán mrá thuhu ra Eliaquim,

³¹ ha nurá dada ra Eliaquim mrá thuhu ra Melea, ha nurá dada ra Melea mrá thuhu ra Mainán, ha nurá dada ra Mainán mrá thuhu ra Matata, ha nurá dada ra Matata mrá thuhu ra Natán,

³² ha nurá dada ra Natán mrá thuhu ra Davi, ha nurá dada ra Davi mrá thuhu ra Isai, ha nurá dada ra Isai mrá thuhu ra Obed, ha nurá dada ra Obed mrá thuhu ra Boos, ha nurá dada ra Boos mrá thuhu ra Salmón, ha nurá dada ra Salmón mrá thuhu ra Naasón,

³³ ha nurá dada ra Naasón mrá thuhu ra Aminadab, ha nurá dada ra Aminadab mrá thuhu ra Aram, ha nurá dada ra Aram mrá thuhu ra Esrom, ha nurá dada ra Esrom mrá thuhu ra Fare, ha nurá dada ra Fare mrá thuhu ra Judá nehe,

³⁴ ha nurá dada nú'a ma'na ra Judá mrá thuhu ra Cobo, ha nurá dada ra Cobo mrá thuhu ra Isaac, ha nurá dada ra Isaac mrá thuhu ra Abrá, ha nurá dada ra Abrá mrá thuhu ra Taré, ha nurá dada ra Taré mrá thuhu ra Nacor,

³⁵ ha nurá dada ra Nacor mrá thuhu ra Serug, ha nurá dada ra Serug mrá thuhu ra Ragau, ha nurá dada ra Ragau mrá thuhu ra Peleg, ha nurá dada ra Peleg mrá thuhu ra Eber, ha nurá dada ra Eber mrá thuhu ra Sala,

³⁶ ha nurá dada ra Sala mrá thuhu ra Cainán, ha nurá dada ra Cainán mrá thuhu ra Arfaxad, ha nurá dada ra Arfaxad mrá thuhu ra Sem, ha nurá dada ra Sem mrá thuhu ra Noé, ha nurá dada ra Noé mrá thuhu ra Lamec,

³⁷ ha nurá dada ra Lamec mrá thuhu ra Matusale, ha nurá dada ra Matusale mrá thuhu ra Enoc, ha nurá dada ra Enoc mrá thuhu ra Jared, ha nurá dada ra Jared mrá thuhu ra Maalaleel, ha nurá dada ra Maalaleel mrá thuhu ra Cainán nehe,

³⁸ ha nurá dada nú'a ma'na ra Cainán mrá thuhu ra Enós, ha nurá dada ra Enós mrá thuhu ra Set, ha nurá dada ra Set mrá thuhu ra Adá, ha nurá Dada ra Adá, go gue'a Ajuá bí 'bù mahets'i, ngue'a go bi hyoqui'a.

4

Ra ts'ondáhi mi xaxa ra Jesu

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Mi uadi bi nxistehe ra Jesu bi ma de guehni ja ra dāthe Jordá mi hanpa rá ts'edi ra Māca Ndāhi. Nepu ra Māca Ndāhi bi zits'i ja 'nara mbonthi.

² Ne ja bá 'būhni ñote ma pa. Y de guehni bi zø ra ts'ondáhi habu mi 'bui'a pa da xaxi pa xamā xa ts'ocuahmā rá mfeni'a. Ne nura Jesu hinte xqui zi de nú'u ñote ma pa'u, ja 'mefa bi zø ra thuhu.

³ Nepu de mi zø ra thuhu'a, ra ts'ondáhi bi 'ñembabi:

—'Bū go gue'i rá T'u'i Ajuá, japabi xā da nthuhme nuna ra do.

⁴ Ha nura Jesu bi dādi ne bi 'ñembabi:

—Xa nt'ofu ja ra Māca T'ofu habu ena njaua: “Hingue hõnse po ra thuhme da za da 'mū ra ja'i, gatho nú'a mā Ajuá go gue'a umba rá te ra ja'i.”

⁵ Nepu de guehni ra ts'ondáhi bi zixa ra Jesu ja 'nara t'õhø xi xmá hñets'i pa bi 'ñutua gatho ya hnini de maxøgue ra ximhai, y 'bestho ra ora'a bi hnequi gatho ya hnini.

⁶ Y nura ts'ondáhi bi 'ñembabi:

—Nugui da za ga 'ra'a gatho ra ts'edi ne gatho ra dānga nsu de nuya ya hnini, ngue'a go xa t'entc'a ma 'ye gathoyu, y nugui da za ga umbabi to'o go ga nega.

7 Høñse 'b_u gui ndandiñahmu ne gui nsundagui, gatho go da 'yo ri 'yeyu.

8 Pe nura Jesu bi ðadi ne bi 'ñembabi:

—'Uegue de guegui, nu'i Satá. Ngue'a xa nt'ofu ja ra Maça T'ofu gue Ajuá ri Hmu go gue'a gui nsunda, ne høñse'a gui pɛpabi.

9 Nepu de guehni ra ts'ondahi bi zixa ra Jesu ja ra hnini Jerusale ne bi pø'tsa asta xi mañá ra ndañija ne bi 'ñembabi:

—'Bu go gue'i rá T'u'i Ajuá, 'yenga ra sagui pa rí ga'ti xa.

10 Cabo xa nt'ofu ja ra Maça T'ofu habu ena:

Ajuá dua pehna yá enxe pa da su'a'i.

11 Ne da mip'a ri 'ye

pa njabu hingui tsama'ñu ri ua nu xcri tsonga ja ra hai.

12 Nu'bú ra Jesu bi ðadi ne bi 'ñena:

—Nehe xa nt'ofu ja ra Maça T'ofu habu ena: "Ogui xaxa Ajuá ri Hmu pa gui 'ñena gue da max'i."

13 Y nu mi uadi ra ts'ondahi bi 'yøt'a gatho ngu nú'a xqui 'ye'mbi pa xa hyathma ra Jesu, nu'á bi 'uegue de ra Jesu 'raya pa.

Ra Jesu bi futa rá 'befi nuni Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 De guehni ra Jesu bi menga pa ja rá hai Galilea mi hanpa rá ts'edi ra Maça Ndahi, y bi 'ño rá 'bede'a ja gatho rá nguni nura hai'a.

15 Y nú'a mi cut'a ja ya nija pa mi utuate, ne gatho ya ja'i mi e'tsua rá nsu'a.

Ra Jesu mi 'buhni Nasare

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

16 Nepu nura Jesu bi ma pa Nasare nú'a ra hnini habu xqui nte'a. Y ra pa dega tsaya bi yut'a ja ra nija ngu mrá nzai'a, ne ja bi 'maini pa da hñe'ta ra Maça T'ofu.

17 Ne bi t'umbabi nú'a ra t'ofu xqui 'yofu ra ðadi Isaia, y de mi tungui'a bi hyonga nú'a ra xeni habu ena njaua:

18 Nurá Maça Ndahi Ajuá 'bui con guegui, ngue'a Ajuá xa hñuxcagui pa e ga xipa ra hoga nt'øde nú'u ya hyoya, ne xuá pencagui pa ga hu'mba yá mai nú'u to'o tu yá mai,

ne pa e ga pønga nú'u to'o o nts'ahni de ja ra ts'oqui,

ne pa ga japi da xo yá da ya goda,

ne pa e ga ñanga nú'u ri sufrí de nú'a t'ø'tuabi,

19 ne pa e ga ma gue núbya mapaya ya xa zø ra pa pa Ajuá da pøhø ya ja'i po rá hmäte.

20 Nepu mi uadi ra Jesu bi hñe'ta nuya ya noya, bi mants'a ra Maça T'ofu, ne bi umba nú'a ra maste de ra nija. Y bi hñudi'a, y gatho nú'u xqui munts'ni ja ra nija xi mi nu'ti'a.

21 Nepu nu'á bi mudi bi zofo'u ne bi 'ñembabi'a:

—Nubyá ya bi njabu ngu nú'a ja juadi dá he'ta ja ra Maça T'ofu.

22 Y gatho nú'u mi 'buhni xi mri 'yø de nú'u ya hoga noya mi mangra ra Jesu, ne xi mi ñamahño'u de gue'a. Ne mi 'ñembabi'u 'na ngu ma'na:

—¡Conque go guehni rá t'u ra Jose!

23 Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Dí paði xá hño gue nu'ahá ma gui 'ñengaguihu: "‘Bu xi majuani grá medico, 'ñøthese." Y nehe ma gui 'ñengaguihu: "‘Yøt'e nehe de guecua ja ma haihu ngu nú'a stá øhe xcá 'yøt'a Ncapernau."

24 Ne de gue'a bi sigui bi ña ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Xi majuani dí xi'ahu gue ni 'nará 'mehni Ajuá hingui hmadi de ja rá haise.

25 Dí xi'ahu gue nuya pa'u mi 'bui ra ðadi Elía mi 'bu ndunthi ya viuda nehe ja ra hnini de Israel. Y nuya pa'u hinxqui 'uái hñu njeya made, hangue xi xqui nja 'nara danga thuhu ja gatho nuna ra hai.

26 Pe nu Ajuá himbi mehna ra Elía pa da t'ini ja yá ngu nú'u ya viuda mi 'bu ja ya hnini de Israel. Ajuá bi mehni'a ma'nambu ja rá ngu 'nara viuda nú'a mi 'bu ja ra t'uca hnini Sarepta gueta ra danga hnini Sidó.

27 Nehe de nuya pa'u mi 'bui ra ðadi Eliseo, ndunthi ya me Israel mi hena ra lepra, pe ni 'na de gue'u himbi ñani de nú'a ra hñeni'a, høñse ra Naamán nú'a mrá me Siria, nsøc'a go gue'a bi ñani de ra lepra mi tsudi.

28 Nu mi 'yøde nuya ya noya gatho nú'u xqui munts'ni mbo ra nija bi bø yá cue'u.

29 Ne bi 'mai'u bi gaca ra Jesu de ja yá hnini'a, ne bi zits'i ja rá hyo ra hnini habu mi ja 'nara ma'ye, y de guehni mi nehma'u xa fote pa rí ga'ti.

30 Pe nura Jesu bi 'rantho madetho de ra hmuntsja'i ne bi ma.

'Nara 'ñøhø mi pe'tsa 'nara ts'ondahi

(Mr. 1:21-28)

31 Nepu nura Jesu bi ma Ncapernau ma'na ra hnini de ra hai Galilea, ne ja bá xahnani ya ja'i nura pa dega tsaya.

32 Y gatho ya ja'i xi mri 'yø de nú'a mi udi'a ngue'a mi zote co 'raya noya xi mi pe'tsa ndunthi ra ts'edi.

33 Y nuni ja ra nija habu xqui munts'i'u xqui zøhø 'nara 'ñøhø mi pe'tsa 'nara ts'ondahi. Nepu nu'á bi dø 'nara hmafi ne bi ña nts'edi bi 'ñena:

34 —Nu'i Jesu grá me Nasare, hyegaguiheua. ¿Hanja xcuá ehe pa høñse e gui juatcaguihe? Ngue'a nugui dí paði to'o'i, go gue'i rá Maça T'u'i Ajuá.

35 Nura ora'a ra Jesu bi zui nú'a ra ts'ondahi ne bi 'ñemi:

—¡Co'ta ri ne, pøni de nuna ra 'ñøhø!

Nepu nura ts'ondahi bi foma nú'a ra 'ñøhø de ja yá thandi ya ja'i, nepu bi bønga ra ts'ondahi bi ma nsingue te bi 'yø'tuabi nú'a ra 'ñøhø'a.

³⁶ Y gatho ya ja'i bi ntsu ne mri 'ñémbabi na ngu ma'na:

—xi te ma ts'edi hani gue co nuyá noya ri 'bepa ya ts'ondahi da b'oni, y nu'ú óte!

³⁷ Y gatho rá nthets'i nú'a ra hai'a bi 'ño ra 'bede de nú'a bi 'yot'a ra Jesu.

Ra Jesu bi 'yóthebi rá to ra Simu Pedro
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Nepu ra Jesu bi b'oni de guehni ja ra nija ne bi ma ja rá ngu ra Simu. Ne mi 'benga rá to ra Simu xi mi umba ra nzø nts'edi. Nepu bri bantebi ra Jesu gue da nu nura da'thi'a.

³⁹ Nu'bú ra Jesu bi ma bá nu, bi ndoqui ne bi japa ra nzø da ntsaya. Y 'bestho ra ora'a bi tsayabi ra nzø, ne bi nanga nú'a ra 'behña pa bi hyocui te da zi'ua.

Ra Jesu bi 'yóthe ndunthi ya da'thi
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Ngu bi yu ra hyadi nú'a ra pa'a, gatho to'o mi hena nu'araza ra hñeni bi ts'ixa habu mbi 'bu ra Jesu. Nepu nu'á mi huxa yá 'ye ja 'rama'na ya da'thi, y gatho mi ñani 'bestho.

⁴¹ Nehe ndunthi ya da'thi nú'u mi pe'tsa ya ts'ondahi mi embabi, ne asta mi mafi'ua mi ena:

—Nu'i go gue'rá T'u'i Ajuá.

Pe nura Jesu mi tsai nú'u ya ts'ondahi ne himi hopi da ña, ngue'a nu'ú mi paði gue go mi gue'a ra Cristo nú'a bá pehna Ajuá pa da nda.

Ra Jesu bi zofu ya ja'i nuni Galilea
(Mr. 1:35-39)

⁴² Rá hyax'a 'nitho ra Jesu bi b'oni de ra hnini Ncapernau bi ma ja 'nara mbonthi habu hinto mi 'bui. Pe nuya ja'i xi bi 'ño bi hyoni'a asta xi bi z'oni habu mi 'bui'a, ngue'a nu'ú himi ne da hye'gui da ma'a.

⁴³ Pe nura Jesu bi 'ñembabi'ua:

—Mahyoni ga ma ga umba ra hoga nt'øde ma'ra ya hnini gue ya xa zø ra Ndá de mahets'i pa da nda, ngue'a pa gue'a xuá 'bencagui pa ga e ga ma.

⁴⁴ Njabu mi 'yo ra Jesu ne mi cat'a ja ya nija nuni Galilea pa mi unga ra hoga nt'øde.

5

Bi ñuxa ya motsa co ya hua
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ 'Nara pa ra Jesu mi 'bu ja rá hyo ra ndehe de Genesare, y nuni bi z'oni ndunthi ya ja'i ne bi munts'i habu mi 'bui'a, asta mri ts'i'mi'a ngue'a nu'ú mi ne da 'yotua rá noya Ajuá.

² Nepu nura Jesu bi hyanda yoho ya motsa gueta rá hyo ra ndehe hinto mi oni, ngue'a nu'ú ya mehua mi cani xqui b'oni de guehni pa da menga yá xit'a ja rá hyo ra ndehe.

³ Nepu nura Jesu bi yat'a ja 'na de nú'u ya motsa nú'a mrá meti ra Simu, ne bi 'yapa ra mate ra Simu da 'yet'a ra motsa má ts'ua

mbo ra dehe, ngue'a xi mi ts'i'ma ya ja'i. Y bi hñudi ra Jesu mbo ra motsa ne desde guehni bi yopa zofu ya ja'i.

⁴ Y de mi uadi bi zofu ya ja'i bi 'ñembabi ra Simu:

—'Yet'a ra motsa pa habu ma'na strá hñe ra dehe, ne ja gui c'athuni ri xit'ahu pa gui mpehuahe.

⁵ Ha nura Simu bi daði ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Xahnate'i, stá 'yoheua gatho ra xuui, stá mpehuahe pe hinte stá juhe. Pe nubya go gui xicje gue ga cathe ma xit'ahje ja ra dehe, ma ga cathe.

⁶ Ha nura Simu ne nú'u ma'ra mi oui mbo ra motsa bi gat'a yá xit'a mbo ra dehe, y mi hñai xi bá ñuts'i co ya hua asta bi muði bi nt'anihma co yá hñu ya hua.

⁷ Nepu nu'ú bi 'ñutua ra seña nú'u ma'ra yá compa mbi o ja ma'na ra motsa pa e da mats'i. Y nu'ú bá ehe 'bestho ne bi ñu'tsa nú'u yoho ya motsa co ya hua, asta mi ne da yui ja ra dehe co yá hñu ya hua.

⁸ Y nu mi hyanda ra Simu njabu, bi ndandiñahmu ja rá ua ra Jesu ne bi 'ñembabi: —Hini 'ñepqui ga 'ñoui, ngue'a nugui 'nadrá 'yot'ats'oqui.

⁹ Bi 'ñena njabu ngue'a ngu xi bi ntsu ngue'a bi gu ndunthi ya hua, ne gatho nú'u ma'ra mi oui mbo ra motsa ngu bi ntsu nehe'ua.

¹⁰ Ne nú'u ma'ra mri mfaxui ra Simu ja ra 'behua, go ra Cobo ne ra Xuua nú'u yá t'u ra Sebedeo, gatho ne'ua ngu xi bi ntsu. Pe nura Jesu bi 'ñembabi ra Simu:

—Ogui t'bu, ngue'a desde nubya ma ga 'ra'a'i ma'na ri 'befi pa gui mpehua dega ja'i.

¹¹ Nu'bú nu'ú bi 'yet'a yá motsa pa asta ja rá ñani ra ndehe ne ja bi zohni yá motsa con gatho yá mpefi dega 'behua, nepu nu'ú bi dena ra Jesu bi meui.

Ra Jesu bi 'yóthe 'na mi hena ra lepra
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² 'Nara pa mi 'yo ra Jesu ja 'nara hnini, ne ja mi 'buhni 'nara 'ñoh' mi hena ra lepra, ne xi mi ts'i'ti. Y nu mi hyanda ra Jesu, bi ma bá tsadi ne bi ndandiñahmu ne asta bi megui rá hmi ja ra hai, ne bi 'ñembabi:

—Nú'i ri t'equ'ei Ndada, 'bu gui nehma, da za gui 'yóthegui.

¹³ Nepu nura Jesu bi hñu'tsua rá 'ye, ne bi 'ñembabi:

—Haha, dí ne ga óthe'i. Y nubya ya xcá ñani.

Y nu mi uadi bi m'anga njabu, 'bestho ra ora'a bi ñani de nú'a ra hñeni.

¹⁴ Ha nura Jesu bi hñu'mba ra hñu gue hinto da xipabi de nú'a xqui 'yot'uaabi, ne bi 'ñembabi:

—Hønsø nu'a mahyoni gui 'yot'e, rí ma bá 'ñudi ja ra macja pa da hyandi gue ya xcá ñani. Ne unga ri hñu'ti ngu nú'a bi manda

ra Moise, gue'a 'nara seña pa da hyanda ya ja'i gue ya xcá ñani.

¹⁵ Pe ma'na mri ntunga ra 'bede de nú'a mi øt'a ra Jesu, ne nzantho mi munts'a ya ja'i pa da 'yøde nú'a mi mañ'a ne pa da 'yøthebi yá hñeni.

¹⁶ Ha nura Jesu njat'a mi 'uesche habu mi jo'o ya ja'i pa mbi apabi Ajuá rá Dada.

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara dathi himi tsa da ñani

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ 'Nara pa ra Jesu mi xahna ya ja'i, ne mi huhni 'raya fariseo ne 'raya xahnate de ra ley xqui 'ñeche de Jerusale ne de haburaza ma'ra ya hnini de ra hai Judea ne de Galilea. Y ra Jesu mi hanpa rá ts'edi Ajuá pa mi øthe gatho ya da'thi.

¹⁸ Nepu bi zøhø 'raya 'ñøhø mri du 'nara da'thi xqui 'yents'a ja 'nara 'bebo. Nú'a ra da'thi'a himi tsa da 'ñani ngue'a mi tuda rá ndo'yo. Y nú'u to'o mri du mi ne da cu'ta mbo ja ra ngu asta habu mi 'bu ra Jesu pa da 'yøthe'a.

¹⁹ Pe himbi zadi habu da yat'i'u ngue'a xi mi ja ra nts'i'mi. Hangue bi bøxa mañá ra ngu, y bá heca 'na xeni ra techo pa bi za bi ca'ma ra da'thi co rá 'bebo pa habu mi 'bai ra Jesu mbo ra ngu madetho de ra mundo ja'i.

²⁰ Ha nu mi hyanda ra Jesu gue nu'ú mi ja yá jamfri, bi 'ñembabi ra da'thi:

—Yøde, nuri ts'oqui ya stá pun'a'i.

²¹ Nepu nuya xahnate de ra ley ne ya fariseo nú'u mi huhni bi 'ñense ja yá mfeni'u: "¿Hanja nuni ra 'ñøhø ri 'ñet'a Ajuá? Ngue'a jo'o ma'na to'o da unga ra pumbate de ya ts'oqui, hønse Ajuá."

²² Pe nura Jesu bi batua yá mfeni'u, hangue bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí beñhu njabu?

²³ ¿Nda'a ma'na hinxá hñei ga embi, ri ts'oqui ya stá pun'a'i, o ga embi, nangui ri ma?

²⁴ Pe pa gui pahu gue Nú'a To'o bi e bi Nja'i ja rá ts'edi de guecua ja ra ximhai pa da unga ra pumbate de ya ts'oqui, ma ga øt'a njaua:

Nu'bá bi 'ñembabi ra da'thi:

—Nangui, juxa ri 'bebo, ri ma ri ngu.

²⁵ Hangue 'bestho nú'a ra ora'a ra da'thi bi nangui ja yá thandi gatho nú'u mi 'buhni, ne bi gaxa rá 'bebo ne bi ma rá ngu mri xøcambeni Ajuá.

²⁶ Y gatho ya ja'i xi mri 'yø de nú'a xqui nja y mri xøcambeni Ajuá'u. Ne xi mi tsu'u de nú'a xqui hyandi ne mi ena'u:

—Nubya stá hanthu 'raya danga t'øt'e nú'a hinhya'mu stá hanthu xa nja.

Ra Jesu bi zofu ra Levi pa drá nxadi
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ 'Mefa de gue'a ra Jesu bi bøni ne bi hyanda 'nara nguxbojá rá thuhu ra Levi mi hudi ja rá mexa. Nepu bi 'ñembabi:

—Bá ehe, tengagui.

²⁸ Nu'bá ra Levi bi 'mai 'bestho ne bi zohni rá 'befi, ne bi dena ra Jesu bi meui.

²⁹ Ne 'mefa, ra Levi bi 'yøtua 'nara danga ngo ra Jesu ja rá ngu, y bi zøhni ndunthi ma'ra ya nguxbojá nehe, nehe bi zøhni ma'ra ya ja'i ne bi hñudi ja ra mexa mahyegui con gue'u.

³⁰ Nepu nuya fariseo ne 'raya xahnate de ra ley nú'u myá fariseo nehe, bi madu bi ñamañu de yá nxadi ra Jesu ne bi 'ñembabi'u: —¿Hanja grí ñuñhu ne grí ntsihu co nuyu ya 'ñatsa nguxbojá ne ma'ra ya 'yøt'ats'oqui?

³¹ Pe nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'u tongo 'bui xá hño ne hindri hñeni, hingui honga ra 'ñethi, pe nu'u tó'o ri hñeni ha, honi to'o da 'yøthe.

³² Nugui stuá ehe pa ga zofu ya 'yøt'ats'oqui pa da 'ñobri de yá ts'oqui, hingue stuá ehe pa ga zofu nú'u to'o beni gue 'bui xá hño ja rá thandi Ajuá.

Ra Jesu bi t'ambabi de ra ayuno

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Nepu nu'ú bi 'yøtua ma'na ra nt'ani ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja ri ayuna ne ri ora ndunthi nú'u yá nxadi ra Xuua ne yá nxadi ya fariseo, ha nuri nxadigue nzantho ri ñuni ne tsithe?

³⁴ Nepu nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue da za gui japhu da ayuna nú'u 'bu ja 'nara ngo dega nthati 'bu 'buhniro ra navio con gue'u? Hina, hinda za.

³⁵ Pe ma da zø ra pa da ts'i'tsuabi ra navio, ya hinda 'mai con gue'u, nu'bá ha, gue'bu ma da ayuna'u nehe.

³⁶ Nehe bi xipabi ma'na ra 'bede bi 'ñembabi:

—Ni 'nara ja'i hingui henga rá 'ra'yo he pa da mø'ta rá zehe. Nu'bu to'o da 'yøt'a njabu, nu'bá da ts'onga rá 'ra'yo he, y nehe nura xeca 'ra'yo dutu hinda hogui xá hño ja nura zehe.

³⁷ Nehe nixi hinto xit'a ra 'ra'yo vinu ja 'nara zebota, ngue'a nura 'ra'yo vinu da føca ra zebota, y njabu da ts'oca ra bota y da mfanga ra vinu.

³⁸ Hangue mahyoni da sit'a ra 'ra'yo vinu ja 'nara 'ra'yo bota pa njabu hinte da ja ra vinu nixi ra bota.

³⁹ Nu'a tó'o tsi nú'a ra vinu ya pe'tsa ya pa xa thoqui, hinda ne da zi ra 'ra'yo vinu, ngue'a ena gue ma'na xá cuhi nú'a ya pe'tsa ya pa xa thoqui.

6

Ya nxadi bi doca ya ngaha gá trigo ra pa dega tsaya
(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ 'Nara pa dega tsaya ra Jesu mi 'ñoui yá nxadi bi 'ranga ja 'raya huahi habu xqui 'bot'a ra trigo. Ha nuyá nxadi mi tocua yá ngaha ne mi taqui mi tsi.

² Nepu 'raya fariseo bi hyandi ne bi 'yambi bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí øthu nú'a hingui ho da t'ø't'e núbya ra pa dega tsaya?

³ Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—¿Ha hinxá hñe'thu ja ra Maca T'ofu habu ma de nú'a bi 'yøt'a ndu ra Davi co ma'ra yá compa nú'bu mi zu ra thuhu'u?

⁴ Ma gue nú'a bi yut'a ja rá nija Ajuá pa bi hñaxa nú'u ya thuhme xqui thuxa ja rá thandi Ajuá, ne bi zi'a ne bi umbi bi zi gathu nú'u ma'ra yá compa mri 'ñoui. Ha nú'u ya thuhme'u hønse ya macjā mri 'ñepi da zihma.

⁵ Nehe ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nú'a To'o bi e bi Nja'i ha ra ts'edi pa da manda masque ra pa dega tsaya.

'Nara 'ñøhø xqui 'yot'a 'nará ye

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Nepu ma'na ra pa dega tsaya ra Jesu bi yut'a ja ra nija ne bi mudi bi nxahate. Ne mi 'buhni 'nara ts'onate xqui 'yot'a rá 'ye ra 'ñei.

⁷ Ha nuya xahate de ra ley ne ya fariseo mi aca ra Jesu pa da hyandi ua da 'yøthe nú'a ra 'ñøhø ra pa dega tsaya, pa njabu xa za hanja xa ñapabi.

⁸ Pe nú'a bi batuatho yá mfeni'u, ne bi 'ñembabi nú'a ra 'ñøhø xqui 'yot'a rá 'ye:

—'Bai ne bá e gui 'ba madetho habu da hyant'a'i gatho.

Ha nú'a ra 'ñøhø 'bestho bi 'mai ne bi ma bá 'ba madetho habu bi za bi thandi xá hño.

⁹ Nepu nura Jesu bi 'ñembabi nú'u ya xahate de ra ley ne ya fariseo:

—Ma ga øt'a'i'hu 'nara nt'ani: ¿Nda'a ja ra nsequi da t'ø't'e ra pa dega tsaya, ra hñoj'a'i o ra nts'o'mui? ¿Ha gue da za da t'øthe 'nara da'thi o da thep'atho?

¹⁰ Nepu nú'a bi nu'ta gathu nú'u mi 'bahni ne bi 'ñembabi nú'a ra 'ñøhø:

—Tunga ri 'ye.

Y nú'a ra 'ñøhø bi tunga rá 'ye nú'a xqui 'yot'i, ne 'bestho ra ora'a bi ñani nú'a rá 'ye'a.

¹¹ Nepu ya fariseo ne ya xahate de ra ley mi 'buhni xi bi bø yá cye ne bi mudi bi 'ñambi 'na ngu ma'na te da za da 'yø'tua ra Jesu.

Ra Jesu bi huahna 'ret'amayoho yá apos-tol

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Ja nuya pa'u bi bøxa ra Jesu ja 'nara t'øhø pa bá apabi Ajuá rá Dada, y ja guehni bá ora'a gatho ra xuui.

¹³ Nepu rá hyax'a 'nitho bi zohna gatho yá nxadi, ne bi huahna 'ret'amayoho de gue'u pa bi hñuts'i dega apostol.

¹⁴ Ha nuya guehya yá thuhu'u: ra Simu nú'a bi thu'mbabi nehe ra Pedro; ne ra Andre rá cu ra Pedro; ra Cobo ne ra Xuua, ne ra Lipe ne ra Tolo,

¹⁵ ne ra Teo ne ra Toma, ne nú'a ma'na ra Cobo rá t'u ra Alfeo; ne ma'na ra Simu nú'a xqui 'ñoui ya cananista;

¹⁶ ra Juda nú'a rá cu ra Cobo; ne ra Juda Iscariote nú'a to'o 'mefa bi da ra Jesu.

Ra Jesu mi xahna ndunthi ya ja'i

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Nepu nura Jesu bá çai de ja ra t'øhø bra 'ñoui nú'u 'ret'amayoho yá apostol, ne bi zøhø'u ja 'nara 'batha habu xqui munts'a ndunthi ma'ra yá nxadi ne ndunthi ya ja'i nú'u myá me Jerusale ne ma'ra ya hnini de ra hai Judea, ha nu ma'ra xqui 'ñehe de ra hnini Tiro ne de Sidó de ja rá hyo ra ndehe. Nuya ja'i'u bá ehe pa bi 'yøde nú'a mi manga ra Jesu ne pa bi 'yøthebi yá hñeni.

¹⁸ Ne mi embabi ya ts'ondahi nú'u to'o mi pe'tsi.

¹⁹ Y gatho ya ja'i xi mi nehma da dunga ra Jesu, ngue'a nu'á co rá ts'edi mi haca gatho ya hñeni.

Nú'u to'o ri japa Ajuá ne nú'u to'o hini japi

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Nepu nura Jesu bi hyanda yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Nú'ahu gyá hyoyahu, xa jap'a'ihu Ajuá ngue'a xa 'ra'ahu gatho ya japi nú'u ja habu ri manda'a.

²¹ Nú'ahu guí thohabya ra thuhu, xa jap'a'ihu Ajuá ngue'a hinte ma da 'be't'ahu.

Nú'ahu guí tu ri muihabya, xa jap'a'ihu Ajuá, ngue'a ma da hñup'a ri muihu pa xi gui johyahu.

²² Ajuá da jap'ahu nu stí utsa'ihu ya ja'i, ne nu stí 'yef'ahu co ya nt'utsate, ne stí zañ'a'ihu asta ni pa dí 'yø't'a ri thuhuhu, ngue'a nu'á ma da beni gue xá nts'o'ahu po rá ngue Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

²³ Nú'u ya pa xcri thohu njabu, xi da johyahu ngue'a ma guí hñañhu 'nara thaha xi ra dangui nuni mahets'i. Nú'u ya ja'i ma da 'yø't'a'ihu njabu, njabu nehe bi 'yø't'a ndu yá xita co nú'u yá 'mehni Ajuá mi 'bai maya'bu.

²⁴ Pe huecate nú'u to'o xi ri johyabya co ya hño de guecua ja ra ximhai, pe rá ngats'i ya hinda ma da johya co nuya hño pe'tsi.

²⁵ Huecate nú'u to'o hingui tho ra thuhabya, ngue'a 'mefa ha, ma da tho ra thuhu.

Huecate nú'u to'o xi ri johyabya, ngue'a 'mefa ma xi da nzoni'u co ra dumui.

²⁶ Huecate nú'u to'o xi t'e'sua yá nsu masque hingui øt'e xá hño. Nu'u tó'o e'tsua yá nsu, njabu nehe bi 'yø't'a ndu yá xita'u co ya hyate badi maya'bu.

Mādi ri ncontrahu
(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ Pe nú'ahu guí òcaguihu, dí xi'ahu gue guí mādi ri ncontrahu, ne 'yò'tuahu ra hño nú'u to'o ri ùtsa'ihu.

²⁸ 'Yaphu Ajuā da japi nú'u to'o tsañ'ahu, ne 'yaphu Ajuā pa nú'u to'o ñama'ñu de gue'ahu.

²⁹ Ha nu'bu to'o da 'ra'ahu 'nara mpe'ti ja ri hmihu, umbahu ma'na lado ri hmihu pa da me't'ahu nehe, ogui nò'tuahu. Ha nu'bu to'o da hñan'a ri pat'ihu, pøri pahnihu nehe, guí umfu da hñats'i.

³⁰ Ha nu'bu to'o te da 'ya'a'ihu, umfu, o nu'bu da hñan'ahu 'nara t'ò't'e dri metihu, oxqui hambabihu.

³¹ Nu'á guí nehū da 'yò't'ahu ya ja'i, 'yò'tuahu njabu nehe'u.

³² Nu'bu nu'ahu grí mādihu hõnse to'o ri mā'a'ihu, hinte ri muui nú'á guí òthu, ngue'a asta ya ts'o'mui gá ja'i ò't'a njabu nehe.

³³ O nu'bu guí ò'tuahu ra hño hõnse nú'u to'o ò't'ahu ra hño, nixi gue'a hinte ri muui nú'á guí òthu, ngue'a asta ya ts'o'mui gá ja'i ò't'a njabu nehe.

³⁴ Ha nu'bu guí hmiphu ri bojahu hõnse nú'u to'o guí pahū da gu't'a'ihu, hinte ri muui nú'á guí òthu njabu, ngue'a asta nuya ts'o'mui gá ja'i ò't'a njabu nehe, hmipabi yá mits'o'mui nú'u to'o t'ò'mi'u da gu'tuabi.

³⁵ Pe nu'ahú mādi ri ncontrahu, ne guí 'yò'tuahu ra hño, ne guí hmihu nú'á dra mi'ahu nsinque guí t'ò'mhu dra jo'ts'ahu. Ngue'a 'bu guí òthu njabu, nu'bú ha, ma guí hñanga 'nari danga thahahu. Y njabu ha, grí hñaxhu Ajuā bí 'bui mahets'i, ngue'a nu'á ra hoja'i co ya ts'o'mui ne co nú'u otho yá ja mādi.

³⁶ Hangué nu'ahu pe'tsuahu ra nthe cate gatho ya ja'i ngu ò't'a Ajuā ra Dada.

Oguí 'yøhu ri miq'u'eihu
(Mt. 7:1-5)

³⁷ Oguí 'yøhu ri miq'u'eihu de nú'a te ò't'e, ngue'a Ajuā handatho nú'a te guí òthu nehe. Nixi ogui nõnga ri miq'u'eihu, ngue'a Ajuā go gue'a ma da hñap'ahu nguenda de gatho nú'a te guí òthu. Pumbabihu de nú'a ò't'ahu ya ja'i, y Ajuā da pun'a'ihu nehe.

³⁸ Ò'tuahu ra hño ri miq'u'eihu, ne Ajuā da 'yò't'ahu ra hño nehe. Co nú'á ra t'eni xcá 'yembahu ma'ra, con gue'a ra t'eni ma da 'yen'ahu Ajuā nehe. Hangué nu'bu guí ò'tua ndunthi ya hño ri miq'u'eihu, Ajuā ma da co'ts'ahu ma'na ndunthi.

³⁹ Nepu nu'á bi xipabi'u 'nara 'bede ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue da za 'nara goda da guhna ma'na rá migodauí? ¿Ha gue hinda daguiuí mahyegui?

⁴⁰ Ne bi 'ñembabi nehe:

—Ni 'nara ja'i nú'a ja ri nxadi, ma'na dí padi que rá xahnate, pe nu sta uadi da nxadi xá hño, nu'bú ha, da nja rá mfadi ngu rá xahnate nehe.

⁴¹ ¿Hanja guí handua rá ts'oqui ri cu, nja ngu 'nara zí paxi o ja rá da'a, ne hanja hingo guí handa nú'a ra danga ts'oqui nja ngu 'nara xeca za o ja ri dague?

⁴² Ne ¿hanja da za guí 'ñembabi ri cu: “Hocagui ga hap'a ra paxi o ja ri da”, ne hanja hingo guí handa nú'a ra xeca za o ja ri dague? ¿Nu'i 'nagrá yohmi! hñai 'met'o nú'a ra za o mbo ri da, pa njabu da za guí hyanda xá hño ne guí hñam'ba ra paxi o mbo rá da ri cu.

Ya 'bai gá za faditho po yá fruta
(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ Ni 'nara hoga 'bai gá za hingui tsa da unga ya ts'o fruta, nixi 'nara ts'o 'bai gá za hingui tsa da unga ya hoga fruta.

⁴⁴ Gatho ya 'bai gá za faditho po yá fruta, nda'a xá hño, y nda'a hingui ho. Ngue'a nura 'bai gá 'mini hingui tsa da unga ya igo, nixi ya cam'yo hingui tsa da unga ya obxi.

⁴⁵ Njabu nehe 'nara hoja'i nzantho ò't'a nú'a xá hño, ngue'a nzantho benga ya hoga mfeni. Ha nura ts'o'mui gá ja'i nzantho ò't'a nú'a hinxá hño, ngue'a ja rá mfeni nzantho beni xá nts'o. Njabu nehe nú'a mā, bí ehe de ja rá mfeni.

Ra 'bede de yoho ya 'ñøhø bi hyoca 'ra nayá ngu
(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ ¿Hanja nzantho guí engaguihu: “Ma zi Hmu'ihe, ma zi Hmu'ihe”, ne hingui òthu nú'a dí xi'ahu?

⁴⁷ Nu'á tó'o da 'ñehe da 'yøde nú'a dí mā ne da 'yò't'e, ma ga xi'ahu to'o ri nhyecuauí.

⁴⁸ Nu'á ri nhyecuauí 'nara 'ñøhø nú'a bi xe'ta habu da hyocua rá ua rá ngu asta bi zadi ra medo, ne ja bi hyocni rá ngu. Ne nu mi 'ua ya da'ye ne bi zø ya nzøthe bi 'rani habu mi ja rá ngu, pe nú'a ra ngu'a himbi hyømi ngue'a xqui thocua rá ua ja ra medo.

⁴⁹ Pe nu'á tó'o da 'yøde nú'a dí mā ne hinda 'yò't'e nú'a dí 'bepabi, ri nhyecuauí nú'a ra 'ñøhø bi tøta rá ngu mañá ja ra haitho, himbi 'yacua rá ua mbo ra hai, y nu mi zøhø ya nzøthe co rá ts'edi bi hyøma nú'a ra ngu'a, y bi nhuati gatho.

7

Ra Jesu bi 'yøthebi 'nará 'bego 'nara ndá gá soldado me Nroma
(Mt. 8:5-13)

¹ Mi uadi ra Jesu bi zofu ya ja'i bi yopa ma ma'na'qui pa ja ra hnini Ncapernau.

² De guehni mbi 'bu 'nara ndá gá soldado me Nroma, mi 'buhui 'nara ts'unt'u xi mrá hmadi 'bego, y nu'á mi tsædi 'nara hñeni asta mi nedu.

³ Pe nu mi 'yøde nú'a ra ndá gá soldado mi hma de ra Jesu, bi mehna 'raya nda me Israel pa da 'yapa ra mate da 'ñehe da 'yøthebi nú'a rá 'bego mri hñeni.

⁴ Ha nu mi zøni'u habu mi 'bui ra Jesu bi bantebi con gatho yá mui da meui'u ne bi 'ñembabi:

—Nú'a ra ndá gá soldado bá pencahe rí ñepi gui fats'i,

⁵ ngue'a xi ri maði ndunthi ma ja'i hu y asta bi manda nehe bi thoga ma nijahu.

⁶ Hangue nura Jesu bi meui'u. Pe nu ya de mi ma da zonga ja ra ngu, nú'a ra ndá gá soldado bi mehna 'rayá amigo ne bi 'ñembabi:

—Rí maha ua xipabihu ra Jesu njaua: Nú'i ri t'equ'e'i Ndada, ya ogrí xuhña, ngue'a nugui hiní 'ñepcagui ngugui gui cat'a ja ma ngu.

⁷ Hangue nixi dá ne dá masebu pa ga tsi'a'i. Nu'a dí a'a'ibya, hønse gui ma gue da ñanga ma 'bego y dí camfri gue da ñani.

⁸ Dí camfri gue 'bestho da njabu ngu nú'a gui ma, ngue'a nugui dí 'bui nehe ja yá hmanda ma nda, ne dí pe'tsa ma soldado nehe ja ma hmanda. 'Bu ga embabi 'na de gue'u: “Rí ma”, nu'a da ma. Ha nu'bu ga embabi ma'na: “Bá ecua”, nu'a dua ehe. Ha nu'bu dí 'bepabi 'nara 'befi ma 'bego, nu'a da mefi.

⁹ Ha nu mi 'yøde njabu ra Jesu xi bi 'yø nú'a bi manga nú'a ra ndá gá soldado. Ne bi mpants'i ne bi xipa nú'a ra hmuntsja'i mri 'ñoui, ne bi 'ñembabi'u:

—Xi majuani ni 'nara menguua Israel hinstá tsudi xi di ja rá jamfri ngu nú'a ra 'ñøhø'a masque hingrá me Israel.

¹⁰ Ha nu mi menga nú'u ya 'mehni ja rá ngu ra ndá gá soldado, bi zudi nú'a ra 'bego ya xqui ñani.

Ra Jesu bi japi bi yopa nte rá t'u 'nara viuda

¹¹ 'Mefa de gue'a ra Jesu mri ma ja 'nara hnini rá thuhu Naín ne mri 'ñoui yá nxadi ne ndunthi ma'ra ya ja'i.

¹² Pe ante da zonga ja ra hnini bi hyandi mi pani 'nara 'behña mrá viuda xqui du rá 'ra t'u y mri ma nt'agui y nehe mi pani con gue'a 'nara hmuntsja'i.

¹³ Y nu mi hyanda ra zi 'behña nura Jesu, xi bi huequi ne bi 'ñembabi:

—Oguí zoni.

¹⁴ Nepu bi dast'i'a habu mi pa nú'u to'o mri du, ne bi hñuxa rá 'ye ja ra caha, y nú'u to'o mri du bi gohi bi 'mai. Ha nura Jesu bi 'ñembabi nú'a xqui du:

—Ts'ant'u, nugui dí xi'a'i: ¡Nanguil!

¹⁵ Nepu nú'a xqui du bi nangui ne bi hñudi ne bi maði bi ña. Y nura Jesu bi dapabi rá ñana.

¹⁶ Ha nu mi hyanda njabu gatho ya ja'i, xi bi ntsu'u, ne bi maði bi nsunda Ajuá ne mi ena'u:

—'Nará danga 'mehni Ajuá xa zøhø ja guecaguihu.

Nehe mi ena'u:

—Ajuá xuá mehni pa e da maxa rá hnini.

¹⁷ Y gatho ja ra hai Judea ne gatho ma'ra ya hnini nú'u mi ja ja rá nthets'i, bi faði nú'a xqui 'yøt'a ra Jesu.

Ra Xuua Xi'tsate bi mehna yoho yá nxadi pa bá c'a'tsa ra Jesu

(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Ha de mi ofadi ra Xuua, bi 'yøde de gatho nú'a xqui 'yøt'a ra Jesu ngue'a go xqui xipabi nuyá nxadi sehe'a. Nepu bi zohna yoho de gue'u

¹⁹ pa bi mehni pa dua ambabi ra Jesu ua xi majuani go mi gue'a ra Cristo xqui mehna Ajuá pa da ndá, o mahyoni da dø'ma ma'na.

²⁰ Nu'bu nuyá 'mehni ra Xuua bi ma bá c'a'tsa ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Ra Xuua Xi'tsate bá pencaheua pa ga an'ahe ua xi go gue'i grá Cristo rá 'mehni'i Ajuá xcuá ehe pa gui ndá, o mahyoni ga tømhe ma'na.

²¹ Y nura ora mi zonga yá 'mehni ra Xuua, ts'a ra ora'a ra Jesu mi øthe ndunthi ya da'thi, ne mi enga ya ts'ondahi, ne mi øthe ndunthi ya goda nehe.

²² Hangue nu'a bi daði ne bi 'ñembabi'u:

—Rí maha ne ua xipabihu ra Xuua nú'a ja juadi gá hyanthu ne gá 'yøhu. Xipabihu gue nuya goda xa yopa hyandi, nuya doua xa 'ño, ha nú'u hena ra lepra xa ñani, ha nuya gogu xa 'yøde, ha nú'u xqui du xa yopa nte, ha ya hyoya xa 'yøde ra maça noya nú'a ma de ra mpøhø.

²³ Nehe xipabihu gue xi njapi nú'a to'o hinda u rá mfeni de nú'a dí øt'e, dá gamfri ha gue Ajuá go xuá mencaqui.

²⁴ Ha nu mi menga nú'u yá 'mehni ra Xuua, ra Jesu bi maði bi 'yambabi ya ja'i de ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—¿To'o gá ma uá hanthu ja ra mbonthi?

¿Ha gue uá hanthu 'nara ja'i mi otho rá ts'edi ngu ra xithi mri ndudetho ra ndahi? Hina ¿ngue ha?

²⁵ Nu'bu, ¿to'o uá hanthu? ¿Ha gue 'nara 'ñøhø mi he 'raya dutu xi mahotho? Hina, ngue'a guí pahue gue nuya 'ñøhø he ya dutu xi mahotho ne pe'tsa ndunthi ya hño, nu'ú 'bu ja yá ngu ya ndá.

²⁶ Nu'bu, ¿to'o uá hanthu? ¿Ha gue 'nará 'mehni Ajuá? Haha, majuani uá hanthu 'nará 'mehni Ajuá, pe hingue hønse gue'a rá 'befi'a.

²⁷ Nura Xuua go gue'a rá 'mehni Ajuá nú'a manga ja ra Maça T'ofu gue mi ma da 'ñehe ne ena njaua:

Dí pɛhna 'nama 'mehni pa da m̄anga ra 'bet'o noya de gue'i,

pa da hyoc'a'i ri 'ñu.

²⁸ Nugui dí xi'ahũ gue hinxa 'mũ ma'na ra ja'i ma'na ra dangui rá nsu que ra Xuua Xi'tsate. Pe nu'a tó'o da yut'a ja rá hmanda Ajuã nuua ja ra ximhai ma'na ma da njapi que ra Xuua.

²⁹ Nu mi uadi bi m̄anga ra Jesu njabũ, nu'bú nú'u to'o xqui hñanga ra sistehe de ra Xuua, y asta 'raya 'ñatsa ngũxboja nehe, gatho'u bi m̄a gue nú'a øt'a Ajuã xá hño.

³⁰ Pe nuya fariseo ne ya xahnate de ra ley mi e'sta ja yá xutha nú'a mi ne da 'yøt'a Ajuã con gue'u pa da pumba yá ts'oqu'i'u, hangue nixi hinxqui ne xqui hñanga ra sistehe nú'a mi øt'a ra Xuua.

³¹ Nepũ nura Jesu bi 'ñembabi ya ja'i:

—¿To'o ga hyecuaga nuya ya ja'i himbi ne bi gamfri ra Xuua ha nixi hingui ne da gamfrigui nehe?

³² Nuyá rí hñats'i nú'u ya batsi hudi ja ra tai 'ñeni ne ma'ta yá mibatsiui ne embi: “Dá pɛ ma thuzáhe, pe hingá neiũ. Dá tuthe ya thuhu dega dumai, pe nixi gue'a hingá nzonihũ.”

³³ Hangue nú'ahũ gyá 'ñagamfrihũ grí hñaxhũ nú'u ya batsi'u ngue'a pa gue'ahũ otho 'nara t'øt'e nú'a grí hohu. Ngue'a gá hyanthũ ra Xuua bi zøhø, ne himi pa mi ñunga ja ya ngo ha nixi himi tsi ra vinu, hangue nu'ahũ guí emfũ gue mi pe'tsa ra ts'ondahi.

³⁴ Nepũ de ra Xuua bi zøhø Nú'a To'o bi e bi Nja'i, xi ri ntsiui to'o ri ntsiui, ne xi ri ñungüi to'o ri ñungüi, pe nu'ahũ guí emfũ gue xi ra ts'o'yo ne ra tixfani ne ri ntsiui nú'u ya 'ñatsa ngũxboja ne ma'ra ya ts'o'ja'i.

³⁵ Pe nugui dí xi'ahũ gue nu'u tó'o pe'tsa ra hoga mfadi, go gue'u padi gue gatho xá hño nú'a øt'a Ajuã co rá danga mfadi'a.

Ra Jesu bi ñungüi 'nara fariseo rá thuhu ra Simu

³⁶ 'Na de ya fariseo bi zohna ra Jesu ja rá ngu pa da ñungüi. Nu'bú ra Jesu bi ma y mi zøni'a bi hñudi ja ra mexa.

³⁷ Y ja nú'a ra hnini'a mi 'bũhni 'nara 'behñã xi mrá 'yøt'ats'oqui, y nu mi badi gue xqui zøhni ra Jesu ja rá ngu nú'a ra fariseo pa ja da ñunini, bi ma bá c'a'tsi, ne bi hñaxa 'na ngu ra xito xqui thoqui de 'nara hoga t'axa do rá thuhu ra alabastro, mi po 'nara ñuni xi mi yuni xá cahi.

³⁸ Nura 'behñã'a bi dast'a ja yá ua ra Jesu, bi nzoni ne bi xixa yá guida ja yá ua ra Jesu, nepũ bi o'tuabi co yá stã, nepũ bi zu'tsuabi, ne bi go'tsuabi nú'a ra hoga ñuni mi hã.

³⁹ Y mi hyanda nú'a ra fariseo xqui zohna ra Jesu ja rá ngu, bi bengã ja rá mfenise ne mi ena: “Bũ xi majuaní dra badi nuna ra

'ñøhø, nu'bú di pahmã gue nuni ra 'behñã tha'tua yá ua, guehni 'nara ts'o'behñã.”

⁴⁰ Ha nura ora'a ra Jesu bi 'ñembabi nú'a ra fariseo:

—Nu'i nugue Simu, dí ne ga xi'a'i 'nara noya.

Ha nura fariseo bi 'ñembabi:

—Xicagui, ma Xahnate'i.

⁴¹ Nepũ nura Jesu bi 'ñembabi:

—Mi 'bũ yoho ya 'ñøhø mi tupa ra boja ma'na ra 'ñøhø to'o mi hmi ra boja, y 'na de gue'u mi tupabi cut'a nthebe ya t'axboja, ha nu ma'na mi tupabi made nthebe.

⁴² Ha nu'u himi tsa da gu'tua rá boja nú'a to'o xqui mipabi. Hangue nú'a ra 'ñøhø mri hmi ra boja bi pumbabi'u, ya himbi cobrabi. Hangue nubyá xicagui, ¿to'o 'na de gue nú'u yoho ya 'ñøhø bri pumbabi yá thai ma'na ma da madi nú'a to'o mi hmi ra boja?

⁴³ Ha nura Simu bi dadi ne bi 'ñena:

—Dí engã nú'a ra 'ñøhø ma'na mi tu ndunthi.

Y ra Jesu bi 'ñembabi:

—Majuani nú'a gá mã.

⁴⁴ Nepũ ra Jesu bi hyanda nú'a ra 'behñã ne bi 'ñembabi ra Simu:

—De dá tsøcua ja ri ngu hinxcá 'raca ni ts'u ra dehe pa ga xũca ma ua, pe ndi, hyanda nuna 'behñã, bi xũga ma ua co yá guida, ne bi otcagui co yá stã.

⁴⁵ Nu'i hinxcá tsøsqui, pe nuna ra 'behñã hingui tsaya tsøasca ma ua.

⁴⁶ Nu'i ni ra aceite hinxcá cosca ja ma ñaxu, pe nuna ra 'bente 'behñã xa goscagui ja ma ua 'nara ñuni yuni xi xá cahi.

⁴⁷ Hangue dí xi'a'ibya gue nuna ra 'behñã ya xra pumbabi gatho nú'u yá ts'oqui xi ndunthi xqui 'yøt'e, y hangue por gue'a xi ja ndunthi rá hmãte. Pe nu'a tó'o xra pumba yá ts'oqui masque beni gue hints'u mi tu ndunthi, go gue'a otho ndunthi rá hmãte.

⁴⁸ Nepũ ra ora'a ra Jesu bi 'ñembabi nú'a ra 'behñã:

—Ya stã pun'a'i gatho ri ts'oqui.

⁴⁹ Ha gatho nú'u ma'ra ya ja'i mi huhni bi madi bi 'ñémse'u ne mi ena:

—¿Xi to'obyã nuna ra 'ñøhø gue asta yá ts'oqui ya ja'i da za da pumbabi, ena?

⁵⁰ Ha nura Jesu bi 'ñembabi nura 'behñã:

—Co nú'a ri jamfri guí pe'tsi ya xcã mpøhø, ha nubyá rí ma te rá 'ñenthø.

8

'Raya 'behñã mi faxa ra Jesu

¹ Mefa de gue'a ra Jesu bá 'yo ja ndunthi ya danga hnini ne ja ndunthi ya t'ũca hnini mi zofo ya ja'i ne mi xipabi'u ra hoga nt'øde gue ya xa zø ra Ndã de mahets'i pa da ndã. Ne mri 'ñoui nú'u 'ret'amayoho yá nxadi.

² Ne mri 'ñoui nehe 'raya 'behñã nú'u xqui 'yøthebi yá hñeni ne ma'ra nú'u xqui 'yɛnba

ya ts'ondahi. 'Na de gue'u mrá thuhu ra Maria Magdalena nú'a xqui t'énbabi yoto ya ts'ondahi.

³ Nehe mi 'ñoui ra Juana nú'a mrá 'behñá 'nara 'ñhø mrá thuhu ra Chusa nú'a 'namrá danga maste ra ndá Erode. Mri 'ñoui'u nehe ra Sana ne ma'ra ya 'behñá nú'u mi faxa ra Jesu ne yá nxadi de nú'a mi tsapa yá ts'edi'u.

Ra 'bede de ra mot'i

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Y ndunthi ya ja'i bi bñni de yá hnini pa da ma dua c'a'tsa ra Jesu. Y nu mi hyandi bi munts'a ndunthi ya ja'i bi madi bi xipa 'nara 'bede ne bi 'ñembabi:

⁵ —'Nara pa 'nara mot'i bi ma ja rá huáhi pa da mpot'i. Y nu mi xanga ya nda, 'ra bi zo ja ra 'ñu y bi 'rani ya ja'i bi net'i, ne bi zi ya ts'int's'u.

⁶ Ha nu ma'ra bi zo ja ya 'bodo habu mi otho ndunthi ra hai. Y nu mi c'ont's'i bi 'yot'i 'bestho ngue'a mi otho ra xaha.

⁷ Ha nu ma'ra bi zo habu mi ja ya 'mini, ha nu mi c'ont's'i bi 'yot'i ngue'a bi xumi ya 'mini ne bi hñacua yá te.

⁸ Ha nu ma'ra bi zo habu xi xmá hño ra hai, ne nu mi hogui'u bi unga 'nara hoga sofo, ne cada 'nara 'bai bi unga asta 'na nthebe ya nda.

Y nu mi uadi bi mangua ra Jesu njabu, bi yopa ñá nts'edi ne bi 'ñembabi ya ja'i:

—Nu'a tó'o ja rá t'ode pa da 'yode, dá 'yode nuna dí ma.

Hanja ra Jesu bi zofo ya ja'i dega 'bede

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Nepu nuyá nxadi bi 'yambabi ra Jesu te mri bonga nuna 'bede bi ma.

¹⁰ Ha nu'a bi dátua bi 'ñembabi:

—Nu'ahu xa 'ra'ahu Ajuá ra hoga mfadi pa gui pahu nú'a hinxqui fadi ma'met'o de hanja ri manda'a. Pe nuyu ma'ra ya ja'i dí zofo co ya 'bede pa da hyandi pe hinda badi te 'be'a, y da 'yode pe hinda zo yá mfeni te ri bñni.

Ra Jesu bi ma te ri bonga nura 'bede de ra mot'i

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ Nuna 'bede ja juadi dá ma ri bñni da 'ñena gue nura nda gue'a ra maça noya.

¹² Ha nu'u ya nda bi zo ja ra 'ñu go gue'a nú'a to'o øde ra maça noya, ne da 'ñehe ra ts'ondahi da pu'tua rá mfeni pa hinda gamfri y njabu hinda za da mpøhø.

¹³ Ha nu'u ya nda bi zo ja ra 'bodo go gue'a nú'a to'o øde ra maça noya ne hani co 'nara johya ne 'ñena xi camfri, pe hingui camfri con gatho rá mui, hangue nu sta 'ñepa ya ts'othogui da 'uegue.

¹⁴ Ha nu'u ya nda bi zo ja ya 'mini go gue'a nú'a to'o øde ra maça noya, pe da mpumfri

po rá ngue yá 'befi ne de nú'a te gatho pe'tsi, ne ngue'a di denda ya t'øt'e de ra ximhai, y njabu da 'bedi nú'a xqui 'yode, nja ngu nú'u ya nda himbi unga ra sofo.

¹⁵ Ha nu'u ya nda bi zo ja ra hoga hai go gue'a nú'a to'o øde ra maça noya ne da 'yot'e con gatho rá mui ngu nú'a ri ho Ajuá, ne da zε rá jamfri, y go gue'a nja ngu nú'u ya nda bi unga ra hoga sofo.

Ra 'bede de ra ñot'i

(Mr. 4:21-25)

¹⁶ Ra Jesu bi mangua ma'na ra 'bede ne bi 'ñena:

—Jo'o 'nara ja'i da tsøgue 'nara ñot'i ne da ye'mba 'nara caha o da hñuxa ri ga'ti de ra mfdi pa hinda yot'i. Nu'a da 'yot'e, da tsøgue ra ñot'i ne da tøte habu da tøte pa da yot'a gatho mbo ra ngu, ne pa njabu handa ya ja'i sta yut'i.

¹⁷ Njabu nehe gatho nú'a t'aguibyá, 'nara pa ma da hnequi ja ra ñot'i, ne gatho nú'a hingui fadi byá, 'nara pa ma da fadi.

¹⁸ Hangue jamasuhu pa gui 'yodehu xá hño nú'a dí xi'ahu, ngue'a nu'a tó'o pe'tsa rá mfadi ne da badi da su, nu'a ma'na ma da t'umbabi ndunthi, pe nu'a tó'o hingui su rá mfadi, da pumfri nú'a ts'u padi.

Rá naná ne yá cu ra Jesu

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Nepu de mi xahna ya ja'i ra Jesu, bi zøhø rá naná ne yá cu, pe himbi za bi thogui pa habu mbi 'bui'a ngue'a xi xqui munts'ini ndunthi ya ja'i.

²⁰ Ne bi t'embabi ra Jesu:

—Bi zø ri naná ne ri cu y 'bahni thi bi tøm'a'i gui ñau'i 'na.

²¹ Pe nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'u tó'o øde ra maça noya ne da 'yot'a nú'a ma, nú'ú go gue'u ma naná ne ma cu.

Ra Jesu bi japi bi tsaya ra bunthi

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² 'Nara pa ra Jesu bi bøxa ja 'nara motsa co yá nxadi ne bi 'ñembabi'u:

—Maha pa ri'nandi ra ndehe.

Y bi ma'u.

²³ Y de mi pa ja ra ndehe bi zu ra t'aha ra Jesu ne bi 'ñaha. Y mi damfri'u bi nja 'nara danga bunthi ja ra ndehe, y bi madi bi mo ra dehe ja ra motsa asta mi ne xa yui'u.

²⁴ Nepu nuyá nxadi bi ma bá a ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—¡Ay, ma zi Xahnate'ihe, ya ma ga cuihu ja ra dehe!

Nu'bú ra Jesu 'bestho ra ora'a bi nangui ne bi zu ra bunthi ne ra dehe, y 'bestho bi ntsaya gatho.

²⁵ Nepu ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—¿Te bi ja co ri jamfrihu?

Ha nu'ú xi bi ntsu ne bi 'yode nú'a bi 'yot'a ra Jesu, ne mri 'ñembabi'u 'na ngu ma'na:

—¿Te ma ts'edi hani 'bu, gue asta ra bantni ne ra dehe zofo, y nu'á øte?

Ra Jesu bi yembaya ts'ondahi 'nara 'ñhø me Gadara

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Nepu de gue'a bi 'rats'i de ra ndehe ne bi zonga ja 'nara hai ja rá hyo ra ndehe habu rá thuhu Gadara nú'a ri nhyanduitho ra hai Galilea.

²⁷ Ha nu mi gai ra Jesu de ja ra motsa, 'bestho 'nara 'ñhø mrá menguni e bi zadi. Nú'a ra 'ñhø'a ya mi ø't'a ndunthi ya pa mi pe'tsa 'raya ts'ondahi, ne himi he ra dutu, nixi mi 'bui ja 'nara ngu ngue'a nzantho mi 'bui ja ya nt'agui.

²⁸ Y nu mi hyanda ra Jesu, bi e bi ndandiñahmu ja yá ua ne bi mafi nts'edi bi 'ñena:

—Nu'i Jesu, rá T'u'i Ajuá bi 'bu mahets'i, ¿hanja grínhyøt'e con guequi? Dí bante'i gue oxqui ma gui 'yengagui de guecua.

²⁹ Bi manga njabu ngue'a ra Jesu ya mi fudi mri 'bepabi ra ts'ondahi da bøni de nú'a ra 'ñhø. Ndunthi ya 'mi'qui ra ts'ondahi xqui gu nú'a ra 'ñhø ne mi ø'tua nú'a go mi ne. Ha nuya ja'i ora mi handa njabu, da gu ne da dat'i co ya cadena ja yá ua ne ja yá 'ye, pe nu'á mi c'ucta nú'a ya cadena, y ra ts'ondahi mi japi da bønga yabu ja ya mbonhi.

³⁰ Ha ra Jesu bi 'yambabi nú'a ra 'ñhø ne bi 'ñembabi:

—¿Te rá hu'i'?

Nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Dri ndunthihe.

Bi manga njabu ngue'a xi mi pe'tsa ndunthi ya ts'ondahi.

³¹ Ha nú'a ya ts'ondahi bi bantebi ra Jesu gue hinda mehna ja ra nidu.

³² Nu de guehni mi 'yoni 'na danga taxo ya ts'udi mri ñuni ja ra t'øhø, hangue ya ts'ondahi bi bantebi ra Jesu gue da umba nsequi da ma da yat'a ja nuya ts'udi'u, y nu'á bi umba nsequi'u.

³³ Ra ora'a ya ts'ondahi bi bøni de nú'a ra 'ñhø ne bi ma gá yat'a ja ya ts'udi, ne gatho ya ts'udi bi nest'ihi gá ma gá hñø't'a ja ra ndehe, ne bi jat'i'u.

³⁴ Y nu mi hyanda njabu nú'a to'o mi taca ya ts'udi xi bi ntsu'u, ne bi ma hnest'ihi bá 'yonga ra 'bede ja ra hnini ne haburaza de nú'a te xqui nja.

³⁵ Y gatho ya ja'i bi ma da hyanda nú'a xqui nja. Y nu mi zonga habu mi 'bu ra Jesu, ja bi zahn'i'u nú'a ra 'ñhø mi pe'tsa ya ts'ondahi mi huhni ja yá ua ra Jesu, ya mi he yá dutu ne ya xi mi ja rá mfeni. Y gatho ya ja'i xi bi ntsu.

³⁶ Nepu nú'a to'o xqui hyanda nú'a xqui nja bi xipabi'u hanja xqui 'bui xá hño nú'a ra 'ñhø'a.

³⁷ Y nu mi badi njabu gatho ya me Gadara bi bantebi ra Jesu da bøni de guehni ngue'a xi xqui ntsu'u. Hangue nura Jesu bi yopa bøxa ja ra motsa ne bi ma de guehni.

³⁸ Nepu nú'a ra 'ñhø xqui t'emba ya ts'ondahi bi bantebi xa meuihma ra Jesu, pe ra Jesu bi 'ñembabi:

³⁹ —Hina, hinga tsix'a'i, cohiua, pengui ri ma ri ngu, ne xipabi ya ja'i nú'a xa 'yø't'a'i Ajuá.

Hangue nu'á bi mengui ne bi madi bi metuabi ya ja'i ja gatho nú'a ra hnini de nú'a xqui 'yø'tua ra Jesu.

Bi ñani rá t'ixu ra Jairo, nehe bi ñani nú'a ra 'behña bi danba rá he ra Jesu

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Nu mi yopa menga ra Jesu pa ri'nandi ra ndehe, ya ja'i xi bi johya mi hyandi'a, ngue'a nu'á mi tømtho'a.

⁴¹ Nepu bi zøhni 'nara 'ñhø mrá thuhu ra Jairo mrá nda de ra nija de guehni. Ne bi ndandiñahmu ja yá ua ra Jesu ne bi bantebi gue da meui pa ja rá ngu,

⁴² ngue'a mi nedu rá t'ixu. Hønsø gue'a mrá t'ixu'a, ne mi pe'tsa 'ret'amayoho njeya. Hangue ra Jesu bi meui, y nu mi ma, bi dena ndunthi ya ja'i asta mri ts'i'mi'a.

⁴³ Y ja nura hmuntsja'i'a mi pani nehe 'nara 'behña ya mi pe'tsa 'ret'amayoho njeya mi xo'tua ya ji, y ya xqui degue gatho nú'a mi pe'tsi pa mri 'ñøthehma, pe hinxqui za to xqui 'yøthe'a.

⁴⁴ Nura 'behña'a gá yu ja rá xutha ra Jesu pa bi danba rá ñani rá he. Y nura ora'a 'bestho bi ñani, y ya himbi sigui bi xo'tua ya ji.

⁴⁵ Nepu nura Jesu bi 'ñani ne bi 'ñena:

—¿To'o nú'a bi danga ma he?

Gatho ya ja'i bi dadi bi 'ñena:

—Hinto xa dañ'a'i.

Ha nura Pedro ne nú'a ma'ra yá minxadiui bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Kahnate'ihe, guí handi gue ndunthi ya ja'i ri ts'ip'a'i ne ent'a'i, ha guí ena gue to'o bi dañ'a'i.

⁴⁶ Ha nura Jesu bi 'ñena:

—Dí padi bri thungagui, ngue'a dá tsa dá øthe 'nara ja'i co ma ts'edi.

⁴⁷ Nu mi hyanda nú'a ra 'behña gue ra Jesu xqui batho gue xqui thamba rá he, nu'bú nu'á bá ehe bi ndandiñahmu ja yá ua'a, ne asta mri huat'i co ra ntsu. Ne de ja yá thandi nuya ja'i bi ma pa te xqui dani'a, ne bi ma gue ora mi danba rá ñani rá he, ra ora'a bi tsayabi nú'a ra hñeni mi tsadi.

⁴⁸ Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi nú'a ra 'behña:

—Ma zi t'ixu'i, co ri jamfri xcá ñani. Y nubya ri ma te rá 'ñentho.

⁴⁹ Y de mi ña ra Jesu, bi zøhø 'nara 'mehni xqui 'ñe ja rá ngu ra Jairo nú'a mra nda ja ra nja, ne bi 'ñembabi:

—Ri t'ixu ya bi du, ya ogui xuhña ra Xah-nate.

⁵⁰ Y nu mi 'yøde njabu ra Jesu bi 'ñembabi ra Jairo:

—Ogui tu ri mai, hønse gui camfrigui y nuri t'ixu ma ga da'a'i di 'bui xá hño.

⁵¹⁻⁵³ Y nu mi zøni'u ja rá ngu ra Jairo, ndunthi ya ja'i ya xqui munts'ini mi zoni ne mri mantho ngue'a xqui du ra nxutsi. Pe nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Ogui zoñhu, ngue'a nura nxutsi hinxa du, aghatho.

Pe nu'á himbi gamfri nú'a bi manga ra Jesu, bi nthetho. Nepu ra Jesu himbi hopa ma'ra to'o bi yut'iuu habu mi 'benga ra nxutsi, hønse ra Pedro ne ra Cobo ne ra Xuua ne rá dada nú'a ra nxutsi ne rá nana, go gue'u bi hopi bi yut'i.

⁵⁴ Nepu nura Jesu bi mipa 'nará 'ye nú'a ra nxutsi ne bi 'ñembabi nts'edi:

—Zi nxutsi, nangui.

⁵⁵ Y 'bestho ra ora'a nú'a ra nxutsi bi yopa nte ne bi nangui. Nepu ra Jesu bi manda gue da t'umbabi te da zi.

⁵⁶ Ha nura dada rá nana xi bi 'yø, y ra Jesu bi hñu'mba ra hña gue hinto da xipi de nú'a xqui nja.

9

Ra Jesu bi mehna nú'u 'ret'amayoho yá nxadi

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Ra Jesu bi munts'a nú'u 'ret'amayoho yá nxadi pa bi umba ra ts'edi pa da 'yemba nu'araza ra ts'ondahi nuya ja'i, ne da 'yøthebi yá hñeni.

² De guehni bi mehni'u pa da 'yøthe gatho ya da'thi ne da manga ra hoga nt'øde gue ya bi zø ra Ndá de mahets'i pa da ndá.

³ Ne bi 'ñembabi'u:

—Ote xqui hañhu pa ja ra 'ñu, oxqui hañhu ri bordohu, nixi 'nara buxa, nixi nú'a te gui tsihu, nixi ra boja, nixi ri mponga dutuhu.

⁴ Y nu'a ra ngu habu da t'a'ahu ntsaya, ja gui 'buhani asta nú'a ra pa'a gui yopa ju ri 'ñuhu.

⁵ Y nu'a ra hnini habu hinda ne da t'a'ahu ntsaya, pøñhu de guehni, ne huathu ra hai nú'a di tu ri uahu, y nú'a gue'a 'nara seña gue ya hingo gui thadihu de yá ts'oqui'u.

⁶ Y mi uadi bi xipa ra Jesu te da 'yø'e'u, bi nxani'u bi ma haburaza ya hnini, bi manga ra hoga nt'øde y mi øthebi yá hñeni ya ja'i haburaza mi tsøñ'u.

Ra Xuua Xi'tsate bi thecua rá ñaxu

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Ra ndá Erode bi zo rá gu nú'a mi øt'a ra Jesu, ne himi padí te da beni'a, ngue'a

'rama'naño mi manga ya ja'i. 'Ra mi ena gue mi gue'a ra Xuua Xi'tsate xqui yopa nte de ra du,

⁸ ha nu ma'ra mi ena gue mi gue'a ra badi Elía xqui yopa nte ma'na'qui, ha nu ma'ra mi ena gue mi gue'a 'na de gue nú'u ma'ra yá 'mehni Ajuá mi 'bu maya'bu xqui yopa nte de ra du.

⁹ Y nura ndá Erode bi 'ñena:

—Conque go nucse dá manda bi thecua rá ñaxu ra Xuua. Nu'bu zto'o nú'a xi ja ndunthi rá 'bede?

Y ra ndá Erode xi mi ne da hyandi'a.

Ra Jesu bi 'uinga thogui cat'a 'mo ya ja'i
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Nu mi menga yá nxadi ra Jesu, bi xipabi'a gatho nú'a xqui 'yøt'e'u. Nepu ra Jesu bi zits'i bi meui'u ja 'nara luga habu mi jo'o ya ja'i gueta ra hnini Betsaida.

¹¹ Pe mi badi ya ja'i gue mi pani'a, bi deni'u. Pe ra Jesu himbi co'tsi'u, nu'a bi 'yøt'e, bi mudi bi xipabi de hanja ri manda Ajuá, ne mi øthe gatho nú'u mri hñeni.

¹² Ne de mi nde nú'a ra pa'a, nú'u 'ret'amayoho yá nxadi bi ma bá tsudi ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Da za gui pehna ya ja'i da ma ja ya hnini ne ja ma'ra ya luga hinga yabu pa dua honi habu da ntsaya ne da hyoni te da zi, ngue'a nuua habu dí 'buhu otho ni 'nara ngu y nixi te da ts'i.

¹³ Pe nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu go da umfu te da ziyu.

Nepu nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Otho te ga umfe, hønse cat'a ya thuhme dri hñage, ne yoho ya zi hua, o ga mahe ga tambahe te da zi ri gathoyu.

¹⁴ Xi mi ndunthi ya ja'i, sche ya 'ñøhø ngu mi cat'a 'mo. Pe nura Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—'Ñehu dá hñudi ya zi hmunts'i ngu dega nde nthebe.

¹⁵ Njabu bi 'yøt'e'u, ne bi hñudi gatho.

¹⁶ Ha nura Jesu bi gu nú'u cat'a ya thuhme ne nú'u yoho ya hua, ne bi nøts'e pa mahets'i bi 'yapa Ajuá rá Dada da japi. Nepu bi hycuabi bi umbabi yá nxadi pa da hycuabi ya ja'i.

¹⁷ Gatho ya ja'i bi ñuni ne xi bi ñña. Nepu bi hmunts'a ya seca thuhme xqui bongui y bi ñuxa 'ret'amayoho ya 'bøts'e.

Ra Pedro bi ma gue ra Jesu go gue'a ra Cristo

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ 'Nara pa ra Jesu bi 'uehuise yá nxadi ne bi 'yapabi Ajuá'a. Nepu bi 'yambabi yá nxadi bi 'ñembabi:

—¿Te gui øhu manga ya ja'i de guequi? ¿Xi to'ogui, ena?

¹⁹ Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Ra ena go gue'i grá Xuua Xi'tsate, ha nu ma'ra ena go gue'i grá badi Elía, ha nu ma'ra ena go gue'i 'na de nú'u ma'ra yá 'mehni Ajuá mi 'bú maya'bú ne xa yopa nte de ra du.

²⁰ Nepu nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Pe xi nu'ahu, ¿to'o guí mañhu gue go guequi?

Nu'bú ra Pedro bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'i go gue'i grá Cristo xuí pahn'a'i Ajuá pa gui ndá.

Ra Jesu bi ma de rá du

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Pe nura Jesu bi hñu'mba ra hñá'u gue hinto da xipabi mi to'o'á.

²² Ne bi 'ñembabi:

—Nú'a To'o bi e bi Njá'i pe'tsi da thogui ndunthi ya ts'othogui, y ya ndaxjua ndá ne ya ndá gá macjá ne ya xahmate de ra ley ma da utsa ne hinda ma da gamfri, ne ma da hyo'u. Pe rá hñupa ma da yopa nte ma'na'qui de ra du.

²³ Nepu 'mefa bi zofo ra hmuntsjá'i xqui munts'ni ne bi 'ñembabi:

—Nu'a tó'o da ne da dengagui pa dua nxadi, odi ø't'a nú'a go rá paha sehe, mahyoni 'nara pa ngu 'nara pa da zeta gatho nú'a da 'ñepabi asta rá du, ne dá dengagui.

²⁴ Ngue'a nu'a tó'o ne da su rá te ma da 'bedi, pe nu'a tó'o da unga rá te po rá nguequi, nú'a ma da me'tsa rá te pa nzantho.

²⁵ ¿Te ri muui 'bú 'nara ja'i drá meti gatho ra ximhai y nura ja'i'a da 'medi pa nzantho?

²⁶ Ngue'a nu'a tó'o da ntsa da ñá de guequi ne da ntsa da mangan naya, necagui nehe núgui dá e dá njá'i, ma ga má gue hindí paça'a nu xcrá yopa pengaua pa ga ndá co rá nsunda ma Dada ne de ya maca enxé.

²⁷ Xi majuani di xi'ahu gue 'ra de gue'ahu guí 'buhua, hingui ma guí tuhu asta hingui hyanduahu rá nsunda ra Ndá de mahets'i.

Bi mpadi rá 'bai ra Jesu

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Rá hñato ma pa'a de xqui mangan ra Jesu njabu, bi bõxa ja 'nara t'øhø pa da 'yapabi Ajuá rá Dada, ne bi zixa ra Pedro, ra Cobo ne ra Xuua.

²⁹ Y de mri ora'a, bi mpadi rá hmi, ha nuyá duti xi bi t'axqui asta mri huexqui.

³⁰ Y de guehni bi hnea yoho ya 'ñøhø mri 'bahni mi ñáui, y go mi gue'a ndu ra Moise ne ndu ra Elía.

³¹ Ne nu'á xqui go'ma 'nara hyats'i habu mi 'bai, ne mi ñá'u de hanja mi ma da du ra Jesu de guehni ja ra hnini Jerusale.

³² Nura Pedro ne nú'u mri 'ñoui xi mi tsuhmá ra t'aha'u, pe bi ma ra t'aha nu mi hyanda nura hyats'i mi hnequi ja ra Jesu, ne bi hyandi mi 'bahni nú'u yoho ya 'ñøhø con gue'a.

³³ Y nú'u yoho ya 'ñøhø de ya mi ma da edi ra Jesu, nu'bú ra Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Xahmate'i, ¡xá hño ga 'buhua! Te guí má, ga hocje hñu ya zi ja'tsi, 'na pa gue'i, 'na pa ra Moise, ha nu'a ma'na pa ra Elía.

Pe nura Pedro himi pa'di nú'a mi má.

³⁴ Y nura ora ts'a mi mangan njabu'a, bi zø 'nara guui bi go'ma habu mi 'bai'u. Y nu mi go'ma ra guui'u, xi bi ntsu.

³⁵ Nepu de ja ra guui bi nt'øde 'nara noya bi 'ñena njaua:

—Nuni go guehni ma hmaca T'u. 'Yøhu nú'a da xi'ahuni.

³⁶ Y nu mi uadi bi nt'øde nú'a ra noya, bi hyandi'u gue ya hõsse ra Jesu mi 'basni, y nu'á ya hinte bi má, y nuya pa'u hinto bi xipabi de nú'a xqui hyandi'u.

Ra Jesu bi 'yemba 'nara ts'ondahi 'nara ts'unt'u

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Rá hyax'a bá cai'u de ja ra t'øhø, y de guehni bi ma ndunthi ya ja'i pa bá c'a'tsa ra Jesu.

³⁸ Nepu 'nara 'ñøhø mi pani ja ra hmuntsjá'i bi ñá nts'edi ne bi 'ñembabi ra Jesu:

—Xahmate, 'yøtca ra mate e gui nutca ts'u ma t'u, ngue'a hõssená dí pe'tsi,

³⁹ y pe'tsa 'nara ts'ondahi ri japi da mafi, ne da ntani ne da ndu sehe, ne ri japi asta da 'yents'a ra fagui rá ne. Nts'edi xi ri uni, y xi xá hñei da døgue.

⁴⁰ Ya dá xipahmá ri nxadi da 'yembahmá, pe hinxá za xa 'yembabi.

⁴¹ Nu'bú nura Jesu bi 'ñena:

—¡Nu'ahu 'nagýá 'ñagamfrihu ne gyá ts'ojá'ihu! ¡Asta ha'mu ma ga tse't'a ri 'ñajamfrihu!

Nepu bi 'ñembabi nú'a ra 'ñøhø:

—Bá tsincaua ri t'u.

⁴² Pe nu mi ts'i'tsua ra Jesu nú'a ra ts'unt'u, ra ts'ondahi bi ømi pa ja ra hai ne bi japi bi ntani ne bi ndu sehe. Pe nura Jesu bi 'yenga nú'a ra ts'ondahi, ne 'bestho nú'a ra ora'a bi ñani nú'a ra ts'unt'u, ne bi yopa dapa rá dada.

⁴³ Y gatho ya ja'i xi bi 'yø de nú'a rá dangá ts'edi Ajuá xqui hnequi.

Ra Jesu bi yopa má de rá du

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

De nuya pa'u xi mri 'yø ya ja'i de gatho nú'a xqui 'yø'ta ra Jesu, nu'á bi 'ñembabi yá nxadi:

⁴⁴ —'Yøhu xá hño núna ma ga xi'ahu ne oxqui pumfrihu: Nú'a To'o bi e bi Njá'i ma dra da ja yá 'ye ya ja'i pa da 'yø'tua nú'a go da ne'u.

⁴⁵ Pe nuyá nxadi himbi badi te mri bõnga nú'a bi xipabi'u, ngue'a himi tsa da zo yá mfeni'u. Ne nu'á mi tsu da 'yambabi te mri bõnga nú'a xqui xipabi'u.

Nú'a to'o ma'na ma da nja rá nsu
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Nepu nuya nxadi bi mudu mri 'ñámbabi 'na ngu ma'na to'o de gue'u mi ma da ua'á da ma.

⁴⁷ Pe nura Jesu bi batho de nú'a mi beni'u hangue nu'á bi ma'ta 'nara zi bātsi bi 'ba'ma ja rá hyo'a,

⁴⁸ ne bi 'ñembabi'u:

—Nu'a tó'o de ma thuhu da numansu 'nara zi bātsi ngu nuna, nugui go ri numansugui, y nu'a tó'o ri numansugui, go ri numansu nú'a to'o bá pencagui. Ngue'a nu'a tó'o hinda 'ñets'i, nú'á go gue'a da ndāngui rá nsu.

Nu'u tó'o hingui utsaguihu, gue'u 'bui con guecju

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Nepu nura Xuua bi 'ñembabi'a:

—Ma zi Xahnate'i, stá hanthe 'nara 'ñhø de ri thuhu engu ya ts'ondāhi, y nuje stá hācuabihe ngue'a nu'á hingui 'yo con guecju.

⁵⁰ Pe nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Oguí hācuahu, ngue'a nu'u tó'o hingui utsaguihu, go rí maxcaguihu.

Ra Jesu bi zui ra Cobo ne ra Xuua

⁵¹ De ya mi ma da zø ra pa da yopa mengui ra Jesu pa mahets'i, 'na mfenitho bi gu ra 'ñu bi ma pa Jerusale.

⁵² Ne bi mehna to'o bi 'met'o pa da ma ja 'nara hnini de ra hai Nsamaria pa da hyoni habu da 'ñoxi'u.

⁵³ Pe nuya mengu de guehni himbi ne bi umba ntsaya'u ngue'a mri nju'a'ñu pa Jerusale.

⁵⁴ Pe nu mi badi njabu ra Cobo ne ra Xuua nú'u yoho de yá nxadi, bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihe, zha hingui ne ga adihu dua cai ya tsibi de mahets'i pa da tsat'a nuna hnini ngu nú'a bi 'yøt'a ndu ra badi Elía?

⁵⁵ Mi manga njabu'u, nura Jesu bi nu'ti ne bi zui bi 'ñembabi:

—Nu'ahú, nixi guí pahu te ma ndāhi guí hanpahu rá ts'edi pa guí mañhu njabu.

⁵⁶ Nú'a To'o bá e bi Nja'i, himbá ehe pa da hñacua yá te ya ja'i, nú'á bá ehe pa da pøhøbi.

Nepu nu'á bi thogui pa ma'na ra t'uca hnini.

'Raya ja'i to'o mi ne da dena ra Jesu
(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Y de guehni má 'ñu 'nara 'ñhø bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, dí ne ga ten'a'i haburaza guí ma.

⁵⁸ Ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nuya haho ja yá hñado, ha nuya ts'intshu ja yá 'bafi, pe Nú'a To'o bá e bi Nja'i otho nixi rá ngu pa habu da ntsaya.

⁵⁹ Nepu bi 'ñembabi ma'na ra 'ñhø:

—Bá ehe ga me pa dua nxadi'i.

Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, dí ne gui 'raca nsequi ga ma ga agui 'met'o ma dada, nepu ga pengui ga ten'a'i.

⁶⁰ Nu'bá nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Tsopu nú'u xa du da 'ya yá mi'ñagamfriui, pe nu'i bá ehe pa guí ma gui mangu ra hoga noya gue ya xa zøhø ra Ndā de mahets'i pa da nda.

⁶¹ Nepu bi 'ñembabi ra Jesu ma'na ra 'ñhø:

—Ma zi Hmu'i, necagui dí ne ga ten'a'i, pe 'raca nsequi 'met'o ma ga edi ya mengu de ja ma ngu.

⁶² Pe nura Jesu bi 'ñembabi:

—'Bu 'nara uafri heca 'nara the ne da ñegui, nurá the ya hinda ma manjuantho. Njabu nehe nu'a tó'o ø'tua rá 'befi Ajuá ne da beni gatho nú'a bi zogui, hinte ri muui pa ja rá hmāda Ajuá.

10

Ra Jesu bi mehna má hñu'rate ne 'ret'a yá nxadi

¹ Nepu 'mefa ra Jesu bi huahna má hñu'rate ne 'ret'a yá nxadi pa bi mehni dega yoho da 'met'o'u pa ja ya hnini habu mi ma da thogu'a.

² Ne bi 'ñembabi:

—Xi majuani dí xi'ahu, xi ndunthi ra sofo pe ts'atho ya xofu. Hangue 'yaphu Ajuá nú'a to'o rá meti ra sofo dua pehna ndunthi ya mēfi pa da gu'tsua rá sofo.

³ Y nubyá nu'ahu ma ga pehn'a'ihu gui maha ngu ya zi deti madetho de ya mi'ño, hangue xi da nsuhu.

⁴ Ne oxqui haxhu ni 'nari buxahu, nixi ri bojahu, nixi ri ponga zestihū. Ne oxqui 'bahu gui nzenjuatehu 'met'o ja ri 'ñuhu.

⁵ Ora guí cūhu ja 'nara ngu gui nzenjuatehu njaua: “Ajuá da jap'ahu pa gui 'buhu te rá 'ñentho.”

⁶ Ha nu'bu ya mengu de nura ngu'a ne da 'mu 'nara hoga'mui, nu'bú Ajuá da japi'u ngu gá xiphu. Ha nu'bu hina, Ajuá hinda japi'u.

⁷ Nu habu da t'a'ahu ntsaya, ja gui cohuni ne nu'á da 'uini'ahu, ngue'a 'nara mēfi ri 'ñepi da t'umbabi te da zi ne gatho nú'a te honi. Y ja gui 'buthani, oxqui 'yohu dega nengu.

⁸ 'Bu gui tsøñhu ja 'nara hnini ne da t'a'ahu ntsaya, tsihu gatho nú'a da t'a'ahu.

⁹ 'Yøthehu ya da'thi nú'u di 'buhni, ne xiphu ya mengu de guehni gue ra Ndā de mahets'i ya xa 'ñepu pa da nda.

¹⁰ Pe nu'bu gui tsøñhu ja 'nara hnini ne hinda t'a'ahu ntsaya, 'bahu habu da 'yøde'ihu ya ja'i de guehni ne gui 'ñemfu'u:

¹¹ “Ma ga huathe ma uāhe pa da hyø nú'a ra hai xa ncueta de nuna ri hninihu, ngue'a hinxcá camfriguie nú'a stá xi'ahe.

Pe pahu xá hño gue ra Nda de mahets'i ya xa 'ñepu pa da nda, y nuje ya hindí tháhe de ri ts'oquihu."

¹² Dí xi'ahu gue nura pa de ra nthanguenda ma'na ma da ndangui rá castigo nura hnini'a que ra hnini Sodoma nú'a bi huata Ajuá.

*Ya hnini dega ts'o'yøde
(Mt. 11:20-24)*

¹³ ¡Huecate'ihu nú'ahu gyá menguhú Corasí, ne nú'ahu gyá me Betsaidahu! Ngue'a nu'bu ya mengu de ra hnini Tiro ne de ra hnini Sidó xa hyanthmahá nuya milagro xcá hyanthabya, nú'ú xa fiobrihma'ú de yá ts'oqui ne xa hñehma co ya he dega dumú, ne xa ncoxhma ra 'bospi dega ntsø'mi.

¹⁴ Pe nura pa'a sta thap'ahu nguenda, ma'na ma da ndangui ri castigohu que ra hnini Tiro ne Sidó.

¹⁵ Ha nú'ahu gyá menguhú Ncapernau, gui hu ri maíhu gue ri 'ñep'ahu gui maha mahets'i, pe hina, ngue'a nu'ahu ya xa t'ep'a'ihu pa gui maha ja ra nidu.

¹⁶ Nepu bi xipabi yá 'mehni:

—Nu'a tó'o da 'yøde nú'a gui mañihu, go øtcagui, y nu'a tó'o hinda 'yøde nú'a gui mañhu, hingo øtcagui, y nu'a tó'o hingu øtcagui, hingu øta nú'a to'o bá pencagui.

*Nú'u hñu'rate ne 'ret'a ya 'mehni bi men-
gui co ndunthi ra johya*

¹⁷ Nepu nu de bá penga nú'u hñu'rate ne 'ret'a yá 'mehni bi zohø co ndunthi ra johya ne bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'ihe, asta ya ts'ondahi xa 'yøtcahe, ngue'a stá eñhe'ú de ri thuhu.

¹⁸ Ha nura Jesu bi 'ñembabi'ú:

—Haha, majuañi dá handa ra Satá bá tagui de mahets'i ngu 'nara huéi.

¹⁹ Y nugui stá 'ra'ahu ra ts'edi pa gui nethu ya qu'eñá ne ya penzu, ne pa gui tapabilihu gatho rá ts'edi ra ts'ondahi, nsinque te da 'yøt'ahu.

²⁰ Pe ogrí johyahú ngue'a xa 'yøt'ahu ya ts'ondahi, johyahú ngue'a nuri thuhuhu bi nt'ofu nuni mahets'i.

*Ra Jesu xi bi johya co rá ts'edi ra Maca
Ndahi*

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Ra ora'a ra Jesu xi bi johya co rá ts'edi ra Maca Ndahi ne bi 'ñena:

—Ma Dada'i, go grá Nda de mahets'i ne de gatho ra ximhai, dí xøcambeni'i ngue'a xcá utuabi ri noya nýu nja ngu ya zi batsi, y hingo xcá utuabi ya bamhya ne ya nimfeni. Y nu'i ma Dada'i, xcá 'yøt'a njabu ngue'a gue'a ri paha'a.

²² Mi uadi bi mangua ra Jesu njabu bi 'ñena:

—Ma Dada xa 'yentc'agui gatho ja ma 'ye. Hinto patcagui ma 'mú, hønse Ajuá

ma Dada go gue'a patca ma 'mú. Ne hinto patua rá 'mú ma Dada, hønseguí go dí padi, ne nú'u to'o stá huahni pa da baði.

²³ Ne bi mpants'i bi hyanda yá nxadi ne bi 'ñemi 'nambu sehe'ú:

—Johyahú ngue'a guí hanthu nú'a te dí øt'e.

²⁴ Ngue'a nugui dí xi'ahu gue ndunthi yá 'mehni Ajuá ne ya nda mi 'bui maya'bu mi nehma xa hyanda ngu nú'a guí hanthabya, pe himbi za bi hyant'ú, ne mi nehma xa 'yøde ngu nú'a guí øhabya, pe himbi za bi 'yøde'ú.

*Ra 'bede de 'nara me Nsamaria nú'a bi
nja rá nthecate co rá miqu'eiu*

²⁵ Nepu de gue'a 'nara xahnate de ra ley bi ma bá c'a'tsa ra Jesu pa da 'yøt'ua 'nara nt'ani pa da nu te da daði'a, ne bi 'yambabi bi 'ñemi:

—Ma Xahnate'i, ¿te mahyoni ga øt'e pa ga tsudi ra te pa nzantho?

²⁶ Nu'bu ra Jesu bi daði ne bi 'ñena:

—¿Te mangua nú'a xa t'ofu ja ra ley? ¿Te xcá padi de guí he'ti?

²⁷ Nura xahnate de ra ley bi daði ne bi 'ñena:

—Ena njaua: Maði Ajuá ri Hmu bí 'bu mahets'i con gatho ri mfeni, con gatho ri coraso, con gatho ri ts'edi, ne con gatho ri mú, ne maði ri miqu'eiu ne gui su ngu grí nsu sehe.

²⁸ Nepu ra Jesu bi 'ñembabi:

—Gue'a majuañi nú'a xcá ma. Nu'bu gatho gue'a guí øt'e, nu'bu guí tsudi ra te pa nzantho.

²⁹ Pe nura xahnate de ra ley himi ne to da c'a'tsua rá nt'ani, hangue bi yopa 'yambi ne bi 'ñembabi:

—¿To'o ma miqu'e'i'be?

³⁰ Nepu ra Jesu bi daði ne bi 'ñemi:

—'Nara pa 'nara 'ñøhø mri ne ra 'ñu, xqui 'ñe de Jerusale pa mri ma ja ra hnini Jericó, y de má 'ñu bi daca 'raya dacate, ne bi hñambabi gatho nú'a te mi ha, asta yá dutu bi møcuabi, ne xi bi hna'mbabi'a, ne bi ts'ohni ya mi nedu.

³¹ Nepu de gue'a bi toca bi 'rani 'nara macja ja nú'a ra 'ñu'a, ne nu mi hyandi mi 'beni ja ra nenga'ñu nú'a ra 'ñøhø xqui hna'mbi, nu'bu nú'a bá catatho 'na lado bi thoguitho.

³² Nehe bi 'rani 'nara maste de ra nija nú'u t'embí ya levita, ne'a bi hyandatho nú'a ra 'ñøhø mi 'beni, y nu'a bi cata 'nambu bi thotho nehe.

³³ Nepu ja nú'a ra 'ñu'a bi 'rani 'nara me Nsamaria. Nu mi hyanda nú'a ra 'ñøhø mi 'beni, xi bi huequi.

³⁴ Nepu bi joni bá c'a'tsi, ne bi go'tsuabi ra aceite co ra vinu habu xqui ts'embabi, ne bi

du'tuabi. Nepu bi 'yents'a ja rá burru, ne bi zixa asta ja 'nara meso, ne ja guehni bi su.

³⁵ Nepu rá hyax'a ante da ma de guehni nú'a ra me Nsamaria bi hñai yoho ya t'axboja ja rá buxa, ne bi umbabi nú'a ra me meso, ne bi 'ñembabi: "Dí tsoc'aua ts'u nuna 'ñohø gui su. Y nu'bu gá gasta má ts'u ra boja, nu xcrá yopa pengui ga ju't'a'i."

³⁶ Nu mi uadi ra Jesu bi mąnga njabu, bi 'yamba ra xahnate de ra ley ne bi 'ñembi:

—De nú'u hñu ya 'ñohø, çto'o 'na de gue'u mrá miqu'eiu xi majuani nú'a ra 'ñohø xqui thaqui?

³⁷ Nepu nura xahnate de ra ley bi 'ñembabi:

—Nú'a to'o bi nja rá nthe cate de gue'a.
Nu'bu nura Jesu bi 'ñembabi:
—Haha, gue'a mahyoni gui 'yot'e nehe.

Ra Marta ne ra Maria bi umba ntsaya ra Jesu

³⁸ De guehni ra Jesu bi thogui rá 'ñu, nepu bi zonga ja 'nara hnini. Y nuni ja mi 'buhni 'nara 'behña mrá thuhu ra Marta, y nu'a bi umba ntsaya ra Jesu ja rá ngu.

³⁹ Ra Marta mi 'bu 'nará cu mrá thuhu ra Maria. Y nu'a bi hñudi de rí ga'ti yá ua ra Jesu pa da 'yode nú'a mi mañ'a.

⁴⁰ Pe nura Marta xi mi ja ndunthi te da mefi ja ra ngu. Ne bi dast'i habu mi 'bu ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, çhinguí handi gue ma cu bi zogase gatho ra 'befi? Xipabi ts'u da e da maxcagui.

⁴¹ Pe nura Jesu bi 'ñembabi ra Marta:

—Marta, xi guí xona ri 'befi ne guí tu ri mai ngue'a ndunthi ri 'befi,

⁴² pe hõnse 'nara 'befi mahyoni gui 'yot'e, ngu nuna hoga 'befi xa huahna ra Maria, y hinda za to'o da hñacuabi.

11

Ra Jesu bi 'ñudi hanja da t'apa Ajuą
(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ 'Nara pa ra Jesu bi 'yapabi Ajuą rá Dada ja 'nara luga, y nu de mi uadi'a, 'nará nxadi bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, dí ne gui 'ñutcaguihe hanja ga apabihe Ajuą ngu mi nja ra Xuua mi utuabi yá nxadi hanja da 'yapabi Ajuą.

² Nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Nu de xcrí 'yaphu Ajuą gui 'ñeñhu njaua: Ma zi Dada'íhe, guí 'bui mahets'i, drá nsunda ri maça thuhu.

Bá ehe gui ndá, ne dá t'ot'a ri paha nuua ja ra ximhai ngu nú'a bi t'ot'e núbu mahets'i.

³ Racje te ga tsihe núya rapaya.

⁴ Ne pungaguihe ma ts'oquihe, ngue'a necje dí pumbabihe nú'u to'o xa 'yotcahe ra nts'o'mai.

Ne oxqui hocje ga øthe ya ts'oqui, ñangaguihe de ra nts'o.

⁵ Nehe ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Ma ga mañhu gue 'na to'o pe'tsa 'nará 'nangu ne drá amigo, nepu ngu made ra xuui da ma ja rá ngu, ne da 'ñembabi: "Drá 'ñehe gui 'yotca ra favo gui hmica hñu ya thuhme,

⁶ ngue'a ja núya bi zohø ma'na ma amigo xqui 'ñehe de yabu ha othogui te ga umbabi."

⁷ Nepu nu'a sta dadi mbo rá ngu da 'ñena: "Hindí honi gui zocagui, ma gosthi ya stá cot'i, ne dí huixa ma baçsi, hangue hingui tsa ga nangui ga 'ra'a'i nú'a guí adi."

⁸ Pe nugui dí xi'ahu gue hinda nangui da umbi ngue'a rá amigo, nu'a da nangui da umbi, pe ngue'a ya pa hinda sigui da 'yapa rá t'aha.

⁹ Hangue dí xi'ahu, 'yaphu Ajuą guí hoñhu ne da 'ra'ahu; hyoñhu nú'a te ri 'be'p'ahu, ne gui tsudih; njahu ngu 'nara ja'i bi zohø 'rota ra gosthi ne bi socuabi.

¹⁰ Ngue'a nu'a tó'o da 'yadi, da t'umbabi; y nu'a tó'o da hyoni, da zadi; y nu'a tó'o da 'rota ra gosthi, da socuabi.

¹¹ Nu'ahu gyá dadahu, 'bu ri baçsihu da 'ya'ahu 'nara thuhme, çha gue gui umfu 'nara do? O 'bu da 'ya'a'ihu 'nara huą, çha gue gui umfu 'nara qu'eña?

¹² O 'bu da 'ya'a'ihu 'nara mađo, çha gue gui umfu 'nara penzú? Hina, çngue ha?

¹³ Nu'ahu masque gyá 'yot'ats'oquihu, pe guí pa guí umfu 'nara hoga t'ot'e ri baçsihu. jXihma ra Dada bí 'bui mahets'i, nú'a dua penpabi ra Maça Ndahi to'o da 'yapabi'a, ne gatho ma'ra ya hño!

Bi t'embabi ra Jesu gue mi hanpa rá ts'edi ra nda de ya ts'ondahi
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ 'Nara pa ra Jesu bi 'yemba 'nara ts'ondahi 'nara 'ñohø xqui japi da ngone. Ne de mi bõnga nú'a ra ts'ondahi, 'bestho bi za bi ña nú'a ra 'ñohø. Ha nu mi hyanda ya ja'i njabu xi bi 'yot'u.

¹⁵ Pe 'ra de gue'u bi ñama'ñu ne bi 'ñena:

—Nuni ra 'ñohø engu ya ts'ondahi co rá ts'edi ra Beelsebú nú'a ra nda de ya ts'ondahi.

¹⁶ Ha nu ma'ra mi xipabi da 'yot'a 'nara nt'udi de mahets'i, pa da 'ñudi ua xi majuani mrá 'meñi Ajuą.

¹⁷ Pe nura Jesu bi baçtho te mi beni'u, hangue bi 'ñembabi:

—'Bu 'nara hnini da hyegue ne da ntuhni seche, nu'bu da nhuata nú'a ra hmada mi ja. O nu'bu 'nara ngu da ntuhnise ya mengu de ra ngu, hinda za da 'mu 'nadb'u.

¹⁸ Njabuho nehe, nu'bu ra Satá da ntuhni yá mits'ondahiui, nu'bu da nhuata gatho rá ts'edi'a. Nugui dí xi'ahu njabu ngue'a guí eñhu gue nugui dí engu ya ts'ondahi co rá ts'edi ra Beelsebú ra nda de ya ts'ondahi.

¹⁹ Pe nu'bu gue'a gra øt'e, nu'bu xi ri 'mehniha, ¿con te ma ts'edi enga ya ts'ondahi? Nú'á go dá xi'ah'u.

²⁰ Nugui dí enga ya ts'ondahi pe co rá ts'edi Ajuá, hangue pahú gue nura Ndá de mahets'i ya xa zøhø pa da ndá.

²¹ Nu'bu 'nara 'ñøhø xi o rá ts'edi ne ri hñá yá arhma pa ri su rá ngu, nu'bu 'be'tsa xá hño nú'a te pe'tsa ja rá ngu.

²² Pe nu'bu da zøhø ma'na ra 'ñøhø ma'na di o rá ts'edi que gue'a, nu'bu da ntate nú'a bi zøhø ne da hñambabi gatho yá arhma nú'u mi hu rá mui da mats'i, ne da bepabi gatho nú'a dí pe'tsa ja rá ngu pa da jameti'a ne da hyecuabi ma'ra.

²³ Nu'a tó'o hingui 'bui con guequi, gue'a ri contragui, ne nu'a tó'o hingui faxqui ga munts'a ya gamfri, go gue'a xani.

Ra Jesu bi ma 'nara 'bede de ra ts'ondahi bi mengui

(Mt. 12:43-45)

²⁴ Nu'bu 'nara ts'ondahi da bønga de ja 'nara 'ñøhø da 'ño haburaza ja ra mbonthei hongra ra tsaya, pe nu'bu de guehni hindua tsudi habu, nu'bu da beni ne da 'ñena: "Pøde ga yopa pengui habu ndui 'bui."

²⁵ Ha nu stua yopa pengui e da zædi nú'a ra 'ñøhø habu mbi 'bui, da zæta rá mfeni di nja ngu 'nara ngu nú'a xa thogui xi xá hño, xa 'bast'i ne xi strá nt'axi da zædi, pe hinto di 'buhni.

²⁶ Nepu nú'a ra ts'ondahi'a da ma dua tsi má yoto yá mits'ondahiui ma'na strá nts'o que gue'a, y da zøhø da yut'a gatho ja rá mfeni nú'a ra 'ñøhø y ja da 'muhni ri gatho'u, y njabu nú'a ra 'ñøhø'a ma'na da ts'ocua rá mfeni que rá mædi.

Xa njapi nú'u to'o øtuabi rá noya Ajuá

²⁷ Ts'a mi ñá njabu ra Jesu, 'nara 'behñá mi 'buhni bi ñá nts'edi ne bi 'ñena:

—xi njapi nú'a ra 'behñá de habu gá 'bui, ne bi tede'i!

²⁸ Pe nura Jesu bi dædi ne bi 'ñena:

—Ma'na xa njapi nú'u to'o øtuabi rá noya Ajuá ne øt'e nú'a ma!

Ya ts'oja'i adi 'nara nt'udi

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Ya ja'i 'yo mri munts'i gatho ja rá nthets'i ra Jesu, nepu nú'a bi 'ñembabi'u:

—Ya ja'i de nuya pabya xi ya ts'oja'i, hangue adi 'nara nt'udi ga utuabi pa da bædi ua xi xuá pencagui Ajuá. Pe nú'a ra nt'udi adi'u hinga ma ga utui, hønse nda'a da t'utuabi, nú'a ra nt'udi de ra bædi Joná.

³⁰ Ngue'a nú'a bi tho ra Joná nú'bu mi dut'a 'nara dahuá ne ja bi gohni hñu pa, mi gue'a 'nara nt'udi pa ya me Ninive gue ra Joná go mrá 'mehni Ajuá. Njabu nehe Nú'a To'o bi e bi Nja'i ma da 'mui hñu pa mbo ra

hai, y nú'a go gue'a 'nara nt'udi da t'utuabi nú'u ya ja'i 'bui mapaya.

³¹ Nu stí zø ra pa de ra nsæca uenda, nura pa'a ra 'behñá nú'a mrá ndá de ra hai Arabia ma da 'mai ja rá thandi nú'a to'o ma da hñanga nguenda pa da ñapabi nú'u ya ja'i 'bui mapaya. Ngue'a nura 'behñá'a masque xi mi yabu rá hai pe bá ehe e bi 'yøde nú'a ra mfædi mi pe'tsa ndu ra Salomó. Pe 'bæcua 'na ma'na ra dangui rá nsu que ra Salomó, pe masque njabu hinxá ne to'o xa 'yøde nú'a ma.

³² Nehe nura pa de ra nsæca uenda nú'u ya me Ninive ma da 'mai ja rá thandi nú'a to'o da hñanga nguenda pa da ñapabi nú'u ya ja'i 'bui mapaya. Ngue'a nú'u ya me Ninive ngu mi 'yøde nú'a bi mænga ra bædi Joná de nú'a xqui mænga Ajuá, nu'bu nú'u bi dæma ñobri 'bestho. Pe 'bæcua 'na ma'na ra dangui rá nsu que ra Joná, pe masque njabu hinxá ne to'o xa 'yøde nú'a ma.

Ra ñot'i de ma ndo'yohu

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Jo'o 'nara ja'i to'o da tsøgue 'nara ñot'i ne da 'ñagui, o da ye'mba 'nara caho. Nu'a da 'yøt'e, da tøta habu da tøte, pa da yot'a gatho mbo ra ngu pa di handi nú'u to'o da yut'i.

³⁴ Nuri dahu gue'u ngu 'raya ñot'i de ri ndo'yohu. Nu'bu ri dahu xá hño, gui hanthu habu gui 'yohu, pe nu'bu ri dahu hingui ho, hingui hanthu habu gui 'yohu. Njabu ri mfenihu nehe, 'bu 'bui xá hño, nu'bu da za gui 'yohu xá hño ja ra ñot'i, pe nu'bu hingui 'bui xá hño, hinda za gui 'yohu xá hño ngue'a gui 'buhu ja ra 'bæxuui.

³⁵ Hangue 'yøthu 'nara ts'edi pa da 'mui xá hño ri mfenihu pa da za gui 'yohu xá hño ne hingui 'buhu ja ra 'bæxuui.

³⁶ Nu'bu ri mfenihu 'bui xá hño, nu'bu gui 'yohu ja ra hoga ñot'i ne gui pahú habu gui 'yohu, ngue'a ri mfenihu nja ngu 'nara ñot'i ri yot'a ri 'ñuhu.

Ra Jesu bi ma de yá ts'o'befi ya fariseo ne ya xahnate de ra ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Nu mi uadi bi mænga njabu ra Jesu, 'nara fariseo bi zits'i pa da ñungui ja rá ngu. Y nu mi zøni bi yut'i'u, ha nura Jesu bi hñudi 'bestho ja ra mexa.

³⁸ Ha nura fariseo xi bi 'yø mi hyandi gue ra Jesu himbi nxu'ye 'met'o pa bi ñuni ngu myá nzai'u.

³⁹ Nu'bu nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Nu'ahu fariseohu gui njahu ngu ra xut'a vaso ne ra xut'a manza, xuqui hønse møte ha nu mbo xi rá nts'o. Nu'ahú gui ne gui pønga ri hmihu ja yá thandi ya ja'i, pe oda ri mfenihu ra nthate ne ra nts'o'mui.

⁴⁰ 'Nagyá 'bæmfenihu! ¿Ha hingui pahú gue Ajuá go gue'a bi hyoca maxøgue rá 'bai ra ja'i, de thi rá ndo'yo ne de mbo rá mfeni?

⁴¹ Bá faxhú ya hyoya con gatho ri mũihú, y njabú hã, da hnequi gue xá nt'axi ri mfenihú.

⁴² ¡Huecate'ihú nu'ahú fariseohú ngue'a ma xi dra castiga'ihú! Ngue'a guí 'uecjú 'ret'a de ra bexo pa Ajuá de nú'a guí pahú de ra xac'ri ne ra ruda ne gatho ma'ra ya ndapo nú'u hints'u ri muui ndunthi, pe nura hño hingui ø'tuahú ri miq'u'eihú, nixi otho ri hmatéhu co Ajuá. Xá hño guí umfu Ajuá nú'a ri 'ñepabi de ya t'ø't'e guí pahú, pe ma'na mahyoni hingui pumfrihú guí 'yøthu nzantho ra hño ne guí p'e'tshú ra hmäte co Ajuá.

⁴³ ¡Huecate'ihú nu'ahú fariseohú ngue'a ma xi dra castiga'ihú! Ngue'a nzantho guí ne guí hñuhú ja ya hoga hudi dega nsu ja ya nija, ne nzantho guí nehú dra zenjua'ihú co ndunthi ra t'equ'ei ja ya tai.

⁴⁴ ¡Nú'ahú gyá xahnatehú de ra ley, ne nú'ahú gyá fariseohú, 'nagýá yohmihú! ¡Huecate'ihú ngue'a ma xi dra castiga'ihú! Ngue'a nu'ahú guí ts'ocuahú yá mfeni ya ja'i, guí njahú ngu ya nt'agui hingui hnequi, ha 'rani ya ja'i mañá de gue'u pe nixi paði'u tengú rá nts'o mbo.

⁴⁵ Nepú bi ðaði 'nara xahnate de ra ley ne bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma Xahnate'ihé, ora guí má njabú, guí ñama'ñu de guecje nehe núje dyá xahnatehe de ra ley.

⁴⁶ Pe nura Jesu bi 'ñembabi'cu:

—¡Huecate'ihú nu'ahú gyá xahnatehú de ra ley ngue'a ma xi dra castiga'ihú nehe! Ngue'a guí japhú ya ja'i da 'yø't'a 'raya t'ø't'e nú'u hingui tsa da 'yø't'e, pa guí eñhú gue njabú da za da ðenba rá ley Ajuá, ha nu'ahú nixi guí ø'tuahú nurá ley'a, ja ra uenda guí tutuahú ya ja'i 'nara 'bats'i xi rá hñú y ni ts'u hingui faxhú da ndude.

⁴⁷ ¡Huecate'ihú ngue'a ma xi dra castiga'ihú! Ngue'a guí yopa hocuahú yá pantyo ndu yá 'mehni Ajuá nú'u bi hyose ndu ri xitahú.

⁴⁸ Njabú ri hnequi gue guí tenbathohú yá 'múi ndu ri xitahú, ngue'a nú'ú go gue'u bi hyo nuya 'mehni'u, ha nu'ahú go guí yopa hocuahú yá pantyo, hangue ri hnequi gue 'nada ri mfenihú co ndu ri xitahú.

⁴⁹ Hangue sché Ajuá go gue'a xqui 'ñena co rá ðanga mfaði'a: “Nú'ú ma ga penpa ma 'mehni nú'u da mąnga ma noya, pe 'ra de gue'u ma da hyo'u, ha nu ma'ra ma da utsa'u.”

⁵⁰ Hangue nuya ja'i 'buihya, Ajuá ma da hñá'mba nguenda'u de gatho yá mąca ji yá 'mehni Ajuá xa mfani desde bi mũdi ra ximhai,

⁵¹ desde ra Abé asta ra Sacaría nú'a bi tho mbo ra ndanija guetbú ja ra ata. Hangue nugui dí xi'ahú gue Ajuá ma da 'yambabi

nú'u ya ja'i 'bui mapaya de nú'u ya hoja'i xa tho.

⁵² ¡Huecate'ihú nu'ahú gyá xahnatehú de ra ley ngue'a ma xi dra castiga'ihú! Ngue'a go ose ri 'yehú rá mfaði de ra mąca noya, pe nu'ahú ni guí hophú ma'ra to'o da nehma da bąði, ha ni gue'ahú hingui ne guí pahú.

⁵³ Nu mi uadi bi mąnga njabú ra Jesu, ya xahnate de ra ley ne ya fariseo xi bi bø yá cue con gue'a, nepú bi mũdi'u xi bi 'yø'tua ndunthi ya nt'ani,

⁵⁴ ngue'a mi ne xa 'yøde'u da ñama'ñu'a pa njabú xa za xa ñapabi'u.

12

Jamasuhú de ya ts'o nt'udi de ya fariseo ya yohmi

¹ Nepú de gue'a bi munts'a ya 'motho gá ja'i, y co yá ndunthi'u mri net'ase 'na ngu ma'na. Y nura Jesu bi mũdi bi zofu 'met'o sché yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Jamasuhú de yá ts'o nt'utuete ya fariseo, ngue'a nú'ú xi ya yohmi, ne yá nt'utuete nja ngu ra nzoi tsini.

² Pe ma da zø ra pa da faťuabi yá nt'utuete gue xá nts'o, ngue'a gatho nú'a t'aguibya, 'nara pa ma da hnequi, ne gatho nú'a t'ø't'e mant'aguibya, ma da zø ra pa da faði.

³ Hangue nugui dí xi'ahú gue gatho nú'a guí mañhú mant'agui, 'mefa ma da faði haburaza, y gatho nú'a guí mañhú dega njone 'nambú, nu'á ma da hmą nts'edi pa da nt'øde haburaza.

To'o mahyoni guí tsuhú

(Mt. 10:28-31)

⁴ Nepú ra Jesu bi 'ñembabi'cu:

—Nú'ahú guí 'yohú con guequi, oxqui tsuhú nú'a to'o da ne da hñac'a ri tehú ne 'mefa ya hinda za te da 'yø't'a'ihú.

⁵ Nugui dí xi'ahú, gue nu Ajuá hønse go gue'a mahyoni guí tsuhú'a, ngue'a nú'á da za da hñac'a ri tehú, ne pe'tsa ra ts'edi pa da mehn'ahú ja ra nidu nehe.

⁶ Ya zi ts'intshú hints'u ri muui asta 'ba cõt'a por ngudmi, ¿ha ngue hã? Masque nu'ú hini muui ndunthi, pe Ajuá hinhya'mú ri pumfri ni 'na de gue'u.

⁷ Xihmą'ihú, gue asta ri stahú Ajuá paði ri hangu'u. Hangue ogui tsuhú, ngue'a ma'na grí muuihú que nuya ts'intshú.

Nú'u to'o damajuani de ra Jesu ja yá thandi ya ja'i

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Ne dí xi'ahú gue gatho nú'u to'o ma da mąnga ja yá thandi ya ja'i gue xa gamfrigui, necagui ma ga mąnga ja yá thandi yá enxé Ajuá gue majuani xa gamfrigui.

⁹ Pe nu'u tó'o tso ne cøngagui ja yá thandi ya ja'i, necagui ma ga má ja yá thandi yá enxé Ajuá gue nu'ú hinstá paði.

¹⁰ Nu'a tó'o da ñama'ñu de Nú'a To'o bi e bi Nja'i, Ajuá da pumbabi; pe nu'a tó'o da ñama'ñu de ra Maça Ndahi, nu'a hinda pumbabi'a.

¹¹ Nu sta ts'ix'ahujá yá nija'u o ja yá thandi ya nzaya o ja ma'ra ya ndá de ya hnini, oxqui tu ri muihu nda'a ma gui thadihu, nixi oxqui beñu 'met'o nda'a ma gui mañu,

¹² ngue'a nura ora gui ñahu, rá Maça Ndahi Ajuá ma da 'ñu't'ahu nda'a ri 'ñepi gui mañu.

Jamasuh de ra nc'at'abojá

¹³ Nepu 'na de nú'a ra hmuntsja'i bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma Xahnate'i, xipa ts'u ma cu da 'racagui nú'a ri 'ñepqui de nú'a bi zogahe ndu ma dadahe.

¹⁴ Pe nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Xi'a'i, ¿pa te gui xiqui njabu? ¿Xi to'o xa hñuxcaguiga dega nzaya o dega hyeca hai?

¹⁵ Nehe bi 'ñena:

—Jamasuh pa hingui hyocuah yá hño ra ximhai ne gui ne gui pe'tshu'u, ngue'a hingue po ya hño de ra ximhai ma da nja rá te ra ja'i.

¹⁶ Nepu bi xipa 'nara 'bede nú'a ra hmuntsja'i, ne bi 'ñembabi:

—Mi 'bui 'nara 'ñohó xi mi pe'tsa ndunthi yá hño, y nuyá hai nehe bi unga 'nara danga sofo.

¹⁷ Nepu nú'a ra 'ñohó bi 'ño rá mfeni ne bi 'ñena: “¿Te ga øtbya gue otho habu ga pe'tsa gatho ma sofo?”

¹⁸ Y nu'a bi beni ne bi 'ñense: “Ya dí padi te ma ga øt'e, ma ga yø'ta nuyá ma troha, ne ma ga hoca ma'ra ma'na dya dangui, ne ja ga utni gatho ma sofo ne gatho nú'a ma'na te dí pe'tsi.

¹⁹ Y nu xcrá juadi ga pe'tsni gatho, nu'bú ga embabi ma te: Nubyá ha, jani gatho nú'a te gui hyoni pa ndunthi ya jeya da 'ñepu. Nubyá da za gui ntsaya, gui ñuni, gui ntsithe, gui johya ndunthi.”

²⁰ Pe Ajuá bi 'ñembabi nú'a ra 'ñohó: “Nagrá 'bemfeni, núbya dí nxuui ma gui tu, y gatho nú'a gui pe'tsi, ma gui tsope nixi gui padi pa to'o.”

²¹ Njabuho nehe nú'a to'o xa munts'a ndunthi yá hño pa guese'a, pe nu sta du, ma da hñoja ja rá thandi Ajuá.

Ajuá ri su gatho yá batsi

(Mt. 6:25-34)

²² Nepu ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Nubyá dí xi'ahu, ogui tu ri muihu de nú'a te gui tsihu nixi nú'a te gui hyehu.

²³ Ngue'a nuri tehu ma'na ri muui que ra hñuni, ha nuri ndo'yohu ma'na ri muui que ra he.

²⁴ Hyanthu ya ca, nu'ú hingui pot'i nixi xofo, nixi otho yá troha, pe Ajuá go gue'a ri 'uini'u. ¿Pe nu'ahu ma'na gri muuihu que

ya ca, ne ma'na gri muuihu que nu'araza ya ts'intsu!

²⁵ ¿To'o 'na de gue'ahu nú'a da hñuxa má ts'u rá hñets'i de rá ts'edise? Ni 'na hinda za da 'yø't'a njabu.

²⁶ Nu'bú ¿hanja gui tu ri muihu po ma'ra ya t'ø't'e de ri tehu?

²⁷ Hyanthu ya døni hanja gra nhye. Nu'ú hingui het'i nixi pe ma'na ra 'befi, pe ma'na ri hnequi mahotho que yá hoga he ra ndá Salomó masque mri hñe mahotho'a.

²⁸ 'Bu Ajuá heta ya ndapo nú'u 'ba ja ra mbonthi da ndømbya, ne rixudi dra c'u'tsi ne dra ts'at'i, xi nu'ahu, ¿hanja hingui camfrihu gue Ajuá ma'na da he't'ahu que gue'u?

²⁹ Hangue odi oda ri mfenihu nú'a te gui tsihu ne nú'a te gui hyehu, ne odi tu ri muihu nú'a te ri 'be'a'ihu.

³⁰ Ngue'a gatho nú'u ya ja'i hingui camfri, nzantho oda yá mfeni nú'a te da zi ne te da hye, ne tu yá mui'u 'bu te 'bepabi. Pe ri Dadahu nú'a bí 'bu mahets'i, nú'a padi xá hño te gatho øt'ahu ra 'bedi.

³¹ Nu'ahu, nú'a gui 'yøthu, 'met'o hño hñu hanja da za gui 'buhu xá hño ja rá hmanda Ajuá, y nu'a da 'ra'ahu gatho nú'a te gui hño hñu.

Pe'tsa ri hño hñu nuni mahets'i
(Mt. 6:19-21)

³² Ma zi t'uca taxo deti'ihu, ogui tsuhu nú'a te da 'be'a'ihu, ngue'a Ajuá ri Dadahu go gue'a rá paha pa gui 'buhu ja rá hmanda'a, ne nu'a ma da su'a'ihu.

³³ Hangue pahu gatho nú'a gui pe'tshu, ne hyecuabihu ya hyoya, njabu gui øt'a ri 'me'tsihu nuni mahets'i nú'a hinhya'mu da thegue nixi da ts'oqui, ne nuni hinda za da yut'a ya be pa da bep'ahu, nixi ya zu'ue hinda zip'ahu nú'a xcá pe'tshu.

³⁴ Ngue'a habu ja ri 'me'tsihu, ja guehni oda ri mfenihu.

Hñocju ne ndø'mhu ngu 'raya hoga 'bego

³⁵⁻³⁶ Hñocju ne ndø'mhu. Njahu ngu 'raya hoga 'bego di zø yá flot'i ne tømá yá hmu sta menga ja 'nara ngo dega nthati, ha nu sta gant'a ra gosthi, nu'ú 'bestho da xocubi.

³⁷ Ma da johya ndunthi nú'u ya 'bego di nuhu sta zø yá hmu. Nugui dí xi'ahu gue nura hmu'a da mø ra mexa ne da 'ñei da 'uini.

³⁸ Masque 'bu da zøhø made ra xuui o ante da hyats'i, ma da johya ya 'bego nú'u da ts'udi di nuhu.

³⁹ Nehe dí xi'ahu, 'bu 'nara ja'i di pahma ha'mu da zøhø ra be ja rá ngu, nu'bú nura ja'i'a hinda 'ñaha, di su rá ngu pa hinda hyopabi ra be da yut'i da bepi.

⁴⁰ Hangue ne'a'ihu ndø'mihu, ngue'a nú'a ra pa nixi gri beñu, gue'bu xcri thamfrihu ma dua yopa pengui Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

*Ra hoga 'bego ne ra ts'o'bego
(Mt. 24:45-51)*

⁴¹ Nepu ra Pedro bi 'yambi ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i, xi nuna 'bede ja juadi gá ma, zha gue hõnse pa guecje, o pa gatho ya ja'i?

⁴² Nepu ra zi Hmu Jesu bi 'ñena:

—Xi 'nara hmu de 'nara ngu, 'bu da bõni da ma, zto'o da zocuabi rá 'befi pa da su ne pa da 'uimba gatho yá mæfi? Da zocuabi 'nara hoga 'bego nú'a pa da su gatho, zha ngue ha?

⁴³ Xi da johya nú'a ra 'bego nu sta zø rá hmu di øt'a gatho ngu nú'a xqui zocuabi.

⁴⁴ Majuani dí xi'ahú, gue nú'a ra hmu ma da hñuxa nú'a ra hoga 'bego pa da supa gatho nú'a di pe'tsa ja rá ngu.

⁴⁵ Pe nu'bu nú'a ra 'bego to'o bi ts'ogui pa da supa rá 'befi rá hmu, da beni gue hi'me dua penga rá hmu, nepu nu'á da mædi da na'mbabi yá mi'bégoui ne ya 'behñá nú'u ri 'mego pa da 'uinga ya mæfi, y nu'á go xi dri ñuni ne dri nti.

⁴⁶ Ha nurá hmu da zøhø nú'a ra pa'a hindi tømí. Nu'bu nura 'bego'a ma da castiga rá hmu ngu ma da ncastiga nú'u ma'ra ya ts'o'bego.

⁴⁷ Nu'a ra 'bego paði xá hño nú'a rá hne rá hmu, ne hinda 'yøt'e, nú'a xi dra castiga co ya mfei.

⁴⁸ Pe nu'a ra 'bego hindi paði xá hño tengu rá 'befi rá hmu, ne hinda mæfi xá hño, dra castiga pe hinga ndunthi ngu nú'a ma'na. Ngue'a nú'a tó'o da t'ent'ua rá 'yε ndunthi ra 'befi, go gue'a ma'na ma da tha'mba nguenda. Ne nu'a tó'o da t'umbabi ndunthi pa da su, gue'a nehe ma da t'ambabi ndunthi.

*Po rá ngue ra Jesu ma da hyegue ya ja'i
(Mt. 10:34-36)*

⁴⁹ Nugui ngue'a stuá ehe nuua ja ra ximhai, ma da nja ya nt'atsate ne ya hegue po rá nguecagui, ne dí ne da njabu 'bestho.

⁵⁰ Ne nugui pe'tsi ga thogui ndunthi ya øgui ne ya ts'othogui, ne dí ne da njabu 'bestho.

⁵¹ Guí hu ri muihu gue ngue'a stuá ehe hinda ma da nja ra tuhni ja ra ximhai. Hina, ngue'a por guequi ma da nja ya hegue ne ya tuhni.

⁵² Desde núya pa dí 'ñepu, 'bu 'nara 'mæi di 'bai cut'a dya mengu, nu'á ma da ntunse ne da hyegue po rá nguequi; 'bu di 'bai hñu nú'u hingui camfrigui, da utsa nú'u má yoho camfrigui, ha nu'bu di 'bu yoho nú'u hingui camfrigui, da utsa nú'u má hñu.

⁵³ Ya dada da utsa yá t'u, ha nuya t'u da utsa yá dada. Ya nana da utsa yá t'ixu, ha nuya t'ixu da utsa yá nana. Nuya suegra da utsa yá ts'ihue, ha nuya ts'ihue da utsa yá suegra.

*Ya nt'udi de te bra 'ñehe
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)*

⁵⁴ Nehe ra Jesu bi 'ñembabi ya ja'i:

—Ora gui hyanthu da njuxa ya guui lado yuhyadi, 'bestho guí eñhu gue ma da 'uai, y majuani da 'uai.

⁵⁵ Ora da mædi ya panthi, guí eñhu gue ya ma da zø ra pahyadi, y majuani ya ma da njabu.

⁵⁶ 'Nagyá yohmihú! 'Bestho guí huxhu nguenda nú'a ma da nja ngue'a guí hanthu nú'a ri hnequi ja ra ximhai ne mahets'i, pe zhanja hingo guí huxhu nguenda de nú'u ya nt'udi ri hnequibya pa gui pahmahu to'ogui?

*Cohu 'nara cohi co ri ncontrahu
(Mt. 5:25-26)*

⁵⁷ zHanja hingui beñhu de sche'ihu nda'a xá hño guí 'yøthu y nda'a hina?

⁵⁸ Nu'bu 'na to'o da zix'a'i pa ja ra ts'utbi, nu xcrí 'yohu ja ra 'ñu, 'ramanu guí cohu 'nara cohi de grí yoschu, pa njabu ya hinda zix'a'i ja ra nzaya, ngue'a nu'bu guí tsøñhu ja ra nzaya, nu'á da 'bepa ra polecia da zix'a'i, ha nú'a ra polecia ma da go'a fadi.

⁵⁹ Y de guehni hingui pøni asta hingui jut'i gatho nú'a gri tu.

13

Mahyoni guí ñobrihu de ri ts'oquihu

¹ De nuya pa'u bi zønga 'raya ja'i habu mi 'bu ra Jesu pa bi xipabi gue ra Pilato xqui hyo 'raya me Galilea. Nú'u ya me Galilea xqui zønga Jerusale pa da hyo 'raya mbo'ni dega hñá'ti pa Ajuá, nepu nura Pilato bi manda da tho'u, y nuyá ji'u bi nthants'ui yá ji ya mbo'ni.

² Y nura Jesu bi 'ñembabi:

—zHa guí hu ri muihu bi t'ø'tuabi njabu nú'u ya ja'i ngue'a ma'na myá 'yøt'ats'oqui que ma'ra ya me Galilea?

³ Hina. Pe nu'bu nú'ahu nehe hingui ñobri de ri ts'oquihu, ne'ahu ma guí 'medihu nehe ngu bi 'medi'u.

⁴ Xi nú'u 'ret'amahñato ya ja'i bi ze'ma ra torre de Siloé, zha guí hu ri muihu gue ma'na myá 'yøt'ats'oqui que gatho ma'ra ya me Jerusale?

⁵ Hina, pe nu'bu hingui ñobrihu de ri ts'oquihu, gatho ma guí 'medihu nehe ngu bi 'medi'u.

*Ra 'bede de 'nara 'bai gá igo nú'a himbi
nøgue yá fruta*

⁶ Y ra Jesu bi xipa 'nara 'bede ya ja'i ne bi 'ñembabi:

—'Nara 'ñøhø mi pe'tsa 'na 'bai ra igo ja rá uq'obxi, y 'nara pa bi ma bá c'a'tsi ua di tøgue yá fruta, pe hinte bi zædi.

⁷ Nepu nú'a ra me uq'obxi bi 'ñembabi nú'a rá mæfi mi mpe ja ra uq'obxi: "Dí ne gui tseca nuna ra 'bai gá igo, ngue'a ya hñu njeya stá

ehe dí handi ua dí tǒgue yá fruta, pe hinte stá tsudi. Hangue ɔpa te hǒnse xa hñanga ndunthi ra hai habu 'bai, ne hinte ri uni?"

⁸ Nepu bi 'fienga nú'a ra mɛfi dega ua'obxi: "Pǒde hina, hinga tscɛju, ma ga fǒnba ra hai ne ga w'ti.

⁹ Xama njabu da unga yá fruta, pe nu'bu hinda uni, nu'bu há, ga tscɛju."

'Nara pa dega tsaya ra Jesu bi 'yǒthe 'nara 'behñá mrá nc'ostha

¹⁰ Nepu 'nara pa dega tsaya ra Jesu mi 'bu ja 'nara nija mi xahna ya ja'i.

¹¹ Ne mi 'buhni 'nara zi 'behñá mi hñeni, ya mi pe'tsa 'ret'amahñato njeya mi njabu. 'Nara ts'ondahi xqui japi da nc'ostha, nixi himi tsa da juanga rá ndo'yo ni 'na tui.

¹² Nu mi hyandi ra Jesu bi zofo ne bi 'ñembabi:

—Naná, nubyá ya xcá ñani de ri hñeni.

¹³ Nepu nu'á bi hñuxa yá 'ye ja ra zi 'behñá, y nú'a ra ora'a 'bestho bi za bi juanga rá ndo'yo xá hño, ne bi mudi bi xocambeni Ajuá.

¹⁴ Pe nura ndá de ra nija bi bǒ rá cue ngue'a ra Jesu bi 'yǒthe nú'a ra zi 'behñá ha mrá pa dega tsaya ra pa'a, ne bi 'ñembabi ya ja'i:

—Dí pe'tshu 'rato ma pa pa ga mpefiu. Y nú'u ya pa'u 'bu tsu'ahu ya hñeni, ua ehú pa da t'ǒthe'ihu. Oxqui ma go gui ehú nú'u ya pa dega tsaya pa da t'ǒthe'ihu.

¹⁵ Nepu ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—'Nagyá yohmiu, ɔha gue hingui xo'thu ri ndamfrihu o ri burruhu pa gui tsixhu da ntsithe masque ra pa dega tsaya?

¹⁶ Ha nuna zi 'behñá xqui 'ñehe desde yá ja'i ndu ra Abrá, ha ra Satá xa japi xa hñeni ya ǒt'a 'ret'amahñato njeya, ɔha gue hini 'ñepabini da t'embabi nú'a pe'tsni masque ra pa dega tsaya?

¹⁷ Y nu mi mǎnga njabu ra Jesu, gathu nuyá ncontra mi 'buhni bi mɛ'tsa yá tsa de nú'a bi mañ'a. Pe nu ma'ra ya ja'i mri xocambeni Ajuá nu mi hyanda ya danga t'ǒt'e mi ǒt'a ra Jesu.

Ra 'bede de ra nda dega mostasa

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Nehe bi 'ñena ra Jesu:

—Ma ga xi'ahu 'nara 'bede ri nhyecuauí rá hmanda Ajuá.

¹⁹ Nu'á nja ngu 'nara zi nda dega mostasa nú'a da mot'a 'nara 'ñǒhǒ ja rá huahi. Y nu'á da nte xi dra dangui ngu 'nara 'bai gá za, y asta ja da hyocni yá 'bafi ya ts'int'su.

Ra 'bede de ra nzoi

(Mt. 13:33)

²⁰ Nehe bi 'ñena ra Jesu:

—Ma ga xi'ahu ma'na ra 'bede ri nhyecuauí rá hmanda Ajuá.

²¹ Nurá hmanda Ajuá ri nhyehui ra nzoi nú'a bi mant'a 'nara 'behñá co ngu 'nate kilo

ra arina pa da hyoca ya thuhme. Bi mant'i xá hño asta xi bi ntsini gatho ja ra arina, masque mi 'na zi tui ra nzoi.

Ra ts'i'ma gosthi

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Ha nura Jesu bi sigui rá 'ñu pa rí ma Jerusale. Bi thogui ja 'raya danga hnini ne ya t'uca hnini pa mi xahna ya ja'i.

²³ Y 'nara ja'i bi 'yambabi ne bi 'ñemi:

—Ndada, ɔha gue 'na tui ya ja'i nú'u ma da mpǒhǒ?

Ha nu'á bi 'ñembabi:

²⁴ —'Yǒt'a ra ts'edi gui cut'a ja ra ts'i'ma gosthi nú'a rí ma pa ja ra te pa nzantho. Nugui dí xi'a'i, gue ndunthi dí nehma da yut'ini, pe ya hinda za.

²⁵ Nja ngu de stí got'a ra gosthi nú'a to'o rá meti 'nara ngu, njabu nu'ahu 'mɛfa ja gri ganthmau ne gri eñu: "Ma zi Hmu'ihe, xogahe ra gosthi." Pe nu'á ma da dadi ne ma da 'ñeñ'ahu: "Hindi pá'a'ihu, nixi dí paði habu gyá menguhu."

²⁶ Nepu nu'ahu ma gui 'ñembabi: "ɔHanja hingui pacje? gue ndrí ñuñu ne ndrí ntsithehu, ne ja ma hninihe go gue'i gá 'ñutcahe ri noya."

²⁷ Pe nu'á ma da 'ñeñ'ahu: "Dí xi'ahu gue hindi pá'a'ihu, nixi dí paði habu xqui 'ñehu. Rí maha de guecua, gatho nú'ahu gyá 'yǒt'ats'oquiuh."

²⁸ Y ra ora'a ja guehni ma gui nzonihe ne ma xi da du ri muihu ndunthi nu xcri hyanthu ndu ri mudi xitahu ra Abrá, ne ra Isaac, ne ra Cobo, ne gatho yá 'mehni Ajuá di 'buhni habu bí manda Ajuá, y nu'ahu hinda ma da tho'ahu gui cuthu, ma gui cohihu thi.

²⁹ Ne ma dua ehe ya ja'i de haburaza maxǒgue de ra ximhai, desde bǒxhyadi asta yuhyadi, ne desde mahuifi asta mac'angui, y ma da yut'i'u nuni habu bí manda Ajuá ne ma dí hñudini'u ja ra mexa pa da ñuni.

³⁰ Y nura pa'a nu'u tó'o ya danguibya, ma da notsi'u, ha nu'u tó'o ya notsibya, ma da ndangui'u.

Ra Jesu bi du rá mui po ya me Jerusale

(Mt. 23:37-39)

³¹ Y ja nú'a ra pa'a bi zǒ 'raya fariseo há mi 'bu ra Jesu ne bi 'ñembabi'a:

—Rí ma de guecua, ngue'a nura ndá Erode ec'a'i da hyo'i.

³² Y nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Rí maha bá xiphu nú'a ra c'uamba ja'i'a gue nugui nubyu ne rixudi ma ga sigui ga engu ya ts'ondahi ne ga ǒthe ya da'thi asta hinga juata ma 'befi.

³³ Ne nu xcrá juata ma 'befi de guecua ga ju ma 'ñu ga ma pa Jerusale, ngue'a ja guehni nzantho xa thopa yá 'mehni Ajuá, hangue ja grá mani nehe.

³⁴ ¡Nú'ahu gyá menguhu Jerusale, go gue'ahu guí c'anhú co ya do gatho nuya

'mehni xuá p̄ehn'ah̄u Ajuá y asta guí hoh̄u! jHangu ya 'mi'gui dá ne ga munts'ahma gatho ri b̄atsih̄u, dá nja ngu 'nara zi øni munts'a yá b̄atsi pa da huits'i ja yá hua, pe nu'ah̄u hinhya'mu gá ne gá 'yødehe!

³⁵ Pe desde nubya Ajuá ma da h̄yec'aseh̄u ri nijah̄u. Ne dí xi'ah̄u gue ya hingui yopi gui hyandgaguih̄u asta hinda zø nú'a ra pa gui 'ñeñh̄u: "Xi njapi nuni to'o xuá mehna Ajuá ma Hmuh̄u."

14

Ra Jesu bi yøthe 'nara 'ñøhø nú'a mi neni

¹ 'Nara pa dega tsaya bi ma ra Jesu da ñunga ja rá ngu 'nara nd̄a gá fariseo, ha nu ma'ra ya fariseo mi sutho de nú'a mi øt'e.

² Ne ja guehni mi 'b̄uhni 'nara 'ñøhø xi mi neni'a.

³ Nep̄u nura Jesu bi 'yambabi ya fariseo ne ya xahnate de ra ley ne bi 'ñembabi:

—¿Te m̄anga ja ra ley, ha gue da za da t'øthe 'nara da'thi ja ra pa dega tsaya, o hina?

⁴ Pe nu'ú ni 'nara noya himbi d̄adi, bi hmetho. Nu'b̄u ra Jesu bi h̄ñuxa rá 'ye ja nú'a ra 'ñøhø mi neni, ne bi 'yøthe ne bi mehni da ma.

⁵ Nep̄u bi 'ñembabi ya fariseo:

—¿To'o 'na de gue'ah̄u 'b̄u da zo 'nari buruh̄u o 'nari nd̄amfrih̄u ja 'nara poso, nep̄u hingui h̄ñaih̄u ngue'a ra pa dega tsaya?

⁶ Y nu'ú himbi za te bi d̄adi.

Ya m̄udi hudi ja 'nara ngo dega nth̄ati

⁷ Ha ra Jesu bi hyandi mi tsøhø nú'a xqui ts'ohni ja ra h̄ñuni ne mi huahni'u ya m̄udi hudi pa da h̄ñudi ja ra mexa, nu'b̄u nu'á bi umbabi'u 'nara ts'ofu ne bi 'ñembabi:

⁸ —Nu'b̄u dra ts'ohni'a'i ja 'nara ngo dega nth̄ati, ogui hudi 'bestho ja ya m̄udi hudi, xi'b̄u da zøhø ma'na nú'a xa ts'ohni ne ma'na dri ts'apa mfeni que gue'i.

⁹ Nep̄u nú'a to'o xa zohn'a'i da 'ñeñ'a'i: "Tsocuab̄u ra hudi nuni ma'na." Y nú'a ra ora'a 'nara 'betsa pa gue'i, y gui 'bai ua hudi asta ja ra ñani.

¹⁰ Nu'a mahyoni gui 'yøt'e nu'b̄u dra ts'ohni'a'i ja 'nara h̄ñuni, h̄ñudi asta ja ra ñani, pa na stu hyant'a'i nú'a to'o xa zohn'a'i da 'ñeñ'a'i: "¿Hanja asta ja gui hucua? Thogui rí ma nuni asta ja ya m̄udi hudi." Y njab̄u h̄a, da hyanda nú'a ma'ra di h̄uhni ja ra mexa gue xi ts'ap'a mfeni nehe'i.

¹¹ Nugui dí xi'ah̄u, nu'a tó'o ri 'ñexase de rá mfeni ma da 'b̄e rá tsa, pe nu'a tó'o hini 'ñexase, da t'e'tsua rá nsu.

¹² Y bi 'ñembabi ra Jesu nú'a to'o xqui zohni:

—Nu'b̄u gui beni gui unga 'nara h̄ñuni o 'nara nt'oxi nuua ja ri ngu, oxqui zohni høñse ri amigo, nixi ri cu, nixi høñse nú'a te ri njauí, nixi nú'a ri 'nangu ja te pe'tsi, ngue'a

nu'ú 'nara pa da zohn'a'i nehe, y njab̄u da co'ts'a'i ngu nú'a xcá 'yø'tuabi.

¹³ Nu'a gui 'yøt'e, ora gui øt'ango, zohna ya zi hyoya, ne nú'u ya zi da'thi xa nza yá ndo'yo hingui tsa da 'ñani, ne ya zi doua, ne ya zi goda.

¹⁴ Nú'u ya zi ja'i'u hinda ma da co'ts'a'i de nú'a gui 'yø'tuabi'u, pe 'mefa de rá ñoho ra 'm̄ui nu xcrí yopa nte con gatho nú'a ma'ra to'o xa 'yøt'e xá h̄ño, ma gui h̄ñanga ri th̄ah̄a co ndunthi ra johya.

Ra 'bede de 'nara 'ñøhø bi 'ñøt'ango

¹⁵ Y nu mi 'yøde njab̄u nú'u ya ja'i mi huhni ja ra mexa, 'na de gue'u bi 'ñembabi ra Jesu:

—Tengu da johya nú'a to'o ma da h̄ñudi da ñuni de guehni hab̄u bi manda Ajuá.

¹⁶ Nep̄u nura Jesu bi 'ñembabi:

—'Nara pa 'nara 'ñøhø bi 'ñøt'ango ne bi mehna yá 'b̄ego pa da zohna ya ja'i.

¹⁷ Nep̄u nu mi zø ra ora pa ra nt'oxi, bi m̄enpa ra noya co 'nara 'b̄ego pa bá embabi gatho nú'u xqui mbitabi: "Ya maha 'n̄a, ya bí jab̄u ra mexa xa nthoqui pa gue'ah̄u."

¹⁸ Pe gatho nú'u xqui mbitabi bi m̄udi bi 'ya ra pumbate ngue'a bi 'ñotho yá luga. Nu'a rá m̄udi bi sipi bi 'ñena: "Gui pungui, pøde hinda za ga ma. Ja núbya dá juadi dá tanga 'nara hai, y mahyoni ga ma ga c'a'tsi."

¹⁹ Ha nu ma'na bi 'ñena: "Stá tanga cat'a nt'ei ya nd̄amfri, y dí adi gui pungui, hinda za ga ma, ngue'a mahyoni ma ga nu ua da m̄ep̄fi xá h̄ño."

²⁰ Ha nu ma'na bi 'ñena: "Ja núbya dá juadi dá nth̄ati, otho ma luga ga ma."

²¹ Ha nu mi menga nú'a ra 'b̄ego ja rá hmu, bi xipabi te gá d̄adi cada 'na nú'u xqui mbitabi. Nu'b̄u nura hmu xi bi b̄ø rá cue ne bi 'ñembabi rá 'b̄ego: "Rí ma ja ra tai ne ja ya 'ñu de ra hnini ua tsincaua gatho nú'u gui t̄sup̄u, gatho ya zi hyoya ne nú'u xa nza yá ndo'yo ne hingui tsa da 'ñani, ne ya doua, ne ya goda, pa ga ñu'me'u."

²² Ne ya 'mefa nura 'b̄ego bi 'ñembabi rá hmu: "Ya stá øt'a nú'a gá xicagui, pe ponguitho ya hudi de ja ra mexa."

²³ Nep̄u nura hmu bi 'ñembabi rá 'b̄ego: "Nubyá rí ma ja ya da'ñu ne ya t'uca 'ñu nú'u 'ranga ja ya mbonthi, y gui ja gui t̄si gatho nú'u gui t̄sudi pa da ñuxa nuya hudi ponguitho ja ma mexa.

²⁴ Ngue'a nugui dí m̄a gue nú'u dá mbitabi ra m̄udi, ni 'na de gue'u hinda ñuni con guequi."

Nú'u to'o da za da dena ra Jesu

²⁵ Ndunthi ya ja'i mri dena ra Jesu, y nu'á bi mp̄ants'i ne bi 'ñembabi'u:

²⁶ —Nu'a tó'o ne dua nxadi, mahyoni ma'na da madigui que rá dada, ne rá ñana, ne rá 'b̄eh̄ñ̄a, ne yá b̄atsi, ne yá cu, ne rá tesc; pe nu'b̄u hina, hinda za.

27 Ha nu'a tó'o hinda 'ñei da dengagui masque da 'bedi gatho, hinda za ga øt'e ma nxadi'a.

28 Xi'bu 'nara ja'i da beni da hyoca 'nara danga ngu, çha gue hinda beni 'met'o te gatho mahyoni pa da uadi da hyoqui?

29 Pe nu'bu hinda beni 'met'o, ne 'bu hõnse bi futua rá ua rá ngu, nepu ya hinda juati, y gatho nú'a to'o da hyandi ma da nthede de gue'a,

30 ne da 'ñena: “Nuna 'ñøhøni hõnse bi muta rá 'befi, ya himbi za bi juati.”

31 O xi'bu 'nara nda beni da 'ñøt'atuhni co ma'na rá mindai nú'a pe'tsa 'nate 'mo ya soldado, çha gue hinda beni 'met'o ua da za da ntate co nú'u 'ret'a 'mo yá soldado?

32 Y nu'bu da beni 'met'o gue hinda ntate, da menpa rá noya ma'na rá mindai nú'a bra 'ñe yabutho, gue ya hinda ntunhui.

33 Hangué nugui dí xi'ahu, toraza de gue'ahu nu'bu hingui tsoqui gatho nú'a gui pe'tshu, hinda za dua nxadi'ihu.

Rá ts'edi ra u

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 Nura u xá hño, pe nu'bu ya bi 'be rá hño, çhanja da za da yopa çquqi?

35 Ya hingui ho nixi pa dra thants'a ja ra hai de ya huahi, nixi pa da t'u'tua ja yá ua ya ndapo, nixi pa ni 'nara t'øt'e ya hinxá hño, hangué dra fõtbu. Nu'a tó'o ja rá t'øde pa da 'yøde, dá 'yøde núna dí ma.

15

Ra 'bede de 'nara zi deti xqui 'medí

(Mt. 18:10-14)

1 Ndunthi ya 'ñatsa ngxboja ne ndunthi ma'ra ya ts'oja'i bi ma bá tsadi ra Jesu pa da 'yøde nú'a mi mañ'a.

2 Hangué nuya fariseo ne ya xahnate de ra ley mi ñama'ñu de gue'a, ne mi ena:

—Nuni ra 'ñøhø nzantho ñgui ya ts'oja'i ne ri ñuni con gue'a.

3 Nepu ra Jesu bi xipa 'nara 'bede, ne bi 'ñembabi'u:

4—Xi'bu 'na de gue'ahu 'bu gri pe'tshu 'na nthebe ya deti pe 'bu gui 'behu 'na de gue'a, çha gue hingue gui tsohni nú'u goho'rate ne 'ret'amagato pa gui maha ja ra mbonthi pa gua hoñhu nú'a xcá 'bedihu asta hingui tsuhu?

5 Y nu xqui tsadihu'a gui 'yents'a ja ri xi'nxihu co ra johya ne gu tuxhu.

6 Nepu gui zoñhu gatho ri amigohu ne ri 'nanguhu ne gui 'ñembabi'u: “Ma ga johyahu, ngue'a ya stá tsadi nú'a ma deti stí 'behmaha.”

7 Hangué dí xi'ahu, njabutho nehe 'bu 'nara 'yøt'ats'oqui da ñobri, da nja ra johya mahets'i, que nú'u goho'rate ne 'ret'amagato ya ja'i beni gue 'bui xá hño ne hu yá mui gue hinga mahyoni da ñobri.

Ra 'bede de 'nara boja xqui 'medí

8 O ne 'nara 'behña pe'tsa 'ret'a ya boja ne da 'bedi 'na, da tsø ra ñot'i ne da mpaxi 'ramats'u pa da hyoni asta hinda zudi.

9 Ha nu sta zudi'a, da zohna gatho yá mpadi ne yá 'nangu ne da 'ñembabi: “Ma ga johyahu, ngue'a ya stá tsadi nú'a ra boja stí 'behmaha.”

10 Hangué nugui dí xi'ahu, njabutho nehe 'bu 'nara 'yøt'ats'oqui da ñobri, nu'bu yá enxe Ajuá bí øt'ango nuni mahets'i.

Ra 'bede de ra nanat'u

11 Ra Jesu bi 'ñena nehe:

—'Nara 'ñøhø mi pe'tsa yoho yá t'u,

12 nepu nú'a mbatsi bi 'ñembabi rá dada: “Papá, dí ne gui 'racagui nú'a rí 'ñepcagui de nú'a gui pe'tsi.” Nu'bu nura dada bi mudi bi hecuabi yá hño, ne bi umbabi yá t'u.

13 Nepu de ya xqui thogui 'raya pa, nú'a ra t'u mbatsi bi munts'a gatho nú'a xqui t'umbabi ne bi hñats'i, ne bi øni de guehni, bi gu rá 'ñu bi ma pa ma'na ra hai yabu habu bá tegue gatho rá boja ja 'nara 'mui xi xmá nts'o.

14 Pe nu mi degue gatho nú'a mi ha, bi nja 'nara danga thuhu ja nú'a ra hai'a, ne nú'a bi mudi bi sufri co ra thuhu.

15 Nepu de guehni bi ma bá apa ra 'befi 'nara 'ñøhø de nú'a ra hai'a. Y nura 'ñøhø'a bi umbabi ra 'befi ne bi mehni da supa yá ts'adi.

16 Y ra ora mi ñunga ya ts'adi, nú'a mi nehmá da zi nú'a mi tsi'u, ngue'a xi mi tsu ra thuhu, pe hinto mi huequi pa da t'umbi te da zi.

17 Nu'bu nú'a bi beni rá ngu ne bi 'ñena: “Hangui ya mefi pe'tsa ma dada ja rá ngu, ne bí ja ndunthi te da ts'i, asta pongui. Y nugui, go dí 'youa ya ga tu ra thuhu.

18 Ma ga yopa penga ja rá ngu ma dada, ne ga embabi: Papá, stá øt'a 'nara ts'oqui ja rá thandi Ajuá ne ja ri thandigüe.

19 Ya hini 'ñepcagui gui 'ñengagui ri t'ugui. 'Yøt'agui ngu 'nadrá 'begotho de gue'i; ga embabi njabu.”

20 Nepu nú'a bi gu rá 'ñu ne bi menga pa ja rá ngu rá dada.

Pe ante da øni, rá dada bi hyandi ne bi huequi, ne bi nest'ihu bá tsadi, y ngu bi nthëui, bi hyafi ne bi za'tsi.

21 Nepu nura t'u bi 'ñembabi: “Papá, stá øt'a 'nara ts'oqui ja rá thandi Ajuá ne ja ri thandigüe. Ya hini 'ñepcagui gui 'ñengagui ri t'ugui.”

22 Pe nura dada bi 'ñembabi yá 'bego: “Bá hahu 'raya he nú'u ma'na strá hño ne hyethu, ne hñu'tsuahu 'nara mfo'ye, ne ti'tuahu.

23 Ne bá tsihu nú'a ra nocandamfri ga hohu ne ga tsihu. ¡Ma ga øthu 'nara ngo dega johya!

²⁴ Ngue'a nuna ma t'u ndí hu ma mui gue ya xqui duhma, pe hina, y nubyá dí ja ra uenda gue ya xa yopa nte. Stí 'bedi, pe nubyá ya dá yopa handi." Y nu'á bi mudi bi 'ñot'ango.

²⁵ Hinga ya'a bi zohø nú'a ra t'u mada, mbi 'yo ja ra 'befi. Pe nu mi zohø guetbu ja rá ngu, bi 'yode mi ja ya 'be'mda ne ya hnei.

²⁶ Nepu nu'á bi ma'ta 'na de nuya 'bego pa bi 'yambabi te mi ja.

²⁷ Nepu nura 'bego bi 'ñembabi: "Ri cu xa zohø y nuri dada bi manda bi tho ra nocandamfri ngue'a bi zohø te rá 'ñentho ha hinte xqui ja."

²⁸ Pe nú'a ra cu mada xi bi bø rá cue ne himi ne da yut'i. Ha nurá dada bi bõni bi bantebi pa da yut'i.

²⁹ Ha nu'á bi 'ñembabi rá dada: "Papá, gui pase hangu ya jeya stá 'buhui ne dí pep'a'i, ha hinhya'mu stá nts'o'yode de gue'i. Pe ni 'na'qui hinxá 'raca madi 'nara zi t'axi pa ga tsi'be ma amigo.

³⁰ Pe nubyá, nú'a ri t'u xa zohø, xua dec'a'i ri boja co ya ts'o'behña, nu'á ha, go asta gá hyopabi ra nocandamfri."

³¹ Nepu nurá dada bi 'ñembabi: "Ma zi t'u'i, nu'i nzantho guí 'bui con guequi, y gatho nú'a dí pe'tsi, ri meti nehe.

³² Pe nubyá, mahyoni ga johyahu ne ga othu 'nara ngo, ngue'a ri cu ndí hu ma mui gue ya xqui duhma, pe nubyá pa guequi dí ja ra uenda gue ya xa yopa nte. Y stí 'behmahu, pe nubyá ya dá yopa hanthu."

16

Ra 'bede de 'nara 'betri mi ju ndunthi ra boja

¹ Nehe ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Mi 'bui 'nara 'ñohø xi mrá rico ne mi 'bui 'nará 'betri. Y ra hmu xqui sipabi gue nú'a ra 'betri mi jampa ndunthi rá boja.

² Nu'bú nura hmu bi zohna nú'a ra 'betri ne bi 'ñembabi: "Xa sicagui 'raya noya de gue'i. Hangue dí ne gui dacagui ra uenda de ri 'befi, ngue'a ya hindí ne gui sigui gui pepcagui."

³ Nepu nú'a ra 'betri bi bense ja rá mfeni, ne mi ena: "Xibya, ¿te ga øt'e? Ma hmu ma da hñaga ra 'befi, ha otho ma ts'edi pa ga pe ya hai, y ri 'raca ra 'betsa 'bu ga mpeti.

⁴ A, nubyá ha, ya dá beni te ma ga øt'e. Ma ga honga ra modo pa da macagui nú'a to'o tupabi ma hmu, pa da 'raca nsequi ja yá ngu nura pa'a da thagagui ra 'befi de guecua."

⁵ Nepu nu'á bi zohna 'rama'na nú'a to'o mi tupabi rá hmu. Nu'a ra mudi bi 'yambabi ne bi 'ñembabi: "¿Hangu guí tupabi ma hmu?"

⁶ Nu'bú nu'á bi datuabi bi 'ñena: "Dí tupabi 'na nthebe barri ra aceite." Ha nura 'betri bi 'ñembabi: "Jaua ra he'mi habu huts'i hangu guí tupa ma hmu, y dama hyoqui ma'na

habu di ma gue hõnse nde nthebe barritho gui tu."

⁷ Nepu nu'a ma'na bi 'ñembabi: "Xi'a'i, ¿hangu guí tugue?" Nu'á bi 'ñena: "Na nthebe huada ra trigo." Nepu nú'a ra 'betri bi 'ñembabi: "Nehe jaua ra he'mi habu huts'i hangu guí tupa ma hmu. Hyoca ma'na habu di ma gue hõnse goho'rate gui tu."

⁸ Nepu nura hmu bi 'ñe'tsua rá nsu nú'a ra ts'o'betri ngue'a bi dama nti rá mfeni pa bi gohi xá hño co nú'u to'o mi tu ya thai. Hangue njabu nuya meximhai xi ya nimfeni pa da gohi xá hño co yá mimeximhaiui, pe nú'u xa gamfri Ajuá hingui øt'e njabu.

⁹ Pe nugui, nu'á dí xi'ahu, masque ra boja da za da hyat'a 'na, pe nehe co nú'a ra boja'a ogyá mit'ihu, faxhu nú'u ja te ø'tua ra 'bedi, pa njabu gui ntsixhu'u, pa nu sta uadi ri tehu de guecua ja ra ximhai ne sta uadi da thogui ra boja, nu'bú ma da t'a'ahu 'nara hoga 'ñehe nu xcri tsõñhu mahets'i habu bí ja ya hoga 'mui pa nzantho.

¹⁰ Nu'a tó'o hingui cõni masque 'na tui ra boja xa t'umbi da su, nehe hinda gõni 'bu da t'umba ndunthi ra boja pa da su. Nu'a tó'o cõni de nú'a 'na tui xa t'umbi pa da suhma, nehe da gõni 'bu da t'umba ndunthi pa da su.

¹¹ Hangue nugui dí xi'ahu, 'bu gui cõñhu ya hño de nuua ja ra ximhai nú'u xa t'a'ahu pa gui suhmahu, ¿to'o da gamfri de gue'ahu pa da 'ra'ahu ya hño de mahets'i pa gui suhmahu?

¹² Nu'bu hingui pahu gui suhu nú'a hingri metihu, ¿hanja da za da t'a'ahu nú'a ri 'ñep'a'ihu pa gui suhu?

¹³ Ni 'nara 'bego hinda za da mepabi yoho ya hmu, ngue'a njabu da za da utsa 'na, ne go da mahui nú'a ma'na, o nzantho go di pepabi 'na, y nu ma'na hina. Njabu nehe hingui tsa gui pepabihu Ajuá ne da 'yoda ri mfenihu ra boja.

¹⁴ Ha nuya fariseo xi mi ho da me'tsa ndunthi ra boja ne mi 'buhni mi huxa nt'øde'u nú'a bi mangua ra Jesu ne xi mi enda yá thede'u.

¹⁵ Ha nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu ri hnequi 'ñena 'na xi gyá hoja'ihu, pe hõnse pa gui põnga ri hmihu ja yá thandi ri miq'u'eiha, pe Ajuá pat'athohu ri mfenihu te rá 'be'a guí beñhu, hangue 'bu guí ne gui põnga ri hmihu ja yá thandi ri miq'u'eiha, hingui tsa gui põnga ri hmihu ja rá thandi Ajuá.

Rá ley ra Moise ne ra hoga nt'øde de rá hmanda Ajuá

¹⁶ Desde ante da zohø ra Xuua Xi'tsate ya nguí pe'tsuahe rá ley ra Moise ne nú'a xqui mangua ma'ra yá 'mehni Ajuá. Y desde bi zohø ra Xuua asta nubyá xcá 'yõhu xa si'ahu ya noya dega hoga nt'øde de hanja go ri

manda Ajuá, y njabú ndunthi xa 'yot'a ra ts'edi da yut'i nu habú ri manda Ajuá.

¹⁷ Masque mahets'i ne ra ximhai hingui hei pa da uadi, pe ni 'nara noya nú'a xa t'ofó ja rá ley Ajuá hinda njabútho, pe'tsi da njabú ngu nú'a má.

Ra Jesu bi má de ra nxuni
(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ 'Bú 'nara 'ñòhò da nxungüi rá 'behña pa go da nthatui ma'na ra 'behña, nú'a ra 'ñòhò'a ya bi 'yot'a 'nara ts'oqui. Y nu'a tó'o da nthatui co 'nara 'behña xa nxungüi rá dame, ne'a ya bi 'yot'a 'nara ts'oqui.

Ra Jesu bi má de 'nara 'ñòhò ra rico ne ra Lasaro

¹⁹ Mi 'búi 'nara 'ñòhò xi mrá rico, ne xi mri hñe xá hño co 'raya hoga dutu xi mahotho. Y mi òt'ango hyastho ja rá ngu co ndunthi ra nthoqui.

²⁰ Ne mi 'búi 'nara zi meti mrá thuhu ra Lasaro xi mrá hyoya, xqui hñuhi ja rá gosthingu nú'a ra rico. Ne mi tsú 'nara hñeni mi 'ya maxògue rá ndo'yo,

²¹ Ne asta ya tsat'yo mi te'tsuabi habú mi 'ya. Y nú'a ra zi 'ñòhò'a mi nehma xa zi nú'a mi tagui de ja rá mexa nú'a ra rico.

²² 'Nara pa bi du ra zi hyoya, y ya enxé de mahets'i bá ehe e bi zits'i pa bá 'búhui ra Abrá nuni mahets'i. Nepú 'mefa bi du nehe nú'a ra rico, ne bi t'agui.

²³ Y de mi oni nú'a ra rico ja ra nidu xi mri sufrí ndunthi, nepú nu'á bi gaxa yá da ne bi hyandi de yabú ra Abrá ya mi 'búhuini ra Lasaro nehe.

²⁴ Nepú nura rico bi ma'ti ne bi 'ñembabi: "Ma dada'i Abrá, dá nja ri ntheate de guequi, bá pèhna ra Lasaro da pobo qué yá dedo co 'na zi tui ra dehe pa e da pobo qué ma jane, ngue'a xi dí sufrí ndunthi nuua ja ra tsibi."

²⁵ Ha nura Abrá bi 'ñembabi: "Amigo, beni gue nu'i nú'bú nguí 'búi ja ra ximhai xi nguí 'búi xá hño, ha nura Lasaro mi sufrí ndunthi ra hñoa. Pe nubyá nuni 'búi xá hño de guecua, ha nu'i go guí sufríbya núbú habú guí 'búi.

²⁶ Ha nixi da za da mabú ra Lasaro, ngue'a ja 'nara hñe madetho xi xá hñe. Hangue nu'ú 'bucua hinda za dí mabú, ha nu'ú bí 'búpu, hinda za dí 'ñecua nehe."

²⁷ Nepú nú'a ra rico bi 'ñena: "Ma dada'i Abrá, nu'bú dí bante'i guí pèhna ts'ú ra Lasaro ja rá ngu ma dada

²⁸ habú bí 'búi má cut'a ma cu, pa da zofó pa hinda zòhò de guecua ja ra nidu, e da sufrí ngu dí sufríga."

²⁹ Pe nura Abrá bi 'ñembabi'a: "Nu'ú ya bí pe'tsa nú'a bi 'yofo ra Moise ne nú'a bi 'yofo ma'ra yá 'mèhni Ajuá. ¡Go dá 'yòte'ú!"

³⁰ Pe nura rico bi 'ñena: "Hahá majuani guí má, nú'i ma dada'i Abrá, pe nu'bú guí

pèhna 'na de nú'ú xa du, nu'ú dí padi da 'yòte ne da ñobri."

³¹ Pe nura Abrá bi 'ñembabi: "Bú hingo xa 'yòte nú'a bi mंगा ra Moise ne ma'ra yá 'mèhni Ajuá, nixi da ne da gamfri nú'a da xipabi nú'a di yopa ne de ja ra du."

17

Ra Jesu bi má gue ga nsuhú pa hinga japhú da 'yot'a ya ts'oqui ma'ra

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Nzántho da nja 'raya t'òt'e pa da japi da nts'oca ya ja'i, pe jhucate nú'a ra ja'i to'o da japi da 'yot'a 'nara ts'oqui ma'na!

² Ma'na xá hño nú'a ra ja'i'a dra ts'utuahmá 'nara do strá hñu ja rá 'yuga ne dra fòta ja ra ndehe, pa te hõnse da japi da 'yot'a ra ts'oqui ma'na rá miq'ueiui nú'a hinxá zeditho rá jamfri.

³ Hangue nugui dí xi'ahú guí nsuhú. Nu'bú 'nari cuhú da 'yot't'ahú 'nara nts'o'mú, zofóhú, hñacuahú. Nu'bú da ñobri, pumbabihú.

⁴ Masque da 'yot't'ahú ra nts'o'mú yoto 'mi'qui de ra pa, ne 'bú da 'ñehe da 'ya'ahú ra pumbate cada ra 'mi'qui, pumbabihú.

Ra jamfri ngu 'nara zi nda dega mostasa

⁵ Ha nuyá apostol ra Jesu bi 'ñembabi:

—Xupca ma jamfrihe.

⁶ Nepú ra zi Hmu Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'bú xi majuani gri pe'tshú ra jamfri masque ngu 'nara zi nda dega mostasa rá ndangui, nu'bú da za guí 'ñembabihú nuna danga 'bai gá za: "C'úts'i de habú guí 'bai ne rí ma guí nt'ut'a ja ra ndehe," ha nura za'a da 'yot't'ahú co nú'a rí jamfrihú.

'Nara 'bego rí 'ñepi da mepa rá hmu, hingo dra 'bepi

⁷ Ra Jesu bi 'ñembabi nehe'ú:

—'Bú 'nara ja'i dí 'bú 'nará 'bego xqui menga 'befi ja ra huahi o ra 'ba'yo, zha gue da t'embabi 'bestho: "Thogui hñudi guí ñuni?"

⁸ Hina. Nu'á da t'embabi: "Met'o guí hoca ra nt'oxi, ne hñoquigue pa guí 'raqui te ga tsi. Nepú 'mefa guí ñunigue nehe."

⁹ zHa guí beñhu da t'umba njamádi ra 'bego de nú'a 'bepabi da 'yot'e? Hina.

¹⁰ Njabú nehe nu xcrí juahú guí pèphú rá 'befi Ajuá xa 'bep'ahú, rí 'ñepi guí 'ñeñhu: "Hiní 'ñepcahe guí 'yacje ra jamádi ngue'a 'nadyá 'begothohe ne hõnse stá pèhe nú'a mri 'ñepcaguíhe ga pèhe."

Ra Jesu bi 'yòthe 'ret'a ya 'ñòhò mi tsudi ra lepra

¹¹ De guehni bi thogui ra Jesu bi sigui rá 'ñu pa mri ma Jerusale, bi 'ranga madetho de yoho ya hai, 'na rá thuhu Nsamaria, ha nu ma'na Galilea.

¹² Y ya de mi ma da zønga ja 'nara zi hnini, bi bøni pa bá tsudi'a 'ret'a ya 'ñhø mi tsudi ra lepra nú'a mi tsit'atho ra ngø, ne nu'ú bi gohi zi yab'atho de gue'a, ngue'a xuá nts'uni yá hñeni.

¹³ Nepu bi ma'ti'u bi 'ñembi:

—Jesu, ma zi Xahnate'ihe, dá nja ri nthe-cate de guecje.

¹⁴ Nepu nu mi hyanda ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Rí maha ua 'ñudih ja ya macja.

Nepu nu'ú bi ma, ne de má 'ñu bi ñani de yá hñeni'u.

¹⁵ Y 'na de gue'u de mi za gue bi ñani, bi mengui mi xøcambeni Ajuá co ya hmafi.

¹⁶ Ne bi ndandiñahmu ja rá ua ra Jesu ne bi megui rá hmi asta ja ra hai pa bi umba njamadi ngue'a xqui 'yøthe'a. Y nú'a ra 'ñhø'á mrá me Nsamaria.

¹⁷ Y nura Jesu bi 'ñani ne bi 'ñena:

—¿Ha gue hingue mi 'ret'a bi ñani? ¿Habu bi ma nú'u má guto?

¹⁸ ¿Ha gue hønse núni hingrá me Israel bá pengui ri xøcambeni Ajuá?

¹⁹ Nepu ra Jesu bi 'ñembabi nú'a ra 'ñhøhø:

—'Bai rí ma, ya xcá ñani ngue'a xcá cam-frigui.

Ra Jesu bi ma de rá 'ñehe rá hmanda Ajuá (Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Nepu ya fariseo bi 'yambabi ra Jesu ha'mu mi ma da zøhø rá hmanda Ajuá nuua ja ra ximhai. Nepu nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nurá hmanda Ajuá hinga 'nara t'ø't'e pa da hnequi.

²¹ Nixi da za da t'eñ'ahu: “Xi jaua”, o “Bí jani”. Nurá hmanda Ajuá ya xa zøhø ne ya 'bui con gue'ahu.

²² Nepu nu'á bi 'ñembabi yá nxadi nehe:

—Ma da zøhø ra pa gui nehmahu gui hyanthu da zøhø 'bestho nú'a ra danga pa, pa gui hyanthu da yopa 'ñehe pa da ndá Nú'a To'o e bi Nja'i, pe hindi tat'atho ya pa pa gue'a.

²³ Ne ma da t'eñ'ahu: “Xi 'bucua”, o “Xi bí 'buhni”. Pe oxqui pahu ma gui c'a'tshu, ne oxqui tenihu nú'u to'o da xi'ahu njabu.

²⁴ Ngue'a ngu gui hanthu 'nara huei nú'a masectho da yot'i maxøgue mahets'i, ma da njabu nehe nú'a ra pa'a stua yopa pengui Nú'a To'o e bi Nja'i.

²⁵ Pe mahyoni 'met'o da thogui ndunthi ya ts'othogui. Ne ma da utsa gatho ya ja'i nú'u 'bui de nuya pabya.

²⁶ Ngu nú'a bi nja de nuya pa'u de mi 'bui ra Noé, ma da njabu nehe nu stua yopa ehe Nú'a To'o e bi Nja'i.

²⁷ Nu'ú mri ñuni, mi tsithe, ne mi ø't'a nthati ngu xi yá nzai, ne hinte mi jamasu'u asta nura pa'a bi yat'a ra Noé ja ra arca,

ne mi damfri'u bi ñuxa ra dehe maxøgue ra ximhai, y gatho ya ja'i bi jat'i.

²⁸ Bi njabu nehe nuya pa'u mi 'bu ra Lot. Ya ja'i mi ø't'e ngu xi myá nzai, mi ñuni mi tsithe, mi mpa ne mi ntai, mi mpot'i ne mi høngu.

²⁹ Pe nu de mi bønga ra Lot de ra hnini Sodoma, bi 'ua ya tsibi ne ra asufre, y bi du dega nzat'i gatho ya ja'i de nú'a ra hnini'a.

³⁰ Ma da njabu nehe nú'a ra pa'a stua yopa pengui Nú'a To'o e bi Nja'i.

³¹ De nura pa'a, 'bu 'na di 'ba ja ra patio de rá ngu, hinda yat'a mbo rá ngu pa da hñats'i nú'a te di pe'tsi. Y nu'á tó'o di 'yo ja rá huahi, ya hinda yopa menga ja rá ngu.

³² Benihu de hanja bi ndo'u rá 'behñá ra Lot ngue'a bi ñegui bi hyanda nú'a ra hnini bi zopu.

³³ Nu'á tó'o ne da su rá te, da 'bedi, pe nu'á tó'o da unga rá te po rá nguequi, nu'á ma da me'tsa ma'na ra hoga te pa nzantho.

³⁴ Nehe dí xi'ahu gue nú'a ra xuui'a 'bu yoho di 'bonga 'nadbü ja yá aha, 'na da ts'its'i, ha nu ma'na da ts'ogui.

³⁵ 'Bu yoho ya gani di cani mahyegui, 'na da ts'its'i, ha nu ma'na da ts'ogui.

³⁶ 'Bu yoho ya 'ñhøhø di 'yo ja yá 'bæfi 'nadbü ja ra huahi, 'na da ts'its'i, ha nu ma'na da ts'ogui.

³⁷ Nu mi 'yøde njabu ya apostol bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembi:

—¿Habu ma dua nja nú'a gá ma, ma zi Hmu'ihe?

Nepu nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Nuni habu di 'beni nú'a xa du, ja ma da munts'ni ya pada pa da zi'u.

18

'Nara nzaya co 'nara viuda

¹ Ra Jesu bi xipa 'nara 'bede yá nxadi gue mahyoni da 'yapabi Ajuá nzantho nsinque da zabi.

² Ne bi 'ñembi:

—Mí 'bui 'nara nzaya ja 'nara hnini, himi tsu Ajuá ne ni 'nara ja'i himi tsu.

³ Ne de nú'a ra hnini'a mi 'bui 'nara viuda nehe, nzantho mi pa da c'a'tsa nú'a ra nzaya pa da ñani de rá ncontra'a.

⁴ Pe bi thogui ndunthi ya pa nura nzaya himbi umba ra mfats'i nú'a ra viuda. Pe 'mefa bi 'ño rá mfenise nú'a ra nzaya ne bi 'ñena: “Masque nugui hindí tsu Ajuá, nixi 'nara ja'i hindí tsu,

⁵ pe hingo rá ngue'a ma ga øta nú'a xica ra viuda, pa hingue xi stí tsøtcatho ma mui.”

⁶ Ra zi Hmu Jesu bi 'ñena:

—Guehna bi manga nú'a ra ts'o nzaya.

⁷ Xihma Ajuá, ¿ha gue hinda ñani nú'u to'o xa huahni, nú'u apabi'a ma pa ra xuui? ¿Ha gue hinda mats'i 'bestho'u?

⁸ Dí xi'ahú gue há, 'bestho da mats'i. Xi sta yopa mengui Nú'a To'o e bi Nja'i, ¿ha gue da zúdi ndunthi to'o di camfri 'bú? Ya hina.

'Nara fariseo co 'na de nuya 'ñatsa ngxboja

⁹ Ra Jesu bi mąnga ma'na ra 'bede pa nú'u to'o ri 'ñets'i gue ya hoja'i ne xi ya denate, ne bi 'ñena:

¹⁰ —Yoho ya 'ñøhø bi ma ja ra nija pa da 'yapabi Ajuá, 'na mrá fariseo, ha nu ma'na mrá 'ñatsa ngxboja.

¹¹ Ha nura fariseo bi 'yapabi Ajuá má 'bai ne mi ena njaua: “Dí jamádi ma Zidada'i, ngue'a ngui hindi nja ngu ya 'yøt'ats'oqui, ya be, ya ts'o'mui ne ya zinga medinthati, nixi dí nja ngu nuni ra 'ñatsa ngxboja 'bahni.

¹² Nugui dí ayuna yo'qui ra semana, ne nzantho dí 'ra'a 'ret'a centavo cada ra bexo nú'a dí taha,” njabu bi 'ñena.

¹³ Pe nú'a ra 'ñatsa ngxboja bi gohi ts'u zi yabú de ra fariseo, ne nixi bi ne bi guxa yá da pa mahets'i ngue'a mi pađi gue xi mrá nduts'oqui, pe xi mi apabi Ajuá con gatho rá mui ne mi ena: “iMa Zidada'i, dá nja ri nthecate de guequi, ngue'a xi majuaní ngui 'nadrá dąnga 'yøt'ats'oqui!”

¹⁴ Hangue bi 'ñenga ra Jesu:

—Dí xi'ahú gue nú'a ra 'ñatsa ngxboja bi zúdi ra pumbate de yá ts'oqui, ne bi męnga ja rá ngu ya hinte má ts'oqui mi tu. Pe nura fariseo himbi zúdi ra pumbate de yá ts'oqui. Ngue'a nu'a tó'o ri 'ñexasé, nú'a go gue'a ma da 'be rá tsa. Ha nu'a tó'o hini 'ñexasé, nú'a 'mefa ma da t'e'tsua rá nsu.

Ra Jesu bi japa ya bątsi

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Bá ts'impabi ya zi bątsi ra Jesu pa da hñuxa yá 'ye ne da japabi'u. Pe nu mi hyanda njabu yá nxadi bi zúdi nú'u to'o mri zi yá bątsi.

¹⁶ Ha nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Hophú ya bątsi da e da zucagui, ogui hącuaú, ngue'a nu'u tó'o da 'mui ja rá hmanda Ajuá, mahyoni da nja ngu nuya ya zi bątsi.

¹⁷ Nehe dí xi'ahú gue nu'a tó'o hinda nja ngu 'nara zi bątsi pa da 'mui ja rá hmanda Ajuá, hinda za da yut'a ja rá hmanda Ajuá.

'Nara rico bi ñaui ra Jesu

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Ne de gue'a 'nara ndá de ja ra nija bi 'yambabi ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Nu'i Xahmate, 'nagrá hoja'i, ¿te da za ga øt'e pa ga tsúdi ra te pa nzantho?

¹⁹ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí engagui gue drá hoja'i? Jo'o ma'na ra hoja'i, hõnse Ajuá.

²⁰ Nu'i guí pađi xá hño ya hmanda de ra ley habú ena: “Oxqui ntsinga medinthati, oxqui nhyote, oxcri mpe, ne oxqui ja'tsua ya

nc'uamba ri miqu'eiu, ne umba ra t'equ'e'i ri dada ne ri nana ne su'u.”

²¹ Ha nú'a ra 'ñøhø bi 'ñena:

—Gatho núyá stá øt'e desde ndí bątsi.

²² Ha nu mi 'yøde ra Jesu njabu, bi 'ñembabi:

—Ri 'bedi gui 'yøt'a ma'na. Rí ma gui pa gatho nú'a gui pe'tsi, ne gui hecuabi ya hyoya. Njabu há, ma grí tsúdi ya hño de mahets'i. Ne bá ehe gui tengagui.

²³ Pe nu mi 'yøde njabu nú'a ra ndá xi bi du rá múi ngue'a xi mrá dąnga rico.

²⁴ Nu mi hyanda ra Jesu gue xi bi du rá múi, bi 'ñena:

—iXi xá hñei da yut'a 'nara rico ja rá hmanda Ajuá!

²⁵ Ma'na hingui hei da thogui 'nara dąnga mbo'ni ngu ra cameyo ja rá gu 'nara 'yofri que 'nara rico da yut'a ja rá hmanda Ajuá.

²⁶ Ha nú'u to'o bi 'yøde nu mi mąnga njabu, bi 'ñena:

—Nu'bú njabu, ¿to'o'a da za da mpøhø?

²⁷ Nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'a jumpabi xá hñei ya ja'i, pa Ajuá otho 'nara t'øt'e strá hñei.

²⁸ Nepu nura Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihe, nuje stuá tsoguihe gatho nú'a ndí pe'tshe pa go stuá ten'ahe.

²⁹ Nepu ra Jesu bi 'ñembabi:

—Majuani dí xi'ahú, nu'a tó'o da zogui rá ngu, o rá dada, o rá nana, o yá cu, o rá 'behña, o yá bątsi po rá ngue ra maça noya,

³⁰ nu'a ma da hñani nuua ja ra ximhai ma'na ndunthi que nú'a xa zogui, ne 'mefa ma da hñąnga ra te pa nzantho nuni mahets'i.

Ra Jesu bi yopa ma de rá du

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Y nura Jesu bi 'ueque 'nambu nú'u 'ret'amayoho yá nxadi, ne bi 'ñembabi:

—Nubya grá maha pa Jerusale habú ma da nja ngu nú'a xa 'yofo yá 'mehni Ajuá de nú'a ma da thogui Nú'a To'o bi e bi Nja'i.

³² Ma da t'ent'ua ja yá 'ye ya ja'i nú'u hingyá me Israel, ne nu'ú ma da 'yøt'ua ra nt'eni, ne ma da ñama'ñu de gue'a, ne ma da zots'i.

³³ Nu'ú ma da na'mbi nepu da hyo, pe nurá hñupa ma da yopa nte de ra du ma'na'qui.

³⁴ Pe nuya nxadi himi tso yá mfeni de nú'a mi xipabi ra Jesu, nixi himi tsa da bađi'u de nú'a mi mañ'a.

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara goda nuni Jericó

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ De ya mi ma da zønga ra Jesu ja ra hnini Jericó, mi huhní 'nara goda ja ra 'ñu, mi peti.

³⁶ Ha nu mi 'yøde'a gue mi pani ndunthi ya ja'i, nu'a bi 'ñani te rá 'be'a xqui nja.

³⁷ Nepu nu'a bi sipabi gue mi pani ra Jesu me Nasare.

³⁸ Nu'bú nu'a bi ña nts'edi ne bi 'ñena:

—jNu'i Jesu, rá T'u'i ra ndá Davi, dá nja ri nthecate de guequí!

³⁹ Ha nuya ja'i mri 'bet'o mi tsui ne mi embi gue da go'ta rá ne, pe nu'á ma'na mri mafi nts'edi ne mi ena:

—jRá T'u'i ra Davi, huegagui!

⁴⁰ Nepu ra Jesu bi gohi bi 'mai ne bi mehni to'o bá tsi. Y nu mi zohò habu mi 'bai'a, bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

⁴¹ —¿Te guí ne ga ø't'a'i?

Ha nura goda bi dadi ne bi 'ñena:

—Dí ne ga handi, Ndada.

⁴² Y ra Jesu bi 'ñembabi:

—jNubya ha xa njabu ngu nú'a guí ne! Xcá ñani ngue'a xcá camfrigui.

⁴³ 'Bestho ra ora'a ra goda bi za bi hyandi, ne bi dena ra Jesu, mi xocambeni Ajuá. Y gatho nú'u ya ja'i bi hyandi njabu, ne'u bi xocambeni Ajuá nehe.

19

Ra Jesu co ra Saqueo

¹ Nepu nura Jesu bi yut'a ja ra hnini Jericó ne mri 'yo mi thogui made ra hnini.

² Ne de guehni mi 'bu 'nara 'ñohò xi mrá rico mrá thuhu ra Saqueo, gue'a mrá ndá de nuya 'ñatsa nguxboja.

³ Nura Saqueo mi ne da hyanda ra Jesu pa da badi to'o'a, pe himi tsa ngue'a himrá he'tsa ja'i y mi 'ñoui ndunthi ya ja'i ra Jesu, hange himi tsa da hyandi'a.

⁴ Nepu nu'á bi nest'ihí bi 'met'o bi bõxa maña ja 'nara danga 'bai gá za pa da za da hyanda ra Jesu, ngue'a ja ma di 'rani'a.

⁵ Nu mi thogui ra Jesu de guehni, bi hyandi gue ja mi tõihi'a. Ne bi 'ñembabi:

—Nu'i Saqueo, bá dama cai, ngue'a nubya dí ne ga tsõn'a'i ja ri ngu.

⁶ Nepu nura Saqueo mant'a bi dama gai ne co ndunthi ra johya bi zixa ra Jesu ja rá ngu.

⁷ Ha nu mi hyanda njabu ya ja'i, bi mudi bi nõn'u ra Jesu ngue'a bi ma bá cut'a ja rá ngu 'nara ts'oja'i.

⁸ Nepu nura Saqueo bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, ma ga hecua ya hyoya made de numa hño dí pe'tsi, ne 'bu to'o stá hat'i, ma ga ju'tua goho 'mi'qui de nú'a stá hat'i.

⁹ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nubya rapaya xa zohò ra mpohò nuua ja ri ngu, ngue'a ne'i xqui 'ñehe desde yá ja'i ndu ra Abrá.

¹⁰ Ngue'a Nú'a To'o bi e bi Nja'i, bá ehe pa da hyoni ne da pòhò nú'u xa 'mèdi.

Ra 'bede de nú'u 'ret'a ya 'bego co 'ret'a ya boja

¹¹ Nu mi uadi bi mangua ra Jesu njabu, bi mudi bi xipabi ya ja'i 'nara 'bede, ngue'a ya mi ma da zonga Jerusale y nú'u ya ja'i mi hu yá mui gue mi ma da hnequi 'bestho rá hmanda Ajuá nu sti zõni.

¹² Hange nura Jesu bi 'ñembabi:

—Mi 'bai 'nara 'ñohò mrá t'u 'nara ndá. Nú'a bi ma yabu ja ma'na ra hnini pa da thuts'i dega ndá ja rá hai, nepu da yopa mengui pa da ndá.

¹³ Pe ante da ma'a, bi zohna nú'u 'ret'a yá 'bego pa da umbabi 'ra 'nara boja, y mahyegui rá ndunthi bi umbabi cada 'na de gue'u. Nepu bi 'ñembabi: “Yòthu ra thoni co nú'a dá 'ra'ahu pa da xu ri bojahu asta hinga pengui.” Ne bi gu rá 'ñu bi ma.

¹⁴ Pe nú'u ya ja'i de rá hai nú'u to'o mi utsa, bi mehna 'raya 'mehni pa da ma nehe habu mri ma'a pa xama hinxá thuts'i dega ndá de yá hai'u.

¹⁵ Pe nu'á bi t'umbabi ra ts'edi pa da ndá, ne bi menga ja rá hai. Ha nu mi zohò'a bi manda bi ts'ohna gatho nú'u to'o xqui umbabi ra boja, pa da badi hangu xqui daga cada 'na de gue'u.

¹⁶ Nu'á rá mudi bi zohò bi 'ñena: “Nú'i ri t'equ'e'i Nda, nuri boja gá 'raqui xa xu má 'ret'a yá ndunthi de nú'a gá 'raqui.”

¹⁷ Ha nura ndá bi 'ñembabi: “Xá hño, xi grá hoga 'bego, xcá japi xa xu nú'a 'na tui dá 'ra'i. Nubya ma ga hux'a'i dega ndá pa gui manda 'ret'a ya hnini,” bi 'ñembabi.

¹⁸ Ha nu'a ma'na ra 'bego bi 'ñena: “Nú'i ri t'equ'e'i Nda, nuri boja gá 'raqui xa xu má cut'a yá ndunthi de nú'a gá 'raqui.”

¹⁹ Nu'bu ra ndá bi 'ñembabi nehe: “Ne'i ma ga hux'a'i dega ndá pa gui manda cut'a ya hnini.”

²⁰ Nepu bi zohò nú'a ma'na bi 'ñembabi: “Nú'i ri t'equ'e'i Nda, jaua ri boja núna gá 'raqui. Dá tu'ti ne dá pe'tsi xá hño pa hindá 'bedi.

²¹ Dá ntsu xa bõ ri cue ngue'a nu'i guí japi da mpefi 'na ndunthi, ne guí ju guí pe'tsi nú'a hingo xcá pefi, ne guí xofu nú'a hinxá pot'i.”

²² Nepu nura ndá bi 'ñembabi: “Nu'i 'nagrá ts'o'bego, co nú'a ri noya gá ma gá nts'oquis. Nu'bu gá padi gue dri ja'ahu gui mpehu nts'edi ne dí ju dí pe'tsi nú'a hinstá pefi, ne dí xofu nú'a hinstá pot'i,

²³ nu'bu ¿hanja hinga tsogui ma boja ja ra banco pa xa xu rá thaha?”

²⁴ Nepu bi 'ñembabi nú'u ma'ra ya 'bego mi 'buhni: “Hñamfa nú'a ya boja ne umbabihu nú'a to'o bi xu 'ret'a 'mi'qui rá ndunthi ra boja.”

²⁵ Pe nu'á bi 'ñembabi: “Nú'i ri t'equ'e'i Nda, pe nu'á ya pe'tsa 'ret'a ya boja.”

²⁶ Ha nura ndá bi dadi ne bi 'ñena: “Dí xi'ahu gue nu'a tó'o padi da xu nú'a t'umbi, da t'umbabi ma'na, pe nu'a hingui padi da xu nú'a t'umbi, da thambabi nú'a ts'u di pe'tsi.

²⁷ Ha nú'u ma ncontra himi ne gue go ga ndá, bá tsincahuu gatho, ne hyohu ja ma thandi.”

Ra Jesu bi yut'a Jerusale

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)
 28 De mi uadi bi manga njabu ra Jesu, bi thogui gá ma pa Jerusale.

29 Y de ya mi ma da zonga ja ra hnini Betfage ne ra hnini Betania, gueta ra t'ohò rá thuhu 'bo Olivo, bi mehna yoho yá nxadi,

30 ne bi 'ñembabi:

—Rí maha ja nuni ra hnini bí jani, ne nu xcri tsòñhuni ma guí tsuhu 'nara zi burru di that'i de guehni, nú'á hinto xa tóguetho. Gui xo'thu ne ua tsincahuua.

31 Nu'bu to'o da 'yan'ahu hanja guí xo'thu, 'ñembabi: “Ma zi Hmuhe bi honi.”

32 Nepu nú'u yoho yá nxadi bi ma ne bi zu'di ngu xqui xipa ra Jesu.

33 Y ts'a mi xo'ti'u, nú'u to'o myá meti bi 'ñembi:

—¿Te guí japhu ra burru guí xo'thu?

34 Nepu nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmuhe bí honi.

35 Nu'bu bi ts'i'tsuabi'a nura zi burru, ne nu mi zoni'u bi xi'tsua yá pat'i'u pa bi tógue'a.

36 Ne de mri ne ra 'ñu ra Jesu, ya ja'i mi haça yá pat'i' pa mi pogue ja ra 'ñu habu mi thogui'a.

37 Ne nu mi donts'a ja ra t'ohò 'bo Olivo pa da gai, gatho nú'u mri deni'a bi mudi bi mafi co ra johya ne mi xocambeni Ajuá ngue'a xqui hyant'u ya danga nt'udi nú'u xqui 'yot'a ra Jesu.

38 Ne mi ena'u:

—iNjapi ra danga Nda nuni xuá mencahu Ajuá! iXi rá nsunda ra hoga'mui nuni mahets'i, ne ma da njabu de guecua ja ra ximhai nehe! iXi rá nsunda Ajuá!

39 Nepu 'ra de nuya fariseo mi pani ja ya ja'i bi 'ñembabi ra Jesu:

—Xahnate, dí nehe guí hñacua nuyu ya ja'i grí 'ñoui, hinda mafi.

40 Pe nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Dí xi'ahu gue nu'bu núyu da go'ta yá ne, nu'bu da za da mafi asta ya do.

41 Nu mi zohò ra Jesu gueta ra hnini Jerusale, bi hyandi ne bi huequi ne bi nzoni,

42 bi 'ñena:

—iNu'ahu me Jerusale, 'bu di tsohma ri mfenihu gue xa zohò ra pa pa guí mpòhòhmahu! Pe nubyá hinda za guí pahu, ngue'a xra t'ac'a ri mfenihu.

43 Ma da zò ya pa xá nts'o pa gue'ahu, ngue'a nuri ncontrahu ma da go't'athohu, ne da the'ts'athohu, ne hingui c'othu de ja yá 'ye'u.

44 Ne da hyo'ahu ne gatho ri batsihu, ne ma da nhuata ri hninihu, ne hinda ma da gohi ni 'nara do maña de rá midoui. Nú'á gue'a ma guí thoguihu ngue'a hinga padi gá hñahñu nuna ra mpòhò Ajuá bá pèhn'ahu.

Ra Jesu bi 'yenga nú'u mri mpa mbo ra ndanija

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Nepu ra Jesu bi yut'a ja ra ndanija ne bi mudi bi 'yenga gatho nú'u to'o mi 'buhni mri mpa ne mri ntai de guehni,

46 ne bi 'ñembabi:

—Ja ra Maça T'ofò Ajuá ena njaua: “Numa ngu ra ngu pa da sòcambenigui”; pe nu'ahú xcá 'yot'athohu ra ngu dega mfe.

47 Hyastho ra Jesu mi 'buhni ja ra ndanija ne mi xahna ya ja'i, pe nuya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley ne gatho ya nda de ra hnini, gatho'u mi honi hanja da za da hyo'a.

48 Pe himi tsa da 'yot'a njabu'u ngue'a gatho ya ja'i mi huxa nt'òde de nú'á mi mañ'a.

20

Ra Jesu bi t'ambabi te ma nsequi mi ha

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

1 'Nara pa ra Jesu mi 'bui ja ra ndanija mi zofo ya ja'i de ra hoga nt'òde. Nepu bi zohò ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley ne ya ndaxjua nda.

2 Nepu nu'á bi 'ñembabi:

—Dí ne guí xicje to'o xuá mehn'a'i pa guí 'yot'a nuya ya t'ot'eya, ne con te ma nsequi guí ot'a njabu.

3 Nepu nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nequi ma ga an'ahu 'nara nt'ani:

4 ¿To'o xqui umba ra ts'edi ra Xuua pa bi 'yot'a ra sistehe? ¿Ha gue Ajuá, o ya ja'i?

5 Nu'bu nu'á bi mudi bri 'ñámbabi 'na ngu ma'na ne bi 'ñembi:

—¿Te ga mañhubyá? Nu'bu ga emfu gue Ajuá bi umba ra ts'edi, ma da 'ñengaguihu: “Nu'bu ¿hanja hinga camfrihu?”

6 Ha nu'bu ga emfu gue ya ja'i, nu'bu nu'á da bò yá cué ne da hyoju dega nc'ahni, ngue'a nu'á beni gue ra Xuua xqui mehna Ajuá.

7 Nu'bu nu'á bi 'ñembabi gue himi padi to'o xqui umba ra ts'edi ra Xuua pa mi ot'a ra sistehe.

8 Hangue nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nixi guequi, hinga xi'ahu con te ma nsequi dí ot'a njaua.

Ra 'bede de ya ts'omfi

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

9 Nepu nura Jesu bi mudi bi xipa ya ja'i 'nara 'bede ne bi 'ñembabi:

—Mi 'bui 'nara 'ñhò xqui gaxa ndunthi ya 'bai gá obxi ja yá huahi. Y de gue'a bi umba nhyandi rá ua'obxi 'raya hyanthuahi. Ha nu'á bi ma de guehni gá ma ja ma'na ra hai ndunthi ya pa.

10 Nu mi zohò ra pa pa da nja ra sofo de ya obxi, bi mehna 'nará 'bego nú'á to'o mrá me ua'obxi pa da 'yapabi nú'á mri 'ñepabi'a.

Pe ya hyanthuahi bi guui dega mfei nú'a ra 'bego ne hinte bi umbabi.

¹¹ Pe nura me ua'obxi bi mehna ma'na rá 'bego, nehe'a bi t'ò'tua ya nts'o'mui ne bi juui dega mfei ne hinte bi t'umbabi nehe.

¹² Nepu bi mehna ma'na, pe nú'u ya hyanthuahi bi gu bi na'mbi asta bi zeni ne bi guui'u.

¹³ Nepu nura me ua'obxi bi bense ja rá mfeni ne bi 'fena: "Xibya, ¿te ga øt'e? Ma ga pehna ma hmaça t'u, xama nu stí hyandi'u gue go di gue'a ma t'u, xama da 'yøte."

¹⁴ Pe nú'u ya ts'o hyanthuahi mi hyandua rá t'u ra me ua'obxi bi zøhø, bi 'ñembabi'u: "Nuni go guehni ma da gohui yá hai rá dada, pe ma ga juhu ga hohu pa go ga cohü gatho ya hai."

¹⁵ Hangue nu'ú bi gu nú'a ra t'u ne bi pøni de ja ra huhi ne bi hyo'u.

Nu'ú bi Jesu bi 'yambabi ya ja'i ne bi 'ñembi:

—¿Te guí beñü ma da 'yøt'a nú'a ra me ua'obxi co nú'u ya ts'o hyanthuahi?

¹⁶ Nu'á ma da 'ñehe ne da hyo gatho'u, ne da umbabi ya hai ma'ra ya hyanthuahi.

Nu mi 'yøde njabu gatho ya ja'i bi 'fena:

—¡Xama Ajuá hinda hopi da njabu!

¹⁷ Nepu ra Jesu bi hyandi'u ne bi 'ñembabi:

—Nu'ú, ¿te ne da ma nú'a huxa ja ra Maca T'ofò habu ena njaua?:

Nú'a ra do bi føtbu hmaha 'na lado nuya hyøngu,

nubya gue'a ra mudi do de rá nija Ajuá.

¹⁸ Nu'á tó'o da fe'tsa nura do'a, da 'uaca yá ndo'yo, ha nu'á tó'o da ze'mi, da qu'e'ti.

Ra Jesu bi ma de ra boja nú'a adi ya nda de ya hnini

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Ya ndá gá macjá ne ya xahnate de ra ley xi mi nehma xa gu ra Jesu nura ora'a, ngue'a bi zo yá mfeni'u gue nú'a ra 'bede xqui mañ'a, nu'á xqui ma pa gue'u, pe nu'ú mi tsu ya ja'i da bø yá cue.

²⁰ Hangue bi mehna 'raya 'yacate nú'u mri 'ñet'a hoja'i, pa xama xa 'yøde xa ñama'ñu ra Jesu, pa njabu xa za xa ñapabi co ra gobierhnu.

²¹ Hangue nu'ú bi 'yø'tua 'nara nt'ani ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Xahnate'ihe, dí pahe gue nu'i guí ma ne guí udi nú'a xá hño, ne hinguí huahna nú'a to'o guí ø'tua ra hño, ngue'a nu'i guí udi rá 'ñu Ajuá nú'a majuani.

²² Dí ne guí xicaguihe, ¿ha gue rí 'ñepi ga juthe nú'a ra boja adi ra ndá Cesa, o hina?

²³ Pe ra Jesu mi patuatho yá ts'omfeni'u, bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí ne guí hyacaguihu?

²⁴ Nutaçu 'nara boja xa. ¿To'o rá c'oi núna tøcua, ne to'o rá thuhuná?

Nu'ú nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Rá c'oi ne rá thuhu ra ndá Cesa.

²⁵ Nu'ú nu'á bi 'ñembabi:

—Umfa ra ndá Cesa nú'a rí 'ñepabi, ne umfu Ajuá nú'a rí 'ñepabi'a.

²⁶ Pe nu'ú himbi dinba ni 'nara ts'onoya ja yá thandi ya ja'i ngu nú'a mi ne'u, asta go bi 'yø'u de nú'a gá dadi ra Jesu, ne bi go'tatho yá ne'u.

Ya saduceo bi yamba ra Jesu de rá ñoho ra te

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Mefa 'raya ja'i nú'u t'embi ya saduceo bi ma bá c'a'tsa ra Jesu. Nú'ú ena gue hinda ma da yopa nte nú'u xa du. Ne nu'ú bi 'ñembabi ra Jesu:

²⁸ —Ma Xahnate'ihe, ra Moise bi zogui nt'ofò gue 'bu 'nara 'ñøhø da du ne da zogui rá 'behña ne himbi me'tsua ni 'nara batsi, nu'ú nura cu nú'a ra 'ñøhø bi du, mahyoni da nthatui nú'a ra 'behña bi gohise, pa 'bu da me'tsa ya batsi da thu'mba rá thuhu ngu rá thuhu ndu rá 'bet'ò dame.

²⁹ 'Na'qui mi 'bui yoto ya 'ñøhø mri ncu. Nu'á rá mudi bi nthati pe 'mefa bi du, ne ni 'nara batsi himbi me'tsua rá 'behña.

³⁰ Y nura 'behña'a bi nthatui ma'na rá cu ndu rá dame, ne'a bi du, ne ni 'nara batsi himbi zocuabi.

³¹ Nepu nura hñu rá cu ndu rá dame bi nthatui nehe nú'a ra 'behña. Y bi njabu 'rama'na asta bi du gatho nú'u yoto, ha nu gatho'u ni 'nara batsi himbi zocuabi nú'a ra 'behña.

³² Ne 'mefa bi du nehe nú'a ra 'behña.

³³ Hangue xi de stí yopa nte de ra du'u, ¿to'o 'na de gue nú'u yoto bi nthatui dí 'muhui mahets'i?

³⁴ Nepu ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nuua ja ra ximhai ya 'ñøhø ne ya 'behña ri nthati.

³⁵ Pe nu sta yopa nte de ra du ne stí 'muhni mahets'i nú'u rí 'ñepi da 'muhni, ya hinda ma da nthat'u,

³⁶ ngue'a ya hinda ma da du ma'na'qui. Ne ma da 'mu ngu ya enxé, ne dyá t'u Ajuá ngue'a ya da yopa nte'u de ra du.

³⁷ Nuse ra Moise xicaguihu ja ra Maca T'ofò gue ma da yopa nte nú'u xa du, ne ja guehniho ma de nú'a ra ndapo mi zø, gue ja bi 'ñembabini Ajuá gue go gue'a rá Ajuá ra Abrá, ne de ra Isaac, ne de ra Cobo nú'u ya xqui du.

³⁸ Pe Ajuá hingrá Ajuá de nú'u xa du, go rá Ajuá de nú'u te. Hangue ra Abrá ne ra Isaac ne ra Cobo bi te ja rá thandi Ajuá, ne gatho ya ja'i te ja rá thandi'a.

³⁹ Nepu 'raya xahnate de ra ley bi 'ñembabi:

—Majuani nú'a gá ma, ma Xahnate'ihe.

⁴⁰ Y de guehni ya hinte bi yopa 'yamba ma'na'qui'u.

¿Ha gue ra Cristo go rá t'ua ra nda Davi?
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Ra Jesu bi 'ñembabi'ua:

—¿Hanja gui mañhu gue nú'a ra Cristo bá pchna Ajuá pa da nda gue rá t'ua ra Davi?

⁴² Gue nura Davi bi 'ñena njaua ja ra Maça T'ofu de ya Salmu:

Ajuá ra Dada bi 'ñembabi ma zi Hmu:

“Bá e gui hñudiua ja ma 'ñei,

⁴³ asta hinga tsihn'a'i gathu ri ncontra pa da gohi'ua de rí ga'ti ri ua.”

⁴⁴ Nepu ra Jesu bi 'ñena:

—Nu'bu ra Cristo go drá t'uhma ra Davi, nu'bu ¿hanja bi 'ñenga ra Davi gue go rá Hmu?

Ra Jesu bi ma de yá ts'o'befi ya xahnate de ra ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Nepu ra Jesu bi zofu yá nxadi, y gathu ya ja'i bi 'yode. Ne bi 'ñembabi:

⁴⁶ —Nsuha, oxqui othu ngu nú'a ot'a ya xahnate de ra ley, ri ho da 'ño co 'raya he xá ma pa da numansu ya ja'i'ua. Ne ri ho dra zenja co ndunthi ra t'equ'e'i ja ya tai, ne ri ho da gu ya mudí hudi ja ya nija, ne go gue'ua huahna ya mudí hudi habu ja ra hñuni.

⁴⁷ Ne hanbabi nú'a pe'tsa ya viuda asta yá ngu nehe, ne pa hinda fatua yá ts'ot'ot'e'ua, ot'a yá sadi xi xá ma, pe nú'á go gue'ua ma da hñanga 'nara castígo ma'na ra dangui.

21

'Nara viuda xi mrá zi hyoya bi unga 'nara 'baha ja ra ndanija

(Mr. 12:41-44)

¹ Ha nura Jesu mi 'buhni ja ra ndanija ne mi handa gathu nú'ua xi mi ja ndunthi te mi pe'tsi gue mi ut'a yá boja ja ra 'me'tsboja de ra nija.

² Nehe bi hyanda 'nara viuda xi mrá zi hyoya bi 'yent'ni yoho ya zi boja dega cobre.

³ Nepu nura Jesu bi 'ñena:

—Xi majuani dí xi'ahua, gue nuna zi hyoya viuda xa unga ma'na ndunthi que nú'ua ma'ra,

⁴ ngue'a nu'á bi uni pe de nú'ua yá mbongui, pe nuni, masque co rá zi nhyoya, bi unga gathu nú'ua mi pe'tsi pa xa zihma.

Ra Jesu bi ma gue da nhuata ra ndanija

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Nepu bi 'yode ra Jesu gue 'ra de nú'ua mi 'buhni mri mpede de ra ndanija, mi mañ'ua gue mri hnequi xi mahotho co 'raya hoga do xqui thoqui, ne xica t'ot'e xqui thuxni dega 'baha. Nepu ra Jesu bi 'ñembabi'ua:

⁶ —Xi majuani dí xi'ahua, gue ma da zó ra pa gathu nuyá gui hanthu ma da yot'e gathu, ne hinda gohi 'nara do maña de rá midoui.

Ya nt'udi ante rá uadi ra ximhai

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Nepu nu'á bi 'yambabi ne bi 'ñemi:

—Ma Xahnate'ihe, ¿ha'mu ma da nja nú'a gá ma? ¿Te ma seña ma da hnequi nu sta zó ra pa da njabu?

⁸ Nu'bu ra Jesu bi 'ñena:

—Nsuha, oxqui hophu to'fo da hya'ahua, ngue'a ma da 'ñepu ndunthi da bepca ma thuhu ne da 'ñena: “Go guequi drá Cristo, ya xa zó ra pa ga nda.” Pe oxqui ma gui camfribihu'ua.

⁹ Y nehe nu xcrí 'yøhu gue di ja ya tuhni haburaza ne ya ts'othogui haburaza ya hai, oxqui ntsuha, ngue'a mahyoni da njabu, pe beñhu gue tobía hindi gue'a rá ngats'i ra ximhai.

¹⁰ Ne bi sigui bi 'ñembabi'ua:

—Ma da ntuhna ya hnini co ma'ra yá mihniui, ne ya hai co ma'ra yá mihaiui.

¹¹ Ne ma da nja ndunthi ya danga mbimhai ne ya danga thuhu, ne ma da nja ndunthi ya ts'o'hñeni haburaza. Ha nu maña mahets'i ma da hneca 'raya nt'udi nú'ua asta dri unga ra ntsu.

¹² Pe ante da nja nú'a dí xi'ahua, ma dra t'utsa'ihe ne dra ja'ahua, ma da ts'ix'a'ihu ja ya nija, ne ma da jo'a'ihu fadi, ne ma da ts'ix'ahua ja ya danga nda ne ja ya gobierhnu po rá nguecagui.

¹³ Ne ja guehni ja ma gui mañhuni gue majuani xcá camfriguíhu.

¹⁴ Oxqui beñhu 'met'o nú'a te ma gui mañhu, nixi nú'a ma gui thadihu pa gui ñanga ri tehu,

¹⁵ ngue'a nugui go ma ga 'ra'ahua ya noya gui mañhu, ne ra mfadi. Y njabu nuri ncontra hinda za da da'ahua.

¹⁶ Ngue'a nuse ri dadahu, ne ri cuhu, ne nú'ua ma'ra ja te ri njahu, ne ri amigohu, go gue'ua ma da ñap'ahua. 'Ra de gue'ahua ma da tho'ahua,

¹⁷ ne gathu ya ja'i ma da utsa'ihu po rá nguecagui,

¹⁸ pe hinda za te da 'yot'ahua, nixi da c'u'ts'ahua ni 'nari stahu 'bu hingo rá paha Ajuá njabu.

¹⁹ Y nu'bu gui tsathu nú'a da t'ot'ahua, nu'bu gui tsahu ra te pa nzantho.

²⁰ Nu xcrí hyanthu ra hnini Jerusale di 'buhni ya soldado gathu ja rá nthets'i, nu'bu gui pahu gue 'bestho ma dra nhuati.

²¹ Ha nu'ua di 'bui ja ra hai Judea mahyoni 'bestho da 'bat'i ja ya t'øhø, ha nu'ua tó'o di 'bui mbo ra hnini Jerusale, mahyoni 'bestho da bøni. Ha nu'ua tó'o di 'yo thi de ra hnini, ostí ma da mengui da yut'i.

²² Ngue'a nuya pa'ua ma da hnequi rá cue Ajuá ne ma da nja ya ts'othogui ngu nú'ua manga ra Maça T'ofu.

²³ ¡Huecate nú'ua ya 'behña di da'thi ne nú'ua dya nzu nuya pa'ua! Ngue'a ma da nja ndunthi ya danga uguí, go gue'a 'nará danga cue Ajuá pa nú'ua ya me Jerusale.

²⁴ Ngue'a nu 'ra ma da du ja ra tuhni, ha nu ma'ra ma dra ju ne da ts'ixa nts'ahni yabu ja ma'ra ya hai. Ne ya nzøhø ja'i ma da sigui da manda ra hnini Jerusale, asta hinda uadi nú'u ya pa da umba nsequi Ajuá da ndá'u.

Ra Jesu bi ma hanja ma da yopa mengui ja ra ximhai

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ De nú'u ya pa'u ma da hneca ya nt'udi. Ma da nja te da nja ja ra hyadi ne ja ra zana ne ja ya tsø. Y gatho ya ja'i de maxøgue ra ximhai ma da mpumfri co ra danga ntsu nu sta ñani ra ndehe sta mpants'i.

²⁶ Ha nuya ja'i asta di tu yá ts'edi co ra danga ntsu de gatho nú'a ma da nja de guecua ja ra ximhai. Ha nu mahets'i asta da mbi nehe.

²⁷ Nepu ma da thandi Nú'a To'o e bi Nja'i dua yopa pengui ja ya guui co rá danga ts'edi Ajuá xi strá nsunda.

²⁸ Nu xcri hyanthu da mudi da nja nú'a dí xi'ahu, oxqui ntsuhu, juxa ri thandihu pa mahets'i, ngue'a 'bestho ja dí ñehni ri Ñantehu.

²⁹ Ne bi xipabi 'nara 'bede'u ne bi ñembabi:

—Hyanthu ra 'bai gá igo o ma'ra ya ndapo,

³⁰ ora ya da bøhø yá 'roho, guí pahu gue ya ma da zøhø ra pahyadi.

³¹ Njabu nehe nu xcri hyanthu núya stá xi'ahu, pahu gue ra Ndá de mahets'i ya 'bui guetbu pa dua yopa ehe ja ra ximhai pa da ndá.

³² Xi majuani dí xi'ahu, gatho nuya ya t'øt'eya ma da mudi da nja ante da du nú'u 'bui bya ja ra ximhai.

³³ Mahets'i ne ra ximhai ma da uadi da thogui, pe numa noya hinhya'mu da uadi, pe'tsi da njabu ngu nú'a dá ma.

³⁴ Nsuhu, ne oxqui hophu ri mfenihu da megui po rá ngue ra nts'o'yo ne ra ntixfani ne ma'ra ya ts'ot'øt'e, ne oxqui tu ri muihu de nú'a te da 'yøt'ahu ra 'bedi. Nsuhu pa hingue xcri thamfrihu da zøhø nú'a ra pa'a.

³⁵ Ngue'a ma da njabu ndunthi nú'u 'bui haburaza rá nguni ra ximhai, sta damfri da zøhø ra pa, da nja ngu 'nara trampa da dama njot'i.

³⁶ Hangué ndø'mhu ne 'yaphu ndunthi Ajuá pa da za gui c'othu de gatho nuya ya ts'ot'øt'e ma da nja, ne pa njabu da za gui 'buhu xá hño ja rá thandi Nú'a To'o e bi Nja'i.

³⁷ Ra Jesu mi xahna ya ja'i dega pa ja ra ndanija, ha nu dega xuui mi pa ja ra t'øhø 'bo Olivo.

³⁸ Y gatho ya ja'i mi tsøhø hyastho xi 'nitho ja ra ndanija pa mi øde nú'a mi mañ'a.

22

Ra nt'u'ti pa dra ju ra Jesu

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Ya mi ma da zøhø ra pa de ra ngo dega pascua nú'bu mi ts'i ra thuhme nsi rá nzoi.

² Ya ndá gá macja ne ya xahnate de ra ley mri 'ñu'ti pa hanja da za da hyo ra Jesu, pe himi tsa da gu ngue'a mi tsu'u ya ja'i.

³ Nepu de gue'a ra Satá bi yut'a ja rá mfeni ra Juda nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Iscariote, 'na de nú'u 'ret'amayoho yá apostol ra Jesu.

⁴ Y nu'á bi ma bá c'a'tsa ya ndá gá macja ne ya ndá de ra nija pa bá ñau'i'u hanja da za da 'yent'ua ra Jesu ja yá 'ye'u.

⁵ Ha nu'ú xi bi johya ne bi hña'tuabi ra boja'a.

⁶ Hangué nu'á 'bestho xi mi honi hanja da za da da ra Jesu, ne bi huahna 'nara ora mi jo'o ya ja'i.

Ra nt'oxi nú'a bi zi ra Jesu co yá nxadi ante da du

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

⁷ Ne bi zø ra pa de ra ngo pa da ts'i ra thuhme nsi rá nzoi, gue'bu mi pe'tsi da tho 'nara t'udeti dega hña'ti.

⁸ Nu'bu ra Jesu bi mehna ra Pedro ne ra Xuua ne bi ñembabi:

—Ri maha 'bet'ohu pa grí hocju ra hñuni de ra pascua ga tsihu.

⁹ Nepu nu'ú bi 'yambabi ne bi ñembabi:

—¿Habu guí ne ma grá hocje'a?

¹⁰ Nu'bu ra Jesu bi ñembabi'u:

—Nu xcri cøthu ja ra hnini gui nthehani 'nara 'ñøhø di ha 'na 'bada ra dehe. Ne gui tønhe asta ja nú'a ra ngu habu da yut'i'a.

¹¹ Ne ñembabihu nú'a to'o ra me ngu: “Ra Xahnate bá pehn'a ra noya ga eñ'ahe njaua: ¿Habu ja ra ngu xcá 'uegagui pa ga tsihe ra nt'oxi dega pascua co ma nxadi?”

¹² Nepu nu'á ma da 'ñu't'ahu 'nara danga ngu mañ'a ja ra tønğu, ya xa thoqui xá hño, ne ja gui hocjani ra nt'oxi.

¹³ Nepu nu'ú bi ma bá ntheu'i gatho ngu nú'a xqui xipa ra Jesu. Ne ja bi hyocni'u ra nt'oxi.

¹⁴ Y nu mi zø ra ora da ñuni'u, ra Jesu co yá apostol bi hñudi mahyegui ja ra mexa.

¹⁵ Nepu nura Jesu bi ñembabi'u:

—¿Xi stá ne ga tsihu mahyegui ra nt'oxi de ra pascua ngu dí 'buihubya, ante da zø ra ora ga tu!

¹⁶ Ngue'a nugui dí xi'ahu gue ya hinga ma ga yopa tsi ra nt'oxi de ra pascua ma'na'qui asta hinda zøhø nú'a ra pa grá tsihu nuni mahets'i habu brí manda Ajuá ma Dada.

¹⁷ Nepu nu'á bi gu ra vaso ne bi umba njamađi Ajuá ne bi ñembabi'u:

—Na, tsihu 'ra 'na tsiqui grí gathohu.

¹⁸ Nugui dí xi'ahú gue ya hinga ma ga yopa tsi ra vinu dega obxi asta nú'á ra pa grá 'búhú nuni mahets'i habú brí manda Ajuá ma Dada.

¹⁹ Nepú nu'á bi gu ra thuhme ne bi umbabi njamádi Ajuá ne bi hecuabi'u bi umbi, ne bi 'ñembabi:

—Guehna ma ndo'yo ma ga uni po rá ngue'ahú. Ora gui tsihú, gue'á 'nara feni de ma du.

²⁰ Nepú de ya xqui uadi ra nt'oxi'u, nu'á bi gu ra vaso, ne bi 'ñembabi:

—Nuna vinu guehna 'nara seña de ra 'ra'yo cohi xa t'ót'e co ma ji nú'á ma ga fani po rá ngue'ahú.

²¹ Y nubyá 'na de gue nú'ahú gui 'buhúua con guequi ja ra mexa, ma gui dagaguihú.

²² Nú'á To'o e bi Nja'i, ya ri ne nuna ra 'ñu xa t'tutuabi pa rí ma ja ra du, pe jhucate nú'á to'o ma da da'á!

²³ Nepú nu'á bi mudi bi 'ñámbabi 'na ngu 'na to'o nú'á mi ma da 'yót'a njabú.

To'o ma'na ma da ndángui rá nsu

²⁴ Nepú nu'á bi mudi bi 'ñámbabi to'o de gue'u mi ma da ua'á da má.

²⁵ Pe ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Ya ndá ri manda yá hnini ngu ya hmu, ha nuya hnini e'tsua yá nsu yá ndá gue xi ót'e xá hño.

²⁶ Pe nu'ahú hingue rí 'ñepi gui njahabú. Nu'á rí 'ñepi gui 'yóthú, nu'á da nja rá nsu de gue'ahú, mahyoni da notsi, ha nu'á to'o da manda, mahyoni da nja ngu 'nara 'bego.

²⁷ ¿To'o ma'na t'umba ra nsu, ha gue nú'á to'o da hñudi ja ra mexa, o nú'á to'o pepabi? ¿Ha hingue nú'á hudi ja ra mexa? Masque njabú, pe nugui drá 'bego de gue'ahú.

²⁸ Nu'ahú hinxá 'ueguehú de guequi masque xcá hyanthú ya ts'othogui nú'á stá thogui.

²⁹ Hangue nugui ma ga 'ra'ahú ri nsuhú dega ndá, ngu ma Dada xa 'racagui ra nsu pa ga ndá.

³⁰ Ha nu xcrá ndá, ma gui 'buhúni nehe con guequi, ne ga ñuñhú. Ne ja ma grá 'ra'ahúni ri hudihú nehe dega ndá pa gui mandahú nú'á 'ret'amayoho ya 'mui de ya ja'i de Israel.

Ra Jesu bi má gue ra Pedro mi ma da góni'a

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Nehe ra Jesu bi 'ñembabi ra Simu Pedro: —Nugue Simu, ra Satá xa 'yadi pa da hñac'a ri jamfríhú, ne da 'yót't'ahú ngu ra trigo ora 'biqui.

³² Pe nugui stá apabi Ajuá ma Dada por gue'i, gue hinda 'mèdi ri jamfri. Ha nu xcrí yopa ja ri jamfri, gui japi da zèdi yá jamfri nehe nuyú ma'ra ri cu.

³³ Ha nura Simu bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, nugui dí 'bucua 'bú da ts'ix'a'i ra fadi, ga ma nehe, ha nu'bú da tho'i, dá thogui nehe.

³⁴ Ha nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Nugui dí xi'a'i nu'i Pedro, gue núbya dí nxuui ante da mafi ra menjá ma gui má hñu'qui gue hingui pácagui.

Ra Jesu bi xipa yá nxadi gue ma dra t'ót'ua 'ñena 'nara 'yót'ats'oqui

³⁵ Ra Jesu bi 'yambabi yá nxadi ne bi 'ñembabi:

—Xi nú'bú dá pehn'ahú hinga hñaxa ri buxahú nixi ri ncubojahú nixi ri mponga zesthihú, ¿ha gue bi nja te bi 'yót't'ahú ra 'bedi?

Nepú nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Hina.

³⁶ Nepú nu'á bi 'ñembabi:

—Pe nubyá há, dí xi'ahú gue nu'u tó'o pe'tsa rá buxa ne rá ncubojá, dá hñats'i. Ha nu'á tó'o hingui pe'tsa rá huai, dá pa rá pat'i pa da dai.

³⁷ Ngue'á nugui dí xi'ahú gue mahyoni da njabú ngu manga ra Mácá T'ofó de guequi habú ena: “Nu'á ja ra uenda 'nara 'yót'ats'oqui.” Ngue'á gathó nú'á xa nt'ofó de guequi pe'tsi da njabú.

³⁸ Nepú nu'á bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'íhe, jaua yoho ya huai dí pe'tshe.

Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Con sehe'u yoho.

Ra Jesu bi 'yapabi Ajuá rá Dada nuni Get-semani

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Nepú nura Jesu bi bñni bi ma ngu mrá nzai pa ja ra t'óhø 'bo Olivo. Ne gathó yá nxadi bi deni'a.

⁴⁰ Ha nu mi zñni de guehni, bi 'ñembabi'u:

—'Yaphú ndunthi Ajuá pa gui tsethú ya ts'othogui nu stí 'ñepu.

⁴¹ Nepú ra Jesu bi 'uegue de gue'u ts'u zi yabú pa bá ndandiñghmu bá apabi Ajuá rá Dada,

⁴² ne bi 'ñembabi:

—Ma Dada'i, 'bú gui nehma, gui 'ueca nuna thogui ma ga thogui, pe hindí ne gui 'yót'e ngu nú'á ga nega, go da 'yót'a ngu nú'á ri pahague.

⁴³ Nepú nuni habú mi apabi Ajuá'a, bi zñhni 'nara enxé xqui 'ñehe de mahets'i pa bi umbabi ra ts'èdi pa da zeta ra ts'othogui.

⁴⁴ Nu'á xi mi tu rá mui ndunthi de mi apabi Ajuá, pe ma'na mi apabi co ndunthi ra ts'èdi asta mri xanthe, ne nuyá xanthe ngu myá danga tagui dega ji, mi tai ja ra hai.

⁴⁵ Nu mi uadi bi 'yapabi Ajuá'a, bi mengui pa habú xqui zogui yá nxadi, ne bi zèdi gathó xqui 'ñahá ngue'á ya xqui uent'i'u co ra dumú.

⁴⁶ Ha nu'á bi 'ñembabi:

—¿Hanja xá áhahú? Nanjú, ne 'yapabihú Ajuá pa gui tsethu ya ts'othogui.

*Ra Jesu bi ju 'ñena 'nara be
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)*

⁴⁷ Ts'a mi ñáui yá nxadi ra Jesu, bi zòhò xi ndunthi ya ja'i, ne nura Juda 'na de nú'u 'ret'amayoho ya nxadi, mbra 'bet'o de ja ya ja'i. Ne 'bestho bi uat'a habú mi 'ba ra Jesu pa bi zu'tsi'a.

⁴⁸ Nepu ra Jesu bi 'ñembabi:
—Juda, ¿ha gue co 'nara ntsu'tsi grí da Nú'a To'o e bi Nja'i?

⁴⁹ Ha nú'u mri 'ñoui ra Jesu mi hyandi te ma da nja bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihe, ¿ha guí ne ga xithe co ya huai?

⁵⁰ Y 'na de gue'u bi menpa 'nara ntsequi 'nará 'bego ra danga ndá gá macjá ne bi dacua rá gu ra 'ñei.

⁵¹ Pe ra Jesu bi 'ñembabi'ú:
—Hyehubu, ogui óthu njabu.
Nepu nu'á bi hñuxa rá 'yé ja rá gu nú'a ra 'bego, ne bi ñani 'bestho.

⁵² Nepu bi zofu nuya ndá gá macjá, ne ya ndá de ra ndanija, ne ya ndaxjua ndá, gathu nú'u xqui 'ñehe pa e da zits'i'a, ne bi 'ñembabi'ú:

—¿Ha gue drá be pa e gui jugaguihu co ya huai ne ya za?

⁵³ Pe nú'bu ndí 'bui hyastho con gue'ahú ja ra ndanija, hinte gá 'yótcahu. Pe xibya, go xcuá ehú masque dega xuui pa gui jugaguihu. Ngue'a nuya ya orabya go ri orahu pa gui ndáhu de guequi, ne ya orabya go ya ora pa da ndá ra 'bexuui.

*Ra Pedro bi gonga ra Jesu
(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)*

⁵⁴ Nepu de guehni bi gu nts'ahni'u ra Jesu, ne bi zits'i ja rá ngu ra danga ndá gá macjá, ha nura Pedro mi 'befa dega zi yabutho, mri deni.

⁵⁵ Ha nu mi zonga ra Pedro ja rá ngu ra danga ndá gá macjá, xqui 'tudi 'nara faspí ja ra patio, ne ja mi huhni 'raya ja'i mri mpa'ti, nehe ra Pedro ja bi hñuhni con gue'u.

⁵⁶ Y de guehni 'nara nxutsi rá 'bego ra danga ndá gá macjá nu mi hyandi gue mi huhni ra Pedro ja ra tsibi xi bi nu'ti'a ne bi 'ñena:

—Pøde ne nuni ra dame go mri 'ñoui ra Jesu nehe.

⁵⁷ Pe nura Pedro bi gombabi nú'a ra nxutsi ne bi 'ñemi:

—Hina, hindí padi to'o'a.

⁵⁸ Nepu hinga ya'a bi hyanda ma'na ne bi 'ñembabi:

—Pøde ne'i go ngrí 'ñoui ra Jesu.

Ha nura Pedro bi 'ñena:

—Hina, hinga majuaní ndrí 'ño'be'a.

⁵⁹ 'Mefa de xqui thogui ngu 'na ora bi 'ñena ma'na ra ja'i:

—Majuani nuna 'ñòhòni go mri 'ñoui'a, ngue'a nehni mfátho gue ra me Galilea.

⁶⁰ Nepu nura Pedro bi 'ñena:
—Dí xi'a'i gue nixi dí padi nú'a guí ma.

Y nú'a ra ora de ts'a mi manganjabu, bi mafi ra menja.

⁶¹ Nú'a ra ora'a bi ñegui ra zi Hmu Jesu pa bi hyanda ra Pedro, ha nura Pedro 'bestho bi zo rá mfeni de nú'a xqui xipabi desde rá mudi, xqui 'ñembabi: “Ante da mafi ra menja ma gui cøngagui hñu'qui.”

⁶² Hangu nura Pedro bi bøni pa thi, xi bá nzoni nts'edi.

*Ya ja'i mi ø'tuatho ra nt'eni ra Jesu
(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)*

⁶³ Ha nuya ja'i nú'u to'o mri su ra Jesu xi mi ø'tua ra nt'eni ne mi na'mbabi'u.

⁶⁴ Y bi go'tua yá da co 'nara dutu ne mi umba ya mpe'ti, ne mi embabi'ú:

—¿Xicaguihe xá to'o nú'a bi nap'a'i!
⁶⁵ Ne mi xipabi ndunthi ya ts'onoya.

*Ra Jesu ja yá thandi ra hmunts'a ndá gá xodyo
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)*

⁶⁶ Rá hyax'a bi munts'a ya ndaxjua nda ne ya ndá gá macjá ne ya xahnate de ra ley. Ne bi ts'ixa ra Jesu pa habú mi munts'a nú'u ya danga ndá gá xodyo, y de guehni ja bá t'ambabini ne bi t'embabi:

⁶⁷ —Xicje, ¿ha gue xi majuaní go gue'i grá Cristo xuá mehn'a'i Ajuá pa gui ndá?

Nepu nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi'ú:
—'Bu ga eñ'ahú gue go guequi, hingui camfriguihu.

⁶⁸ Ha nu'bu ga ø't'ahú 'raya nt'ani, hingui xicaguihu, ha nixi gui hyegaguihu.

⁶⁹ Pe nuya pa xa 'ñepu, Nú'a To'o e bi Nja'i ma da hñudi ja rá 'ñei Ajuá nú'a to'o bí pe'tsa gatho ra ts'edi.

⁷⁰ Nepu nu'ú bi 'yambabi'a ne bi 'ñembabi:
—Nu'bu, ¿ha gue go gue'i rá T'u'i Ajuá?

Ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'ú:
—Haha, go guecagui, ngu xá máñhubya.

⁷¹ Nepu nu'ú bi 'ñena:
—¿Pa te ma'ra ya testigo ga hoñhu gue nucs'hu ya dá øhu nú'a bi ma'!

23

Ra Jesu bi ts'ixa habu mi ja rá ts'atbi ra Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Y de guehni gathu nuya ndá bi 'mai'u bi zixa ra Jesu ja ra Pilato.

² Y nuni ja bi mudini bi ñapabi'u ne bi 'ñena:

—Ya stá tsuhe nuna 'ñòhò mi 'yoni mi u'ta ya ja'i gue hinda gut'a yá njut'i ja ra ndá

Cesa, nehe xa 'ñense gue go guehni ra Cristo xuá mehna Ajuá pa da nda, 'na.

³ Hangue nura Pilato bi 'ñembabi:

—¿Ha go gue'i grá nda de ya xodyo?

Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Haha, go guequi, ngu gá ma.

⁴ Ha nura Pilato bi 'ñembabi ya nda gá macja ne gatho ya ja'i:

—Hinte ma ts'oqui dí tsutuabi nuna ra 'ñohø.

⁵ Nu nu'á ma'na mi ñate nts'edi, ne bi 'ñena:

—Nuni go guehni xa 'ño xa 'yu'ta ya ja'i haburaza de ra hai Judea, bá fadi desde Galilea asta bi zohø de guecua Jerusale.

Ra Jesu ja rá thandi ra Erode

⁶ Nu mi 'yøde njaba ra Pilato bi 'yambabi ya ja'i ua mrá me Galilea ra Jesu.

⁷ Y nu'á bi 'ñena gue ja mrá menguni'a, hangue nura Pilato bi mehni 'bestho'a ja ra Erode, ngue'a go gue'a mrá nda de ja ra hai Galilea, pe nú'u ya pa'u xqui zohø ra Erode ne ja mi 'buhni Jerusale.

⁸ Nu mi hyanda ra Jesu ra nda Erode, xi bi johya'a ngue'a ya mi pe'tsa ndunthi ya pa xi mi ne da hyandi'a ngue'a xqui 'yøde xqui hma ndunthi de gue'a. Ne mi ne da hyandi da 'yøt'a 'nara milagro.

⁹ Y nu'á bi 'yamba ndunthi ya nt'ani, pe ra Jesu hinte bi dadi.

¹⁰ Ja mi 'buhni nehe ya nda gá macja ne ya xahnate de ra ley, y ma'na xi mi ñate'u.

¹¹ Nepu nura Erode co yá soldado bi nthedetho de gue'a. Nepu bi 'yøt'ua ra nt'eni bi hyete ngu 'ñena 'nara nda co 'nara hoga he mahotho. Nepu nura Erode bi yopa mehna ra Jesu ma'na'qui pa ja ra Pilato.

¹² Ra Pilato ne ra Erode mri 'ñatsahma'u, pe nú'a ra pa'a bi mádi'u.

Ra Jesu bri dapa ya ja'i pa da hyo

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Nepu nura Pilato bi zohna gatho ya nda gá macja ne gatho ya nda de ra hnini, ne gatho ma'ra ya ja'i,

¹⁴ ne bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu go uá tsincahuua nuna ra 'ñohø guí eñhu gue'uta ya ja'i, pe nugui stá øt'ua ya nt'ani ja ri thandihu, y xcá 'yøhu gue hinstá tsutua ni 'nara ts'oqui de nú'a guí mañhu xa 'yøt'e.

¹⁵ Nixi ra nda Erode himbá tsutuabi ni 'nara ts'oqui, hangue bá yopa pehna ma'na'qui pa guecua. Ya nubyá gá pahu gue nuni hinte ma ts'oqui xa 'yøt'e pa guí ñaphu gue ri 'ñepi da tho.

¹⁶ Hangue nugui, hønse ma ga manda dra fet'i, nepu ga hegui.

¹⁷ Ra Pilato mi pe'tsi da hyegui 'nara 'yofadi cada ra ngo de ra pascua, ngue'a gue'a myá nzai nuya gobierhnu de Judea.

¹⁸ Pe gatho nú'u ya ja'i mi 'buhni bi mádi bi dø ya hmafi ne bi 'ñena:

—Hindí nehe gui thøgue ra Jesu, go da thøgue ra Barraba.

¹⁹ Nura Barraba xqui jot'a fadi ngue'a xqui gaxa ya ja'i pa da 'ñøt'atuhni ja ra hnini, ne ngue'a xqui hñote.

²⁰ Pe nura Pilato go mi ne da hyegui ra Jesu, hangue bi yopa zofo ya ja'i ma'na'qui.

²¹ Pe nu'á bi mafi ma'na nts'edi ne bi 'ñena:

—¡Nu'a dí xi'ahé, gue guí pont'i, guí pont'!

²² Nurá hñu'qui bi 'ñembabi'u ra Pilato:

—¿Hanja? ¿Te ma ts'oqui xa 'yøt'ni? Nugui hindí tsutua ni 'nara ts'oqui nú'a rí 'ñepi da tho. Dí xi'ahé gue ma ga manda dra fet'i, nepu ga hegui.

²³ Pe nu'á bi dø ya hmafi ma'na'qui, ne bi ja bi 'yadi gue dra pont'i'a. Ne co yá hmafi nú'u ya nda gá macja ne ma'ra ya ja'i, bi zu yá ts'edi ngu mi ne'u.

²⁴ Hangue nura Pilato bi 'yøt'ua nú'a myá hne'u.

²⁵ Hangue go bi hyegui nú'a ra 'ñohø xqui 'yadi ya ja'i, nú'a mrá thuhu Barraba xqui jot'a fadi ngue'a mrá daga 'yøt'atuhni ne mrá hyote. Ha nura Jesu bi 't'ent'ua yá 'ye ya ja'i pa da hyo.

Bi ts'ixa ra Jesu pa dra pont'i

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Y de bi ts'ixa ra Jesu pa dra pont'i, de má 'ñu bi nthéu 'nara 'ñohø mrá me Cirene mrá thuhu ra Simu xqui menga ja ra mbonthi, go gue'a bri japi bi duxa ra pont'i ne bi 'mefa de ja ra Jesu.

²⁷ Ne mri deni ndunthi ya ja'i, y ndunthi ya 'behña xi mi zoni ne mri mantho'u por gue'a.

²⁸ Pe ra Jesu bi hyandi'u ne bi 'ñembi:

—Nu'ahu 'behña hu me Jerusale, oguí zoñhu por guequi, nzonihu de gue'asehu ne por gatho ri bātsihu,

²⁹ ngue'a ma da zø ra pa da 'ñena ya ja'i: “Rá mat'a Ajuá nú'u to'o hinxá me'tsa ni 'nara bātsi nixi xa nzu.”

³⁰ Y nuya pa'u ya ja'i ma da mafi ne da 'ñembabi ya danga t'øhø ne ya t'uca t'øhø: “Yøt'e pa guí cobgahe pa hinda zacaguíhe rá cue Ajuá.”

³¹ Xi majuani ma da thogui'u ya ts'othogui, ngue'a nu'bu nugui dí sufri ha hinte ma ts'oqui dí tu, xihma nú'u tu ya ts'oqui.

³² Nehe bi ts'ixa má yoho ya 'ñohø nú'u xqui t'e'mbi da tho nehe ngue'a 'namyá nduts'oqui. Bi ts'its'i pa da tho mahyegui co ra Jesu.

³³ Ha nu mi zonga ja 'nara zi t'øhø rá thuhu Ñaxmadu, ja bri pont'ini ra Jesu co nú'u má yoho ya 'ñohø, 'na bri 'ba'ma ja rá 'ñei, ha nu'a ma'na ja rá ngaha.

³⁴ Y nu de mi zəhni ra Jesu ja ra pont'i, nu'á bi 'ñena:

—Ma Dada'i, pumbabi gathu nuyá ya ja'i bi 'yotca njaua, ngue'á nuyá hinguí padí nu'á ot'e.

Ha nu'á ya soldado mi 'buhni bi ma ra taha'á pa da nu to'o gue'á da dahá 'na de nuyá he ra Jesu.

³⁵ Y ndunthi ya ja'i mi 'buhni bi hyandi bri pont'a ra Jesu, ne asta ya ndá gá xodyo mi otbuhlatho de gue'á ne mi ena:

—Ma'ra há, bi pəhə, pe nu'bu xi majuañi go guehni ra Cristo xuá mehna Ajuá pa da ndá, dí ne ga hanthəba da mpəhəse.

³⁶ Nehe nuya soldado mi otbuhlatho de gue'á, mi umbabi ra ju'tsa vinu pa da zi,

³⁷ ne mi embabi'u:

—'Bu xi majuañi go gue'i grá Ndá de ya xodyo, mpəhəse núbya xa.

³⁸ Ne xqui thətua ja rá ñá ra pont'i 'nara t'ofu xqui t'ofu dega griego, ne dega lati, ne dega ebreo, mi ena njaua: “Go guehna ra Ndá de ya xodyo.”

³⁹ Nepu 'na de gue nú'u ya nduts'oqui xqui 'bont'i nehe mahyegui, bi ñama'ñu de gue'á ne bi 'ñembabi:

—'Bu xi majuañi go gue'i grá Cristo xuá mehn'a'i Ajuá pa gui ndá, mpəhəse ne pəhəguihe.

⁴⁰ Pe nú'á ma'na ra nduts'oqui xqui 'bont'i nehe, bi zui nú'á bi ñama'ñu, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha hinguí tsu Ajuá pa gá mąnga njabu?

⁴¹ Guí nu gue dí sufrihaua mahyegui, pe nu'á rí 'ñepi ga sufrihu pa ga juthu nú'á stá othu, pe nuni ra 'ñəhə hinxa 'yot'a ni 'nara ts'oqui.

⁴² Nepu nu'á bi 'ñembabi ra Jesu:

—Gui bengagui nu xcrí hudi ja ri hudi dega hmanda.

⁴³ Ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nugui dí xi'a'i gue núbya 'bestho ma gui 'bui con guecagui nuni mahets'i.

Ra Jesu bi du

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Y ngu mi nde ma pa bi 'mexuui maxəgue ra ximhai, pa asta ngu nzanga hñu nde,

⁴⁵ ngue'á nura hyadi himbi yot'i, ha nura dąnga xani dutu mi naxa mbo ra ndanjaja pa mi cot'a habu ma'na xmá nsunda, bi xəgue desde maña asta rí ga'ti.

⁴⁶ Nepu ra Jesu bi ñá nts'edi ne bi 'ñena:

—Ma Dada'i, nubyá dí ent'a'i ma te ja ri 'ye.

Ne mi uadi bi mąnga njabu, 'bestho bi du.

⁴⁷ Ha nu mi hyanda njabu ra ndá gá soldado bi xəcambeni Ajuá ne bi 'ñena:

—Xi majuañi nuna 'ñəhəni hinte ma ts'oqui mi tu.

⁴⁸ Gathu nú'u ya ja'i mi 'buhni de mi uadi mi hyanda gathu nú'á xqui nja, bi ma de guehni co ndunthi ra dumai.

⁴⁹ Pe gathu nú'u ya ja'i myá mpadi ra Jesu, ne 'raya 'behña xqui deni desde Galilea, bi gohi zi yabutho mi handa gathu nú'á bi nja.

Ra Jesu bi t'agui

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Mi 'bu 'nara 'ñəhə xi mrá hoja'i mrá thuhu ra Jose, mrá mengu de ra hnini Ari-matea de ra hai Judea. Nu'á mrá ndá nehe de ra hmunts'a ndá gá xodyo.

⁵¹ Pe nu'á mi tə'mi da hyandua rá hmanda Ajuá, hangue nu'á himbi ne bi mfaxui yá mindagui ngu nú'á xqui ncohi'u ja yá hmunts'i.

⁵² Hangue nu'á bi ma bá c'a'tsa ra Pilato pa bá apabi ra nsequi da 'yacua rá ndo'yo ra Jesu.

⁵³ Nepu bi ca'ma ja ra pont'i, bi mant'a co 'nara hoga dutu, ne bá pəgui ja 'nara 'ra'yo nt'agui nú'á xqui thoca ja 'nara medo, y ja nú'á ra nt'agui'á hinxqui nt'aguini ni 'nara ja'i.

⁵⁴ Y nura pa'á go mrá pa dega nthoqui, ne ya mi ma da mudi ra pa dega tsaya.

⁵⁵ Ha nuya 'behña nú'u xqui dena ra Jesu desde Galilea bi ma pa bá handa habu xqui t'agui ra Jesu ne hanja xqui 'becuabi rá ndo'yo.

⁵⁶ Ha nu mi menga ja yá ngu'u, bi hyoca 'raya hoga ñani ne 'raya njots'i. Y bi ntsaya'u nú'á nsabdo ngu mi mąnga ra ley.

24

Ra Jesu bi yopa nte de ra du

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Ra mudi pa de ra semana nú'á ndomingo mi xudi xi 'nitho nú'u ya 'behña bi ma pa ja ra nt'agui ne bi hñaxa nú'á ra hoga ñani xqui hyoqui'u, ne bi meui ma'ra yá mi'behñau.

² Y nu mi zəni'u bi zədi xqui t'ent'a nú'á ra do xqui jothma ra nt'agui.

³ Ne bi yat'i ja ra nt'agui'u pe himbi zətuani rá ndo'yo ra zi Hmu Jesu.

⁴ Ne nu'á xi bi du yá meui ne himi pa te da 'yot'u, ne mi damfri'u bi hyandi mi 'buhni yoho ya 'ñəhə xqui hñe t'axi asta mri huexqui.

⁵ Pe nu'á co ra ntsu bi ñe'mitho, himbi guxa yá da. Ha nú'u ya 'ñəhə bi 'ñembabi'u:

—¿Hanja e guí hoñhəua ja ya nt'agui nú'á te?

⁶ Hinjo'oua, ya xa yopa nte. Beñhu nú'á bi xi'ahu nú'bu nguí 'buhu Galilea.

⁷ Bi 'ñeñ'ahu gue Nú'á To'o e bi Nja'i mi pe'tsi da t'ent'ua ja yá 'ye ya ts'oja'i nú'u to'o mi ma da pont'i'á, pe rá hñupa mi ma da yopa nte'á de ra du.

8 Hangué nu'á bi beni 'bestho de nú'á ya noya xqui xipa ra Jesu.

9 Ha nu mi menc'á de ja ra nt'agui bi ma bá xipa gatho nú'á 'ret'ama'ra ya apostol ne gatho ma'ra nú'á to'o mri denhma ra Jesu.

10 Nú'á to'o bi hña'tsua ra noya ya apostol go ra Maria Magdalena ne ra Juana ne ra Maria rá nana ra Cobo, ne nú'á ma'ra ya 'behña.

11 Pe nuyá apostol ra Jesu himbi gamfri'u, ne bi 'ñembabi nú'á ya 'behña gue xqui 'be yá mfeni.

12 Pe ra Pedro bi nest'ihi bá c'a'tsa ra nt'agui, y nu mi zoni'á bi ndoqui bi hyanda mbo ra nt'agui gue hõnse nú'á ra dutu xqui 'bant'a ra Jesu mi 'bõnga 'na lado. Y nu'á bi menga habu mi 'bui, ne himi padi te da beni de nú'á xqui nja.

Yoho yá nxadi ra Jesu mri ma pa ja ra hini Emaú

(Mr. 16:12-13)

13 Gue'ta ra pa'a yoho yá nxadi ra Jesu mri ne ra 'ñu mri ma pa ja ra hnini Emaú, mi pe'tsa ngu 'ret'ama'ra kilometro rá ñabu de Jerusale.

14 De mri ne ra 'ñu mi mpetue de gatho nú'á xqui nja.

15 Ha de ts'a mri mpetue de nú'á xqui nja, ra Jesu bi zadi'u ne bi ncompau má 'ñu.

16 Ne masque mri 'ñoui'u pe himbi za bi ba'di'u ua go mi gue'a.

17 Ha ra Jesu bi 'yambabi'u ne bi 'ñembabi:

—¿Te rá 'be guí 'yo má 'ñu guí mañhu? ¿Hanja guí tu ri mañhu?

18 'Na de gue'a mra' tahuu ra Cleofa bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Gatho ya ja'i padi nú'á bi nja nuni Jerusale de nuya pabya. ¿Hanja hinte xcá padigue?

19 Nepu ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿Te 'be'a xa nja?

Y nu'á bi 'ñembabi:

—Ha hinxá 'yode de ra Jesu me Nasare, gue'a mi 'nará 'mehni Ajuá, ne mi hanpa rá ts'edi'a pa mi ña ne pa mi ot'a ya danga t'ot'e ja yá thandi ya ja'i ne Ajuá.

20 Ha nuya ndá gá macja ne nú'á ma ndahu de ma hninihu bi gu ne bi 'yent'ua ja yá 'ye ra Pilato pa bi manda da tho'a ja 'nara pont'i.

21 Nuje ndí beñhe ne ndí tømhe gue go gue'a mi ma da ñanjú núju dyá me Israelhu, pe xi núbya ya pe'tsa hñu pa xa du.

22 Ha 'raya 'behña de guecje bi ma maxudi xi 'nitho ja ra nt'agui pa bá c'a'tsi, nepu picaguihe ena gue ya himi 'beni rá ndo'yo ra Jesu.

23 Ne ena gue xqui hyanda 'raya enxé nú'á bi xipi gue ya xqui yopa nte de ra du.

24 Ne de gue'a bi ma 'rama compahe pa bá c'a'tsa ra nt'agui y eñ'u gue bi zadi ngu nú'á

xqui mangu ya 'behña, ne eñ'u nehe gue nixi gue'u himbi hyanda ra Jesu.

25 Nepu ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿Hanja hinxá beñhu nú'á xcá hñe'thu ja ra Maça T'ofu, ne hanja hinxá camfrihu nú'á bi mangu yá 'mehni Ajuá?

26 ¿Ha gue hingue mi mahyoni da thogui njabu ra Cristo nú'á xuá mehna Ajuá pa da ndá, nepu da yopa menga mahets'i pa da t'umba rá hudi dega nsu?

27 Nepu nu'á bi mudi bi xipabi'u nú'á mangu ra Maça T'ofu habu ma de ra Cristo nú'á rá 'mehni Ajuá pa da ndá, desde ra mudi t'ofu de ra Moise ne gatho nú'á bi mangu ma'ra yá 'mehni Ajuá.

28 Ha nu mi zoni nú'á ra hnini habu mri ma'u, ra Jesu bi 'yot'e ngu mi ma da thogu-itho.

29 Nepu nu'á bi zami da 'ñoxi con gue'u ne bi 'ñembabi:

—Cohi con guecje, ngue'a ya bi nde ne ya ma da nxuui.

Ha nura Jesu bi yat'i ja yá ngu'u pa da gohi con gue'u.

30 Ne nu'á bi hñudi ja ra mexa pa da nt'oxi. Nepu ra Jesu bi gu ra thuhme ne bi japabi, ne bi heque pa bi umbabi'u.

31 Nú'á ra ora'a bi ba'di'u gue go mi gue'a ra Jesu, pe nu'á 'bestho bi 'meditho de gue'u.

32 Ne mri 'ñembabi:

—¿Ne xi majuani ndí tsahu 'nara johya ja ma corasohu nú'bu mi xicaguihu má 'ñu de ra Maça T'ofu!

33 Nepu nu'á 'bestho bi gu yá 'ñu bi menga pa Jerusale. Ne ja bi zadini nú'á 'ret'ama'ra ya apostol xqui munts'i ne ma'ra ya nxadi.

34 Ne bi t'embabi nú'á yoho:

—Xi majuani xa yopa nte ma zi Hmuhu, ngue'a ra Simu bi hyandi, ne xa xicaguihe.

35 Nepu nu'á yoho bi metuabi nú'á xqui nja ja ra 'ñu, ne hanja bi ba'di'u ra Jesu nura ora mi hycá ra thuhme.

Ra Jesu 'bahni madetho de yá nxadi

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Ts'a mi ñatho de nú'á xqui hyandi'u ne nú'á xqui nja, mi damfri'u ra Jesu mi 'bahni madetho de gue'u, ne bi 'ñembabi:

—'Buhu te rá 'ñentho.

37 Pe nu'á xi bi ntsu, ne mi hu yá mui gue mi handa 'nara thedi.

38 Pe ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿Hanja guí tsuhu? ¿Pa te guí beñhu ja ri mfenihu njabu?

39 Hyandga ma 'yehu ne ma ua, go guecagui drá Jesu. Thangaguihu ne hyandgahu xá hño, ngue'a 'nara ndahi hingui pe'tsa ra ngø nixi ra ndo'yo ngu guí hanthu dí pe'tsi.

40 Y nu mi uadi bi mangu njabu, bi 'ñutuabi'u yá 'ye ne yá ua.

41 Pe nu'á himi tsa da gamfri ngue'a ngu xqui mpumfri'ú co ra johya, ne himi pádi te da beni'ú. Nu'bú nu'á bi 'ñembabi'ú:

—¿Ha gue ja te ga tsihú?

42 Nepu nu'á bi umba 'na xeni ra huá xqui hñaxi, ne 'na xeni ra t'afi dega colmena.

43 Y nu'á bi hñani ne bi zi de ja yá thandi'ú.

44 Nepu bi 'ñembabi'ú:

—Ya stá thogui nú'a dá xi'ahu nú'bu ndí 'bni con gue'ahu, ngue'a mi mahyoni da njabu gatho nú'a xa nt'ofu ja rá ley ra Moise, ne nú'a bi manga ma'ra yá 'mehni Ajuá, ne nú'a manga ja ya Salmo.

45 Nepu nu'á bi xipabi'ú nú'a manga ra Maca T'ofu pa bi za bi zo yá mfeni,

46 ne bi 'ñembabi'ú:

—Njaua xa nt'ofu gue ra Cristo nú'a xuá mehna Ajuá pa da ndá, mi mahyoni da du, ne rá hñupa mi mahyoni da yopa nte de ra du.

47 Y nehe ena gue co rá ts'edi de rá thuhu'a ma da hma de gue'a gatho rá nguni ra ximhai, da mudi de guecua Jerusale da ts'ofu ya ja'i gue da ñobri pa dra pumba yá ts'oqui.

48 Y nu'ahabya, ma gui damajuanihu de nuya ya t'ot'e xcá hyanthu.

49 Y nugui ma ga pēhn'a'ihu ra Maca Ndahi nú'a xa ñá't'ahu ma Dada. Pe ja da cohua ja ra hnini Jerusale asta hingui hñañhu nú'a ra ts'edi'a ma dua ehe de mahets'i.

Ra Jesu bi ma mahets'i

(Mr. 16:19-20)

50 Nepu ra Jesu bi zixa gatho yá apostol bi bñni de ra hnini Jerusale pa rí ma'ú ja 'nara zi t'uca hnini rá thuhu Betania, y nu'á ja bá juxni yá 'ye pa bi japabi'ú.

51 Y nu mi uadi bi japabi'ú, nu'á bi 'uegue de gue'ú, bi ts'its'i pa mahets'i.

52 Y nu'á 'mefa de xqui xocambeni ra zi Hmu Jesu, bi mengui'ú pa Jerusale co ndunthi ra johya.

53 De guehni nzantho mi 'bui ja ra ndanija mri xocambeni Ajuá. Njabu gue'a.

NSANJUA

RA MACA HOGA T'ØDE NÚ'A BÌ 'YOFO NSANJUA

Ra Noya nú'a mi 'buhui Ajuá bi e bi nja'i

¹ Ante da nja mahets'i ne ra ximhai, nú'a to'o go ra Noya ya mi 'bui, y nu'á mi 'buhui Ajuá, ne nu'á go guese'a Ajuá.

² Rá mudi mi othotho gatho nú'a te ja, pe nú'a to'o go ra Noya ya mi 'buhui Ajuá.

³ Y Ajuá bi 'yent'ua ja rá 'ye'a pa go bi hyoca te gatho ja; y nu'bu nú'á hinte xa hyoqui, nu'bú hinte di jahmá.

⁴ Ne go gue'a to'o ri unga ra te pa nzantho, ne go gue'a ra ñot'i nú'a ri yo'tua yá mfeni ya ja'i.

⁵ Ha nura ñot'i'a, ri yot'a ja ra 'bexuui, ne nura 'bexuui hinxa za xa ntate.

⁶ Mi 'bui 'nara 'ñöhø mra' thuhu ra Xuua bá pehna Ajuá pa da zofu ya ja'i.

⁷ Ne nu'á bá 'behni pa da damajuani de nú'a ra ñot'i, pa da gamfrihma gatho ya ja'i ngue'a go mri damajuani'a.

⁸ Ra Xuua hingo mi gue'a ra ñot'i, hønse bá 'behni pa da damajuani de ra ñot'i.

⁹ Nú'a to'o go ra ñot'i xi majuani, bá ehe de guecua ja ra ximhai ne go gue'a ri yo'tua yá mfeni gatho ya ja'i.

¹⁰ Nú'a to'o bi hyoca ra ximhai, ja bi 'ñe bi 'mucua ja ra ximhai, pe nuya ja'i himbi baði ua go mi gue'a to'o bi hyoca ra ximhai.

¹¹ Bá ehma de guecua ja rá ximhai'a, pe nuya mengu rá hai himbi numansu'a.

¹² Pe nu'ua tó'o bi numansu ne bi gamfri bi rá thuhu'a, nu'á bi umbabi ra ts'edi pa bi mbatsi de Ajuá.

¹³ Ha nú'u to'o gatho xa gamfri'a, ya xa yopa 'mui ma'ra'yo, hingue dega ji, nixi dega ngø, nixi de rá paha 'nara 'ñöhø, hønse Ajuá go gue'a xa 'yøt'e pa xa yopa 'mui.

¹⁴ Nú'a to'o ra Noya bá e bi nja'i, ne bi 'mui con guecua, ne xi mra'hoja'i, ne nzantho mi mangu nú'a majuani. Ne dá handuahe rá nsunda'a, go gue'a rá nsunda Ajuá ra Dada nú'a pe'tsa rá 'ra T'ua nehe.

¹⁵ Hangue nura Xuua bi damajuani de gue'a ne bi ña nts'edi bi 'ñena:

—Go gue'a nú'a ndí xi'ahu, gue 'mefa de gueque mi ma da 'ñehe ma'na, nú'a ma'na ja rá nsu, ngue'a nú'a ya go mi 'bui rá mudi de gueque.

¹⁶ Gathoguihu stá hañhu de yá hño'a, ne hinhya'mu ri 'betcahu rá hñoja'i'a.

¹⁷ Ha nu Ajuá xqui hñuxa ra Moise pa go bi 'ñutcahu tengu rá ley'a, pe nubyá bá pehna ra Jesucristo pa bá hancahu rá hñoja'i, ne nú'á go gue'a bi 'ñudi gatho maxøgue nú'a majuani.

¹⁸ Hinhya'mu to xa hyanda Ajuá ra Dada, pe nura hmáca 'ra T'ua bi 'ñutcahu tengu rá 'mui'a.

*Ra Xuua Xi'tsate bi ma de ra Jesucristo
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)*

¹⁹ Ha nuya ndá gá xodyo mi 'buhni Jerusale bi mehna 'raya macja ne 'rayá mfats'i'u nú'u mi t'embi ya levita, pa da c'a'tsa ra Xuua pa da 'yambabi ua go mi gue'a ra Cristo nú'a mi ma da mehna Ajuá pa da ndá.

²⁰ Ha nura Xuua bi mangu nú'a majuani, himbi ncøni ne bi 'ñena:

—Hina, hingo guecagui drá Cristo.

²¹ Nepu nú'ú bi 'ñembabi:

—Nu'bá ¿to'o'i? ¿Ha gue go gue'e grá baði Elía?

Nu'bú ra Xuua bi 'ñena:

—Hina, hingo guecagui.

Ha nú'ú bi yopa 'ñembabi ma'na'qui:

—¿Ha gue go gue'e rá danga 'mehni'i Ajuá nú'a ma da 'ñehe?

Ha nú'á bi baði ne bi 'ñena:

—Hina.

²² Ha nú'ú bi 'ñembabi:

—Nu'bá ¿to'o'i ne te ri 'befigue? Xi da xicje pa ma ga xiphe nehe nú'u to'o bá pencahe.

²³ Ha nura Xuua bi 'ñembabi'ua:

—Nuga, hønse 'nadrá 'mehni pa ga mangu ja ra mbonthi nú'u ya noya bi mangu ra baði Isaia ne bi 'ñena: “Juañhu rá 'ñu ra Zidada.” Hangue dí xi'ahu, ntsø'mhu, ngue'a ya xa 'ñepu pa da ndá.

²⁴ Ha nuya ja'i xqui 'behni myá fariseo'ua.

²⁵ Hangue nú'ú bi 'yambabi ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—'Bu hingo gue'e grá Cristo, nixi grá baði Elía, nixi rá danga 'mehni'i Ajuá nú'a ma da 'ñehe, nu'bú ¿hanja gui xi'tsate?

²⁶ Ha nura Xuua bi baði ne bi 'ñena:

—Nuga bá 'bencagui pa ga xi'ts'a'ihu co ra dehe. Pe 'bui 'na con gue'ahu nú'a nixi gui pa'tua rá 'befi.

²⁷ Go gue'a bra 'befa de gueque, ne ma'na ra dangui rá nsu de gueque, nixi dí 'ñepqui ngugui ga xo'tua rá nthasthi de yá thiza'a.

²⁸ Njabu bi mangu ra Xuua nuni ri'nandi de ja ra dathe Jordá ja ra hai Betabara habu mi xi'tsate'a.

Ra T'uca Deti nú'a bá pehna Ajuá

²⁹ Nurá hyax'a ra Xuua bi hyanda ra Jesu mbra e da zudi ne bi 'ñembabi ya ja'i:

—Ndi, hyanthu nuni bá pehna Ajuá, nja ngu 'nara zi t'uca deti nú'u tho dega hña'ti, y go guehni pu'tua yá ts'oqui ya ja'i.

³⁰ Ne go guehni ndí xi'ahu mi ma da 'ñehe 'mefa de gueque ne ma'na ra dangui rá nsu, ngue'a ya go mi 'bui ni rá mudi de gueque.

³¹ Nuga hindí pa'tuahma tengu rá 'befini, pe bá 'bencagui ga xi'ts'a'ihu co ra dehe pa njabu gatho'ihu gyá me Israellu da za gui

pahũ gue go guehni ra Cristo xpá mehna Ajuá pa da nda.

³² Nehe ra Xuua bi ma de nú'a te xqui nja ne bi 'ñena:

—Nuga dá handa ra Maça Ndahi bá çai de mahets'i ngu 'nara zi domitsu, e bi zadini.

³³ Nuga hindí paťuahma tengu rá 'befini, pe nú'a to'o bá pencagui ga xi'ts'a'i'ihũ co ra dehe go gue'a bi 'ñengagui: “Ma gui hyanda ra Maça Ndahi dua çai de mahets'i, e da zudi 'nara zi 'ñohø pa da 'mahui, y nu'á go gue'a ma da xi'ts'ahũ dega Maça Ndahi.”

³⁴ Nuga stá handi hangue drí damajuani gue go guehni rá T'u Ajuá.

Yá mũdi nxadi ra Jesu

³⁵ Ha nurá hyax'a ra Xuua mi 'bahni ma'na'qui co yoho yá nxadi.

³⁶ Nepũ bi hyanda ra Jesu mi 'yoni ne bi 'ñena:

—Ndi, hyanthũ nuni bá pehna Ajuá, nja ngu 'nara zi t'ũca deti nú'u tho dega hñ'a'ti.

³⁷ Ha nú'u yoho yá nxadi ra Xuua mi 'yøde njabu, 'bestho bi deni'u ra Jesu.

³⁸ Nepũ nura Jesu bi mpants'i ne bi hyandi mri deni'u ne bi 'ñembabi:

—¿Te 'be grí 'ñehu?

Ha nu'ú bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—Xahnate, ¿habũ guí 'bũigue?

³⁹ Nu'ú bi 'ñembabi:

—Maha pa gui pahũ habũ dí 'bui.

Y bi meui'u pa bi bađi habũ mbi 'bui'a. Bi zõni ngu nzanga 'ret'a ne bi 'mahuini gatho ra pa.

⁴⁰ Ha nú'u yoho ya nxadi xqui 'yøde nú'a bi mangu ra Xuua ne xqui dena ra Jesu, 'na de gue'u mrá tahuu ra Andre ne mrá cu ra Simu Pedro.

⁴¹ Nú'a ra Andre'a bi ma bá dama c'a'tsa ra Simu Pedro ne bi 'ñembabi:

—Stá hanthe ne stá pahe ra Cristo nú'a xpá mehna Ajuá pa da nda.

⁴² Nepũ bi zits'i'a pa habũ mbi 'bũ ra Jesu. Ha nura Jesu mi hyanda ra Simu bi 'ñembabi'a:

—Nu'i grá Simu rá t'u'i ra Joná. Nubyá go dí hup'a'i grá Pedro. —Nú'a ra tahuu'a rí bõni da 'ñena 'nara do.

Ra Jesu bi zofo ra Lipe ne ra Natanael pa dyá nxadi

⁴³ Ha nurá hyax'a ra Jesu mi beni da ma pa Galilea, pe 'met'o bi ma bá c'a'tsa ra Lipe ne bi 'ñembabi:

—Bá ehe tengagui pa ma nxadi'i.

⁴⁴ Ha nura Lipe mrá me Betsaida habũ mrá mengu ra Andre ne ra Pedro.

⁴⁵ Nepũ nura Lipe bi ma bá c'a'tsa ra Natanael ne bi 'ñembabi:

—Stá hanthe ne stá pahebya ra Cristo nú'a mi ma da mehna Ajuá pa da nda ngu bi 'yofo ra Moise ja ra ley ne ngu bi 'yofo ma'ra yá

'mehni Ajuá maya'bu, ne go gue'a ra Jesu rá t'u ra Jose ra me Nasare.

⁴⁶ Ha nura Natanael bi 'ñembabi:

—Pøde hinda za da bõnga 'na xi di ja rá nũ nuni Nasare.

Nu'ú ra Lipe bi 'ñembabi:

—Maha pa gui hyandi 'bũ hingui camfri.

⁴⁷ Ha nura Jesu mi hyanda ra Natanael bra e da zudi bi 'ñena:

—Ndi, hyanthũ go guehni 'nara me Israel, nuni xi majuani camfri Ajuá, y hingrá hyate.

⁴⁸ Nu'ú nura Natanael bi 'ñembabi ra Jesu:

—¿Hanja guí paçagui?

Ha nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Himi xi'atho ra Lipe pa e gui c'açagui, dá hant'a'i ngui 'bai ja rá ua 'nara 'bai gá igo.

⁴⁹ Nu'ú ra Natanael bi bađi ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, nu'i go gue'e xi majuani rá T'u'i Ajuá, ne go gue'e grá Ndá de ya me Israel.

⁵⁰ Nepũ nura Jesu bi bađi ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue guí camfrigui hõnse ngue'a dá xi'a'i gue dá hant'a'i ja rá ua ra igo? Ma gui hyanda ma'ra ya t'øt'e ma'na dya dangui de nú'a dá xi'a'i.

⁵¹ Ne bi 'ñembabi'u:

—Xi majuani dí xi'ahũ gue ma gui hyanthũ da xogui mahets'i, ne gui hyandu-uahũ yá enxé Ajuá di pøts'e ne di çai nuua habũ di 'bui Nú'a To'o e bi Nja'i.

2

'Nara nthati nuni Ncaná de ra hai Galilea

¹ Rá dat'mani bi nja 'nara nthati nuni ja ra hnini Ncaná de ra hai Galilea, ne xqui zõni de guehni rá nana ra Jesu.

² Nehe ra Jesu bi zõni de guehni co yá nxadi ngue'a bi ts'ohna ja ra nthati.

³ Ne de mi 'bũhni'a, bi thegue ra vinu, ha nurá nana ra Jesu bi 'ñembabi'a:

—Ya bi thegue ra vinu.

⁴ Ha nura Jesu bi 'ñembabi rá nana:

—¿Pa te go guí xicagui? Gue nuga ri 'beta ma ora pa da hneca ma ts'edi.

⁵ Nepũ nurá nana'a bi 'ñembabi nú'u to mi faste ja ra ngo:

—'Yøthũ gatho nú'a da xi'ahũni.

⁶ Ne mi tihni 'rato ya danga mpothe dega do xqui t'ehni pa mi øt'a ra nt'axqui ya xodyo ngu myá nzai'u. Ne cada 'na de nú'u ya mpothe mri 'ñenga yoho o hñũ xõni ra dehe.

⁷ Nepũ nura Jesu bi 'ñembabi nú'u to'o mi 'yoni mi faste:

—Ñu'tshũ ra dehe nuya ya mpothe.

Ha nu'ú bi xit'a ra dehe asta habũ bi ñuts'i.

⁸ Nepũ ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nubyá, 'ya'tshá ts'u ne hñá'tsuahá ra ndá de nuna ra ngo.

Nu'bú nu'ú bi 'yòt'a ngu nú'a bi sipabi'ú.

⁹ Ha nú'a ra ndá de ra ngo bi zamacáhi nú'a ra dehe xqui t'òt'e da mvinu, y nu'á himi pádi habá xqui 'ñehe nú'a ra vinu, hõnse nú'ú ya maste xqui 'ya'tsa ra dehe, go gue'ú mi pádi. Hangue nura ndá de ra ngo bi zohna nú'a ra nãvio mi øt'ango,

¹⁰ ne bi 'ñembabi:

—Nzantho nú'ú to'o øt'ango, 'mèt'o ri unga nú'a ra vinu xá cáhi, nepú de ya sta niñá co ra vinu nú'ú to'o xa ts'ohni, ja da t'umba nú'a hingui cáhi. Pe nu'i, xcá pe'tsta ra hoga vinu ne hinxcá untho asta nú'ya ja gá uni.

¹¹ Ra Jesu bi 'yòt'a nú'a rá mudi ra danga nt'udi nuni Ncaná de Galilea. Ne njabú bi 'yòt'e pa bi hnequi rá nsunda, ne yá nxadi ma'na bi gamfri gue go gue'a xpá mēhna Ajuá pa da nda.

¹² Nepú nura Jesu bi ma pa Ncapernau, ne bi mēui rá naná ne yá cu ne yá nxadi, ne ja bá 'buhni'ú raya pa.

Ra Jesu bi 'yenga nú'ú mri mpa mbo ra ndanija

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Nepú de guehni ra Jesu bi ma pa Jerusale ngue'a mi ma da dat'a ra pa de ra pascua 'nará ngo de ya xodyo.

¹⁴ Ne bi hyanda 'raya ma mi 'buhni ja ra patio de ra ndanija, 'ra mi pa ya ndamfri, 'ra mi pa ya deti, ha nu ma'ra mi pa ya domitsu; ne mi huhni 'ra to'o mi pata ya boja.

¹⁵ Hangue nura Jesu bi met'a 'nara nthahi pa bi 'yeni co ya mfei nuya mbo'oni de mbo ra ndanija mahyēgui co ya ma, nehe bi xamba yá boja nú'ú to'o mi pata ya boja, ne bi pants'ua yá mexa,

¹⁶ ne bi 'ñembabi nú'ú to'o mi pa ya domitsu:

—jucjü pa thi ri domitsuhü, oja gui huxhüua ri 'mahü mbo rá ngu ma Dada!

¹⁷ Ha nuyá nxadi bi beni gue njabú xqui t'òfo ja ra Maça T'òfo habü ena: “Xi dí te ma vida pa ga sup'a'i ri ngu.” Ne nuyá nxadi bi zo yá mfeni gue nú'ú ya noya mi ma de ra Jesu.

¹⁸ Ha nuya ndá gá xodyo bi 'ñembabi ra Jesu:

—¿Te ma danga nt'udi da za gui 'ñutcahe pa ga páhe to rá nsequi'a pa gui øt'a njabú?

¹⁹ Nu'bú ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'ú:

—'Bü gui yò'thü nuna ra nija, nuga co hñupa ga yopa 'ba'ma ma'na'qui.

²⁰ Nu'bú nu'ú bi 'ñena:

—Ñotema'rato njeya pa bri 'ba'ma nuna nijana, ¿nepü nu'i gui ena gue co hñupa ma gui yopa 'ba'ma ma'na'qui?

²¹ Pe nú'a ra nija mi mangua ra Jesu, mi ma de rá ndo'yo sche'a.

²² Ha nu de mi nanga ra Jesu de ra du, nu'bú yá nxadi bi beni'ú nú'ú ya noya xqui mañ'a. Hangue bi gamfri'ú gue bi njabú ngu nú'a xqui t'òfo ja ra Maça T'òfo, ne ngu nú'a xqui manse'a gue ma da yopa nte.

Ra Jesu patuatho yá mfeni gatho ya ja'i

²³ Ha nu de mi 'buhni ra Jesu nuni Jerusale ja ra ngo de ra pascua, ndunthi ya ja'i bi gamfri gue go mi gue'a bá pēhna Ajuá pa da nda, nguetho nú'ú bi hyanda ya danga nt'udi mi øt'a.

²⁴ Pe nura Jesu himi ne da 'ñoui'ú ngue'a mi patuatho yá mfeni'ú.

²⁵ Ne himi honi'a to'o da xipabi tengü yá 'müi ya ja'i, ngue'a nu'á mi patuase yá mfeni'ú.

3

Ra Jesu ne ra Nicodemo

¹ Ha mi 'bü 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Nicodemo mrá ndá de ra hmunts'a ndá gá xodyo, ne mrá fariseo.

² Nu'á bi ma dega xuui pa bá c'a'tsa ra Jesu ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, dí páhe gue Ajuá xpá meñ'a'i pa gui xancaguihe, ne gui 'büi con gue'a, ngue'a 'bü hingri 'buhmä con gue'a hinda za gui 'yøthmä nuya danga nt'udi gui øt'e.

³ Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Xi majuani dí xi'a'i, nu'á t'ó'o hinda yopa 'müi ma'ra'yo hinda za da 'mü ja rá hmanda Ajuá.

⁴ Nu'bú ra Nicodemo bi 'ñembabi:

—¿Hanja da za 'nara ndaxjua ja'i da yopa 'müi ma'ra'yo? ¿Ha gue da za da yopa yat'a ja rá müi rá naná ne da yopa 'müi?

⁵ Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Xi majuani dí xi'a'i, nu'á t'ó'o hinda 'müi de ra dehe ne de ra Maça Ndahi, hinda za da yat'a ja rá hmanda Ajuá.

⁶ Nuto gatho bi mbatsi dega ja'i, gue'a 'nara ja'i, ha nu'á t'ó'o bi yopa 'müi ma'ra'yo dega Maça Ndahi, gue'a 'büi dega hoga ndahi.

⁷ Ogui 'yø ngue'a dí xi'a'i gue mahyoni gui yopa 'buhü ma'ra'yo.

⁸ Nura ndahi 'yo haburaza, ne gui øde bü, pe hingui padi habü brí 'ñehe nixi habü ri ma. Njabü nehe ra Maça Ndahi nú'a ri mpēfi ja yá mfeni nuto gatho xa 'müi ma'ra'yo de gue'a.

⁹ Nu'bú bi dadi ra Nicodemo ne bi 'ñembabi:

—¿Pe hanja da za da njabú?

¹⁰ Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—jConque grá xahnate de Israel ne hingui padi nuya ya t'øt'e!

¹¹ Xi majuani dí xi'a'i, dí mañhe nú'a dí páhe, ne dí damajuanihe de nú'a stá hanthe,

pe nu'ahú hinguí ne gui camfrihú nú'a dí damajuanihe.

¹² 'Bú hinguí camfrihú nú'a dí xi'ahú de nú'a jaua ja ra ximhai, nu'bú zhanja da za gui camfrihú 'bú ga xi'ahú ya t'òt'e de mahets'i?

¹³ Ni 'nara meximhai hinxá ma mahets'i pa bá há ra noya de ya t'òt'e de guehni, hõnse nú'a tò'o bá cai de mahets'i, go gue'a Nú'a To'o e bi Nja'i, go gue'a má de ya t'òt'e de mahets'i ngue'a ja ra menguni.

¹⁴ Y Nú'a To'o e bi Nja'i ma da t'òt'ua bi ngu bi 'yòt'a ra Moise bi pò'tsa ra qu'eña dega bõja maña ja 'nara za nu de mi 'bui ja ra 'yo'mtha, njabu nehe mahyoni dra 'bòtse maña ja 'nara za Nú'a To'o e bi Nja'i.

¹⁵ Pa njabu nuto gatho da gamfri'a hinda 'mèdi, ma da mè'tsa ra te pa nzántho.

Ajuá madi gatho ya ja'i de ra ximhai

¹⁶ Ajuá xi bi madi nts'edi gatho ya ja'i de ra ximhai, hangue bá pèhna rá 'ra T'u, pa nuto gatho da gamfri'a hinda 'mèdi, nú'ú ma da mè'tsa ra te pa nzántho.

¹⁷ Ajuá bá pèhna rá T'u pa guecua ja ra ximhai pa da pòhò ya ja'i, hingue pa da mèhni'ú ja ra nidu.

¹⁸ Nu'a tò'o camfri'a hinda 'bèhna ja ra nidu, pe nu'a tò'o hinguí camfri'a, gue'a ya xa t'e'mbi pa dra 'bèhna ja ra nidu, ngue'a hinxá gamfribi rá thuhu rá 'ra T'u Ajuá.

¹⁹ Nu'ú ma dra 'bèhna ja ra nidu ngue'a ra ñot'i bi zòhò ja ra ximhai, pe nu'ú ma'na ri ho da 'mèta ja ra 'bèxuui ngue'a hinguí ho nó'a òt'e'ú.

²⁰ Nuto gatho òt'a ya t'òt'e hinguí ho, ri útsa ra ñot'i ne hinguí cuat'a ja ra ñot'i ngue'a tsu da hnequi yá ts'o'bèfi.

²¹ Pe nu'a tò'o òt'a ngu nú'a mangua majuani, gue'a cuat'a ja ra ñot'i pa da hnequi gue nú'a òt'e, òt'e co rá ts'edi Ajuá.

Ra Xuua Xi'tsate bi yopa má de ra Jesu

²² Nepu 'mèfa ra Jesu bi ma pa ra hai Judea co yá nxadi, ne ja bá 'bui'ni'ú 'raya pa, ne bá òt'a ra sistehe de guehni.

²³ Ne nura Xuua mi òt'a ra sistehe nuni Enón gueta Salim, ngue'a xi mi ja ndunthi ra dehe de guehni, ne mi pa ya ja'i pa mri nxistehe'ú.

²⁴ Ne ra Xuua hinxqui jot'atho ja ra fadi.

²⁵ Ha nuyá nxadi ra Xuua mi ntsanoy-aui 'rayá mixodyoui de ra sistehe pa ra nt'axqui.

²⁶ Nepu bi ma ya nxadi bá c'a'tsa ra Xuua ne bi 'ñembabi:

—Xahnate, nu'i gá damajuani de nú'a ra 'ñhò gá nuui ri'nandi ra ðathe Jordá, ha nubýá bí òt'a ra sistehe nehe, y gatho ya ja'i pa ja rí mani.

²⁷ Nu'bú ra Xuua bi ðadi ne bi 'ñembabi'ú:

—Hinda za te da mèse 'na 'bú Ajuá hingo da 'bèpa 'na.

²⁸ Nu'ahú ya xcá 'yòhú stá má gue hingo guecagui drá Cristo nú'a xpá mèhna Ajuá pa da nda, hõnse bá pencagui pa go ga 'met'o de gue'a.

²⁹ Nja ngu 'nara 'ñhò tò'o ri nthatui 'nara 'bèhña, go gue'a rá 'bèhña'a. Ne nurá amigo nú'a ra 'ñhò ra medinthatí di 'bahui ne òts'e te má, ne da johya'a nu stí 'yòtua rá noya ne sta hyandi da mèui rá 'bèhña. Njabu nehe xi drí johya ngue'a dí òde de nú'a bí òt'a ra Jesu, ne ngue'a dí òde gue ndunthi ri ðeni'a.

³⁰ Ngue'a nú'a mahyoni ma'na go da nja rá nsu'a, ha nuga da uadi ma nsu.

Rá T'u Ajuá nú'a bá ehe de mahets'i

³¹ Ngue'a nú'a xqui 'ñehe de mahets'i, hangue ma'na ja rá nsu de gatho, pe nu ngugui drá ja'litho de ra ximhai, hangue dí paði nsòcta nú'a ya t'òt'e jaua ja ra ximhai.

³² Y nú'a go gue'a má de nú'a te xpá hyandi ne de nú'a te xpá 'yòde nuni mahets'i, pe masque njabu, hinto camfribi nú'a maña'a.

³³ Pe nu'a tò'o da gamfribi nú'a maña'a, nehe má gue Ajuá mangua majuani.

³⁴ Ngue'a nurá T'u Ajuá xpá mèhni mangua nú'a ya noya bá xipabi Ajuá, ngue'a nú'a xa umba maxòge rá ts'edi ra Mäca Nðahi.

³⁵ Ajuá ra Dada xi di madi rá T'u, hangue xa 'yent'ua gatho ja rá 'ye'a.

³⁶ Nu'a tò'o camfri ra T'u, go gue'a pe'tsa ra te pa nzántho, pe nu'a tò'o hinguí ne da gamfri ra T'u, hinhya'mu da zu ra te pa nzántho, hõnse rá cue Ajuá ma da zadí'a.

4

Ra Jesu bi zofo 'nara 'bèhña me Nsamaria

¹ Ha nura Jesu bi baði gue nuya fariseo xqui 'yòde'ú gue ma'na mi ndunthi yá nxadi'a ne ma'na mi òt'a ra sistehe'a que ra Xuua.

² Masque ra Jesu hingo mi òt'a ra sistehe'a, pe nuyá nxadi há.

³ Y nu mi 'yòde ra Jesu gue mi hmangua njabu, bi bõni de guehni Judea pa bi mengui Galilea.

⁴ Ne mi pe'tsi da 'randa Nsamaria.

⁵ Ne bi zõnga ja ra t'uca hnini Sicar de Nsamaria guetbu habu mi o rá hai ndu ra Cobo nú'a xqui zocua ndu ra Jose rá t'ua.

⁶ Ne ja mi jani 'nara poso nú'a bi gohui rá thuhu ra Cobo. Nepu nura Jesu ja bi ntsayani ngue'a xqui zabi ja ra 'ñu. Y ya mi ngu nzanga 'rato nde.

⁷ Nepu de guehni bi zòhò 'nara 'bèhña mra me Nsamaria, e da 'yat'a ra dehe ja ra poso. Ha nura Jesu bi 'yadi ne bi 'ñembabi:

—'Raca ts'ú ra zi dehe ga tsi.

⁸ Ha nuyá nxadi'a xqui ma tai pa da dai te da zi'ú.

⁹ Y nú'á ra 'behñá me Nsamaria bi 'ñembabi ra Jesu:

—¿Hanja guí acagui ra dehe, gue nu'i grá xodyo ha nuga drá me Nsamaria?

(Bi 'ñembi njabu ngue'á ya xodyo himi tsa nixi da ñáui ya me Nsamaria.)

¹⁰ Nu'bu ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'bu gri pahma nú'á unga Ajuá, ne 'bu gri pahma nú'á to'o a'a'i ra dehe, nu'bu go xcá 'yacagui, ne nuga stá 'ra'a'i ra dehe dega te pa nzantho.

¹¹ Ha nura 'behñá bi 'ñembabi:

—Ndada, hingrí hñá con te gui 'yat'a ra dehe, ha nura poso xá hñe. Nu'bu, ¿habu ja nú'á ra dehe dega te guí engagui?

¹² ¿Ha gue ma'na ja ri nsugue que ndu ma dadahu ra Cobo, nú'á to'o bi zogahe nuna poso? Y nú'á ja mi tsitheua co yá t'u ne co yá mbo'oni.

¹³ Nu'bu nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nuto gatho da zi nuni ra dehe da yopa zu ra nduthe.

¹⁴ Ha nu'á tó'o da zi nú'á ra dehe dí ungá, hinhya'mu da yopa zu ra nduthe, ngue'á nú'á ra dehe ga umbabi, da nja ngu 'nara pøthe ja rá coraso, di pøhø pa da umba ra te pa nzantho.

¹⁵ Nu'bu nura 'behñá bi 'ñembabi:

—Ndada, 'raca ts'u de nú'á ra zi dehe pa hinhya'mu da yopa zuca ra nduthe, ne pa hinhya'mu ga eheua ma'na'qui ga 'ñai.

¹⁶ Ha ra Jesu bi 'ñembabi:

—Gue da rí ma ua tsi ri dame.

¹⁷ Nu'bu nú'á ra 'behñá bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Jo'o ma dame.

Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Majuani nú'á guí ma gue jo'o ri dame.

¹⁸ Pe xcá pe'tsa cat'a ri dame ne nú'á ra 'ñøhø guí 'buhuihya, hingo ri dame'á. Hangué majuani nú'á guí ma gue jo'o ri dame.

¹⁹ Nu'bu nura 'behñá bi 'ñembabi:

—Ndada, pøde go gue'e 'nará 'mehni'i Ajuá.

²⁰ Nu'bu te xi guí mangue de ndu ma dadahu bi xøcambeni Ajuá nuni ja ra t'øhøni, ha nu'ahu gyá xodyohu guí mañhu gue mahyoni dra søcambeni Ajuá nsøtho de guehni Jerusale.

²¹ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Naná, camfri nú'á dí xi'a'i, gue ma da zø ra pa guí xøcambeni Ajuá ra Dada pe ya hinga nuni ja ra t'øhø, nixi de guehni Jerusale.

²² Nu'ahu hinguí pahu nú'á guí xøcambeni. Pe nuje ha, dí pahu nú'á dí xøcambeni, ngue'á ra pøhøte bá ehe de ja ya xodyo.

²³ Mí ma da zø ra pa y ya bi zøhø gue nu'u tó'o xi majuani da xøcambeni Ajuá ra Dada,

ma da xøcambeni dega jamfri ne ngu rí 'ñehe. Ne Ajuá ra Dada ri ho dra søcambeni'á njabu.

²⁴ Ajuá go gue'á dega Ndahi ne hinguí hnequi, hangue nu'á tó'o da xøcambeni'á, mahyoni da xøcambeni dega jamfri ne ngu rí 'ñehe.

²⁵ Nu'bu nura 'behñá bi 'ñembabi:

—Nuga dí padi gue ma da 'ñehe ra Mesía go ra Cristo nú'á ma da mehna Ajuá pa da nda. Ne nu stí zø'á gatho go ma da xicju'á.

²⁶ Ha ra Jesu bi 'ñembabi:

—Nuga go guecø dí ñáuihya.

²⁷ Y nura ora'á bi zøhø yá nxadi, ne nu'ú bi 'yø ngue'á ra Jesu mi ñáui 'nara 'behñá. Pe nu'ú hinte bi 'yambabi ra Jesu te mi ambabi nixi hanja mi ñáui'á.

²⁸ Nu'bu nura 'behñá bi zopu rá xøni ne bi menga ja ra hnini ne bi 'ñembabi nú'u mi 'buhni:

²⁹ —Maha ma gui hyanthu nú'á to'o xa xictho te gatho stá ø't'e. ¿Ha hingo di gue'á ra Cristo 'bu, nú'á mi ma da mehna Ajuá pa da ndá?

³⁰ Nepu nuya ja'i'u bá ehe pa e da c'a'tsa ra Jesu.

³¹ Ha nu mi ma nú'á ra 'behñá, nuyá nxadi ra Jesu bi bantebi ne bi 'ñembabi:

—Xahmate, bá e gui ñuni.

³² Pe nu'á bi 'ñembabi'u:

—Dí pe'tsa 'nara hñuni ma ga tsi, nú'á nixi guí pahu.

³³ Ne nuyá nxadi bi 'ñembabi'u 'na ngu 'na: —¿Ua to xpá hñampi te da zi 'bu?

³⁴ Ha ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nuna hñuniga gue'á ga ø'tuabi rá paha nú'á to'o bá pencagui ne ga pepa rá 'befi asta hinga juati.

³⁵ Guí mañhu gue di 'be goho nzana pa da nja ra sofo, ¿ha ngue há? Pe nuga dí xi'ahu: Ndi, hyanthu ya 'bot'i ya xa ñats'i pa da sofo.

³⁶ Nuya xofu hani yá thahá ne juts'i 'nara hoga sofo. Hangué nuya xofu ma da johyauvi ya mot'i. Njabutho nehe nú'u to'o da tanga ma noya, ma da hñanga yá thahá ne da munts'a ya ja'i pa da me'tsa ra te pa nzantho.

³⁷ Nja ngu engu ya ja'i: “'Na'ño to'o pot'i, 'na'ño to'o xofu.”

³⁸ Hangué nuga stá peñ'a'ihu pa guí muntshu ya ja'i, ngu 'nara sofo nú'á hincá pefihu. Ma'ra xa mpefi, ha nu'ahá guí xopabihu yá 'bot'i'u.

³⁹ Ne ndunthi ya mengu nú'á ra hnini'á de Nsamaria bi gamfri gue ra Jesu go mi gue'á xqui mehna Ajuá pa da ndá, ngue'á nura 'behñá xqui damajuani ne xqui 'ñena gue nu'á xa xiptho gatho nú'á te xqui 'yøt'e.

⁴⁰ Hangué nu mi zøhni ya me Nsamaria habu mi 'bu ra Jesu, bi bantebi gue da 'muhui'u, hangue nu'á bi 'muhui'u yo pa.

⁴¹ Ne xi ndunthi ma'ra bi gamfri ra Jesu ngue'á go mi zofose'á.

⁴² Ha nu'ú bi 'ñembabi nú'á ra 'behñá:

—Nubyá dí camfrihe hingue hõnse ngue'a go gá xicje, dí camfrihe ngue'a ya stá øsche te xa mā, ne dí pahe gue xi majuañi go guehni ra Pøhøte de ya ja'i gatho rá ngani ra ximhai.

Ra Jesu bi 'yøthebi rá t'u 'nará danga maste ra ndá

⁴³ Ha nu mi thogui nú'ú yo pa, ra Jesu bi ma pa ja rá hai Galilea.

⁴⁴ Ne nu'á xqui mǎnse ne xqui 'ñena: “Ni 'nará 'meñni Ajuá hingui hnumansu ja rá hai.”

⁴⁵ Ha nu mi zõnga Galilea'a nuya mengu de guehni bi umba ntsaya ngue'a xqui hyandi'u gatho ya danga nt'udi xqui 'yøt'e'a nuni ja ra ngo Jerusale, ngue'a nehe nuya mengu rá hai xqui ma ja nú'a ra ngo'a.

⁴⁶ Nepu nura Jesu bi yopa zõnga ma'na'qui nuni Ncaná de Galilea habu xqui 'yøt'e da mvinu ra dehe. Y nuni Ncapernau mi 'buhni 'nará danga maste ra ndá ne mri hñenga rá t'u.

⁴⁷ Y nu'á bi 'yøde gue ra Jesu xqui menga de Judea ne ya xqui zõnga Galilea, hangue bi ma há mi 'bu'a pa bá bantebi da meui ja rá ngu pa da 'yøthebi rá t'u ngue'a ya mi nedu hmaha.

⁴⁸ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:
—Nu'bu hingui hyanthu ya danga nt'udi ne ya danga t'øt'e, hingui camfrihu.

⁴⁹ Ha nura danga maste bi 'ñembabi:
—Ndada, maha, pa hinda du ma zi t'u.

⁵⁰ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:
—Grí ma, ya 'bui xá hño ri t'u.
Ha nu'á bi gamfri nú'a bi xipa ra Jesu, ne bi gu rá 'ñu bi ma.

⁵¹ Y de mri ne ra 'ñu bi 'ñe yá 'beço bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Ya 'bui xá hño ri t'u.
⁵² Hangue nu'á bi 'yambabi'u ne bi 'ñembabi:

—¿Te ma ora bi mudi bi tsayabi ra hñeni?
Ha nu'á bi 'ñembabi:
—Mande ngu nzanga yoto bi tsayabi ra nzø.

⁵³ Nu'bú nura dada bi beni gue mi gue'a ra ora xqui xipabi ra Jesu gue ya mi 'bui xá hño rá t'u. Hangue nu'á ne gatho nú'u mi 'bui ja rá ngu bi gamfri gue ra Jesu go mi gue'a xqui mehna Ajuá pa da ndá.

⁵⁴ Go gue'a rá ñoho ra danga nt'udi bi 'yøt'a ra Jesu nuni Galilea ne go bi 'yøt'e'a de bá penga Judea.

5

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara ts'onate nuni Betesda

¹ Nepu 'mefa bi nja 'nará ngo ya xodyo nuni Jerusale, ne ra Jesu bi mani.

² Y de guehni Jerusale mi ja 'nara mothe xqui thu'mbabi rá thuhu Betesda de ra

hñagui ebreo, habu mi ja cat'a ya porta, ne mi gueta ra gosthi hnini habu mi thu'mbabi ra 'Ñu gá Ma'yo.

³ Ha mi 'boni ndunthi ya da'thi, ya goda, ya doua, ne ma'ra ya ts'onate mi tømí rá nhuat'i ra dehe.

⁴ Ngue'a ja ra ora mi çaini 'nará enxε Ajuá ja ra mothe pa mi uant'a ra dehe. Ne nu'á tó'o rá mudi mi cat'a mbo ra dehe ora dra huant'i, nú'á go gue'a mi ñani de nu'araza ra hñeni mi pe'tsi.

⁵ Ha mi 'buhni 'nara 'ñhø ya mi pe'tsa 'natema'ret'a ma hñato njeya de mri hñeni.

⁶ Ha nura Jesu bi hyandi mi 'beni ne bi badi gue ya 'bu xqui njabu, ne bi 'ñembabi:
—¿Ha guí ne gui ñani?

⁷ Ha nura da'thi bi dadi ne bi 'ñembabi:
—Ndada, jo'o to'o da catcagui mbo ra mothe nura ora sta huat'a ra dehe, ha nura ora ga nehma ga cat'i nu ma'na da dama 'met'o de gueque.

⁸ Hangue ra Jesu bi 'ñembabi:
—Nangui, juxa ri mfdi ne 'yo.

⁹ Nu'bú nura 'ñhø'a 'bestho bi ñani, ha bi guxa rá mfdi ne bi 'ño. Ha nura pa'a mrá pa dega tsaya.

¹⁰ Hangue ya ndá gá xodyo bi 'ñembabi'a:
—Núya rapaña go ra pa dega tsaya, ne ma leyhu hingui unga nsequi gui hñaxa ri mfidibya.

¹¹ Ha nú'a ra 'ñhø xqui ñani bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Nú'a to'o bi 'yøthegui go gue'a bi xicagui gue ga juxa ma mfdi ne ga 'yo.

¹² Nepu nu'á bi 'yambabi:
—¿To'o bi xi'a'i gui juxa ri mfdi ne gui 'yo?

¹³ Ha nú'a ra 'ñhø xqui ñani himbi badi to'o xqui 'yøthe'a, ngue'a mi 'buhni ndunthi ya ja'i y nura Jesu ya xqui ma.

¹⁴ 'Mefa ra Jesu bi hyonga nú'a ra da'thi mbo ra ndañija ne bi nthæui ma'na'qui ne bi 'ñembabi:

—Nu'i ya xcá ñani. Ya oxqui ma gui yopa 'yøt'a ya ts'oqui ma'na'qui, pa hingui thogui ma'ra ya ts'othogui ma'na strá nts'o.

¹⁵ Nepu nura 'ñhø'a bi ma bá xipa ya ndá gá xodyo gue go mi gue'a ra Jesu xqui 'yøthe'a.

¹⁶ Hangue por gue'a ya ndá gá xodyo xi mi utsa ra Jesu, ne xi mi ne da hyohma, ngue'a nú'á mi øt'a ya danga nt'udi de nuya pa dega tsaya.

¹⁷ Nu'bú ra Jesu bi 'ñena:
—Ajuá ma Dada hingui tsaya di mpefi, njabu'thogui nehe hindí tsaya.

¹⁸ Hangue nuya ndá gá xodyo ma'na xi mi 'ramanu da hyohma, ngue'a nú'á himi øta ra ley nú'a mi mā de ra pa dega tsaya, ne ngue'a mi mā gue Ajuá mrá Dada'a, y njabu mri nhyecuaui Ajuá.

Ra Jesu ma de rá ts'edi xa umba Ajuá rá Dada ngue'a go gue'a rá T'u'a

¹⁹ Hangue ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u: —Xi majuani dí xi'ahu, hinda za te da 'yot'ase rá T'u Ajuá. Ngue'a nu'á handi te gatho ot'a Ajuá rá Dada, y nu'á handi gue'a ot'e nehe, ngue'a te gatho ot'a rá Dada, gue'a ot'a ra T'u nehe.

²⁰ Ajuá ra Dada xi mađi rá T'u, ne utuabi te gatho ot'e'a. Ne ma da 'ñutuabi yá 'befi ma'na dya dangui que nú'u xcá hyanthu, pa xi gui 'yøhu.

²¹ Ajuá ra Dada jaxa gatho nú'u xa du ne umbabi'u ra te. Njabu nehe rá T'u'a umbabi ra te to'oraza nú'a go da ne'a.

²² Ajuá ra Dada hingui ha'mba nguenda ni 'nara ja'i, nguetho gatho xa 'yent'ua ja rá 'ye rá T'u pa go da hñá'mba nguenda'a,

²³ pa njabu gatho ya ja'i da numansu ra T'u ngu di numansu'u Ajuá rá Dada. 'Bu to'o hingui numansu ra T'u, nehe hingui numansubi rá Dada nú'a to'o bá pehni.

²⁴ Xi majuani dí xi'ahu: Nu'a tó'o huxa nt'ode nú'a dí ma ne camfri Ajuá nú'a bá pencagui, pe'tsa ra te pa nzantho, ne hinda 'behna ja ra nidu, ngue'a nu'á ja ra uenda ya xa du ne xa yopa nte pa da me'tsa rá te pa nzantho.

²⁵ Xi majuani dí xi'ahu, ma da zø ra pa ne majuani nubya ya ja, gue nú'u xa du da 'yøde nú'a manga rá T'u Ajuá, ha nu'u tó'o da hñuxa nt'ode ma da nja yá te pa nzantho.

²⁶ Ngue'a Ajuá ra Dada hase ra ts'edi pa da unga ra te pa nzantho. Njabu nehe rá T'u bi umba ra ts'edi pa da unga ra te pa nzantho nehe.

²⁷ Ne xa 'yent'ua ja rá 'ye rá T'u pa go da hñá'mba nguenda gatho ya ja'i de ja ra ximhai, ngue'a go gue'a Nú'a To'o e bi Nja'i.

²⁸ Ogui 'yøhu ngue'a dí xi'a'ihu njabu. Ngue'a ma da zø ra pa nuto gatho xa du ma da 'yøde sta ña rá T'u Ajuá.

²⁹ Y nú'u to'o gatho xa 'yot'a nú'a xá hño ma da nangui pa da nja yá te pa nzantho, ha nu'u tó'o xa 'yot'a nú'a hingui ho ma da nangui pa da 'behna ja ra nidu.

'Bui to'o damajuani de ra Jesu

³⁰ Nuga hingui tsa te ga ot'ase. Nú'a xicagui ma Dada, gue'a dí ot'e, ne dí ot'a ra ts'utbi ngu di 'bepqui, ne nura ts'utbi'a go gue'a xá hño ngue'a dí ot'tua rá paha ma Dada nú'a to'o bá pencagui, hingo dí ot'a nú'a go ma pahasega.

³¹ 'Bu nuga gra manse to'ogui, hinte da muui nú'a ga ma.

³² Pe 'bui 'na to'o damajuani to'ogui, ne dí pađi gue nú'a mañ'a xi dí muui.

³³ Nu'ahu xcá penhu ya 'mehni pa da 'yambabi ra Xuua de gueque, y nu'á bi damajuani to'ogui ne bi xi'ahu nú'a majuani.

³⁴ Pe pa gueque ni 'nara ja'i hindi honi to'o da dadi por gueque. Nuga hõnse dí ben'ahu nú'a bi manga ra Xuua, qué pa gui mpøøhu.

³⁵ Ra Xuua gue'a mi nja ngu 'nara ñot'i, mi yo't'a ri mfenihu de nú'a mi xi'ahu. Ha nu'ahá, gá 'yødehu co ra johya nú'a te mi ma, pe hõnse 'raya zi patho.

³⁶ Nuga dí pe ya 'befi ngu xa 'racagui Ajuá ma Dada ga juadi ga pefi, y nuya 'befi dí pefi go gue'u damajuani gue go Ajuá xpá mencagui. Y nuya 'befi ma'na ya dangui pa da fađi to'ogui que nú'a bi manga ra Xuua de gueque.

³⁷ Ma Dada to'o bá pencagui go gue'a damajuani to'ogui, masque hinhya'mu xcá 'yøhu xa ñá'a nixi xcá hyanthu tengua.

³⁸ Ne nurá noya'a hinxá zoda ri mfenihu, nguetho nu'ahu hinxá camfriguihu gue nuga go rá 'mehni'ua. 'Bu xcá camfriguihu ma, nu'bú gri pahmahu te ri bõnga ra Maça T'ofu.

³⁹ Nu'ahu hinhya'mu guí hehu ra Maça T'ofu, xi guí he'thu pa xahma ja guí tsummahani ra te pa nzantho, pe hingui tso ri mfenihu de nú'a guí he'thu, ngue'a ja nura T'ofu'a ja mañi de gueque.

⁴⁰ Ha nu'ahá hingui ne gui camfriguihu pa da za guí tsummahu nú'a ra te pa nzantho.

⁴¹ Nuga hindi manga njabu pa da 'ñesca ma nsu ya ja'i.

⁴² Dí manga njabu ngue'a dí pađi gue nu'ahu hingri mađihu Ajuá.

⁴³ Masque stá ehma de rá thuhu Ajuá ma Dada, pe nu'ahu hinxá numansuguihu. Pe nu'bu 'nara ja'i da 'ñehe de rá thuhuse, nu'bú ha, go guí numansuhua.

⁴⁴ Hingui ne gui camfriguihu ngue'a go 'met'o guí 'ñe'tsua nsusehu 'na ngu ma'na, hingo guí hoñhu da 'ñe'tsa ri nsuh Ajuá nú'a 'natho.

⁴⁵ Ogui beñhu gue go nuga ma ga ñap'a'ihu ja rá thandi Ajuá ma Dada. Nurá ley ra Moise go gue'a ma da ñap'a'ihu, nú'a ts'a guí camfrihu da ñañ'a'ihu.

⁴⁶ 'Bu gri camfrihu máhu nú'a bi 'yofu ra Moise, nu'bú gri camfriguihu hmaha nehe, ngue'a nu'á bi 'yofu de gueque.

⁴⁷ Ha nu'bu hingui camfrihu nú'a bi 'yofu'a, nu'bú çhanja da za guí camfrihu nú'a dí mangá?

6

Ra Jesu bi 'uinga thogui cat'a 'mo ya ja'i (Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Nepu de gue'a ra Jesu bi 'ranga ri'nandi ra nehe Galilea, nú'a rá thuhu nehe Tiberia.

² Ha mri dena ndunthi ya ja'i ngue'a mi handa ya danga nt'udi nú'u mi ot'tua ya da'thi mi ñani.

³ Nu'bu' ra Jesu bi bōxa ja 'nara t'ohō ne ja bá huhuini yá nxadi.

⁴ Ne ya mi ma da dat'a ra pa de ra pascua 'nará ngo ya xodyo.

⁵ Nu'bu' ra Jesu bi hyanda nú'ya ya ja'i mi ndunthi xqui deni'a, nepu nu'á bi 'ñemba ra Lipe:

—¿Habū ga tañhu ra thuhme 'bu, pa ga 'uiñhu gatho nuya ja'iyu?

⁶ Ra Jesu xa bi ne bi manga njabu pa bi nu te xa dadi hmaha ra Lipe, ngue'a nu'á ya mi padise te mi ma da 'yot'e.

⁷ Ha nura Lipe bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Pode nixi co yo nthebe denario ra thuhme ga tañhu, hinda uadi, ua 'ra 'na zi xeni da ziyu.

⁸ Nepu 'nará nxadi ra Jesu mrá thuhu ra Andre, go gue'a mrá cu ra Simu Pedro, bi 'ñembabi ra Jesu:

⁹ —'Bucua 'nara ts'ant'u hā cut'a ya thuhme dega cebada ne yoho ya zi hua, ¿pe te ri maña?

¹⁰ Nu'bu' nura Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Xiphu gatho ya ja'i da hñudi.

Y mi jani 'nara 'bot'ei, ne ja bi hñuhni'u, ne ngu mi cut'a 'mo sehe ya 'ñohō. Ya 'bchñā ne ya bātsi himi pa 'mede.

¹¹ Nepu nura Jesu bi gu nú'ya ya thuhme, ne bi umba njamadi Ajuā de nú'a ra thuhme ma da zi'u, ne ja ngá umba yá nxadi nepu ya nxadi bi umba nuya ja'i mi huhni. Ne guet'atho bi 'yot'e co nuya zi hua, ne bi zi'u asta xi bi niña.

¹² Ha nu mi uadi'u, ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:

—Bá muntshu gatho ya zi xeni nú'ya bi bongui, pa hinte da 'medi.

¹³ Ha nu'á bi munts'a gatho ya zi xeca thuhme xqui 'bonguabi'u de nú'ya cut'a ya thuhme dega cebada. Ne bi ñuxa 'ret'amayoho ya 'bōts'e co nuya xeca thuhme bi bongui.

¹⁴ Ha nu mi hyanda ya ja'i nú'a ra danga nt'udi xqui 'yot'a ra Jesu, nu'á bi 'ñena:

—Xi majuañi go guehni rá danga 'mehni Ajuā nú'a mi hma da 'ñecua ja ra ximhai.

¹⁵ Pe ra Jesu mi patho gue mi ne'u da zixhmana pa da ndahma'a de gue'u, hangue nu'a bi 'yot'e, bi ma de guehni bi yopa bōxa ma'na'qui ja nú'a ra t'ohō'a ri sehe.

*Ra Jesu bi 'ño mañā ra ndehe
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)*

¹⁶ Y de mi nde, yá nxadi'a bi ma pa ja ra ndehe.

¹⁷ Nepu de guehni bi yut'a ja 'nara motsa pa bi ma'u Ncapernau de ri'nandi ra ndehe. Ha ya xmá 'mexuui, ha ra Jesu hinxqui mengtho de ja ra t'ohō.

¹⁸ Ne bi mudi bi 'ño 'nara bantthi xi mri anga ra dehe.

¹⁹ Y ya xqui 'ño ngu cut'a o 'rato kilometro de ja ra dehe, nepu bi hyant'u ra Jesu mbra 'yotho mañā de ra dehe pa da e da zadi'u, ne nu'á xi bi ntsu.

²⁰ Pe nu'á bi 'ñembabi'u:

—¿Nuga go guecagui, ogui tshu!

²¹ Nepu nu'á co ra johya bi pō'tsa ja ra motsa ne bi zits'i, ne 'bestho bi zōñ'u co ra motsa ja ra hai habu mri ma'u.

Ya ja'i bi hyonga ra Jesu

²² Ha nurá hyax'a nú'ya ya ja'i xqui gohni ri'nandi ra ndehe ne xqui hyandi gue 'nada ra motsa mi 'bahni, ne xqui badi gue nuyá nxadi ra Jesu bi mase'u ja nú'a ra motsa, ne ra Jesu himbi meui'u.

²³ Ne guetbu habu xqui zi ra thuhme'u nu mi umba njamadi Ajuā nura Jesu, ja bi zōhni ma'ra ya motsa xqui 'ñehe Tiberia.

²⁴ Hangue nu mi hyandi'u gue ya mi jo'oni ra Jesu nixi yá nxadi, nu'bu' nu'á 'bestho bi yut'a ja nú'ya ya motsa ne bi ma pa Ncapernau pa da hyonga ra Jesu.

Ra Jesu go ra thuhme dega te

²⁵ Y ja bá tsuhni'u ra Jesu ri'nandi ra ndehe ne bi 'ñembabi'u:

—Xahnate, ¿ha'mu gá tsōhō de guecua, desde manxuui o ja nubya?

²⁶ Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Xi majuañi dí xi'ahu, guí hongaguihu ngue'a dá 'uiñ'a'ihu ne gá niñahu, hingue ngue'a gá hyanthu ya danga nt'udi.

²⁷ Guí othu ra ts'edi pa guí tsahu nú'a te guí tsihu, pe nu'á 'bestho da thegue. Ma'na xá hño 'yōthu ra ts'edi guí tsahu nú'a ra nzaqui unga ra te pa nzantho, y nu'á hinhya'mu da thegue. Go gue'a ra nzaqui da 'ra'ahu Nú'a To'o e bi Nja'i. Ne Ajuā ra Dada xa 'ñu't'a'ihu gue xa umba ra ts'edi'a pa da 'ra'ahu nú'a ra nzaqui'a.

²⁸ Ha nu'á bi 'ñembabi:

—Nu'bu' ¿te mahyoni ga othe pa njabu da za ga othe ngu nú'a xa 'bepcahe Ajuā, pa njabu da za ga tsuhe nú'a ra nzaqui guí engaguihe?

²⁹ Nepu nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Nu'a mahyoni guí 'yōthu pa da za guí 'yōthu ngu nú'a xa 'bep'ahu Ajuā, camfrihu nú'a to'o xpá mehni'a.

³⁰ Ha nuya ja'i bi 'ñembabi'a:

—Nu'bu' ¿te ma danga nt'udi da za guí 'yōt'e pa ga hanthe ne ga camfri'ihe? ¿Nda'a ra danga t'ot'e ma guí 'yōt'egue?

³¹ Maya'bu ndu ma dadahu ra Moise mri zi nú'ya ma'ra ndu ma dadahu ja ra 'yo'mtha, y ja bi zini'u ra thuhme rá thuhu ra maná, ngu xa t'ofu ja ra Maça T'ofu habu ena: "Nu'á bá pempabi ra thuhme de mahets'i pa bi zi'u."

³² Ha nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Xi majuañi dí xi'ahu: Hingo ra Moise bi umbabi'u nú'a ra thuhme bá ehe de mahets'i nú'a bi zi'u. Numa Dada go gue'a

bi mɛmpabi'u. Y go guet'a bá pɛn'ahɔba ya ra thuhme de mahets'i nú'a unga ra te pa nzantho.

³³ Nú'a ra thuhme bá pɛn'ahɔ Ajuá, go gue'a rá T'u bá çai de mahets'i, ne go gue'a umba ra meximhai ra te pa nzantho.

³⁴ Nu'bú nuya ja'i bi 'ñembabi:

—Ndada, oxqui ma gui 'betcahe nú'a ra thuhme'a.

³⁵ Ha nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nuga go guecagui drá thuhme dega te pa nzantho. Nu'a tó'o da 'ñe da zɛcagui hinhyamú da zɛ ra thuhu, ha nu'a tó'o da gamfrigui hinhyamú da zɛ ra nduthe.

³⁶ Pe nuga ya stá xi'ahɔ gue masque ya xcá hyandgaguihɔ pe hingui camfriguihɔ.

³⁷ Gatho nú'a to'o xa 'racagui Ajuá ma Dada da 'ñehe da zɛcagui, ha nu'a tó'o da 'ñehe da zɛcagui hinga co'tsi.

³⁸ Ngue'a nuga stá çai de mahets'i pa ga ø'tua rá paha nú'a to'o bá pɛncagui, hingue nú'a go ma pahase.

³⁹ Nurá paha ma Dada nú'a to'o bá pɛncagui gue nú'u to gatho xa 'racagui ni 'na de gue'u hinga 'bedi, ne nura pa de ra ngaxhmai, ma ga juts'i'u pa rí nja yá te pa nzantho.

⁴⁰ Ne nurá paha nú'a to'o bá pɛncagui gue da nja yá te pa nzantho nuto da badi to'ogui ne da gamfrigui, ne nura pa de ra ngaxhmai, ma ga juts'i'u pa rí nja yá te pa nzantho.

⁴¹ Nu'bú nuya xodyo bi nonga ra Jesu ngue'a mi ena: “Nuga go guecagui drá thuhme stá çai de mahets'i.”

⁴² Ne mi eñ'u:

—Go guehni ra Jesu rá t'u ra Jose, çha ngu ha? Nuju dí padihɔ to'o rá dada ne rá nanani. Nu'bú çhanja ena gue bá çai de mahets'i?

⁴³ Ha ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Ogui nontehɔ de nú'a stá xi'ahɔ.

⁴⁴ Ngue'a ni 'na hinto tsa da 'ñe da zɛcagui 'bu hingo Ajuá ma Dada nú'a to'o bá pɛncagui da zopa rá mfeni pa e da zɛcagui, ne go gue'u ma ga juts'i nura pa de ra ngaxhmai pa rí nja yá te pa nzantho.

⁴⁵ Njaua xa t'ofu ya yá t'ofu yá 'mehni Ajuá habu ena: “Ajuá ma da 'ñuta gatho ya ja'i,” ena njabu. Hangue gatho nú'u to'o da hñuxa nt'ode te mąnga ma Dada ne da zo ja yá mfeni, nú'ú go gue'u da 'ñe da zɛcagui.

⁴⁶ Hingo dí xi'ahɔ gue to'o xa hyanda Ajuá ra Dada, ngue'a hñɛsgui stá handi'a, ngue'a stá ehe de gue'a.

⁴⁷ Xi majuaní dí xi'ahɔ, nu'a tó'o camfrigui pe'tsa ra te pa nzantho.

⁴⁸ Nuga go guecagui drá thuhme dega te pa nzantho.

⁴⁹ Maya'bu nú'u ndu ri dadahɔ bi zi ra maná nu mi 'bui ja ra 'yo'mtha, pe nu'ú bi du'u.

⁵⁰ Pe nú'a ra thuhme dí mąngá, hingue ngu nú'a ra thuhme bi zi nú'u bi du. Nú'a ra thuhme dí mąngá bá ehe de mahets'i pa nuto'o da zi hinhyamú da du.

⁵¹ Nuga go guecagui drá thuhme dí te, dá ehe de mahets'i. Nu'a tó'o da zi nú'a ra thuhme dí mąngá, da nja rá te pa nzantho. Ha nú'a ra thuhme dí mąngá, go guehna ma ndo'yo nú'a ma ga da pa da nja yá te pa nzantho ya meximhai.

⁵² Ha nuya xodyo bi 'ñembabi'u 'na ngu ma'na:

—çHanja da za da 'racju rá ndo'yosɛni pa ga tsihu?

⁵³ Ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Xi majuaní dí xi'ahɔ, 'bu hingui tsipabihɔ rá ngø ne rá ji Nú'a To'o e bi Nja'i, hinda nja ri tehɔ pa nzantho.

⁵⁴ Nu'a tó'o da zicagui ma ngø ne ma ji, gue'a da nja rá te pa nzantho, ne nura pa de ra ngaxhmai nuga ga juts'i'a pa rí nja rá te pa nzantho.

⁵⁵ Ngue'a ma ngø nja ngu ra nzaqui, ne ma ji nja ngu ra dehe nú'a ts'i pa da nte 'na. Pe numa ngø ne ma ji hingue ngu nuya nzaqui'u, ngue'a numa ngø ne ma ji unga ra te pa nzantho.

⁵⁶ Nu'a tó'o da zicagui ma ngø ne ma ji, go gue'a da 'mui con gueque, ha nuga ga 'bui con gue'a.

⁵⁷ Ajuá ma Dada nú'a to'o bá pɛncagui, nu'a te, hangue nuga dí te nehe ngue'a nu'a te'a. Njabu nehe nu'a tó'o da zigágui, nu'a ma da nja rá te ngue'a dí tega.

⁵⁸ Nuga go guecagui drá thuhme stá ehe de mahets'i. Pe hingo dí nja ngu nú'a ra maná nú'a bi zi ndu ri dadahɔ ne bi du. Ngue'a nu'a tó'o da zigágui nuga drá thuhme, da nja rá te pa nzantho.

⁵⁹ Njabu bi mąnga ra Jesu nu mi xahnate ja ra nijá nuni Ncapernau.

Ya noya nú'u unga ra te pa nzantho

⁶⁰ Ha ndunthi de nú'u to'o mi 'ñou'i'a ne myá nxadihɔ, mi 'yøde'u bi mąnga ra Jesu njabu, bi 'ñena'u:

—Xi hindrí hohɔ nú'a maní. çTo ja gue'a da gamfribini?

⁶¹ Ha nura Jesu bi batho gue nu'ú mi nønte de nú'a xqui mañ'a, hangue nu'a bi 'ñembabi'u:

—çHa gue hingrí hohɔ nú'a stá ma?

⁶² çXi te gui beñhɔ nú'bu xcri hyanthɔ da yo mengu pa mahets'i Nú'a To'o e bi Nja'i?

⁶³ Nú'a ra nzaqui dí ma, go gue'a ra nzaqui pa ri ndahihɔ, hingo pa ri ndo'yohɔ. Ngue'a nú'a ra nzaqui gui tsihu pa ri ndo'yohɔ hinte di muui pa gui tsuhɔ ra te pa nzantho. Y nuya noya stá xi'ahɔ go gue'u ra nzaqui pa ri ndahihɔ, ne go gue'u di 'ra'ahɔ ra te pa nzantho.

⁶⁴ Pe 'ra de gue'ahɔ hingui camfrihu.

Ra Jesu bi m̄anga njab̄u ngue'a desde rá m̄inda ya mi patho nú'u to'o himi camfri'a, ne ya mi patho to'o mi ma da da'a.

⁶⁵ Nehe bi 'ñena:

—Xa njab̄u ngu nú'a ya stá xi'ah̄u gue hinda za to da 'ñese da z̄hqui 'b̄u hingo Ajuá ma Dada da zopa rá m̄feni pa da e da z̄acagui.

⁶⁶ Nep̄u ndunthi de nú'u to'o mri 'ñoui ne myá nxadihm̄a bi 'uegue'u, ya himbi deni'a.

⁶⁷ Hangue nura Jesu bi 'ñembabi nú'u 'ret'amayoho yá nxadi x̄qui huahni:

—Xi'ah̄u, ¿ha gue ma gui 'uegueh̄u nehe?

⁶⁸ Ha nura Simu Pedro bi d̄adi ne bi 'ñembabi'a:

—Ma zi Hmu'ihe, ¿to'o ja ga t̄ñhe? gue h̄onse'i guí m̄anga ya noya de ra te pa nzantho.

⁶⁹ Ha nuje stá camfrihe ne stá p̄ahe gue go gue'e grá Cristo, rá T'u'i Ajuá nú'a te, xpá m̄en'a'i pa gui nd̄a.

⁷⁰ Nep̄u nura Jesu bi d̄adi ne bi 'ñembabi'u:

—Nu'ah̄u guí 'ret'amayohoh̄u stá huan'ah̄u, ¿ha ngue ha? Pe 'yob̄u 'na de gue'ah̄u ri 'ñoui ra ts'ond̄ahi.

⁷¹ Nu'á bi m̄a de ra Juda Iscariote rá t'u ra Simu, ngue'a go mi gue'a mi ma da da'a, masque go mi gue'a 'na de nú'u 'ret'amayoho ya nxadi.

7

Yá h̄ocu ra Jesu himbi gamfri'u gue mi gue'a rá 'm̄ehni Ajuá

¹ 'Mefa ra Jesu bi 'ñonitho ja ra hai Galilea, himbi ne ma bá 'bahni Judea ngue'a nuya nd̄a gá xodyo de guehni mi honi hanja da za da hyo'a.

² Ha ya mi ma da dat'a 'nará ngo ya xodyo go m̄rá ngo dega nth̄oj̄a'tsi.

³ Hangue yá h̄ocu ra Jesu bi 'ñembabi:

—Grí ma pa Judea, pa nuya ja'i mri deñ'a'i de guehni da za da hyandi'u nehe nú'u ya d̄anga nt'udi guí øt'e.

⁴ Ngue'a 'b̄u 'nara ja'i ne to'o da hyandua rá 'befi, nu'á hinda 'yøt'a rá 'befi mant'agui. Ya gue guí øt'a nuya d̄anga t'øt'e, 'yøt'e'u ja yá thandi gatho ya ja'i pa da hyanda nú'a guí øt'e.

⁵ Nuyá h̄ocu'a bi xipabi njab̄u ngue'a nixi gue'u himi camfri ua go mi gue'a rá 'm̄ehni Ajuá.

⁶ Nu'b̄u ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Pa gueque hinxa z̄øta ma ora pa ga mani, pe nu'ah̄u, otho ri orah̄u.

⁷ Ya ja'i hingui tsa da t̄sa'ih̄u, pe nuga ha, di øtsagui, ngue'a di xipabi de yá ts'ø'befi'u.

⁸ Nu'ah̄u, go da ri maha ra ngo. Nuga hinga ma, asta hinda z̄ø ma ora pa ga ma.

⁹ Ha nu mi xipabi njab̄u, bi ma'u, ha nura Jesu bi gotriho Galilea.

Ra Jesu bi ma ra ngo dega nth̄oj̄a'tsi

¹⁰ Nep̄u ra Jesu bi ma nehe ja ra ngo, pe asta 'm̄efa. Bi ma pe mant'aguiho pa hinto da hyandi.

¹¹ Ha nuya nd̄a gá xodyo nú'u mi ne da hyohm̄a'xi mi honi'u de guehni ja ra ngo ne mi eñ'u:

—¿Hab̄u di 'youa'a 'b̄u?

¹² Ha ndunthi de nuya ja'i mi 'yoni ja ra ngo xi mi ñ̄a de gue'a. 'Ra mi ena: "Nú'a ra 'ñøhø'a xi ra hoja'i"; ha nu ma'ra mi ena: "Hinga majuani, h̄øNSE hat'atho ya ja'i."

¹³ Pe nu'á mi ñ̄a zi njante pa hinto da 'yøde, ngue'a mi tsu yá mixodyoui nú'u myá nd̄a de gue'u.

¹⁴ Ts'a mi 'yo made ra ngo ra Jesu bi yat'a ja ra nd̄anija pa bi nxah̄nate.

¹⁵ Ha nuya nd̄a gá xodyo xi bi 'yø ne bi 'ñémse'u:

—¿Hanja nuni ra Jesu nts'edi ja rá m̄fadi ha hinxa nxadi?

¹⁶ Ha nura Jesu bi d̄adi ne bi 'ñembabi'u:

—Nú'a dí udi, hingo dí m̄ans̄ega. Nu'á bí ehe de Ajuá nú'a to'o bá pencagui.

¹⁷ Nu'á tó'o da ne da 'yø'tuabi rá paha Ajuá, ma da b̄adi de nú'a ma nt'utuati ua bí ehe de Ajuá o ua go dí b̄ens̄ega nú'a de ma.

¹⁸ Nu'á tó'o b̄ense nú'a m̄a, nu'á go gue'a ne da t'e'tsua rá nsu. Pe nu'á tó'o ne da 'ñe'tsuabi rá nsu noto bá p̄ehni'a, nu'á m̄anga majuani ne hingui hate.

¹⁹ Ra Moise xa 'ra'a'ih̄u ra ley, pe ni 'na de gue'ah̄u hinxcá 'yøt̄eh̄u nura ley'a. Nu'b̄u gri øthm̄ah̄u nú'a m̄a, nu'b̄u ¿hanja guí beñ̄h̄u guí hyogaguih̄u?

²⁰ Ha nura hmuntsja'i bi d̄adi ne bi 'ñena:

—Nu'i p̄ø guí 'ñoui ra ts'ond̄ahi. ¿To'o xa beni da hyo'ague?

²¹ Nu'b̄u ra Jesu bi d̄adi ne bi 'ñembabi'u:

—H̄øNSE ngue'a dá p̄e 'nara 'befi nú'a ra pa dega tsaya dá japi bi ñ̄ani 'nara da'thi, hangue por gue'a grí 'yøhu.

²² Pe xi nu'ah̄u nehe, nú'a ra pa dega tsaya guí hu'tsuah̄u ra seña ja yá ndo'yo ri b̄atsih̄u ngu bi 'yøt'a ndu ri dadah̄u, desde rá m̄udi bi h̄ñuxa nura seña ja yá ndo'yo, ne 'mefa ra Moise mi manda da t'øt'a njab̄u nehe, masque hingo bi mati. Hangue ringue'a nu'ah̄u'bya, ngu da dat'a rá h̄ñato ma pa de xa 'm̄ui ri t'ub̄atsih̄u guí hu'tsuah̄u ra seña, masque ra pa dega tsaya.

²³ 'B̄u nu'ah̄u guí hu'tsuah̄u ra seña ri b̄atsih̄u ra pa dega tsaya h̄øNSE pa hingui ts'ocuah̄u rá ley ra Moise, nu'b̄u xi ¿hanja guí p̄ø ri cueh̄u con gueque ngue'a stá øthebi maxøgue rá ndo'yo 'nara 'ñøhø nura pa dega tsaya?

²⁴ Guí beñ̄h̄u gue hinxá h̄ño nú'a dá øt'e, ngue'a dá øt'e ra pa dega tsaya. Oguí d̄ama beñ̄h̄u ua hingui ho 'nara t'øt'e asta hingo 'm̄et'o guí p̄ah̄u ua majuani hingui ho o hina, pa njab̄u da za guí beñ̄h̄u ngu ri 'ñepi nú'a ra t'øt'e.

Ra Jesu bi ma de habu xqui 'ñehe

²⁵ Ha nu 'raya me Jerusale bi 'ñena:

—¿Ha hingo guehni thoni pa da tho?

²⁶ Xini 'bahni ña ja yá thandi ya ja'i ne hinte sipabi. ¿Ha gue camfri ma ndahu gue xi majuaní go guehni ra Cristo rá 'mehni Ajuá pa e da nda?

²⁷ Pøde hina, ngue'a nujá dí pahú habu ra menguni. Ngue'a nu stí zø ra Cristo hinto ma da badi habu dra mengua'a.

²⁸ Ra Jesu bi 'yøde te mi mangu ya ja'i, hangue nu mi nxahnate'a ja ra ndanija bi ña nts'edi bi 'ñena:

—¡Guí paçaguihu ne guí pahú habu drá mengui! Nuga hinstá esche. Nú'a to'o bá paçagui go guese'a Ajuá nú'a xi majuaní, ne nu'ahú hingui pahú'a.

²⁹ Nuga dí paça'a ngue'a stá ehe de gue'a, ne go gue'a bá paçagui.

³⁰ Hangue nu mi 'yøde ya ndá gá xodyo bi mangu ra Jesu njabu, ma'na mi ne'u da gu'a pa da zixhma'a nts'ahni, pe hinto bi gu ngue'a himi tsøta rá ora.

³¹ Pe ndunthi ya ja'i de guehni bi gamfri'a ne mi eñ'u:

—Xi nu sta zøhø nura Cristo pa da ndá, ¿ha gue ma da 'yøt'a ma'ra ya dangá nt'udi que nú'a øt'ni?

Ya fariseo bi mehna ya gants'ahni pa da guhma ra Jesu

³² Y nuya fariseo mi 'yøde bi mangu njabu ya ja'i, nu'bú nu'ú ne ya ndá gá macja bi mehna 'raya gants'ahni pa da guhma ra Jesu.

³³ Hangue ra Jesu bi 'ñena:

—Ya ts'utho ya pa ma ga 'bui con gue'ahu, nepu ma ga yo pengui habu bí 'bui nú'a to'o bá paçagui.

³⁴ Ma gui hyongaguihu pe hingui ma gui tsuacaguihu, ne hinda za gui mahani habu ma ga 'búca.

³⁵ Nu'bú ya ndá gá xodyo mi 'bahni bi 'ñembabi 'na ngu 'na:

—¿Habu ma dí mani 'bu pa ena gue ya hinda za ga tsuhu? ¿Ha gue ma da ma pa ja yá hai ya me Grecia habu bí 'bui ma mixodyohu nú'u xa nxani, ne ma dí xahna nehe ya me Grecia?

³⁶ ¿Te rí bønga nuya noya xa mani 'bu, ena: “Ma gui hyongaguihu pe hingui ma gui tsuacaguihu, ne hinda za gui mahani habu ma ga 'búca”?

Ra dehe dega te pa nzantho da nja ngu 'nara dathe

³⁷ Nurá ngats'i ra pa de ra ngo go gue'a ma'na ra dango nú'a ra pa'a, ra Jesu bi 'mai bi ña nts'edi ne bi 'ñena:

—Nú'a tó'o tsu ra nduthe dá 'ñehe da zuchagui pa da ntsithe.

³⁸ Ngu mangu ja ra Maça T'ofu, nu'a tó'o da gamfrigui ma da bøhø ra dehe dega te ja rá coraso ne da nja ngu 'nara dathe.

³⁹ Ra Jesu bi ma de ra Maça Ndahí nú'a mi ma da t'umba nuto mi ma da gamfri'a. Pe nura Maça Ndahí hinxqui 'behniho, ngue'a ra Jesu hinxqui menguiho ja rá nsunda nuni mahets'i.

Ya ja'i 'rama'na'ño mi mañ'u

⁴⁰ Ha ya ja'i mi 'yøde nuya ya noya, 'ra mi ena:

—Xi majuaní go guehni rá dangá 'mehni Ajuá nú'a mi hma da 'ñehe.

⁴¹ Ha nu ma'ra mi ena:

—Go guehni ra Cristo rá 'mehni Ajuá bá e pa da ndá.

Ha nu ma'ra mi ena:

—¿Pe hanja? ¿Ha dra menguni Galilea ra Cristo?

⁴² Hina. Ngue'a ja ra Maça T'ofu ma gue nura Cristo ma da 'ñehe de yá ja'i ndu ra Davi, ne ma dra me Belé nuni ja ra t'ahnini habu mrá mengu ndu ra Davi.

⁴³ Ne njabu ya ja'i 'rama'na'ño mi mañ'u de gue'a.

⁴⁴ Ha nu 'ra mi ne da zixhma nts'ahni, pe hinto bi gu'a.

Ya dangá ndá gá xodyo himi gamfri'u ra Jesu

⁴⁵ Ha nuya gants'ahni xqui 'behni da guhma ra Jesu bi mengui habu mi 'bu ya ndá gá macja ne ya fariseo, ne bi t'embabi:

—¿Hanja hingua tsihu?

⁴⁶ Ha nuya gants'ahni bi dadi ne bi 'ñena:

—¡Hindá tsihe ngue'a dá ødehe ya hoga noya bi ma nú'a hinhya'ma stá øhe to'o xa ma njabu!

⁴⁷ Nu'bú nuya fariseo bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue ne'ahu ya xa hya'ahu'a?

⁴⁸ Guí pahú gue ni 'na de guecje núje dyá ndahe de ma nijahu ne dyá fariseohe hinstá camfrihe nú'a xa mañ'a.

⁴⁹ Nú'u xa gamfri'a go gue'u nú'u hingui pa ra ley, y go gue'u ya xa t'eque pa ra 'ñu.

⁵⁰ Ha nura Nicodemo mi 'bahni nehe xqui munts'ui yá mifariseoui, ne go gue'a xqui ma dega xuui pa bá c'a'tsa ra Jesu. Nu'bú nú'a bi 'ñembabi gatho nú'u mi 'bahni:

⁵¹ —Pe numa leyhu ma gue hinto ta ga tsamhu nts'ahni 'bu hinda nja ra nthanthya 'met'o pa ga pahú te 'be'a xa 'yøt'e. ¿Ha gue njabu ma, o hina?

⁵² Nepu nú'u bi datuabi ra Nicodemo ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue ne'i go grá me Galilea pa guí ne gui camfri'a? Hñe'ta ra Maça T'ofu pa guí padi que jo'o ni 'nará 'mehni Ajuá nú'a dra me Galilea.

'Nara 'behña ra zinga medinthati

53 Nepu gatho ya ja'i bi ma yá ngu'u.

8

1 Ha ra Jesu bi ma ja ra t'ohø 'bo Olivo.

2 Nepu rá hyax'a bi mengui'a ma'na'gui pa ja ra ndanija, ne ja bi munts'uini gatho ya ja'i, ne bi hñuhni'a pa mi xahni'u.

3 Nepu nuya xahnate de ra ley ne ya fariseo bá tsimpabi 'nara 'behñā xqui ts'udi mri hñuxui 'nara medinthati, ne bri 'ba'ma madetho habu mi 'bu ra Jesu co ya ja'i.

4 Nepu nu'á bi 'ñembabi:

—Xahnate, nuna 'behñā bi ts'udi mri hñuxui 'nara medinthati.

5 Nura Moise 'bercahu ja rá ley gue ga hohu co ya nc'ahni nuya 'behñā ga tsuhu di ø'ta njabu. Xi'i, ¿te go xi guí mangué?

6 Nú'á bi mangu njabu hõnse pa xa 'yøde'u te xa dadi hmahā ra Jesu, pa njabu xa za xa ñapahma. Ha nura Jesu bi ndoqui ne bi 'yøfo 'raya noya ja ra hai co rá dedo.

7 Pe nu'á mi sigui mi ambabi'a, nu'bú nu'á bi 'mai ne bi 'ñembabi'u:

—Nu'á tó'o hinxa 'yøt'a ni 'nara ts'oqui, dá føtua 'nara mudi nc'ahni nuna ra 'behñā.

8 Ne bi yopa ndoqui'a ne bi sigui bi 'ñofo ja ra hai co rá dedo.

9 Ha nu mi 'yøde'u nú'a bi mañ'a, bi zose yá mfeni de yá ts'oqui'u, ne bi mudi bi ma'u 'rama'na, rá mudi bi ma nú'u ma'na mi tsøxa yá jeya, nepu gatho ma'ra, ne ra Jesu bi goseuini nú'a ra 'behñā mi 'bahni madetho.

10 Nepu nura Jesu bi 'mai ne bi hyandi ya mi jo'oni ni 'na, hõnse nú'a ra 'behñā mi 'bahni, ne bi 'ñembabi'a:

—Ñanā, ¿habu 'ba nú'u to'o mi ñap'a'i? ¿Ha gue ya hinto ne da hyo'i dega nc'ahni?

11 Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Ya jo'o, Ndada.

Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Nixi gueque hinte ma ga øt'a'i. Grí ma, ne ya oxqui yopa øt'a ma'ra ya ts'oqui.

Ra Jesu go ra ñot'i nú'a yo'tua yá mfeni ya ja'i

12 Nepu ra Jesu bi yopa zofo ya ja'i ne bi 'ñembabi'u:

—Nuga go guecagui drá ñot'i dí yo'tua yá mfeni ya ja'i. Nu'a tó'o da dengagui hinda 'ño ja ra 'bexuui, nu'á da me'tsa ra ñot'i dega te pa nzantho.

13 Nepu nuya fariseo bi 'ñembabi'a:

—Nu'i guí manse gue to'o'igüe, hangue hinga majuani nú'a guí ma.

14 Nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Masque dí manse to'ogui, pe gue'a majuani nú'a dí ma, ngue'a nuga dí padi habu stí 'ñehe ne habu grá ma, pe nu'ahu hinguí pahu habu stí 'ñehe ni habu grá ma.

15 Nu'ahu gyá meximhaihohu, ne guí hā nguendahu ngu nú'a guí benschu. Pe nuga hinstá ehe pa to ga hā'mba nguenda.

16 Pe nu'bu to'o dí hā'mba nguenda, nu'bú nú'a dí mā gue'a majuani, ngue'a hingo dí hanse nguenda, go dí hā'be nguenda ma Dada nú'a to'o bá pencagui.

17 Nehe xa t'ofø ja ri leyhu, nu'bu yoho ya ja'i da damajuani ne 'nada nú'a da mañ'u, go gue'a majuani.

18 Nuga dí manse to'ogui, ne ma Dada nú'a to'o bá pencagui, ne'a damajuani to'ogui.

19 Ha nu'á bi 'ñembabi:

—¿Habu bí 'bu ri Dada?

Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'ahu hinguí paçju, hangue nixi ma Dada hinguí pahu. 'Bu gri pahmahu to'oguiga, nehe gri pahmahu ma Dada.

20 Ra Jesu bi mangu njabu nu de mi xahna ya ja'i mbo ra 'me'tsboja ja ra ndanija, pe hinto bi gu nts'ahni ngue'a mri 'beta rá ora'a.

"Hinda za gui mahani habu grá maga"

21 Ha nura Jesu bi yopa 'ñembabi'u:

—Nuga ma ga maga, ha nu'ahu ma gui hyongaguihu pe ya gra jo'o, ne ma gui tuhu gri nduda ri ts'oqui'u, hangue njabu hinda za gui mahani habu grá maga.

22 Ha nuya nda gá xodyo bi 'ñémse'u:

—¿Ha gue ma da hñose 'bu? Hanja ena, "Hinda za gui mahani habu grá maga."

23 Nepu nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu gyá meximhaihu, ha nuga drá mengu mahets'i. Nu'ahu yá meti'ihu nuna ra ximhai, ha nuga hingo rá metigui nuna ra ximhai.

24 Hangue dí xi'ahu gue ma gui tuhu gri nduda ri ts'oqui'u. Ngue'a 'bu hinguí camfriguíhu gue go gueque ngu nú'a stá xi'ahu, ma gui tuhu gri nduda ri ts'oqui'u.

25 Nepu nu'á bi 'ñembabi'a:

—Xicje, ¿to'o'igüe?

Nepu nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Ya stá xi'ahu desde rá mudi to'ogui.

26 Nuga masque jahmā ma'ra te ga xi'ahu de ri 'mūihu ne de nú'a xcá øthu, pe hõnse dí xi'ahu ngu nú'a bi xicagui nú'a to'o bá pencagui, y nu'á mangu majuani.

27 Pe nú'u mi øde, himbi badi gue ra Jesu mi ñā de Ajuā ra Dada.

28 Hangue nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Nu xcri pøtshu Nú'a To'o e bi Nja'i pa gui hyohu, gue'bu ma gui pahu gue go gueque ngu nú'a stá xi'ahu, ne ma gui pahu gue hingo de ma ts'edi sehe nú'a dí øt'e, ngue'a ngu nú'a xa xica ma Dada gue'a dí ma.

29 Ha numa Dada nú'a to'o bá pencagui 'bui con gueque, hinxa hyegase, ngue'a nzantho dí øt'a nú'a dí ho'a.

30 Nu mi mangu njabu ra Jesu, bi gamfribi'a ndunthi ya ja'i.

Nú'u to'o yá batsi Ajuā ne nú'u to'o o ja rá 'ye ra ts'oqui

³¹ Ha nura Jesu bi xipabi nuya xodyo xqui gamfri'a, ne bi 'ñembabi:

—Nu'bu gui sigui gui camfrihu ma noya, nu'bu xi majuani go ma nxadi'ihu.

³² Ne ma gui pahu nú'a majuani, ha nu'bu gui pahu nú'a majuani, ya hingui ma gui 'mēgohe.

³³ Ha nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi'a:

—Nuje go guecje ya ja'iguihe ndu ra Abrá, ha hinhya'mu stá 'mēgohe. ¿Hanja gui ena gue ya hinga ma ga 'mēgohe?

³⁴ Nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Xi majuani dí xi'ahu, nu'a tó'o øt'a ya ts'oqui go gue'a rá 'bēgo ra ts'oqui.

³⁵ 'Nara t'u cohi pa nzantho ja rá ngu, pe 'nara 'bēgo da nja ra pa da bøni da ma.

³⁶ Njabutho nehe Nú'a To'o e bi Nja'i, 'bu da pøñ'a'ihu de ja rá 'ye ra ts'oqui, nu'bu dyá bātsi'ihu Ajuá ne ya hindyá 'bēgo'ihu ra ts'oqui.

³⁷ Nuga dí padi gue nu'ahu yá ja'i'ihu ndu ra Abrá. Pe nu'ahu gui ne gui hyogaguihu ngue'a hingri hohu nú'a dí ma.

³⁸ Nuga dí mangu nú'a xa xicagui ma Dada, ha nu'ahu gui øthu ngu nú'a xa mangu ri dadahu.

³⁹ Ha nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Pe nuje ma dadahe ndu ra Abrá.

Nu'bu nura Jesu bi 'ñembabi'ú:

—'Bu xi majuani go dri dadahmahu ndu ra Abrá, nu'bu gri øthmahu ngu mi øt'a.

⁴⁰ Pe nu'ahu gui ne gui hyogaguihu masque nuga go stá xi'ahu nú'a ra noya xa xicagui Ajuá. ¡Pe ndu ra Abrá himi øt'e ngu gui øthbya!

⁴¹ Nu'ahu gui øthu ngu nú'a øt'a ri dadahu.

Nu'bu nu'ú bi 'ñembabi ra Jesu:

—Nuje hingue to'oraza ma dadahe, 'nada nú'a ma dadahe, go gue'a Ajuá.

⁴² Ha nura Jesu bi 'ñembabi'ú:

—'Bu Ajuá go dri dadahmahu'a, nu'bu gri macjhmahu, ngue'a stá ehe de habu ndí 'bu'be'a. Ngue'a hinstá esc, nu'á go bá pencagui'a.

⁴³ ¿Hanja hingui tso ri mfenihu nú'a dí xi'ahu? Nu'ahu hingui tso ri mfenihu ngue'a hingui ne gui 'yøhu nú'a dí ma.

⁴⁴ Ra ts'ondahi go gue'a ri dadahu, ha nu'ahu go yá bātsi'ihu'a, ne nu'ahu go gui neschu gui 'yøtuabihu nú'a dí ho'a. Ne nu'á go gue'a ra hyote desde ra mudí. Nu'á hønc hat'a ya ja'i ne hinhya'mu xa mangu nú'a majuani. Nuya nc'uamba mañ'a go xa zansc, ngue'a nu'á xi ra c'uamba ne go gue'a ra dada de ya nc'uamba.

⁴⁵ Nu'ahu hingui camfriguihu ngue'a dí mangu nú'a majuani.

⁴⁶ ¿To'o 'na de gue'ahu da zatca 'nara ts'oqui? Jo'o. Nuga dí xi'ahu nú'a majuani. Nu'bu ¿hanja hingui ne gui camfriguihu?

⁴⁷ Nu'a tó'o rá meti Ajuá dí ho da 'yøde nú'a mangu Ajuá. Nu'ahu hingo yá meti'ihu Ajuá, hangue hingri hohu gui 'yøhu nú'a ma.

Ra Jesu ya mi 'bui ante de ra Abrá

⁴⁸ Nepu ya xodyo bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'bu, majuani nu'a dí mañhe gue grá me Nsamaria, ne grí 'ñoui ra ts'ondahi.

⁴⁹ Nu'bu ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Hindrí 'ño'be ra ts'ondahi. Nuga dí nuanu ma Dada, pe nu'ahu hingui nuanu-suguihu.

⁵⁰ Pe nuga hindí mangu njabu pa gui esca ma nsuh, ngue'a 'bui 'na to'o esca ma nsu, ne go ha nguenda'a.

⁵¹ Xi majuani dí xi'ahu, nu'a tó'o øtcagui nú'a dí ma, hinhya'mu da du'a.

⁵² Nu'bu ya xodyo bi 'ñembabi:

—Nubyá ha, dá pahe gue xi majuani grí 'ñoui ra ts'ondahi, ngue'a nu'i gui ena gue nu'a tó'o da 'yøt'a'i nú'a gui ma, hinhya'mu da du. Conque ra Abrá ne yá 'mehni Ajuá bi du.

⁵³ ¿Ha gue go ma'na ja ri nsugue que ndu ma dadahe ra Abrá ne ndu yá 'mehni Ajuá? Xi'a'igüe ¿to'o go grí nhyecuauí?

⁵⁴ Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'bu gra exasc ma nsu, nu'bu hinte dri muui. Numa Dada go gue'a esca ma nsu, nú'a gui emfa gue go gue'a ri Ajuáhu.

⁵⁵ Pe nu'ahu nixi xcá pahu'a. Nuga ha, dí paça'a. 'Bu gra ena gue hindí paça'a, nu'bu gra c'uambahma ngu nu'ahu. Nuga dí paça'a, ne dí øte nú'a ma.

⁵⁶ Ndu ri dadahu ra Abrá mi ne co 'nara johya da hyandgagui ma 'mui nuya pa de ga 'youa ja ra ximhai, ne xi bi johya mi hyandga'a.

⁵⁷ Ha nuya xodyo bi 'ñembabi'a:

—Nixi made nthebe njeya hingui pe'tstho, ¿ne gui ena gue gá hyanda ndu ra Abrá?

⁵⁸ Ha nura Jesu bi 'ñembabi'ú:

—Xi majuani dí xi'ahu, desde ante da 'mui ra Abrá, nuga ya ndí 'bui.

⁵⁹ Hangue nu'ú bi guxa ya do pa da c'anhma'a ngue'a mi nhyecuauí Ajuá. Pe nura Jesu bi 'bampi'ú bi 'ranga madetho de gue'u ne bi bøni de ra ndañija bi ma'a.

9

Ra Jesu bi 'yøthe 'nara 'ñøhø mrá goda ya de mi 'mui

¹ Ra Jesu mi 'yo ja 'nara 'ñu, ne de guehni bi hyanda 'nara 'ñøhø ya mrá goda desde rá 'bui.

² Ha nuyá nxadi bi 'yambabi ne bi 'ñena:

—Xahnate, ¿to'o bi 'yøt'a 'nara ts'oqui pa bi 'mui njani, nuni o rá dada o rá nana?

³ Nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Hingo xa 'yøt'a ra ts'oquini, ni rá dada nixi rá nana pa bi 'mui njani mrá goda. Xa

njabu hõnse pa da hnequi rá ts'edi Ajuá de nú'a ma da t'ø'tuabini.

⁴Núbya ma patho mahyoni ga pɛpa rá 'bɛfi nú'a to'o bá pɛncagui, ngue'a ma da zø ra xuui, ne nu'bú ya hinda za to da mpɛfi.

⁵De núbya dí 'bucua ja ra ximhai go guecagui drá ñot'i dí yø'tua yá mfeni ya ja'i.

⁶Nu mi uadi bi mǎnga njabu'a, bi zo rá jihni ja ra hai ne bi mant'a ts'u ra zi hai pa bi go'tsuabi ja yá da ra goda.

⁷Ne bi 'ñembabi:

—Grí ma bá nxuca ja ra mothe Siloé.
—Nura thuhu'a pøni da 'ñena, xa 'bɛhni.

Nepu nú'á bi ma bá nxuqui, ha nu mi mengui ya mi handi.

⁸Nepu yá 'nangu ne nú'u to'o xqui hyanda ma'met'o gue mrá goda'a bi 'ñembabi'u:

—Go guehni mi hudi mi peti, ¿ha ngue ha?
⁹Ha 'ra mi ena:

—Go guehni.

Ha nu ma'ra mi ena:

—Hina. Pøde rí hñats'i ha, pe hingo guehni.

Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Majuani go guecaguihma.

¹⁰Nu'bá nuya ja'i bi 'yambabi ne bi 'ñembi:
—¿Hanja tsa guí handbya?

¹¹Nu'bú nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Nú'a ra 'ñøhø rá thuhu ra Jesu go gue'a bi gosca ra bøhai ja ma da ne bi 'ñengagui: “Grí ma bá nxuca Siloé.” Nepu nuga dá ma dá nxuqui, hangue 'bestho ra ora'a dá handi.

¹²Ha nu'ú bi 'yambabi ne bi 'ñembi:

—¿Habu bí 'bu'a?

Ne nu'á bi 'ñena:

—Hindí paði.

Ya fariseo bi 'yø'tua ya nt'ani nú'a mrá goda

¹³Nepu nuya ja't'u bi zi'tsua ya fariseo nú'a ra 'ñøhø mrá goda.

¹⁴Ha nú'a ra pa'a ra Jesu bi mant'a ts'u ra hai co rá jihni pa bi go'tsua yá da nú'a ra goda pa bi umba rá thandi, go mrá pa dega tsaya.

¹⁵Nehe ya fariseo bi 'yambabi ra goda hanja xqui nja pa ya mi handi. Ne nu'á bi 'ñembabi'u:

—Nú'a ra 'ñøhø rá thuhu ra Jesu bi gosca ra bøhai ja ma da, ne dá nxuqui, y hangue dí handbya.

¹⁶Ha nu 'raya fariseo bi 'ñena:

—Nú'a ra 'ñøhø'a hinxqui 'ñehe de Ajuá ngue'a hingui jamasu ra pa dega tsaya.

Pe nu ma'ra mi ena:

—Nu'bu 'nadra 'yø'tats'oquihma, hinda za da 'yø'ta nuya ya danga nt'udi nguna.

Ne 'rama'na'ño mi mañ'u.

¹⁷Hangue nu'ú bi yopa 'yø'tua ya nt'ani ra goda ne bi 'ñembabi:

—Xi'a'i, ¿te go guí mangue de nú'a to'o bi xoc'a ri da?

Nu'á bi 'ñena:

—Nuga dí ena gue go gue'a 'nará 'mɛhni Ajuá.

¹⁸Pe nuya ndá gá xodyo'u himi camfri gue go mi gue'a mrá goda ne ya xqui xo yá da, hangue nu'ú bi zompa rá dada ne rá nana.

¹⁹Nepu bi 'yambabi'u ne bi 'ñena:

—¿Ha go gue'a ri t'uhu guí mañhu gue ya mrá goda desde mi 'múi? ¿Hanja handbya 'bu'?

²⁰Ha nurá dada ne rá nana'a bi dadi ne bi 'ñena:

—Dí pahe xá hño gue go gue'a ma t'uhe, ne desde mi 'múi ya mrá goda.

²¹Pe hindí pahe hanja xa za xa hyandibya, nixi dí pahe to'o bi xocua yá da. Ya tsøxa yá jeya'a, go da 'yamfu'a, nu'á da za da xi'asehu.

²²Gue'a bi dadi rá dada ne rá nana nguetho mi tsu yá nda'u, ngue'a nuyá nda'u ya xqui go 'nara cohi gue nu'a tó'o da ma gue ra Jesu go gue'a majuani ra Cristo rá 'mɛhni Ajuá pa e da ndá, nú'á da t'eni de ja ra nija.

²³Hangue nurá dada ne rá nana xqui 'ñena: “Ya tsøxa yá jeya'a, ne da za guí 'yambasehu.”

²⁴Ha nuya ndá gá xodyo bi yopa zohna nú'a mrá goda ne bi 'ñembabi:

—Xøcambeni Ajuá ne xicje nú'a majuani. Ngue'a nuje dí pahe gue nú'a ra 'ñøhø'a to'o xa xoc'a ri da, go gue'a 'nara 'yø'tats'oqui.

²⁵Ha nura goda bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuga hindí paði ua ra 'yø'tats'oqui o hina. Hõnse nú'a dí paði, gue ndrá goda, ha nubyá ya dí handi.

²⁶Ha nu'ú bi yopa 'yambabi'a ne bi 'ñembi:

—¿Te bi 'yø't'a'i nú'a ra 'ñøhø mri xoc'a ri da?

²⁷Nu'bú nu'á bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—Ya stá xi'ahu ne hingui ne gui camfrihu. ¿Hanja guí ne ga yopa xi'ahu ma'na'qui? ¿Ha guí nehue gue ne'a'ihu dyá nxadi'ihu'a?

²⁸Ha nu'ú bi zani'a ne bi 'ñembabi:

—Nu'go rá nxadi'i'a, ha nuje yá nxadigu-
ihe ra Moise.

²⁹Nuje dí pahe gue Ajuá mi ñau ra Moise, pe nura 'ñøhø'a guí ena, hindí pahe habu xqui 'ñehe'a.

³⁰Ha nura goda bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—¿Tengu gue nu'ahu hingui pañu habu xqui 'ñehe, ha nu'á bi xoga ma da!

³¹Ngue'a dí pañu gue Ajuá øtuabi yá t'adi nú'a to'o tsu'a ne ø'tuabi rá paha'a, pe nuyá t'adi ya 'yø'tats'oqui hingui øtuabi.

³²Ngue'a hinhya'mu stá øhu to xa xocua yá da 'nara ja'i nú'a ya mrá goda desde mi 'múi.

³³'Bu nú'a ra 'ñøhø'a hinxqui 'ñehma de Ajuá, hinda za da 'yø'thma njabu'a.

³⁴Ha nu'ú bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'i desde ngá 'bui ya ngrá 'yøt'ats'oqui, y njabu ¿xi ngúí ne guí xancaguihe?
Nepu nu'á bi 'yenga de ja ra nija.

Ra ngoda de rá mfeni 'na

³⁵ Ha nura Jesu bi 'yøde gue xqui t'enga de ja ra nija nú'a mrá goda, bi hyoni, y nu mi yopa zudi bi 'ñembabi:

—Nu'i, ¿ha guí camfribi rá T'u Ajuá?

³⁶ Nu'bú nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Ndada, ¿to'o'a pa da za ga camfri?

³⁷ Ha nura Jesu bi 'ñembabi'a:

—Ya xcá hyandi, ne nú'a to'o guí ñauihya go guese'a.

³⁸ Nu'bú nú'a mrá goda bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i, dí camfri'i.

Ne 'bestho bi ndandíñahmu pa bi nsunda'a.

³⁹ Ne ra Jesu bi 'ñena:

—Nuga stá eheua ja nuna ra ximhai pa ga øt'a ra ts'otbi, pa nu'u tó'o xa ngoda ja yá mfeni, ga xocua yá mfeni pa da badi, ha nu'u tó'o beni gue ja yá mfadi, nja ngu nú'u to'o xa xo yá da, ga japi da ngoda'u.

⁴⁰ Ha 'raya fariseo nú'u mi 'bahuini'a bi 'yøde nú'a te mi mañ'a, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue necje dyá godahe?

⁴¹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'a:

—'Bu gri godahmahahu, nu'bú hingri tuhma ri ts'oquiha. Pe nu'ahú guí eñhu gue guí hanthu, hangue grí tuhri ts'oquiha.

10

Ra Jesu bi mąnga 'nara 'bede de 'nara ngu'ño

¹ Xi majuani dí xi'ahu, nu'a tó'o hingui cat'a ja ra gosthi ngu'ño, ne tonts'a ma'na lado pa da yut'i, go gue'a 'nara be ne 'nara dacate.

² Nú'a to'o taca ya deti, go gue'a ra ma'yo, ne go gue'a cat'a po ja ra gosthi.

³ Nura nsugosthi xoca ra gosthi pa da yut'a ra ma'yo, ha nuya deti pa tuatho rá noya, ha nu'á da zopa yá thuhu nú'u yá meti'a pa da pøni'u.

⁴ Ha nu stí pønga gatho nuyá meti'a, nu'á di 'bet'o ne ma'ti'u, ne nuyá deti di deni'a ngue'a pa tuatho rá noya.

⁵ Ngue'a nuya deti hingui tēna ma'na'ño ra ma'yo, nu'á da ne'tsua ra 'rihi da ma, ngue'a hingui pa tua rá noya'a.

⁶ Ra Jesu bi xipabi'u nuna ra 'bede, pe nu'á himbi zo yá mfeni te mri bōnga nú'a bi xipabi'u.

Ra Jesu go ra hoga ma'yo

⁷ Nepu ra Jesu bi yopa 'ñembabi'u:

—Xi majuani dí xi'ahu, nuga go guecagui drá gosthi habu thogui ya deti.

⁸ Gatho nú'u to'o bá 'bet'o de gueque go gue'u myá be ne myá dacate ngue'a mi ne da hyat'a ma deti pa da deni'u. Pe numa deti

himbi 'yøtuabi nú'a mi mañ'u, ngue'a hingo myá meti'u.

⁹ Nuga go guecagui drá gosthi. Nu'a tó'o da yut'a ja nuna ra gosthina da mpøhø, ne nu'á da nja ngu 'nara zi deti di cat'i di pøni pa da ñuni.

¹⁰ 'Nara be bí ehe hønse pa da mpe, ne pa da hñote, ne pa da huata ra taxo. Pe nuga stá ehe pa ga umba yá te ya ja'i, ne nura te'a go 'nara hoga te pa nzantho.

¹¹ Nuga go guecagui drá hoga ma'yo, ngue'a 'nara hoga ma'yo da unga rá te po rá ngue yá deti.

¹² Pe 'nara ma'yo 'meço nú'a su ya deti hønse pa da hñanga rá thaha, nu'á 'bu da hyanda 'nara mi'ño bra 'ñehe pa e da za ya deti, nu'á da ne'tsua ra 'rihi da ma ne da zopa ya deti ngue'a hingo yá meti y hingo xi majuani yá ma'yo'u. Ha nura mi'ño da pent'i 'raya deti, ha nu ma'ra habaraza da nxani'u.

¹³ Njabu nú'a ra ma'yo 'meço da nest'ihi da ma ngue'a hingui tu rá mui de ya deti ngue'a nú'a 'nara 'beçotho.

¹⁴⁻¹⁵ Nuga go guecagui drá hoga ma'yo. Ngu paçagui ma Dada ne dí paça'a, njabu nehe dí paði ma deti ne nu'á paçagui nehe, ngue'a ma metiga'u, ne ma ga unga ma te po rá ngue'u.

¹⁶ Nehe 'bui ma'ra ma deti nú'u hingyá mengu de nuna ra ngu'ño, ne nu'á mahyoni ga tsi nehe. Ne nu'á da 'yøscagui nu xcrá zofo, ne da 'ñehe'u, ne njabu da 'nadra taxo ne da 'nadra ma'yo, y nura ma'yo'a go guecsegi.

¹⁷ Ajuá ma Dada xi ri maçagui ngue'a ma ga unga ma te pa ga tu, ha nu xcrá tu, ma ga yopa nte ma'na'qui.

¹⁸ Pe hinto ma da hñaga ma te, ma ga tuse. Dí ha ra ts'edi pa ga tuse, ne dí ha ra ts'edi pa ga yopa nte ma'na'qui. Njabu bá 'beçagui ma Dada.

¹⁹ Ha nuya xodyo 'rama'na'ño mi mąnga ma'na'qui'u ngue'a bi 'yøde te mi mąnga ra Jesu.

²⁰ Ndunthi de gue'u bi 'ñena:

—Nuní 'ñoui ra ts'ondahi ne xa 'be rá mfeni. ¿Hanja guí øxhu nú'a te ma?

²¹ Ha nu ma'ra mi ena:

—Nuya noya mani hingyá noya dega ts'ondahi. ¿Ha gue ra ts'ondahi da za da xocuhma yá da 'nara goda?

Ya nda gá xodyo himbi ne bi gamfri ra Jesu

²² Ne nuni Jerusale ja bi t'øt'ni 'nara ngo, ne nú'a ra ngo'a gue'a 'nara feni de nú'a ra pa bi yopa 'na'yo ma'na'qui ra ndanija nú'a xqui yopa thani. Ha nuya pa'u myá pa dega tse.

²³ Ha ra Jesu mi 'yoni ja ra porta nú'a mrá thuhu Salomó, go 'namrá porta nú'a ra ndanija'a.

²⁴ Ha nuya nda gá xodyo bi 'yent'a made-tho'a ne bi 'yambabi:

—¿Ha'mu ma gui hñubga ma muíhe? 'Bu xi majuañi go gue'e grá Cristo rá 'mehni'i Ajuá pa gui nda, xi da xicje majuañi pa ga pahe.

²⁵ Nu'bu ra Jesu bi dātuabi'u ne bi 'ñembi:

—Ya stá xi'a'íhu ne nu'ahú hinxcá camfriu. Nuya 'befi dí pefi de rá thuhu ma Dada, go gue'u udi to'ogui.

²⁶ Pe nu'ahu hinguí camfriu nguetho hingo ma deti'íhu, ngu ya stá xi'ahu.

²⁷ Numa detiga øde nú'a dí ma, ne nuga dí paça'u, ne nu'ú tengagui.

²⁸ Nuga dí umbabi'u ra te pa nzantho, ne hinhya'mu da 'medi, nixi hinto da zingagui de ma 'ye.

²⁹ Numa Dada nú'a to'o xa 'racagui'u, ma'na ja rá ts'edi de gatho, ne hinda za to da zinbabi'u de rá 'ye'a.

³⁰ Nuga ne ma Dada dí 'natho'be.

³¹ Nu mi ña njabu nura Jesu, nuya nda gá xodyo bi yopa gaxa ya do pa xa hyohma dega nc'ahni'a.

³² Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Ndunthi ya hoga 'befi stá øt'e ja ri thandihu nú'u xpá 'ñehe de ma Dada. ¿Nda'a de gue nú'u ya 'befi stá øt'e hinxá hño pa gui ne gui c'ancahu?

³³ Nu'bu nu'ú bi dadi ne bi 'ñena:

—Hinga po rá ngue 'nara hoga 'befi dí ne ga c'an'ahé, hønse ngue'a guí haçuabi rá nsu Ajuá, ngue'a nu'i 'nagrá 'ñøhø nguje ne gri nhyeçuai Ajuá.

³⁴ Nu'bu ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Xa t'ofu ja ri leyhu gue Ajuá bi zofu ya nzaya nú'u xqui hñuts'i'a, ne bi 'ñembi'u: "Nu'ahu gyá ajuahu."

³⁵ Y nú'a xa t'ofu ja ra Maça T'ofu hinguí tsa to da ma gue hinga majuañi. Ya gue Ajuá bi 'ñembabi gue go ya ajuá nú'u to'o bi hñani rá noya'a,

³⁶ xihma nú'a to'o bi hñuxa Ajuá ne bá pehniua ja ra ximhai, ¿hanja guí mañihu gue haça rá nsu Ajuá ngue'a bi 'ñena gue rá T'u'a?

³⁷ Nuga dí øt'a ya t'øt'e ngu øt'a ma Dada. Pe nu'bu hindi øt'a ngu øt'a ma Dada, oguí camfriguíhu.

³⁸ Pe nuga dí øt'a ya t'øt'e nú'u bí ehe ja ma Dada, hangue masque hingo gui camfriguíhu gue go gueque ngu nú'a stá xi'ahu, go da camfrihu gue nú'u ya t'øt'e dí øt'e bí ehe de Ajuá, pa njabu nehe xi da hñu ri muíhu guí pahu gue Ajuá ma Dada 'bui con gueque ne nuga dí 'bui con gue'a.

³⁹ Nu'bu ya nda gá xodyo ma'na'qui bi 'ramanu pa xa gahma'a, pe nu'á bi ma'a, himbi za te bi 'yøtua'u.

⁴⁰ Nepu nura Jesu bi mengui pa ri'nandi ra dathe Jordá habu mi øt'a ra sistehe ra Xuua ma'met'o, ne ja bá 'buhni'a.

⁴¹ Ne ndunthi ya mengu de guehni bi ma bá c'a'tsi ne mi eñ'u:

—Nura Xuua hinte ma danga nt'udi bi 'yøt'e, pe gatho nú'a bi xicju de ra Jesu, majuañi xa njabu.

⁴² Y ja guehni ndunthi ya ja'i bi gamfri gue ra Jesu go mi gue'a xpá mehna Ajuá pa da nda.

11

Rá du ra Lasaro

¹ Y de mi 'buhni ra Jesu ri'nandi ra dathe Jordá, gue'bu mri hñenga 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Lasaro mrá me Betania nuni habu mrá mengu nehe ra Maria ne ra Marta nú'u myá nju'a.

² Nú'a ra Maria mrá nju nura Lasaro go gue'a bi go'tsuabi ra hoga hñu ja yá ua ra Jesu, nepu bi o'tuabi co yá stá'a.

³ Nú'u ya 'behña mri ncu bi mempa ra noya ra Jesu gue da t'embi:

—Ma zi Hmu'i, nú'a ri hmaði di hñeni.

⁴ Ha nu mi sipabi ra Jesu njabu, bi 'ñena'a:

—Nú'a ra hñeni'a hingue xi pa da du'a. Xa njabu pa da hnequi rá nsunda Ajuá, ne da hnequi rá nsunda rá T'u Ajuá po rá ngue'a.

⁵ Ha nura Jesu xi mri maði gatho nú'u hñu mri ncu.

⁶ Masque myá hmaði'u ne bi 'yøde gue ra Lasaro mri hñeni, pe ra Jesu hinga 'bestho bi ma, bá 'buhntho má yo pa habu mi 'bui'a.

⁷ Nepu ja 'mefa nú'a bi 'ñembabi yá nxadi:

—Maha pa Judea ma'na'qui.

⁸ Ha nuyá nxadi bi 'ñembabi:

—Xahmate, guí nu ya nda gá xodyo de guehni ja maha'mu mi ne xa hyo'a'i dega nc'ahni. ¿Ha nu'i guí ne gui yopa mani ma'na'qui?

⁹ Nepu nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi'u:

—¿Ha hinguí pahu pe'tsa 'ret'amayoho ora cada ra pa? Y nu'a tó'o da 'ño dega pa hinda hñaxa 'nara mfe'tse, ngue'a zø ra ñot'i ja ra ximhai, go gue'a nú'a to'o øt'ua rá paha Ajuá ne hinxa juatatho ra 'befi nú'a bi umbi.

¹⁰ Pe nu'a tó'o da 'ño dega xuuí da hñaxa ra mfe'tse ngue'a otho ra ñot'i, go gue'a nú'a to'o hinguí øt'ua bí paha Ajuá.

¹¹ Mi uadi bi mangu njabu ra Jesu ne bi 'ñembabi'u:

—Ma amigohu ra Lasaro bí aha, pe nuga ma ga mani pa ga a de rá t'aha.

¹² Ha nuya nxadi bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'íhe, 'bu aha, nu'á ma da ñani.

¹³ Pe nura Jesu mi ma gue xqui du ra Lasaro, ha nu'ú mi hu yá muí gue mi ma de ra t'ahatho.

¹⁴ Nu'bu ra Jesu bi xipabi'u de nú'a xqui nja ne bi 'ñena:

—Ra Lasaro xa du.

15 Ne nuga xi drí johya ngue'a dá njo'oni ora mi hñeni, ngue'a go 'nara hño pa gue'ahu, ngue'a po rá ngue'a ma'na ma gui camfriguihu. Maha, ma ga c'a'tshu'a.

16 Nepu nura Toma nú'a mi t'embi ra Go, bi 'ñemba yá minxadiui:

—Maha nehe pa grá tuhú mahyεgui con guehni.

Ra Jesu da guxa nú'x xa du ne da umba ra te

17 Ha nu mi zonga ra Jesu ja ra hnini Betania, bi sipabi gue ya mi pe'tsa goho ma pa xqui t'agui ra Lasaro.

18 Ha nura zi hnini Betania mi guetbu Jerusale mi pe'tsa ngu hñu kilometro rá ñabu.

19 Ha xi ndunthi yá mixodyoui xqui ma da c'a'tsa ra Marta ne ra Maria pa da hñu'mba yá mui ngue'a xqui du yá cu'u.

20 Ha nu mi 'yøde ra Marta gue ya mi ma da zonga ra Jesu ja yá ngu'u, bi ma bá thádi, pe nura Maria bi gotritho ja rá ngu.

21 Nepu ra Marta bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, nu'bu gri 'buhmaua hinxa duhma ma cu.

22 Pe masqué, nuga dí pađi gue gatho nú'a te gui apabi Ajuá, nu'á da 'ra'a'i.

23 Ha ra Jesu bi 'ñembabi:

—Ri cu ma da nangui de rá du.

24 Nepu nura Marta bi 'ñembabi:

—Dí pađi gue ma da nangui de rá du nú'a ra pa de ra ngaxhmai stí nanga gatho nú'a ma'ra xa du.

25 Nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nuga ga juxa nú'x xa du ne ga umbabi'u ra te. Nu'á tó'o da gamfrigui, masque xa du, nu'á ma da nja rá te.

26 Ne nu'a tó'o 'bui ne camfrigui, hin-hya'mu da du. Xi'i, zha gue gui camfri njabu?

27 Nepu nura Marta bi 'ñembabi:

—Haha, ma zi Hmu'i, nuga dí camfri gue go gue'e grá Cristo, rá T'u'i Ajuá, go gue'e ndi töp'a'ihē pa gui 'ñehe nuua ja ra ximhai.

Ra Jesu bi nzoni habu mi t'agui ra Lasaro

28 Ha ngu mi manga njabu ra Marta, 'bestho bi mengui pa bá umba nt'øde ra Maria rá cu, ne bi xipi zi njante pa hinto da 'yøde ma'ra, ne bi 'ñembabi:

—Xa zø ra Xahnate bí töp'a'i 'na.

29 Ha nu mi 'yøde'a bi dāma 'mai ne bi ma bá c'a'tsi'a.

30 Ne nura Jesu hinxqui yat'atho mbo ra hnini, ja bi gotritho habu xqui ma da dađi hmaha ra Marta.

31 Ha nuya xodyo nú'x mi 'buhni ja rá ngu ra Maria mi hu'mba rá mui, ngu xi bi hyandi'u gue ra Maria bi dāma 'mai ne bi bōni de rá ngu, nu'á bi dēni ne mri 'ñembabi'u 'na ngu 'na:

—Nuni rí ma da nzoni habu bí t'agui rá cu.

32 Nepu ra Maria bi zōni habu mi 'bu ra Jesu, y ngu bi hyandi bi ndandiñahmu ja yá ua'a ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, nu'bu gri 'buhmaua hinxa duhma ma cu.

33 Ha nu mi hyanda ra Jesu gue ra Maria xi mi zoni ne nu'x ya xodyo mbra 'ñoui mi zoni'u nehe, nu'bú nu'á bi nts'omi ne bi du rá mui.

34 Nepu bi 'ñena'a:

—¿Habu xcá aguihu'a?

Ha nu'ú bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'ihē, maha ma ga u't'ahe.

35 Nepu ra Jesu bi nzoni.

36 Ha nuya xodyo bi 'ñēmse'u:

—A, xi mri mađihma.

37 Pe 'ra de gue'u bi 'ñena:

—Nuni go guehni bi xocua yá da nú'a ra goda. ¿Ha hinxa zahmá xa 'yø'te nehe pa hinxa duhma ra Lasaro?

Ra Jesu bi guxa ra Lasaro de rá du

38 Ha nura Jesu bi yopa du rá mui, nepu bi zōni habu xqui t'agui ra Lasaro. Xqui th'i'tsi ja 'nara cats'i, ne mi jot'i co 'nara xingdo.

39 Ha ra Jesu bi 'ñena:

—Hñacju ra do.

Ha nura Marta nú'a mrá cu nú'a xqui du bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, ya strá nxa ngue'a ya pe'tsa goho ma pa de xa du.

40 Ha ra Jesu bi 'ñembabi ra Marta:

—¿Ha gue hinstá xi'a'i gue nu'bu gui camfri ma gu hyandua rá nsunda Ajuá?

41 Nepu nuya ja'i bi hñaca nú'a ra do xqui jot'a ra nt'agui. Nepu nura Jesu bi nōts'e pa mahets'i ne bi 'ñena:

—Ma Dada'i, dí 'ra'a'i ra jamadi ngue'a xcá 'yøde nú'a stá a'a'i.

42 Nuga dí pađi nzantho gui øde nú'a dí a'a'i. Pe dá manga njabu po rá ngue ya ja'i 'bucua con gueque, pa njabu da za da gamfriyu gue go gue'e xcá pεcagui.

43 Ha mi uadi bi 'yapa Ajuá njabu, nepu bi ña nts'edi bi 'ñena:

—¡Lasaro, bá pōni!

44 Ha ra Lasaro 'bestho bá pōni mi 'bant'a yá 'yε ne yá ua co 'raya xani dutu, ne mi 'bant'a rá ñaxu co ma'na ra dutu. Ha ra Jesu bi 'ñembabi ya ja'i:

—Xo'tuah ya xani dutu.

Ya ndá gue xodyo bi 'ñu'ti pa hanja da za da gu ra Jesu

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 Nu'bú nú'x ya xodyo mri 'ñoui ra Maria mi hyanda nú'a bi 'yø'ta ra Jesu, ndunthi de gue'u bi gamfri'a.

46 Pe 'ra bi ma bá xipabi ya fariseo nú'a te xqui 'yø't'e'a.

47 Nu'bú nuya ndá gá macja ne ya fariseo bi 'yø'ta 'nara hmunts'i ne bi 'ñena:

—¿Te ga øthø? Ngue'a nura 'ñhø'a xi øt'a ndunthi ya danga nt'udi.

⁴⁸ Nu'bu ga hoptahu njabu, gatho ya ja'i da gamfri'a, ne 'mefa da 'ñehe ya me Nroma da hñanga ma njahu ne da zinga ma ja'ihu.

⁴⁹ Pe 'na de gue'u mrá thuhu ra Caifá mrá danga ndá gá macja nú'a ra jeya'a, nú'a bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu hinte ri fadihu.

⁵⁰ ¿Ha hinguí pahú gue ma'na xá hño da du 'nada ra 'ñhø pa hinda du gatho ya ja'i, pa njabu hinda 'medi ya ja'i mengu ma haihu?

⁵¹ Pe nú'a ra Caifá himbi bense nú'a bi má. Pe ngue'a mrá danga ndá gá macja nú'a ra jeya'a, Ajuá bi umbabi nuya ya noya, hangue bi má gue ra Jesu mi ma da du po rá ngue ya me Judea.

⁵² Y hingue hønse po rá ngue ya menguni, pe nehe pa gatho yá bñtsi Ajuá nú'u xa nxani haburaza de ra ximhai, pa da 'natho'u.

⁵³ Hangue de gue'bu bi 'ñu'ti'u pa hanja da hyohma'u ra Jesu.

⁵⁴ Hangue ra Jesu ya himbi sigui bi 'ño haburaza pa bi ñá ja yá thandi ya xodyo, ne bi ma de guehni Judea pa ja 'nara t'uca hnini rá thuhu Efraí, guetbu habu ja 'nara 'yo'mtha, ne ja bá 'bøhuini yá nxadi.

⁵⁵ Ha ya mi ma da dat'a ra pa de ra pascua 'nará ngo ya xodyo, y ndunthi ya ja'i de haburaza ya zi t'uhnni bi ma Jerusale ante ra ngo pa da nt'axqui ngu myá nzai'u.

⁵⁶ Ne go gue'u mi 'yo mi hongra ra Jesu, y de mi 'buhni ja ra ndanija, mri 'ñémse'u:

—¿Te guí beñhu? ¿Ha gue hinda 'ñecua ja ra ngo'a 'bu?

⁵⁷ Ha ya ndá gá macja ne ya fariseo xqui manda gue nu'bu to'fo da badi habu di 'yo'a da xipabi'u, pa da gu nts'ahni'a.

12

'Nara 'behñá bi go'tsua 'nara njots'i ja yá ua ra Jesu nuni Betania

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Y mri 'be'rato ma pa da dat'a ra ngo de ra pascua, nura Jesu bi ma pa Betania habu mi 'bu ra Lasaro nú'a xqui gats'i de rá du.

² Y ja bi t'ø'tuani 'nara nt'oxi ra Jesu. Ra Marta go mrá møxmexa, ne nura Lasaro mi huhuini ra Jesu ja ra mexa co ma'ra ya ja'i.

³ Nepu ra María mri hñá nde litro ra hoga ñuni mi 'ra'ta ra nardo ne xi mri muui ndunthi, ne bi go'tsuabi ja yá ua ra Jesu, nepu bi o'tuabi co yá stá, ne bi mfont'a nú'a ra ñuni gatho mbo ra ngu.

⁴ Nu'bú ra Juda Iscariote nú'a mrá t'u ra Simu ne 'namrá nxadi ra Jesu, ne go gue'a mi ma da da'a, bi 'ñena:

⁵ —¿Hanja himbi 'ba nú'a ra hoga ñuni'a xi xá maði? Xa za xa 'bahma po hñu nthebe denario, ne nura boja'a xa thecuahma ya zi hyoyo.

⁶ Nura Juda bi má njabu ngue'a mrá be, ne ngue'a go mi pe'tsa ra ncubojá ne mi ju nú'a go mi ne de ja ra buxa, ne hingue xi majuani mri hueca ya hyoya'a.

⁷ Pe nura Jesu bi 'ñembabi ra Juda:

—Ote guí xipabi. Nuni bi goscagui nuna ñuni ja ma ua pa nura pa'a de ma nt'agui.

⁸ Ngue'a nuya hyoya nzantho ma da 'mai con gue'ahu, pe nuga hinga nzantho ma ga 'buiua con gue'ahu.

Ra nt'u'ti pa dra thohma ra Lasaro

⁹ Nepu xi ndunthi ya xodyo bi sipabi gue ra Jesu mi 'buhni Betania, ne bi ma'u pa bá c'a'tsi'a, y hingue hønse pa da c'a'tsa ra Jesu, nehe pa bá handa ra Lasaro nú'a xqui guxa ra Jesu de rá du.

¹⁰ Nu'bú nuya ndá gá macja bi 'ñu'ti pa da hyohma ra Lasaro nehe.

¹¹ Ngue'a po rá ngue ra Lasaro ndunthi ya xodyo xqui 'uegue de gue'u ne bi gamfri'u ra Jesu.

Ra Jesu bi yut'i ja ra hnini Jerusale

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Ha nurá hyax'a gatho ya ja'i nú'u xqui ma ra ngo de ra pascua nuni Jerusale bi 'yøde gue ra Jesu mi ma da zøni de guehni.

¹³ Ne nu'ú bi doca ya denthí ne bi ma bá thadi ra Jesu ne mi manta'u mi ena:

—¡Xá nsunda Ajuá! ¡Ajuá da japi nuni to'fo bá ehe de rá thuhu'a! ¡Ajuá da japi nuni ma Ndahu nú'u dyá me Israelhu!

¹⁴ Ha nura Jesu bi zadi 'nara zi t'ubru ne bi tøgue'a pa bi nja ngu nú'a xqui t'ofu ja ra Maça T'ofu habu ena:

¹⁵ Oxqui ntsuhá, nú'ahu gyá menguhú Sióñ; ndi, hyanthú, xa 'ñepu ri Ndahú, bra tøgue 'nara zi t'ubru.

¹⁶ Ha nuyá nxadi hinga 'bestho ra ora'a bi zo yá mfeni hanja xqui njabu. Pe nú'bu mi yopa nte ra Jesu ne bi yopa menga mahets'i, nu'bú há, bi beni yá nxadi gue xqui t'ofu njabu de gue'a, ne xqui njabu ngu nú'a xqui t'ofu.

¹⁷ Nú'u ya ja'i mi 'buhni nura ora'a ra Jesu bi xipa ra Lasaro da bøni de ra nt'agui ne bi gats'i de ra du, nu'ú xqui 'yonga ra 'bede de nú'a xqui hyant'u.

¹⁸ Hangue ndunthi ya ja'i xqui bøni de ra hnini pa bá thadi ra Jesu ngue'a xqui 'yøde de nú'a ra danga nt'udi xqui nja.

¹⁹ Nepu ya fariseo mri 'ñémse'u:

—¡Ha ngue dí xi'ahu gue hinda za te gui 'yøthu! Ndi, gatho ya ja'i di denini, hinda za to da zamiyu.

'Raya me Grecia mi hongra ra Jesu

²⁰ Nehe 'raya me Grecia xqui ma Jerusale ja nú'a ra ngo pa da xøcambeni'u Ajuá.

²¹ Y nú'u ya me Grecia bi ma bá tsadi ra Lipe nú'a mrá me Betsaida de ra hai Galilea, ne bi 'ñembabi:

—Ndada, dí nehmahe ga ñahe co ra Jesu.
²² Nepu bi ma nura Lipe bá xipabi ra Andre, ne ri yoho'u bi ma bá xipa ra Jesu.

²³ Ha ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:
 —Ya bi zø ra ora pa da du Nú'a To'o e bi Nja'i ne da yopa menga pa mahets'i.

²⁴ Xi majuani dí xi'ahu, 'bu 'nara nda dega trigo 'be'tsitho ne hinda 'bot'a ja ra hai, hinda nxandi. Pe nu'bu xa 'bot'i, ma da unga ndunthi ra sofo.

²⁵ Nu'a tó'o da maði rá te, ma da 'bedi, pe nu'a tó'o hingui maði rá te nuua ja ra ximhai, nú'a go gue'a ma da me'tsa rá te pa nzantho.

²⁶ Nu'a tó'o da mepcagui, mahyoni da dengagui, y nu habu ga 'buiga da 'mahni nehe. Ha nu'a tó'o da mepcagui, ma Dada ma da 'ñe'tsua rá nsu.

Ra Jesu bi ma de rá du

²⁷ Nubyá xi dí tu ma mui. ¿Te ma ga apa Ajuá ma Dada? ¿Ha ga xipa njaua: “Ma Dada'i, ñangagui de nú'a ma ga thogui nuna ra orabya”? Pe hinda za ga embi njabu, ngue'a pa guehna stá ehe.

²⁸ Ma Dada'i, 'yø't'e nú'a go ri paha pa dra nsunda'i ri thuhu.

'Bestho ra ora'a bi nt'øde 'nara noya de mahets'i nú'a bi 'ñena:

—Ya stá øt'e ne ma ga yopa øt'a ma'na'qui.

²⁹ Ha nura hmuntsja'i mi 'bahni ra ora'a bi 'yøde nú'a ra noya de mahets'i, ne 'ra bi 'ñena gue mi 'nara ngani, ha nu ma'ra mi ena gue 'nara enxé bi zofo'a.

³⁰ Nepu nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:
 —Hingo po rá ngueque xa nt'øde nú'a ra noya, hønse po rá ngue'ahu.

³¹ Nubyá nú'u ya meximhai hinda ne da gamfrigui ma dra t'e'mbabi pa dra castiga'u, ne ma dra thacuabi rá ts'edi ra ts'ondahi nú'a ri nda ja nuna ra ximhai.

³² Nuga ma dra ts'utagui maña ja 'nara ponza pa da thogagui, y nu sta t'øtque njabu, ma da gamfrigui ndunthi ya ja'i po rá ngue ma du.

³³ Nu'a bi mangan njabu pa da fadi te ma du mi ma da du'a.

³⁴ Nepu nuya ja'i bi dadi ne bi 'ñena:
 —Nu'i guí ena gue go gue'e Nú'a To'o e bi Nja'i, ne nuje ndí hu ma muihe gue go guet'a ra Cristo nú'a mi ma da mehna Ajuá pa da nda. Pe nu'i guí ena gue mahyoni ma dra ts'uta maña ja ra ponza Nú'a To'o e bi Nja'i. Pe nura ley ma gue ra Cristo ma da 'mui pa nzantho. Nu'bú ¿te rá 'befi Nú'a To'o e bi Nja'i? ¿Ha go gue'a nú'a mi ma da mehna Ajuá pa da nda?

³⁵ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:
 —Nuga drá ñot'i dí yo't'a ri mfenihu. Pe ya ts'utho ya pa dí 'bui con gue'ahu. Hangué mientra dí 'bui con gue'ahu, tengaguihu, pa hingui njahu ngu nú'a to'o bi zu ra 'bexuui,

ngue'a nu'a tó'o 'yo ja ra 'bexuui hingui padi habu ri ma.

³⁶ De dí 'buiua pa ga yo't'a'ihu, camfriguihu, pa njabu dyá me'ti'ihu ra ñot'i.

Ha nu mi uadi bi mangan njabu ra Jesu, bi 'uegue de gue'u bi ma bá 'bui habu hinda badi'u.

Hanja ya xodyo himbi gamfri ra Jesu

³⁷ Masque ra Jesu xqui 'yø't'a ndunthi ya danga nt'udi ja yá thandi nuya xodyo, pe nu'ú himbi gamfri.

³⁸ Bi njabu ngu nú'a xqui 'yofo ra badi Isaia habu ena:

Ma zi Hmu'i, ¿to ja gue'a xa gamfri ma noyahu?

¿To ja gue'a xa gamfri'i ngue'a xcá 'yø't'a ya danga nt'udi?

³⁹ Nu'ú himi tsa da gamfri ngue'a bi njabu ngu nú'a xqui 'yofo ra badi Isaia ja ma'na ra xeni habu ena:

⁴⁰ Ajuá bi go'tua yá da'u ne bi japi bi megui yá mfeni,

pa himbi hyandi co yá da,
 nixi bi badi co yá mfeni,
 pa himbi ñobri'u ne pa njabu nuga himbi za dá pøhø'u.

⁴¹ Ra Isaia bi mangan njabu de ra Jesu ngue'a xqui hyandua rá nsunda'a, hangué mi ma de gue'a.

⁴² Masque njabu, pe asta 'raya nda ga xodyo nehe bi gamfri gue ra Jesu go gue'a xpá mehna Ajuá pa da nda, pe nu'ú hinto bi xipabi ngue'a mi tsu ya fariseo da 'yeni'u de ra nija.

⁴³ Ngue'a nu'ú ma'na mi ne da pønga yá hmi ja yá thandi ya ja'i que ja rá thandi Ajuá.

Ya ja'i tuda yá ts'oqui ngue'a himbi gamfri nú'a bi mangan ra Jesu

⁴⁴ Ra Jesu bi ña nts'edi ne bi 'ñena:
 —Nu'a tó'o camfrigui, hingue hønse camfriguiga, nehe camfri nú'a to'o bá pencagui.

⁴⁵ Ne nu'a tó'o handga ma 'mui, ja ra uenda handua rá 'mui nú'a to'o bá pencagui.

⁴⁶ Nuga go guecagui drá ñot'i stá eheua ja ra ximhai pa nuto gatho da gamfrigui ga pøni de ja ra 'bexuui.

⁴⁷ Nu'a tó'o øde nú'a dí ma, ne hinda ne da 'yø't'e, nuga hingo ma ga e'mbi pa da ma ja ra nidu, ngue'a nuga stá ehe pa ga pøhø ya ja'i, hingue pa ga e'mbi da ma ja ra nidu.

⁴⁸ Nu'a tó'o hingui numansugui ne hingui ne da gamfri nú'a dí ma, go gue'a ma da t'e'mbi pa ja ra nidu, ne nuga noya go gue'a ma da 'y'e'mbi nú'a ra pa de ra ngaxhmai.

⁴⁹ Ngue'a nuga hinstá bense nú'a dí ma. Ma Dada nú'a to'o bá pencagui go gue'a xa 'bepcagui pa ga xi'ahu nú'a bi xiqui.

⁵⁰ Ne dí padi gue nú'u ya noya xa 'bepqui ga ma go gue'u unga ra te pa nzantho. Hangué dí xi'ahu ngu nú'a xa xicagui ma Dada.

13

Ra Jesu bi xucua yá ua yá nxadi

¹ Nura pa ante ra ngo de ra pascua, ra Jesu mi pađi gue ya xqui zø ra ora pa da ma de guecua ja ra ximhai pa da yopa mengui habu bí 'bu Ajuá rá Dada. Nu'á nzantho bi pađi nú'a to'o yá meti'a, ne xi ra dangui rá hmate bi me'tsuabi'u.

² Ha ra Jesu bi nt'oxiui yá nxadi. Ha ra ts'ondahi ya xqui yut'a ja rá mfeni ra Juda Iscariote nú'a mrá t'u ra Simu, pa da da ra Jesu.

³ Ha ra Jesu mi pađi gue bá ehe de habu mi 'buhui Ajuá rá Dada pa da 'mucua ja ra ximhai, ne mi pađi nehe gue ya mi ma da yopa mengui pa da 'mahui'a. Nehe mi pađi gue Ajuá rá Dada ya gatho xqui 'yent'ua ja rá 'ye'a.

⁴ Hangué nu'á bi 'mai de ja ra mexa habu mri nt'oxi'u ne bi hñaca rá pat'i ne bi ngut'a 'nara nt'ot'ye.

⁵ Ne bi xit'a ra dehe ja 'nara nsu'ye, ne bi mudi bi xucua yá ua yá nxadi. Nepu mi o'tuabi co nú'a ra nt'ot'ye mri ngut'i'a.

⁶ Ha nu mi ma da xacuabi yá ua ra Pedro, ra Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, zha gue go ma gui xuga ma uaga?

⁷ Ha nura Jesu bi pađi ne bi 'ñembabi:

—Nubyá hingui tsa da zo ri mfeni nú'a dí ø't'e, pe 'mefa ha, ma gui pađi.

⁸ Nura Pedro bi 'ñembabi:

—Nu'i hinhya'mu ma gui xuga ma uaga.

Ha nura Jesu bi pađi ne bi 'ñembabi:

—Nu'bu hinga xuc'a ri ua, hinte guí pe'tsi de gueque.

⁹ Nu'bu ra Pedro bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, nu'bu, hingue hønse ma ua gui xugagui, xuga ma 'ye ne ma ñaxu nehe.

¹⁰ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nú'a to'o ya xa nxaha, ya hinga mahyoni da yopa nt'axca ma'na'qui, hønse da sucua yá ua, ngue'a ya xá nt'axi gatho rá ndo'yo. Ha nu'ahu ya xá nt'axi'ihu, masque hinga gatho'ihu.

¹¹ Nu'á mi pađi to'o mi ma da da'a, hangué bi 'ñena gue hinxmá nt'axi gatho'u.

¹² Ha nu mi uadi bi xucua yá ua'u, bi yopa hñuxa rá pat'i ne bi hñudi ma'na'qui ja ra mexa ne bi 'ñembabi'u:

—¿Ha tso ri mfenihu nú'a stá ø't'a'ihu?

¹³ Nu'ahu guí enju go gueque ri Xah-nateguihu ne ri Hmuguihu. Nú'a guí enju gue'a majuaní, ngue'a ha, go guecagui.

¹⁴ Hangué ngue'a núga ri Hmuguihu ne ri Xah-nateguihu ne stá xuc'a ri uahu, hangué nu'ahú nehe rí 'ñep'ahu gui nxucua uahu 'na ngu ma'na.

¹⁵ Dí ut'a'ihu njabu pa ne'ahu da za gui 'yøthu ngu nú'a stá ø't'a'ihu.

¹⁶ Xi majuaní dí xi'ahu, 'nara 'bego hingo ma'na ri manda'a que rá hmu, nixi 'nara 'mehni hingo ri manda'a que nú'a to'o xa mehni.

¹⁷ Nu'bu gui pahu nú'a dí xi'ahu, ne 'bu gui 'yøthu, nu'bu gui njapihu.

¹⁸ Pe hindí ma de gatho'ihu, ngue'a dí pa'a'ihu nú'ahu stá huan'a'ihu pa dua nxadi'ihu, ne stá huan'ahu pa da njabu ngu nú'a mangua ra Maca T'ofu habu ena: "Xa gugui dega ncontra nú'ase to'o stá ñu'me."

¹⁹ 'Bedi da njabu ngu nú'a stá xi'ahu, pe nubyá dí xi'ahu nú'a te ma da nja, pa nu stí njabu, da za gui camfrihu gue go gueque ngu nú'a stá xi'ahu.

²⁰ Xi majuaní dí xi'ahu, nu'a tó'o da numansu ma 'mehni, go gueque numansugui; ne nu'a tó'o da numansugui, go numansu nú'a to'o bá pøncagui.

Ra Jesu bi ma gue ra Juda ma da da'a

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Ha nu mi mangua njabu ra Jesu, bi du rá mui, ne bi xipabi yá nxadi te mri bonga nú'a mi ma, ne bi 'ñena:

—Xi majuaní dí xi'ahu, 'na de gue'ahu ma da dagagui.

²² Ha nuya nxadi bi nu'tua da'u ngue'a himi pađi to'o 'na de gue'u nú'a mi mañ'a.

²³ Ha 'nara nxadi nú'a xi mrá hmađi ra Jesu, ja mi huhni ja rá hyo'a.

²⁴ Y nura Pedro bi 'ñutua ra seña nú'a ra hmaça nxadi pa da 'yambabi ra Jesu to'o'a.

²⁵ Nepu nú'a xqui nchama guetbu ja rá tiñá ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿To'o 'na de guecje, ma zi Hmu'ihé?

²⁶ Ha nura Jesu bi pađi ne bi 'ñena:

—Nú'a to'o ga umba ra c'athuhme go gue'a.

Nu'bu nú'a bi po'mba ra thuhme ne bi umbabi ra Juda Iscariote nú'a mrá t'u ra Simu.

²⁷ Ha nura Juda mi hñanga nú'a ra c'athuhme gue'a ra ora bi yut'a ra Satá ja rá mfeni'a pa da 'yø'tua rá 'befi. Nepu nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nú'a guí beni gui 'yø't'e, 'yø't'e 'bestho.

²⁸ Pe ni 'na de gue nú'u mi huhni ja ra mexa himbi zo yá mfeni hanja bi xipabi njabu'a.

²⁹ Ngue'a nura Juda go mi pe'tsa ra ncaboja, hangué 'ra de gue'u mi hu yá mui gue ra Jesu xqui xipabi gue da ma da danga te mahyoni pa ja ra ngo, o pa da umbi te da umba ya hyoya.

³⁰ Ne ngu xi bi hñanga nura c'athuhme, 'bestho bi bøni. Ne ya xmá 'mexuui ra ora'a.

Ra 'ra'yo hmandá

³¹ Ha nu mi bonga ra Juda, bi 'ñenga ra Jesu:

—Nubyá ma da hnequi rá nsunda Nú'a To'o e bi Nja'i po nú'a ma da thogui. Ne po rá ngue'a ma dra nsunda Ajuá.

³² Nepu Ajuá ma da umba rá nsu pa di mahyeguiuí yá nsu, ne ma da 'yot'e 'bestho. ³³ Ma zi t'u'ihu, ya hinga ma ga 'bui ndunthi con gue'ahu. Ma gui hyongaguihu, ne ngu stá xipa ya ndá gá xodyo, njabu nehe di xi'ahabya: Hinda za gui mahani habu grá maga.

³⁴ Nubyá 'nara 'ra'yo hmada dí tsoc'ahu: Mádihu 'na ngu ma'na, nja ngu stá ma'a'ihu, njabu nehe gui mádihu 'na ngu ma'na.

³⁵ 'Bu gui mádihu 'na ngu ma'na, nu'bú njabu da badi gatho ya ja'i gue majuaní ma nxadi'ihu.

Ra Jesu bi ma gue ra Pedro ma da goni'a
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Ha nura Pedro bi 'ñembabi:
—Ma zi Hmu'i, ¿habu ma gui ma?
Ha nura Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:
—Hinda za ga meuibya habu grá maga. 'Mefa ha, ma gui mani.

³⁷ Ha nura Pedro bi 'ñembabi:
—Ma zi Hmu'i, ¿hanja hinda za ga meuibya? Nuga masque ga tu por gue'e.

³⁸ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:
—¿Ha gue ma gui tugue po rá nguecagui? Xi majuaní dí xi'a'i, ma gui congagui hñu'qui ante da mafi ra menja.

14

Ra Jesu tsixcahu pa habu bí 'bu Ajuá ra Dada

¹ Ne ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi:
—Oguí tu ri muihu. Nu'ahu gui camfrihu Ajuá ma Dada, hangue camfriguihu nehe.

² Nuni habu bí 'bu Ajuá ma Dada xi bí ja ndunthi ya ngu. Nu'bu di othohma, ya stá xi'ahmahu. Nuga ma ga ma pa ga hoc'a'ihu habu ma gui 'buhu.

³ Ne xcrá ma pa ga hoc'a'ihu habu gui 'buhu, ma ga yopa pengui pa ga tsix'a'ihu pa gui 'buhu habu ma ga 'buca.

⁴ Ne gui pahu habu ma ga maga, ne gui pahu ra 'ñu.

⁵ Nu'bú nura Toma bi 'ñembabi:
—Ma zi Hmu'i, hindí pahe habu ma gui ma, ¿ne gui enje gue dí pahe ra 'ñu?

⁶ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:
—Nuga go guecagui drá 'ñu, ne drá majuaní, ne drá te. Hinda za to da zoni habu bí 'bu ma Dada 'bu hingo ga tsixca.

⁷ 'Bu xcá paçjhmahu, xcá pahmahu ma Dada nehe. Ne desde nubya gui pahu'a, ne xcá hyanthu'a.

⁸ Ha nura Lipe bi 'ñembabi:
—Ma zi Hmu'ihé, 'ñutcahe Ajuá ra Dada, ne ya con guet'a.

⁹ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—¿Ha hincá pacaguitho, nuge Lipe? Y ya ot'a ndunthi ya pa stá 'ñohu. Nu'a tó'o xa hyandgagui xa hyanda Ajuá ma Dada nehe. Nu'bú ¿hanja gui engaguihu gue ga u't'a'ihu Ajuá ra Dada?

¹⁰ ¿Hu hinguí camfri gue dí 'natho'be Ajuá ma Dada? Nuga hinstá bense nú'a dí xi'ahu, nixi nú'u ya 'befi dí pefi hingo dí pefi de guecse. Numa Dada to'o dí 'natho'be go gue'a ot'e gatho, ne go rá 'befise'a.

¹¹ Camfrihu gue nuga dí 'natho'be Ajuá ma Dada. Pe nu'bu hinguí camfrihu nú'a dí ma gue dí 'natho'be'a, camfrihu po nú'u ya 'befi sté pefi.

¹² Xi majuaní dí xi'ahu, nu'a tó'o da gamfrigui, ne'a ma da me ya 'befi ngu nú'u dí pefi, ne ma'na dya dangui ma da mefi'a nguetho nuga ma ga yopa pengui pa ga 'bu'be ma Dada.

¹³ Ne gatho nú'a te ma gui 'yapabihu ma Dada de ma thuhuga, ma ga ot'a ri nt'adihu, pa dra nsunda ma Dada po rá ngueque rá T'ugui.

¹⁴ Hangue nu'araza te gui 'yadihu ja ma thuhu, nuga ga 'ra'ahu.

Ra Jesu bi ñagui ma dua pehna ra Maça Ndahi

¹⁵ 'Bu grí maçaguihu, 'yothu nuya hmada dí 'bep'a'ihu.

¹⁶ Ne nuga ma ga apabi Ajuá ma Dada da men'ahu ma'na nú'a to'o da hñup'a ri muihu, ne nu'á da men'ahu pa da 'mai nzantho con gue'ahu, y nu'á go gue'a ra Maça Ndahi nú'a to'o manga majuaní.

¹⁷ Ne ya ja'i nú'u hingyá gamfri hinguí tsa da hñani'a, ngue'a nu'á hinguí padi to'o'a, ne hinguí tso yá mfeni'u tengu'a. Pe nu'ahú gui pahu'a ngue'a nu'á 'bui con gue'ahu, ne ma da 'mai ja ri corasohu.

¹⁸ Hangue njabu nuga hinga ma ga tsoc'ashe, ma ga yopa pengui ma'na'qui pa ga 'bui con gue'ahu.

¹⁹ Ne 'bestho ma da zø ra ora ya ja'i nú'u hingyá gamfri ya hinda ma da hyandgaa ngue'a pa gue'u ma ga njo'o, pe nu'ahú ha, ma gui hyandgaguihu ngue'a ma ga 'bui con gue'ahu. Y nuga ma ga yopa nte, hangue ne'ahu ma gui pe'tshu ra te pa nzantho ngue'a dí tega.

²⁰ Ha nu xcrá njabu, ma gui pahu gue dí 'bu'be ma Dada, ne nu'ahu gui 'buhu con gueque, ne nuga dí 'bui con gue'ahu ja ri corasohu.

²¹ Nu'a tó'o ot'a ya hmada nú'u dí ma, nú'á go gue'a ri maçagui. Ha nu'a tó'o ri maçagui, ma Dada ri madi'a, nequi ga madi'a ne ga utuabi tengu ma 'mai.

²² Nu'bú ra Juda, pe hingue nura Juda Iscariote, bi 'ñembabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, çhanja hønseguihe ma gui utcaguihe tengu ri 'mai, ha nu ma'ra ya ja'i hina?

²³ Nu'bu'á ra Jesu bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Nu'á tó'o ri macagui ma da 'yotca nú'a dí ma, ne ma Dada da ma'di'a, ne nuga co ma Dada ga e'be ne ga 'buhe 'nadbú con gue'a.

²⁴ Nu'á tó'o hingui macagui, hingui otca nú'a dí ma. Y nú'a guí øhu dí ma, hindí mansega, numa Dada nú'a to'o bá pncagui go gue'a mañ'a.

²⁵ Dí xi'ahu njabu núbya de dí 'buiho con gue'ahu.

²⁶ Pe ra Maca Ndañi nú'a ma dua pehna ma Dada de ja ma thuhu pa da 'mai con gue'ahu ne da hñup'a ri maihu, nu'á ma da 'ñu't'a'ihu gathu, ne ma da ben'a'ihu gathu ngu nú'a stá xi'ahu.

²⁷ Dí ne gui 'buhu ne rá entho nsinque ra dumai, hangue dí 'ra'ahu ra humai, gue'a ngu 'nara tsogui dí tsoc'ahu. Y nú'a ra humai dí 'ra'ahu, hingue ngu nú'a dí unga ya meximhai. Hangue oxqui tu ri maihu, nixi gui ntsuhu.

²⁸ Nu'ahu ya stá xi'ahu gue ma ga ma, ne ma ga yopa pengui pa ga 'bui con gue'ahu. 'Bu gri macjhmahú, nu'bu'á xcá johyahmahú nu ndá xi'ahu gue ma ga ma habu bí 'bu ma Dada, ngue'a nu'á go ma'na ha ra ts'edi de gueque.

²⁹ Nubyá dí xi'ahu nú'a dí 'betho da nja, pa nu stí nja, ma gui beñhu, pa njabu ma'na gui camfriguihu.

³⁰ Ya hinga ma ga 'bui ndunthi con gue'ahu pa ga ñahu, ngue'a xa 'ñepu ra ts'ondahi nú'a ri nda de nuna ximhai, pe nu'á hingui ha ra ts'edi pa te da 'yotcagui.

³¹ Nuga ma ga hoptho da 'yotque nú'a te xa 'ye'mgagui, pa njabu da badi gathu ya ja'i gue dí ma'di ma Dada, ne dí ø'e ngu nú'a xa 'bepcagui'a. 'Baihu, maha.

15

Ra 'bai gá obxi ne yá mai

¹ Nepu ra Jesu bi 'ñembabi yá nxadi: Nuga dí nja ngu 'nara hoga 'bai gá obxi, ha numa Dada nja ngu nú'a to'o pe ra ua'obxi.

² Nu'á tó'o 'bui con gueque go gue'u nja ngu ya mai de nura hoga 'bai gá obxi'a. Ne gathu ya mai nú'a hingui unga yá fruta, nú'a to'o pe ra ua'obxi da zequi'u. Pe nu'u di unga yá fruta, nu'á da moqui'u pa ma'na da unga yá fruta.

³ Nu'ahu ya xá nt'axi'ihu po nura noya stá xi'ahu.

⁴ 'Buihu con gueque, ne nuga ga 'bui con gue'ahu. Ngu 'nara mai hingui tsa da unse yá fruta 'bu hingui tøgue ja rá 'bai, guí njahabu nehe, hinda za gui uñhu ri frutahu 'bu hingui 'buhu con gueque.

⁵ Nuga go guecagui drá 'bai gá obxi, ha nu'ahu go gyá maihu. Nu'á tó'o 'bui con gueque, ne nuga con gue'a, go gue'a da unga ndunthi ya fruta, ngue'a nsinque de gueque hinda za te gui 'yothu.

⁶ Nu'á tó'o ya hingui 'bui con gueque, nja ngu ya mai xa ts'equi, da 'yot'i, nepu da hmunts'i gathu pa dra thot'a ja ra tsibi, da nzø.

⁷ 'Bu xi gui 'buhu con gueque, ne 'bu ma noya da 'yoda ja ri mfenihu, nu'bu'á 'yaphu Ajuá gathu nú'a go gui nehú ne nu'á da 'ra'ahu.

⁸ 'Bu gui uñhu ndunthi ra fruta, nu'bu'á da hnequi rá nsunda ma Dada, ne njabu ma go dua nxadi'ihu.

⁹ Ngu ma Dada macagui, njabu nehe dí ma'a'ihu. Oxqui 'ueguehu de ma hmate.

¹⁰ Nu'bu'á gui 'yothu nuya hmada dí 'bep'ahu, nu'bu'á guí 'buhu ja ma hmate, ngu nuga stá ø'tua yá hmada ma Dada ne dí 'bu ja rá hmate'a.

¹¹ Dí xi'ahu njabu pa da nja ma johya ja ri corasohu, ne pa hinhya'mu da 'me ri johyahu.

¹² Nu'á ma hmada dí 'bep'ahu: Mádiñu 'na ngu ma'na ngu stá ma'a'ihu.

¹³ Nu'á tó'o da du po rá ngue yá amigo, go gue'a ma'na ja rá hmate ra dangui de gathu.

¹⁴ Ha nu'bu'á gui 'yothu nú'a dí 'bep'ahu, nu'bu'á go ma amigo'ihu.

¹⁵ Hangue ya hindí hant'ahu ngu 'nara 'bego, ngue'a 'nara 'bego hingui padi te pe rá hmu. Y nubyá dí hant'ahu ngu ma amigo'ihu, ngue'a stá xi'ahu gathu nú'a xa xicagui ma Dada.

¹⁶ Nu'ahu hingo xcá huancahu, nuga go stá huan'a'ihu, ne stá hux'a'ihu pa gui maha habu ga pen'a'ihu, ne pa gui uñhu ra fruta nú'a hinhya'mu da thegue. Ne nú'a te gathu gui 'yapabihu ma Dada de ja ma thuhu, nu'á da 'ra'a'ihu.

¹⁷ Hangue nu'á dí 'bep'a'ihu, mádiñu 'na ngu ma'na.

Nú'u hingyá gamfri utsa ra Jesu, nehe utsa nú'u to'o camfri'a

¹⁸ 'Bu da utsa'ihu ya ja'i, beñhu gue go 'met'o bi utsaguiga'u.

¹⁹ Nu'bu'á dyá meti'ihu hmahá ra ximhai, nu'bu'á ya meximhai di ma'a'ihu ngu ma'di yá mimeximhaiui. Pe nu'ahu hingyá meti'ihu ra ximhai ngue'a nuga stá huan'a'ihu ne stá 'uec'a'ihu de ya ts'ot'ø't'e de ra ximhai. Hangue por gue'a ya ja'i di utsa'ihu.

²⁰ Oxqui ma gui pumfrihu nú'a stá xi'ahu, gue 'nara 'bego hingo ma'na ja rá nsu que rá hmu. Nu'á tó'o xa utsagui da utsa'ihu nehe, ha nu'á tó'o xa 'yotca nú'a stá ma, nehe da 'yot'a'ihu nú'a gui mañhu.

²¹ Pe nú'á to'o ma da ʔsa'i'hú ngue'á guí camfriguihú, nú'á ma da 'yò't'a'i'hú njabú ngue'á hingui pàdi'ú nú'á to'o bá pencagui.

²² 'Bú hinstá ehehma ne hinstá zofohma ya ja'i, nu'bú nu'ú hinte ma ts'oqui di tuhma'ú. Pe nuga dá ehe, ne dá zofó'ú. Hangue nubyá nu'ú tu ya ts'oqui ne hinda za te ma da dadi'ú.

²³ Nu'á tó'o ʔtsagui, ʔtsa ma Dada nehe.

²⁴ Nuga dá ʔt'a ya danga nt'udi ja yá thandi'ú, nú'ú hinhya'mú to'o ma'na xa 'yò't'e. Pe masque njabú nu'ú himbi ne bi gamfrigui, hangue nubyá tu yá ts'oqui. Ne masque bi hyanda nuya danga nt'udi'ú, bi ʔtsagui ne bi ʔtsa ma Dada nehe.

²⁵ Bi njabú pa da nja ngu nú'á xqui t'ofó ja yá ndaxjua ley'ú: “Masque hinte ma ts'oqui stá ʔt'e, pe nu'ú bi ʔtsagui.”

²⁶ Pe ma ga pen'a'i'hú ra Măca Ndăhi pa da 'măi con gue'ahú ne da hñup'a ri muihú. Nu'á ma da 'ñehe de Ajuá ra Dada, ne mąnga majuañi, ne ma da xi'ahú de gueque.

²⁷ Ne'ahú ma guí xiphú ma'ra ya ja'i de gueque ngue'á desde rá mudi xcá 'buhú con gueque.

16

¹ Dí xi'ahú njabú pa hingui 'ueguehú de gueque nu xcrí thohú ya nt'atsate.

² Ma da t'eñ'a'i'hú de ja ya nija. Nehe ma da nja ra pa gue 'bú to'o da hyo'ahú da beni gue supa rá 'bėfi Ajuá.

³ Nu'á ma da 'yò't'ahú njabú ngue'á hinxa bacagui'ú nixi xa bą ma Dada.

⁴ Dí xi'ahú njabú pa nu stí zò ra pa da njabú, da za guí beñhú gue ya stá xi'ahú.

Rá 'bėfi ra Măca Ndăhi

Nurá mudi hindá xi'ahú nú'á te ma da nja ngue'á mi 'bėtho pa ga ma.

⁵ Pe nubyá ma ga yopa pengui ga 'bú'be nú'á to'o bá pencagui, ne ni 'na de gue'ahú hingui angahú habú drá ma.

⁶ Pe go guí tu ri muihú ngue'á dí xi'ahú njabú.

⁷ Pe dí xi'ahú majuañi gue pa gue'ahú ma'na xá hño ga ma, ngue'á 'bú hinga ma, hinda 'ñe ra Măca Ndăhi pa da 'măi con gue'ahú ne da hñup'a ri muihú, pe nu xcrá ma, ma ga pen'ahúua'á.

⁸ Ha nu stí zò'á ma da zopa yá mfeni ya ja'i pa da badi'ú gue xi tu ya ts'oqui, ne hanja da za da 'mú xá hño, nehe da badi'ú gue Ajuá ma da 'yò't'a ra ts'utbi.

⁹ Nú'á ra Măca Ndăhi'á ma da 'ñutuabi'ú gue xi tu ya ts'oqui ngue'á hingui camfrigui'ú.

¹⁰ Nehe nu'á ma da 'ñutuabi'ú hanja da 'măi'ú xá hño, ngue'á nuga ya ma ga ma pa ga 'bú'be ma Dada ne nu'ahú ya hingui ma guí hyandgahú.

¹¹ Y nu'á ma da 'ñutuabi'ú gue Ajuá ma da 'yò't'a ra ts'utbi, ngue'á nu'á ya xa hñacua rá ts'edi ra ts'ondahi nú'á di ndą ja nuna ra ximhai.

¹² Ja ma'ra te ga xi'ahmahú, pe nubyá hinga ma ga xi'ahú ngue'á hinda za guí padihú gatho.

¹³ Pe nu stí zò ra Măca Ndăhi, ma da 'ñu't'ahú pa guí pahú gatho nú'á majuañi, nguetho nu'á mąnga majuañi, ne hinda ma da manse nú'á da mą, nu'á ma da xi'ahú gatho nú'á ma da xipabi Ajuá ma Dada, ne ma da xi'ahú nú'á te ma da nja.

¹⁴ Ne ma da 'yò't'e pa da hneca ma nsunda, ngue'á ma da xi'ahú ngu nú'á te ga xipabi.

¹⁵ Nuga, nu'á dí mą, dí mą ngu nú'á xica ma Dada, hangue dí eñ'ahú gue ra Măca Ndăhi ma da xi'ahú ngu nú'á ga xipi.

Nura dumăi da mpąnga johya

¹⁶ Ya ma da zò ra ora ya hingui ma guí hyandgahú, nepú hints'ú ya'á ma guí yopa hyandgahú ma'na'qui, ngue'á ma ga yopa pengui habú bi 'bú ma Dada.

¹⁷ Nepú rayá nxadi bi 'ñėmse'ú 'na ngu 'na: —¿Te ri bənga nú'á bi xicjani nu mi mą: “Ya ma da zò ra ora ya hingui ma guí hyandgahú, nepú hints'ú ya'á ma guí yopa hyandgahú ma'na'qui, ngue'á ma ga yopa pengui habú bi 'bú ma Dada”?

¹⁸ Ne nu'á mi 'ñėmse'ú:

—¿Te ri bənga nuya ya noya xicjani: “Ya ma da zò ra ora”, ne “hints'ú ya'á”? Hingui tso ma mfenihú nú'á bi mąni.

¹⁹ Ha nura Jesu bi batho gue mi ne'ú da 'yambabi hmaĥa, hangue nú'á bi 'ñėmbabi'ú:

—¿Ha gue grí 'ñánbahu te ri bənga nú'á stá eñ'ahú gue ya ma da zò ra ora ya hingui ma guí hyandgahú, nepú hints'ú ya'á ma guí yopa hyandgahú ma'na'qui?

²⁰ Xi majuañi dí xi'ahú, nu'ahú ma guí nzoñhú ne ma guí tu ri muihú, pe ya ja'i nú'ú hingyá gamfri da johya'ú. Ma da du ri muihú, pe nuri dumuihú ma da mpąnga johya nu xcrí yopa hyandgahú ma'na'qui.

²¹ Ma guí njahú ngu 'nara 'bėhñá ma da 'mú rá batsi pe'tsa xica ągui ngue'á ya xa dat'a rá pa, pe nu stí uadi da 'mú rá batsi, nu'á ya da pumfri ya ągui ne da johya'á ngue'á ya bi dá nximhai 'nara bątsi.

²² Guí njahubú nehe, guí tu ri muihú, pe nuga ma ga yopa pengui ga 'bui con gue'ahú, ne njabú ma xi guí johyahu, ne hinto da hñac'ahú nura johya'á.

²³ Ha nuya pa'ú ya hinte ma nt'ani ma guí 'yangahú. Xi majuañi dí xi'ahú, nú'á te gatho guí 'yapabihú ma Dada de ja ma thuhu, nu'á ma da 'ra'ahú.

²⁴ Hinte xcá 'yapthohú Ajuá ma Dada de ja ma thuhu. 'Yaphú y nu'á da 'ra'ahú, pa njabú nzantho xi da nja ri johyahu.

Ra Jesu bi ntate de ra ximhai

²⁵ Nú'a stá xi'ahú, stá xi'ahú ngu 'nara 'bede. Pe ma da zø ra pa gue ya hinga ma ga xi'ahú njabú, pe ma ga xi'ahú de ma Dada co ya noya nú'u 'bestho da za gui padihú.

²⁶ Ha nuya pa'u ma gui 'yaphú ma Dada de ja ma thuhu, y hinga mathoni go ga api pa da 'ra'ahú nú'a te gui 'yaphú.

²⁷ Ngue'a ma Dada xi ma'a'ihú, ngue'a guí macaguihú ne xcá camfriguihú gue stá ehe de habú ndí 'bu'be'a.

²⁸ Ndí 'bu'be ma Dada ne stá ehe pa gue-cua ja ra ximhai, ne nubyá ma ga ma de guecua ja ra ximhai pa ga yopa pengui ma'na'qui nuni habú bí 'bu ma Dada.

²⁹ Nu'bu' nuyá nxadi bi 'ñembabi:

—Nubyá há, ya tso ma mfenihe xá hño nú'a guí má, ngue'a ya hinte grí hyecuabi nú'u ya noya guí má.

³⁰ Nubyá há, dí pãhe gue guí patho gatho, hangue hinga mahyoni to da 'yan'a'i 'nara nt'ani. Hangue dí camfrihe gue Ajuá bá peñ'a'i.

³¹ Ha nura Jesu bi dátuabi ne bi 'ñembabi: —¿Ha gue ya guí camfrihe?

³² Pãhú gue ma da zø ra pa ne majuani nubyá ya xa zøhø, ma gui nxanihú ne ma gui penjá ja ri nguhú 'na ngu 'na, ne ma gui hyegasehú, pe nuga hinga ma ga 'busega, ngue'a dí 'bu'be ma Dada.

³³ Dí xi'ahú njabú pa da za gui 'buhú te rá 'ñentho nsi ra dumai ngue'a guí camfriguihú. Nuua ja ra ximhai ma gui thohú ya thogui, pe oxqui tu ri muihú, dá nja ri ts'edihú pa gui ts'etihú, ngue'a nuga ya stá ntãte de nuna ra ximhai.

17

Ra Jesu apa Ajuá rá Dada po yá nxadi

¹ Mi uadi bi mangu njabú ra Jesu, nepu bi nòts'e pa mahets'i ne bi 'yapa Ajuá rá Dada, bi 'ñena:

—Ma Dada'i, ya bi zø ra ora. 'Yøt'e pa da hnequi ma nsunda núga ri T'ugui, ne pa njabú necá ga øt'e pa da hnequi ri nsunda nehe.

² Ngue'a nu'i xcá 'yentc'a ja ma 'ye gatho ya ja'i de ra ximhai, pa ga umbabi ra te nzantho nuto gatho xcá 'raqui.

³ Nú'u to'o pe'tsa ra te nzantho go gue'u padí gue go gues'e'i grá 'nat'a Ajuá majuani, ne pãcagui núga drá Jesucristo xcá pãcagui.

⁴ Nuga stá øt'e pa bi hnequi ri nsunda nuua ja ra ximhai, ngue'a ya stá juat'a ri 'befi nú'a gá 'bepcagui ga pefi.

⁵ Nubyá, ma Dada'i, 'yøt'e pa nu xcrá yopa mabú, da yopa hnequi ma nsunda ngu nú'a ndí pe'tsi nú'bu ndá 'buhuibú nú'bu mi othotho ra ximhai.

⁶ Núyu to'o xcá huahni de ra ximhai ne xcá 'racagui, ya stá utuabiyú to'o'igüe ne tengü

ri 'mai. Nuyú go ri metiyú ne xcá 'racaguiyú, ne nuyú xa 'yøt'e ngu mangu ri noya.

⁷ Nuyú ya padí gue gatho nú'a dí pefi ne nú'a dí má go xcá 'bepcagui.

⁸ Ngue'a stá xipabiyú nú'a xcá xicagui, ne nuyú xa gamfri, ne xa bađi gue xi majuani stá ehe de habú ndí 'buhui, ne xa gamfri gue go gue'e xcá pãcagui.

⁹ Nuga dí a'a'i gui suyu, hingo dí a'a'i pa gui su nú'u ya ja'i hingyá gamfri, hõnsé dí a'a'i gui su núyu xcá 'racagui, ngue'a go ri metiyú.

¹⁰ Ne gatho nú'a xcá 'racagui go ma metiga, ne gatho nú'a ma metiga go ri meti nehe, ne gatho nú'a ri metigue go ma metiga nehe. Mahyegui ma metihú. Ne ma nsunda dí hnequi ja guehyú.

¹¹ Ngu guí padí gue nuga ya hinga ma ga 'bucua ja ra ximhai, ngue'a ma ga mabú pa habú guí 'bui. Pe nuyú há, ma da gohi. Ma mãca Dada'i, jamasu co ri ts'edi núyu to'o xcá 'racagui, pa njabú da 'nathoyú ngu dí 'nathoui.

¹² De stá 'bucua ja ra ximhai stá jama-sugayú co ri ts'edi pa hinxa 'uegueyú. Stá su núyu xcá 'racagui, ne hinto ma'na de guehyú xa 'medi, nsøctho nú'a to'o dí 'ñepi da 'medi pa da njabú ngu mangu ra Mãca T'ofø.

¹³ Nubyá ma ga mabú habú guí 'bui. Pe de dí 'bucua jo ja ra ximhai, dí a'i go gui subyayú, pa njabú nuyú da me'tsa ra Johya ja yá coraso ngu nú'a dí pe'tsca.

¹⁴ Nuga stá xipabiyú ri noya, pe nuya ja'i nú'u hingyá gamfri dí utsayú ngue'a nuyú ya hingyá meti ra ximhai, ngugui nehe hingo rá metigui ra ximhai.

¹⁵ Hindí a'a'i pa gui tsits'i de guecua ja ra ximhai, nu'a dí a'a'i, ñaniyú de ra ts'ondahi.

¹⁶ Nuyú ya hingyá meti ra ximhai, ngugui nehe hingo rá metigui ra ximhai.

¹⁷ Hange dí a'a'i gui utuabiyú ri noya, pa njabú da 'uegueyú de gatho nú'a xá nts'o ja ra ximhai, ngue'a nuri noya gue'a majuani.

¹⁸ Ngu xcá pãcaguiua ja ra ximhai, njabú nehe dí pehniyú pa da ma gatho ja rá ngani ra ximhai pa da mangu ri noya.

¹⁹ Nuga dí huts'i ga unga ma te po rá nguehyú ngue'a dí øt'a'i nú'a go ri paha, pa njabú neheyú da 'yøt'a'i ri paha ngue'a nuyú padí nú'a majuani.

²⁰ Hindí a'a'i pa sehýú, dí a'a'i nehe pa nuto gatho ma da 'yøde nú'a da manyú, ne da gamfrigui,

²¹ pa da 'natho'u ngu dí 'nathoui, ngue'a nu'i ma Dada'i guí 'bui con gueque ne nuga dí 'bui con gue'e. Ne dí a'a'i pa nú'u ne nuju ga 'nathohú, pa njabú gatho ya ja'i ja ra ximhai da gamfri gue go gue'e xcá pãcagui.

²² Ngu xcá 'yøt'e pa bi hneca ri nsunda ja ma 'mai nuua ja ra ximhai, njabú nehe stá øt'e pa da hneca ri nsunda ja yá 'mai'u, pa njabú da 'natho'u nehe ngu dí 'nathoui.

²³ Nuga dí 'bui con gue'u ne nu'i guí 'bui con gueque, y njabu da 'natho'u, pa njabu gatho ya ja'i ja ra ximhai da za da badi gue go gue'e xcá pencagui ne grí madi'u nehe ngu grí macagui.

²⁴ Ma Dada'i, ya nguí macagui desde nú'bu mi othofo ra ximhai, ne 'nada ra nsunda habu ndí 'bahui. Nubyá nú'u to'o xcá 'racagui dí ne da mabu nú'bu habu grá ma, y nú'bu ma dí hyanda ma nsunda nú'a ya ma ga yopa hani ma'na'qui.

²⁵ Ma hoga Dada'i, nuya ja'i hingyá gamfri hingui padi to'o'i, pe nuga ha, di padi to'o'i, ne nú'bu xcá 'racagui padi gue go gue'e xcá pencagui.

²⁶ Stá utuabiyu to'o'igie ne tengu ri 'mui, ne ga sigui ga utuabi, pa njabu ngu grí macagui, neheyu da me'tsa nú'a ra hmate'a ja yá coraso, ne nuga ga 'bui con guehyu.

18

Briju nts'ahni ra Jesu

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Ha nu mi uadi bi mangu ra Jesu njabu, bi ma de guehni co yá nxadi ne bi 'rani ja 'nara hñe rá thuhu Cedró, pa bi zoni'u ja 'nara uaza, nepu ja bi yut'ini'u.

² Ha nura Juda nú'a bi da ra Jesu, ya mi padi nú'a ra uaza, ngue'a ndunthi ya 'mi'qui xqui mani'a co ra Jesu ne ma'ra yá nxadi, mi munts'ini'u.

³ Nu'bu ra Juda bi zixa 'na hmunts'i ya soldado ne 'raya gants'ahni nú'u xqui mehna ya ndá gá macja ne ya fariseo, ne ja bi mani'u ja ra uaza mri hña ya ñot'i ne con te da hñotehma.

⁴ Pe nura Jesu gatho mi patho nú'a te mi ma da t'ò'tuabi'a, hangue bá pòni de ja ra uaza pa bi ntheu'u, ne bi 'yambabi'u:

—¿To'o guí hoñhu?

⁵ Ha nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Ra Jesu nú'a ra me Nasare.

Nu'bu nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Go guecagui.

Ne ra Juda nú'a to'o bi da'a mi 'bahuini ya soldado ne ya gants'ahni.

⁶ Ha ngu bi uadi bi mangu ra Jesu gue go mi gue'a, nu'bu nú'á bi mengui dega xatha ne bi dagui ja ra hai.

⁷ Nepu nura Jesu bi yopa 'yambabi'u ne bi 'ñembabi:

—¿To'o guí hoñhu?

Ha nu'á bi 'ñena:

—Ra Jesu nú'a ra me Nasare.

⁸ Ha ra Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Ya stá xi'ahu gue go guecagui. 'Bu go gueque guí hongaguihu, oxqui juhu ni 'na de nú'bu drí 'ño'be.

⁹ Ra Jesu bi mangu njabu pa da nja ngu nura noya xqui mañ'a: "Ni 'na hindá 'bedi de nú'bu xcá 'racagui."

¹⁰ Nu'bu nura Simu Pedro mri hña 'nara mahuai, ha bi c'o'tsi ne bi dacua rá gu de ra 'ñei rá 'bego ra danga ndá gá macja. Y nú'a ra 'bego'a mrá thuhu ra Malco.

¹¹ Nu'bu ra Jesu bi 'ñembabi ra Pedro:

—Oguí ò't'a njabu, pe'tsa ri huai. Majuani ma ga tho ra thogui, ngue'a gue'a rá paha Ajuá ma Dada.

Ra Jesu bi ts'ixa ja rá thandi ra danga ndá gá macja

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Nepu nuya soldado co yá ndá ne co ya gants'ahni nú'u xqui mehna ya ndá gá xodyo bi mih'i'u ra Jesu ne bi du'ti.

¹³ Rá madi bi ts'its'i'a habu mi 'bu ra Anás, ngue'a nú'a go mrá ndòhña ra Caifá nú'a to'o mrá danga ndá gá macja de nú'a ra jeya'a.

¹⁴ Nura Caifá go gue'a xqui ma ne xqui xipa ya ndá gá xodyo gue mri 'ñepi honda 'na da du po rá ngue ya ja'i.

Ra Pedro bi ncøni gue himi padi ra Jesu

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Ha nura Simu Pedro ne ma'na ra nxadi mri 'befa zi yabatho mi danga ra Jesu. Nú'a rá ñoho ra nxadi mrá mpadi nú'a to'o mrá danga ndá gá macja, hangue nú'a bi yut'a ja ra patio de rá ngu'a habu xqui ju'ta ra Jesu.

¹⁶ Pe nura Pedro bi gohi môte de ra gosthi. Nepu nú'a ra nxadi mrá mpadi nú'a to'o mrá danga ndá gá macja bi bøni ne bi ñau ra 'behña nú'a mrá nsugosthi pa bi thoca ra Pedro mbo.

¹⁷ Nepu nú'a ra 'behña mrá nsugosthi bi 'yambabi ra Pedro ne bi 'ñembabi:

—¿Ha hingo gue'e gá 'ñoui dega nxadi nura dame'a?

Nepu nura Pedro bi dadi bi 'ñena:

—Hina, nuga hina.

¹⁸ Ha nuya 'bego ne ya gants'ahni xqui 'ñu ra tsibi ngue'a xmá tse, ne mi 'bahni mri mpa'ti, ha nehe ra Pedro mi 'bahuini'u mri mpa'ti'a.

Ra danga ndá gá macja bi 'yotua ya nt'ani ra Jesu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Ha nú'a ra danga ndá gá macja bi 'yambabi ra Jesu de yá nxadi ne de rá nt'utuate.

²⁰ Ne nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuga stá ña ja yá thandi gatho ya ja'i, nzantho stá udi ma nt'utuate ja ya nija ne ja ra ndanija habu di munts'a gatho ya xodyo, ne hinstá ña mant'agui.

²¹ ¿Hanja go guí angagui? 'Yambabi to'o gatho xa 'yøde te stá ma. Nú'ú ha, pađi xá hño te stá ma.

²² Ha nu mi manga njabu ra Jesu, 'nara gunts'ahni mi 'bahni bi umba 'nara mpe'ti'a, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue njabu guí thatuabi ra danga nda gá macja?

²³ Nu'bú nura Jesu bi 'ñembabi:

—Nu'bu stá ñama'ñhama, da za gui xiqui te rá 'be'a stá ma xá nts'o. Xi'a gue dá ña xá hño, ¿hanja guí nabgagui?

²⁴ Nepu de gue'a ra Anás bi mehni mi thát'itho pa habu mi 'bu ra Caifá nú'a mrá danga nda gá macja.

Ra Pedro bi yopa ncøni gue himi pađi ra Jesu
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Ha nura Pedro mi 'bahni mri mpa'ti bi t'ambabi ma'na'qui:

—¿Ha hingo gue'e gá 'ñoui dega nxadi nú'a ra 'ñohø'a?

Ha nu'á bi ncøni ne bi 'ñena:

—Hina, nuga hina.

²⁶ Ha mi 'bahni 'nará 'bego ra danga nda gá macja, ne nu'á mi ja te mrá njauí nú'a xqui thacua rá gu, ne nura Pedro go xqui 'yøt'a njabu. Nura 'bego'a bi 'ñembabi ra Pedro:

—¿Ha gue hindá hant'a'ini ja ra uaza con gue'a?

²⁷ Ha nura Pedro bi ncøni ma'na'qui, ne 'bestho nura ora'a bi mafi ra menja.

Ra Jesu bri 'ba'ma ja rá thandi ra Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Hamxuditho bi ts'ixa ra Jesu de ja rá ngu ra Caifá pa habu mi ja rá ts'utbi ra Pilato nú'a mrá gobierhnu, ha nuya xodyo himbi yut'a mbo ra ts'utbi pa njabu hinda nts'oqui'u, ne pa njabu da za da zi ra hñuni de ra ngo dega pascua.

²⁹ Nu'bú ra Pilato bi bonga møte habu mi 'bai'u pa bi 'yambabi'u ne bi 'ñemi:

—¿Te 'be guí ne gui mambabihuni?

³⁰ Nu'ú bi dađi ne bi 'ñembabi:

—'Bu hinte ma ts'oqui xa 'yøthma, nixi stá tsin'ahmahe.

³¹ Ha nura Pilato bi 'ñembabi'u:

—Tsixhu ne go da 'yøtuahu ra ts'utbi ngu nú'a manga ri leyhu.

Ha nuya xodyo bi 'ñena:

—Núje dyá xodyohe hindí pe'tshe ra nsequi pa ga hohe 'nara ja'i.

³² Bi manga njabu'u pa ra Jesu da 'yo ja yá 'ye ya me Nroma, ngue'a nu'ú ha, mi pe'tsa ra nsequi pa da nhyote'u ja 'nara ponza. Hangue bi njabu ngu xqui manga ra Jesu te ma du mi ma da du'a.

³³ Nepu nura Pilato bi yopa yut'i ma'na'qui habu mi ja rá ts'utbi, ne bi zohna ra Jesu pa bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—¿Ha go gue'e grá Ndá de ya xodyo?

³⁴ Ha ra Jesu bi dađi ne bi 'ñena:

—¿Ha gue to xa xi'a'i, o go gui manse?

³⁵ Ha ra Pilato bi 'ñembabi:

—¿Ha gue drá xodyo? Nuya mengu ri hai ne ya nda gá macja go gue'u bá tsi'a'i de guecua. ¿Te xcá 'yøt'e?

³⁶ Nu'bú ra Jesu bi dađi ne bi 'ñena:

—Ma nsu dega nda hingo xa 'raca ya meximhai. Nu'bu go xa 'racjhma'u, nu'bú nú'u to'o gra manda xa ñanjhama de ja yá 'ye ya nda gá xodyo. Pe numa hmandaga hingo mahyegu ngu nú'u jaua ja ra ximhai.

³⁷ Hangue nura Pilato bi 'ñembabi:

—Nu'bú nu'i 'nagrá ndague'bu.

Ra Jesu bi dađi ne bi 'ñena:

—Haha, drá nda ngu ja juadi gá ma. Pa gue'a dá e dá 'buiua ja ra ximhai pa ga xipa ya ja'i nú'a majuani. Nuto gatho camfri nú'a majuani, go gue'u øde nú'a dí ma.

³⁸ Nu'bú ra Pilato bi 'ñembabi:

—¿To ja gue'a pađi nú'a majuani?

Ra Jesu bi secuabi gue da tho

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Ha nu mi manga njabu bi bonga møte pa bá yopa ñauí ya xodyo ne bi 'ñembabi'u:

—Nuga hinte ma ts'oqui dí tsutuabi nuna ra 'ñohø.

³⁹ Numa nzaihu dí pe'tshu dí hec'ahu 'nara 'yofadi núbya de ra ngo dega pascua. Nu'bú, ¿ha guí nehú ga hec'ahu nuni ri Ndáhu nú'ahu gyá xodyohu?

⁴⁰ Ha nu'ú bi mudi bi mafi gatho ne bi 'ñena:

—¡Nuní hina, nura Barraba ha!

Ha nu'á ra Barraba mrá dacate'a.

19

¹ Hangue ra Pilato bi manda bri fet'a ra Jesu.

² Nepu nuya soldado mi 'bahni bi met'a 'nara corona dega 'bini, ne bi hñu'tsuabi ja rá ñaxu ra Jesu ne bi hyete 'nara thenga dutu.

³ Nepu bi 'ñembabi'a:

—¡Bui pa nzantho nu'i ri t'equ'ei rá Ndá'i ya xodyo!

Nepu nu'ú mi umba ya mpe'ti'a.

⁴ Ha nura Pilato bi bonga møte ma'na'qui ne bi 'ñembabi ya xodyo:

—Ndi, dra zin'a'ihua pa gui pahú gue hinte ma ts'oqui dí tsutuabini.

⁵ Ha ra Jesu bi bonga møte mi hu'tsa nú'a ra corona dega 'bini ne mi he nú'a ra thenga dutu. Nepu ra Pilato bi 'ñemba ya xodyo:

—¡Xi 'bacua nuna 'ñohø!

⁶ Ha nuya nda gá macja ne ya gunts'ahni mi mantho'u nu mi hyanda ra Jesu, ne mi eñ'u:

—Nuni drá pont'i, drá pont'i pa da du.

Nu'bu ra Pilato bi 'ñembabi'u:

—Tsixhu, go da bá ponthu, ngue'a nuga hinte ma ts'oqui dí tsutuabini.

⁷ Nepu nuya xodyo bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuje dí pe'tshe 'nara ley, ne nura ley'a ma gue nuni dí 'ñepi da du, ngue'a xa 'ñet'a T'u de Ajuá.

⁸ Ha nu mi 'yode ra Pilato nú'a mi mañ'u, ma'na bi ntsu'a.

⁹ Hangue bi zixa ra Jesu ma'na'qui mbo ja ra ts'utbi ne bi 'yambabi bi 'ñemi:

—¿To'o rá 'mehni'i?

Pe nura Jesu hinte bi dadi.

¹⁰ Hangue ra Pilato bi 'ñembabi'a:

—¿Ha gue hinte guí thadi? ¿Ha gue hingui padi gue dí ha ra ts'edi pa ga pont'a'i o pa ga hec'a'i?

¹¹ Nu'bu nura Jesu bi dadi ne bi 'ñena:

—Ni 'nara ts'edi hingui ha pa da za te gui 'yotcagui 'bu hingo Ajuá da 'ra'a ra ts'edi. Hangue nú'a to'o xa dagagui ja ri 'ye, nú'a go gue'a ma'na tu ra ts'oqui que nu'i.

¹² Hangue desde ra ora'a, ra Pilato mi ne da hycguihma'a, pe nuya xodyo himi tsaya ra hmafi ne mi ena'u:

—¡Nu'bu nu'i gui hycgui nú'a ra 'ñohó'a, nu'bu hingri amigo ra danga nda Cesa, ngue'a gatho nú'a to'o da 'ñet'a nda gue'a rá contra ra Cesa!

¹³ Ha nu mi 'yode ra Pilato nú'a mi mañ'u, nu'bu nú'a bi manda da ts'ixa ra Jesu pa môte, nepu nehe'a bi bõni pa bá hudi ja rá hudi dega ts'utbi ja ra luga mrá thuhu Gabata dega ebreo, ri bõni da 'ñena rá thuhu ra T'ut'ado.

¹⁴ Y nú'a ra pa'a mrá pa dega nthoqui de ra ngo dega pascua, ne ngu mi nzanga 'rato xudi. Nepu ra Pilato bi 'ñembabi ya xodyo:

—¡Ndi, 'bacua ri Nda'u!

¹⁵ Pe nu'á bi yopa mafi'u ma'na'qui ne bi 'ñena:

—¡Tsits'i, bá pont'i, ne ja dí duni!

Nepu ra Pilato bi 'ñembabi'u:

—¿Ha gue guí nehú ga pont'a nuna ri Nda'u?

Nepu nuya nda gá macja bi dadi ne bi 'ñena:

—Nura Cesa hõnse go gue'a ma ndahe, y jo'o ma'na.

¹⁶ Hangue ra Pilato bi 'yent'ua ja yá 'ye ya xodyo pa dra pont'i'a. Hangue nu'á bi zinga ra Jesu ne bi zits'i pa da pont'i ngu mi ne'u.

Ra Jesu bri pont'a ja ra ponza
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Ne ra Jesu bi bõni mi ndude rá ponza. Ne bi tsits'i pa ja ra t'ohó rá thuhu Ñaxmadu, dega ebreo rá thuhu Golgota.

¹⁸ Ne ja brá pont'ini'a co má yoho ya 'ñohó, 'na cada rá hyo, ha ra Jesu bi 'yoda madetho de gue'u.

¹⁹ Y ja ra ponza habu bri pont'a ra Jesu xqui thõta 'nara xithe ne mi huxni 'raya noya nú'a bi manda ra Pilato da t'ofó. Mi ena njabu: "Ra Jesu ra me Nasare, rá Nda ya xodyo."

²⁰ Ne ndunthi ya xodyo bi hñe'ta nú'u ya noya, ngue'a habu bri pont'a ra Jesu mi guetbu ra hnini Jerusale, y nú'u ya noya'u xqui t'ofó dega ebreo, ne dega griego, ne dega lati.

²¹ Ne nuyá nda gá macja ya xodyo bi ma bá embabi ra Pilato:

—¿Hanja gá ofo njabu gue go gue'a rá Nda ya xodyo? 'Yofó gue nu'á mi manse gue rá Nda ya xodyo.

²² Ha nura Pilato bi dadi ne bi 'ñena:

—Nu'á stá ofo, ya stá ofo.

²³ Ha nu mi uadi bi pont'a ra Jesu nuya soldado, bi gampa yá dutu ra Jesu nú'u xqui 'bõcubi. Mi goho ya soldado, ne bi hñegue 'ra 'na xeni nuya dutu'u. Ne bi gampa rá mahe nú'a himi pe'tsa ni 'nará nt'edi, mi xõgue ra xeni.

²⁴ Nepu nu'á bi 'ñembabi'u 'na ngu 'na:

—Hinga ma ga tuñhu, ma ga rifahu pa ga nuhu to'o drá meti.

Hangue bi njabu ngu mangu ra Maça T'ofó habu ena: "Bi nhyegue 'ra 'na xeni ma dutu, ne bi rifagui nú'a ma'na ma he." Ne gue'a bi 'yot'a ya soldado.

²⁵ Y guetbu ja ra ponza mi 'bahni rá nana ra Jesu, ne 'nara 'behña nú'a mrá cu rá nana ra Jesu, ne ra Maria rá 'behña ra Cleofa, ne ra Maria Magdalena.

²⁶ Ha nu mi hyanda ra Jesu rá nana mi 'bahuini nú'a rá hmaça nxadi'a, nu'bu nú'a bi 'ñembabi rá nana:

—Nubyá 'yot'a ra uenda gue nú'a guí 'bahuibu go gue'a dri t'abya'a.

²⁷ Nepu ra Jesu bi 'ñembabi nehe nú'a rá hmaça nxadi:

—Ne'i, 'yot'a ra uenda gue nú'a guí 'bahuibu go gue'a dri nanabya'a.

Y desde gue'bu, nura hmaça nxadi bi zits'i'a ja rá ngu pa bi japamasu.

Ra Jesu bi du
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Y ra Jesu mi padi gue ya bi uadi gatho, nepu pa bi nja ngu nú'a mangu ra Maça T'ofó, nu'á bi 'ñena:

—Tsaca ra nduthe.

²⁹ Ha mi jani 'nara mohi mi po ra ju'tsa vinu. Nepu bri 'bo'mba 'nara sponja co nura

ju'tsa vinu ne bri thøta ja 'nara ts'ut'o dega isopo, nepu bi 'bøt'se asta ja rá ne ra Jesu.

³⁰ Ha nu mi zi nura ju'tsa vinu ra Jesu bi 'ñena:

—Ja xa uadiua gatho nú'a xra 'bepcagui.
Ne 'bestho ra ora'a bi ñe'mi ne bi du.

'Nara soldado bi umba 'nara nsuni ja rá hyo rá tiña ra Jesu co 'nara lansa

³¹ Ha mrá pa ra nthoqui de ra ngo dega pascua, hangue nuya nda gá xodyo bi ma bá bantebi ra Pilato pa da manda dra thempa yá ua nú'u xqui 'bont'i ne da ja'mba yá ndo'yo de guehni, pa njabu ni 'nara anima hinda gohi ja ra ponza nura pa dega tsaya, ngue'a nú'a ra pa dega tsaya gue'a ra dango.

³² Hangue nuya soldado bi uat'i habu mi zadi 'na de nú'u ya de xqui 'bont'i mahye'gui co ra Jesu pa bi thempabi yá ua, nepu bri jabu nehe nú'a ma'na ra be.

³³ Pe nu mi uat'i habu xqui 'bont'a ra Jesu, nu'á ya himbi thempa yá ua ngue'a bi hyandi'u gue ya xqui du'a.

³⁴ Pe 'nara soldado bi umba 'nara nsuni ja rá hyo rá tiña co 'nara lansa, nepu 'bestho bi bonga ra ji ne ra dehe.

³⁵ Ha nú'a to'o pedena, go 'na to'o bi hyandi, y núna ma go guehna majuani, pa gui camfrihu nehe.

³⁶ Bi njabu pa bi nja ngu mangan ra Maca T'ofu habu ena: "Hindra thempabi ni 'nará ndo'yo'a."

³⁷ Y nehe bi njabu ngu mangan ra Maca T'ofu habu ena: "Ya ja'i bi hyandi nú'a bi sans'e'u."

Ra Jesu bri t'agui

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Nepu ra Jose mrá me Arimatea bi ma bá bantebi ra Pilato pa da 'yapa nsequi da ca'mba rá zi ndo'yo ra Jesu de ja ra ponza ne da duts'i'a. Ra Jose xqui gamfri ra Jesu, masque mant'aguitho ngue'a mi tsu yá mixodyoui. Ne ra Pilato bi umba nsequi, hangue bi ma bá ca'mba rá ndo'yo ra Jesu de ja ra ponza ne bi duts'i.

³⁹ Nehe ra Nicodemo nú'a xqui ma da c'a'tsa ra Jesu dega xuui, nehe bi mani habu xqui 'bont'i'a. Nu'á mi hña ra mirra ni nthants'i co ra aloe, mi pe'tsa 'natema'rat'a kilo rá hña.

⁴⁰ Nepu nu'á bi du'tsua rá zi ndo'yo ra Jesu, ne bi mant'i co ya xuni dutu nú'u xqui t'uxa nú'a ra mirra ne ra aloe, ngue'a mi njabu yá nzai yá nt'agui ya xodyo.

⁴¹ Y nu habu bri pont'i'a, mi jampa guetbu 'nara uaza habu mi ja 'nara cuts'i pa ra nt'agui, ne hinto xqui nt'aguitho ja nura cuts'i'a.

⁴² Hangue ja bá aguini'u ra Jesu ngue'a guehni bi gampa guetbu'u de habu xqui

'bont'i'a, ne ngue'a ya mi ma da mudi ra pa dega tsaya de ya xodyo.

20

Ra Jesu bi yopa nte de ra du

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ 'Nitho nú'a ndomingo, tobya himi hats'itho, ra Maria Magdalena bi ma habu xqui t'agui ra Jesu, ne bi hyandi gue xqui t'ent'a ra do nú'a xqui jot'a ra nt'agui.

² Hangue nu'á bi ma hnest'ihí pa habu mi 'bui ra Simu Pedro ne nú'a ma'na ra nxadi nú'a xi mrá hmadi ra Jesu ne bi 'ñembabi'u:

—Xa thai ra zi Hmu de habu mi t'agui ne xa thuts'i, y nubyá nixi hindí pahe habu xá ts'ogui'a.

³ Nepu nura Pedro bi ma 'bestho pa da c'a'tsa ra nt'agui co nú'a ma'na ra nxadi.

⁴ Bi ma hnest'ihí ri yoho, pe nú'a ma'na ra nxadi ma'na bi 'met'o de ra Pedro, hangue 'met'o bi zonga ja ra nt'agui'a.

⁵ Ngu bi zoni bi ndoqui ne bi nc'ats'i, nepu bi hyanda ya xuni dutu mi 'bøni, pe nu'á himbi yut'i.

⁶ Nepu hinga ya'a 'bestho bi zonga ra Simu Pedro nú'a mri 'befa, ne nu'á ha, bi yut'a mbo ra nt'agui ne bi hyanda ya xuni dutu mi 'bøni.

⁷ Ne bi hyanda nú'a ra dutu xqui thu'tuahma rá ñaxu ra Jesu xqui 'bants'i ne 'nambu xqui thuts'i.

⁸ Nehe nú'a xqui zonga ra mudi, bi yut'i mbo habu bi t'agui ra Jesu pa bi hyandi, ne bi gamfri gue ra Jesu xqui yopa nte ngu xqui xipi'u.

⁹ Nu'á hinxqui zo yá mfeni de nú'a mi mangan ra Maca T'ofu habu ena gue mi pe'tsi da nangui de ja ra du, ne asta nura ora'a ja bi zo yá mfeni'u.

¹⁰ Nepu ri yoho bi mengui pa ja yá ngu'u.

Ra Maria Magdalena bi hyanda ra Jesu xqui nangui de ra du

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Pe nura Maria mi 'bahni møte guetbu ra nt'agui mi zoni, ne ra ora mi zoñ'a bi ndoqui pa bi nc'axa mbo ra nt'agui.

¹² Ne bi hyanda yoho ya enxé mri hñe t'axi, 'na mi hudi habu xqui nja rá ñaxu, ha nu'á ma'na habu xqui nja yá ua nuni habu xqui 'begui hmañá rá zi ndo'yo ra Jesu.

¹³ Ha nu'á bi 'ñembabi'a:

—Ñaná, çhanja guí zoni?

Nu'á bi 'ñena:

—Ngue'a xa thai ma zi Hmu ne xa thuts'i, ne hindí padi habu xá ts'ogui'a.

¹⁴ Ne nu mi mangan njabu'a, bi fiegui nepu bi hyanda ra Jesu mi 'bahni, pe nu'á himbi badi ua go mi gue'a ra Jesu.

¹⁵ Ha nura Jesu bi 'ñembabi:

—Ñaná, çhanja guí zoni? ¿To'o guí honi?

Ha nura Maria mi hu rá mui gue go mi gue'a ra nsu uaza, hangue bi 'fiembabi:

—Ndada, 'bu xca tuts'igüe, xicagui habu xca tsogui pa ga ma ga tuts'i.

¹⁶ Ha nura Jesu bi 'fiembabi:

—¡Maria!

Ra ora'a ra Maria bi mpants'i ne bi 'fiembabi dega ebreo:

—¡Raboni! —Nú'a ra noya'a ri bõni da 'fiëna Xahnate.

¹⁷ Ha ra Jesu bi 'fiembabi:

—Oguí thangagui ngue'a hinstá matho habu bi 'bu ma Dada, pe ri ma bá xipabi nú'a ma'ra ma cu ne gui 'fiembabi'u gue ma ga ma habu bi 'bu ma Dada ne ri Dadahu, ma Ajuá ne ri Ajuáhu.

¹⁸ Nu'bu ra Maria Magdalena bi ma bá xipabi ya nxadi gue xqui hyanda ra zi Hmu, ne bi xipabi'u ngu nú'a xqui xipabi'a.

Ra Jesu bi 'mai madetho de yá nxadi

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Ne nura domingo'a de mi nxuui ya nxadi xqui munts'i ne xqui got'a ya gosthi ngue'a mi tsu ya ndá gá xodyo. Nepu bi zõnga ra Jesu ne bi 'mai madetho de gue'u ne bi zengua bi 'fiembabi'u:

—'Buhu te rá 'ñentho.

²⁰ Ne nu mi xipabi njabu'u, bi 'ñutuabi yá 'yε ne rá hyo rá tiña. Hangue ya nxadi xi bi johya ngue'a bi yopa hyanda ra zi Hmu.

²¹ Nu'bu ra Jesu bi yopa 'fiembabi'u:

—'Buhu te rá 'ñentho. Ngu bá pencagui Ajuá ma Dada, njabu nehe di pɛn'ahu.

²² Ne nu mi manganja njabu bi hui'ti'u ne bi 'fiembabi:

—Hñáñhu ra Maça Ndañi.

²³ Nuto gatho gui pumbahu yá ts'oqui, gue'u dra pumbabi, ne nuto gatho hingui pumbahu, gue'u di tuda yá ts'oqui.

Ra Toma bi hyanda ra zi Hmu gue xqui yopa nte de ra du

²⁴ Pe nura ora mi zõnga ra Jesu mi jo'oni ra Toma 'na de nú'a ya 'ret'amayoho ya nxadi, nú'a mi t'embí ra Go.

²⁵ Hangue nu ma'ra ya nxadi bi 'fiembabi ra Toma:

—Stá hanthe ra zi Hmu.

Nepu nu'á bi 'fiembabi'u:

—'Bu hinga handua yá 'yε habu bi mfoxa ya clavo, ne 'bu hinga thint'a ma dedo habu bi mfoxa ya clavo, ne 'bu hinga thint'a ma 'yε ja rá hyo rá tiña, hinga camfri.

²⁶ Rá hñato ma pa'a bi yopa munts'a ya nxadi ma'na'qui, ne nu'bu ha, mi 'buhni nehe ra Toma. Nepu bi zõnga ra Jesu mi jot'a ya gosthi ne bi 'mai madetho de gue'u ne bi zengua bi 'fiembabi'u:

—'Buhu te rá 'ñentho.

²⁷ Nepu nu'á bi 'fiembabi ra Toma:

—Hua ri dedo ne thint'a ja ma 'yε, ne hua ri 'yε ne thint'a ja rá hyo ma tiña. Ográ 'ñagamfri, camfrigui.

²⁸ Nu'bu ra Toma bi dadi ne bi 'fiembabi:

—¡Ma zi Hmu'i, ne ma Ajuá'!

²⁹ Nepu ra Jesu bi 'fiembabi:

—¿Ha gue ya xca camfri ngue'a xca hyandgagui, nугue Toma? Dá njapi nuto gatho camfrigui masque hinxa hyandgagui.

Nuna ra t'ofu bi t'ofu pa gui camfrihu

³⁰ Ndunthi ma'ra ya danga nt'udi bi 'yot'a ra Jesu ja yá thandi yá nxadi, pe nu'á hinxa t'ofu ja nuna ra t'ofu.

³¹ Pe nuyá bi t'ofu pa da za gui camfrihu gue ma zi Hmuhu ra Jesu go gue'a ra Cristo rá T'u Ajuá, ne pa 'bu gui camfrihu, da nja ri tehu pa nzantho po rá ngue'a.

21

Ra Jesu bi c'a'tsa yoto yá nxadi ja ra ñanthe

¹ Mefa ra Jesu bi yopa hnequi habu mi 'bui yá nxadi ja ra ndehe rá thuhu Tiberia. Ne bi yopa hnequi njaua:

² Ra Simu Pedro mi 'buhui 'nadbú ra Toma nú'a mi t'embí ra Go, ne ra Natanael nú'a ra me Ncaná de Galilea, ne yá t'u ra Sebedeo, ne má yoho yá nxadi ra Jesu, gatho'u 'nadbú mi 'bui.

³ Ha ra Simu Pedro bi 'fiembabi'u:

—Ma ga ma ra 'bhuá.

Ha nú'u ma'ra nehe bi 'fiëna:

—Ga maha nehe.

Nepu bi ma'u ne bi yut'a ja 'nara motsa, pe nura xuui'a hinte bi gu'a.

⁴ Ha nu mi hyats'i mi 'bahni ra Jesu ja rá hyo ra ndehe, pe nuya nxadi himi pađi ua go mi gue'a ra Jesu.

⁵ Nepu nu'á bi 'fiembabi'u:

—Ts'unt'uhu, ¿ha hinte xca juhú?

Nu'á bi dadi ne bi 'fiëna:

—Otho.

⁶ Ha nu'á bi 'fiembabi'u:

—Cathu ra xit'a po ja ra 'ñei de ja ra motsa ne njabu da za gui juhú.

Hangue nu'á bi gat'a ra xit'a, ne nu mi gats'i xi mi ñuxa ya huá asta himi tsedi da pø'tse'u co yá hñu ya huá mi cu.

⁷ Nu'bu nú'a rá hmáca nxadi ra Jesu bi 'fiembabi ra Pedro:

—¡Go guehni ma zi Hmuhu!

Ha ngu mi 'yøde ra Pedro gue go mi gue'a ra zi Hmu, nu'bu bi dama hñuxa rá he nú'a xqui hñaquí, ne bi hñot'a ja ra ndehe pa bi zõnga ja ra ñanthe habu mi 'ba ra Jesu.

⁸ Ne nu ma'ra ya nxadi bi 'yet'a ra motsa pa ja ra ñani, mri gat'atho'u ra xit'a nú'a mi ñuxa ya huá, ngue'a himi yabu pa ja ra ñani, ngu mi 'na nthebe metro rá yabu.

⁹ Ha nu mi bōni'u de ra motsa, bi hyanda 'raya despi mi zōni, ne ja mi oxni 'nara hua mi nthaxi, nehe mi jani 'raya thuhme.

¹⁰ Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi'u:

—Bá hahú 'raya hua nú'u ja juadi gá juhú.

¹¹ Nu'bú ra Simu Pedro bi yat'a ja ra motsa ne bi pōnga ra xit'a ja ra ñanthe nú'a mi ñuxa ya danga hua, mi 'na nthebe made ne hñu yá ndunthi'u. Y masque mi ndunthi ya hua pe ra xit'a himbi ntani.

¹² Ha nura Jesu bi 'ñembabi'u:

—Bá e gui ntacohú.

Ha nuya nxadi mri ntsapabi da 'yambi to'o'a, ngue'a mi padi'u gue go mi gue'a ra zi Hmu.

¹³ Nepu nura Jesu bi joni ja ra tsibi bi hñaca ya thuhme ne bi umbabi'u; njabu nehe bi 'yot'e co ra hua.

¹⁴ Ya rá hñu'qui'a xqui 'ñudi ra Jesu ja yá nxadi nu de ya xqui yopa nte de ra du.

Ra Jesu bi ñqui ra Simu Pedro

¹⁵ Nu mi ua ntaco'u ra Jesu bi 'yambabi ra Simu Pedro ne bi 'ñembi:

—Nugue Simu, rá t'u'i ra Joná, ¿ha gue ma'na go grí macagui de guehyu ma'ra?

Ha nu'á bi 'ñembabi:

—Haha, ma zi Hmu'i, nu'i guí padi gue dri ma'i.

Ne nu'á bi 'ñembabi:

—Supca ma zi t'uca deti.

¹⁶ Nepu rá ño'qui ra Jesu bi 'yambabi ma'na'qui, bi 'ñembabi:

—Nugue Simu, rá t'u'i ra Joná, ¿ha grí macagui?

Ra Pedro bi dadi ne bi 'ñembi:

—Haha, ma zi Hmu'i, nu'i guí padi gue dri ma'i.

Ne nu'á bi 'ñembabi:

—Supca xá hño ma zi deti.

¹⁷ Nepu rá hñu'qui bi 'yambabi ma'na'qui, ne bi 'ñembabi:

—Nugue Simu, rá t'u'i ra Joná, ¿ha grí macagui?

Ra ora'a bi du rá mui ra Pedro ngue'a ya rá hñu'qui bi 'yambabi ua mi padi'a, ne bi 'ñembabi:

—Ma zi Hmu'i, nu'i gatho go guí padi, ne guí padi gue xi dri ma'i.

Nu'bú ra Jesu bi 'ñembabi:

—Supca xá hño ma zi deti.

¹⁸ Xi majuaní dí xi'a'i, nú'bu nguí nts'ant'u nguí hese ri he ne nguí 'yo habu go nguí ne. Pe nu xcri ndaxjua ma gui tanga ri 'ye, ne ma'na to ma da hye't'a'i ri he, ne da zix'a'i habu hingo gui negue.

¹⁹ Bi manga njabu'a pa bi xipi te ma du mi ma da du ra Pedro pa da hnequi rá nsunda Ajuá. Ne nu mi manga njabu bi 'ñembabi:

—¡Tengagui!

Ra hmaça nxadi

²⁰ Nepu nura Pedro bi ñegui ne bi hyandi gue mi dena nú'a rá hmaça nxadi ra Jesu, nú'a xqui hñudi ja rá hyo ra Jesu nú'bu mi nt'oxi'u ne xqui 'yambabi to'o mi ma da da'a.

²¹ Ne nu'bú ra Pedro nu mi hyant'a bi 'yambabi ra Jesu:

—Ma zi Hmu'i, xi nuni, ¿te go ma da jani?

²² Nu'bú ra Jesu bi dadi:

—Nu'bu go ga negá nuni da 'mui asta ra pa ga pengui, ¿te go grí 'ñanigue? Nu'i go da tengagui.

²³ Hangué nuna ra 'bedená bi 'ño ja gatho ya gamfri, ne bi beni'u gue nura nxadi'a himi ma da du. Pe ra Jesu himbi 'ñena gue himi ma da du, hōnsé bi 'ñena: "Nu'bu go ga negá nuni da 'mui asta ra pa ga pengui, ¿te go grí 'ñanigue?"

²⁴ Nú'a ra hmaça nxadi'a go gue'a di damajuani de nuya ya t'ot'e bi nja, ne bi 'yofo ja nuna ra t'ofu. Ne dí pahe gue nú'a bi 'yofo gue'a majuaní.

²⁵ Nehe ja ndunthi ma'ra ya t'ot'e nú'u bi 'yot'a ra Jesu. 'Bu to da 'yofo gatho'u dí beni gue nuya t'ofu'u hinda 'ñeni gatho maxøgue rá ngani ra ximhai. Njabu gue'a.

RA ECHO YA 'BĒFI NÚ'Ū BI MĒFI YA APOSTOL

Ra Zidada Jesu bi ñatcah_u da mencah_u ra Maça Ndáhi

¹ Núga drá Luca, nura mudi t'ofo dá ofo ne dá pehn'ab_u, zi cu Teofilo, ja maní gatho nú'a te bi 'yot'a ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne nú'a bi 'ñudi desde ra pa'a bi futa rá 'befi,

² asta ra pa bi yopa mengui pa mahets'i. Pe ante da ma pa mahets'i, bi zofo yá apostol nú'ú xqui huahni, ne po ra Maça Ndáhi bi xipabi te mi ma da 'yot'e'ú.

³ 'Mefa de xqui du ra Jesu ja ra pont'i ne de xqui yopa nte, nú'a bi 'mácuá má ñote ma pa, ne mri 'ñudi ja yá apostol pa bi gamfri'ú gue ya xqui yopa nte ma'na'qui, ne pa mi xipabi'ú de hanja ri manda Ajuá.

⁴ Y de mi ñaui yá apostol ante da ma'a pa mahets'i, bi 'ñembi'ú:

—Oxqui ma gui pøñh_u de guecua Jerusale, ja da 'buh_uua asta hingui hañh_u nú'a xa ña't'ah_u Ajuá ra Dada, nú'a ya stá xi'ah_u gue ma gui hañh_u.

⁵ Ra Xuua mi xi'tsate co ra dehe, pe nu'ah_u ya 'bestho ma da zø ra pa gui nxisteheh_u co ra Maça Ndáhi.

Ra Zidada Jesu bi mengui pa mahets'i

⁶ Y de mi ñaui yá apostol bi 'ñani'ú bi 'ñembi:

—Ma zi Hmu'ihe, zha gue nuya pabya ma gui umba ma'na'qui rá ts'edi ra hnini Israael pa da ndá?

⁷ Nu'b_u ra Zidada Jesu bi dañuabi'ú ne bi 'ñembi:

—Hingo rí 'ñep'ah_u gui pah_u ha'm_u ma da 'yot'a Ajuá ra Dada nú'a xa bense'a da 'yot'e.

⁸ Nu'ah_u, nu'a ma da nja, ma gui hañh_u rá ts'edi ra Maça Ndáhi sta zøhø, ne ma gui dah_u majuani de gueque nuua Jerusale, ne gatho rá nguni Judea, ne nuni Nsamaria, ne gatho maxøgue rá nguni ra ximhai.

⁹ Nu mi uadi bi manga njab_u ra Zidada Jesu bi njuts'i pa maña ja yá thandi yá apostol. Nep_u bi hyandi'ú gue bi go'ma 'nara guui, ne ya himbi za bi yopa hyant'ú ma'na'qui.

¹⁰ Nep_u de mi nøts'e mi handa ra Jesu bi ma pa mahets'i, mi damfri'ú mi 'bahni yoho ya enx_e con gue'ú, mri hñe dega t'axi.

¹¹ Y nú'ú ya enx_e'ú bi 'ñembabi ya apostol:

—Nú'ah_u gyá me Galileah_u, zte 'be gui nøt'sh_u nuni mahets'i? Nura Jesu xcá hyanth_ubya xa ma pa mahets'i, go guet'atho ma da yopa menguiua ngu xcá hyanth_u bi ma, njab_u ma da mengui.

Bri thahna ra Matía pa rá mpøte ra Juda

¹² Nep_u yá apostol ra Jesu bi gai de ja ra t'øhø 'bo Olivo pa bi ma ja ra hnini Jerusale. Nurá ñabu de ra t'øhø pa ja ra hnini pe'tsa ngu 'na kilometro.

¹³ Y nu de mi zøni'ú mbo ja ra hnini, bi bøxa ja ra tøngu hab_u xqui mihi'ú, ne ja mi 'buhni ri gatho'ú, ra Pedro, ra Cobo, ra Xuua, ra Andre, ra Lipe, ra Toma, ra Tolo, ra Teo, ma'na ra Cobo rá t'ú ra Alfeo, ne ra Simu nú'a mi t'embi ra Selote, ne ra Juda rá cu ra Cobo.

¹⁴ Gatho'ú nzantho mi munts'i mi apabi Ajuá co 'nada ra mfeni, mahyegui co yá cu ra Jesu, ne ra Maria rá ñana'a, ne ma'ra ya 'behñá.

¹⁵ Ha nuya pa'ú bi munts'ini ngu 'na nthebe ne 'nate ya cu, y 'na'qui, ra cu Pedro bi 'mai madetho de gue'ú ne bi 'ñembi'ú:

¹⁶ —Ma zi cu'ih_u, pe'tsi te xi da njab_u ngu nú'a xqui manga ra Davi ne bi 'yofo ngu nú'a xqui xipabi ra Maça Ndáhi. Ra Davi bi má de ra Juda nú'a to'o bi zixa ya ja'i pa bá ju ma zi Hmuh_u ra Jesu.

¹⁷ Y nu_u dí pah_u gue nu'a go gue'a nehe mrá nxadi ra Jesu, ne mahyegui ndí pøph_u'a.

¹⁸ Nu'a bi pa ma zi Hmuh_u ra Jesu, y co nú'a ra boja bi t'umbi, bi thanga 'nara hai. Nep_u nu'a bi dagui ma'memfo, ne 'bestho bi fø rá mui ne bi bønga yá xefo, y bi du.

¹⁹ Y gatho ya me Jerusale bi baði nú'a xqui nja, hangue nu'ú bi hñu'mbabi nura hai'a de yá hñáqui'ú Aceldama, rí bøni da 'ñena ra Hai dega ji.

²⁰ Pe'tsi te da njab_u ngu nú'a xa t'ofo ja ra Maça T'of_u ja ya Salmo ne ena:

Dá nhuata rá ngu'a,
oto sti ma da 'maini.

Nehe ena:

Nu'a mrá 'befihma'a, dá me ma'na ra ja'i.

²¹ Hangue mahyoni ga huañh_ubya 'na de nú'ú to'o ndí 'ñoh_u gatho nú'ú ya pa ndá 'buh_u co ma zi Hmuh_u ra Jesu,

²² desde mi xi'tsa ra Xuua asta mi ma mahets'i. Nu'a tó'o ma ga huahni'ú go gue'a ma da maxcah_u ga dah_u majuani gue ma zi Hmuh_u ra Jesu ya xa yopa nte de ra du.

²³ Nep_u bi huahni'ú 'nara cu rá thuhu ra Jose nú'a xqui thu'mbabi ra Barsabá ne mi t'embi ra Justo, ne bi huahni'ú ma'na ra cu rá thuhu ra Matía.

²⁴ Nep_u bi 'yapabi'ú Ajuá ne bi 'ñena:

—Ma zi Dada'ihe, go gue'e gui pañca gatho ma mfenihe, 'ñutcahebya de nuya yoho ya cu 'bucua to'o de guehy_u xcá huahni.

²⁵ Nu'i go gui paði nda'ña de guehy_u xcá huahni pa da mep'a'i ne go di guehni dri apostol pa drá mpøte ra Juda nú'a to'o bi nts'oqui ne bi 'uegue bi ma hab_u mri 'ñepi da ma.

²⁶ Y nu'ú bi rifa ne bi zo rá thuhu ra Matía, hangue ya bi ma 'mede co nú'ú 'ret'ama'ra

yá apostol ra Zidada Jesu, pa bi yopa nzót'a nú'u 'ret'amayoho.

2

Xa zòhø ra Måca Ndåhi

1 Nu mi zòhø ra pa de ra Pentecoste yá ngo ya xodyo, gatho ya gamfri xqui munts'a 'nadbø co 'nada ra mfeni.

2 Nepu mi ðamfri'u bi nt'òde 'nara ñuni xi nts'edi xqui 'ñe de mahets'i. Bi nt'òde gatho mbo ra ngu habu xqui munts'i'u ngu 'ñena 'nara ðanga bunthi xi nts'edi.

3 Ne 'mefa bi hnequi 'ra ngu ya t'uca faspí maña de ja yá ñaxu cada 'na de nuto gatho mi 'buhni.

4 Y gatho'u bi hñanga ra Måca Ndåhi, ne bi müdi bi ña 'rama'na'ño ya hñagui cada 'na de gue'u ngu mi japabi ra Måca Ndåhi da ña'u.

5 Nuya pa'u mi 'buhni Jerusale 'raya xodyo xqui 'ñehe de haburaza ya hai de ra ximhai, ne nu'ú xi mi camfri Ajuå ngu nú'a xqui t'utuabi.

6 Y nu de mi nt'òde nú'a ra ðanga ñuni, ndunthi ya ja'i xi bi ðama munts'i habu mi 'bui ya cu, ne bi 'yø ngue'a mi ðde yá hñagui cada 'na de gue'u.

7 Ne himi pa te da beni, bi 'yø ne mri 'ñémbabi'u:

—¿Ha gue hingo guehyu ya me Galilea núyu dí øhu ña?

8 Nu'bú ¿hanja cada 'na de guecju dí ø ma hñaguihu nú'a dá pahu desde dá 'buhu?

9 Ngue'a 'ra de guecju dyá menguhu Partia ne de Media, ne de Elam, ne de Mesopotamia, ne de Judea, ne de Capadocia, ne de Mponto, ne de Asia.

10 Ne nu ma'ra de guecju ya me Frigia, ne Pamfilia, ne Egipto, ne 'raya hnini de Africa gueta Cirene. Ne nu ma'ra de guecju ya me Nroma, 'ra majuani ya xodyo ha nu ma'ra bi nxodyo hønse ngue'a ri ðenga ma leyhu.

11 Ne nu ma'ra de guecju ya me Creta ne Arabia. Ha gatho nugaguihu dí øhu xicju de ma hñaguihu gra ña cada 'na de guehyu, ne xicju de nuya ðanga t'òt'e xa 'yòt'a Ajuå.

12 Nepu nú'u ya ja'i'u bi nts'ø'mi ne mi tu yá müi mri 'ñémba 'na ngu 'na:

—¿Xibya? ¿Te rí bømbyana?

13 Ha nu ma'ra mi øbuhlatho mi ena: —Nuyú xa nti.

Ra apostol Pedro bi zofo ya ja'i

14 Nu'bú ra ora'a ra apostol Pedro bi 'mai co nú'u má 'ret'ama'ra ya apostol, nepu bi ña nts'edi'a, bi 'ñena:

—Nú'ahu gyá me Judeahu ne gatho nú'ahu guí 'buhua Jerusale, 'yøhu núna ma ga ma pa guí pahu.

15 Núyu guí øhu ña, hindi ti ngu guí beñhu, ngue'a ja nzanga guto xudi.

16 Núna guí hanthu, go guehna xqui mænga ra baði Joel gue mi pe'tsi da njabu, y nubyá ya gá hyanthu bi nja ngu nú'a bi mañ'a. Nu'á bi 'yofø njaua:

17 Ajuå bi 'ñena: Nuya pa da 'ñepu, ma ga pempa ra Måca Ndåhi gatho ya ja'i de ra ximhai.

Nuri t'ahu ne ri t'ixuhu ma da ña co rá ts'edi ra Måca Ndåhi.

Nuya basja'i ma da hyanda 'raya nt'udi, nuya ndaxjua ma da 'ui ya t'i.

18 Ne nuya pa'u gatho nú'u pæpqui, dra 'ñhøø que dra 'behña, ma ga pempabi'u ra Måca Ndåhi

pa da umba ra ts'edi da ña.

19 Ne ma ga u't'ahu 'raya ðanga nt'udi nuni mahets'i

ne nuua ra ximhai, dega ji, ne dega tsibi, ne dega 'bifi.

20 Ma guí hyanthu ra hyadi hinda ma da unga ra ñot'i, ma da 'mexuui.

Nura zana ngu ma da nji.

Nepu de gue'a ja da zòhø nú'a ra pa de rá 'ñehe ra Zidada,

gue'a ra pa ma da hneca rá ðanga ts'edi'a strá nsunda.

21 Ne gatho nú'u to'o da 'yapa ra Zidada da mpøhø, da pøhø'a.

22 Nú'ahu gyá me Israelhu, 'yødehu nuya ya noya ma ga xi'ahu: Nu'ahú guí pahu gue ra Jesu nú'a mrá me Nasare bi 'yòt'a gatho nú'u ya t'òt'e ne gatho nú'u ya nt'udi bi 'yòt'e con gue'ahu po rá ts'edi Ajuå, ngu guí pæsehu, y njabu bi hnequi gue Ajuå xqui mehni'a.

23 Pe nu'á bri da ja ri 'yehu, nepu nu'ahu gá daphu ja yá 'ye ya 'yòt'ats'oqui pa bi pont'a ja 'nara pont'i asta himbi du. Pe gatho nú'a bi nja, bi njabu ngue'a Ajuå go bi bense da njabu y nú'a gue'a mrá paha'a.

24 Nu'ahu gá hyøhu ra Jesu, pe nu Ajuå go gue'a bi 'yòt'e pa bi yopa nte ma'na'qui de ra du, ngue'a nura du otho rá ts'edi pa da zami'a.

25 Ra ndå Davi xqui ma de gue'a ne xqui 'ñena:

Nuga dí paði gue Ajuå nzantho 'bui con gueque pa da maxcagui ne da ñangagui.

26 Hangué nuga xi dri johya ne dí ña co nura johya dí pe'tsi.

Ne dí t'ø'mi gue nu xcrá tu, ma ga yopa nte de ra du.

27 Ngue'a nu'i, ma Dada'i, hingui ma guí hopi ja da gohni ma te ja ra du, nixi guí hopi da 'ya ma ndo'yo ja ra hai, ngue'a go ri hmåca 'begogui.

28 Ngue'a nu'i xcá 'ñutca ra 'ñu dega te, ne ma guí 'raca 'nara ðanga johya nu xcrá 'bapü mahets'i con gue'e.

Guehna bi mænga ra Davi ja ra Måca T'ofø.

²⁹ Nú'ahú ma cu'ihú xca munts'ihúua, xi majuaní dí xi'ahú, xa du ma xitahú ra ndá Davi ne bi nt'agui'a, ne jaua rá nt'agui asta mapaya.

³⁰ Ra Davi mrá 'mehni Ajuá hangue nú'á bi má nú'á mri 'bedi da nja. Ne mi pádi gue mi ma da 'mú 'nará t'ú pa drá mpøte'a, ngue'a njabú xqui ña'tuabi Ajuá. Y nú'á ra t'ú'a go dí gue'a ra Cristo nú'á xqui ña'tuabi da mehni pa da nda.

³¹ Hangue nura Davi 'ñena ya xqui hyanda nú'a bi nja 'mefa, ne bi 'yofó gue mi pe'tsi da e da yopa nte ra Cristo nú'á xqui hñuts'i Ajuá pa da nda, ne himi ma ja da gohni rá te ja ra du, nixi rá ndo'yo nehe hinda 'ya ja ra hai.

³² Y nuna ra Jesu dí mañhe, nuje dí dahe majuaní gue Ajuá bi 'yø'te pa bi yopa nte de ra du.

³³ Hangue nubya po rá ts'edi Ajuá ra Dada, bi ma pa mahets'i, ne ja bi huhni ja rá 'ñei ra Dada. Ne bá pehna ra Maça Ndáhi ngu nú'a xqui ñagui Ajuá ra Dada. Hangue gathó nú'a guí hanthú ne guí øhabya, go ra Maça Ndáhi øt'a njabú.

³⁴ Pe ra ndá Davi hingo bi njats'i pa mahets'i, pe nú'á bi mañ'a bi 'ñena:

Ajuá ra Dada bi 'ñemba ma zi Hmu:

"Bá ehe guí hñudua ja ma 'ñei,

³⁵ asta hinga tsiñ'a'i gathó ri ncontra pa da gohi'ú ja nga'ti ri ua."

³⁶ Nubyá, mahyoni da bádi gathó ya me Israel gue Ajuá ra Dada xa hñuxa ra Jesu pa go dí gue'a dra Hmu ne da ndá ngue'a go gue'a ra Cristo xpá pehni'a. Y go gue'a gá ponthú ja ra pont'i ne asta hinga hyohú.

³⁷ Ha nu mi 'yøde nú'a bi manganá ra apostol Pedro, nú'ú ya ja'i mi 'buhni xi bi du yá mái, ne bi 'yambabi ra apostol Pedro ne nú'ú ma'ra ya apostol, bi 'ñembi:

—Zi cuhú, nu'bú çxi te rá 'bè mahyoni ga øthebya?

³⁸ Nepú ra apostol Pedro bi 'ñembabi:

—Ñobrihú ne guí nxistehehú gathó'ihú de rá thuhu ra Zidada Jesucristo pa njabú dra pun'a ri ts'oquihú. Ne njabú há, Ajuá da pen'a'ihú ra Maça Ndáhi pa da 'mú ja ri corasohú.

³⁹ Ngue'a nuna hña'tina pa gue'ahú ne pa ri batsihú ne pa gathó ma'ra ya ja'i 'bú ja rá nguni ra ximhai nú'ú da zohna Ajuá ma Hmuhú.

⁴⁰ Ra apostol Pedro bi sigui bi zofó ya ja'i co ndunthi ma'ra ya noya ne bi 'ñembabi:

—Mpøhøhú pa hinda zú'ahú rá cue Ajuá nú'a ma da zædi nú'ú hingui ne da mpøhø.

⁴¹ Nepú gathó nú'ú to'o bi hñani nú'a ra ts'ofó'a bi nxistehe 'bestho. Hangue nura pa'a bi hñuxa ngu má hñu 'mo ya gamfri.

⁴² Y nú'ú bi 'yø'ta gathó nú'ú bi xipabi ya apostol. Ne mi 'bú'ú co 'nadra mfeni, ne nzanthó mri munts'a mahyegui pa da zi ra Maça Nt'oxi ne pa mi apabi Ajuá.

Yá 'mú'ya múdi gamfri

⁴³ Ne gathó ya mengu de guehni xi bi ntsu ngue'a xqui hyanda ya apostol mi øt'a ndunthi ya danga nt'udi ne ya danga t'øt'e co rá ts'edi Ajuá.

⁴⁴ Ne gathó nú'ú ya gamfri mi 'bú'ú 'nadbu ne mri mfax'ú 'na ngu ma'na pa hinte da 'bèpi'ú.

⁴⁵ Ne mi pa gathó nú'ú te mi pe'tsi'ú ne mi hecuabi gathó nú'ú ma'ra ya zi hyoya cu nú'ú mi othobi.

⁴⁶ Ne hyastho 'nara pa ngu 'nara pa mri munts'a ja ra nija co 'nadra mfeni. Ne mi tsi ra Maça Nt'oxi ja yá ngu'ú, ne mri ñuni'ú mahyegui co ndunthi ra johya ne co 'nara hoga mfeni.

⁴⁷ Ne mri nsunda Ajuá mahyegui. Ne ma'ra ya ja'i mi handi te mi øt'e'ú, nu'bú nuya ja'i'ú mi numahño'ú. Ne 'nara pa ngu 'nara pa mi 'yo mi camfri ma'ra ya ja'i nú'ú mi zofó Ajuá, ne mri munts'a 'nadbu'ú co nú'ú ya múdi gamfri.

3

Bi t'øthe 'nara zi doua

¹ Nara pa ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua mri ma pa ja ra ndanija ngu nzanga hñu nde, ya mi gue'a ra ora pa ra søcambeni ja ra nija.

² Y nuni ja ra gosthi nija nú'a mrá thuhu Mahotho, ja xqui hñudini 'nara 'ñøhø mrá doua desde xqui 'mú. Mi ts'ixa hyastho pa ja mi t'ehni pa mi apabi ra boja gathó nú'ú to'o mi thohni mi cat'a mbo ra ndanija.

³ Nu'bú nú'a bi hyanda ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua de mi ma da yat'a ja ra ndanija, bi 'yapabi ra boja.

⁴ Nepú nura Pedro ne ra Xuua bi gohi bi 'mai bi hyanda nú'a ra zi meti, ne ra Pedro bi 'ñembabi:

—Hyandgahe.

⁵ Ne nura zi doua xi bi gohi bi nu'ta nú'ú yoho ya apostol, mi hu rá múi gue mi ma te da umbahmá'ú.

⁶ Nepú ra Pedro bi 'ñembabi:

—Othogui ra t'axi nixi ra oro pa ga 'ra'a'i. Nú'a dí pe'tsi gue'a ma ga 'ra'i. De rá thuhu ra Jesucristo nú'a mrá me Nasare dí xi'a'i guí 'bai guí 'yo.

⁷ Nepú bi mipa rá 'yè ra 'ñei ne bi 'ba'mi, ne 'bestho bi nja yá ts'edi yá ua ne yá gut'egui.

⁸ Y nura ora'a 'bestho bi 'yenga 'nara sagui ne bi 'mai xá hño, nepú bi 'ño, ne bi méui ya apostol pa mbo ra nija xi mi ensagui mi søcambeni Ajuá con gathó rá johya.

⁹ Y gathó ya ja'i bi hyanda nú'a mrá doua gue ya mi 'yo ne mi søcambeni Ajuá.

¹⁰ Nepú nu'ú 'bestho bi bádi gue go mi gue'a mrá douahmá nzanthó mi hudi mi a ra boja ja ra gosthi nija mrá thuhu Mahotho. Ne xi bi 'yø'ú de nú'a xqui nja.

Ra apostol Pedro bi mamba rá noya Ajuá ja ra porta rá thuhu rá Porta ra Salomó

¹¹ 'Mɛfa nú'a ra 'ñòhø mrá doua himi ne da 'uegue de ra apostol Pedro nixi de ra apostol Xuua. Y gathò nuya ja'i mi 'yo de guehni xi mri 'yò de nú'a xqui hyandi, hangue bi dama munts'i'u ja ra porta rá thuhu ra Porta de ra Salomó nuni habu mi 'bai ra Pedro ne ra Xuua co nú'a mrá doua.

¹² Y nu mi hyanda ra Pedro nú'u ya ja'i xqui munts'ini, bi 'ñembabi:

—Nú'ahu gyá me Israelhu, çhanja xi grí 'yòhu, ne hanja xi guí natcahe 'ñena gue co ma ts'edishe go stá japhe xa 'ño nuna 'ñòhø, o 'ñena ngue'a gue por dí 'yohe xá nt'axi gue por gue'a stá japhe da ñani?

¹³ Nú'a ra Ajuá mi xocambeni ra Abrá ne ra Isaac ne ra Cobo ne gathò nú'u ma'ra ndu ma xitahu, nú'a go guet'a ra Ajuá bi japi bi 'ño nuna ra 'ñòhø po rá thuhu ra Jesucristo nurá T'u'a, pa njabu da hneca rá ts'edi nura T'u'a. Nú'a go gue'a gá daphu ya nda, ne gá mañhu ja rá thandi ra Pilato gue hinda thegui, masque ra Pilato go mi nehma xa hyegui'a.

¹⁴ Pe nu'ahú hingá nehu, masque go gue'a rá hmáca T'u Ajuá nú'a hinte ma ts'oqui xqui 'yò't'e. Pe nu'ahú gá eñhu gue ma'na xá hño dra thøgue 'nara hyote.

¹⁵ Nepu nu'ahu gá hyohu nú'a to'o ri 'racju ra te, pe Ajuá bi 'yò't'e pa da yopa nte de ra du. Nuje go dá hanthe bi yopa nte, hangue dí damajuanihe de gue'a.

¹⁶ Nuna 'ñòhø guí hanthu ne guí pahu gue mrá douahma, go ra Jesu bi 'yòthe ngue'a dí camfrie'a. Hangue bi njabu ngu guí hanthabya.

¹⁷ Nubyá, nú'ahu ma cu'ihe, dí pahé xá hño gue gá dahu ra Jesu ngue'a hinte nguí pahu, ngu nú'u ma ndahu nehe himi zo yá mfeni nehe nú'a bi 'yò't'e, hangue gá mfaxhu gá hyohu ra Jesu.

¹⁸ Pe nu Ajuá bi 'yò't'e da nja ngu nú'a xqui xipa yá 'mehni maya'bu ne xqui 'yofu'a gue nura Cristo nú'a rá 'mehni pa e da nda mi pe'tsi da thogui ndunthi ya ugui asta rá du'a.

¹⁹ Hangue nubyá mahyoni guí ñobrihu ne guí yopa jonihu co Ajuá pa da pun'a ri ts'oquihu, y nu'bú'ha, nú'a dá 'ra'a'ihu 'nara 'ra'yo mfeni ne 'nara hoga'mai.

²⁰ Ne da yopa pen'a'ihu ra Jesu nú'a to'o ra Cristo nú'a xqui hñts'i'a pa da nda.

²¹ Ne nu'a xi majuani bi yopa mengui mahets'i pa ja dua 'buhni asta hinda zø ra pa da yopa hoca Ajuá gathò, ngu nú'a xqui xipa maya'bu yá maça 'mehni da ma.

²² Ngu bi mangua ra Moise bi xipa ndu ma xitahu bi 'ñembi: “Nú'a Ajuá ma zi Hmuhu ma da hñux'ahu 'na de gue'ahu pa drá 'mehni'a ngu xa hñuxcagui nehe, y nú'a ma guí 'yòthe nú'a da xi'ahu.

²³ Ne gathò nú'u to'o hinda ne da gamfribi rá noya nú'a ra 'mehni'a, nu'á dra huati ne da 'mɛdi de ja yá hñini.”

²⁴ Gathò nú'u ma'ra yá 'mehni Ajuá desde ra Samue pa xqui 'ñecua, xqui ma nehe de nuya pabya dí 'buhu.

²⁵ Y nú'u ya hña'ti bi mangua nuya 'mehni'u, gue'u pa gue'ahu. Y nú'u ya japi de ra cohi xqui gohui Ajuá ndu ma xitahu, nehe gue'u pa ri hñohu. Hangue Ajuá bi 'ñembabi ra Abrá: “Po 'nari 'roho ma da 'ñehe 'mɛfa, ma ga japi gathò ya ja'i de rá nguni ra ximhai.”

²⁶ Y nu'ahu go yá mudi'ihu bá pen'ahu rá T'u Ajuá pa bi zo'ahu guí ñobrihu de ri ts'oquihu pa njabu da jap'a'ihu.

4

Ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua bi jot'a fadi ne bi ñaiya nda

¹ Ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua mi 'buhniho ja ra ndanija mi zofo ya ja'i. Nepu bi zøni 'raya macja ne ra nda de ya nsunija, ne ya saduceo nú'u himi camfri gue da yopa nte nú'u ya xa du.

² Nepu nu'á bi bø yá cue ngue'a ra Pedro ne ra Xuua mi xipabi ya ja'i gue ra Zidada Jesu xqui yopa nte de ra du, hangue mi utuabi'u gue gathò ya ja'i ma da yopa nte.

³ Nu'bú nuya ja'i'u 'bestho bi gu nts'ahni ra Pedro ne ra Xuua, ne bi zits'i pa bá cot'a fadi. Y asta rá hyax'a mi ma da nhyanthya, ngue'a nú'a ra pa'a ya bi nde.

⁴ Pe ya xi mi ndunthi nú'u to'o xqui 'yòde ne xqui gamfri nú'a mi mangua ra Pedro. Ya ngu mi cut'a 'mo ya 'ñòhø xqui gamfri, y himi pa 'mede ya 'behña nixi ya batsi.

⁵ Nurá hyax'a bi munts'a nuni Jerusale nuyá ndaxjua nda ya xodyo ne ya xahnate de ra ley ne gathò ma'ra ya nda gá xodyo.

⁶ Gathò'u bi munts'a mahyegui co ra Anás nú'a to'o mrá danga nda gá macja, nehe mi 'buhni ra Caifá ne ra Xuua ne ra Jandro, ne gathò ma'ra ya 'ñòhø nú'u mi ja te yá njauí ya danga nda gá macja.

⁷ Nepu nu'á bi manda bá ts'i ra apostol Pedro co ra apostol Xuua ne bri 'ba'ma made'tho de gue'u pa bi t'ambabi, ne bi t'embabi: —¿To'o yá 'mehni'ihu, ne to'o rá ts'edi guí hampahu pa guí øthu njabu?

⁸ Nu'bú ra Pedro mi hampa rá ts'edi ra Maça Ndahi pa bi dadi ne bi 'ñena:

—Nú'ahu gyá ndahu de ma hñinihu Israel,

⁹ ya gue guí angahe de nú'a ra hño bi t'ø'tua nuni ra zi 'ñòhø mrá doua,

¹⁰ ma ga xi'ahe hanja bi za bi ñanini, pa guí pahu ne gathò nú'u ma'ra ya me Israel. Nuni ra zi 'ñòhø guí hanthu 'bahni, nuni bi ñani de rá thuhu ra Jesucristo nú'a mrá me Nasare nú'a gá ponthu ja 'nara pont'i, pe nu'á bi 'yò't'e Ajuá pa bi yopa nte de ra du.

¹¹ Nú'á go gue'a gá utsahu, nja ngu nú'u ya hyongu mi 'bui maya'bu bi fothmabu ra mudi do nú'a mi ma xa hyoca rá nija Ajuá. Pe nubya go gue'a ra mudi do bi megui Ajuá pa bi hyó rá nija.

¹² Jo'o ma'na to'o da za da pòhøguihu, hønse ma zi Hmuhu ra Jesu, ngue'a jo'o ma'na to'o bá 'behni nuua ja ra ximhai pa da pòhøguihu, hønse ra Jesu go gue'a bá 'behni ne go gue'a tsa da pòhøguihu.

¹³ Nu'bu nuya ndá mi 'buhni xi bi 'yò ngue'a bi hyandi gue ra Pedro ne ra Xuua himi tsu, ne mi padi gue himyá 'ñòhø dega danga mfadi ngue'a myá hyoya ja'i. Pe bi badi'hu gue mi gue'hu 'raya 'ñòhø xqui 'ñoui ra Jesu.

¹⁴ Pe nu'á himbi za te bi datuabi ra Pedro ngue'a bi hyandi mi 'bahni con gue'u nú'a ra zi doua xqui ñani.

¹⁵ Nu'bu nú'u ya ndá bi 'bepabi ra Pedro ne ra Xuua ne nú'a ra 'ñòhø mrá doua da bòhma de habu xqui munts'i'hu, ne bi 'ñu'ti'hu 'na ngu 'na,

¹⁶ ne bi 'ñémbi:

—Xibya, ¿te ga øthu co nuyu ya 'ñòhøyu? Ngue'a nú'a xa 'yò'tua nuna 'ñòhø mrá doua, ya padi gatho ya ja'i nuua ja ma hninihu Jerusale, y hingui tsa ga cønihu.

¹⁷ Ha nujá ya hindí nehú da fadi de guehna habaraza, hangue ma ga hø'tuahú ra hñá gue ya hinte da sigui da ma, ne ya hinto da zofu de rá thuhu ra Jesu.

¹⁸ Nepu bi ts'ohna ma'na'qui ra Pedro ne ra Xuua ne nú'a ra 'ñòhø mrá doua, ne bi t'embabi'hu:

—Ya ote ma xqui mañhu, ne ya oxqui ma gui zofohu ma'ra ya ja'i de rá thuhu ra Jesu.

¹⁹ Nu'bu nura Pedro ne ra Xuua bi dadi ne bi 'ñena:

—¿Ha gue guí beñhu xá hño njabu ja rá thandi Ajuá gue go ri 'ñepi ga ø't'ahe ri pahahu que rá paha Ajuá?

²⁰ Ngue'a nuje hinda za to'o da hñagahe ga mañhe de nú'a stá hanthe ne nú'a stá øhe.

²¹ Nu'bu nú'u ya ndá hinte bi 'yò'tuabi ra Pedro ne ra Xuua, hønse bi xipabi gue ya hinda sigui da zofu ya ja'i, nepu bi hyeguihu. Himbi za te bi 'yò'tuabi ngue'a mi tsu ya ja'i xa bø yá cue, ngue'a gatho ya ja'i xi mi xocambeni Ajuá po rá ngue nú'a ra 'ñòhø xqui ñani.

²² Ngue'a nú'a ra 'ñòhø xqui ñani ya mi pe'tsa thogui ñote njeya.

Ya gamfri bi 'yapabi Ajuá mahyεgui

²³ Nu mi thegui ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua bi ma bá c'a'tsa nú'u ma'ra ya gamfri pa bi metuabi nú'a xqui xipabi ya ndá gá macjá ne yá ndaxjua ndá ya xodyo.

²⁴ Ha nu mi 'yode ya gamfri, bi xocambeni Ajuá co 'nadra mfeni ne bi 'ñena'hu:

—Ma zi Hmu'ihe, nu'i go gue'e grá Ajuá gá hoca mahets'i ne ra ximhai ne ra ndehe ne gatho nú'a te ja.

²⁵ Ne nu'i po ra Maça Ndahi gá xipa ri 'bεgo ra Davi da mąnga njaua:

Ya ja'i bi munts'i pa bi 'ñu'ti'hu da 'yò'ta ya nts'o'mui,

pe nú'a ra nts'o'mui bi beñ'hu da 'yò'te, hinda za da 'yò'te.

²⁶ Bi munts'a ya ndá de gatho ya hnini de ra ximhai

pa bi 'ñu'ti'hu da utsa Ajuá ne ra Cristo nú'a xa hñuts'i'a pa da ndá.

²⁷ Ngue'a xi majuaní ra nuna hninina bi munts'a ra ndá Erode ne ra Poncio Pilato co ya me Israel ne co nú'u hingyá me Israel, pa bi utsa nuri maça T'u ra Jesu nú'a xcuá pèhni pa da ndá.

²⁸ Ne bi 'yò'te'hu ngu nú'a gá beni ne gá mąnga maya'bu gue mahyoni da nja.

²⁹ Nubya ma zi Hmu'ihe, hyanda núna te øtcahe ya ja'i, ne faxcahe pa hinga ntsuhe ga ñahe de ri maça noya, ngue'a go dí pep'ahe.

³⁰ Ne nu'i go ma gui hñuxa ri 'ye ja ya da'thi pa da ñani'ne da hyanda ya ja'i. Ne gui 'yò'ta ndunthi ya nt'udi ne ya dąnga t'ø'te de rá thuhu ri maça T'u ra Jesu.

³¹ Ngu xi bi uadi'hu bi xocambeni Ajuá, bi hmąnga ra ngu habu xqui munts'i'hu, ne gatho nú'u mi 'buhni bi hñąnga rá ts'edi ra Maça Ndahi, ne bi ñá nts'edi'hu de rá noya Ajuá, ne ya hinto mi tsu.

Gatho nú'a mi pe'tsa ya gamfri myá meti 'na ngu ma'na

³² Y gatho nú'u ya xqui gamfri Ajuá mi 'nada yá mfeni, ne mi 'nada yá hmąte'hu. Ne mi mfax'hu 'na ngu ma'na nú'a te mi ø'tua ra 'bedi, ngue'a gatho nú'a mi pe'tsi'hu mrá meti mahyεgui, ne ni 'nara cu himi pe'tsa ni 'nara t'ø'te nú'a mrá metise.

³³ Ne co ndunthi ra ts'edi mi pe'tsa ya apostol bi damajuani gue xqui yopa nte de ra du ma zi Hmuhu ra Jesu, ne Ajuá xi bi mats'i'hu.

³⁴ Ha ni 'na de gue'hu hinte mi ø'tua ra 'bedi, ngue'a gatho nú'u to'o mi pe'tsa yá hai ne yá ngu bá pa gatho, ne bá hą gatho nú'a ra boja mi hani de yá hai ne de yá ngu,

³⁵ ne bi umbabi ya apostol. Y nuya apostol go gue'hu mi hecuabi cada 'nara gamfri ngu nú'a te mi ø'tua ra 'bedi gue'a mi t'umbabi nehe.

³⁶ Ne mi 'buhni 'nara cu mrá thuhu ra Jose mrá me Chipre mrá levita. Ne bi hñu'mbabi ya apostol dra Berhna, ri bøni da 'ñena Nú'a To'o Hu'mba yá mui ya ja'i.

³⁷ Nu'á bi pa 'nará hai'a ne bá hą gatho ra boja pa bi umbabi ya apostol.

5

Ra Ananía ne ra Safira ya hyate

1 Pe mi 'bu ma'na ra gamfri mra' tahuu ra Anania ha nura' 'behña mra' tahuu ra Safira. Nu'á bi pa 'nara hai myá meti'u.

2 Nepu bi beñ'u gue hinda unga gatho ra boja de nú'a xqui pa yá hai, hangue bi zama 'na tui ra boja ra cu Anania. Ne mi pase co rá 'behña gue xqui zama ra boja. Nu'bu ra cu Anania bi hñaxa nú'a ra boja bi hyeque pa bá umbabi ya apostol, 'ñena gatho ra boja mi ha, pe hina.

3 Nepu ra apostol Pedro bi 'ñembabi:

—Anania, ¿hanja xcá hopi xa hya'a'i ra Satá pa xcá hyathma ra Maca Ndañi? Ngue'a hinga unga gatho nú'a ra boja gá hani de ri hai gá pa ngu nú'a gá ma gue mi xogüe ra boja.

4 ¿Ha gue hingo ri metihma ra hai? ¿Ha gue hingo ri metihma ra boja nehe? ¿Hanja gá beni gui 'yot'e njabu? Ya xcá nc'uamba ja rá thandi Ajuá, hingue hõnse con guecje.

5 Ha nu mi 'yode nuya ya noya ra cu Anania 'bestho ra ora'a bi dagui bi du. Y gatho nú'u to'o mi 'buhni ne gatho nú'u ma'ra to'o bi 'yode de nú'a xqui nja, gatho'u xi bi ntsu.

6 Nepu nuya bats'ñohõ mi 'buhni bi 'mai bá jats'i ne bi mant'i bi duts'i'u pa bi ma bá agui.

7 Nepu xqui tho ngu hñu ora bi zohõ rá 'behña ra cu Anania nehe habu mi 'bui ya gamfri, pe nu'a nixi mi padi te xqui nja.

8 Nepu ra apostol Pedro bi 'yambabi de ra boja, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue gue'a bi muui nú'a ra hai gá pahu?

Nu'bu nú'a ra nju bi dadi ne bi 'ñena:

—Haha, gue'a bi muui.

9 Nepu ra Pedro bi 'ñembabi:

—¿Hanja gá cohui 'nara cohi ri dame pa gui hyathmahu rá Maca Ndañi Ajuá? Ndi, 'bapu mte ja ra gosthi nú'u to'o ja bá juadi bá ac'a ri dame, y nubyá e da dux'a'i nehe pa da 'yac'a'i.

10 Y 'bestho nura ora'a ra nju Safira bi dagui bi du ja yá ua ra apostol Pedro. Ha ngu mi yat'a nú'u ya bats'ñohõ bi hyandi gue ya xqui du nú'a ra nju nehe, 'bestho bi duts'i'u pa bi ma bá agui nehe habu xqui 'yacuabi'u rá dame.

11 Nepu gatho ya gamfri xi bi hñaxa 'nara danga tsu, nehe gatho nú'u ma'ra to'o bi 'yode de nú'u ya t'ot'e'u, xi bi ntsu'u.

Bi hnequi ndunthi ya nt'udi ne ndunthi ya danga t'ot'e

12 Nuya apostol bi 'yot'a ndunthi ya nt'udi ne ndunthi ya danga t'ot'e ja yá thandi ya ja'i. Mri munts'a gatho ya gamfri mahyegui 'na mfenitho ja ra porta nú'a rá tahuu ra Porta de ra Salomó.

13 Gatho nú'u himyá gamfri xi mi tsu da munts'i co ya gamfri, pe nuya ja'i'u mi e'tsua yá nsu'u.

14 Ne 'nara pa ngu 'nara pa mi 'yo mi camfri ndunthi ya ja'i, ya 'ñohõ ne ya 'behña.

15 Ne 'yo mi fadi, hangue asta mi thuxa ya da'thi pa mbi 'begui co yá mfdi ja yá hyo ya 'ñu pa nura ora da thohni ra apostol Pedro, hõnse co rá xudi'a da go'ma nú'u ya da'thi, nú'ú 'bestho da ñani.

16 Gatho nú'u ya hnini mi ja gueta Jerusalemi pa ya ja'i pa guehni mi tsixa ya da'thi ne nú'u to'o mi pe'tsa ya ts'ondañi, y gatho mi ñani.

Ya apostol bri ju nts'ahni

17 Nepu bi njuxa ra danga ndá gá macja ne ya saduceo nú'u myá mfats'i'a, ngue'a xi bi bõ yá cue'u ngue'a mi ne da nsehe'u ne ya ndunthi ya ja'i mri dena ya apostol.

18 Nepu bi gu nts'ahni ya apostol ne bi got'a fadi.

19 Nepu nú'a ra xuui'a 'nará enxe Ajuá bá ehe pa bi xoca ra gosthi fadi, ne bi põnga pa thi ya apostol, ne bi 'ñembabi:

20 —Rí maha ja ra ndañija ua zofohani ya ja'i, ne xipabi'u ra hoga noya de nuna ra 'ra'yo te.

21 Nepu rá hyax'a xi 'nitho, nu'ú bi ma pa ja ra ndañija ngu nú'a xqui xipabi rá enxe Ajuá. Y ngu mi zõni bi yat'a mbo 'bestho pa bi zofoni ya ja'i.

Y de mi zofu ya ja'i ya apostol, nura danga ndá gá macja ne yá mfats'i bi 'yot'a 'nara hmunts'i con gatho ya ndá de ra hnini Israel. Ne bi mehna to'o mi ma dua tsi nú'u ya apostol mi jot'a fadi.

22 Ha nu mi zõnga nú'u ya nzints'ahni ja ra fadi, ya mi jo'oni ya 'yofadi. Nu'bu nú'ú bá dama pengui pa bi ma gue ya mi jo'oni'u, ne bi 'ñena'u:

—Dá tsuhe ra fadi xi mi jot'i xá hño, ne nuya nsufadi ja mi 'bahni ja ra gosthi, pe nu ndá xocje ra gosthi hinto dá tsaheni mbo.

24 Nu mi 'yode njabu nura danga ndá gá macja ne ra ndá de ya nsunija ne ma'ra ya ndá gá macja, xi bi du yá muí, ne himi padi te da beni, y mri 'ñemb'i'u:

—Xibya ¿te ri bõmbya'a?

25 Nepu bi zohõ 'nara ja'i bi 'ñembabi'u:

—Nú'u ya 'ñohõ gá cothmahu fadi, ya bi 'buhni ja ra ndañija bi zofu ya ja'i ma'na'gui.

26 Nu'bu ra ndá de ya nsunija bi meui ya gunts'ahni pa bá yopa ju ya apostol. Bá ju pe hinte bi 'yot'ua bi'u ngue'a mi tsu xa bõ yá cue ya ja'i y xa hyõxa nc'ahni.

27 Nepu bi zixa ya apostol ja ra hmunts'a ndá gá xodyo, ne ja bi 'ba'mni ja yá thandi'u. Nepu nú'a ra danga ndá gá macja bi 'ñembabi:

28 —¿Ha gue hindá xi'ahue gue ya hinxcá zofohmahu ya ja'i ne ya hinxcá ñahmahu

de rá thuhu ra Jesu? Nu'buá zhanja hinxcá 'yøhu? Ya gathu ya ja'i de guecua Jerusale xcá zofohu de ri noyahu. Ne go guí ne gui hyøxache ra thaibya de rá du nú'a ra 'ñøhø'a.

²⁹ Nu'buá ra apostol Pedro ne gathu ma'ra ya apostol bi dadi ne bi 'ñeñ'u:

—Nuje ma'na rí 'ñepi ga øthe Ajuá que yá hmanda ya meximhai.

³⁰ Ajuá nú'a to'o mi xøcambeni ndu ma xitahu go gue'a bi 'yø't'e pa bi yopa nte ra Jesu de ra du, masque nu'ahu gá ponthu ja 'nara za asta himbi hñu ri muñhu gá hyohu.

³¹ Y nubýa Ajuá xa 'ñegui ja rá 'ñei pa da ndá. Y nú'a go gue'a ra Pøhøte zo'ahu gathu nú'ahu gyá me Israelhu pa gui ñobrihu de ri ts'oquihu ne da pun'ahu.

³² Nuje dí dahe majuani de gue'a, ne ra Maça Ndahi ri damajuani de gue'a nehe. Nehe Ajuá ri umba ra Maça Ndahi nú'u to'o øte'a.

³³ Ha nu mi 'yøde njabu ya ndá xi bi bø yá cue ne asta mi ne xa hyohma ya apostol.

³⁴ Pe mi 'buhni 'nara 'ñøhø mrá fariseo mrá thuhu ra Gamalie, nú'a mi 'nara xahnate de ra ley, y gathu ya ja'i xi mi numahño'a. Nu'á bi 'mai ne bi manda dra pønga 'na zi ora nuya apostol.

³⁵ Nepu nura Gamalie bi 'ñembabi gathu nú'u ya ja'i xqui munts'ini:

—Nú'ahu compahu de Israel, beñhu 'met'lo xá hño nú'a guí ne gui 'yø'tuahu nuya 'ñøhø'u.

³⁶ Beñhu gue pe'tsa 'raya pa bi nanga 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Teuda mi hu rá mui gue mi pe'tsa 'nara nsu ne mi ne da ndangui de ma'ra, hangue bi dena ngu goho nthebe ya 'ñøhø. Pe nura Teuda bi tho, ne gathu nú'u to'o mri 'ñoui bi nxani ne bi nhuati gatho'u.

³⁷ Nepu 'mefa de gue'a bi 'mu ma'na ra 'ñøhø mrá thuhu ra Juda mrá me Galilea. Ne nú'u ya pa dega nthuxa thuhu, nu'á bi 'yu'ta ndunthi ya ja'i pa go bri theni'a. Ne 'mefa nu'á bi tho nehe, ne bi nxanga gathu yá ja'i nú'u mri 'ñoui.

³⁸ Hangue nuga dí xi'ahu, ma'na xá hño hychu dí 'yobu nuya 'ñøhø'u. Nu'buá nú'a ø'te'u go xa bensché, pe'tsi ga hanthu da nhuati nehe.

³⁹ Pe nu'bu go rá meti Ajuá nú'a ø'te'u, nu'buá hinda za gui hñacuahu. Ngue'a 'bu gui 'yøthu njabu, ja ra uenda go gri ntuñhu co Ajuá.

⁴⁰ Y nú'u mi 'buhni ja ra hmunts'i bi 'yøde nú'a ra ts'ofø'a. Hangue bi yopa cu'ta mbo ya apostol pa hønse bi na'mbabi ne bi yopa hyø'tua ra hñá gue ya hinda sigui da ñá de rá thuhu ra Jesu, nepu bi hysgui bi ma'u.

⁴¹ Y de mi bønga ya apostol de guehni, xi mri johya'u ngue'a Ajuá xqui umba nsequi da tho 'nara 'betsa po rá thuhu ra Zidada Jesu.

⁴² Ha hyastho himi tsaya'u da zofu ya ja'i de ja ra ndanija, ne mi pa ja ya ngu mi mangua ra hoga nt'øde de ra Zidada Jesu-cristo.

6

Bri thahna yoto ya maste

¹ Nuya pa'u mri xu ma'ra ya gamfri. Ne mi 'buhni 'raya cu mi ñá griego. Nepu nú'u bi 'ñembabi nú'u ya cu mi ñá de yá hñáqui ya xodyo, ne mi ambi hanja himi t'umbabi te da zi xá hño nú'u yá viuda ya griego ra ora mi t'umba te da zi ya hyooya ne nú'u ma'ra ya viuda, ngue'a nú'u hyastho mi t'umbi te da zi.

² Nepu nú'u 'ret'amayoho ya apostol bi zohna gathu ya cu pa bi munts'i ne bi 'ñembabi'u:

—Ma zi cu'ihé, nuje dí 'buhe pa ga mañhe rá noya Ajuá, ne hingui tsa ga tsayahe ni 'na ora pa da za go ga hecuahe nú'a te da zi nú'u hingui tsupabi.

³ Hangue mahyoni gui huañhu yoto ya cu de guecju nú'u xcá hanthu 'yo xá hño ne hampa rá ts'edi ra Maça Ndahi ne xi di ja yá mfadi. Nú'u go gue'u dyá uenda da me nuna 'befina.

⁴ Ha nuje ma ga sigui ga aphe Ajuá ne ga mamfe rá noya'a.

⁵ Ha nu mi 'yøde bi sipa njabu ya cu, gathu xi bi ho'u. Rá mudi, bri huahna ra cu Teba nú'a mi pe'tsa ndunthi ra jamfri ne mi hampa rá ts'edi ra Maça Ndahi. Nepu bi huahna ra cu Lipe, ne ra cu Procoro, ne ra cu Nicano, ne ra cu Timu, ne ra cu Parmena, ne ra cu Cula nú'a ra me Antioquia xqui nxodyo ngue'a xqui demba yá ley'u.

⁶ Ne bi ts'ixa pa habu mbi 'bui ya apostol pa bi 'yapabi Ajuá por gue'u. Nepu ya apostol bi hñuxa yá 'ye ja nú'u ya cu xqui thahni.

⁷ Y njabu ma'na mri ntunga rá noya Ajuá, ne mri xu ndunthi ya gamfri nuni Jerusale, ne ndunthi ya macja bi gamfri rá noya Ajuá nehe.

Ra Teba bri ju nts'ahni

⁸ Ha nura cu Teba xi mi hampa rá ts'edi Ajuá ne mi ja rá mfadi pa mi pepa rá 'befi Ajuá, ne ø't'a ya danga t'ø't'e ne ya nt'udi de ja yá thandi ya ja'i.

⁹ Y nuni ja yá nijá ya xodyo nú'a mrá thuhu ya Nzaj 'Bego xa Thøgue, ja mi 'buhni 'raya 'ñøhø nú'u mri 'ñoui 'raya me Cirene, 'raya me Alejandría, 'raya me Cilicia, ne 'raya me Asia, gatho'u bi mudi bi ntsanoyau ra cu Teba.

¹⁰ Pe nu'á himi tsa te da datuabi'a ngue'a nu'á mi hã ra hoga mfadi ne mi hampa rá ts'edi ra Maça Ndahi pa mi ñá.

¹¹ Nepu nú'u ya ja'i'u bi 'yu'ta 'raya 'ñøhø ne bi gu'tuabi pa da mangua ya nc'uamba

ne da 'ñena njaua: “Nuje stá øhe gue nura 'ñøhø'á xa ñama'ñu de ra Moise ne de Ajuá.”

¹² Hangué bi bø yá cu: yá ndaxjua ndá ya xodyo ne ya xahate de ra ley ne gatho ya ja'i. Nepu bri ju ra cu Teba bi ts'ixa ja ra hmunts'a ndá gá xodyo.

¹³ Ne bri japabi 'raya ja'i da hyøxa ra thai ra cu Teba ne bi 'ñena'u:

—Nuna 'ñøhøni hingui tsaya ñama'ñu de nuna ra maça nija ne de rá ley ra Moise.

¹⁴ Nuje go stá øhe nú'a xa mani xa 'ñena gue nú'a ra Jesu mrá me Nasare ma da huata nuna nija ne ma da pata ma nzaihu nú'u bi 'ñutcahu ra Moise ga øthu.

¹⁵ Nepu gatho nú'u to'o mi 'bøhni ja ra hmunts'i xi mi heta ra cu Teba ne mi handuabi rá hmi gue mi ngu rá hmi 'nará enxé Ajuá.

7

Ra Teba bi mamba rá noya Ajuá

¹ Nepu de gue'a ra danga ndá gá macja bi 'yambabi ra cu Teba ne bi 'ñemi:

—¿Ha gue xi majuani xcá ñama'ñu de Ajuá ne de ra Moise?

² Nu'bú ra cu Teba bi dadi ne bi 'ñena:

—Nú'ahu ma cu'ihu, ne nú'ahu ma ndá'ihu xcá muntshua 'naddu, 'yøhu núna ma ga xi'ahu. Ajuá nú'a xá nsunda bi zofo ndu ma xitahu ra Abrá nú'bu hinxqui matho pa ja ra hai Arán ne mi 'bøhniho Mesopotamia.

³ Ne bi 'ñembabi: “Pøni de guecua ri hai, tsopu nú'u ja te ri njauí, ne gri ma pa ma'na ra hai nú'a ma ga u't'a'i pa ja gui 'bøhni.”

⁴ Nu'bú bi bøni de guehni habu mi 'bui, habu myá hai ya Caldeo, ne bi ma pa bá 'bu ja ra hai Arán. Ha nu mi du rá dada, Ajuá bá tsi pa guecua habu dí 'bøhabya, ja bi 'mucua nehe'a.

⁵ Pe nu Ajuá himbi umbabiua ni 'na xeni ra hai pa drá meti'a, pe xqui ña'tuabi gue nuna hai habu dí 'bøhabya go drá meti'a 'mefa ne gatho yá ja'i de rá ji'a nú'u da 'mui 'mefa. Pe nuya pa'u ra Abrá hinxqui me'tstho ni 'nara bātsi.

⁶ Y Ajuá bi 'ñembabi'a: “Nuri bātsi ri 'beto ne ri mbong'beto ma da 'mu ja 'nara hai habu hindyá meti'u ngue'a dya nzøhøtho de guehni. Ne ja ma da 'møhni'u ngu goho nthebe njeya, ne ma da 'megotho'u, ne ma da t'ø'tua ndunthi ra nts'o'mui.”

⁷ Nehe bi 'ñembabi Ajuá: “Nuga go ma ga ha'mba nguenda ya ja'i de nú'a ra hnini habu ma da 'mego'u. Ne 'mefa ma ga yopa tsi de guehni pa da 'ñehe da mepcagui de guecua.”

⁸ Nepu Ajuá bi gohui 'nara cohi ra Abrá, ne bi manda gue gatho yá bātsi yá 'beto ne yá mbong'beto da me'tsa 'nara seña ja yá ndo'yo de nú'a ra cohi bi gohi. Hangué

nu mi 'mui rá t'u ra Abrá nú'a mrá thuhu ra Isaac, nurá hñato ma pa de xqui 'mui bi 'yø'tua nú'a ra seña xqui gohui Ajuá da 'yø't'e. Ne guet'a bi 'yø't'a ra Isaac co rá t'u nú'a mrá thuhu ra Cobo, ne guet'a bi 'yø't'a ra Cobo co nú'u 'ret'amayoho yá t'u, y go gue'u yá dada nú'u 'ret'amayoho ya 'mui de Israel.

⁹ Nepu nú'u yá t'u ra Cobo xi bi utsa 'na de nuyá cu nú'a mrá thuhu ra Jose. Hangué nu'ú bi papabi ya me Egipto nú'a yá cu'u, ne bi ts'its'i pa guehni. Pe Ajuá himbi hyese'a.

¹⁰ Hangué xi bi ñani de ja yá ts'othogui bi thogui, ne bi umba ndunthi ra mfadi ne bi mats'i pa njabu ra Faraó bi hopa rá 'mui. Ra Faraó go gue'a mrá ndá de Egipto. Nepu ra Faraó bi umba 'nará nsu ra Jose pa bi gohi ngu rá ñoho de gue'a, ne bi manda maxøgue ja rá ngu ra Faraó.

¹¹ 'Mefa bi nja 'nara danga thuhu nuni Egipto ne nuni Canaán, ne bi nja 'raya danga dumai, ne bi 'ñotho te bi zi ndu ma xitahu. Himi tsudi habu da dai ngue'a mi otho te da dañ'u.

¹² Nepu ra Cobo bi 'yøde gue mi ja ra trigo nuni Egipto, hangué bi mehna yá t'u pa guehni. Gue'a ra mudi 'mi'qui bi ma pa Egipto.

¹³ Nepu nurá ño'qui bi ma'u, ra Jose bi xipabi'u to'o mi gue'a pa bi badi'u gue go mi gue'a myá cu. Hangué nura Faraó bi batuabi yá ja'i ra Jose.

¹⁴ Nepu nura Jose bá pempa ra noya rá dada pa da ma da 'mu Egipto con gatho ma'ra yá ja'i. Nu'ú mi hñu'rate ne 'ret'amacat'a.

¹⁵ Nepu 'bestho bi ma'u pa Egipto. Y nepu ja bá tuni'a, ne ja bá tuni gatho yá t'u, y nú'ú go gue'u ndu ma xitahu.

¹⁶ Ne 'mefa de ya xqui thogui ndunthi ya jeya de xqui du'u, bá thampa yá ndo'yo'u de guehni pa e bi t'acua ja yá hai nuni Siquem 'nara hnini de Canaán. Ne bi t'acuabi nuyá ndo'yo ja 'nara nt'agui xqui danga ndu ra Abrá xqui damba yá t'u ra Amor nuni Siquem.

¹⁷ Y ya xqui nxanda ndunthi yá t'u yá 'beto ne yá mbong'beto ra Cobo nuni Egipto, ne ya mi ma da zø ra pa da hñanga nú'a ra hñati xqui xipabi Ajuá ra Abrá.

¹⁸ Nepu de nú'u ya pa'u bi 'mu ma'na ra ndá nú'a himi padi to'o mi gue'a ra Jose ne te xqui mefi'a, ngue'a ya mi pe'tsa ndunthi ya jeya xqui du'a.

¹⁹ Nú'a ra ndá'a xi bi 'yø'tua ra nts'o'mui nú'u ndu ma xitahu. Ne bi manda dra japi da 'yei gatho yá zi 'uene nú'u myá ts'unt'u, pa njabu da du gatho'u.

²⁰ Y gue'u ya pa bi 'mu ra Moise, y Ajuá xi mri hopa rá 'mui. Nu'á bi tede rá dada ne rá nana hñu nzana ja yá ngu'u.

21 Nepu bi thogui nú'u hñu nzana, nu'á bi ma bá ei ngue'a njabu xqui manda ra Faraó da t'òt'e. Pe 'nará t'ixu ra Faraó bá juxa ra Moise de habu xqui t'ei, nú'a mrá zi 'uetho, pa bi tede, ja ra uenda go mrá batsi'a.

22 Hangue ra Moise bi te ne bi batua yá mfadi ya me Egipto, ne xi mrá nimfeni, ne mi há ra ts'edi pa da ña ne pa te da 'yòt'e.

23 Nepu de ya mi pe'tsa ñote njeya ja bi zo rá mfeni da ma da c'a'tsa ya me Israel nuyá ja'i pa bá nu te ngra 'mu'u.

24 Nepu ngu mi zoni habu mi 'bu yá ja'i, bi hyanda 'nara me Egipto mi na'mbabi 'na de gue'u. Hangue pa bi za bi ñanga rá ja'i, ra Moise bi hyo nú'a ra me Egipto.

25 Nura Moise mi beni yá ja'i'a xa unga nguenda gue Ajuá xqui mehni'a pa da ñani'u, pe nu'á himbi zo yá mfeni ua mrá 'mehni Ajuá ra Moise.

26 Nepu rá hyax'a bi yopa thohni ra Moise, ne bi hyanda yoho ya me Israel mri ntunsche. Ne mi ma da hyeque'u ne bi 'ñembabi: "Nu'ahú gyá me Israelhu, ne gri ncuhu. ¿Hanja gri ntunsche 'na ngu ma'na?"

27 Nepu nú'a to'o mi na'mba nú'a ma'na, bi umba 'nara nt'ent'i ra Moise ne bi 'ñembabi: "¿To'o xa hñux'ague dega nzaya ne dega ndá pa go gui hñagahe nú'a dí ðthe?"

28 ¿Ua gue gui ne gui hyogagui nehe ngu gá ð'tua ra me Egipto mande?"

29 Nu mi 'yøde njabu ra Moise xi bi ntsu, ne bi 'bat'i bi ma pa ja 'nara hai rá thuhu Madián, y ja bá 'buhni dega nzohò, y ja bá nthatini ne bi me'tsa yoho yá t'u.

30 Ne ya xqui thogui ñote njeya de xqui bonga ra Moise de Egipto pa bá 'bu ja ra hai Madián, nepu 'nara pa xqui bonga de rá ngu mbi 'yo asta ja rá ua 'nara t'òhò rá thuhu Sinaí. Ne de guehni bi hyanda 'nara 'bai gá ndapo mi zò 'nara faspí madetho de gue'a, ne mi 'bahni 'nará enxé Ajuá madetho de ra faspí.

31 Nepu nura Moise himbi badi há bi nja, pe bi uat'a ja ra faspí pa bi hyandi te rá 'be'a, ne bi 'yøde bi ña Ajuá y bi 'ñembabi:

32 "Nuga go gueque rá Ajuagui ra Abrá, ra Isaac, ra Cobo, ne gatho nú'u ma'ra ndu ri xitahu." Nu'á ra Moise asta mri huat'i co ra ntsu hangue ya himi nehma da sigui da hyanda nú'a ra faspí mi handi.

33 Ha nu Ajuá bi 'ñembabi: "C'o'ta ri zesthi ngue'a nuua habu gui net'i guehna 'nara maça hai xá nt'axi.

34 Xi majuañi stá handa nuya ts'othogui thogui ma ja'i nuni Egipto, ne stá ðtua yá ts'oni'u, ne stá ehe pa ga ñani. Nubya ma ga peñ'a'i gui yopa penga Egipto." Njabu bi xipabi Ajuá ra Moise.

35 Masque nuyá ja'i ra Moise xqui utsa'a ne xqui 'ñembabi: "¿To'o xa hñux'ague dega nzaya ne dega ndá pa go gui hñagahe nú'a

dí ðthe?", pe xi majuañi go Ajuá xqui mehna ra Moise pa da ndá ne pa da zinga nú'u yá ja'i mbi o ja yá 'ye ya me Egipto, ngue'a njabu xqui xipa rá enxé Ajuá nú'a bi hnequi madetho de 'nara faspí nuni ja rá ua ra t'òhò Sinaí.

36 Nepu ra Moise bá penga pa Egipto pa bá tsinga gatho ya me Israel nú'u mbi 'buhni. Ne bi 'yòt'a ndunthi ya danga t'òt'e ne ya nt'udi nuni Egipto ne ja ra Thenga Ndehe, nehe bá ðt'a nuni ja ra mbonthi habu bá 'yo'u ñote njeya.

37 Go guet'a ra Moise nú'a bi xipabi yá ja'i nú'u myá me Israel bi 'ñembabi: "Ajuá ma da hñux'ahu 'na de gue'ahu pa drá 'mehni'a ngu xa hñuxcagui nehe. Y nú'a ma gui 'yòt'ehu nú'a da xi'a'ihu." Njabu bi xipa ra Moise yá ja'i.

38 Nura Moise go guet'a mi 'ñoui ya me Israel nuni ja ra mbonthi, ne ja bi munts'ini'u ja ra t'òhò Sinaí. Ne ja bi ñauni ra Moise rá enxé Ajuá. Nepu ra Moise bi xipa ndu ma xitahu ngu nú'a xqui xipa ra enxé. Njabu ra Moise bi hñanga ra noya dega te pa bi 'racju nehe.

39 Pe nú'u ndu ma xitahu himbi ne bi 'yòta ra Moise, ne himi ne go da ndá de gue'u, ne bi bengá ja yá mfeni gue ma'na xá hño da mengui pa Egipto.

40 Ha nu mi ma ra Moise bá ñaui ra enxé, nu'á nuya ja'i bi 'ñembabi ra Aarón: "Stá beñe gue xá hño 'bu ga hocju 'rama ajuahu pa go gue'u dri 'bet'o de guecju, ngue'a nura Moise hønse bá jugaguihu de Egipto pa e bi hyegahuua ja ra mbonthi, ha nú'a, hadifa'a te xua ja'a."

41 Hangue nu'á bi hyoca 'nara t'untfani dega bõja, ne bi thopabi ya mbo'oni pa bi t'umbabi'a, ne mri nsunda'u, ne xi mri jolya ngue'a bi hyandi gue mi mahotho nú'a ra c'oi xqui hyocse'u.

42 Hangue nu Ajuá 'bestho bi 'uegue de gue'u, ne bi hyepu da nsunda ya tsò ne ra zanq ne ra hyadi. Njabu bi 'yofu maya'bu 'na de yá 'mehni Ajuá nú'a ena njaua: Nu'ahu gyá me Israelhu, ¿ha'mu rá 'nandi gá hyohu 'raya mbo'oni pa gá ñatcahu de nú'u ñote njeya gá 'yohu ja ra mbonthi?"

43 Hinhya'mu gá ðtcahu njabu. Nu'a nguí ðthu, ngrí ndudehu nú'u ri c'oihu gá hocju pa gui nsundahu, 'na nguí hu'mbabihu ra Moloc, ha nu'a ma'na gá hocju ngu 'nara tsò, nguí hu'mbabihu ra Renfán. Hangue nubya ma ga peñ'a'ihu de ri haihu pa ga peñ'ahu asta thogui de ra hai Babilonia.

Guehna bi xipa Ajuá ya me Israel.

44 Nú'a ra mbonthi habu bi 'ranga ndu ma xitahu, ja guehni xqui hocni'u 'nara ngu dega dutu habu mi 'be'tsa nú'a ra xingdo habu mi nt'ofu nú'u 'ret'a ya hmanda. Nú'a

ra ngu'a bi thoqui ngu xqui xipa Ajuá ra Moise da hyoqui, ne ngu nú'a xqui 'ntuabi.

⁴⁵ Nepu 'mefa nú'a ra ngu'a bi gohui ndu ma xitahu nú'u mri zi ra Josue. Nepu bá ha'u pa nuaa habu bi ntunci ya ja'i nú'u himyá me Israel nú'u bi guui Ajuá de guecua nú'bu mi zocua nú'u ndu ma xitahu. Y ja nura ngu'a ja bi nsundani'u Ajuá asta mi 'mai ra Davi nú'a bi nda.

⁴⁶ Y Ajuá xi bi hopa rá 'mai'a. Y ra Davi mi nehma xa hyoca 'nara ngu pa habu dra nsunda hmaha Ajuá nú'a rá Ajuá ndu ma xitahu ra Cobo. Pe himbi za bi hyoqui.

⁴⁷ Pe nu 'nará t'u ha, nú'a mrá thuhu Salomó, nu'á ha, go gue'a bi hyocua rá ngu Ajuá nú'a mi behma da hyoca rá dada.

⁴⁸ Masque nu Ajuá bí 'bui maña mahets'i, hingui 'bu ja 'nara ngu nú'a xa thoqui co yá 'ye ya ja'i, ngu bi 'fienga ra badi Isaía gue Ajuá mi ena njaua:

⁴⁹ Nuaa mahets'i ja guecua ma hudiga habu dí 'bui dega nda, ha nu ja ra ximhai ja guehni dí tóta ma ua. Nehe ena: ¿Te ma ngu nú'a ra ngu ma da thogaga 'bu?

O ¿habu ma ga 'baca 'bu?

⁵⁰ ¿Ha gue hingue co ma ts'edi stá hocaga gatho nuya t'ot'e ja ja ra ximhai?

⁵¹ Y ra cu Teba bi sigui bi 'fiembabi ya ja'i: Pe nu'ahá nzantho xi xcá njahubu, xi xá me ri mfenihu, hingui ne gui 'yóhu. Gui njahu ngu nú'u ya ja'i hingui pa Ajuá, ngue'a nu'ahá hingui ne gui 'yóthu nú'a xi'ahu ra Maca Ndahi ngu mi nja ndu ma xitahu nehe.

⁵² ¿Hangu hma yá 'mehni Ajuá bi t'ot'tua ra nts'o'mui? Y nú'u ndu ma xitahu go gue'u bi 'yot'a njabu. Nú'á go gue'u bi hyo nú'u to'o mi ma desde rá mudi gue mi ma da 'fiene nú'a ra hoja'i hinda ma da 'yot'a ni 'nara ts'oqui. Ha nu mi zohó'a, go gue'ahu gá dahu ne gá hyohu.

⁵³ Nu'ahu gá hñañhu ya hmanda nú'a e bi zogahu yá enxé Ajuá, pe hinxcá ne xcá 'yóthu ngu nú'a bi hmanda 'ihu.

Rá du ra Teba

⁵⁴ Nepu mi 'yóde njabu nuya ja'i nuya noya'u, xi bi bə yá cue nts'edi co ra cu Teba.

⁵⁵ Pe nura cu Teba mi hampa rá ts'edi ra Maca Ndahi, ne bi nōxa pa mahets'i ne bi hyandua rá nsunda Ajuá, nehe bi hyanda ma zi Hmuhu ra Jesu mi 'bahni ja rá 'fici Ajuá.

⁵⁶ Nepu ra cu Teba bi 'fiemba ya ja'i: —¡Ndi! Dí handa mahets'i xogui, nehe dí handa Nú'a To'o e bi Nja'i bi 'bai ja rá 'fici Ajuá.

⁵⁷ Y nura ora'a gatho nú'u ya ja'i mi 'bahni bi go'ta yá gu ne bi də ya hmafi, ne bi nest'ihiri gatho bi mfats'i bi mihi ra cu Teba.

⁵⁸ Nepu de guehni nuya ja'i'u bi pōnga ra cu Teba de ra hnini, nepu bi c'ahni. Ne

mi 'bahni 'nara basja'i mrá thuhu ra Saulo, nú'á nehe go gue'a bi hyandua rá du ra cu Teba, nehe go gue'a mi supa yá he ya hyote nú'u xqui hñagui pa bi za bi hñote'u.

⁵⁹ Y nú'a ra ora mi thōxa ya nc'ahni ra cu Teba, nú'á bi 'yapabi Ajuá ne bi 'fiena:

—Ma zi Hmu'i Jesu, dí a'i gui hñani ma te ja ri maça 'yeyba.

⁶⁰ Nu'bu nú'á bi ndandiñahmu ne bi 'fiena: —Ma zi Hmu'i, oxqui ha'mba nguenda nuyu ya ja'i de nú'a otcagui.

Y ngu bi uadi bi mangu njabu, 'bestho bi du.

8

Ra Saulo xi bi 'yot'tua ndunthi ra nts'o'mui nuya gamfri

¹ Ha nura Saulo xqui dá rá hñá gue da tho ra cu Teba.

Nepu 'bestho nú'a ra pa'a bi mudi bi nja 'nara danga nt'atsate contra nú'u xqui gamfri Ajuá nuni Jerusale. Ne bi nxanga gatho ya gamfri habaraza maxōgue ra hai Judea ne Nsamaria, hōnse ya apostol himbi bōnga de Jerusale.

² Y nu 'raya cu xi mi ja yá jamfri co Ajuá, go gue'u bi 'ñoni pa bi 'yagui ra cu Teba, ne xi bi nzoni ndunthi ngue'a xi mri madi'u.

³ Ha nura Saulo xi bi 'yot'tua ndunthi ra nts'o'mui ya gamfri, ne 'rama'na ra ngu mi cut'i pa mi jaca ya 'ñohō ne ya 'behñá pa da zits'i da got'a fadi.

Bi hmamba rá noya Ajuá nuni Nsamaria

⁴ Ha nú'u ma'ra ya gamfri xqui 'bat'i ne xqui nxani, go gue'u mi 'yo mi mamba rá noya Ajuá habaraza.

⁵ Ha 'na de gue'u mrá thuhu ra Lipe bi ma pa ja 'nara hnini nuni Nsamaria pa bá xipa ya ja'i de ra Zidada Jesucristo.

⁶ Y nuya ja'i de guehni mri munts'i pa mi huxa nt'ode xá hño de nú'a mi mangu ra cu Lipe, ne mi handi'u nú'u ya nt'udi mi ot'e'a.

⁷ Ngue'a nu'á mi emba ya ts'ondahi nú'u to'o mi pe'tsi, ne nuya ts'ondahi asta mi mafi da bōni. Ne ndunthi ya ts'onate mi ot'he'a.

⁸ Hangue njabu bi me'tsa 'nara danga johya nú'a ra hnini'a.

⁹ Ne mi 'buhni 'nara 'ñohō mrá thuhu ra Simu nú'a mrá 'fiete de nú'a ra hnini'a. Nura 'fiete'a xi xqui hyat'a ndunthi ya me Nsamaria, ne xi mri 'fiets'i co nú'a rá mfađi mi pađi.

¹⁰ Ne gatho nuya ja'i de guehni notsi ndangui xi mi huxa nt'ode de nú'a mi mangu nú'a ra 'fiete'a, ne mi eñ'i:

—Nura 'ñohō'a hampa rá danga ts'edi Ajuá.

¹¹ Ne gatho ya ja'i xi mi huxa nt'ode ngue'a ya ya'mu xqui hyat'i'u co rá nt'ete.

¹² Pe nu mi zōnga ra cu Lipe ja nú'a ra hnini'a bi mangu ra hoga nt'ode de rá

hmanda Ajuá ne bi mā de ra Zidada Jesucristo. Nepu gatho ya ja'i bi gamfri ne bi nxistehe, ya 'ñohø ne ya 'behña.

¹³ Nehe nú'a ra 'ñete mrá thuhu ra Simu bi gamfri bi rá noya Ajuá ne bi nxistehe. Ne nzantho bi 'ñoui ra cu Lipe, mi handa nú'u ya nt'udi ne ya danga t'ø'e mi øt'e, ne nu'á xi mri 'yø de nú'a mi handi.

¹⁴ Nepu mi badi nú'u ya apostol mi 'buhni Jerusale gue ya me Nsamaria ya xqui hñanga rá noya Ajuá, 'bestho bi mēhna ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua pa guehni.

¹⁵ Y ngu mi zøñ'u bi 'yapabi Ajuá po ya gamfri de guehni Nsamaria pa bi za bi hñanga ra Maça Ndahi,

¹⁶ ngue'a ni 'na de gue'u hinxqui hñani thoho ra Maça Ndahi, hønse xqui nxistehe de rá thuhu ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

¹⁷ Hangue ra Pedro ne ra Xuua bi hñuxa yá 'yε ja ya gamfri, nepu nú'ú 'bestho ra ora'a bi hñanga ra Maça Ndahi.

¹⁸ Ha nu mi hyanda ra Simu nú'a mrá 'ñetehma gue xqui hñanga ra Maça Ndahi nú'u to'o xqui hñu'tsua yá 'yε ra Pedro ne ra Xuua, hangue nú'á asta bi ña'tuahma ra boja nú'u ya apostol,

¹⁹ ne bi 'ñembabi:

—'Racaguihu nehe nú'a ra ts'edi guí hāhu, pa njabu necagui da za ga huxa ma 'yε ja ya ja'i ne nu'ú da hñanga ra Maça Ndahi.

²⁰ Nepu ra Pedro bi dadi ne bi 'ñemi:

—Ma'na xá hño 'mediui ri boja. ¿Hanja xcá beni gue rá ts'edi Ajuá da za da thai co ra boja?

²¹ Hingui pe'tsa ra nsequi nixi rí 'ñep'a'i gui pefi nuna 'befina, ngue'a hingui ho núna xcá beni de ja rá thandi Ajuá.

²² Hangue nú'a mahyoni gui 'yøt'ebya, ntsø'mi de nú'a ri ts'oqui xcá beni, ne 'yapabi Ajuá pa xahma da pun'a'i de nú'a ra ts'omfeni xcá beni.

²³ Ngue'a nuga dí handi gue xi 'nagrá ts'omfeni ne 'nagrá 'yøt'ats'oqui.

²⁴ Nepu nú'a ra Simu bi dadi ne bi 'ñena:

—'Yaphu ts'u Ajuá por gueque, pa hinda njabu ngu nú'a xcá mā.

²⁵ Ha nú'u ya apostol ngu bi damajuani'u de ma zi Hmuhu ra Jesu ne bi mamba rá noya Ajuá, bi bøni'u de nú'a ra hnini'a. Ne bi thohni ja ma'ra ya t'uca hnini de Nsamaria mi mangan ra hoga nt'øde de ra mpøhø. Nepu nú'ú bi yopa menga Jerusale.

Ra Lipe bi xi'tsa 'nara me Etiopía

²⁶ 'Mefa de gue'a 'nará εnxε Ajuá bi zofa ra cu Lipe ne bi 'ñembabi:

—Lipe, stá ehe ga pēñ'a'i grí ma grí cai, ja nú'a ra 'ñu nexa Jerusale pa rí zønga asta ja ra hnini Gasa.

Nú'a ra 'ñu'a thogui ja 'nara mbonthi.

²⁷ Nepu ra cu Lipe 'bestho bi gu ra 'ñu bi ma. Ne de má 'ñu bi nthēui 'nara 'ñøhø mrá

me Etiopía. Nú'á mrá eunuco, ne mi gue'a 'namrá danga mfats'i nú'a ra 'behña mrá nda nuni Etiopía ne mrá thuhu ra Candace. Nura 'ñøhø'a go gue'a mrá me'sboja de ja rá ts'utbi nú'a ra 'behña mrá nda. Y nu'á xqui mengui xqui xøcambeni Ajuá nuni Jerusale.

²⁸ Ne ya mri menga pa ja rá hai ne mri zi rá carro mri gat'a ya fani. Nuni ja mi huhni mi he'ta ra Maça T'ofu nú'a bi 'yofo ra badi Isaia.

²⁹ Nepu ra Maça Ndahi bi 'ñemba ra cu Lipe:

—Rí ma ua tsu nuna carro xa mani ne rí meui.

³⁰ Nepu nura cu Lipe bi nest'ihi bi ma bá tsu nú'a ra carro, ne bi 'yøde nú'a ra 'ñøhø mi he'tua rá t'ofu ra badi Isaia, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue guí padi te rí bønga nú'u ya noya guí he'ti?

³¹ Nepu nú'á bi dadi ne bi 'ñena:

—¿Hanja da za ga padi te rí bøni 'bu hinto da 'ñutcgai?

Ne bi 'ñemba ra cu Lipe:

—Bá pøxa ja ra carro ne bá e ga huhui.

³² Y nú'a ra xeni de ra Maça T'ofu mi he'ti'a nu habu ena njaua:

Nú'á bi ts'its'i nja ngu 'nara zi deti pa da tho; ne 'besthó himbi xoxa rá ne nja ngu 'nara zi deti bi 'bεgui pa da t'axi.

³³ Mri 'ñenda ya ja'i, ne hinto bi ñani;

ha nú'u yá ja'i xi bi nts'o'mui, ne bi thacua rá te de guecua ja ra ximhai.

Njabu mangan ra Maça T'ofu.

³⁴ Nepu nú'a ra me Etiopía bi 'ñembabi ra cu Lipe:

—Dí bante'i gui xicagui de nú'a rá 'mehni Ajuá, ¿ha gue mi mā de gues'e'a, o mi mā de ma'na ra ja'i?

³⁵ Nepu nura cu Lipe bi madi bi ña, ne bi xipabi gatho ra hoga nt'øde de ma zi Hmuhu ra Jesu desde habu mi he'ta ra me Etiopía go gue'a 'nara xeni de ra Maça T'ofu nú'a xqui 'yofo ra badi Isaia.

³⁶ Nepu de mi 'yo'u ja ra 'ñu bi zønga habu mi ja 'nara mothe, ha bi 'ñenga nú'a ra me Etiopía:

—Jani 'nara zi mothe po ra dehe. ¿Ha hinda za ja ga nxisteheni?

³⁷ Ha nura cu Lipe bi 'ñembabi:

—'Bu xi guí camfri con gatho ri mfeni da za, hanja hina.

Nura me Etiopía bi 'ñena:

—Haha, dí camfri gue ra Jesucristo go gue'a rá T'u Ajuá.

³⁸ Nu'bu nú'á bi 'bepa rá 'bεgo bi 'ba'ma ra carro, nepu bi gai ri yoho'u, ne bi yat'a mbo ra dehe. Nepu ra cu Lipe bi xi'tsa nú'a ra cu me Etiopía.

³⁹ Y nu mi bøxa ra cu Lipe de ja ra dehe, bi 'mætho ngue'a rá Maça Ndahi Ajuá bi zits'i. Nepu nura cu me Etiopía ya himbi yopa hyanda ra cu Lipe ma'na'qui. Y ya

mri sehe'a bi sigui bi ne rá 'ñu co ndunthi ra johya mi pe'tsi.

⁴⁰ Nepu nura cu Lipe bi zonga nuni Asoto, ne de mi 'rani de guehni bi mudi bi mąnga ra hoga nt'ode asta bi zonga nuni Cesarea.

9

*Ra Saulo bi gamfri ra Zidada Jesu
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)*

¹ Ha nuya pa'ra ra Saulo mi hu'tsa ya gamfri da hyo, ne bi ma bá nu ra dąnga nda gá macja.

² Bi ma bá a nsequi pa da ma nuni ja yá nija ya xodyo nuni Ndamasco pa da gu nú'u ri demba rá jamfri ra Zidada Jesu, gue dra 'behña gue dra 'ñohø, ne dua tsi pa Jerusale da got'a fadi.

³ Ne de mri ne ra 'ñu ya mi ma da zonga Ndamasco, mi damfri bi got'atho 'nara ñot'i asta mi huexqui nú'a ra hyats'i mri 'ñehe de mahets'i.

⁴ Nepu ra ora'a 'bestho bi dagui ma'memfo ja ra hai. Ne bi 'yode 'nara noya mi ena:

—Saulo, Saulo, zhanja guí hongagui pa guí 'yotca ra nts'o'mui?

⁵ Nu'bu ra Saulo bi dadi ne bi 'ñena:

—¿To'o'i, zi Hmu?

Nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuga go gueque drá Jesu. Ha nu'i guí hongui pa guí 'yotcagui ra nts'o'mui ngue'a guí honi pa guí 'yotua ra nts'o'mui nú'u to'o xa gamfrigui. Pe nu'i go grí 'ñunse, guí nja ngu nú'a øt'a ra ndamfri ora tica ra nsamboi.

⁶ Y ra Saulo asta mri huat'i co ra ntsu ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i, zte rá 'be guí ne ga øt'ebya?

Nu'bu ra Zidada bi 'ñembabi:

—Nangui ne ri ma ja ra hnini, nuni ja guehni ma da si'a'i nú'a ri 'ñep'a'i guí 'yot'e.

⁷ Y nú'u ya 'ñohø mri 'ñoui ra Saulo xi bi ntsu ngue'a nú'u xqui 'yode nehe nú'a ra noya pe hinxqui hyandi ua to'o mi 'bahni.

⁸ Nepu nura Saulo bi nangui de ja ra hai, ne xi mri zøthma yá da pe himbi za bi hyandi. Hangue bri juhni bi ts'its'i pa asta ja ra hnini Ndamasco.

⁹ Y nuni ja bá 'buhni hñu pa ne himi handi. Y nú'u hñu pa ni ts'u hinte bi zi.

¹⁰ Nuni Ndamasco mi 'buhni 'nara gamfri mrá thuhu ra Ananía, y nura Zidada Jesu bi zofo ngu dega t'i ne bi 'ñembabi:

—¡Nugue Ananía!

Nu'á bi dadi:

—¿Te'a, zi Hmu?

¹¹ Ha nura Zidada bi 'ñembabi:

—Ri ma, ju nú'a ra 'ñu rá thuhu ra Juat'ñu, ne thogui ja rá ngu ra Juda, ne ja guí 'ñanini ra Saulo nú'a ra me Tarso. Nu xcri tsøni guí tsudi di øt'a rá søcambeni.

¹² Nu'á ya stá xipabi ngu dega t'i gue ma da tsøni 'nara 'ñohø rá thuhu ra Ananía, ne da hñu'tsua yá 'ye pa da yopa hyandi.

¹³ Nu mi 'yode njabu ra cu Ananía bi dadi ne bi 'ñena:

—Zi Hmu, stá øde ndunthi de nú'a ra 'ñohø'a gue xi mi ø'tuabi ndunthi ra nts'o'mui ya cu nuni Jerusale.

¹⁴ Ha xa umba nsequi ya nda gá macja pa da za da gu gatho nú'u di xøcambeni'ri ri thuhu de guecua nehe.

¹⁵ Nepu ra Zidada bi 'ñemba ra cu Ananía:

—Grí ma guí 'yot'a nú'a dí xi'i, ngue'a go gue'a ra 'ñohø stá huahni pa da mepcagui ne da 'ñutua ma thuhu ya me Israel ne gatho nú'u hingyá me Israel ne nuyá nda'u, pa da badi'u to'ogui.

¹⁶ Ne nuga go ma ga utuabi gatho nú'u ya ts'othogui pe'tsi da thogui po rá ngue ma thuhu.

¹⁷ Nu'bu ra cu Ananía bi ma ne bi yat'a ja ra ngu habu mi 'bu ra Saulo. Ne bi hñu'tsua yá 'ye, ne bi 'ñembabi:

—Zi cu Saulo, ra Zidada Jesu nú'a to'o gá handa ja ra 'ñu nú'a ngrí nehi pa guecua, go gue'a xa mepcagui pa da yopa xo ri da ne guí hñanga ra Maça Ndañi.

¹⁸ Ne 'bestho ra ora'a bi dagui nú'a te mi co'tua yá da, ne 'bestho bi yopa hyandi. Ne nu'á bi 'mai bi ma bá nxistehe.

¹⁹ Ne bi 'ñuni, nepu bi yopa nja rá ts'edi, ne bi 'muhni 'raya pa co ya gamfri nuni Ndamasco.

Ra Saulo bi mamba rá noya Ajuá ja ra hnini Ndamasco

²⁰ Nepu 'bestho bi ma bá damajuani de ma zi Hmuhu ra Jesucristo ja yá nija ya xodyo, ne mi ma gue ra Jesu go gue'a rá T'u Ajuá.

²¹ Y gatho nú'u to'o mi øde nú'a mi mañ'a xi mri 'yø ne mi eñ'u:

—¿Ha hingo guehni núni xi mi ø'tua ra nts'o'mui nú'u to'o xøcambenibi rá thuhu ra Jesu nuni Jerusale? ¿Ha hingo guehni xqui 'ñehe da gu nts'ahni ya gamfri pa da zi'tsua ya nda gá macja?

²² Pe nura cu Saulo ma'na mi ju rá ts'edi pa da damajuani gue ra Jesu go gue'a ra Cristo rá 'mehni Ajuá ne xqui hñuts'i'a pa da e da nda. Y nuya xodyo himbi badi te da beni gatho nú'u mi 'buhni Ndamasco.

Ra Saulo bi c'ot'i de ja yá 'ye ya xodyo

²³ Bi thogui ndunthi ya pa, nepu bi mudi bi mámbi ya xodyo pa da hyohma ra cu Saulo.

²⁴ Pe nú'a ra cohi bi gohi'u, bi t'umba nt'ode ra cu Saulo gue nu'u ma pa ra xuui mi su gatho ya gosthi de nú'a ra hnini'a pa xa thohma'a.

²⁵ Pe nu mi badi ya cu njabu, bi 'yent'a ra cu Saulo ja 'nara dąnga 'bøts'e pa bri tonts'a dega xuui pa møte de ra jado nú'a mi cot'a ra hnini, pa bi za bi 'bat'i'a.

Nú'a ra pa bi zonga ra Saulo nuni Jerusale

²⁶ Nu mi zonga ra cu Saulo Jerusale mi nehma'a da munts'iui ya gamfri, pe nu'á mi tsu ngue'a himi camfri'u gue nu'á ya mi 'nara gamfri.

²⁷ Pe nura cu Berhna bi zits'i pa habu mbi 'bu ya apostol, ne bi metuabi hanja xqui hyanda ra Zidada Jesu ja rá 'ñu ra cu Saulo, ne xqui ñgui. Ne bi metuabi'u gue nu'á ya xqui ña de rá thuhu ra Zidada Jesu co ndunthi ra ts'edi nuni Ndamasco.

²⁸ Y njabu bi za bi 'mai co ya gamfri nuni Jerusale.

²⁹ Nu'á himi tsu da ma de rá thuhu ra Zidada Jesu, ne mi ntsanoyau ya xodyo nú'u mi ñaga griego, ha nu'á mi ecuabi da hyo'a.

³⁰ Pe nu mi badi njabu ya cu bi zixa ra cu Saulo pa nuni Cesarea, nepu bi mehni'u pa Tarso.

³¹ 'Mefa gatho ya gamfri bi me'tsa 'nara hoga'mai nuni Judea ne Galilea ne Nsamaria, ne mi zedi yá jamfri, ne mi 'yo'u co ndunthi rá ntsu Ajuá, ne ma'na mri xu ya gamfri co rá mfats'i ra Maca Ndáhi.

Ra Enea bi ñani

³² Ha nura apostol Pedro bi 'ño bi zonga gatho ya gamfri, ne bi ma bá c'a'tsa ya cu nú'u mi 'buhni Lida.

³³ Ne ja bi zuhni 'nara 'ñohò rá thuhu ra Enea, ne ya mi ø't'a hñato jeya xqui 'menga ja ra mfidí ngue'a mi tsu 'nara hñeni nú'a nixi mi tsa da anga rá ndo'yo.

³⁴ Nepu ra cu Pedro bi 'ñembabi:

—Enea, ra Zidada Jesucristo xa 'yøthe'i. Nangui juxa ri mfidí.

Nepu nu'á 'bestho bi nangui.

³⁵ Y gatho ya mengu de guehni Lida ne ya me Sarón bi zogui yá ndaxjua jamfri ne bi gamfri ra Zidada Jesu co nú'a xqui hyandi'u.

Ra Dorca bi yopa nte de ra du

³⁶ Nuni Jope mbi 'bu 'nara 'behña mrá gamfri nú'a mrá thuhu ra Tabita, dega griego t'embí ra Dorca. Nú'a nzantho mi ø't'a ndunthi ra hñoja'i ne mi faxa ya hyoya.

³⁷ Ha nuya pa'u bi zu 'nara hñeni ne bi du. Nepu bi sati ngu myá nzai'u ne bá 'be'gui ja 'nara tøngu.

³⁸ Pe de guehni Jope mi guetbu pa ja ra hnini Lida, ne nuya gamfri de guehni xqui 'yøde gue ja mbi 'buhni ra cu Pedro nuni Lida, hangue bi 'behna yoho ya 'mehni pa dua tsi ne da 'ñembi:

—Dí bante'ihe ga maha 'bestho pa Jope.

³⁹ Nepu nura cu Pedro 'bestho bi meui'u. Ne nu mi zoni bi ts'its'i pa ja ra tøngu habu xqui munts'a ndunthi ya viuda mi zoni. Ne bi t'utuabi ra cu Pedro nuya pahni ne ma'ra ya he xqui hyoca ra nju Dorca nú'bu mi te'a.

⁴⁰ Nu'bu ra cu Pedro bi 'bepi da bønga pa thi gatho nú'u mi 'buhni, ne nu'á bi

ndandiñahmu ne bi 'yapabi Ajuá. Nepu bi zoho nú'a xqui du ne bi 'ñembabi:

—Tabita, nangui.

Ne nu'á 'bestho bi zøt'a yá da, ne nu mi hyanda ra cu Pedro bi nangui bi hñudi'a.

⁴¹ Ha nura cu Pedro bi mipa 'nará 'ye ne bi 'ba'mi. Nepu bi zohna ya viuda ne ma'ra ya gamfri pa bi 'ñutuabi gue ya xqui yopa nte.

⁴² Y gatho de guehni Jope bi nt'øde de nú'a xqui nja, ne ndunthi to'o bi gamfri ra Zidada Jesu.

⁴³ Ha nura cu Pedro bi gohi ndunthi ya pa de guehni Jope ja rá ngu ra cu nú'a rá thuhu ra Simu dexifri.

10*Ra apostol Pedro ne ra Cornelio*

¹ Mi 'bu 'nara 'ñohò nuni Cesarea mrá thuhu ra Neyo nú'a mrá me Italia ne himrá xodyo, nehe go mrá ndá de nú'u ya soldado myá mengu rá hai'a.

² Nú'a xi mrá hoja'i ne xi mi tsu Ajuá, ne gatho nú'u ya mengu rá ngu. Ne mi ø't'a ndunthi ra hño ngue'a mi faxa ya xodyo nú'u xi myá hyoya. Ne nzantho mi xøcambeni Ajuá.

³ Nepu 'nara pa ngu mi nzanga hñu nde bi hyanda 'nará enxé Ajuá ngu dega t'i, bi yat'a habu mi 'bui'a ne bi 'ñembabi:

—jNeyol

⁴ Nu mi hyandi xi bi nu'ti ne xi bi ntsu, ne bi 'ñena:

—¿Te'a, zi Hmu?

Nura enxé bi 'ñembi:

—Nuri nt'adi xa 'yøde Ajuá ne nú'u ri mfats'i xcá 'yøt'e xa hyandi'a.

⁵ Hangue nubya pèhna 'raya 'mehni pa ja ra hnini Jope pa dua tsi ra Simu nú'a thu'mbabi nehe ra Pedro.

⁶ Nú'a bí 'bui ja rá ngu ma'na ra Simu nú'a ra dexifri, 'bui guetbu ja rá hyo ra ndehe. Y nú'a ra Pedro go gue'a ma da xi'a'i te ri 'ñep'a'i gui 'yøt'e.

⁷ Nu mi ma ra enxé nú'a mi ñgui ra Neyo, bi zohna yoho yá 'bego ne 'namrá nzai soldado nú'a mi xøcambeni Ajuá nehe.

⁸ Go gue'u bi xipabi te 'be'a bi nja, ne bi mehni pa ra hnini Jope.

⁹ Ha nurá hyax'a de mi 'yo yá 'ñu'u y ya mi ma da zonga ja ra hnini Jope, nu'bu nura ora'a ra cu Pedro bi bøxa ja 'nara tøngu pa da 'yapabi Ajuá nuni ja ra hnini Jope, y mi ngu nde ma pa nura ora'a.

¹⁰ Y xi mi tsu 'nara thuhu y ya xa nehma xa ñuhma, pe ja mi thocuabi te da zi. Y nú'a ra ora'a bi hyanda 'nara nt'udi ngu dega t'i.

¹¹ Ne bi hyandi bi xogui mahets'i ne bá ja'ma pa ja ra hai 'ñena 'nara danga dutu mi thu'tsa gatho goho yá ñani.

¹² Y ja nú'a ra dutu'a mbra cani gatho ya mbo'oni ne gatho ya zu'ue nú'u ja goho yá ua, ne ya qu'eñá ne ya ts'int'su.

13 Nepu bi 'yøde 'nara noya bi 'ñena:
—Pedro, ja nuyu ya mbo'oni ne ya zu'ue ne hyo pa gui tsi.

14 Nu'bu nura cu Pedro bi dadi ne bi 'ñena:
—Hina, zi Hmu, ngue'a hinhya'mu stá tsi nú'a xa nts'o ne hingui t'axi.

15 Ne nú'a ra noya'a bi 'ñemba ma'na'qui:
—Oguí embi xá nts'o nú'a xa xaca Ajuá ne xá nt'axi.

16 Bi njabu hñu'qui, nepu bi bøxa ma'na'qui pa mahets'i nú'a ra dutu.

17 Ha nura cu Pedro mi 'buhni mi 'yo rá mfeni ne mi ne da badi te mri bonga nú'a ngu ra t'i xqui hyandi. Nura ora'a bi zohø yá 'mehni ra Neyo ja ra gosthi, xqui 'ño xqui 'ñani habu mi ja rá ngu ra Simu dexifri.

18 Ha nu mi zøni ja nú'a ra ngu'a bi 'ñani ua ja mi 'buhni ra Simu nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Pedro.

19 Pe nura cu Pedro tobya mi oda rá mfeni nú'a ngu ra t'i xqui hyandi, ne ra Maça Ndahi bi 'ñemi:

—Bi zø hñu ya 'ñøhø hoñ'a'i.

20 Bai cai ri meui'u. Ne ote xqui ma gui tsu, ngue'a go stá penca'u.

21 Nepu ra cu Pedro bi gai habu mi 'ba nú'u yá 'mehni ra Neyo, ne bi 'ñemi:

—Nuga go gueque guí honju. ¿Te xqui 'beñ'ahu?

22 Nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Xpá mencahe ma ndá gá soldadohe ra Neyo, 'nara hoga 'ñøhø xi tsu Ajuá, ne gatho ya xodyo ñamahño de gue'a. Y 'nara enxé Ajuá bi xipi gue mahyoni da mehni to'o da e da zix'a'i pa gui ma ja rá ngu'a, pa da 'yøde nú'a ma gui xipabi.

23 Nepu ra cu Pedro bi umba ntsaya'u habu mi 'bu'i'a, ne ja bi 'ñoxini'u con gue'a nú'a ra xuui'a. Ha nurá hyax'a ra cu Pedro bi ma con gue'u ne bi me ma'ra ya cu nú'u mi 'buhni Jope.

24 Y rá hyax'a bi zøñ'u nuni Cesarea habu mi 'bu ra Neyo mi tø'mi, ne xqui zohna gatho nú'u ja te myá njau, ne nú'u xi myá hmadi'a.

25 De mi zønga ra cu Pedro ja rá ngu ra Neyo, nu'a bi bøni pa da dadi, ne bi ndandiñahmu ja yá ua'a.

26 Pe nura cu Pedro bi 'ba'mi ne bi 'ñembabi:

—'Bai, ngue'a nequi 'nadrá 'ñøhø nehe ngu'atho.

27 Y de mi ña'u bi yut'a ri yoho mbo ra ngu, ne mi 'buhni ndunthi ya ja'i xqui munts'i.

28 Nepu ra cu Pedro bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu guí pahu gue núje dyá xodyohe hingui tsa ga nthantshe co nú'ahu hingyá xodyohu, y nixi tsa ga cøthe ja ri nguhu, ngue'a 'rama'na'ño ma jamfrihu. Pe Ajuá xa xicagui gue hinga embabi xá nts'o o hingui t'axi ni 'nara ja'i.

29 Hangué ngu mi xicagui ya 'mehni gue ga eheua, 'bestho duá ehe nsinque te dá ma. Ne dí ne ga padi pa te uá tsiaguihu.

30 Nu'bu ra Neyo bi datuabi ne bi 'ñemi:

—Ø'ta goho ma pa ngu ra zi orabya ndí 'bucua ja ma ngu stí ayuna ne ndí apabi Ajuá ngu ma nzai dega nde, ndá thamfri dá handa 'nara 'ñøhø mi he 'raya dutu asta mi huexqui.

31 Ne bi 'ñengagui: "Neyo, Ajuá xa 'yø't'a'i ri t'adi ne xa hyanda nú'a xcá 'yø'tua ya hyoya xcá fats'i.

32 Pehna pa ja ra hnini Jope to'o ma dua tsi ra Simu nú'a xa thu'mbabi nehe ra Pedro. Nu'a bi 'bu ja rá ngu ma'na ra Simu ra dexifri nú'a bi 'bu guetbu ja rá hyo ra ndehe. Y nu sta zø'a ma gui ñau pa da zo'a'i," njabu bi 'ñengagui.

33 Hangué 'bestho dá pempu to'o bá hoñ'a'i, ne xá hño'a xcá ehe. Y nubyá dí 'buheua gatho ja rá thandi Ajuá, ne di ne ga øhe gatho nú'a xa xi'a'i pa gui xicje.

Ra apostol Pedro bi mamba rá noya Ajuá ja rá ngu ra Cornelio

34 Hangué nura cu Pedro bi mudi bi ña ne bi 'ñena:

—Nubyá ha, stá padi gue xi majuani Ajuá hingui huahna ya ja'i 'ra co ma'ra.

35 Ngue'a nú'a ri madi gatho nú'u to'o 'yo ja rá ntsu'a ne ø'ta nú'a xá hño, masque haburaza dya mengu.

36 Ajuá bi zocje núje dyá me Israelhe pa dá mádihe con gue'a po ra Zidada Jesucristo nú'a to'o ma Hmuhá drí gathohu.

37 Ngu guí paschu nú'a bi nja nuni ja ma haihe núje dyá xodyohe, ra Xuua bi 'yø't'a ra sistehe, 'mefa ma zi Hmuhá ra Jesu bi futa rá 'beñi nuni Galilea ne bi 'ño gatho ja ra hai Judea.

38 Ne guí paschu gue Ajuá bi umba ra Maça Ndahi ra Jesu nú'a mrá me Nasare pa bi umba ra ts'edi. Nú'a bi 'ño bi 'yø't'a ra hño, ne bi 'yøthe gatho nú'u mi hñeni ne mi pe'tsa ya ts'ondahi. Ra Zidada Jesu mi ø't'a njabu ngue'a Ajuá mi 'bai con gue'a.

39 Y nuje go drí damajuanihe gatho nú'a bi 'yø't'a ra Zidada Jesu nuni ja ya t'uca hnini Judea ne ja ra danga hnini Jerusale. Y 'mefa nu'a bi ts'uta ja ra du. Y nu de ya xqui yopa nte de ja ra du, dá yopa ñuñhe ne dá ntsithehe con gue'a.

40 Pe Ajuá bi 'yø't'e pa rá hñupa bi yopa nte, ne bi 'yø't'e pa bi hnecanja'i pa dá hanthe ma'na'qui.

41 Pe hingo gatho ya ja'i bi yopa hyant'a, hønseguihe dá hanthe, ngue'a Ajuá xqui huancahe desde rá mudi pa ga dahe majuani de gue'a gue nu'a bi yopa nte ma'na'qui de ja ra du. Y nu de ya xqui yopa nte de ja ra du, dá yopa ñuñhe ne dá ntsithehe con gue'a.

42 Nepu nu'a bi 'bepcahe ga zoføhe ya ja'i ne ga dahe majuani gue Ajuá go xa hñuts'i'a

pa da hñá'mba nguenda nú'u te, ne nú'u xa du.

⁴³ Nehe gatho yá 'mehni Ajuá mi 'bui desde rá mudi bi damajuani de ra Zidada Jesu gue nu'a tó'o da gamfribi rá thuhu dra pumbabi yá ts'oqui.

Bi hñanga ra Maça Ndahi nú'u hingyá xodyo

⁴⁴ Ha de mi mangan ra cu Pedro nuya ya noyaya, bá çai ra Maça Ndahi ne bi yut'a ja yá coraso gatho nú'u to'o mi øde nú'a mi manga ra cu Pedro.

⁴⁵ Ha nú'u ya xodyo myá gamfri nú'u bá 'ñoui ra cu Pedro, xi bi 'yø ngue'a xqui hñanga ra Maça Ndahi nehe nú'u himyá xodyo.

⁴⁶ Ngue'a bi 'yøde mi ña nehe de ma'ra ya hñaquí nú'u himi padi, ne mri xocambeni'u Ajuá.

⁴⁷ Nepu nura cu Pedro bi 'ñena: —¿To'o ja da hñacuabi da nxistehe núyu to'o xa hñanga ra Maça Ndahi ngu stá hñahu?

⁴⁸ Nu'bú ra cu Pedro bi 'bepabi'u da nxistehe de rá thuhu ra Zidada Jesucristo. Nepu nu'ú bi bantebi ra cu Pedro gue da gohi con gue'u ma'ra ya pa.

11

Ra apostol Pedro bi xipa ya gamfri me Jerusale de rá ts'edi Ajuá

¹ Bi 'yøde nú'u ya apostol ne ma'ra ya gamfri mbi 'bu Judea gue ne nú'u himyá xodyo ya xqui hñanga rá noya Ajuá.

² Ne mi menga ra cu Pedro pa Jerusale, ja bá nuuni nú'u yá mixodyoui ya myá gamfri pe mri ðenbatho yá nzaí ya xodyo. Nú'ú bi zui ra cu Pedro,

³ ne bi 'ñembabi: —¿Hanja xcá cut'a ja yá ngu nú'u ya 'ñøhø hingyá xodyo ne xcá ñuni con gue'u?

⁴ Nu'bú ra cu Pedro bi metuabi gatho nú'a xqui nja desde ra mudi ne bi 'ñembabi'u:

⁵ —Nuga ndí 'buhni ndí apabi Ajuá ja ra hnini Jope, ne dá handa 'nara nt'udi ngu dega t'i. Bá ja'mi de mahets'i 'ñena 'nara danga dutu mi thu'tsa gatho goho yá ñani, ne bi zøhø habu ndí 'bui.

⁶ Ne dá handa xá hño te mi cuni, dá handi mi cu gatho ya mbo'oni ne gatho ya zu'ue nú'u ja goho yá ua, ne ya qu'eñá ne ya ts'int's'u.

⁷ Ne dá øde 'nara noya bi 'ñengagui: “Pedro, ju nuyu ya mbo'oni ne ya zu'ue, ne hyo pa gui tsi.”

⁸ Ne dá embabi: “Hina, zi Hmu, ngue'a hinhya'mu stá tsi nú'á xá nts'o ne hingui t'axi.”

⁹ Nepu nú'á ra noya de mahets'i bi yopa ña ne bi 'ñengagui: “Oguí embabi xá nts'o nú'a xa xuca Ajuá ne xá nt'axi.”

¹⁰ Bi njabu hñu'qui, nepu bi njuts'i pa mahets'i nú'á ra dutu.

¹¹ Ha nú'á ra ora'a bi zøhø ja ra ngu habu ndí 'bui hñu ya 'ñøhø xqui 'bchmi de Cesarea pa da zixcagui.

¹² Y nura Maça Ndahi bi 'ñengagui ga me'be'u, masque himyá xodyo. Nehe dá me'be nú'u má 'rato ya cu, ne dá tsøñhe dá cathe ja rá ngu nú'á to'o xqui mehna ya 'mehni da zixcagui.

¹³ Nura 'ñøhø'a bi xicje hanja xqui hyandua 'nará exxe Ajuá de guehni ja rá ngu gue nu'á bi 'ñembabi 'na: “Pehna 'raya 'mehni pa ja ra hnini Jope pa dua tsi ra Simu nú'a xa thu'mbabi nehe ra Pedro.

¹⁴ Nu'á go da xi'a'i hanja da za gui mpøhø ne gatho ya mengu ri ngu.”

¹⁵ Ha nu ndá fudi dá ña, bi hñani'u ra Maça Ndahi mahyegui gue dá hñhe ra mudi nehe.

¹⁶ Ra ora'a dá beni de nú'a xqui manga ma zi Hmuhu nú'bu bi 'ñena: “Ra Xuua mi xi'tsate co ra dehe, pe nu'ahá ma gui nxistehe co ra Maça Ndahi.”

¹⁷ 'Bu Ajuá njabu rá paha xa umbabi'u ra Maça Ndahi ngu bi 'racaguihu núju dí camfrihu ma zi Hmuhu ra Jesucristo, to'oguiga pa go ga hacua rá 'befi Ajuá.

¹⁸ Ha nu mi 'yøde njabu nú'u ya cu mi 'buhni Jerusale, ya bi go'tatho yá ne, ne bi nsunda Ajuá bi 'ñena:

—¡Njabu rá paha Ajuá gue da ñobri nehe nú'u hingyá xodyo pa da me'tsa ra te pa nzantho ngu nú'a dí pe'tshu nehe!

Ya gamfri me Antioquia

¹⁹ Desde bi tho ra cu Teba, bi mudi bi t'utsa nú'u ma'ra ya gamfri. Hangué nu 'ra de gue'u bi 'bat'i gá ma Fenicia, ha nu ma'ra Chipre, ha nu ma'ra Antioquia. Y nu habu gá ma'u bá zo yá mixodyoui de rá noya Ajuá, hinto ma'ra bá zofu.

²⁰ Pe mi 'bu 'raya cu myá me Chipre ne nu ma'ra myá me Cirene, nú'ú bi zønga ja ra hnini Antioquia, y bi zofu nehe nú'u ya ja'i himyá xodyo de ra hoga nt'øde de ra Zidada Jesu.

²¹ Ajuá bi umba ra ts'edi'u ne bi mats'i, ne ndunthi ya ja'i bi hyepu ná ndaxjua jamfri ne bi gamfri ra Zidada Jesu.

²² Ne mi baði ya gamfri nú'u mi 'buhni Jerusale de nú'a mbi ja de guehni Antioquia, hangué nu'ú bi mehna ra cu Berhna pa guehni.

²³ Ne nu mi zøñ'a bi hyandua rá 'befi Ajuá, nu'bú nú'á bi baði gue Ajuá xqui japi'u, ne nu'á xi bi johya. Ne bi zofu gatho nú'u xqui gamfri de guehni gue xá hño da sigui da gamfri Ajuá co yá mfeni strá nt'axi ne da zedi yá jamfri.

²⁴ Ngue'a nú'a ra cu Berhna 'namrá hoga cu mi hampa rá ts'edi ra Maça Ndahi ne xi

mi ja rá jamfri. Y ndunthi ya ja'i bi gamfri ra Zidada por gue'a.

²⁵ Nepu ra cu Berhna bi ma pa Tarso pa da hyonga ra cu Saulo, ne de mi zadi bi zits'i bi meui pa Antioquia.

²⁶ Ne ja bi 'muhni'u maxogue 'na njeja, ne mri madets'i'u co ya gamfri, ne bi 'fiutuabi ndunthi ya ja'i de rá noya Ajuá. Y nuni Antioquia ja guehni bi mudi bi thu'mba ya gamfri gue dya cristiano ngue'a bi gamfri ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

²⁷ De nuya pa'u bi bonga 'rayá 'mehni Ajuá de guehni Jerusale pa bi ma Antioquia.

²⁸ Ne 'na de gue'u mrá thuhu ra Agabo bi 'mai madetho de habu xqui munts'a ya cu ne bi ma gue xqui xipa ra Maca Ndahi gue mi ma da nja 'nara danga thuhu maxogue rá nguni ra ximhai. Y ha bi njabu nú'u ya pa mrá nda ra Claudio.

²⁹ Nepu nuya gamfri de Antioquia bi beni gue da mempa 'nara mfats'i nú'u ma'ra ya gamfri mi 'bu nuni Judea, bi uni cada 'na de gue'u ngu nú'a mi tsapa yá ts'edi.

³⁰ Y nú'a ra mfats'i bi uñ'u bi 'bempa nuya nda de ra nija Judea, y go bi hñaxa ra cu Berhna co ra cu Saulo pa guehni.

12

Bri tho ra apostol Cobo, nepu ra apostol Pedro bri ju nts'ahni

¹ Nuya pa'u ra nda Erode bi mudi bi 'yot'ua ra nts'o'mai ya gamfri.

² Nú'a bi manda da thecua rá 'yuga ra apostol Cobo rá cu da apostol Xuua.

³ Ha nu mi hyandi'a gue ya xodyo mri ho njabu, nu'bú bi manda dra ju ra apostol Pedro nehe. Ne bri ju ja 'nara ngo ya xodyo de rá pa ra thuhme nsinqe rá nzoi.

⁴ Ha nu mri ju'a bi jot'a fadi ne bi t'ent'ua ja yá 'ye goho ya hmunts'a soldado pa da su'a, cada 'nara hmunts'i mi goho ya soldado. Ngue'a ra Erode mi beni gue de xa ua ra ngo de ra pascua xa ponga de ra fadi pa xa thohma ja yá thandi ya ja'i.

⁵ Pe nu de mi ofadi ra cu Pedro ne mri su xá hño, nuya gamfri himi tsaya mi apabi Ajuá por gue'a con gatho yá jamfri.

Ra Zidada bi xocuabi ra apostol Pedro ra gosthi fadi

⁶ Y nú'a ra xuui'a ante da manda ra Erode dua ts'i de ja ra fadi, ra cu Pedro mi aha de guehni, y mi that'i co 'nara soldado ja rá 'ñei ne ma'na ja rá ngaha, gatho ri hñu mi that'i co ya cadena, y nu ma'ra ya soldado mi 'bai ja ra gosthi fadi mri su ra cu Pedro pa hinda bñi.

⁷ Y maseccho bi zohò 'nara enxe Ajuá ne asta mri yot'a mbo ra fadi, y nura enxe bi dani ra cu Pedro pa bi 'lya, ne bi 'ñembabi:

—Nxoni dama nangui.

Y nura ora'a 'bestho bi xot'a ya cadena de ja yá 'ye ra cu Pedro.

⁸ Ha nura enxe bi 'ñembabi:

—Du'ta ri ngat'i ne ti'ta ri thiza.

Y nu'á 'bestho bi 'yot'a njabu. Nepu ra enxe bi 'ñembabi:

—Pat'a ri pat'i ne maha.

⁹ Nu'bú ra cu Pedro bi bñi bi dena ra enxe, nixi mi padi gue xi majuani xqui 'yot'a njabu ra enxe ngue'a mi hu rá mai'a gue mi 'ui'tha.

¹⁰ Ne bi thogui'u habu mi 'ba ya mudi soldado, nepu bi thogui habu mi 'ba rá ñoho ra hmunts'a soldado, ne 'bestho bi zonga ja ra danga gosthi dega bõja nú'a mi ja de thi ja ra 'ñu. Y nú'a ra gosthi'a bi xoguisé. Nepu bi bñi'u pa ja ra 'ñu. Y de guehni bi 'ño 'na tai'u, nepu 'bestho ra ora'a ra enxe bi 'uegue de ra cu Pedro.

¹¹ Nu'bú ra cu Pedro ya bi gu rá mfeni, ne bi 'ñense:

—Nubyá ha dí padi gue xi majuani Ajuá xpá mehni rá enxe pa bi ñangagui de yá 'ye ra Erode ne de gatho nú'u mi ne xa 'yotcagui ya xodyo.

¹² De mi beni njabu ra cu Pedro bi gu ra 'ñu bi ma pa ja rá ngu ra nju Maria nú'a rá nana ra cu Xuua, nú'a xqui thu'mbabi ra Marco nehe. Ne ja mi 'bahni ndunthi ya gamfri mi apabi Ajuá por gue'a.

¹³ Nepu nu'á bi gant'a ra gosthi, ne 'nara nxutsi mrá thuhu ra Rode bi ma ja ra gosthi pa da nu to'o mri gant'i.

¹⁴ Y nú'a ra nxutsi 'bestho bi batua rá noya gue go mi gue'a ra cu Pedro. Pe co ra johya mi pe'tsi himbi xocua ra gosthi. Bi nest'ihí bá xipabi nú'u ma'ra ya gamfri gue ya mi 'bahni ra cu Pedro ja ra gosthi.

¹⁵ Nepu nu'á bi 'ñembabi:

—¡Xcá 'be ri mfeni!

Pe nu'á xi mi zedi gue go mi gue'a ra cu Pedro. Hangué nu'á bi 'ñembabi:

—Hingo gue'a, zai go di gue'a rá enxe Ajuá nú'a su'a.

¹⁶ Pe nura cu Pedro himi tsaya mi gant'a ra gosthi. Ne de mi xoca ra gosthi'u bi hyandi gue go mi gue'a ra cu Pedro. Nepu nu'á xi bi ntsu.

¹⁷ Pe ra cu Pedro mi utua ra seña co rá 'ye gue da go'ta yá ne, ne bi metuabi gue Ajuá xqui ponga ja ra fadi. Nepu nu'á bi 'ñembabi'u:

—Xiphu ra cu Cobo ne gatho ma'ra ya cu hanja bi za duá ponga ja ra fadi.

Y nu'á 'bestho bi ma de guehni pa ja ma'na ra hnini.

¹⁸ Y nurá hyax'a xi mi tu yá mai ya soldado y himi pa te da beni, ngue'a himi padi te xqui nja co ra cu Pedro.

¹⁹ Nepu ra nda Erode bi manda da yopa thoni'a, pe himbi za bi ts'udi. Hangué nura

nda Erode bi xucua ra uenda nú'u ya nsu-fadi, nepu bi manda da tho'u. Nepu nu'á bi bonga de guehni Judea, bi ma bá 'bu ja ra hnini Cesarea.

Ra nda Erode bi du

²⁰ Ra nda Erode xi mri utsa ya me Tiro ne ya me Sidó. Pe nuya mengu de guehni bi go 'nara cohi pa da ma da c'a'tsa ra Erode, pe 'met'o bi gu'tuabi ra Blasto nú'a mi supa rá hudi, pa nú'á da zofa ra Erode pa da za da ñau'u, pa njabu da bantebi gue ya hinda ntuhni'a con gue'u. Bi 'yot'e njabu ngue'a ra Erode mi ja rá nsu pa da umba nsequi ya me Sidó ne ya me Tiro da ts'ocui te da zi'u ja yá hai.

²¹ Hangue 'nara pa ra Erode bi zohna ya me Tiro ne Sidó, y nú'a ra pa'a xqui nhye dega nda, bi hñudi ja ra hudi habu mi ja ra ts'utbi ne bi mudi bi zofu'u.

²² Nepu nú'u ya ja'i xqui munts'ni xi mi tho ya hmafi mi ena:

— ¡Núni dí øhu ña, go 'nara zidada, hingrá ja'í!

²³ Nura ora'a 'nará enxé Ajuá bi japi bi hñenga ra Erode ngue'a hinxqui umba rá nsu Ajuá pa da ña njabu, ngue'a nu'á xqui guse ra ts'edi. Hangue ra Erode bi zu 'nara ts'ohñeni nú'a bi yu 'raya zu'ue mbo rá mai, ne 'bestho bi du.

²⁴ Ha nuya pa'u bi 'ño bi ntanga rá noya Ajuá habaraza ya hnini.

²⁵ De mi ua yá 'befi ra cu Berhna co ra cu Saulo nuni Jerusale bi bøni pa bi menga Antioquia, ne bá 'ñoui ra cu Xuua nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Marco.

13

Ra apostol Berhna ne ra apostol Saulo bi mudi bi 'ño bi mamba rá noya Ajuá

¹ Mbi 'bu ja ra nija nuni Antioquia 'rayá 'mehni Ajuá ne 'raya xahnate, ra cu Berhna ne ra cu Simu nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Negro, ne ra cu Lucio nú'a mrá me Cirene, ne ra cu Saulo, ne ra cu Manaen nú'a bi teui mahyegui ra nda Erode.

² 'Nara pa xqui munts'i mi xocambeni Ajuá ne xqui ayuna. Nepu ra Maça Ndahi bi 'ñembabi'u:

— Uegaguihu ra Berhna ne ra Saulo pa da me nú'a ra 'befi stá umbi.

³ Nu'bá ya cu bi ayuna ne bi 'yapa Ajuá po ra cu Berhna ne ra cu Saulo, ne bi hñu'tsuu ya 'ye'u, nepu bi 'ñehui'u.

Ya apostol bi mamba rá noya Ajuá nuni Chipre

⁴ Nu'bá ra cu Berhna ne ra cu Saulo xqui mehna ra Maça Ndahi da me rá 'befi Ajuá ne bi zits'i pa bi ma ja ra hnini Seleucia, ne de guehni bi ma co ra motsa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi ma ja 'nara zi hai rá thuhu Chipre bí o madetho de ja ra ndehe.

⁵ Nu mi zonga de guehni ja ra hnini Salamina ja rá hyo ra ndehe bi mudi bi mamba rá noya Ajuá mbo ja yá nija yá mixodyoui. Ne mi 'ñoui'u ra cu Xuua mi faste nehe.

⁶ Y de ya xqui 'ranga gatho maxogue ra hai de Chipre bi zu ma'na ra zi t'uca hnini mrá thuhu Pafos ja rá hyo ra ndehe. Ne de guehni bi nthëui 'nara xodyo mrá thuhu ra Barjesu mrá 'ñete ne mi 'ñet'a badi de Ajuá.

⁷ Nú'á nzantho mri 'ñoui ra nda Sergio Paulo nú'a xi mrá nimfeni. Nepu nú'a ra nda bi zohna ra cu Berhna ne ra cu Saulo ngue'a mi ne da 'yotua rá noya Ajuá.

⁸ Ne nú'a ra 'ñete'a mi t'embi nehe ra Elima rí bøni da 'ñena 'ñete, nú'á bi nø'tua ra cu Berhna ne ra cu Saulo, ne mi ne da hñacuahma ra nda pa hinda gamfribi nú'a mi udi'u.

⁹ Nu'bá ra cu Saulo nú'a xa thu'mbi nehe ra Paulo, mi hampa rá ts'edi ra Maça Ndahi ne xi bi nu'ta nú'a ra 'ñete,

¹⁰ ne bi 'ñembabi:

— ¡Nu'i 'nagrá 'yu'tate ne 'nagrá c'uamba, rá t'u'i ra ts'ondahi grí utsa gatho nú'a xá hño! ¿Hanja xi qui ts'ocua yá mfeni nú'u ne da gamfri Ajuá?

¹¹ Nubyá Ajuá ma da castiga'i. Ma gui ngoda pa ndunthi ya pa, nixi da za gui hyanda ra hyadi.

'Bestho ra ora'a bi go'mba yá da 'nara 'bexuui, himbi za bi hyandi. Nepu mi honi to'o da gahni ngue'a ya himi tsa da hyandi.

¹² Nu'bá nú'a ra nda nu mi hyanda nú'a bi nja, bi gamfri Ajuá ngue'a xi bi ho nú'a bi 'yode de ra Zidada.

Ra apostol Pablo ne ra apostol Berhna bi 'ño ja ra hnini Antioquia de Pisidia

¹³ Ra cu Pablo co nú'u ma'ra mi 'ñoui bi gu ra motsa de guehni Pafos pa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi ma ja ra hnini Perge de ja ra hai Panfilia. Pe nura cu Xuua bi 'uegue de gue'u, bi menga pa Jerusale.

¹⁴ Nepu de guehni Perge bi gu yá 'ñu bi ma'u pa ja ra hnini Antioquia nú'a bí ja ja ra hai Pisidia, ne bi 'mahni 'raya pa. Ne nú'a ra pa dega tsaya bi yut'a ja yá nija yá mixodyoui ne bi hñudini'u.

¹⁵ Nepu de mi uadi bi the'ta ra Maça T'ofu nú'a xa 'yofu ra Moise ne nú'u xa 'yofu ma'ra yá 'mehni Ajuá, nu'bá ya nda de ra nija bi zohna ra cu Pablo ne ra cu Berhna, ne bi 'ñembabi:

— Zi cuhu, 'bu gui ne te gui xiphu ya ja'i pa gui zofohu, da za gui xiphabya.

¹⁶ Nu'bá ra cu Pablo bi 'mai ne bi 'ñu ra seña co rá 'ye pa hinto da ña ne bi 'ñembabi:

— Nú'ahu gyá me Israelhu, ne gathoi'hu guí tsuhu Ajuá, 'yøhu núna ma ga xi'ahu.

¹⁷ Nu Ajuá nú'a ri xocambeni ma ja'ihu ya me Israel bi huahna nú'u ndu ma dadahu pa bi japi'u, ne bá nxandi nuni Egipto de mi

'bʰəhni ngu myá nzøhøʷ. Nepu Ajuá co rá danga ts'edi bá pøni'á de nú'a ra hai'a.

¹⁸ Ne bi zətua yá nts'o'mui de guehni ja ra mbonthi ngu ñote njeya.

¹⁹ Nepu Ajuá bi huata yoto ya hnini de nuni ja ra hai Canaan, pa go bi t'umba nú'u ndu ma dadahu pa ja bi 'mehni'á.

²⁰ De guehni Ajuá bi hñuxa ya nzaya pa bi manda'u ngu goho nthebe made ya jeya, asta bi 'mui ra bađi Samue pa bi sigui bi manda nehe'a.

²¹ Nepu nú'ú bi 'yadi 'nayá nda pa da nda de gue'u. Y Ajuá bi umba ra Sau pa bi nda ñote njeya, nú'a mrá t'u ra Cis, mi gue'a 'nara 'ñøhø desde yá t'u ra Benjami.

²² Y 'mefa Ajuá bi zica ra Sau dega nda, pa go bi hñuxa ra Davi. Ne bi ma de gue'a bi 'ñena: "Nuni ra Davi rá t'u ra Isai, guehni stá hopa rá 'mui, ne ma da 'yotca gatho nú'a ma pahaga."

²³ Y de ja yá t'u ra Davi bá ehe ra Jesu. Y nú'a ra Jesu go gue'a xqui hñuxa Ajuá pa da pøhø ya ja'i de Israel ngue'a njabu xqui ñagui.

²⁴ Ne ante da muta rá 'befi ra Jesu, nura Xuua mi zofu gatho ya ja'i de Israel gue da ñobri ne da nxistehe.

²⁵ Ne de ya mi ma da ua rá 'befi ra Xuua bi 'ñena: "Nuga hingo gueque ngu gui beñhu gue go gueque nú'a xi gui tømhu. Pe 'mefa de gueque xa 'ñepu ma'na nú'a to'o ma'na ja ndunthi rá nsu de gueque, nú'a hindí 'ñepcagui nixi ga xo'tua yá thiza."

²⁶ Zi cuhu, nú'ahu yá ja'i'ihu ra Abrá, ne nú'ahu gui tsuhu Ajuá, pa gue'ahu xpá 'behni nuna ra noya pa gui mpøhøhu.

²⁷ Nuya me Jerusale ne yá nda'u himi pađi'u to'o gue'a ra Jesu, y nixi mi tso yá mfeni'u te 'be'a mi ne da ma nú'u ya noya bi 'yofo maya'b'u yá 'mehni Ajuá, masque mi he'ti'u nú'a ra pa dega tsaya. Hangue nú'ú bi 'ye'mbi pa da hyo pa bi njabu ngu nú'a xqui mangua maya'b'u yá 'mehni Ajuá.

²⁸ Ne masque hinhya'mu bi zətua 'nara ts'oqui xqui 'yøt'e'a pa xa za xa hyohma, pe nú'ú bi 'yapa ra Pilato pa da manda'a da tho.

²⁹ Ne bi uadi bi 'yøtuabi'u gatho ngu nú'a xqui 'yofo yá 'mehni Ajuá ja ra Maça T'ofu, nepu bi ja'ma de ja ra pont'i pa bá t'agui.

³⁰ Pe nu Ajuá bi japi bi yopa nte de ra du.

³¹ Ne nú'u to'o xqui 'ñouí de Galilea pa Jerusale, go gue'u bi hyandi ndunthi ya pa 'mefa de xqui yopa nte. Ne nubya go gue'u ri damajuani de gue'a ja ya ja'i.

³² Hangue nuje dí xi'ahe ra hoga noya gue Ajuá ya bi 'yøt'e nú'a xqui ña'tua ndu ma dadahu.

³³ Y nú'a xqui ña'tuabi'u go bi 'racju núju dyá bətsihu de ndu ma dadahu, ngue'a bi japi da yopa nte ra Zidada Jesu de ja ra du, ngu xa nt'ofu ja rá ñoho ra Salmo ne ena njaua: "Nu'i go gue'e ma T'ui, ne nubya

ri hnequi ya yá thandi ya ja'i gue go ri dadagui."

³⁴ Ajuá xqui ma gue mi ma da japi da yopa nte de ra du, ne nurá ndo'yo'a hinda 'ya ja ra hai. Hangue bi mangu njaua ja ra Maça T'ofu: "Ga 'ra'ahu gatho nú'u ya japi stí ña'tua ra Davi."

³⁵ Nehe ja ma'na ra Salmo bi 'ñenga njaua ra Davi: "Stá pađi gue nu'i hingui ma gui hopi da 'ya ma ndo'yo ja ra hai, ngue'a go ri hmaça 'begogui."

³⁶ Xi majuaní ra Davi bi 'yø'tua rá paha Ajuá de nú'u ya pa bi nte'a ne mi pəpabi nuyá ja'i'a. Nepu bi du ne bi t'agui, ha nurá ndo'yo bi 'ya ja ra hai ngu gatho nú'u ma'ra ndu ma dadahu.

³⁷ Pe nura Zidada Jesu himbi 'ya rá ndo'yo ja ra hai, ngue'a Ajuá bi japi bi yopa nte de ra du.

³⁸ Hangue zi cuhu, dá zo ri mfenihu nuna dí xi'a'ihu, gue por gue'a da za gui tsuhu ra pumbate de ri ts'oquihu.

³⁹ Nurá ley ra Moise himi tsa ja da ts'uhni ra pumbate, pe nubya gatho nú'u to'o camfri ra Zidada Jesu, ya xra pumbabi yá ts'oqui.

⁴⁰ Hangue nubya jamasuhu pa hinda z'u'ahu nú'a xa mangu yá 'mehni Ajuá ne bi 'ñena njaua:

⁴¹ Nú'ahu gui øtbuhlathohu, 'yøhu. Ma gui 'yøhu nú'a ma ga øt'e co ma ts'edi, pe ma gui 'medihu.

Ngue'a nú'a drá Ajuá ma ga øt'a 'nara danga t'øt'e de nú'u ya pa gri 'bahu, pe nu sta si'ahu, hingui ma gui camfrihu.

⁴² Y nu mi uadi bi mangu njabu ra cu Pablo, bi bonga de ja yá nija ya xodyo mahyegu co nú'u mri 'ñouí. Y mi 'buhni 'ra himyá xodyo, ne bi bantebi ra cu Pablo da gohi pa ma'na ra pa dega tsaya pa da yopa zofu'u ma'na'qui.

⁴³ Ne mi ua ra hmunts'i ja ra nija, ndunthi ya xodyo ne ndunthi ma'ra ya ja'i nú'u xqui damba yá jamfri ya xodyo, bi gamfri nú'a bi xipabi ra cu Pablo ne ra cu Berhna, ne bi meui. Ne nu'á bi xipi gue mahyoni da zedi yá jamfri ne da sigui da 'mu ja rá hñoja'i Ajuá.

⁴⁴ Y rá hña'to'a ra pa dega tsaya bi munts'a maxøgue nú'a ra hnini'a pa da 'yøtua rá noya Ajuá.

⁴⁵ Pe nu mi hyanda ya xodyo gue xi mi ndunthi ya ja'i, xi bi bø yá cue ngue'a mi ne da nsehe'u, ne bi mudi bi ma gue nú'a mi mangu ra cu Pablo hinga majuaní, ne bi ñama'ñu'u de gue'a.

⁴⁶ Hangue nura cu Pablo ne ra cu Berhna mi ña con gatho ra ts'edi ne bi 'ñemi:

—Rá mudi dá xi'ahe rá noya Ajuá nú'ahu gyá xodyohu ngue'a mahyoni njabu. Pe hinga ne gá camfrihu, ne gui mansehu gue hindí 'ñep'ahu ra te pa nzantho. Hangue nubya ma ga zofu'e nú'u hingyá xodyo.

⁴⁷ Ngue'a njabu bi 'bercahe Ajuá bi 'ñenje: Stá hux'a'ihu ngu 'nara ñot'i pa gui yo'tuahá yá mfeni gatho ya ja'i,

ne pa gui mañhu ra noya dega pøhøte habaraza maxøgue de ra ximhai.

⁴⁸ Nu mi 'yøde njabu nú'u himyá xodyo xi bi johya ne bi mudi bi mañ'u gue rá noya Ajuá xá hño, ne bi gamfri gatho nú'u xqui thahni pa da me'tsa ra te pa nzantho.

⁴⁹ Ne bi mudi bi hmamba rá noya Ajuá maxøgue ja nú'a ra hai'a.

⁵⁰ Pe nuya xodyo bi 'ñu'tiui ya ndá de ra hnini co ya 'behña nú'u xi ya 'yonija, pa da t'utsa ra cu Pablo ne ra cu Berhna, ne da juui de nú'a ra hnini'a.

⁵¹ Nu'bá ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi huat'a ra hai nú'a mi tu ja yá thiza, gue'a 'nara seña gue ya hinda ma da ñaui ya ja'i de guehni ne hinda ma da dadi de gue'u ngue'a nu'ú himbi ne bi gamfri Ajuá. Nepu nu'ú bi ma pa ja ra hnini Iconio.

⁵² Pe nuya gamfri xqui gohini xi mi johya'u ne mi hampa rá ts'edi ra Maça Ndahi.

14

Ra apostol Pablo ne ra apostol Berhna bi mamba rá noya Ajuá nuni Iconio

¹ Ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi zønga ja ra hnini Iconio, nepu bi yut'a ja yá nija yá mixodyou pa bi zofu ya ja'i de rá noya Ajuá co ndunthi ra ts'edi. Ne ndunthi de gue'u bi gamfri, ngu ya xodyo ngu nú'u himyá xodyo.

² Pe nú'u ya xodyo himbi ne bi gamfri bi 'yu'ta nú'u himyá xodyo pa da bengá ya ts'omfeni de nú'u ya cu.

³ Hangue ra cu Pablo co ra cu Berhna bi gohni ndunthi ya pa, ne himi tsu da mamba rá noya Ajuá ngue'a mi camfri gue Ajuá mi fats'i'u. Ne nu Ajuá mi umbabi'u ra ts'edi pa da 'yøt'a ya nt'udi ne ya dangá t'øt'e de ja yá thandi ya ja'i pa da gamfri'u gue nú'a mi mañ'u go gue'a majuani.

⁴ Pe nuya mengu de guehni xqui hyegue, 'ra mri ðena ya xodyo ha nu ma'ra mri ðena ya apostol.

⁵ Nepu 'raya xodyo ne 'ra de nú'u himyá xodyo bi 'ñu'ti'u co ya ndá de ra hnini pa da 'yøt'ua ra nts'o'mui ya apostol ne da c'ahni co ya do.

⁶ Pe nura cu Pablo ne ra cu Berhna bi 'yøde de nú'a mi ma da t'øt'ua'u, hangue bi 'bat'i ne bi ma pa ja ra hnini Lистра ne Derbe, ya hnini de ja ra hai Licaonia. Ne bi thexa ja gatho nú'a ra hai'a.

⁷ Ne ja mi mambani rá noya Ajuá.

Ya me Lистра bi c'ahna ra apostol Pablo co ya do

⁸ Nuni ja ra hnini Lистра mi 'bu 'nara 'ñøhø himi tsa da 'ño ngue'a desde mi 'mui ya mi

njabu, ne hinhya'mu xqui 'ño, ha mi huh-nitho.

⁹ Nura 'ñøhø'a bi 'yøde nú'a mi mangua ra cu Pablo. Nepu ra cu Pablo bi nu'ti ne bi baði gue mi ja rá jamfri pa da ñani.

¹⁰ Hangue nura cu Pablo bi 'ñembabi nts'edi:

—'Bai manjuantho.

Y nura 'ñøhø'a 'bestho ra ora'a bi 'yenga ra sagui bi 'mai ne bi 'ño.

¹¹ Nepu ndunthi ya ja'i de guehni bi hyanda nú'a xqui 'yøt'a ra cu Pablo, ne bi mangua nts'edi de yá hñaqui de Licaonia bi 'ñena:

—'Ma ajuahu xa mpunga ja'i ne xuá 'ñehe pa ja ra ximhai, xiyu 'bahni!

¹² Hangue ra cu Berhna bi t'embabi gue go mi gue'a ra zidada Jupite, ha nura cu Pablo ra zidada Mercurio ngue'a nú'a go gue'a mi ña'a. Ngue'a mi gue'u yá thuhu yá ajuá ya me Licaonia.

¹³ Nepu nura macjá bá tsi ya ndamfri ne bá há ya thødri pa ja rá nija ra Jupite nú'a mi ja ja ra gosthi hnini, ne ja bi munts'ini co ndunthi ya ja'i pa da nsunda'u ya apostol, ne mi ne da hyopa ya ndamfri dega hña'ti.

¹⁴ Pe nu mi baði njabu ya apostol bi dangá yá dutu co ra dumai ngue'a hingo ri 'ñepi da t'øt'ua bi'u njabu. Ne bi yut'a ja ra hmuntsja'i ne bi 'ñena njaua:

¹⁵ —¿Hanja gui øthu njabu? Nuje dyá ja'ihe ngu'ahu. Nuje stá ehehe pa ga xi'ahé gue nuya c'oi grí nsundahu hinte ri muui, hangue mahyoni gui 'ueguehu de gue'u pa gui pøphu Ajuá nú'a te, nú'a bi hyoca mahets'i ne ra ximhai ne gatho nú'a te ja.

¹⁶ Maya'bu nu'á mi hopta ya ja'i da 'yøt'a gatho nú'a go mi beni'u.

¹⁷ Pe nzantho xa 'ñutuabi'u tengu rá 'mui'a ngue'a xa 'yøt'ua bi ya hño, ngue'a go gue'a pøhna ra 'ye ne ya hoga sofo, ne 'racju te ga tsihu, ne hubga ma muihu pa ga johyahu.

¹⁸ Pe masque ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi xipa ya ja'i njabu pa hinda hyopa ya ndamfri nú'a ma xa t'umbi'u dega hña'ti, pe xmá hñei pa da hñaquabi'u.

¹⁹ Ra ora'a bi zøhø 'raya xodyo xqui 'ñehe de ra hnini Antioquia ne Iconio. Nú'ú bi 'yu'ta ya ja'i pa bi c'ahna ra cu Pablo co ya do. Nepu bi gat'i'u bi pønga de ja ra hnini pa bá føte ngue'a mi hu yá mui'u gue ya xqui du.

²⁰ Y nu de ya xqui munts'a ya gamfri habu mi 'benga ra cu Pablo, nú'a ra ora'a bi 'mai ne bi yopa yut'a ja ra hnini. Nepu rá hyax'a bi mui ra cu Berhna pa ja ra hnini Derbe.

²¹ Ne ja bá mambani'u rá noya Ajuá nehe, ne ndunthi ya mengu de guehni bi gamfri. Nepu bi mengui pa bi ma Lистра, ne bi 'ranga Iconio, nepu bi ma Antioquia.

²² De nú'u ya hnini'u bi japi da zedi yá jamfri nú'u ya gamfri mi 'bahni, bi xipi gue hinda 'uegue de yá jamfri, ne bi xipi

gue mahyoni da zeta pa nt'atsate ne ya ts'othogui pa da hyandua rá nsunda Ajuá.

²³ Ne bi thahna 'raya cu pa da ndá cada 'nara nija de nuya ya hnini habu xqui 'rani. Nepu bi 'yapabi Ajuá ne bi ayuna, ne nú'u to'o xqui thahni pa da ndá bi 'yent'ua ja yá 'yε Ajuá nú'a to'o xqui gamfri'u.

Ra apostol Pablo ne ra apostol Berhna bi mengui pa ja ra hai Antioquia de Siria

²⁴ Nepu bi thogui bi ma ja ra hai Pisidia ne bi zón'u ja ra hai Pamfilia.

²⁵ Nepu nú'u bi mamba rá noya Ajuá ja ra hnini Perge, nepu de guehni bi ma'u ja ra hnini Atalia.

²⁶ Ne de guehni bi gu'u ra motsa pa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi menga Antioquia nuni habu xqui t'ent'ua yá 'yε Ajuá pa bi me nú'a ra 'befi xqui t'umbi'u ne ya bi uadi.

²⁷ Ne nu mi zóni bi munts'a mahyεgui con gatho ya gamfri ne bi xipabi'u gatho nú'a xqui 'yot'e co rá ts'edi Ajuá. Ne bi xipi gue Ajuá bi mats'i pa bi zofo nehe nú'u himyá xodyo, ne bi xocua yá mfeni'u pa bi za bi gamfri'u ra Zidada Jesu nehe.

²⁸ Nepu ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi 'muhni ndunthi ya pa co ya gamfri de guehni.

15

Ya ndá de ya gamfri bi munts'a Jerusale

¹ De nú'u ya pa'u 'raya cu xqui 'ñehe de ra hai Judea pa ja ra hnini Antioquia bi mudi bi xipa gatho ya cu gue pa da mpòhò'u mahyoni da thu'tsua nú'a ra seña xqui mąnga ra Moise da thu'tsua gatho ya xodyo nú'u dya 'ñòhò.

² Nu'bu ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi ntsanoyau'u ndunthi. Hangue bi thahna ra cu Pablo ne ra cu Berhna ne ma'ra ya cu pa da ma pa Jerusale da c'a'tsa ya apostol ne ya ndá de ra nija de guehni, pa da ñaui'u de nú'a ra seña'a.

³ Nepu ya gamfri de ra nija Antioquia bi 'ñehui nú'u ya cu. Ne dega 'ñu bi 'ranga ja ra hai Fenicia ne Nsamaria, ne bi xipa ya cu gue nú'u himyá xodyo ya xqui hyεpu yá ndaxjua jamfri ne ya xqui gamfribi rá noya Ajuá nehe. Nu'bu gatho ya cu xi mri johya ndunthi.

⁴ Ne nu mi zonga Jerusale, nuya apostol de guehni ne ya ndá de ra nija co ma'ra ya cu mi 'buhni bi umba'u 'nara hoga 'ñehe. Ne ra apostol Pablo ne nú'u to'o mi 'ñoui bi xipabi'u gatho nú'a xqui 'yot'e co rá mfats'i Ajuá.

⁵ Pe 'raya fariseo mi 'buhni nú'u ya xqui gamfri, bi 'mai ne bi 'ñena:

—Mahyoni da thu'tsua nú'a ra seña gatho ya gamfri masque hingyá xodyo, ne dra 'bepabi da 'yot'a gatho nú'a mąnga rá ley ra Moise.

⁶ Nepu ya apostol ne ya ndá de ra nija bi munts'i'u pa da ña'u de rá ley ra Moise ne de nú'a ra seña, ua mahyoni da t'ot'e pa da mpòhò 'na.

⁷ Nepu de ya xqui ña'u ndunthi, ra apostol Pedro bi 'mai ne bi 'ñena:

—Zi cuhu, ngu guí pashu ya ot'a ndunthi ya pa Ajuá bi huancagui pa dá umba ra hoga nt'òde de ra mpòhò nú'u hingyá xodyo pa bi gamfri'u nehe.

⁸ Ne Ajuá nú'a to'o patca gatho ma mfenihu bi 'ñudi gue mi ja yá jamfri'u, ngue'a bi umba ra Maça Ndahi'u njabu ngu bi 'racju nehe.

⁹ Njabu stá pahu gue Ajuá handgaguihu gue dí mahyεguihu con gue'u, ngue'a nú'a bi xucua yá mfeni ngue'a bi gamfribi rá noya'a.

¹⁰ Nu'bu zhanja hingui ne gui camfrihu nú'a xa 'yot'a Ajuá? zhanja guí japhu ya cu da 'yot'a nuna himbi za dá othu, ne nixi ndu ma dadahu himbi za bi 'yot'e?

¹¹ Hingui tsa ga othu njabu. Nujú dí camfrihu gue stá mpòhòhu po rá hñoja'i ra Zidada Jesucristo, y njabu xa mpòhò'u nehe.

¹² Nepu mi uadi bi mąnga ra cu Pedro njabu, bi go'ta yá ne gatho pa da 'yode nú'a mi ma ra cu Berhna ne ra cu Pablo. Nu'u bi ma de gatho ya nt'udi ne ya danga t'ot'e xqui 'yot' tuabi Ajuá nú'u himyá xodyo por gue'u.

¹³ Y de mi uadi bi ña'u bi 'ñenga ra cu Cobo:

—Zi cuhu, 'yohu nú'a ma ga mąngá.

¹⁴ Ra cu Pedro ya bi xicju hanja Ajuá xqui mudi xqui japa nú'u hingyá xodyo ne go xqui huahna 'ra de gue'u pa nehe'u drá hnini'a.

¹⁵ Hangue bi njabu ngu nú'a xqui 'yoyo 'nará 'mehni Ajuá ne bi 'ñena:

¹⁶ 'Mefa de guehna ma ga japi da yopa nja rá hmanda ra ndá Davi masque ya xa du,

ne masque ya xa nhuati ma da yopa nja ngu rá mudi.

¹⁷ Pa njabu gatho ma'ra ya hnini da hyon-gagui,

ne gatho'u da xocambenigui ma thuhu.

¹⁸ Njabu bi 'ñena Ajuá nú'a to'o xa 'yot'a nuya ya t'ot'e nú'u bi 'ñudi maya'bu.

¹⁹ Hangue ringue'a nuga dí beni gue hinda 'ñepi ga xaxhu nú'u hingyá xodyo nú'u xa hyεpu yá ndaxjua jamfri ne xa gamfri Ajuá.

²⁰ Hõnse mahyoni ga opabihu pa ga hácua'u hinda zipa yá ngò ya mbo'oni nú'u xa hña'tua ya c'oi. Nehe ga ophu gue hinda hñuxui 'nara 'behña nú'a hingue xi rá 'behña, ne hinda zipa yá ngò nú'u ya mbo'oni hinxra 'bõmba yá ji. Nehe ga xiphu gue hingui ho da zipa yá ji ya mbo'oni.

²¹ Nuga dí beni ga xiphu njabu ngue'a desde ya'bu 'bui to'o he'tuabi rá ley ra Moise tat'a pa dega tsaya ja gatho ya hnini.

²² Hangue nuya apostol ne nú'u ya ndá de ra nija ne gatho ya gamfri bi beñ'u gue xá hño da huahna 'raya cu pa da mehna Antioquía co ra cu Pablo ne ra cu Berhna. Ne bri thahna yoho ya danga cu, ra cu Juda nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Barsabá, ne ra cu Sila.

²³ Ne bi umbabi'u 'nara he'mi pa da hña'tsua ya cu nuni Antioquía habu mi ena: "Núje dyá apostolhe ne núje dyá ndáhe de ra nija, ne gatho ya cu de guecua Jerusale, dí pen'ahebu ra nzengua nú'ahu ma cu'íhe hingyá xodyohu gui 'buhubu Antioquía, ne nú'ahu gui 'buhubu ja ra hai Siria ne Cilicia.

²⁴ Stá páhe gue 'raya cu de guecua xa ma xqui mabu nsinque ma nsequihe, ne xpá xax'ahu, y co nú'u yá noya xa xi'ahu'u xa ts'oc'a ri mfenihu. Xa xi'ahu gue mahyoni gui 'yothu nú'a ra seña xqui mangua ra Moise, ne mahyoni gui 'yothu gatho nú'a bi mañ'a ja ra ley.

²⁵ Hangue nuje dá beñhe xá hño ga huañhe 'raya cu de guecje pa ga peñhebu da ma da c'a'ts'ahu pa da meui mahyegui ma zi cuhu ra Berhna ne ra Pablo.

²⁶ Nuy ri yoho xa hñuxa yá te pa da mamba rá noya ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

²⁷ Hangue stá pen'ahebu ra cu Juda ne ra cu Sila, y nú'ú go ma da xi'asehu nehe núna dí xi'ahe.

²⁸ Ra Maça Ndáhi, necaguihe stá beñhe gue xá hño hinga 'bep'ahe ndunthi ya hmanda, hõnse ga 'bep'ahe gui 'yothu nú'a xi mahyoni.

²⁹ Hangue oxqui ma gui tsiphu yá ngõ ya mbo'oni nú'u xa hña'tua ya c'oi, ne oxqui ma gui tsiphu yá ji ya mbo'oni, ne oxqui ma gui tsiphu yá ngõ ya mbo'oni nú'u hinxra 'bõmba yá ji, nixi gui hñuxhu 'nara 'behñá nú'a hingue xi ri 'behñahu. 'Bu gui jamasuhu hingui othu nuya t'õ'te dí xi'ahu, nu'bú gui 'buhu xá hño. Nsõct'a ndí ne ga xi'ahe. Nubyá Ajuá da max'ahu."

³⁰ Nepu nú'u to'o xqui 'behni bi ma pa Antioquía. Ne mi zõñ'u bi munts'a gatho ya gamfri ne nu'ú bri dapabi ra he'mi.

³¹ Y nu mi uadi bi hñe'ti'u, xi bi johya co nú'a ra danga humu xqui 'bempabi.

³² Ra cu Juda ne ra cu Sila myá 'mehni Ajuá nehe, ne mi ñá'u co rá ts'edi'a, hangue bi zofo ya cu ne bi nupa yá mfeni'u pa da ze yá jamfri.

³³ Ne bi gohni ndunthi ya pa con gue'u. Nepu 'meffa ya cu me Antioquía bi 'ñedi co 'nara hmate pa da menjhma pa Jerusale habu xqui 'behni.

³⁴ Pe nura cu Sila bi beni gue ja da gohni'a nuni Antioquía.

³⁵ Nehe ra cu Pablo ne ra cu Berhna ja bi gohni nehe'u, ne mi udi ra hoga nt'õde de rá noya Ajuá co ma'ra ya cu de guehni mi mfax'u.

Ra apostol Pablo bi yopa 'ño ma'na'qui bi mamba rá noya Ajuá

³⁶ Nepu xqui tho 'raya pa, ra cu Pablo bi 'ñembabi ra cu Berhna:

—Maha ma'na'qui, ma ga c'a'tshu ya cu gatho nú'u ya hnini habu dá mamfu rá noya Ajuá pa ga nuhu te gra ma'u.

³⁷ Ra cu Berhna mi nehma xa zixa ra cu Xuua nú'a xqui thu'mbabi ra Marco nehe.

³⁸ Pe ra cu Pablo bi 'ñena gue hinxá hño da zits'i'a ngue'a 'nara pa mri 'ñioui bi 'ueguese de guehni Panfilia, ne ya himbi ne bi meui'u da mamba rá noya Ajuá.

³⁹ Y por gue'a ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi ntsanoya'u, nepu bi beni gue ma'na xá hño da ma 'ra 'nambu. Hangue nura cu Berhna bi zixa ra cu Marco, ne bi meui ja ra motsa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi ma Chipre.

⁴⁰ Ha nura cu Pablo bi huahna ra cu Sila pa da meui. Ne nuya cu de guehni Antioquía bi 'yent'uabi'u ja yá 'ye Ajuá.

⁴¹ Nepu bi gu yá 'ñu bi ma'u pa ja ra hai Siria ne bi 'ranga Cilicia, ne mi nupa yá mfeni ya cu mbi 'bui de guehni pa da zedi yá jamfri.

16

Ra Timoteo bi meui ra Pablo ne ra Sila

¹ De mi zõnga ra cu Pablo co ra cu Sila ja ra hnini Derbe, de guehni bi thogui pa ri ma Litra, y ja bi nthuini 'nara gamfri rá thuhu ra Timoteo, nurá nana mrá xodyo ne mrá gamfri'a, y nurá dada mrá me Grecia.

² Ha nuya cu mbi 'bu Litra ne Iconio mi ñá xá hño de ra cu Timoteo.

³ Ha nura cu Pablo mi ne da zits'i pa da meui'a. Pe 'met'o bi japi da thu'tsua nú'a ra seña mangua rá ley ra Moise, pa hinda bõ yá cué nú'u ya xodyo mi 'buhni, ngue'a gatho'u mi padi gue mrá me Grecia rá dada.

⁴ Nepu nu'ú bi ma de guehni bi thogui pa ja ma'ra ya hnini, ne mi xipa ya cu nú'u ya noya xqui mehna ya apostol ne ya ndá de ra nija nuni Jerusale pa da 'yõt'e'u.

⁵ Ne njabu ma'na bi te yá jamfri gatho nú'u ya gamfri de nú'u ya hnini habu xqui 'rañ'u. Ne hyastho mi 'yo mi camfri ma'ra ya ja'i de rá noya Ajuá, ne mi munts'ini ma'ra ya cu.

Ra apostol Pablo bi hyanda 'nara me Macedonia ngu dega t'i

⁶ De guehni bi thogui'u pa bi ma ja ra hai Frigia ne Galacia, ngue'a ra Maça Ndáhi himbi hopabi da thogui ja ra hai Asia pa da mamba rá noya Ajuá de guehni.

⁷ Ne bi thogui'u pa bi ma ja ra hai Misia, ne mi ne xa mahma'u pa ja ra hai Bitinia, pe rá Maça Ndáhi ra Jesu himbi hopi da ma'u.

⁸ Hangue bi thoguitho de guehni Misia pa bi ma ja ra hnini Ntroa.

⁹ Ne mi nxuui ra cu Pablo bi hyanda 'nara nt'udi ngu dega t'i. Bi hyanda 'nara

'ñohø mrá me Macedonia, mi 'bahni ne bi 'ñembabi: "Thogui pa Macedonia pa gri faxcaheni."

¹⁰ Ne nu mi hyanda njabu ra cu Pablo nú'a ra nt'udi'a ngu dega t'i, 'bestho dá hñocje pa dá mahe ja ra hai Macedonia, núga drá Luca ne ra cu Pablo ne nú'u ma'ra ya cu. Dá pahe gue Ajuá mi pencahe pa ma grá mañheni ra hoga nt'øde de ra mpøhø.

Ra Pablo ne ra Sila bi 'ño ja ra hnini Filipo

¹¹ Hangue dá pøñhe de guehni Ntroa dá juhe ra motsa pa dá 'raxhe ja ra ndehe. Ne dá mahe manjuantho ja ra zi t'uca hai rá thuhu Samotracia o madetho ra ndehe. Nepu rá hyax'a dá tsøñhe ja ra hnini Neapoli de ra hai Macedonia.

¹² De guehni dá mahe pa Filipo gue'a 'nará hnini ya me Nroma, ne gue'a 'nara danga hnini de ra hai Macedonia. Y ja dá 'buheni 'raya pa.

¹³ Ha ra pa dega tsaya dá pøñhe de ra hnini ne dá mahe ja ra dáthe habu xqui nzai ya ja'i da ma dua apabi Ajuá. Ne ja dá huheni habu xqui munts'a 'raya 'behña, ne dá fuhe dá xiphe de rá noya Ajuá.

¹⁴ Ne 'na de gue'u mrá thuhu ra Lidia mrá me Tiatira, mi pa ya hoga dutu xqui jat'i dega murado, ne mi xøcambeni Ajuá. Bi 'yøde nú'a mi mangua ra cu Pablo, y Ajuá bi xocua rá mfeni pa bi gamfri.

¹⁵ Ne bi nxistehe'a con gatho ya mengu rá ngu. Nepu bi banteguihe bi 'ñenje:

—'Bu nu'ahu guí hanthu gue xi majuañi drá gamfri de ra Zidada Jesu, maha pa ja ra ngu ga 'buhani.

Ne bi jacje dá 'buheni 'raya pa.

¹⁶ Ne 'nara pa ndrá mahe habu nzantho mi t'apabi Ajuá, de má 'ñu dá nthche 'nara nxutsi mrá 'bego ne mi pe'tsa 'nara ts'ondahi nú'a mi japi da xipabi te ma suerte mi pe'tsa cada 'nara ja'i, y nuyá hmu'a mi taha ndunthi ra boja po nú'a ra 'befi mi pe'fi'a ngue'a nura nxutsi'a mrá badi.

¹⁷ Nepu nu'a bi dengage ne bi ña nts'edi bi 'ñena:

—Nuyu pa dameyu go guehyu yá 'bego Ajuá de mahets'i, ne utua ya ja'i hanja da za da mpøhø.

¹⁸ Nduunthi ya pa bi dengage ne nzantho mi mangua njabu. Pe ra cu Pablo ya himi ne da 'yøde da mangua njabu. Hangue bi mpunts'i ne bi zofo nú'a ra ts'ondahi mi pe'tsa nú'a ra nxutsi ne bi 'ñembabi:

—De rá thuhu ra Zidada Jesucristo dí 'bep'a'i gui pøni de gue nuna nxutsina.

Y nura ora'a 'bestho bi bønga ra ts'ondahi.

¹⁹ Ha nu mi hyanda yá hmu gue ya himi tsa da dahá ra boja co rá 'befi nú'a ra nxutsi, bi bø yá cue ne bi gu ra cu Pablo ne ra cu Sila pa bi zi'tsua ya ndá ja ra tai.

²⁰ Ne bi zi'tsua ya nzaya ne bi 'ñembabi:

—Nuya ya 'ñohø go ya xodyo, ne hønse rí 'ñehe pa da japi da nxaxni ma hninihu.

²¹ Ne udi yá nzai nú'u hindí 'ñepi ga øthu ngue'a dyá me Nromahu y dí ohu ja yá 'ye ma ndahu me Nroma.

²² Nu'bá nú'u ya ja'i xqui munts'ini bi bø yá cue con gue'u, nepu ya ndá bi manda da 'bøcua yá dutu ne dra fet'i co ya ts'at'o.

²³ Y mi uadi bi hna'mbabi nts'edi, bi jot'a fadi ne bi sipa ra nsufadi gue da su xá hño.

²⁴ Y mi 'yøde njabu ra nsufadi, bi cu'ta asta xi ra ts'at'a fadi, ne bi ze'mba yá ua ja 'nara danga za habu hingui tsa da xocse'u.

²⁵ Pe ngu made ra xuui ra cu Pablo ne ra cu Sila mi apabi Ajuá ne mi tutuabi ya jahña Ajuá, ne gatho ma'ra ya 'yofadi mi øde'u,

²⁶ mi damfri bi nja 'nara danga mbimhai, asta mi 'ñanga yá ua ya jado de ra fadi, ne asta bi xogui gatho ya gosthi fadi, ne bi xot'a gatho ya cadena nú'u mi thát'a ya 'yofadi.

²⁷ Ha nura nsufadi bi nuhu bi hyanda ya gosthi fadi gatho mi xogui, hangue bi guca rá mahuai pa xa hñosehma'a, ngue'a mi hu rá mui gue ya xqui 'bat'a gatho ya 'yofadi.

²⁸ Pe nura cu Pablo bi ma'ti ne bi 'ñembabi:

—Oxqui ma gui hñosc. Nuje dí 'baheua gatho.

²⁹ Nepu nura nsufadi bi 'yadi 'nara ñot'i, ne bi yat'i hnest'ihí asta mri huat'i co ra ntsu, ne bá ndandiñahmu ja yá ua ra cu Pablo ne ra cu Sila.

³⁰ Nepu 'bestho bi pøni pa thi ne bi 'yambabi'u bi 'ñembabi:

—Ñohøhu, ¿te rá 'be ga øt'e pa ga mpøhø?

³¹ Nu'bá nu'á bi 'ñembabi:

—Camfri ra Zidada Jesucristo pa njabu gui mpøhø nu'i ne gatho ya mengu ri ngu.

³² Nepu ra cu Pablo ne ra cu Sila bi xipa rá noya Ajuá nú'a ra nsufadi ne gatho ya mengu rá ngu.

³³ Y mi nxuitho ra nsufadi bi xucuabi'u habu xqui t'umba ya mfei. Nepu nu'a bi nxistehe 'bestho ne gatho ya mengu rá ngu.

³⁴ Ne bi zixa pa ja rá ngu ne bá umbi te bi zi'u. Y nú'a ra nsufadi ne nú'u ya mengu rá ngu xi mri johya ngue'a xqui gamfri'u Ajuá.

³⁵ Nurá hyax'a ya ndá bi mehna ya polecia da xipa ra nsufadi gue da hycgui ra cu Sila ne ra cu Pablo.

³⁶ Hangue ra nsufadi bi 'ñembabi ra cu Pablo:

—Xuá menca ra noya ya ndá ga hec'ahu. Hangue da za gui pøñhu ne gui maha te rá entho.

³⁷ Pe ra cu Pablo bi zofo nú'u to bá ha ra noya pa da thegui'u, ne bi 'ñembabi:

—Hina, ngue'a nuje dyá me Nromahe nehe y dí ohe ja yá 'ye ma danga ndahu me Nroma, ne bri fetc'ahe ja yá thandi ya ja'i nsinque bi t'angahe 'nara nt'ani, ne bi jotcaguihe ja ra fadi. Ha nubyá go ne da

hyegaguihe nsinque to da badi. Hinda za. Duá ese'u pa da pøngaguihe de guecua.

³⁸ Nu'bú ya polecia bi ma bá xipa njabu ya nda. Nu'bú nu'ú bi ntsu nu mi badi gue myá me Nroma ne mi o ja yá 'ye ra danga nda Nroma.

³⁹ Hangue nu'ú bi ma bá apa ra pumbate ra cu Pablo ne ra cu Sila, bi pøni de ra fadi ne bi bantebi da bøni'u de ja ra hnini.

⁴⁰ Ha nu mi bønga fadi'u bi ma ja rá ngu ra nju Lidia. Ne bá hu'mba ya mui ya cu. Nepu bi ma'u.

17

Ya me Tesalonica bi ñunts'i'u

¹ Ra cu Pablo ne ra cu Sila bi ma bi 'ranga ja ra hnini Anfipoli ne ja ra hnini Apolonia, ne de guehni bi zonga asta ja ra hnini Tesalonica. Ne ja mi jani 'nará nija ya xodyo.

² Y nuni ra nija'a nú'a ra pa dega tsaya ra cu Pablo ngu xi mrá nzai bi ma bi yut'ini hñu semana dega tat'a hñato pa mi ntsanoyau ya xodyo.

³ Mi he'ta ra Maca T'ofu ne mi xipabi'u hanja mi pe'tsi da sufri ra Cristo nú'a rá 'mehni Ajuá, ne da du ne da yopa nte. Ne mi embabi:

—Nuna ra Jesu dí xi'ahu go guehna ra Cristo bá pehna Ajuá pa da nda.

⁴ Ne 'ra de ya xodyo bi gamfri ne bi munts'ui ra cu Pablo ne ra cu Sila. Nehe bi gamfri ndunthi ya me Grecia nú'u mri xøcambeni Ajuá, ne ndunthi ya 'behñá nú'u xi myá fadi de ra hnini.

⁵ Hangue xi bi bø yá cue ya xodyo nú'u himyá gamfri, ne bá munts'a 'raya ts'oja'i mbi'yo dega dahñei ja ra hnini pa bi 'yu'ti ne bi japi da ñunts'i maxøgue ra hnini. Nepu bi ma'u ja rá ngu ra cu Jasón pa xa gøcjhama ra cu Pablo ne ra cu Sila pa xa 'yent'ua ja yá 'ye ya ja'i.

⁶ Pe nu'ú mi jo'oni, hangue go bri juca ra cu Jasón co ma'ra ya cu, bi ts'ixa ja ya nda de ra hnini, ne mi mafi nts'edi ya ja'i mi ena:

—Nú'u ya 'ñøhø to'o xa ts'occa gatho ra ximhai co yá ts'ont'udi ya xa zøcjuua nehe.

⁷ Nuna Jasón go guehni xa umba nsequi ja rá ngu. Gathoyu hingui øta ma ndahu Nroma ngue'a nuyú ma gue 'bu ma'na ra nda, ne nú'a ra nda'a rá thuhu ra Jesu, 'na.

⁸ Y nu mi 'yø njabu ya ja'i ne ya nda de ra hnini, xi bi bø yá cue gatho ne mri ñahnitho'u.

⁹ Pe ra cu Jasón ne nú'u to'o mri 'ñoui bi 'yadi'u 'nara fiansa pa bi thegui.

Ra Pablo ne ra Sila bi 'ño ja ra hnini Berea

¹⁰ Ne ngu bi nxuui ya cu bi mehna ra cu Pablo ne ra cu Sila pa bi ma ja ra hnini Berea. Ne nu mi zøni de guehni bi yut'a ja yá nija ya xodyo.

¹¹ Y nuya xodyo de guehni Berea xi myá hoja'i'u, hingue ngu ya me Tesalonica. Co ndunthi ra paha bi gamfri'u rá noya Ajuá, ne hyastho mi hongja ra ra Maca T'ofu pa da badi ua gue xi majua ni nú'a mi mañ'u.

¹² Hangue ringue'a ndunthi de gue'u bi gamfri, ne 'raya me Grecia bi gamfri nehe, nehe ndunthi nú'u to'o xi myá fadi ngu ya 'behñá ngu ya 'ñøhø, gatho bi gamfri'u.

¹³ Pe nu mi 'yøde ya xodyo me Tesalonica gue ra cu Pablo mi mangu rá noya Ajuá de guehni Berea, bi ma de guehni'u pa bá u'ta ya ja'i.

¹⁴ Pe nuya cu de guehni Berea bi dama zixa ra cu Pablo pa bi ma ja ra ndehe. Pe ra cu Sila ne ra cu Timoteo ja bi gohnitho'u Berea.

¹⁵ Ha nú'u to'o bi zixa ra cu Pablo bi mæui asta ja ra hnini Atena. Nepu nu'ú bá pengui bá hã ra noya nú'a bá xipa ra cu Pablo gue da xipa ra cu Sila ne ra cu Timoteo da ma 'bestho pa ja dí nthuini.

Ra apostol Pablo bi 'ño ja ra hnini Atena

¹⁶ Ha nu de mi 'bøhni Atena ra cu Pablo mi tøm'a ra cu Sila ne ra cu Timoteo, xi mi tu rá mui ngue'a bi hyandi xi mi ja ndunthi ya c'oi nú'u mi nsunda ya ja'i de guehni.

¹⁷ Hangue bi zofu ya xodyo ja yá nija, ne nú'u ma'ra mi xøcambeni Ajuá de guehni. Ne hyastho mi 'yoni ja ra tai mi zofu ya ja'i.

¹⁸ Ne bi ntsanoyau 'raya 'ñøhø de guehni mri nxadi nú'a mi utuabi ya ja'i nú'u mi t'embi ya epicureo, ne ma'ra mri nxadi de ya estoico. Ne 'ra de gue'u mi ena:

—¿Te xicju 'bu nuna 'ñøhø xi ñã ndunthi?

Ha nu ma'ra mi ena:

—'Matho mamba rá noya ma'ra ya zidada.

Nú'u bi mangu njabu ngue'a ra cu Pablo xqui xipabi'u de ra Zidada Jesu, ne xqui xipabi gue xqui yopa nte de ra du.

¹⁹ Nepu de guehni bi zixa ra cu Pablo ja 'nara zi loma rá thuhu Areópago, ngue'a mri nzai ja da munts'ini gatho ya ja'i pa da nxahni'u 'na ngu ma'na, ne bi t'ambabi:

—¿Ha da za gui 'ñutcaguihe nuna ra 'ra'yo nt'utuete gui udi?

²⁰ Ngue'a gui xicaguihe ya 'ra'yo noya hinstá øhe, hangue di ne ga pahe te ri bønga nuya noya gui ma.

²¹ Bi mangu njabu'u ngue'a gatho ya me Atena ne ya nzhøhø gá ja'i mi 'bui de guehni mri nzai mri munts'i hønse pa da 'yøde ne da ma de nú'u ya 'ra'yo noya xqui 'yøde.

²² Hangue ra cu Pablo bi 'mai madetho de gue'u nuni ja ra Areópago ne bi 'ñena:

—Nú'ahu gyá me Atenahu, dí handi gue nu'ahú xi gri xøcambeni'u gatho nú'u ri zidada.

²³ Ngue'a de dá thogui de guehni ja ri nijahu habu gui xøcambeni ri zidada, dá

handa 'nara ata habu nt'ofu ne ena: "Nuna ata ja guecua di xocambeni nú'a ra ajuá hinhya'mu xa fadi", njabu ena. Y nú'a Ajuá hinhya'mu xcá pahu, go gue'a dí xi'ahabya.

24 Nú'a Ajuá to'o bi hyoca ra ximhai ne gatho nú'a jaua, go gue'a ra Ndá de mahets'i ne de ra ximhai. Nu'a'á hingui 'bu ja ya nija nú'u xa hyoca ya ja'i.

25 Ne nixi hingui ø'tua ra 'bedi nú'a ø't'a ya ja'i pa gue'a, ngue'a go guesc'a ri 'racju ra te ne ra ndáhi pa ga junshu, ne gatho ya t'ø't'e nú'u dí hoñhu.

26 Ne 'nadra ji bi hyoca gatho ya ja'i nú'u 'bui haburaza nuua ja ra ximhai. Ne nu'a'á go bi ma'á hangu ya jeya da nte'u ne habu da 'mu'u.

27 Ajuá njabu bi hyogaguihu pa ga hoñhu'a pa xahma ga tsadihu, masque nu'a'á hingui 'bui yabu de guecju.

28 Ngue'a por gue'a dí 'buhu ne dí 'ñanihu, nja ngu 'rari 'yofohu bi 'yofu njaua bi 'ñena: "Xi majuanu nujá go yá batsiguihu Ajuá", njabu bi 'ñena.

29 Hangue nu'bu yá batsiguihu Ajuá, hinda za ga eñhu gue Ajuá 'nara c'oi dega oro o dega t'axi o dega do nú'a xa hyoca ya ja'i ngu nú'a beni hanja da hyocse'u.

30 Ajuá mi hopi da thoguitho nú'a xqui 'yøt'a ya ja'i maya'bu ngue'a hinte myá fadi, pe nubyá ri manda gue da ñobri gatho ya ja'i.

31 Ngue'a Ajuá xa hñuxa 'nara pa, ne nú'a ra pa'a ma da hñá'mba nguenda gatho ya ja'i de ra ximhai co 'nara hoga ts'utbi. Y nú'a'á to'o bi hñuts'i pa da hñanga nguenda go gue'a ra Zidada Jesucristo. Ne ngu 'nara nt'udi de gue'a, Ajuá bi japi bi yopa nte de ra du.

32 Y nu mi 'yøde'u gue ra Zidada Jesu xqui yopa nte de ra du, 'ra mi 'ñant'atho, ha nu ma'ra mi ena:

—Ma'na xá hño ma'na ra pa gui xicje nú'a guí ma.

33 Nepu ra cu Pablo bi 'uegue de gue'u.

34 Pe 'ra de gue'u bi gamfri ne bi deni'a. Ne 'na de gue'u mrá thuhu ra Nisio, mi gue'a 'na de nuya ndá mri munts'ini ja ra Areópago. Nehe 'nara 'behñá mrá thuhu ra Damari bi gamfri rá noya Ajuá, co ma'ra ya mengu de guehni.

18

Ra apostol Pablo bi zofo ya me Corinto

1 Nepu de gue'a ra cu Pablo bi bøni de guehni Atena pa bi ma ja ra hnini Corinto.

2 Ne ja bi nthuini 'nara cu mrá xodyo mrá thuhu ra Aquila, mrá me Ponto ne ja xqui 'ñehe de ra hai Italia, ne mri 'ñoui rá 'behñá mrá thuhu ra Priscila. Nú'á xqui bøni de ra hnini Nroma ngue'a ra ndá Claudio bi manda da juui de guehni gatho ya xodyo.

3 Ra cu Pablo bi ma bá 'buhui ra cu Aquila co rá 'behñá ngue'a mi 'nada yá 'befi'u, mi hoca ya carpa dega dutu.

4 Ne cada ra pa dega tsaya ra cu Pablo mi pa ja yá nija ya xodyo pa mi ñau'u, nehe mi ñau nú'u himyá xodyo, y mi zofu'u de rá noya Ajuá.

5 Ne nu mi zøhø ra cu Sila ne ra cu Timoteo xqui 'ñehe'u de ra hai Macedonia, bi zuhni'u ra cu Pablo mi ja ndunthi ra 'befi ngue'a hyastho mi zofo ya xodyo mi xipabi gue ra Jesu go gue'a ra Cristo nú'a xqui mehna Ajuá pa da ndá.

6 Pe nuya xodyo bi nø'tuabi ne bi zani. Nu'bú ra cu Pablo bi hñaca rá pat'i ne bi huat'i, gue'a 'nara seña gue mi ma da 'uegue de gue'u ne hinda ma da dadi de yá ts'oqui, ne bi 'ñembabi:

—Nu'ahu go ma gui thadisehu de ri duhu, ngue'a nuga ya hinte dí thadi de gue'ahu. Desde nubyá ma ga zofo nú'u hingyá xodyo.

7 De guehni ra cu Pablo bi 'uegue de gue'u ne bi ma ja rá ngu 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Justo mi 'bu gueta yá nija ya xodyo, ne nu'a'á mi xocambeni Ajuá.

8 Nepu 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Crispo mrá ndá de yá nija ya xodyo bi gamfri ra Zidada Jesu con gatho ya mengu rá ngu. Ne ndunthi ya me Corinto bi 'yøtua rá noya Ajuá mi mangua ra cu Pablo, bi gamfri'u ne bi nxistehe.

9 Nepu 'nara xuui ra Zidada Jesu bi zofo ra cu Pablo ngu dega t'i ne bi 'ñembabi:

—Oguí tsu, sigui gui mangua ra maça noya, oguí tsaya gui ñá.

10 Ngue'a nuga dí 'bui con gue'e, y hinda za to da 'yøt'a ra nts'o'mui. Ngue'a ja nuna hninina 'bui ndunthi ya ja'i go ma meti, y nú'á ma da gamfrigui.

11 Hangue ra cu Pablo bi gohni 'na njesya made nuni ja ra hnini Corinto. Ne nzantho mi zofo ya ja'i de rá noya Ajuá de guehni.

12 Pe de nú'u ya pa mrá ndá ra Galio nuni ja ra hai Acaya, ya xodyo bi 'ñu'ti pa da gu ra cu Pablo, ne bi zix'u ja ra ts'utbi.

13 Ne bi 'ñembabi ra ndá:

—Nuna 'ñøhøna u'ta ya ja'i pa hinda nsunda Ajuá ngu mangua rá ley ra Moise.

14 Ra cu Pablo mi ma da dahmaha, pe ra ndá Galio bi 'ñemba ya xodyo:

—'Bu di jahma te xa 'yøt'ahu nuna ra 'ñøhø, o xa 'yøt'a 'nara ts'ocate nuua ja ra hnini, nu'bú ha, da za ga øt'a nú'a guí mañhu.

15 Pe nú'a guí mañhu hønse dega noya ne de ri leyhu, go da nuhu te gui 'yøthu. Nuga hinte dí 'ñent'i con guehna.

16 Nepu bi japi da bø'u de guehni ja ra ts'utbi.

17 Nu'bú gatho nú'u himyá xodyo mi 'buhni bi mihi ra Soste nú'a mrá ndá de yá nija ya xodyo de nura hninina, ne ja

bi hna'mbabini nts'edi ja rá thandi ra ndá Galio, pe nu'á nixi bi 'yot'a ncaso, y nixi hinte bi ma.

Ra apostol Pablo bi menga pa Antioquia, ne ya rá hñu'qui bi mudi bi 'ño bi mamba rá noya Ajuá

¹⁸ Ha nura cu Pablo bi gohi ndunthi ya pa de guehni. Nepu de gue'a bi 'ñedi gatho ya cu, ne bi meui ra cu Aquila co ra nju Priscila pa bi ma ja ra hai Siria. Ne de má 'ñu bi 'ranga ja 'nara zi t'uca hnini rá thuhu Cencrea. Ne ante da gu ra motsa'u pa da 'raxa ja ra ndehe, 'met'o ra cu Pablo bi 'ñaxa gatho rá stá pa bi 'yot'a ra hñá'ti ngu nú'a xqui má.

¹⁹ Y nu mi zonga Efeso ra cu Pablo ja bi zoguini ra nju Priscila co ra cu Aquila, y nu'á bi ma ja yá nija yá mixodyoui pa bá ñaui'u.

²⁰ Y nu'á bi bantebi ra cu Pablo da gohi 'raya pa, pe nu'á himbi ne.

²¹ Hangue bi 'ñehui'u ne bi 'ñembabi:

—Di pe'tsi te grá 'bu Jerusale pa ga ot'a ra ngo nú'a ya ma da dat'i, pe ma ga penga ma'na'qui pa ga c'a'ts'a'ihu 'bu Ajuá go rá paha.

Ne bi bõni de guehni Efeso, ne bi gu ra motsa pa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi ma Cesarea.

²² Nu mi zõni de guehni bi thogui 'bestho pa bi ma Jerusale. Ne nu mi uadi bi zengua gatho ya cu de guehni, bi thogui pa bi ma Antioquia.

²³ Nepu de ya xqui 'muhni 'raya pa, bi bõni ma'na'qui pa bi ma gatho ja ya hnini de ra hai Galacia ne de Frigia pa da nu te gra ma rá 'befi Ajuá, ne mi xipi da zedi yá jamfri gatho ya gamfri nú'u mbi 'buhni.

Ra Apolo bi mamba rá noya Ajuá nuni Efeso

²⁴ Nú'u ya pa'u bi zonga Efeso 'nara xodyo mrá thuhu ra Apolo mrá mengu ja ra hnini Alejandría. Xi mi padi da ñá xá hño, ne mi padi xá hño gatho nú'a mangan ra Ndaxjua T'ofu.

²⁵ Nu'á xqui 'tutuabi rá noya ra Zidada Jesu desde bi gamfri'a, ne xi mrá ehya mi udi xá hño de nú'a mi padi de ra Zidada Jesu, masque hõnse mi padi de rá sistehe ra Xuua.

²⁶ Ne bi mudi bi zofu ya xodyo ja yá nija'u, ne himi tsu. Nepu mi 'yode ra nju Priscila ne ra cu Aquila, bi zixa 'nambu pa bi 'ñutuabi ma'na xá hño de rá noya Ajuá.

²⁷ Nepu nu'á 'mefa mi ne da ma Acaya, y ya cu de guehni Efeso bi xipabi gue xá hño da ma. Ne nu'á bi 'yopa 'nara he'mi pa bi mempa ya cu Acaya pa da t'umba ra hoga 'ñeh'e'a. Ne nu mi zonga Acaya, nu'á bi mats'i de guehni nú'u xqui gamfri bi rá noya Ajuá.

²⁸ Ne xi mi ntsanoyau ya xodyo ja yá thandi gatho ya ja'i. Nu'á mi xipi ngu nú'a mangan ja ra Ndaxjua T'ofu gue ra Jesu go

gue'a ra Cristo nú'a to'o bá pchna Ajuá pa da ndá, ne go gue'a nú'a mi t'õ'mi'u.

19

Ra apostol Pablo bi zofu ya me Efeso

¹ Nura cu Apolo mi 'buhni Corinto, ha nura cu Pablo mbi 'yo ra 'ñu pa mri ma Efeso, bi 'ranga ja 'raya t'õhø xi myá mboza, ne de gue'a bi zonga Efeso habu mi 'bui 'raya gamfri.

² Nepu nu'á bi 'yambabi'u ne bi 'ñembabi: —ZHa gue gá hñáñhu ra Maça Ndahi núbya gá gamfrihu rá noya Ajuá?

Nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Hina, nixi stá õhe ua 'bu ra Maça Ndahi.

³ Hangue nura cu Pablo bi 'yambabi ne bi 'ñembabi:

—ZTe ma sistehe xcá hñáñhu 'bu?

Ne nu'á bi dadi ne bi 'ñena:

—Rá sistehe ra Xuua.

⁴ Ra cu Pablo bi 'ñembabi'u:

—Nura Xuua mi xi'tsa ya ja'i ngue'a gue'a ngu 'nara seña gue nuya ja'i'u ya xqui ñobri de yá ts'oqui. Pe bi xipabi'u nehe gue mahyoni da gamfri nú'a mi ma da zõhø 'mefa de gue'a, go gue'a ra Jesu nú'a to'o ra Cristo nú'a bá pchna Ajuá pa da ndá.

⁵ Ha nu mi 'yode njabu bi nxistehe'u de rá thuhu ra Zidada Jesu.

⁶ Nepu ra cu Pablo bi hñuxa yá 'ye ja gatho ya gamfri pa bi hñanga ra Maça Ndahi. Y nura ora'a bi ñá'u 'rama'na'ño ya hñáqui ne bi mañ'u ngu nú'a xqui xipabi Ajuá da ma.

⁷ Ngu mi 'ret'amayoho por gatho nú'u xqui hñanga ra Maça Ndahi.

⁸ Ngu hñu nzaná ra cu Pablo bi ma ja yá nija ya xodyo habu mbi mamba rá noya Ajuá co ndunthi ra ts'edi. Nu'á mi ntsanoyau ya ja'i ne mi ot'a 'nara ts'edi pa da gamfri'u nú'a mi xipabi hanja go ri manda Ajuá.

⁹ Pe 'ra de gue'u xi xmá me yá coraso hangue himbi ne bi gamfri, hõnse mi tsanba rá noya Ajuá ja yá thandi ya ja'i. Hangue nura cu Pablo bi 'uegue de gue'u, ne bi zixa nú'u xqui gamfri ja 'nara scuela, ne nura xahnate mi 'buhni rá thuhu ra Tiranno. Y ja guehni ra cu Pablo mbi mamba rá noya Ajuá hyastho.

¹⁰ Njabu bi 'yot'a yo nje ya pa bi 'yõdebi rá noya ra Zidada Jesu gatho nú'u mi 'bu ja ra hai Asia, ya xodyo ne nú'u himyá xodyo.

¹¹ Y Ajuá bi umba ra ts'edi ra cu Pablo pa bi 'yot'a ya dangant'udi,

¹² asta mi thá'tsua yá nthu'tañaxu ne ma'ra yá dutu nuya da'thi pa mi thani'a ne mi yopa thá'tsuabi ya da'thi y nu'á mi ñani, y nu'u tó'o mi pe'tsa ya ts'ondahi nu'á mi põni de gue'u.

¹³ Pe nu 'raya xodyo myá 'ñete mi 'yõ'u mi japa ya ts'ondahi da bõni de ja ya ja'i, nepu nu'á bi beni gue da zapi da 'yenga ya

ts'ondahi de rá thuhu ra Zidada Jesu nehe ngu mi øt'a ra cu Pablo. Ne mi embabi ya ts'ondahi:

—Dí xi'a'ihē gui pøni de rá thuhu ra Jesu nú'a mǎnga ra Pablo.

¹⁴ Guehna bi 'yøt'a nú'u yoto yá t'u ra Seva nú'a 'namrá ndǎ gá macǎ gá xodyo.

¹⁵ Pe nu mi 'yøtua njaua 'nara ts'ondahi, nu'a bi dǎdi ne bi 'ñemba nú'u ya 'ñøhø:

—Nuga dí paca to'o ra Jesu, ne dí paca to'o ra Pablo, xi nu'ahú, ¿to'o'ihú?

¹⁶ Ha nú'a ra 'ñøhø to'o mi pe'tsa ra ts'ondahi bi ma bá ju nú'u ya 'ñete co rá ts'edi ra ts'ondahi ne xi bi na'mbi nts'edi. Ha nú'u bi nest'ihí bi bøni de guehni myá thelo ngue'a bi thumba gatho yá dutu, ne bi hñaxa ndunthi ya nts'eni.

¹⁷ Y gatho ya xodyo mi 'buhni Efeso ne nú'u himyá xodyo bi 'yøde'u nú'a xqui nja, nu'bú nú'u xi bi ntsu. Ne ma'na xi mri t'e'tsua rá nsu rá thuhu ra Zidada Jesu.

¹⁸ Ne ndunthi de nú'u xqui gamfri mi pa mri njuani de yá ts'oqui.

¹⁹ Y ndunthi ya 'ñete bi hñaxa yá t'ofu pa bi tsat'a ja yá thandi ya ja'i, ha nuya libro'u nu mi t'øt'a ra uenda, mri muui ngu made nthebe 'mo ya t'axaboja.

²⁰ Njabu ma'na mri ntunga rá noya Ajuá co ndunthi ra ts'edi.

²¹ Nepu de gue'a ra cu Pablo bi hñuts'i gue da ma da c'a'tsa ya cu asta ja ra hai Macedonia ne Acaya, nepu rí 'ñehe Jerusale, nepu de guehni mahyoni rí ma Nroma.

²² Hangue bi mehna yoho yá mfats'i da 'met'o pa ri ma Macedonia, bi mehna ra cu Timoteo ne ra cu Erasto. Ha nura cu Pablo bi gohniho ma'ra ya pa de guehni ja ra hai Asia.

Ya me Efeso bi ñants'i'u

²³ Nú'u ya pa'u bi ñants'a gatho ya me Efeso ngue'a bi zøni rá noya Ajuá.

²⁴ Mi 'buhni 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Demetrio. Nura 'befi mi pǎdi'a mi pøe ya boja dega t'axi. Ne mi 'bu yá mfats'i mi hoca ya c'oi de 'nara zinǎna rá thuhu Diana pa mi papa ya ja'i. Y xi mi tahǎ ndunthi ra boja.

²⁵ Nepu 'nara pa ra Demetrio bi munts'a gatho nú'u yá mfats'i ne ma'ra nú'u to'o mi hoca ya c'oi nehe, ne bi 'ñembabi:

—Nu'ahú guí pǎdihú gue co nuna 'befina stá tahú ndunthi ra boja, ne hinte stá 'bèhu.

²⁶ Pe ngu xcá 'yøhu ne xcá hyanthu gue nura Pablo ri 'yo ne ma gue nú'u ya zidada nthoqui, hingyá zidada. Y njabu xa hñacua ndunthi ya ja'i gue hinda nsunda ya zidada, hingue hønseua Efeso, nehe maxøgue gatho ma haihu Asia.

²⁷ Nuna guehna ma'na xá nts'obyana, ha go guehna ma 'befihu dí hanthmahuna. Nubyá da ne ma ga 'bedihu zai, asta ne ra nija de ma zinǎnahu Diana nú'a xi rá

nsunda, ma da 'mædi nú'a ra nsu pe'tsi. Ha ne gue numa zinǎnahu Diana ri nsunda gatho ya ja'i de guecua ja ma haihu Asia ne gatho maxøgue ra ximhai.

²⁸ Nu mi 'yøde njabu gatho nuyá mfats'i ne gatho nú'u ma'ra to'o mi hoca ya c'oi xi bi bø yá cue'u, ne mi mafi mi ena:

—¡Xi rá nsunda ma zinǎnahu Diana!

²⁹ Ne bi nja ngu ra mpumfri gatho ja ra hnini, ne bri mihi ra cu Gayo ne ra cu Aristarco myá me Macedonia nú'u xqui 'ñouí ra cu Pablo. Ne bri jut'i ne bri ts'its'i asta habu mi øt'a yá hmunts'i.

³⁰ Ha nura cu Pablo mi ne xa yat'ini pa xa zofu ya ja'i, pe nuya gamfri himbi hyopi bi yat'i.

³¹ Nehe 'raya ndǎ de Asia nú'u mi ntsixui ra cu Pablo, bi mempa ra noya gue hinda yat'a de guehni.

³² Nura ora'a xi mbi ja 'nara hmahni ja yá hmunts'i'u, 'rama'na'ño mi mañ'u, ngue'a gatho xi xqui mpumfri, ne xi ndunthi de gue'u nixi mi pǎdi hanja xqui munts'i.

³³ Pe nu 'ra de gue'u bi xipabi ra Jandro hanja xqui munts'i. Nuya xodyo xqui umba ya nt'ent'i ra Jandro pa da 'mai da ña ja yá thandi ya ja'i. Nepu nú'a bi 'ñutua ra seña ya ja'i co rá 'ye pa da go'ta yá ne. Nu'a mi ne da ñanga yá mixodyoui nú'u xcri ju.

³⁴ Pe nu mi badi ya ja'i gue mrá xodyo'a, nu'u bi mafi nts'edi ngu yo ora, ne mi ena:

—¡Xi rá nsunda ma zinǎnahu Diana!

³⁵ Nepu 'nara ndǎ de ra hnini bi go'tua yá ne ya ja'i ne bi 'ñembabi:

—Nú'ahú gyá menguhua Efeso, haburaza xa fǎdi gue nuua ja ma hninihu xi dri suphu rá nija ma zinǎnahu Diana nú'a xá nsunda, y dri suphu rá c'oi nú'a bá cai de mahets'i bá pehna ma zidadahú ra Jupite.

³⁶ Guí pahú gue xa fǎdi haburaza, ogui tu ri muihu, ne ote guí øthu 'bu hinxcá beñhu xá hño 'met'o nú'a guí ne guí øthu.

³⁷ Nuyá ya 'ñøhø xcuá tsihu hinte xa 'yøt'ahu, ha nixi xa ñama'ñu de ma zinǎnahu dri nsundahu.

³⁸ Y nura Demetrio ne nú'u ma'ra to hoca ya c'oi, 'bu ja te da ñapabi, dá ñapabi ja ra ts'utbi, ne dá nhyanthyaui ja ra nzaya.

³⁹ Nu'bu ja ma'na te guí mañhu, da za guí maha ja ra ts'utbi guí mañhu ja ma hmunts'ihu ngu mǎnga ra ley.

⁴⁰ Ngue'a pa guecju xá nts'uni. Da za da hñapcahu da t'ena gue xi dyá necatuhnihu por nuna ra ñants'i stá øthuuya, ne hindí pahú te ga thǎdihu nu sta t'angahu.

⁴¹ Nepu mi mǎnga njaua ra ndǎ, bi 'ñehui ya ja'i ne bi ua ra hmunts'i.

20

Ra apostol Pablo bi ño ja ra hai Macedonia ne Grecia

¹ Ha nu mi uadi nú'a ra danga ñants'i xqui nja, ra cu Pablo bi zohna gatho ya cu pa bi umba 'nara ts'ofu. Nepu bi 'ñehui gatho co 'nara nthafi ne bi bõni de guehni bi gu ra 'ñu bi ma pa ja ra hai Macedonia.

² Ne bi yopa zõni habu gatho mi 'bu ya cu pa bi nupa yá mfeni, nepu bi ma pa Grecia.

³ Y nuni ja bi 'muhni hñu nzaña. Ne 'mefa ya mi ma da gu ra motsa pa da 'raxa ja ra ndehe pa dí ma Siria, pe bi 'yõde gue ya xodyo xqui go 'nara cohi pa da 'yõ'tua ra nts'o'mai, hangue nu'á bi beni gue ma'na xá hño da yopa 'ranga Macedonia.

⁴ Ne bi meui ra cu Sopate mrá me Berea, ne ra cu Aristarco ne ra cu Segundo nú'u myá me Tesalonica, ne nura cu Gayo mrá me Derbe, ne nura cu Tiquico ne ra cu Trofimo myá me Asia, ne ra cu Timoteo. Mri 'ñoui ra cu Pablo bi zõnga Macedonia habu ndí 'buiга núga drá Luca.

⁵ Nú'u ya cu 'u bi 'met'o pa ja ra hnini Ntroa ne ja bá tõbgaheni.

⁶ Nuje asta mi ua ra ngo de ra nts'ithuhme nsi rá nzoi, dá põñhe de guehni Filipino, dá juhe ra motsa pa dá 'yohe ja ra ndehe cut'a ma pa pa dá tsõñhe Ntroa, ne ja dá ntheheni nú'u ya cu xqui 'met'o, nepu ja dá 'baheni yoto ma pa.

Ra apostol Pablo bi zofo ya gamfri nuni ja ra hnini Ntroa

⁷ Y nú'a ndomingo bi munts'a gatho ya gamfri pa da zi ra Maça Nt'oxi. Y ra cu Pablo bi zofo'u de rá noya Ajuá asta made ra xuui, ngue'a mi ma da bõni'a rá hyax'a 'bestho.

⁸ Y nu habu xqui munts'i'u mrá tõngu y ja mi zõni ndunthi ya ñot'i.

⁹ Nepu 'nara zi ts'ant'u mrá thuhu Eutico mi huhni ja 'nara ventana, xqui do'ma ra t'aha ngue'a ra cu Pablo xi bi ña ndunthi ya ora. Ne nu mi 'ñaha bi dagui desde rá hñu ra tõngu asta nja'ti. Y nu mri juts'i 'ñena ya xqui du.

¹⁰ Nu'bu ra cu Pablo bi gai ne bi 'yots'i ne bi hyafi nú'a ra zi ts'ant'u. Ne bi 'ñembabi ya cu:

—Oguí tsuhu, hinxa du, tetho.

¹¹ Nepu nura cu Pablo bi yopa bõxa ma'na'qui habu xqui munts'i'u. Ne bi hyeca ra thuhme pa bi zi'u ra Maça Nt'oxi, ne bi sigui bi ñaui ya cu asta mi hyats'i, nepu bi ma.

¹² Y nu mi ts'ixa nú'a ra zi ts'ant'u ya mi te xá hño, ne gatho ya cu bi hñu yá mui ne bi johya.

Ra apostol Pablo bi ma de guehni Ntroa pa ri zõnga Mileto

¹³ Nepu dá ncohe ga juhe ra motsa pa ga 'bet'ohe grá mahe ja ra hnini Asón pa ja grá ntheheni ra cu Pablo ngu nú'a stí mañhe, ngue'a nu'á bi beni da ma 'ñoua.

¹⁴ Nepu de guehni Asón dá nthehi, nepu nu'á bi gu ra motsa habu ndí ohe pa dá mahe mahyegui ja ra hnini Mitilene.

¹⁵ Ne de guehni rá hyax'a dá põñhe pa dá tsõñhe gueta ja ra hnini Quío. Y rá yopa dá tsõñhe ja 'nara danga hnini rá thuhu Samo nú'a ja ja rá hyo ra ndehe. Nepu ma dá coheni ja ra hnini Trogilio. Ne rá hñupa dá tsõñhe asta ja ra hnini Mileto.

¹⁶ Ra cu Pablo himbi hyodi ja ra hnini Efeso ngue'a himbi ne bi 'mu ndunthi ya pa ja ra hai Asia. Nu'á bi dáma nxõni pa da zõni 'nitho ja ra hnini Jerusale, pa sta dat'a ra ngo Pentecoste ya di 'buhni'a 'bu da za.

Ra apostol Pablo bi zofo ya nda de ra nija nuni Efeso

¹⁷ Ne de ya mi 'bahni Mileto ra cu Pablo bi mempa ra noya ya nda de ra nija de guehni Efeso gue mi tõ'mi nuni Mileto.

¹⁸ Ne nu'á bá ehe habu mi 'bu ra cu Pablo, y nu'á bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu guí pahu xá hño tengu ma 'mai con gue'ahu desde dá tsõhõ de guecua ja ra hai Asia.

¹⁹ Stá pepabi ma zi Hmuhu con gatho ra hñoja'i, ne ndunthi ya 'mi'qui xa du ma mai asta stá nzoni co nú'u ya nts'o'mai xa 'yõta ya xodyo asta mi ne da hyogagui'u.

²⁰ Masqué, pe nuga hindá tsaya dá xi'ahu nú'a ra hño mri 'ñep'ahu. Ne xi dá u't'a'ihu ja ri hmunts'ihu ne ja ri nguhu.

²¹ Ne dá zo'a'ihu nú'ahu gyá xodyohu ne nú'ahu hingyá xodyohu pa gui ñobrihu de ri ts'oquihu ja rá thandi Ajuá, ne gui camfrihu ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

²² Nubyá ra Maça Ndañi tsixcagui grá ma Jerusale, pe nixi dí padi te ma grá thogui de guehni.

²³ Hõnse dí padi gue ja gatho nuya hnini habu drá ma, xicagui ra Maça Ndañi gue bí tõbgagui ya fadi ne ndunthi ya ts'othogui.

²⁴ Pe ni 'na de guehya hingui picagui, nixi tu ma mai, nixi ma te hindí tsu ga 'bedi ngue'a hinte di muui, qué go ga juata ra 'befi xa 'racagui ma zi Hmu ra Jesu, y nura 'befi'a gue'a ga mangua ra hoga noya de rá danga hmate Ajuá.

²⁵ Ha nubyá dí padi xá hño gue nú'ahu stá xi'ahu hanja ri manda Ajuá, ya hingui ma gui yopa hyandgahu ma'na'qui.

²⁶ Nubyá dí ne ga xi'ahu gue nuga ya hinte dí thadi de gue'ahu.

²⁷ Ngue'a nuga ya stá xi'ahu gatho nú'a xa 'ñutcagui Ajuá de nú'a beni'a, ne hinte stá cõñ'ahu.

²⁸ Hangue nu'a dí xi'ahubyá, nsusehu, ne suhu gatho nú'u ya gamfri xa 'yent'a'ihu ja ri 'yehu ra Maça Ndañi nú'a xa hñux'ahu pa gui suphu rá nija ra Zidada nú'a xa dai co rá maça ji.

²⁹ Nuga dí paði xá hño gue de xcrá ma de guecua ma da 'ñepu 'raya ts'oja'i nú'u to'o da ne da huata gatho ya gamfri de ra nija, nja ngu 'nara miñ'o hinda pumba ni 'nara deti.

³⁰ Ne ma da 'mupu 'ra de gue'aschu ma da xi'ahu ya nt'udi nú'u hingo majuani pa da 'ueca ya gamfri da zits'i.

³¹ Hangue xi da nsuhu, ne beñhu gue nuga stá zo'ahu hñu njeya ma pa ra xuui, ne asta stá zont'a'ihu cada 'na de gue'ahu.

³² Nubyá zi cuhu, ra Zidada da max'ahu, ne da te't'a ri jamfrihu co rá maça noya'a, ne da 'ra'ahu gatho nú'a xa ña'tuabi da umbi gatho nú'u to'o yá meti'a.

³³ Nuga hinto stá apa ra boja pa guecsche, nixi hinto stá api te ga he.

³⁴ Ngue'a nuga ngu xcá paschu stá mpefi co ma 'ye pa stá tsudi nú'a dí honi pa gueque ne pa nú'u ndrí 'ño'be.

³⁵ Nzantho stá u't'ahu gui 'yothu ngu stá ø't'e, gui mpehu pa gui faxhu nú'u to'o othobi, ne gui bembabihu nú'a bi mąnga ra Zidada Jesu ne bi 'ñena: "Ma'na njapi nú'a to'o ri uni que nú'a to'o hani."

³⁶ Nepu mi uadi bi mąnga njabu ra cu Pablo, bi ndandiñahmu gatho ya cu, ne bi 'yapabi Ajuá mahysgui.

³⁷ Nepu gatho ya cu bi nzoni ne bi hyafi ra cu Pablo ne bi za'tsua rá hmi,

³⁸ ngue'a xi mi tu yá mui co nú'u ya noya xqui mañ'a gue ya himi ma da yopa hyandi ma'na'qui. Nepu bi ma bá eni'u ja ra motsa pa bi nets'i ne bi ma.

21

Bi ma Jerusale ra apostol Pablo

¹ Dá 'ueguehe de ya cu dá mahe co ra motsa manjuantho asta ja 'nara zi xeca hai rá thuhu Cos bí o madetho ra ndehe. Nepu rá hyax'a dá thohe ja ma'na ra hai rá thuhu Roda bí o madetho ra ndehe nehe. Ne de guehni dí mahe ja 'nara hnini rá thuhu Patara bí ja ja rá hyo ra ndehe.

² Nepu de guehni Patara dá tsuhe 'nara motsa mri ma pa Finicia dá mahe con gue'a.

³ Ha nu de ndí pahe ja ra ndehe dá hanthe ra hai Chipre mi ja lado ngaha, ne dá siguihe asta dá tsøñhe Siria, ngue'a nú'a ra motsa ndrí 'ñohe mi ma da zogui nú'a mri ndude ja ra hnini Tiro nú'a bí ja ja rá hyo ra ndehe, ja dá çaheni.

⁴ Ne ma dá tsuheni ya gamfri, ne dá 'buheni yoto ma pa con gue'u. Ha nu'ú bi xipa ra cu Pablo gue hinda ma pa Jerusale ngue'a ra Maça Ndahi xqui xipi'u te ma da thoguini.

⁵ Pe nu mi uadi nú'u yoto ma pa, dá mahe con gatho ya gamfri, ya 'bèhña ne ya batsi, dá pøñhe de ra hnini pa bi nexcahe ja ra motsa, ne dá ndandiñahmuhe gatho ja ra ñanthe pa dá apabihe Ajuá.

⁶ Nepu dá edihe ya cu dá nhyafihe 'na ngu 'na, ne dá pøxhe ja ra motsa dá mahe. Ha nu'ú bi męnga ja yá ngu.

⁷ De guehni Tiro dí mahe ja ra hnini Tolemaida. Ja dá zęnguaheni ya cu, y dá 'buheni 'na pa con gue'u.

⁸ Nepu rá hyax'a dá thohe pa dí mahe ja ra hnini Cesarea. Y ja mi 'buhni ra cu Lipe nú'a mi mąmba rá noya Ajuá ne mi 'na de gue nú'u yoto ya ndá de ra nija, hangue ja dá ma dá oxhene ja rá ngu.

⁹ Nú'a ra cu Lipe mi pe'tsa goho yá t'ixu, y nu'ú hinxqui nthati, y mi ña co rá ts'edi ra Maça Ndahi.

¹⁰ Ne dá 'buheni 'raya pa, ne bi zøhø 'nará 'mehni Ajuá mrá thuhu ra Agabo xqui 'ñehe de Judea.

¹¹ Bá ehe pa e da c'ascahe, ne bi hñamba rá ngut'i ra cu Pablo, nepu con gue'a bi du'tase yá ua ne yá 'ye, ne bi 'ñena njaua:

—Rá Maça Ndahi Ajuá ena gue ya xodyo de guehni Jerusale ma da du'ta njaua nú'a to'o rá meti nuna ngut'ina, ne da 'yent'ua ja yá 'ye ya ja'i nú'u hingyá xodyo.

¹² Nu ndá øhe njabu nuje ne ya cu de guehni Cesarea dá bantebihe ra cu Pablo gue hinda ma Jerusale.

¹³ Nepu nura cu Pablo bi daði ne bi 'ñena:

—¿Pa te gui zoñhu? Høñse gui jacu da du ma mui nehe. Nuga ya dí 'bui pa da thogagui de guehni Jerusale po rá thuhu ma zi Hmu Jesu, y hingue høñse pa dra thu'tcagui.

¹⁴ Pe himbi za dá haçuahe ra cu Pablo pa da ma de guehni, ne ya hinte dá mañhe, høñse dá embabihe:

—Nu'bá dá t'ø't'a ngu nú'a rá paha ma zi Hmuhu.

¹⁵ Ne de gue'a dá hñocje dá mahe pa Jerusale.

¹⁶ Ne bi dengaha 'raya cu de guehni Cesarea, y 'na de gue'u mrá thuhu ra Nasó mrá me Chipre, ya mi pe'tsa ndunthi ya jeya xqui gamfri ra Zidada Jesu. Y mi ja rá ngu nuni Jerusale hangue bi zixcahe pa duá 'buheni con gue'a.

Ra apostol Pablo bi c'q'tsa ra apostol Cobo

¹⁷ Y nu ndá tsøñhe Jerusale ya cu de guehni bi 'racje 'nara hoga 'ñehe.

¹⁸ Ha nurá hyax'a ra cu Pablo bi ma con guecje pa dá c'a'tshe ra cu Cobo, ne ja mi 'buhni gatho ma'ra ya dąnga cu de ra nija.

¹⁹ Nura cu Pablo bi zęngua'u, ne bi metuabi gatho nú'a xqui 'yø't'e co rá ts'edi Ajuá pa bi gamfri nú'u ya ja'i hingyá xodyo.

²⁰ Y nu mi 'yøde njabu'u, bi xøcambeni Ajuá, ne bi 'ñemba ra cu Pablo:

—Nde'bu zi cu, pe ya gui paði gue ya 'motho de ma mixodyohu ya xa gamfri ra Zidada Jesu, pe nu'ú ma gue mahyoni da t'ø't'e ngu nú'a mąnga rá ley ra Moise.

²¹ Ne xa sipabi^u gue nú'i guí utuabi nú'u ma'ra ma mixodyohu bi 'bu ja ma'ra ya hai gue hinda 'yot'a ngu nú'a mǎnga rá ley ra Moise. Nehe nu'ú ena gue xcá xipabi^u gue hinda hñu'tsua nú'a ra seña yá bǎtsi, ne hinda 'yot'a ngu nú'u ma nzaihu.

²² Xibya, ¿te ga øthu? Ngue'a nu sta bǎdi ya ja'i gue guí 'bucua ma da munts'i gatho'u.

²³ Hangue ma'na xá hño 'yot'a núna ma ga xi'áhe: De guecjuua 'bucua goho ya cu mahyoni da 'yot'a 'nara hñ'a'ti bi ña'tuabi Ajuá.

²⁴ Tsits'i rí me ua nxuqui con guehyu ngu yá nzai ma mixodyohu, ne ju'tuabi yá gasto. Nepu nu'ú da za da 'ñaxi. Y njabu ha, da bǎdi gatho ma mixodyohu gue hinga majuañi nú'a xa sipabi^u gue go xcá manda njabu. Y njabu da bǎdi^u gue ne'i guí øt'e ngu nú'a mǎnga rá ley ra Moise.

²⁵ Pe nú'u ya gamfri hingyá xodyo, ya stá opabihe gue hinga mahyoni da 'yot'e ngu ma nzaihu, hõnse gue nu'á mahyoni da 'yot'e, hinda zi ra ngø nú'a xa hñ'a'tua ya c'oi, nixi yá ji ya mbo'oni, nixi nú'u ya mbo'oni xa hmi'tua yá 'yuga hinxa 'bõmba yá ji, ne ni 'na de gue'u hinda hñuxui 'nara 'behñá nú'a hingue xi rá 'behñá.

Bri ju nts'ahni ra apostol Pablo ja ra ndanija

²⁶ Nu'bú rá hyax'a ra cu Pablo bi zixa nú'u goho ya cu pa dua nxaca mahyegui con gue'a ngu yá nzai ya xodyo. Ne 'mefa bi yut'a ja ra ndanija pa bi unga nt'ode ha'mu da ua yá pa de ra nsuqui, ne ha'mu da dat'a ra pa da unga yá hñ'a'ti nú'u ya cu'u.

²⁷ Pe ya mi ma da uadi nú'u yoto ma pa de ra nsuqui, 'raya xodyo me Asia bi hyanda ra cu Pablo gue mi o mbo ra ndanija. Nepu nu'ú bi 'yut'a ya ja'i pa bi japi bi ñants'i, nepu bi gu ra cu Pablo.

²⁸ Ne nu'ú xi mi mafi mi ena:

—¡Nú'ahu gyá me Israelhu, faxcaheua! Nuna guehna ra 'ñõhø 'yo haburaza u'ta ya ja'i da ñama'ñu de ma hninihu ne de ma leyhu ne de ma nijahu. Ha nubyá xa cu'ta 'raya me Grecia ja ma nijahu, núyu hñdi 'ñepi da yut'i, y hõnse ri ts'onga ma maça nijahu.

²⁹ Mi mǎnga njabu^u ngue'a xqui hyandi^u ra cu Pablo ja ra hnini mri 'ñoui ra cu Trofimo ra me Efeso. Ha nu'ú mi hu yá mui gue go gue'a xqui zixa ra cu Pablo ja ra nija.

³⁰ Hangue gatho ra hnini bi njats'i, ne gatho mri nest'ihí^u haburaza mbri 'ñehe. Nepu bi gu ra cu Pablo ne bi gat'i pa bi pøni de ra nija, ne 'bestho bi jot'a ya gosthi nija.

³¹ Ne nu'ú mi 'ramanu pa xa dama hyo. Pe bi 'yode ra danga ndá gá soldado gue gatho ra hnini de Jerusale xqui njats'i.

³² Hangue nú'á bi munts'a gatho yá soldado ne ma'ra ya ndá gá soldado, ne bi

ma hnest'ihí pa habu xqui munts'a ya ja'i. Nepu ngu mi hyanda ya ja'i ra danga ndá gá soldado bi zøni mi zi yá soldado, ra ora'a ya himbi sigui bi na'mba ra cu Pablo.

³³ Hangue nura danga ndá gá soldado bi gu nts'ahni ra cu Pablo ne bi manda dra that'i co yoho ya cadena, nepu 'mefa bi 'ñani to'o mi gue'a ne te xqui 'yot'e.

³⁴ Nu'bú nuya ja'i xi mi thø ya hmafi ne 'rama'na'ño mi mañ'u, hangue njabu himbi za bi bǎdi ra danga ndá gá soldado de nú'a xqui nja ngue'a mi mantho'u. Hangue ma'na xá hño bi manda da ts'ixa ra cu Pablo asta ja ra cuarte.

³⁵ Ha nu mi zøni ja ra 'rendo de ra cuarte ya soldado bi ndudetho ra cu Pablo ngue'a xi mi ne da na'mbabi ya ja'i.

³⁶ Ngue'a gatho ya ja'i mri 'befa mi mantho mi ena:

—¡Dá tho nura 'ñõhø'a!

Ra apostol Pablo bi ma de rá jamfri

³⁷ Ne de mi ma da ju'ta mbo ra cuarte, ra cu Pablo bi 'ñemba ra danga ndá gá soldado:

—¿Ha hingui 'raca nsequi ga ña ts'u?

Ha nura danga ndá gá soldado bi 'ñembabi:

—A, xi guí paði guí ña dega griego.

³⁸ Nu'bú hingo gue'a'i grá me Egipto nú'a to'o bi 'yot'a 'nara tuhni ya pe'tsa ya pa, ne bi zixa ja ra mbonthi nú'u goho 'mo ya 'yot'atuhni.

³⁹ Nepu nura cu Pablo bi dǎdi ne bi 'ñembabi:

—Hina. Nugá drá xodyo, drá me Tarso nú'a ra danga hnini de ra hai Cilicia. Ne dí bante'ibya guí 'raca nsequi ga zofu nuyu ya ja'i 'bahni.

⁴⁰ Nepu nú'a ra danga ndá gá soldado bi umba nsequi da ña. Nu'bú ra cu Pablo bi 'mai ja ra 'rendo ne bi 'ñutua ra seña ya ja'i co rá 'ye pa da go'ta yá ne, ne ya hinto bi ña. Ha nura cu Pablo bi ña dega ebreo ne bi 'ñembabi'u:

22

¹ —Nú'ahu ma cu'ihu guí 'bahabu, ne nú'ahu gyá ndahu de ma nijahu, 'yøhu núna ma ga xi'ahu pa guí pahu te rá 'be nú'a stá øt'e.

² Ha nu mi 'yode'u gue ra cu Pablo bi ñaca ebreo ngu'u, ma'na xi bi go'ta yá ne, y nura cu Pablo bi 'ñena:

³ —Nuga drá xodyo nehe ngu'ahu, ne duá 'bai ja ra hnini Tarso de ra hai Cilicia, pe ja stá te de guecua Jerusale. Ne stá nxadi ja rá hmada nú'a ra xahnate rá thuhu ra Gamalie. Y nú'á bi 'ñutcaui xá hño te rí bõnga rá ley ndu ma dadahu. Nzantho xi stá pepabi Ajuá con gatho ma mui, ngu nú'a guí øthu nehe mapaya.

⁴ Nuga rá mudi ndrí utsa nú'u to'o mi camfri rá noya Ajuá, asta ndí ho nehe. Ne

ndí tsixa dega nthu'ti ja ra fadi ya 'ñøhø ne ya 'behña.

⁵ Nura danga nda gá macja ne numa ndaha de ma nijaha da za da mangan nubyae gue nú'á bi 'raca nsequi co 'nara he'mi pa dá ha'tsuahma nú'á ma mixodyohu de guehni Ndamasco pa da hñe'ti'u. Nuga ndrámahma pa guehni pa ma ga hongá nú'á xqui gamfri rá noya Ajuá pa ga tsi dega nthu'ti nuua Jerusale pa dra castiga.

Ra apostol Pablo mi pede de hanja bi gamfri

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Pe de ndí ne ra 'ñu de ya ma ga tsønga Ndamasco ngu mi nde ma pa, ndá thamfri bi gobgatho 'nara ñot'i xqui 'ñe de mahets'i y asta mri huexqui nts'edi.

⁷ Nepu nuga dá tagui ne dá ø 'nara noya mi engagui: "Saulo, Saulo, ¿hanja gui hongui pa gui 'yotca ra nts'o'mai?"

⁸ Nepu nuga dá ambabi njaua: "¿To'o'i, zi Hmu?" Nepu bi 'ñengagui: "Nuga go gueque drá Jesu drá me Nasare. Ha nu'i gui hongui pa gui 'yotcagui ra nts'o'mai ngue'á gui honi pa gui 'yot'tua ra nts'o'mai nú'á to'o xa gamfrigui", bi 'ñengagui.

⁹ Nehe nú'á ndrí 'ño'be bi hyanda nú'á ra ñot'i nehe, ne xi bi ntsu. Pe nu'á himbi 'yøde nú'á ra noya bi zocagui.

¹⁰ Ha nuga dá ambi nú'á to'o bi zoqui ne dá embabi: "Ma zi Hmu'i, ¿te mahyoni ga ø'te'bya?" Ha nu'á bi 'ñengagui: "Bai ne sigui ri 'ñu pa gri ma Ndamasco. Ne ja guehni ma da si'ani gatho nú'á mahyoni gui 'yot'e."

¹¹ Y co nú'á ra ñot'i'a bi jaqui dá ngoda 'bestho. Nepu nú'á ndrí 'ño'be go gue'u bi guncagui pa bi za dá tsønga Ndamasco.

¹² Ne de guehni ja mi 'buhni 'nara 'ñøhø rá thuhu ra Ananía, ne xi mi ø't'a gatho nú'á mangan ra ley, ne gatho nú'á ma mixodyohu mbi 'buhni Ndamasco mi ñá xá hño de gue'á.

¹³ Y nu'á bi ma bá c'ascagui, ne mi zøni bi 'ñengagui njaua: "Zi cu Saulo, hñanga ri thandi ma'na'gui." Ne 'bestho ra ora'á bi za dá handa ra Ananía mi 'bahni.

¹⁴ Nepu nu'á bi 'ñengagui: "Ajuá nú'á mi xocambeni ndu ma dadaha go gue'á xqui huahn'a'i desde ra mudí pa gui patua rá paha'á, ne pa gui hyandua rá T'u'á nú'á to'o hingui tu ni 'nara ts'oqui, ne pa gui 'yot'tua rá noya'á nu sta zo'a'i.

¹⁵ Ngue'á go nu'i ma gui damajuani ja gatho ya ja'i haburaza de nú'á xcá hyandi ne xcá 'yøde.

¹⁶ Xibya, ¿te rá 'be gui tø'mi? Nxøni maha gui nxistehe, ne 'yapabi ra Zidada da pun'a ri ts'oqui."

Ra apostol Pablo bi ma hanja xqui 'behna da zofo ya ja'i hinyá xodyo

¹⁷ Nepu dá penga pa Jerusale ne dá cut'a ja ra ndanija pa dá apabi Ajuá, ne ja dá handini 'nara nt'udi ngu dega t'i.

¹⁸ Dá handa ra Zidada, ne bi 'ñengagui: "Nxøni dama pøni de guecua Jerusale, ngue'á nuya ja'i de guecua hinda ma da gamfri'i nú'á ma gui damajuani de gueque."

¹⁹ Hangué nuga dá embabi: "Ma zi Hmu'i, nu'á padí xá hño gue nuga ndí cut'a mbo ja gatho ya nija, ne ndí tsixa fadi nú'á to'o mi camfri'i ne ndí tsuhni, ne ndí na'mbabi.

²⁰ Ne nu mi mfanga rá ji ri hoga mefi ra cu Teba nú'á mi damajuani de gue'e, nequi ndí 'buhni nehe, ne xi dá ho nú'á bi t'ø'tuabi'á. Ne go ndí supabi yá dutu nú'á ya hyote."

²¹ Pe nura Zidada bi 'ñengagui: "Gri ma, ngue'á ma ga pen'a asta habu bí 'bu nú'á hinyá xodyo pa gui zofo'u."

Ra apostol Pablo mi o ja yá 'ye ra danga nda gá soldado

²² Hønsø gue'u ya noya bi za bi mangan ra cu Pablo, ngue'á ra ora'á bi mudí bi mafi gatho ya ja'i ne mi ena njaua:

—iNuni dí 'ñepi da tho ngue'á ya hindi 'ñepi da nte!

²³ Ha nuya ja'i mi mantho himi ne da go'ta yá ne asta mi pants'a yá dutu ne mi føta ya hai co yá cue.

²⁴ Nepu nura danga nda gá soldado bi manda da jot'a ra cu Pablo ja ra cuarte, ne bi manda dra fet'i pa da mahma te ma ts'oqui xqui 'yot'e, pa njabu da badi hanja mi pø yá cue ya ja'i con gue'á.

²⁵ Pe nu mri thaj'a ra cu Pablo pa dra fet'i, nu'bú bi 'ñembabi 'nara nda gá soldado mi 'bahni:

—¿Ha gue xá hño gui fethu 'nara 'ñøhø me Nroma nixi hincá pahu 'met'o ua xi xa 'yot'a 'nara ts'oqui ua hina?

²⁶ Ha nu mi 'yøde njabu ra nda gá soldado, bi ma bá xipa ra danga nda gá soldado ne bi 'ñembabi:

—Jamasu nú'á ma gui 'yot'tua nú'á ra 'ñøhø, ngue'á nu'á ra me Nroma.

²⁷ Nepu ra danga nda gá soldado bi ma bá tsudi ra cu Pablo ne bi 'yambabi:

—¿Ha gue xi majuani grá me Nroma?

Ra cu Pablo bi dadi ne bi 'ñena:

—Haha, majuani.

²⁸ Nu'bú nura danga nda gá soldado bi 'ñembabi njaua:

—Conque nuga xi dá jut'a ndunthi ra boja pa bi za dá me Nroma.

Ha nura cu Pablo bi 'ñembabi:

—Pe nuga drá mengu desde dá 'bui.

²⁹ Ne nu mi 'yøde njabu nú'á to'o mi ma xa methma ra cu Pablo, nú'á 'bestho bi 'uegue de gue'á. Ne ra danga nda gá soldado mi badi gue xi majuani mra me Nroma, bi ntsu ngue'á xqui manda dra thaj'i.

Ra apostol Pablo mi ña ja ya thandi ya hmunts'a nda gá xodyo

³⁰ Nepu rá hyax'a ra danga nda gá soldado bi 'yot'e pa da nja ra nthanthya pa da badi hanja xqui ñapabi ya xodyo ra cu Pablo. Hangué bi manda da thacua ya cadena nú'u mi thát'a ra cu Pablo ne bi zohna gatho ya nda gá macja ne gatho ya nda gá xodyo pa da munts'i. Nepu bri pønga ra cu Pablo ne bi 'ba'ma ja ya thandi'u.

23

¹ Nu'bú ra cu Pablo bi hyanda gatho ya nda gá xodyo xqui munts'ini ne bi 'ñembabi: —Ma cu'ihu, nuga nzantho stá 'bui xá hño ja rá thandi Ajuá co ma mfeni xá nt'axi asta mapaya.

² Nu'bú ra Ananía nú'a mrá danga nda gá macja bi 'bepabi nú'u mi 'bahni guetbu ra cu Pablo da me'tua rá ne.

³ Nu'bú nura cu Pablo bi 'ñemba ra danga nda gá macja:

—¡Ajuá ma da 'ra'a ri nju'ti, nu'i 'nagrá yohmi! Pa gue'a guí hupu guí 'yangagui te stá øt'e ngu mंगा ra ley. Nu'bú, çhanja hingui øt'e ngu mंगा ra ley, gue hønse go grí manda da hnabgagui?

⁴ Ha nu ma'ra ya ja'i mi 'bahni bi 'ñembabi: —¿Ha gue njabu guí thatuabi rá danga macja Ajuá?

⁵ Nu'bú nura cu Pablo bi 'ñembabi'u:

—Ma cu'ihu, nuga hindui pahmaha ua go guehni ra danga nda gá macja. Stá pahma hinstá ma njabu, ngue'a mंगा ja ra Maça T'ofu njaua: “Oxqui ñama'ñu de ni 'nari nda de ja ri hnini.”

⁶ Nepu ra cu Pablo bi badi gue 'ra de gue'u myá saduceo, ha nu ma'ra myá fariseo. Hangué bi 'ñenga nts'edi:

—Ma cu'ihu, nuga nequi drá fariseo ne drá t'u de ya fariseo. Hangué nubyá xuá ts'igagui pa guecua hønse ngue'a dí camfri gue ma da yopa nte nú'u xa du.

⁷ Nu de mi mंगा njabu ra cu Pablo, ya fariseo ne ya saduceo bi mudí bi ntsanoya'u, ne bi hyegue 'ra 'nambu.

⁸ Ngue'a nuya saduceo ena gue nú'u xa du ya hinda ma da yopa nte, ne ena gue hingui 'bu ya enxé, nixi ya ndahi. Pe nuya fariseo ha, camfri gue ma da yopa nte nú'u xa du, ne camfri gue 'bui ya enxé ne camfri gue 'bu ya ndahi.

⁹ Nepu xi bi mu ra mahni'u. Y nura ora'a bi 'mai 'raya xahnate de ra ley nú'u myá fariseo ne bi 'ñena:

—Nuna ra 'ñøhø hinte ma ts'oqui dí tsutuahu. Xi'bu xa zofu 'nara ndahi o 'nara enxé, hingui tsa ga nø'tuahu rá ts'edi Ajuá.

¹⁰ Ha nu'ú co yá cué xi mri mantho, hangué ra danga nda gá soldado xi bi ntsu ngue'a mi hu rá muí gue nú'ú ma xa hyo ra cu Pablo. Hangué bi manda dua ts'i ya

soldado pa da zica ra cu Pablo de ja yá 'ye ya xodyo, ne bi yopa zixa ja ra cuarte.

¹¹ Y nu mi nxuui ra Zidada bi zofu ra cu Pablo ne bi 'ñembabi:

—Pablo, oxqui ntsu, ngue'a ngu xcá damajuani de gueque nuua Jerusale, njabu ma grí damajuani de gueque nuni Nroma nehe.

Yá ncontra ra apostol Pablo bi 'yot'a 'nara cohi'u pa da hyohma'a

¹² Ha nura hyax'a 'raya xodyo bi go 'nara cohi pa da hyohma ra cu Pablo. Bi hñuts'i gue hinda ñuni nixi da ntsithe asta hinda 'yot'e nú'a xqui 'ye'mbabi'u.

¹³ Mi thogui ñote ya 'ñøhø nú'u to'o xqui me'tsa nú'a ra cohi'a.

¹⁴ 'Met'o bi ma bá c'a'tsa ya nda gá macja ne yá ndaxjua nda ya xodyo, ne bi 'ñembabi'u:

—Nuje stá cohe 'nara cohi xá nts'uni gue hinte ma ga tsihe asta hinga hohe ra Pablo.

¹⁵ Ha nubyá nu'ahu ne ma'ra ya nda de ma hmunts'a ndahu 'yaphu ra danga nda gá soldado gue rixudi dua tsin'ahu'a ja ri thandihu. Gui 'ñemfu gue guí ne guí pahu xá hño de nú'a xa 'yot'a. Ha nuje ma xi ga acje pa ga hohe ante da zøhø de guecua.

¹⁶ Pe nu 'nará 'bedatsi ra cu Pablo bi badi gue mi t'ecua rá tio, hangué 'bestho bi ma bá xipabi ja ra cuarte.

¹⁷ Nu'bú nura cu Pablo bi zohna 'na de ya nda gá soldado ne bi 'ñembabi:

—Tsi'tsua ra danga nda gá soldado nuna ts'unt'una, ngue'a ha 'raya noya da xipabi.

¹⁸ Hangué nura nda bi zohna ra danga nda nú'a ra ts'unt'u, ne bi 'ñembabi:

—Nú'a ra Pablo ofadi bi zoncagui pa duá tsin'a nuna ts'unt'u ngue'a ne da xi'a'i 'raya noya 'na.

¹⁹ Nu'bú nura danga nda gá soldado bi mipa rá 'ye ra ts'unt'u ne bi zixa 'nambu pa bá ambasé ne bi 'ñemi:

—¿Te 'me guí ne guí xicagui?

²⁰ Ha nú'a ra ts'unt'u bi 'ñembabi:

—Ya xodyo xa 'yot'a 'nara cohi gue ma da 'ya'a'i ra favo guí pempa ra Pablo rixudi ja yá thandi yá hmunts'a nda'u, ne ma da 'ñeñ'a'i gue nu'ú ne da badi xá hño nú'a te xa 'yot'e.

²¹ Pe oxqui camfri nú'a da xi'a'u, ngue'a ngu ñote ya 'ñøhø acate, ne xa ma gue hinda ñuni nixi da ntsithe asta hinda hyo ra Pablo. Nubyá nu'ú hønse tømtho nú'a go guí mangue.

²² Nepu nura danga nda bi 'ñehui nú'a ra ts'unt'u ne bi hyu'mba ra hña ne bi 'ñemi:

—Oto xqui xipabi de nú'a gá xicagui.

Ra apostol Pablo bi 'bèhni pa ja ra nda Feli

²³ Hangué nura danga nda bi zohna yoho ya nda gá soldado ne bi 'bepabi gue da

hñoqui co yo nthebe ya soldado dega 'ñoua, ne má hñu'rate ma 'ret'a ya soldado dega ntøgue, ne má yo nthebe ya soldado co ya lansa, pa da ma'u ja ra hnini Cesarea nzanga guto nxuui.

²⁴ Nehe bi manda gue da t'umbabi 'na yoho ya fani ra cu Pablo pa da ma ntøgue, ne da ts'its'i, pe xi dra su xá hño pa dra dapabi ra Feli nú'a mrá ndá ja ra hai Cilicia.

²⁵ Nehe bi t'umba 'nara t'ofu ya ndá gá soldado pa da umba ra ndá Feli, habu mi enga njaua:

²⁶ "Núga drá Claudio Lisia, dí zengua'ti, nu'i hoga ndá Feli.

²⁷ Nuna ra 'ñøhø rá thuhu ra Pablo bi gu ya xodyo ne mi ma da hyohma. Pe nuga dá paði gue ra me Nroma, hangue dá ñaniga co ma soldado.

²⁸ Nuga ndí ne ga paði hanja mi ñapabi'u, hangue dá tsixhe ja yá thandi yá hmunts'a ndá'u.

²⁹ Ne nú'a dá paði gue mi ñapabi de yá leys'e'u, hingo te xqui 'yøt'e de ma leyhu pa xa tho nixi pa xa jothma fadi.

³⁰ Pe nuga bi sicagui gue nuya xodyo mi ne xa 'yaqui pa xa hyohma'u, hangue 'bestho dá p'en'ab'u'a. Ne dá xipabi nú'u to'o ri ñapabi gue da ñapabi ja ri thandi nú'a xa 'yøt'e. Gue'a mi ja te ga xi'a'i. Nzenguathoha."

³¹ Nu'bu ya soldado bi 'yøt'a ngu nú'a bri 'bepabi, bi zixa ra cu Pablo dega xuui asta ja ra hnini Antipatri.

³² Ha nurá hyax'a ya soldado nú'u mi 'ñoua bi menga pa ja ra cuarte, ha nú'u mi pa ntøgue bi thoguui ra cu Pablo.

³³ Ha nu mi zonga Cesarea bi t'umba ra t'ofu ra ndá Feli, ne ra cu Pablo bi t'ent'ua ja rá 'ye'a.

³⁴ Ha mi uadi bi hñe'ta nú'a ra t'ofu ra Feli bi 'yambabi habu mrá mengu. Ha nu mi xipabi gue mrá me Cilicia,

³⁵ nu'bu bi 'ñembabi:

—Ma ga ø te gui ma nu sta 'ñepu nú'u to'o ri ñap'a'i.

Nepu bi manda gue dra su xá hño ja nú'a ra ngu habu mi ja rá ts'atbi ra ndá Erode.

24

Ra apostol Pablo bi 'mai ja rá thandi ra ndá Feli

¹ De ya mi pe'tsa cut'a ma pa mi 'buhni ra cu Pablo nuni Cesarea, bi zonga ra danga ndá gá macja nú'a mrá thuhu ra Ananía co 'rayá ndaxjua ndá ya xodyo, ne mi 'ñoui'u 'nara pønija mrá thuhu ra Tértulo, bi zøñ'u pa da ñapa ra cu Pablo ja ra ndá Feli.

² Nepu bá ts'i ra cu Pablo pa bi nja ra nthantha ya rá thandi ra Feli, y ra Tértulo bi müdi bi ñate ne bi 'ñembabi ra Feli:

—Dí jamadi'ihe, ma hoga nda'ihe, ngue'a stá pe'tshe 'nara hoga'mui ne hinto stá ntufñhe. Po ri danga mfats'igüe xa 'mai xá hño ma hninihe.

³ Gatho nuya ya hño xcá 'yøt'e de guecua ne haburaza, guehna 'nara danga jamadi dí 'ra'ahe, nú'i ma zi hoga nda'i Feli.

⁴ Pe pa hinga hac'ahe ri 'bæfi, dí bante'ihe gui øtca ra favo gui hñuxa nt'øde 'na zi ora de núna ma ga xi'ahe.

⁵ Nuje stá hanthe gue nuna 'ñøhøni gue nuyá noya ma 'ñena 'nara hñeni teste, ne xa 'ñio haburaza xa heca ya xodyo, ne dí pahe gue go guehni 'nara ndá de nú'a ra hmunts'i rá thuhu nasareno.

⁶ Nuni mi ne xa ts'onga ma nijahé ngue'a ya mi tsixa 'raya ja'i hingyá xodyo. Hangue nuje dá juhe ne ndí ne stá nhyanthyahe con gue'a ngu nú'a manga ma leyhe.

⁷ Pe nura danga ndá gá soldado rá thuhu ra Lisia bi yøt'a madetho de guecje, ne bi ja bi zingahé nuna ra 'ñøhø.

⁸ Nepu nú'a bi ma gue nú'u to'o mi ne da ñapa nuna ra 'ñøhø gue da 'ñehe pa guecua pa da e da ngaste con gue'e. Nu'i go da za gui 'yambasé pa gui paði hanja dí ñaphe.

⁹ Gatho nú'u ya xodyo mi 'buhni mi eñ'u gue xi majuani nú'a mi manga ra Tértulo.

¹⁰ Nepu nura Feli bi 'ñutua ra seña ra cu Pablo gue da ña, hangue nura cu Pablo bi müdi bi ña ne bi 'ñena:

—Con gatho ra paha ma ga ma ja ri thandi nú'a te stá øt'e, ngue'a dí paði gue ya øt'a ndunthi ya jeya grá ndá de nuna hnini.

¹¹ Da za gui 'ñani pa gui paði gue nuga ja øt'a 'ret'amayoho ma pa dá tsonga de guehni Jerusale pa ga xøcambeni Ajuá.

¹² Ne hinto xa zøcagui to'o dí ntsanoya'be nixi to'o xa zøqui dí øt'a ya ja'i ja ra ndanija, nixi ja ma'ra ya nija, nixi ja ra hnini.

¹³ Nuyü ya ja'i hingui tsa da xitca ma hmi de nú'a te gra ñapcagui.

¹⁴ Nuga ma xi ga xi'a'i nú'a majuani. Nuga dí pepabi nu Ajuá nú'a mi pepa ndu ma dada, ne drí dena 'nara 'ra'yo jamfri nú'a manyu gue hinga majuani. Pe nehe nuga dí camfri gatho nú'a xa t'ofu ja rá ley ra Moise, ne nú'a bi 'yofu ma'ra yá 'mehni Ajuá.

¹⁵ Nuga dí camfri nehe ngu camfriyu gue Ajuá da 'yøt'e pa da yopa nte nú'u xa du, ngu ya hoja'i ngu ya ts'o'mai.

¹⁶ Hangue nzantho stá øt'a ra ts'edi ga 'bai xá hño co 'nara hoga mfeni ja rá thandi Ajuá ne ja yá thandi ya ja'i.

¹⁷ Øt'a 'raya jeya ndí 'yo ja ma'ra ya hai, ne duá yopa penga nuua ma hai pa ga umba 'nara mfats'i ya hyoya ne ga unga ma hñ'a'ti.

¹⁸ Guehna ndí øt'a ja ra ndanija ha bi zø 'raya xodyo ya me Asia, ne ja bi zøcni ya stí nxøqui ngu yá nzai ma ja'ihe, hingue bi zøcni co 'nara hmuntsja'i ndí øt'i pa da ñants'i.

¹⁹ B_u nú'u ya xodyo me Asia xa z_ucagui gra ót'a 'nara ts'ocate, nu'bú go guehma'u di ñapcagui, hingo nuy_u.

²⁰ Dá m_anga núy_u ua bi z_utca 'nara ts'ocate nú'b_u dá 'ba ja yá thandi_yu ne ja yá thandi ma'ra ya nd_a de ra hmunts'a nd_a gá xodyo.

²¹ H_onse nu'á dá m_a ja yá thandi_yu dá ena njaua: "Nubya xcá ñapcaguih_u h_onse ngue'á dí camfri gue ma da yopa nte nú'u xa dú."

²² Ra Feli ya mi padi xá hño de yá jamfri nú'u to'o xqui gamfri ra Zidada Jesucristo. Y nu'á bi zoguitho njab_u de nú'á mi mañ'u, ne bi ñena:

—Nu sta z_ohø ra d_anga nd_a gá soldado ra Lisia gue'b_u ma ga yopa óth_u ra nthanthy_a pa ga p_adi xá hño de nú'á guí mañ'u.

²³ Nep_u ra Feli bi 'bepabi 'nara nd_a gá soldado gue da su ra cu Pablo mbo ra fadi, ne da umba nsequi nú'u yá ja'i'á da c'á'tsi ne da umbi nú'á de da hyoñ'á.

²⁴ Nep_u ya xqui tho 'raya pa, bi yopa z_ohø ra nd_a Feli mri 'ñoui rá 'behña mrá thuhu ra Drusila ne mrá xodyo. Y ra Feli bi manda bi ts'i'tsua ra cu Pablo pa bi 'yode'u bi ñ_a de rá noya ra Zidada Jesucristo.

²⁵ Pe nu mi mudi bi m_anga ra cu Pablo nda'á ri ho Aju_a ga óth_u ne ga nsuh_u pa hinga óth_u ya ts'oqui, ne manga Aju_a gue ma da hña'mba nguenda ya ja'i de rá ngats'i ra pa, nu'bú nura ora'á ra Feli bi ntsu, ne bi ñembabi:

—Grí mahm_a, ne nu sta ñotho ma 'befi ga yopa zo'a'i pa da za ga ñah_u xá hño.

²⁶ Mi hu rá mai ra Feli gue ra cu Pablo mi ma da umba ra boja pa da hye'gui, hangue ja guetb_u mi zohni pa mi ñ_aui.

²⁷ Rá yo nje_ya bi b_onga ra Feli dega nd_a, ne go bi gohi ra Porcio Festo. Nura Feli hinhya'm_u bi hye'gui ra cu Pablo ngue'á mi ne da gohi xá hño co ya xodyo.

25

Ra apostol Pablo bi 'mai ja rá thandi ra nd_a Festo

¹ Ha nu mi z_onga ra Festo nuni Cesarea pa da 'mai dega nd_a, rá hñupa'á bi ma pa Jerusale.

² Ne de guehni nuya nd_a gá macja ne ma'ra ya nd_a gá xodyo bi ma bá c'á'tsi pa bi xipabi nú'á xqui 'yot'a ra cu Pablo.

³ Y nu'ú bi 'yapa ra favo gue da manda da ts'i ra cu Pablo pa Jerusale, ngue'á nu'ú bi benga ma'na'qui xa daca ja ra 'ñu pa xa hyo.

⁴ Pe nura Festo bi datuabi'u ne bi xipi gue nura Pablo ja da gotritho ja ra fadi Cesarea, cab_u nu'á 'bestho mi ma da mengui pa guehni.

⁵ Ne bi 'ñembabi'u:

—Dí xi'ah_u 'b_u 'ra de gue'ah_u guí ne ga maha, maha pa ja gri xicjani 'b_u te xa 'yot'a nú'á ra 'ñøhø'á.

⁶ Ra Festo bi 'm_u Jerusale h_onse ngu hñato ma pa o 'ret'a ma pa, ne bi m_anga pa Cesarea. Ne rá hyax'á bi g_u rá hudi ne bi manda da ts'i'tsua ra cu Pablo.

⁷ Nep_u de mi yut'a ra cu Pablo de hab_u mi hudi ra nd_a, nuya xodyo xqui 'ñehe de Jerusale bi 'yot'a 'nara nthets'i hab_u mi 'bai'á, ne bi ñapabi de ndunthi ya nthøsthai, pe hinte bi ts'utuabi'á.

⁸ Ha nura cu Pablo bi mudi bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuga hinstá ts'ocuabi yá ley nuy_u ma cu ya xodyo, nixi stá ts'onga ma nijah_e, nixi hinte stá ts'ocuabi ra Cesa nú'á ma ndah_u Nroma.

⁹ Pe nura Festo mi ne da gohi xá hño co ya xodyo, hangue bi 'yambabi ra cu Pablo ne bi 'ñembabi:

—¿Ha guí ne ga maha pa Jerusale pa ja grá xuc'ani ra uenda de nú'á xcá 'yot'e'?

¹⁰ Nu'bú nura cu Pablo bi dadi ne bi 'ñena:

—Pøde hina, ngue'á dí 'bucua ja rá thandi ra ts'utbi de ma ndah_u Nroma, ne ja guecua mahyoni ga nhyanthy_a'be núy_u to'o ñapqui. Y ngu guí padi gue nuga hinte stá ts'ocua ma mixodyo'be.

¹¹ Nu'b_u stá ót'a 'nara d_anga ts'ocate ne rí 'ñepcagui da thogagui, da za. Nuga hindí tsu ma dú. Pe nu'b_u hinga majuani de nú'á ñapcagui_yu, ni 'na hingui pe'tsa ra nsequi da 'yentc'a ja yá 'ye ya xodyo. Nuga dí adi gue numa d_anga ndah_u ra Cesa de Nroma go gue'á da hñabga nguenda ua xi stá ót'a 'nara ts'ocate ua hina.

¹² Nu'bú nura Festo bi ñ_aui rayá mfats'i, nep_u bi 'ñembabi ra cu Pablo:

—Nu'í xcá 'yadi gue ma dí hñap'a nguenda ra nd_a Cesa de Nroma de nú'á xcá 'yot'e', hangue nub_yá ma guí ma pa guehni.

Ra apostol Pablo bi 'mai ja rá thandi ra nd_a Agripa

¹³ Nep_u de ya xqui thogui 'raya pa, ma'na ra nd_a rá thuhu Agripa bi meui rá 'behña nú'á mrá thuhu ra Berenice, ne bi ma pa Cesarea pa bá zengua ra nd_a Festo.

¹⁴ Ne bá 'b_u de guehni ndunthi ya pa. Y nura Festo bi metuabi ra nd_a Agripa de ra cu Pablo, ne bi 'ñembabi:

—Nuua jot'a ja ra fadi 'nara 'ñøhø bi zogui ra Feli.

¹⁵ De duá 'b_uhni Jerusale 'raya nd_a gá macja ne 'rayá ndaxjua nd_a ya xodyo bi ma bi ñate'u ne bi xicagui te xqui 'yot'a, ne mi adi'u gue stá manda xa tho.

¹⁶ Pe nuga dá embabi'u gue ra ts'utbi de Nroma hingrá nzai da hyo 'nara ja'i 'b_u hinx_a nhyanthyathouí nú'á to'o xa ñapabi.

17 Hangue ngu dá tsøheua nú'u ya 'ñøhø de Jerusale, rá hyax'a dá hudi ja ma hudi, ne dá manda dua ts'i nú'a ra 'ñøhø.

18 Pe nú'u to'o mi ñapabi hinte bi ma de gue nú'a ndí beni. Ngue'a nuga ndí beni gue nú'a mi ts'oca ma leyhu de Nroma.

19 Pe hina, hønse nu'a mi ñate'u, por nuyá jamfri pe'tsase'u, ne bi ma de 'nara 'ñøhø rá thuhu ra Jesu mañ'u gue xa du, pe nura Pablo ena gue bi yopa nte 'na.

20 Ha nuga hinduí padihma te ga øt'e con gue'u, hangue dá ambabi ra Pablo 'bu mi nehma xa ma pa Jerusale pa ja xuá tha'mbani nguenda de nú'a mi hñapabi.

21 Pe nu'a bi 'yadi gue go da hñ'a'mba nguenda ma ndahú ra Augusto Cesa, hangue dá manda da gohitho ja ra fadi asta hinga pehna ja ma ndahú Nroma.

22 Nepu ra ndá Agripa bi 'ñembabi ra Festo: —Nequi dí ne ga øde te rá 'bc'a manga nú'a ra 'ñøhø'a.

Nu'bu ra Festo bi 'ñembabi:

—Nu'bu 'bestho rixudi ma gui 'yøde te 'bc da ma.

23 Hangue nurá hyax'a ra Agripa ne ra Berenice bi zøhø bi yut'a co ndunthi ra nsu ja ra ts'utbi, nehe mi 'ñoui ma'ra ya ndá de ra hnini ne ya ndá gá soldado. Nepu ra Festo bi manda da ts'i'tsua ra cu Pablo.

24 Nepu bi 'ñena:

—Ma ndá'ihe Agripa, ne gatho'ihu guí 'buhúua con guecje, xi 'bucua nuna ra 'ñøhø xi xa ñama'ñu ya xodyo de guehni nuni Jerusale ne de guecua Cesarea, ne hingui tsaya xicagui'u gue mahyoni ga manda da tho.

25 Pe nuga hinstá tsutuabini ni 'nara ts'oqui pa da za ga manda da tho. Y nuni xa 'yadis: gue da ma pa nuni ja ma ndahú Augusto Cesa pa go da hñ'a'mbase ra uenda, hangue stá beni ma'na xá hño ga pempabi'a.

26 Ha nuga hindí padi te ma noya ga ofo pa ga pempa ma ndahú Nroma, hangue stuá tsin'a ja ri thandi, ma ndá'ihe Agripa, ne ja ri thandihú gatho nú'ahú guí 'buhúua, pa guí 'yamfa ts'u te xa 'yøt'e pa guí xicaguihu te ma noya da za ga pempabi ma ndahú.

27 Ngue'a nuga dí beni gue hindí 'ñepi ga pehna 'nara ts'ahni ja ma ndahú Cesa 'bu hindí pehna ra noya hanja xa hñapabi.

26

Ra apostol Pablo bi ma de rá jamfri ja rá thandi ra ndá Agripa

1 Nepu ra ndá Agripa bi 'ñembabi ra cu Pablo:

—Dí 'ra'a nsequi gui ma hanja xa hñap'a'i. Hangue nura cu Pablo bi 'ñena:

2 —Con gatho ma paha ma hoga ndá'i Agripa ma ga xi'a'i hanja ñapcagui nú'u 'ra de ma mixodyohu.

3 Ne drí johya ngue'a nu'i guí padi xá hño gatho ma nzaihu nú'u dyá xodyohu, nehe guí padi de gatho nú'a te dí mañhu. Hangue nuga dri bante'i gui 'yøde gatho núna ma ga ma.

Ra apostol Pablo bi ma de rá 'mui ante da gamfri

4 Gatho ya xodyo xa batca ma 'mui desde nú'bu ndrú notsi, nú'bu ndí 'bu'be ma ja'i ja ma hai ne ja ndá ehe Jerusale.

5 Ne'u nehe padi xá hño ne tsa da ma 'bu go da ne'u gue desde ndí ts'unt'u stá 'yo xá hño ja ma jamfrihu ngue'a ndrú fariseo, ne guí padi gue nuya fariseo ma'na øt'ua rá ley ra Moise que gatho ma'ra ma mixodyohu.

6 Nubyá xa ts'ancagui de guecua ja ra ts'utbi hønse ngue'a dí camfri gue ma da yopa nte nú'u xa du ngu nú'a xqui ña'tua Ajuá nú'u ndu ma dadahu.

7 Hangue gatho ma mixodyohu tø'mi da hñanga nú'a ra hñ'a'ti'a, ne nzantho ri xøcambeni Ajuá ne pèpabi ma pa ra xuui. Nuna guehna dí tø'mi nehe, ma hoga ndá'i Agripa, y hangue por gue'a xa ñapcagui'u.

8 ¿Hanja hingui camfrihu gue Ajuá ma da japi da yopa nte nú'u xa du?

Ra apostol Pablo bi ma de rá nts'o'muise co ya gamfri

9 Nequi nehe rá mudi ndí benga ndunthi ya ts'omfeni pa ga øt'ua ra nts'o'mui nú'u to'o mi camfri ra Jesu nú'a mrá me Nasare.

10 Y njabu dá øt'e nuni Jerusale. Stí pønga ra nsequi ja ya ndá gá macja pa ndí ju ndunthi ya gamfri pa ndí cot'a fadi, ne dá thadi gue há da tho 'ra de gue'u.

11 Ne ndunthi 'mi'qui ndí castiga nts'edi ya gamfri ja yá nija ma mixodyohu pa ndrú japi da ncoñi de yá jamfri xqui me'tsi. Ne xi ndí ncué con gue'u ne ndí pa ja ma'ra ya hnini yabu pa nduí honi pa ga øt'ua ra nts'o'mui.

Ra apostol Pablo bi ma ma'na'qui de hanja bi ñobri de yá ts'oqui
(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

12 Hangue gue'a ndrú mahma Ndamasco ngue'a ya stí pønga ra nsequi ja ya ndá gá macja ne xqui 'raca ra ts'edi pa ga ju ga cot'a fadi ya gamfri.

13 Pe dí xi'a'i ma ndá'i, nu ja ra 'ñu ngu mi nde ma pa, nura ora'a dá handi bi gobgatho 'nara ñot'i mahyegui co nú'u to'o ndrú 'ño'be, y nura ñot'i'a ma'na mi tsedi que ra hyadi.

14 Nepu ra ora'a dá taguihe gatho, y nuga dá øde 'nara noya bi ñaca ebreo ne bi 'ñengagui: “Saulo, Saulo, ¿hanja guí hongui pa guí 'yøt'ca ra nts'o'mui? Nu'i grí 'ñuñsehe, guí nja ngu ra ndamfri ora tica ra nsamboi.”

15 Nepu nuga dá embabi: “¿To'o'i, zi Hmu?” Nu'bu nú'a bi 'ñengagui: “Nuga go gueque drá Jesu. Ha nu'i guí hongui pa guí

'yotca ra nts'o'mai ngue'a guí honi pa gui 'yot'tua ra nts'o'mai nú'u to'o xa gamfrigui.

¹⁶ Nubyá nangui ne 'bai, ngue'a nuga go stá zo'i y go stá huan'a'i pa gui pɛpcagui, ne pa gui damajuani ja ya ja'i de nú'a xcá henyadibya ne de nú'a ma ga u't'a'i mɛfa.

¹⁷ Nuga go ma ga ñaň'a'i de ja yá 'ye ya xodyo ne de nú'u hingyá xodyo nuni habá dí peň'a'i gui ma.

¹⁸ Nuni ja guehni ma gui zofo ya ja'i pa da pata yá mfeni pa da 'ño ja ra maça ñot'i, ne ya hinda sigui da 'ño ja ra 'bɛxuui. Ne gui xip'u da 'uegue de ja yá ts'o'bɛfi ra Satá, ne da mɛpabi Ajuá ma Dada, ne da gamfrigui pa da hñanga ra mpumbi de yá ts'oqui, ne pa dyá metigui ngu gatho nú'u ma'ra xa nt'axca yá mfeni ngue'a xa gamfrigui." Njaua guehna bi xicagui ra Zidada.

Ra apostol Pablo himrá ts'o'yode de rá noya ra Zidada

¹⁹ Hangue njabu, ma ndá'i Agripa, hindá nts'o'yode de nú'a dá ode de mahets'i.

²⁰ Hangue dá fudi dá zofo ya ja'i 'bestho de guehni Ndamasco, nepu dá ma pa Jerusale ne gatho ja ma'ra ya hnini Judea. Ne dá ma nehe habu bi 'bu nú'u hingyá xodyo, dá zofo gue da ñobri'u de yá ts'oqui ne da gamfri Ajuá, ne da 'yot'a nú'a xá hño pa da hnequi gue majuani xa pata yá 'mai.

²¹ Y hangue por guehna ma mixodyohu bi gugagui ja ra ndanija ne mi ne xa hyogagui.

²² Pe co rá mfats'i Ajuá asta nubya dí siguitho dí zofo nú'a ya yá nsu ne nú'u otho yá nsu. Y nuga nzantho dí ma ngu nú'a bi mangua ra Moise ne ma'ra yá 'mehni Ajuá de nú'a mi pe'tsi da nja.

²³ Nu'á mi ma gue ra Cristo nú'a xqui hñuxa Ajuá pa da nda, mi pe'tsi te da thogui ndunthi ya ts'othogui asta hinda tho. Pe 'mefa de rá du'a go gue'a rá mudi mi pe'tsi da yopa nte de ra du. Ne go gue'a mi ma da xipa ya xodyo ne nú'u hingyá xodyo de nú'a ra 'ra'yo te da umbi, ne nura 'ra'yo te'a nja ngu 'nara ñot'i ri yot'i'u.

Ra apostol Pablo bi zofo ra ndá Agripa

²⁴ Y nu mi mangua njaua ra cu Pablo pa bi ma hanja xqui hñapi, ra ora'a ra Festo bi ña nts'edi ne bi 'ñembabi:

—¡Asta xcá 'be ri mfeni, Pablo! Ngue'a oda ri mfeni de ya he'mi xcá hñe'ti, hangue xcá 'be ri mfeni.

²⁵ Pe nura cu Pablo bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Hinstá 'be ma mfeni, ma hoga ndá'i Festo, ngue'a nuga dí mangua nú'a majuani.

²⁶ Nuni ra ndá Agripa, nehni padi xá hño de nú'a dí ma, hangue nuga hindí tsu ga ña ja rá thandini. Dí padi xá hño gue nuni ya xa unga nguenda de gatho nú'a dí ma, ngue'a hinxá t'ot'e mant'agui.

²⁷ Ma zi hoga ndá'i Agripa, ¿ha guí camfri nú'a bi mangua yá 'mehni Ajuá? Nuga dí padi gue nu'i guí camfri nú'a bi mañ'u.

²⁸ Nepu nura ndá Agripa bi dadi ne bi 'ñena:

—Ya ma'na tui ri 'bedi pa gui jacagui ga camfri ra Jesucristo nehe.

²⁹ Hangue nura cu Pablo bi 'ñembabi:

—Haha, co rá mfats'i Ajuá da njabu, ne hinga hõnse'i, nehe gatho nú'u xa 'yode nú'a stá mambya. Dí ne da gamfriyá ngu stá camfriga nehe, hõnse hindí ne dra that'i co ya cadena ngu xra jagagui.

³⁰ Nepu de ya bi uadi bi ña ra cu Pablo, bi 'mai ra ndá Agripa co ra Berenice ne ra Festo ne gatho nú'u mi huhuini.

³¹ Ne bi njuqui'u pa bá ñase'u 'na ngu 'na, ne bi 'ñembabi:

—Hinte xa 'yot'a nuna ra 'ñohø pa rí 'ñepi da tho, nixi pa da mfadi.

³² Nepu ra ndá Agripa bi 'ñembabi ra Festo:

—Ya xa za xa thehma nuna ra 'ñohø 'bu hinxqui 'yadi da ma ja ma ndahu ra Augusto Cesa pa ja dí tha'mbani nguenda 'bu te xa 'yot'e.

27

Ra apostol Pablo bri ts'ixa nts'ahni pa Nroma

¹ Y mi zø ra pa de nú'a xqui bengá ra ndá Festo pa da mencahe ja ra hai Italia, ra cu Pablo ne ma'ra ya 'yofadi bi t'ent'ua yá 'ye 'nara ndá gá soldado mrá thuhu ra Julio nú'a 'na de yá soldado ra ndá Augusto Cesa. Y núga drá Luca dá me'be'u.

² Y bi zixcahe 'nara danga motsa xqui 'ñehe de ra hnini Adramitio, ne dá põñhe de guehni Cesarea pa dá 'raxhe ja ra ndehe dí mahe pa ja ra hai Asia. Nehe drí 'ñohe ra cu Aristarco nura me Tesalonica 'nara hnini de ra hai Macedonia.

³ Y rá hyax'a dá tsõñhe ja ra hnini Sidó. Y nura Julio xi bi nhyoja'i co ra cu Pablo ne bi umba nsequi da ma dua c'a'tsa ya cu nú'u mi 'bu de guehni, ne pa bá t'umbi nú'a te mi honi.

⁴ Nepu dá põñhe de guehni Sidó dá thothe po ra lado mac'angui de ra hai Chipre nú'a o madetho ra ndehe. Dá øthe njabu pa dá 'banpahe ra bantni mi 'yo.

⁵ Ne dá 'raxhe ja ra ndehe dá 'ranthe manjuantho de ra hai Cilicia ne Panfilia, ne dá tsõñhe ja ra hnini Mira de ra hai Licia.

⁶ De guehni ra ndá gá soldado ja bi zuhni 'nara motsa mrá me Alejandría de ra hai Egipto mri ma pa ja ra hai Italia. Nu'bú dá juhe nú'a ra motsa'a pa dá thoguihe habu ndrú mahe.

⁷ Ndunthi ya pa ndrú 'yohe 'ramats'u ja ra ndehe, xi xmá hñei pa dá tsõñhe gueta Gnido. Nepu ngue'a mi 'yo ndunthi ra

bunthi himi hocaguiehe ga 'yohe, hangue dá 'rañhe gueta ra hnini Salmón, dá 'bañhe po lado mac'angui de ra hai Creta o madetho ra ndehe.

⁸ Xi dá 'yohe masque 'ramats'u ngue'a mi 'yo ndunthi ra bunthi himi hocje ga 'yohe xá hño. Y hingá 'me dá tsøñhe ja rá hyo ra ndehe habu xqui thu'mbabi Ya Hoga Gosthi gueta ra hnini Lasea.

⁹ Ya xqui thogui ndunthi ya pa ndí 'yohe ja ra ndehe, y ya ma'na xi xmá nts'uni pa ga 'yohe ngue'a ya mi ma da zøhø ya pa de ya tse, ne gue'bu xi 'yo ndunthi ra bunthi. Hangue nura cu Pablo bi zofu gathu ya ja'i,

¹⁰ ne bi 'ñembabi:

—Compahu, dí handi gue ma ga thohu ndunthi ya ts'othogui má 'ñu, da za da yui ra motsa con gathu nú'a te di cu, ha nujá ga tuhú nehe.

¹¹ Pe nura ndá gá soldado himbi 'yø'tua ncaso ra cu Pablo, ma'na bi 'yøta nú'a mi manganá ra 'yet'amotsa ne nú'a to'o mrá meti.

¹² Y ngue'a xmá nts'uni da gohni ra motsa ja Ya Hoga Gosthi pa nú'u ya pa'u de ya tse, hangue ndunthi nú'u to'o mi pani bi beñ'u gue ma'na xá hño da bøni de guehni pa xahma xa zahma xa zønga Fenice nú'a ja ja ra lado yuhyadi de ra xeca hai Creta, pa ja xa 'mahmani'u nú'u ya pa de ya tse.

Ra dáta bunthi ja ra ndehe

¹³ Nepu bi mudí bi 'ño 'na tui ra ndahi nú'a mri 'ñe ngue mac'angui, hangue bi beñ'u gue xá hño da sigui da thogui pa habu mri ma'u. Hangue dá pøñhe de guehni habu stí ntsayahe, ne dá 'bañhe gueta rá hyo ra hai Creta.

¹⁴ Nepu hinga ya'a bi zøcje 'nara bunthi xi nts'edi mbrí 'ñehe ngue mahui fi habu ndrú mahe.

¹⁵ Nura bunthi'a bi duxa ra motsa ngue'a xi mi tse di, ne himi tsa ga tsamhe. Hangue dá hehe bi duts'i.

¹⁶ Dá thothe gueta 'nara zi xeca hai rá thuhu Claudia o madetho ra ndehe, ja ra lado habu hints'u mi tse ra bunthi. Nu'bú ja dá pøtsheni ra t'uca motsa pa ja ra dangá motsa nú'a mri gut'i, pe xi dá henbahe.

¹⁷ Nepu de ya dá pøtshere ra t'uca motsa, dá thathe co ya nthahi nura dangá motsa ne xi dá du'the pa hinda nhuati. Nepu nú'u to'o mri 'yet'a ra motsa, mi tsu da pø'tsa pa ja ra 'bomu ja 'nara t'uca hai rá thuhu ra Sirte, hangue bi ja'ma ya dutu nú'u xqui thuxa maña de ra motsa pa da 'ño co ra ndahi, ne bi hopabi'u da duxa ra ndahi.

¹⁸ Ha nurá hyax'a hinxqui tsayatho nú'a ra bunthi xi mi tse di, hangue nu'u bi fota ja ra ndehe nú'u te mri du ra motsa.

¹⁹ Nepu nurá hñupa dá føthe nehe ja ra ndehe ma'ra ya t'ø'te nú'u mi pøpabi ra motsa.

²⁰ Bi thogui ndunthi ya pa hindá hanthe ra hyadi nixi ya tsø ngue'a xi mi 'yo ndunthi ra bunthi, hangue ndí hu ma mañhe gue ya ma stá tuhmahe.

²¹ Ya mi pe'tsa ndunthi ya pa hinte stí tsihe, hangue ra cu Pablo bi 'mai madetho de guecje ne bi 'ñena:

—Compahu, 'bu xcá 'yøhmahu nú'a dá xi'ahu gue stá cohmanu Creta, nu'bú hinstá thohmahu núna dí thohu, ne hinxa 'mædihma gathu nú'a stá 'behu.

²² Pe nubyá, oguí tu ri muihu, ngue'a ni 'na de guecju hinga ma ga tuhú, masque ra motsa da nxeni ne da yui nuua ja ra ndehe.

²³ Ngue'a manxui bi zocagui 'nara enxé bá penca Ajuá nú'a to'o dí camfri ne dí pøpabi.

²⁴ Y nú'a ra enxé'a bi 'ñengagui: “Pablo, oguí tsu, ngue'a mahyoni gui tsønga Nroma habu bí 'bu ra ndá Cesa, ne gui 'ba ja rá thandi'a, ne por gue'a'i Ajuá ma da ñanga de ra du núyu guí peuiua ja ra motsa.”

²⁵ Hangue compahu, nubyá dí xi'ahu, oguí tu ri muihu, ngue'a nuga dí camfri gue Ajuá da suju, ngue'a dí camfri gue ma da njabu ngu nú'a bi xicagui rá enxé'a.

²⁶ Nu'a ma da nja, má da 'yetc'ahu ra ndahi ne ma dí zogahu ja 'nara zi xeca hai o mbo ra ndehe.

²⁷ Ne ya mi pe'tsa 'net'ocut'a ndí 'yohe njabu co nú'a ra bunthi, ndí 'yohe ja ra dangá ndehe nú'a rá thuhu Adria, mi 'yetc'ahere ra ndahi pa habaraza. Ne ngu made ra xuui nú'u to'o mi et'a ra motsa bi mudí bi unga nguenda gue ya mi ma ga tsøñhe ja 'nara hai.

²⁸ Nu'bú bi mudí bi 'yeni hangú rá hñe ra dehe, y ya mi pe'tsa ntsøca 'natema'ret'a ne 'rato metro rá hñe. Nepu dá thohe má ts'u de guehni pa ja ra hai, bi yopa 'yeni ma'na'gui, y ya mi pe'tsa ntsøca 'natemayoto metro.

²⁹ Y co ra ntsu da mfant'ui ya do nura motsa, bi ja'ma gohu ya bøjá de møte ra motsa asta habu bi zudi ra hai pa ya hints'u bi ntihi nts'edi, y gathoguihe ga nehmahe ya xa hyats'i.

³⁰ Y nú'u to'o mi et'a ra motsa bi mámbi gue xahma xa za xa 'bathma'u, hangue nu'ú bi yopa ca'ma ra t'uca motsa ja ra ndehe mi mantho'u gue pa xa 'yent'a ma'ra ya bøjá ja rá ñaxu ra motsa.

³¹ Hangue nura cu Pablo 'bestho bi xipabi ra ndá gá soldado ne ma'ra ya soldado ne bi 'ñembabi:

—Nu'bu núyu da gai de guecua ja ra motsa, nu'bú hinda za ga pøñhe de guecua.

³² Nu'bú ya soldado bi dama hycya ya nthahi de ra t'uca motsa ne bi døgue bi ma.

³³ Nepu rá hyax'a hamxuditho, ra cu Pablo bi xicje drí gathohe gue ga tsihe te ga tsihe, ne bi banteguihe bi 'ñenje:

—Nu'ah_u, ya øt'a 'net'ocat'a hinte xca áh_u ne hinte xca tsih_u.

³⁴ Dí bante'ih_u gui tsih_u te gui tsih_u, ngue'a guehna mahyoni pa njab_u da nja ri ts'edi_u, ngue'a dí paði gue ni 'na de gue'ah_u hingui ma gui tuh_u.

³⁵ De mi m_unga njab_u ra cu Pablo bi gu 'nara thuhme ne bi umba njamaði Aju_a ja yá thandi'ú. Nep_u bi heque, ne bi mudi bi zi'a.

³⁶ Nep_u gathoguihe xi bi hñu ma muihe, ne dá ñunihe nehe.

³⁷ Y núje ndí pahe ja ra motsa, ndí tsøxhe yo nthebe ne hñu'rate ne 'ret'ama'rato.

³⁸ Y ya de dá juah_e dá ñuñhe ne dá niñghe, nú'a ra trigo bi bongui dá føthe mbo ra ndehe pa ma'na ya hinxhá hñu nú'a mri du ra motsa.

Ra motsa bi nxeni co rá ts'edi ra dehe

³⁹ Nep_u de ya bi hyats'i, nú'u to'o mri 'yett'a ra motsa bi hyandi gue ya ma da zønga ja ra hai pe himi paði te ma hai'a. Ne bi hyanda 'nara luga ngu ra gosthi mbo ra zi xca hai haba mri hnequi 'na xeni ra 'bomu guetb_u rá hyo ra ndehe. Ne nu'ú bi beni xahmá da za da zønga ra motsa asta hab_u mi ja ra 'bomu.

⁴⁰ Bi hyeca ya nthahi nú'u mi that'a ya bøjá nú'u mri gut'a mbo ja ra dehe. Nehe bi xo'tua yá nthahi nú'u ya za dega nt'et'a motsa. Nep_u bi pø'tsa ya dutu pa da daca ra ndahi ja rá ñaxu ra motsa. Nep_u ra motsa bi 'yent'a ra ndahi gá ma ja rá hyo ra hai.

⁴¹ Pe bi zønga hab_u mi ja yoho yá ts'edi ra dehe, nep_u bi 'yent'a ra motsa pa ja ra 'bomu. Ha nurá ñaxu ra motsa xi bi yu ja ra 'bomu, hangue ya himbi za bi 'ño. Ha nu de rí møte bi mudi bi nxeni co rá ts'edi ra dehe.

⁴² Nura ora'a ya soldado mi ne xa hyo gatho ya 'yofadi pa hinda 'ba'tuabi'ú dega ncunthe.

⁴³ Pe nura ndá gá soldado bi hñacuabi'ú pa hinda hyo, ngue'a nú'a mi ne da ñanga ra cu Pablo. Nep_u nú'a bi 'bepabi gue da mføte rá mudi pa ja ra dehe nú'u to'o mi pa da 'raxa ja ra dehe dega nsaha, pa da zønga asta ja ra hai.

⁴⁴ Ha nu'u ma'ra nú'u to'o himi pa da 'raxa ja ra dehe dega nsaha, bi 'bepabi da gu 'ra 'na xeni ra za nú'u xqui xo'tsa ra dehe de ja ra motsa. Y njab_u h_a, bi za bi zønga gatho'ú ja ra hai.

28

Ra apostol Pablo bi 'ño ja ra xeca hai rá thuhu Malta nú'a o madetho ra ndehe

¹ Nu ndá pøñhe gatho de ja ra dehe, ni 'na de guecje hindá jathe. Nep_u ja dá pahe te rá hu nú'a ra hai hab_u dá tsøñhe. Gue'a 'nara xeca hai rá thuhu Malta o ja ra ndehe.

² Nep_u nuya mengu de guehni xi bi 'yøtcahe ndunthi ra hñøjá'i. Ne bi 'ñutcahe

'nara d_unga fasp_i pa dá mpa'the, ngue'a xi xmá tse 'nara 'ye mi 'uaj.

³ Nep_u ra cu Pablo bi xu 'raya za pa mi u'tsa ja ra tsibi. Y nura ora'a co ra pa bi bønga 'nara zatequ'eñá hab_u xqui t'u ra tsibi, ne bi 'mat'a ja rá 'ye ra cu Pablo.

⁴ Y nu mi hyanda njab_u nú'u ya mengu de nú'a ra hai'a gue ra qu'eñá mi zadi ja rá 'ye ra cu Pablo, mri 'ñémbi'ú 'na ngu 'na:

—Nuna 'ñøhøni pøde xa hñote. Nuní masque bi c'othmá rá du de ja ra ndehe, pe nura ts'utbi xa zadi de guecua, ya hinda hopi da nte.

⁵ Pe nura cu Pablo bi huat'a rá 'ye ja ra tsibi pa bi dagui nú'a ra zatequ'eñá, y hinte bi ja ra cu Pablo.

⁶ Gatho ya mengu de nú'a ra hai'a mi tø'mi gue xa hyandi xa nenga rá 'ye, o xa datho xa du. Mi tø'mtho'ú te xa thogui hmaha'a, pe nu mi hyandi gue ya hinte bi ja, nu'bú nu'ú bi pata yá mfeni. Nep_u nú'a bi beñ'ú, gue nura cu Pablo mi gue'a 'nara zidada.

⁷ Guetb_u de guehni ja mi jani yai hai 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Publio nú'a mrá ndá de maxøgue nú'a ra hai'a. Nu'á xi bi 'yøtcahe ndunthi ra hñøjá'i ne bi 'racje ntsaya hñu pa ja rá ngu.

⁸ Y nurá dada'a mi 'benga ja ra mfidi mri hñeni mri umba ra nzø ne ra nast'i. Y nura cu Pablo bi ma bá c'a'tsi pa bá apabi Aju_a por gue'a ne bi hñu'tsua rá 'ye. Nep_u 'bestho bi ñani'a.

⁹ Y nu mi fadi njab_u, bi zøhø ndunthi ya dath_i nú'u myá mengu de nú'a ra hai'a, ne gatho bi ñani.

¹⁰ Ne xi bi numansuguihe, y nu ndá pøñhe de guehni bi 'racje gatho nú'a mi paði'ú gue da 'yøtcahe ra 'bedi má 'ñu.

Ra apostol Pablo bi zønga Nroma

¹¹ Dá 'buheni hñu nzana con gue'ú. Nep_u ja dá juh_eni 'nara motsa nú'a xqui gohni nehe nú'u ya pa dega tse. Nú'a ra motsa'a mrá me Alejandría 'nara hnini de ra hai Egipto. Ne de mbo ra motsa xqui thøteni 'raya c'oi de 'ra nú'u t'embi ya aju_a, 'na de gue'ú rá thuhu ra Casto, ha nu ma'na rá thuhu ra Polu.

¹² Nep_u dá tsøñhe ja 'nara hnini rá thuhu Siracusa, ja dá 'buheni hñu pa.

¹³ De guehni dá thoguihe mahui fi dá mahe ja rá hyo ra ndehe pa dá tsøñhe asta ja ra hnini Regio. Nep_u rá hyax'a bi 'ño ra ndahi mri 'ñehe mac'angui, nep_u rá yopa dá tsøñhe ja ra hnini Puteoli de ra hai Italia.

¹⁴ Ne de guehni ja dá ntheheni 'raya cu nú'u bi zixcahe pa ja yá ngu pa dá 'buheni con gue'ú hñato ma pa. Nep_u de ya dá pøñhe de ra hnini Puteoli dá ma dí mahe ja ra hnini Nroma.

¹⁵ Y nuya cu de guehni Nroma ya mi paði gue ma ga tsøñhe, hangue nu'ú xqui bøni e

da daꝑe ja ra da'ñu nú'a mri ma Nroma, gueta ra tai de ra t'uca hnini rá thuhu Foro de Apio ne ra hnini rá thuhu Hñu Ngu. Ha nu mi hyanda ra cu Pablo nú'u ya cu, nu'á bi umba njamadi Ajuá ne bi hñu rá mui ne xi bi johya'a.

¹⁶ Nepu de dá tsøñhe Nroma, ra ndá gá soldado bi 'yent'ua ja rá 'ye ra ndá gá nsufadi nú'u ya 'yofadi mri zi'a. Pe nura cu Pablo bi umba nsequi pa bi ts'ixa 'nambu bá 'bui, ne bá 'buhui'ní'a 'nara soldado pa bi su.

Ra apostol Pablo bi mamba rá noya Ajuá nuni Nroma

¹⁷ Ne rá hñupa de xqui zonga ra cu Pablo nuni Nroma, bi zohna gatho ya ndá gá xodyo nú'u mi 'buhni. Nepu de ya xqui munts'i bi 'ñembabi:

—Ma cu'ihu, masque núga hinte stá ø'tua ma mixodyohu, nixi stá ø't'a 'nara nts'o'mui co nú'u yá nzai ndu ma dadahu, pe masque hinte stá ø't'e, nuga bri jegagui nts'ahni nuni Jerusale ne bi t'entc'a ja yá 'ye ya me Nroma.

¹⁸ Pe nu ndá nhyanthyahe, himbi ts'utcagui ni 'nara ts'oqui te stí ø't'e pa xa hyocjhma'u, hangue nu'ú mi ne da hyegagui.

¹⁹ Pe numa mixodyohu de guehni himbi ne'u gue da thegagui, hangue ma'na xá hño dá adi ga ehe pa guecua pa go da hñamga nguenda ma ndáhu ra Augusto Cesa, pe hingue pa e ga ñapabi ma mixodyohu.

²⁰ Hangue stá zon'ahu pa ga ñahu. Nuga dí 'bacua ja ri thandihú dí that'i co ya cadena ngue'a dí tø'mi nú'a ra hñá'ti xa ñatcaguihu Ajuá núju dyá me Israelhu.

²¹ Nu'bú nuya ndá gá xodyo bi 'ñemba ra cu Pablo:

—Nuje ni 'nara he'mi hinte stá hañhe de guehni Judea de gue'a'i, ne ni 'na de gue nú'u ma mixodyohu xqui 'ñehe de guehni hinte xa xicje de gue'a'i, nixi xa ñap'a'i.

²² Dí ne ga øhe nú'a guí ma de nú'a guí camfri, ngue'a dí pahe gue habaraza ñama'ñu ya ja'i de nuna ra 'ra'yo jamfri.

²³ Nepu bi mámbi'u te ra pa mi ma da yopa ña'u ma'na'qui. Y nu mi dat'a nú'a ra pa'a xqui mañ'u, ndunthi de gue'u bi zonga habu mi 'bu ra cu Pablo. Desde mi xudi bi müdi bi ñá'a asta mi nde tobya mi zofa ya ja'i de hanja ri manda Ajuá. Nú'á mi ma de rá ley ra Moise ne gatho nú'a xqui 'yofa ma'ra yá 'mehni Ajuá, pa nu'ú da gamfri nehe gue ra Jesu go gue'a ra Cristo nú'a to'o bá pehna Ajuá pa da nda.

²⁴ Nepu 'ra de gue'u bi gamfri nú'a mi mangua ra cu Pablo, pe nu ma'ra himbi gamfri.

²⁵ Ne 'ra de gue'u bi ntsanoyas: ne bi müdi bi ma'u. Pe ante da ma'u ra cu Pablo bi 'ñembabi'u:

—Go gue'a majuañi bi mangua ra baði Isaia po rá Maça Ndahi Ajuá bi xipa ndu ma dadahu, ne bi 'ñena njaua:

²⁶ Rí ma ua xipa nuya ja'i:

Ma gui 'yødehu, pe hinda zo ri mfenihu, ma gui hyanthu, pe hingui ma gui pahu te rí bøni nú'a gui hyanthu.

²⁷ Ngue'a xi xa megui ri mfenihu, ne hingui ne gui hñuxhu nt'øde nú'a guí ødehu,

ne hingui ne gui pahu nú'a guí hanthu.

Nu'ahu hingui ne gui hanthu,

nixi gui 'yødehu,

nixi gui pahu,

ngue'a hingui ne gui ntsø'mhu pa ga pun'a ri ts'oquihu.

Guehna mangua ra Maça T'ofa.

²⁸ Hangue pahu xá hño gue desde nubya ma da t'umbabi ra noya dega mpøhø nú'u hingyá xodyo. Nuga dí camfri gue nu'ú ha, ma da 'yøde ne da gamfri.

²⁹ Ne nu mi uadi bi mangua njabu ra cu Pablo, ya xodyo bi ma ne mri ntsanoya sche'u.

³⁰ Ha nura cu Pablo bi 'muhni maxøgue yo nje ya ja 'nara ngu dega njut'i, ne mi umba ntsaya gatho nú'u mi tsøni pa da ñau.

³¹ Ne mi zofa ya ja'i hanja go ri manda Ajuá, ne mi xipabi'u de ra Zidada Jesucristo. Himi tsu da ña, ne hinto mi hacuabi'a.

RA ROMANU RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'Á BI 'YOPABI YA GAMFRI ME NROMA

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Nroma

¹ Núgui drá Pablo, rá 'bɛgogui ma zi Hmuhú ra Jesucristo. Ajuá rá Dada bi zoncagui pa ga 'ñapostol, ne xa hñuxcagui pa ga mamba rá maça hoga noya'a.

² Nuna maça hoga noyana, guehna bi ñagui maya'bu Ajuá ja ra Maça T'ofu nú'á bi 'yofu yá 'mehni'a.

³ Y nuna maça hoga noyana xicju de ma zi Hmuhú ra Jesucristo nú'a to'o rá T'u Ajuá, ne utcaguihú gue nú'a ra T'u'a, de rá ndo'yo, bá ehe de rá ji ra nda Davi,

⁴ pe de rá ndahi xa nt'axi bi fadi gue go gue'a rá T'u Ajuá, ngue'a co rá dangá ts'edi bi yopa nte de ja ya du.

⁵ Po rá ngue'a, Ajuá xa 'racagui ra 'befi dega apostol pa ga manganá ra maça hoga noya gatho ja ya hnini, pa da gamfri'u ne da 'yote Ajuá. Guehna ra 'befi dí pefi pa nuya ja'i da nsundabi rá maça thuhu ma zi Hmuhú ra Jesucristo.

⁶ Hangué nehe nu'ahú, Ajuá xa zohn'a'ihú pa gui tenhú ra Zidada Jesucristo.

⁷ Hangué dí op'ahú gatho'ihú zi cuhú gui 'buhú Nroma, nú'ahú xi ri ma'ahú Ajuá ne xa zohn'a'ihú pa gui nt'axquihú. Ajuá ma Dadahú ne ma zi Hmuhú ra Jesucristo da jap'a'ihú ne da max'ahú pa gui 'buhú te rá 'ñenthó.

Ra apostol Pablo ne da zonga ya cu me Nroma

⁸ Nuya ya mudi noya dí op'ahú ja ma carta, dí xi'ahú gue dí umba njamadi Ajuá ma Dadahú por gatho'ihú de rá thuhu ma zi Hmuhú ra Jesucristo, ngue'a haburaza ja ra ximhai hmá gue xi xcá camfrihu xá hño.

⁹ Ajuá dí pepabi con gatho ma coraso pa da ntanga nú'a ra maça hoga noya nú'a habu xicju de rá maça T'u'a, y nu'á go gue'a padí gue nzantho dí apabi'a por gue'ahú.

¹⁰ Masque stá t'oma ndunthi ya pa pa ga mabu ga tsõñ'ahú, pe hinstá tsaya ga apa Ajuá pa da xoga ra gosthi pa da za ga mabu 'nitho. Hõnse go dí t'oma nú'a ra pa da mañ'a Ajuá pa ga mabu.

¹¹ Ngue'a xi dí ne ga mabu ga 'bai con gue'ahú pa da za ga ut'a'ihú ra m'fadi nú'a xa 'ñutcagui ra Maça Ndahi, pa ma'na da nja ri jamfrihú.

¹² Y dí ma gue numa jamfrihú da 'racju ra ts'edi 'na ngu ma'na. Nuri jamfrihú da jaqui ma'na da zé ma jamfri, ha numa jamfriga da

ja'ahú ma'na da zé ri jamfrihú nehe, ngue'a 'nat'a ma jamfrihú.

¹³ Ne dí ne gui padihú, ma zi cu'ihú, gue ndunthi ya i'qui stá huts'i ga mabu ga tsõñ'a'ihú, pe tobya hinxa za. Dí ne ga mabu pa ga fax'ahú ngu stá faxa ma'ra ya cu ja ma'ra ya hnini.

¹⁴ Ngue'a xuá 'bencagui ga xipa gatho ya ja'i nuna maça hoga t'ode de ra mpøhø, hangué mahyoni gatho ga zofu, ngu nú'u ña griego ne ngu nú'u ña ma'ra ya hñacqui, ngu nú'u ya bamhya ne ngu nú'u hinte yá fadi.

¹⁵ Hangué nú'a ra pa go da ne Ajuá, nugui xi dí ne ga mabu pa ga manganá ra maça hoga t'ode nehe nubú Nroma.

Rá ts'edi ra maça hoga t'ode

¹⁶ Hindí ntsa pa ga manganá ra maça hoga t'ode, ngue'a go gue'a 'nara noya dega ts'edi nú'a xuá pehna Ajuá pa da pøhø gatho nú'u to'o da gamfri, ra mudi ya xodyo, nepu gatho nu ma'ra ya ja'i.

¹⁷ Nuna maça hoga t'odena udi gue Ajuá ma gue ya hinte ma ts'oqui tu nú'u to'o camfri, y nu'ú 'bai xá hño co Ajuá hõnse po yá jamfri. Ma njabu nehe ra Ndaxjua T'ofu habu ena: "Nu'a t'ó'o xa gamfri, ya hinte ma ts'oqui tu, nú'a p'e'tsa 'nara 'ra'yo te."

Yá thai tu ya meximhai

¹⁸ Ajuá utuabi ya meximhai tengu rá ndangui rá cue'a, ne brí nhyoqui'a pa dua pehna ra castigo de mahets'i pa da zudi nú'u ya ts'o'yøde hingui ne da 'yøt'e xá hño. Ajuá ri ncue ngue'a nuya ja'i masque padí gue 'bai Ajuá ne padí te rí 'ñepi da 'yøt'e'u, pe hingui øt'e, nu'ú ri sigui co yá 'ñacqu'equ'e'i ne yá ts'oqui.

¹⁹ Gatho nú'a te da za da fadi de Ajuá, nu'ú xa t'utuabi xá hño, y nu Ajuá go guesé xa 'ñutuabi'u.

²⁰ Desde nú'bu Ajuá bi hyoca ra ximhai, desde gue'bu, Ajuá bi 'ñutuabi'u tengu rá 'múi'a. Gatho nú'u ya t'øt'e ri hnequi, gue'u utuabi ya ja'i tengu rá 'múi Ajuá nú'a hini hnequi, y njabu ri hnequi gue Ajuá 'bai ne ja rá ts'edi pa nzantho. Hangué ya ja'i hingui tsa te da dadi de nú'a te xa 'yøt'e'u.

²¹ Nu'ú, masque bi badi Ajuá, pe himbi ne bi nsunda'u ngu rí 'ñepi, nixi bi umba njamadi de gatho ya hño xa hñani'u. Nu'a bi 'yøt'e, bi ts'oca yá mfeni ne bi megui yá coraso pa himbi za bi badi nda'a ra hño nda'a ra 'ñu.

²² Masque mi eñ'u gue xi myá bamhya, pe hinte myá fadi.

²³ Hangué bi zogui nú'a ra søcambeni mi 'ñepi da umbabi Ajuá nú'a xá nsunda ne p'e'tsa ra te nzantho, pa go bi søcambeni ya c'oi nú'u xa thoqui ngu yá 'bai ya ja'i nú'u p'e'tsi da du, nehe ya c'oi nú'u xa thoqui ngu rá 'bai 'nara ts'int's'u, ne nú'u ngu rá 'bai 'nara mbo'ni, ne nú'u ya c'oi dega qu'eña.

²⁴ Hangué Ajuá bi hyétho ya meximhai pa bi 'yøt'a gatho nuya ts'onc'at'i mi beni ja yá mfeni, y njabú bi 'betua sehe yá tsa yá ndo'yo'u.

²⁵ Ngue'a nuya meximhai'u bi zogui nú'a Ajuá majuaní pa go bi dena nú'u t'embabi gue go gue'u Ajuá; y nuya ja'i'u go bi nsunda nuya t'øt'e nú'u xa hyoca Ajuá, hingo bi nsunda Ajuá to'o bi hyoca gatho, ne xá nsunda rá thuhua pa nzantho.

²⁶ Hangué Ajuá bi hyétho'u pa bi 'ño ja yá hne dega 'betsa, asta ya 'behña bi hñuxui yá mi'behñauí hingo hønse co ya 'ñhøø ngu nú'a xqui manda Ajuá.

²⁷ Nehe ya 'ñhøø bi me'tsa 'nara ts'onc'at'i pa da hñuxui yá mi'ñhøøui hingo hønse co ya 'behña, y njabú 'ñhøø co 'ñhøø bi 'yøt'a ra t'øt'e xi xá nts'o. Hangué ja guese'u bi hñani nú'a mi 'ñepi da hñani'u por yá ts'ot'øt'e.

²⁸ Nehe nguetho himbi ho da beni'u de Ajuá, hangué nu Ajuá bi hyétho'u pa bi beni ya mfeni xá nts'o ne pa bi 'yøt'e nú'a himri 'ñepi'u,

²⁹ ne bi 'yøt'e'u ya t'øt'e hingui ho, ne bi me'tsa ndunthi ya ts'onc'at'i ne ya ts'omfeni. Myá nduste, myá hyote, myá 'yøt'atuhni, myá hyate, myá ts'o'mui, myá nønte,

³⁰ mi ju'tsua ya nc'uamba ma'ra, mi utsa Ajuá, myá 'ñaqu'equ'eí, mri 'ñexa sehe, mi beni hanja da za da 'yøt'a ya t'øt'e xi xá nts'o, myá ts'o'yøde co yá dada yá nana.

³¹ Bi ts'oca ya mfeni hangué himi padi nda'a ra hño nda'a ra 'ñu, ne himbi cumpli yá noya. Ne himbi me'tsa ra hmäte co yá ja'i, ne himbi me'tsa ra huecate.

³² Nehe nubya njabú, masque padi ya ja'i nú'a te xa ma Ajuá, gue nu'u t'ó'o øt'a nuya t'øt'e'u ri 'ñepi da da, pe masque padi njabú, pe nu'ú øt'e nuya ya ts'ot'øt'e, y hingue hønse øt'e, nehe ri johyauí nú'u ma'ra to'o handi'u øt'a njabú nehe.

2

Ajuá ma da hñ'a'mba nguenda yá ts'oqui ya ja'i co ra hoga ts'utbi

¹ Hangué dá ngu'a dá ngu, otho te grí ncøni nú'i guí 'yø de nú'a te øt'a ma'ra, ngue'a nú'a ra ora guí 'yø de nú'a te øt'a ma'ra, nu'í guí ncondena sehe, ngue'a guí øt'a nehe ngu øt'a nú'u ma'ra.

² Dí padihú gue Ajuá ma da hñ'a'mba nguenda co ra hoga ts'utbi nú'u to'o øt'a ya ts'oqui.

³ Hangué 'bu nú'i guí 'yø de ma'ra ne guí øt'a nehe ngu øt'e'u, oguí beni gue ma guí mpont'ui rá cue Ajuá nú'a ra pa da hñap'a nguenda.

⁴ Oxqui beni gue ngue'a Ajuá xi ra hoja'i con gue'i ne xa ze't'a ri nts'o'mui ne astabya hinxa castiga'i, gue nu'í da za guí sigui guí

'yøt'a ya ts'oqui. Padi gue Ajuá ra hoja'i con gue'i pa guí ñobri.

⁵ Pe nu'í hingui ne, ngue'a xi rá me ri coraso ne hingui øde ne hingui ñobri, hangué ma'na ma da castiga'i nú'a ra pa da hnequi rá cue Ajuá pa da 'yøt'a rá hoga ts'utbi'a.

⁶ Y nu'á ma da umbabi nú'a ri 'ñepabi cada 'na ngu nú'a xa mefi.

⁷ Nu'á ma da umba ra te pa nzantho nú'u to'o xa hyomba rá nsunda ne xa hyoni pa Ajuá da 'ñe'tsua yá nsu ne xa hyonga ra te pa nzantho, ne hinxa zabi xa 'yøt'a ya hoga 'befi.

⁸ Pe pa ya ts'o'yøde nú'u 'met'o go øt'a nú'a hingui ho, ne hingo ne da 'yøt'a nú'a xá hño, Ajuá ma da umbabi'u 'nara castigo con gatho rá cue.

⁹ Ma da nja ya danga uguí ne ya dumai pa gatho nú'u ya ja'i øt'a ya ts'oqui, rá mudi pa ya xodyo, nepu pa gatho ma'ra ya ja'i.

¹⁰ Pe Ajuá ma da cu'ta ja rá nsunda gatho nú'u to'o xa mefi ya hoga 'befi. Nehe ma da 'ñe'tsua yá nsu ne da umba ra hoga'mui, rá mudi pa ya xodyo, nepu pa gatho ma'ra ya ja'i.

¹¹ Ngue'a Ajuá hinda ma da huahnitho ya ja'i nura ora da hñ'a'mba nguenda'u.

¹² Ajuá ma da hñ'a'mba nguenda gatho ya ja'i mahyegui, ngue'a gatho nú'u to'o xa 'yøt'a ya ts'oqui masque hinxa batua rá ley ra Moise, nu'ú ma dra tha'mba nguenda ne dra castiga nsinque da the'ta ra ley; ha gatho nú'u bi badi ra ley ne himbi 'yøt'a nú'a ma, nu'ú ma da tha'mba nguenda ngu nú'a manga nú'a ra ley'a.

¹³ Ngue'a hingue nú'u xa 'yødetho rá ley ra Moise gue go gue'u 'bai xá hño co Ajuá, hina, pe nú'u to'o øte ra ley ha, go gue'u ma da hma gue hinte ma ts'oqui tu.

¹⁴ Ne nu'á ra ora nuya ja'i hinga'yá xodyo øt'a sehe'u nú'a xá hño ngu nú'a manga rá ley ra Moise, njabú ri hnequi gue pe'tsa sehe 'nayá ley, masque hinxa badi rá ley ra Moise.

¹⁵ Ja gue'u ri hnequini 'nara ley ngu xa nt'ofu ja yá coraso. Nehe nu'ú pe'tsa 'nayá ts'edise pa da badi ua xá hño nú'a øt'e'u ua hina; nehe yá mfeni xipabi gue hingui ho nú'a øt'e, o ja ra ora xipabi gue xa 'yøt'a xá hño.

¹⁶ Nehe ma da njabú nú'a ra pa'a sta 'yøt'a ra nsuca uenda Ajuá ngu nú'a gra 'mui yá mfeni ya ja'i, masque nú'a xqui beni mant'agui'u. Ne nú'a to'o ma da hñ'a nguenda go ma Zidadahu ra Jesucristo. Njabú udi ra maça hoga noya nú'a xa 'bencagui ga ma.

Ya xodyo ne ra ley nú'a bi 'yofo ra Moise

¹⁷ Nu'í xodyo, guí beni gue ja ri nsu ngue'a grá xodyo, ne guí camfri gue guí 'bai xá

hño ngue'a guí pe'tsua rá ley ra Moise, ne grí 'ñets'i ngue'a guí nsunda nú'a ra Ajuá majuani,

¹⁸ Ne guí pa'ua rá paha'a, ne guí padi guí huahna nú'a xá hño ngue'a njabu u't'a'i ra ley.

¹⁹ Ne nu'i guí camfri gue da za guí cahna ma'ra ya ja'i ja ra uenda ya goda, y guí ngu 'nara ñot'i pa nú'u 'bui ja ra 'bexuui.

²⁰ Y guí camfri gue da za guí utui ma'ra ya ja'i nú'u 'ñena ya t'ubatsitho hinte yá fadi, ngue'a nú'a ra ley guí pe'tsi ja xcá tsuhni ra hoga mfadi ne nú'a majuani.

²¹ Nú'i guí utui ma'ra, ¿hanja hingo guí øt'e nehe nú'a guí udi? Y nú'i guí ma' gue hinda mpe 'na, ¿ha gue nu'i hinguí mpe?

²² Nú'i guí ma' gue hinguí tsa da ts'inga 'nara medinthati, ¿ha gue nu'i hinguí øt'a njabu? Nú'i guí utsa ya c'oi, pe ¿ha gue hinguí mpe ja yá nija'u?

²³ Nú'i grí 'ñets'i ngue'a guí pe'tsua rá ley ra Moise, ¿ha gue hinguí 'betua rá tsa Ajuá ngue'a hinguí øt'a nú'a mंगा nú'a ra ley'a?

²⁴ Hangue ja ra Maça T'ofu 'nará 'mehni Ajuá bi xipa ya xodyo ne bi 'ñembi: "Ya ja'i nú'u hingyá xodyo ñama'ñu de Ajuá po rá ngue'ahu."

²⁵ Nubyá nura circuncisio go gue'a ngu 'nara seña nú'a xa thuts'i ja ri ndo'yohu ne go gue'a ra nt'udi de ra cohi nú'a bi gohi Ajuá co ndu ri dadahu ra Abrá. Nú'a ra seña'a da max'ahu ndunthi 'bu guí 'yøthu nú'a mंगा ra ley. Pe nu'bu hinguí øthu ngu mंगा ra ley, nu'bu ra nt'udi de ra cohi ja ra uenda hinga ra nt'udi.

²⁶ Nehe nu'bu nú'u ya ja'i hingyá xodyo nú'u to'o hinguí pe'tsa nuna seña, nu'bu nú'u pefi ya hoga 'befi ngu nú'u mंगा ra ley, nu'bu nehe'u Ajuá ma da hyandi gue ja ra uenda pe'tsa nú'a ra seña de ra cohi.

²⁷ Ne njabu nú'a to'o hingrá xodyo, ma da 'ñudi gue nu'i grá 'yøt'ats'oqui, ngue'a nú'a desde bi 'mai xa gohi rá ndo'yo ngu bi hyoca Ajuá nsi ra seña pe xa 'yøt'a ya hoga 'befi ngu nú'u mंगा ra ley, ha nu'i guí pe'tsa ra seña de ra cohi ne guí pe'tsa rá ley Ajuá nt'ofu, pe hinguí øte nura ley'a.

²⁸ Hangue ra xodyo xi majuani hingo nú'a de rá 'baitho, ne ra seña xi majuani hingo nú'a hnequi de thi ja rá ndo'yo.

²⁹ Pe nu'a xi majuani ra xodyo, gue'a nú'a to'o øta Ajuá ja rá coraso, ha nu'a ra seña xi majuani, gue'a nú'a ja mbo ja rá coraso 'na, nú'a ra seña xa 'yøt'a Ajuá ja rá te 'na, hingue nú'a t'øt'e ja rá ndo'yo ngu xa nt'ofu ja ra ley. Y nú'u to'o xi majuani ya xodyo ngue'a øta Ajuá ja yá coraso, go gue'u ma da 'ñe'tsua yá nsu Ajuá, hingo ya ja'i.

3

¹ Nu'bu, ¿te ma'na ra mfats'i pe'tsa ra xodyo? O ¿te ma mfats'i hani de ja ra seña

de ra cohi?

² Ndunthi ya mfats'i pe'tsa ya xodyo nú'a hinguí pe'tsa nú'u ma'ra ya ja'i. 'Na de nuya mfats'i'u gue'a gue Ajuá bi umba rá noya'a pa go bi su'u.

³ 'Ra de gue'u himbi gamfri nú'a bi ña'tuabi'u Ajuá, pe nu'á hinguí ne da 'ñena gue Ajuá hinda ma da cumpli nú'a xa ñaguí.

⁴ Hanja hina, nu'á ma da cumpli nú'a xa ñaguí. Ajuá hinga ma ga ec'uambahu, ma'na xá hño ga beñhu gue gatho ya ja'i go ya c'uamba y hingo Ajuá. Ngu mंगा ja ra Maça T'ofu habu sipa Ajuá njaua ne ena:

Ma da fadi gue go gue'i guí mंगा majuani, y ma guí ntate nú'a ra pa da 'ñec'uamba'i ya ja'i.

⁵ 'Nara ja'i tsa da 'ñena njaua: "Nu'bu ma ts'oquihu japi da hnequi tengu rá hoga'mai Ajuá, nu'bu ¿ha gue ra hoga ts'utbi da castigaguihu?" Njabu mंगा nú'u ma'ra ya ja'i, hingo di mंगा.

⁶ Hina, nuju hinda za ga beñhu ngu beñ'u. Ngue'a nu'bu di njabu ngu nú'a mañ'u, nu'bu ¿hanja da za da 'yøt'a ra ts'utbi'a co ra ximhai?

⁷ 'Nara ja'i tsa da 'ñena njaua: "Nu'bu por 'nara nc'uamba ga ma ga japi da hnequi rá nsunda Ajuá ngue'a ja ri hnečni gue Ajuá cumpli rá noya, nu'bu ¿ha gue rí 'ñepabi da castigaguihu?"

⁸ Ne asta da za da 'ñena 'nara ja'i gue 'na da za da 'yøt'a nú'a xá nts'o pa da nja ra hño. 'Ra xa guscagui ra nc'uamba y 'bai mañ'u gue guehna di udi. Nuya ja'i'u rí 'ñepabi da secuabi 'nara castigo.

Gathoguihu di tuhu ya thai

⁹ Hangue ¿te ga beñhu? ¿Ha gue ga beñhu gue nuju dyá xodyohu ma'na di 'buhu xá hño que ma'ra ya ja'i? Hina, hinguí tsa; ngue'a ya stá ma gue gathoguihu, ngu ya xodyo ngu nú'u hingyá xodyo, gathoguihu di øhu ja rá 'yε ra ts'oqui.

¹⁰ Hangue ra Maça T'ofu enga njaua: Jo'o ni 'na nú'a hindi tu ya ts'oqui. Haha, jo'o ni 'na.

¹¹ Jo'o ni 'nara ja'i nú'a strá nt'axi rá mfeni, ne jo'o ni 'na to'o di honi Ajuá.

¹² Gatho'u ya ts'o'yøde, gatho'u xa nts'oqui. Ni 'na hinguí øt'a xá hño, haha ni 'na.

¹³ Yá ne'u xá nts'o, nja ngu 'nara nt'agui xots'i;

ne nzantho hate'u.

Nehe xá nts'uni yá ne, nja ngu rá ne ra qu'eña nú'a hote.

¹⁴ Pøni ya ts'one de yá ne, ne ya noya dega cüc.

¹⁵ Co 'na tui nu'ú da ma hnest'ihi pa da hyo yá miqu'eiu.

¹⁶ Habaraza 'yo'u øt'a ya nhuati ne tsogui ya uguí,

17 y hinxa ɓadi'u hanja da 'mai'u te rá ñenŋho.

18 Y nu'ú ni ts'u hingui tsupabi rá cue Ajuá.

19 Nubyá dí paɗihu gue nú'a mǎnga ja rá ley ra Moise, mǎ pa nu'ú to'o 'bu ja nú'a ra ley'a pa da me'tsa yá tsa y da go'ta yá ne, pa njabu nu'ú ne gatho ma'ra ya ja'i de ra ximhai da dɔ'ma nú'a ra castigo ma da hñani de Ajuá.

20 Ngue'a ni 'nara ja'i hinxa 'yɔt'e gatho nú'a manda ja ra ley. Hangue enga ja ra Mǎca T'ofu gue Ajuá hinda ma da mǎ gue ni 'nara ja'i hingui tu ra ts'oqui, masque da 'mai 'ra da 'ñena gue xa 'yɔt'a ngu nú'a mǎnga ra ley. Ngue'a nu'araza ya ley xo'tsuabi yá ts'oqui ya ja'i.

Ra mpɔhɔ bí ehe po ra jamfri

21 Pe nubyá Ajuá xa 'ñudi 'nara hño pa ra meximhai, y nura hño'a, nú'a hanja grá 'buhu xá hño ja rá thandi'a. Pe nura hño'a hingui pe'tsi te da nu ni co ni 'nara ley, masque ja dí mǎhma ja rá ley ra Moise ne ja nú'a bi 'yofo ma'ra yá 'mehni Ajuá.

22 Nuna dǎnga hñona mǎ gue nu'a tó'o camfri ra Zidada Jesucristo ya 'bai xá hño ja rá thandi Ajuá. Y nuna hñona ja pa gatho nuto da gamfri'a, ngue'a gatho ya ja'i mahyɛgui, gue dra xodyo gue hindra xodyo.

23 Y gathoguihu dyá 'yɔt'ats'oquihu, ne ni 'na de guecju hingui tsa ga 'yohu xá hño ngu ri ho Ajuá.

24 Pe nu'á xi ra hoja'i, hangue mǎ de rá pahase gue ya hinte ma ts'oqui dí tuhɔ ngue'a dí camfrihu ra Zidada Jesucristo. Ajuá tsa da mǎ njabu ngue'a ra Zidada Jesucristo ya bi gutca ma thaihu.

25 Ajuá bá pɛhna ra Zidada Jesucristo pa bi du ja ra pont'i ngu 'nara hñá'ti, pa bi hñaga ma ts'oquihu po rá mǎca ji bi mani, pa njabu nu'á tó'o da gamfri'a ya hinda ma da zutua rá cue Ajuá. Njabu bi 'yɔt'a Ajuá pa bi 'ñudi rá hoga ts'utbi, masque himi hnequihmǎ ngue'a po rá mǎca pasencia hinxqui castiga ya ja'i nuya pa xqui thogui.

26 Ha nubyá, po rá du rá T'u, Ajuá bi 'ñudi rá hoga ts'utbi, ne nu'á mǎ gue ya hinte ma ts'oqui tu nú'u to'o camfri ra Zidada Jesu.

27 Hangue nubyá hingui tsa to da 'ñets'i. 'Bu xa za 'na xa me ya hoga 'befi ngu nú'u mǎnga rá ley ra Moise pa xa mpɔhɔhma, nu'bu xa zahmǎ xa 'ñets'i. Pe nuto ya hinte ma ts'oqui tu ngue'a xa gamfri ra Zidada Jesucristo, nu'á hingui tsa da 'ñets'i.

28 Ngue'a dí pahɔ xá hño gue Ajuá mǎ gue ya hinte ma ts'oqui tu nú'a to'o camfri ra Zidada Jesu nsinke te da nu co ya 'befi de ra ley.

29 ¿Xi ha gue Ajuá go ra Ajuá nsɔchto pa ya xodyo? ¿Ha hingrá Ajuá nehe pa nuya ja'i hingyá xodyo? Hǎha, go gue'a ra Ajuá nehe pa gue'a.

30 Ngue'a 'nat'a Ajuá 'bai, y nú'á mǎ gue ya hinte ma ts'oqui tu ya xodyo nú'u pe'tsa ra seña de ra cohi ja yá ndo'yo nú'bu camfri ra Zidada Jesucristo. Nehe go guet'a Ajuá mǎ gue nehe nú'u hingui pe'tsa ra seña ja yá ndo'yo ya hinte tu nú'bu camfri'u ra Zidada Jesucristo.

31 ¿Ha gue dí puthu rá ley ra Moise ngue'a dí udihu ra jamfri de ra Zidada Jesucristo? Hina, hinda za da feni njabu, ngue'a nujá ma'na dí umfu rá ts'edi nura ley'a.

4

Ra Abrá himbi mpɔhɔ po nuya hoga 'befi bi 'yɔt'e

1 Xi ra Abrá nú'a ma mudi dadahu núju dyá xodyohu, ¿te rá 'be da za ga beñhu 'bu de gue'a?

2 Nu'bu Ajuá xa mǎhma gue ra Abrá ya hinte ma ts'oqui mi tu por yá hoga 'befi mi ɔt'e, nu'bu nú'á xa zahmǎ xa 'ñets'i. Pe hina, himbi za bi 'ñets'i ja rá thandi Ajuá.

3 Ngue'a ra Mǎca T'ofu enga njaua: "Ra Abrá bi gamfri gue mi ma da hñani nú'a bi ñá'tuabi Ajuá, hangue Ajuá bi mǎ gue ra Abrá ya hinte ma ts'oqui mi tu."

4 Nu'bu 'nara ja'i ɔt'a 'nara 'befi, nura thaha da t'umbi hingui t'umtho co ra hñoja'i; t'umbabi ngue'a xa mpefi ne thupi.

5 Pe nura ja'i to'o camfri Ajuá ne camfri gue hingue po yá hoga 'befi da za da mǎ Ajuá gue ya hinte ma ts'oqui tu, nura ja'i'a, Ajuá da mǎ gue ya hinte tu ngue'a bi gamfri'a.

6 Nehe ra Davi xicju gue Ajuá mǎnga nuna noyanǎ dega japi. Nu'á ena gue Ajuá mǎ gue 'nara ja'i ya hinte ma ts'oqui tu nsinke da 'yu'tua nguenda de yá 'befi.

7 Ra Davi bi 'yofo njaua: Njapi ndunthi nú'a to'o xra pumba yá ts'oqui.

8 Hǎha, njapi ndunthi nú'a hingui mǎ Ajuá te xa 'yɔt'e.

9 Xi nuna ra noya dega japi mǎnga Ajuá, ¿ha gue mǎ pa gatho ya ja'i, o hɔnse pa nú'u pe'tsa ra seña de ra cohi bi gohi Ajuá co ya xodyo? Hina, nu'á mǎ pa gatho. Dí paɗihu gue Ajuá bi mǎ gue ya hinte ma ts'oqui mi tu ra Abrá ngue'a bi gamfri'a.

10 ¿Ha gue ra Abrá mi pe'tsa ra seña ja rá ndo'yo nura ora'a o hina? Hina, himi pe'tsta nú'a ra seña'a, mi 'batho njabu.

11 Nura seña de ra cohi bi thu'tsua ja rá ndo'yo pe asta 'mefa; y nura seña'a gue'a ngu 'nara seyo bi hñu'tsuabi Ajuá pa da faɗi gue ri muui nú'a xqui mañ'a gue ra Abrá hinte ma ts'oqui mi tu ngue'a bi gamfri. Ajuá bi mǎ gue ra Abrá ya hinte mi tu ante da thu'tsuabi nura seña, y njabu ra Abrá bi ndada de gatho nú'u to'o camfri masque nu'ú hinxa me'tsa nú'a ra seña, pa njabu nehe'u Ajuá bi mǎ gue ya hinte tu'u.

¹² Nehe ra Abrá bi ndada de ya ja'i to'o pe'tsa ra seña de ra cohi ne camfri, nú'u to'o hingue hõnse pe'tsa ra seña pe nehe tenba rá jamfri ma dadahu ra Abrá nu'á to'o bi gamfri ante da thu'tsua ra seña.

Nuju ga hãñhu ra hñã'ti nú'bu ga camfrihu

¹³ Ajuá bi ñã'tua ra Abrá da umbabi ra ximhai ngu 'nara tsogui pa gue'a ne pa yá ja'i 'mefa de gue'a. Bi ñã'tuabi pe hingue ngue'a xqui 'yøta ra ndaxjua ley; nu'á bi ñã'tuabi njabu ngue'a mi camfri ne ya hinte ma ts'oqui mi tu.

¹⁴ 'Bú nú'u to'o ri dena ra ndaxjua ley da gohui nú'a ra tsogui, nu'bú ra jamfri da bõni gue hinte ri muui, ne nú'a ra hñã'ti'a ma da njabutho.

¹⁵ Pe ra ley ri japi da hnequi rá cue Ajuá ngue'a dyá ts'o'yødehu, pe 'bu di otho 'nara ley, nu'bú çhanja gra ts'o'yødehu?

¹⁶ Hangue nura hñã'ti de ra tsogui ja pa nú'u to'o camfri, pa njabu Ajuá da za da unga ra tsogui po rá hñoja'i. Ma dra t'umbi pa gatho yá ja'i ra Abrá, hingue hõnse pa nú'u to'o bi nte ja ra ley nepu bi gamfri, pe nehe pa nú'u to'o hinxa te ja ra ley ne bi gamfri ngu bi gamfri ra Abrá nú'a to'o go ra dada de gathoguihu núju dyá gamfrihu.

¹⁷ Ngu manga ja ra Maca T'ofu gue Ajuá bi xipa ra Abrá ne bi 'ñemi: "Stá hux'a'i pa gui ndada de ndunthi ya hñini." Hangue ja rá thandi Ajuá ra Abrá bi ndada de gatho nú'u to'o camfri. Y nu'á mi camfri gue Ajuá tsa da japi da yopa nte nú'u xa du, y ri manda nú'a hingui 'baitho, pa gue'a ja ra uenda ya 'bui.

¹⁸ Ne masque ngu xmá hñei, pe ra Abrá mi camfri gue da zøhø nú'a xqui xipabi Ajuá ne bi sigui bi dø'mi. Hangue njabu nu'á bi ndada de ndunthi ya hñini ngu nú'a xqui xipabi Ajuá ne bi 'ñembabi: "Ma da ndunthi ri bõtsi da 'mui."

¹⁹ Ra Abrá xi mi ja rá jamfri gue da me'tsa 'nará t'u. Nu'á himi jamasu ua ya mrá daqu'eí, masque mi ma da got'a 'na nthebe njeja. Nixi himi jamasu gue ra Sara nurá 'behña'a ya mrá daqu'eí nehe ne hinxqui me'tsa ni 'nara bõtsi.

²⁰ Pe de nú'a xqui hñã'tuabi ni ts'u himbi 'be rá jamfri, nu'á ma'na bi nja rá jamfri, ne bi nsunda Ajuá.

²¹ Ngue'a mi paði xá hño gue Ajuá mi ja rá ts'edi pa da 'yøt'e ngu nú'a xqui ñã'tui.

²² Hangue por gue'a Ajuá bi ma gue ya hinte ma ts'oqui mi tu ra Abrá, ngue'a ra Abrá bi gamfri'a.

²³ Pe nuya noya nú'u ena gue Ajuá bi ma gue ya hinte ma ts'oqui mi tu ra Abrá, himbi t'ofu hõnse pa ra Abrá;

²⁴ bi t'ofu pa guecaguihu nehe, ngue'a Ajuá ma mahyegui de guecju núju dí camfrihu'a. Dí camfrihu gue nu'á pe'tsa ra ts'edi

pa bi 'yøt'e bi yopa nte ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

²⁵ Nu'á bri da pa bi du po rá ngue ma ts'oquihu, ne bi t'øt'e pa bi yopa nte pa bi t'udi gue ya hinte ma ts'oqui dí tuhu.

5

Ya hño nú'u pe'tsa ra gamfri ngue'a Ajuá xa ma gue ya hinte ma ts'oqui tu

¹ Nubyá Ajuá xa ma gue ya hinte ma ts'oqui dí tuhu ngue'a stá camfrihu'a, hangue ya dí 'buhu te rá entho con gue'a por ma Zidadahu ra Jesucristo.

² Nehe ngue'a dá camfrihu ma zi Hmuhu ra Jesucristo, hangue ya stá jonihu co Ajuá ra Dada ne stá tsutuahu rá hñoja'i'a. Y nubyá ya dí 'buhu ja nú'a ra hñoja'i'a, ne dí tømhu co ndunthi ra johya nú'a ra pa ga 'buhu ja rá nsunda Ajuá.

³ Y hingue hõnse dí johyahu por gue'a, nehe ri 'ñepi ga johyahu ora dí thohu ya ts'othogui, ngue'a dí paðihu gue ya ts'othogui ri jacju ga zedihu.

⁴ Y nu'bhu ga zedihu, ga pønñhu 'radyá hoga gamfrihu, y por guehna ma'na da ndangui ma nthø'matehu.

⁵ Y nuna nthø'matenã hinda ma da njabutho nepu ga 'be ma tsahu, ngue'a ra Maca Ndahi nú'a xa t'acaguihu xa 'ñutcahu xá hño gue Ajuá macaguihu.

⁶ Dí pahu gue Ajuá macaguihu, ngue'a ja nú'a ra pa xqui beni'a, bá pehna ma zi Hmuhu ra Jesucristo pa bi du po rá nguecju núju ndyá daðits'oquihu, ngue'a nuju otho ma ts'edihu pa ga mpøhøschu.

⁷ Xi xá hñei to da ne da du po rá ngue 'nará miqu'eíui nú'a dí øthma xá hño, pe ja ra ora da za 'na da rezga da du po rá ngue 'nara hoja'i.

⁸ Pe Ajuá xa 'ñutcaguihu tengu rá ndangui rá hmãte nú'a pescahu, ngue'a masque 'nandyá daðits'oquihu, pe bá pehna ma zi Hmuhu ra Jesucristo pa bi du po rá nguecju.

⁹ Y nubyá ya gue nu'á bi du pa bi ñangaguihu co rá maça ji, ne ya hinte ma ts'oqui dí tuhu, nu'bú nubyá go dí tømhu gue nu'á da ñangaguihu de rá cue Ajuá sta 'ñepu.

¹⁰ Nuju ndí ncontrahu co Ajuá, pe nubyá dí máðihu con gue'a po rá du rá maça T'u. Y nubyá stá máðihu con gue'a, dí paðihu gue ma ga mpøhøhu po rá te'a.

¹¹ Pe hingue hõnse'a, nehe nuju dí johyahu ndunthi ngue'a dí 'buhu xá hño co Ajuá por nú'a bi 'yøt'e ma zi Hmuhu ra Jesucristo, ngue'a por nú'a bi 'yøt'e'a ya stá máðihu co Ajuá.

Nú'a bi 'yøtcahu ra Adá y nú'a bi 'yøt'a ra Zidada Jesucristo pa guecju

¹² Hangue nu mi yat'a ra ts'oqui gatho ja ra meximhai, bi yat'i po nú'a bi 'yøt'a 'nara

'ñhø, y go gue'a numa mædi dadaha. Nehe po rá nts'o'yøde'a ra du bi yat'i ja gatho ya ja'i, ngue'a xa t'øt'a ra uenda gue gatho bi 'yøt'a ra ts'oqui.

¹³ Hangué ante da thuxa ra ley ya mi ja ra ts'oqui ja ra ximhai, pe nú'u ya ts'oqui bi t'øt'e himbi thanga nguenda ngue'a hinxqui thusta ra ley, ngue'a hingui tsa da thanga nguenda ya ts'oqui nu habu otho ni 'nara ley.

¹⁴ Pe madi njabu, ra du bi ntæte ja ya ja'i desde ra Adá asta ra Moise, masque nú'u ya ja'i'u himbi 'yøt'a nua nú'a ra nts'o'yøde bi 'yøt'a ra Adá. Nura Adá po nú'u bi 'yøt'ase hangué bi nja ra du pa gathoguihu; njabu nehe bi 'ñehe ra Zidada Jesucristo bi 'yøt'ase pa bi nja ra te pa nzantho.

¹⁵ Pe nú'a ra ts'oqui bi 'yøt'a ra Adá hinga ra dangui ngu nú'a ra 'baha bi unga Ajuá dega hñoja'i. Po rá ngue rá ts'oqui 'nadra 'ñhø bi nja ra du pa gatho, pe Ajuá po rá hñoja'i bá pehna 'nadra 'ñhø nehe pa da unga ra te pa nzantho ngu 'nara 'baha pa gatho ya ja'i po rá hñoja'i nú'a 'nadra 'ñhø. Y nura 'ñhø'a go gue'a ma Zidadaha ra Jesucristo.

¹⁶ Ra ts'oqui dí tuhu por nú'a bi 'yøt'a 'nada ra ja'i hinga ra dangui ngu nú'a ra 'baha xa t'acju. Ajuá bi hña'mba nguenda de nú'a 'nadra ts'oqui, ne bi 'ye'mba ra du pa gatho ya ja'i; pe 'mefa Ajuá po rá hñoja'i bi unga nura 'baha'a masque ya ja'i xi xqui 'yøthma ndunthi ya ts'oqui, pe Ajuá bi ma gue ya hinte ma ts'oqui mi tu.

¹⁷ Ya gue bi ntæte ra du po nú'a ra ts'oqui bi 'yøt'a 'nada ra 'ñhø, pe nubýá nú'u to'o xa hñani nú'a ra 'baha xa unda Ajuá po rá hñoja'i y xa hñani nura noya gue nu'ú ya hinte ma ts'oqui tu, nu'ú ma go da nda'u ja nú'a ra te xa 'ñepu po rá ngue nú'a bi 'yøt'a 'nada ra 'ñhø, y nura 'ñhø'a go gue'a ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

¹⁸ Hangué por nú'a ra ts'oqui bi 'yøt'a 'nada ra 'ñhø, Ajuá bi 'ye'mba ra du pa gatho ya ja'i, y nehe por nú'a ra hoga 'bæfi bi 'yøt'a 'nada ra 'ñhø, Ajuá ena pa gatho ya ja'i gue ya hinte ma ts'oqui tu'u ne umbabi'u ra te.

¹⁹ Po 'nara ts'o'yøde gá 'ñhø, bi japi bi nts'oqui gatho ya meximhai, njabu nehe po 'nara hoga'yøde, ndunthi da t'embi gue ya hinte ma ts'oqui tu.

²⁰ Pe 'mefa bi nja ra ley pa ma'na bi ndunthi ya nts'o'yøde. Y masque xa ndunthi ya nts'o'yøde, ma'na xa ndangui rá hñoja'i Ajuá.

²¹ Masque ra ts'oqui xi bi ntætehma ngue'a bi nja ra du, pe ma'na bi ntæte rá hñoja'i Ajuá, ngue'a po rá hñoja'i'a nu'a ma gue nuju ya hinte ma ts'oqui dí tuhu, ne xa 'racaguihu ra te pa nzantho po ma Zidadaha ra Jesucristo.

6

Núju stá 'ueguehu de ra ts'oqui ri 'ñepi ga 'bahu 'nara 'ra'yo te co ra zi Hmu Jesucristo

¹ Xibya, ¿te ga mañhu? ¿Ha gue ga sigui ga øthu ya ts'oqui pa ma'na da ndangui rá hñoja'i Ajuá pa guecju?

² ¡Hina! ¡Hinda za ga beñhu njabu! Núju ma'met'o ndí øhu ja rá 'ye ra ts'oqui, pe nubýá ya stá pøñhu, ya hindí øhu ja rá 'ye, ja ra uenda ya stá tuhu. Nu'bú ¿hanja da za ga sigui ga øthu ya ts'oqui?

³ ¿Ha gue hingui padihu gue núju stá nxistehehu stá 'nathohu co ma zi Hmuhu ra Jesucristo, ne nura ora dá nxistehehu ja ra uenda dá tuhu con gue'a?

⁴ Nehe nú'a ra ora dá nxistehehu, ja ra uenda dá nt'aguihu ngu bi nt'agui'a ngu 'ñena stí tuhu nehe, pa ngu bi yopa nte'a de ja ra du po rá maça ts'edi Ajuá rá Dada, njabu necaguihu stá yopa ntehu ma'ra'yo pa ga 'bahu 'nara 'ra'yo 'mæi.

⁵ Ngue'a nu'bu stá 'nathohu con gue'a ngue'a ja ra uenda stá tuhu ngu bi du'a, nu'bú ma ga 'bahu 'nara 'ra'yo 'mæi ngu gra 'mæ'a, ngue'a ja ra uenda dá yopa ntehu ngu bi yopa nte'a de ja ra du.

⁶ Dí padihu gue ma ndaxjua 'mæihu bi mpont'i mahyegui con gue'a, pa gue numa ndaxjua 'mæihu nú'a mi pepa ra ts'oqui, ngu ya xra huati pa ya hinga 'mægohu de ra ts'oqui.

⁷ Ngue'a nu'a tó'o ya xa du, ya hingui o ja rá 'ye ra ts'oqui.

⁸ 'Bu stá tuhu mahyegui co ma zi Hmuhu ra Jesucristo, dí camfrihu gue ga 'bahu con gue'a.

⁹ Ngue'a dí pahu gue ma zi Hmuhu to'o bi yopa nte de ja ya du, ya hingui pe'tsi te da yopa du'a, ne ra du hinda ma da yopa ntæte de gue'a.

¹⁰ Ngue'a nu mi du'a, bi du 'na'quitho pa bi gutca gatho ma ts'oquihu, y ya hingui pe'tsi te da nu co ra ts'oqui. Y nubýá nu'a bi yopa nte y 'bæi pa rá nsunda Ajuá.

¹¹ Njabu necju ga øthu ra uenda gue ya stá tuhu ne ya hindí pe'tshu te ga nuhu co ra ts'oqui, ne ya dí 'bahu co ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

¹² Hangué ya oxqui hophu ra ts'oqui da sigui da manda ja ri ndo'yohu nú'u ma da du. Oxqui hophu da ja'ahu gui 'yøthu nú'a go da ne ri ndo'yohu.

¹³ Oxqui sigui gui pøphu ra ts'oqui nú'a ja'ahu gui 'yøthu nú'a hingui ho. Nu'a gui 'yøthu, daphu ri tehu ja rá 'ye Ajuá pa gui 'yø'tuah rá paha'a, ngue'a nu'ahu ja ra uenda ya xcá tuhu de ra ts'oqui ne xcá yopa ntehu ma'ra'yo. Hangué daphu ri ndo'yohu ne ri ts'edihu Ajuá pa gui pøphu rá 'bæfi'a.

¹⁴ Ngue'a nura ts'oqui ya hinda ma da ndá de guecju, ngue'a ya hindí 'buhu ja rá hmanda ra ndaxjua ley, nubyá dí 'buhu ja rá hñoja'i Ajuá.

Núju ndí oha ja rá 'ye ra ts'oqui, ¿pa te ga yopa penjuni?

¹⁵ Nde'bu, ¿ha gue ga øthu ya ts'oqui ngue'a dí 'buhu ja rá hñoja'i Ajuá ne ya hindí 'buhu ja rá hmanda ra ndaxjua ley? ¡Hina! ¡Hinda za ga beñhu njabu!

¹⁶ Dí padihu gue dyá 'begohu de nú'a to'o dí øtehu. Nu'bu guí øtehu ra ts'oqui go rá 'bego'ihu'a ne go gue'a da ja'ahu guí 'medihu. Ha nu'bu guí øthu Ajuá go rá 'bego'ihu'a y nu'á da 'yø'te pa guí 'buhu xá hño ja rá thandi'a.

¹⁷ Pe jamádi Ajuá gue masque gá 'megohu de ra ts'oqui, pe nubyá ya xcá ndahu pa guí 'yø'tehu con gatho ri muihu ra nt'utuete xa t'ut'ahu.

¹⁸ Ajuá bi zin'ahu de rá 'ye ra ts'oqui nú'a nguí pephú, pa go guí pephú'a ne guí 'yø'thu xá hño ngu ri ho'a.

¹⁹ Nuna dí xi'ahu, dí hec'ahu ngu ya 'bego pa da zo ri mfenihu. Njabu ngu xcá ndahu pa gá 'megohu ja ra ts'oqui ne nguí nts'o'yø'dehu, njabutho nehe ndahu ja rá 'ye Ajuá pa guí 'yø'thu nú'a xá hño, ne guí 'buhu xá nt'axi.

²⁰ Nguetho nú'bu nguí 'megohu ja ra ts'oqui, himi tsa guí 'yø'thu nú'a xá hño.

²¹ ¿Te ma thaha gá hañhu de nú'u ya t'ø't'e xmá nts'o' nguí øthu? Ha nubyá gri ntsahu de gue'u. Ngue'a nú'a ra thaha ri uni nú'u ya t'ø't'e xá nts'o', go gue'a ra du.

²² Pe nubyá ya hingyá 'begohu de ra ts'oqui, ya gyá 'begohu de Ajuá, hangue ya xcá hañhu 'nara danga thaha, y nura thaha'a go gue'a guí 'buhu xá nt'axi y rá ngats'i 'nara te pa nzantho.

²³ Nguetho nura njut'i ra ts'oqui go gue'a ra du, pe nura 'baha Ajuá go gue'a 'nara te pa nzantho nú'a da 'racju ngue'a dri 'nathohu co ma Zidadahu ra Jesucristo.

7

Dí 'buhu co ra Zidada, hingue dí 'buhu ja ra ndaxjua ley

¹ Zi cuhu, nu'ahu guí padihu ya ley, gue mientra ra ja'i te, pe'tsi da 'yø'te ngu manga ra ley, pe 'bu da du, ya hina.

² Nja ngu 'nara 'behña ra medinthati, mientras te rá dame pe'tsi da 'yø'te nú'a manga ra ley dega nthati, pe nu'bu ya xa du rá dame, nura 'behña'a ya hingui 'bui ja nura ley'a.

³ Pe nu'bu te rá dame, ne da meui ma'na ra 'ñøhø, nura 'behña'a da thu'mbabi ra zinga medinthati; pe nu'bu xa du rá dame, nura 'behña'a ya hingui 'bui ja nura ley'a, ne

hinda ma da thu'mbabi ra zinga medinthati masque da nthatu ma'na ra 'ñøhø.

⁴ Njabu necaguihu ndí 'buhuhma ja rá hmanda ra ndaxjua ley. Pe nubyá ja ra uenda stá tuhu mahyegui co ra Zidada Jesucristo nu mi du'a, ne ya hindí 'buhu ja nura ley'a. Dá njahu ngu nú'a ra 'behña bi du rá dame ne bi nthatu ma'na, ngue'a nuju ya hindí 'buhu ja ra ndaxjua ley, ngue'a ya dá 'nathohu co ra Zidada Jesucristo nú'a to'o bi yopa nte de ra du. Y stá njahubu pa da za ga øthu ya hoga 'befi pa rá nsunda Ajuá.

⁵ Ngue'a nú'bu ndí 'buhu ja ma ndaxjua 'muihu xá nts'o', nura ley ma'na ni nupca ma mfenihu pa dá øthu nú'u ya ts'onc'at'i ndí pe'tshu, y nu'á mri mpefi ja gatho ma ndo'yohu pa dá øthu ya ts'oqui ne pa xa zixcambahu ja ra du.

⁶ Pe nubyá ja ra uenda stá tuhu de ja ra ndaxjua ley, ngue'a ya hindí 'buhu ja rá hmanda nú'a ra ley'a. Ya hindí oha ja rá 'ye ra ley, hangue nubyá da za ga pephú Ajuá co 'nara 'ra'yo mfeni nú'a bi 'racju ra Maça Ndahi, ne hingue ngu ma'met'o nú'bu ndí 'buhu ja rá hmanda ra ndaxjua ley ne ndí pephú ngu nú'a xqui t'ofu.

Ra ts'oqui nú'a dí hahu

⁷ ¿Te ga beñhabya? ¿Ha gue ra ndaxjua ley tu ra thai de ra ts'oqui? ¡Hina! ¡Hinda za! Ngue'a go gue'a bi 'ñutcagui te rá 'be'a ya ts'oqui. Ngue'a hinduí padí hmaha ua ra ts'oqui pa dra hyøcua nú'a te pe'tsi ma'na. Dá padí asta nu mi 'fiengagui ra ley: "Oxqui hyøca nú'a hinga ri meti."

⁸ Pe nu ndá øde nura hmanda'a, nuya ts'onc'at'i bi mpefi ja ma ndo'yo pa dá hyøque ndunthi ya t'ø't'e, y njabu dá tu ra ts'oqui ngue'a hindá ø'te ngu nú'a manga ra ley, ngue'a nsi ra ley hingui tsa to da du ra ts'oqui.

⁹ Ma'met'o hinduí pahma ra ley, y ndí beni gue nduí 'bui xá hño ja rá thandi Ajuá. Pe nu ndá padí ra ley, gue'bu dá padí tengu rá ndangu ra thai ndí tu, ha nura ts'oqui ma'na bi nja rá ts'edi pa bi cacagui ga pēpi.

¹⁰ Njabu ra ley nú'a ña'tui ra te pa nzantho pa to'o da cumplibi, bi 'ñutcagui gue ya dí nehi ra 'ñu pa ra du.

¹¹ Ngue'a ra ts'oqui mi cacagui ga ø't'a nú'a mi hagahma ra ley pa hinga ø't'e, hangue ra ley bi condenagui ga tu po rá ngue ra ts'oqui.

¹² Hangue ra maça ley xá nt'axi y nú'a ri manda'a go gue'a xá nt'axi ne xá hño y ø't'a ra hoga ts'utbi.

¹³ Nu'bu, ¿ha gue nú'a ra hoga ley go gue'a bi 'yotca 'nara 'ñu pa xa zixca ja ra du? ¡Hina! ¡Hinga beñhu njabu! Ngue'a nuya ts'oqui stá ø't'e go gue'u bi 'yø'tcagui nura 'ñu pa xa zixcambahu ja ra du. Y njabu xa fadi que nura ts'oqui xi ra cate, ngue'a por nú'a ra hoga

ley, ra ts'oquí bi jaquí dá 'medihma. Hangué po ra ley bi hnequí gue ra ts'oquí nts'edi xá nts'o.

¹⁴ Dí padihú gue ra ley bá ehe de mahets'i. Pe nugui drá ja'i dega ximhai, ne dí o ja rá 'ye ra ts'oquí, hangué otho ma ts'edi pa ga ót'a ngu nú'a ri manda ra ley.

¹⁵ Nugui hindí padi nú'a dí pefi, ngue'a hingo xi ma paha nú'a dí pefi, pe nú'a ya 'befi dí utsa xcá thamfri ya dá ót'e.

¹⁶ Y nu'bu dí ót'e nú'a hinguí ho ne hingo ma pahaga, nu'bu numa pahaga ri nthé ngu manga ra ley, ngue'a ra ley ma gue hinxá hño nú'a dá ót'e, hangué dí handi gue ra ley xá hño.

¹⁷ Hangué njabu hingo de guecse dí pefi nuya t'ót'e. Nuya ts'onc'at'i dí pe'tsi ja ma ndo'yo, go gue'u ri jaquí dí ót'a njabu.

¹⁸ Y nugui dí padi gue hinte ma t'ót'e xá hño dí ót'e ja ma ndaxjua 'mai, ngue'a ga nehma ga ót'e nú'a xá hño pe hinguí tsa ga ót'e.

¹⁹ Nguetho nura hño dí ne ga ót'e, hindí ót'e, pe nú'a xá nts'o ne nú'a hingo ma paha pa ga ót'e, nu'á go gue'a dí ót'e.

²⁰ Pe nu'bu nugui ga ót'e nú'a hingo dí ne, nu'bu há, hingo dí pefi nura 'befi'a, nuya ts'onc'at'i dí pe'tsa ja ma ndo'yo go gue'u ri jaquí dí ót'a njabu.

²¹ Hangué dí padi gue nzantho ri ndá 'nara ts'edi ja ma ndo'yo, y ri mpefi njaua: 'bu dí ne ga ót'a nú'a xá hño, hinguí tsa ngue'a nzantho go dí ót'a nú'a hinguí ho.

²² Ngue'a nugui de ja ma mfeni dí ho rá ley Ajuá,

²³ pe ja 'nara ts'edi ma'na'ño nú'a ri ndá ja ma ndo'yo. Nura ts'edi'a ri ntuncui ma paha, ne nzantho jaquí ga ót'a ya ts'oquí pa ma'na ri dát'c'agui'a.

²⁴ ¡Huecategoí! Xibya, ¿to da ñangagui de nuna ts'edi ri ndá ja ma ndo'yo nú'a tsixcagui pa ja ra du?

²⁵ Jamadi Ajuá gue ya bi ñangagui'a po ra Zidada Jesucristo. Guehna nú'a dí ma: nugui de ma paha dí ne ga pepabi rá ley Ajuá, pe rá ts'edi ra ts'oquí ri ndá ja ma ndo'yo.

8

Ra te nú'a ja po rá ts'edi ra Maça Ndahi

¹ Nubyá, Ajuá ya hinda ma da conde-naguihu ni 'na de guecju núju dri 'nathohu co ra Zidada Jesucristo ne dí 'yohu ngu nú'a utcahu ra Maça Ndahi, y ya hindí ót'ua hu rá paha ma ndo'yohu.

² Ngue'a Ajuá xa ñangaguihu de rá ts'edi ra ts'oquí nú'a mi tsixcahu ja ra du, y nubyá ra Maça Ndahi go gue'a ri mandaguihu ne tsixcahu ja ra 'ra'yo te ngue'a dri 'nathohu co ra Zidada Jesucristo.

³ Ra ndaxjua ley mi xicju ndunthi ya 'befi pa stá óthu hmaha, pe himbi za bi maxcahu pa stá óthu ngue'a ndí ót'ua hu rá paha ma ndo'yohu. Pe Ajuá há, xa maxcahu ngue'a bá pehna rá T'u, bi 'ñe bi nja'i ngu núju dyá 'yót'ats'oquihu pa bi za bi unga rá maça ndo'yo po ma ts'oquihu, y njabu Ajuá bi hñacua rá ts'edi ra ts'oquí pa hinda sigui da ndá ja ma ndo'yohu.

⁴ Ajuá bi 'yót'a njabu pa da za ga óthu ya hoga 'befi ngu ri manda ra ndaxjua ley, ngue'a nubyá go dí óthu ngu nú'a rá paha ra Maça Ndahi, y ya hindí óthu nú'a go rá paha ma ndo'yohu.

⁵ Ne dí padihú nu'a t'ó'o ót'ua rá paha rá ndo'yo, hõnse oda rá mfeni nú'a go da ne rá ndo'yo, pe nu'a t'ó'o ót'ua rá paha ra Maça Ndahi, nu'á há, oda rá mfeni hanja da 'yót'ua nú'a ri ho ra Maça Ndahi.

⁶ Nguetho nu'a t'ó'o hõnse oda rá mfeni ra ndaxjua 'mai go gue'a ma da 'medi. Pe nuto oda rá mfeni da 'yót'e ngu nú'a ri ho ra Maça Ndahi, nu'á pe'tsa ra te nzantho ne 'bui te rá 'ñenthó.

⁷ Nguetho nu'a t'ó'o oda rá mfeni ra ndaxjua 'mai, go gue'a ri ncontraui Ajuá, nguetho hinguí óte rá ley Ajuá ha nixi hinda za da 'yót'e.

⁸ Nu'a t'ó'o ót'ua rá paha rá ndo'yo, hinguí tsa da 'yót'e ngu nú'a ri ho Ajuá.

⁹ Pe nu'ahu ya xcá tsohuhu nuri ndaxjua 'miihu, ne ya hinguí ót'ua hu rá paha ri ndo'yohu. Nubyá gui ót'ua hu rá paha ra Maça Ndahi ngue'a nú'a 'bui ja ri corasohu. Y nu'a t'ó'o hinguí pe'tsa ra Maça Ndahi nú'a bá pehna ra Zidada Jesucristo, nura ja'i'a hingo rá meti ra Zidada Jesucristo.

¹⁰ Pe 'bu ra Zidada Jesucristo 'bui ja ri corasohu, masque ri ndo'yohu xa t'e'mbi da du po rá ngue ra ts'oquí, pe nuri ndahihu ma da 'mai pa nzantho ngue'a ya hinte ma ts'oquí gui tuhu.

¹¹ Ajuá to'o bi japi bi yopa nte ra Zidada Jesucristo, go gue'a ma da japi da yopa nte ri ndo'yohu nehe ngue'a ra Maça Ndahi 'bui ja ri corasohu. Nú'a ri ndo'yohu xa du, Ajuá ma da japi da yopa nte po ra Maça Ndahi nú'a 'bui ja ri corasohu.

¹² Hangué ringue'a zi cuhu, hinga mahyoni ga ótuabihu rá paha ma ndo'yohu ngue'a ya hindí 'buihu ja rá hmanda'a.

¹³ Bu go gui ót'ua hu rá paha ri ndo'yohu, nu'bu ma gui tuhu. Pe nu'bu co rá ts'edi ra Maça Ndahi gui hñacju ya ts'ót'ó'e de ri ndo'yohu, nu'bu hinguí ma gui tuhu.

¹⁴ Nguetho gathó nú'u to'o ót'e ngu nú'a utuabi ra Maça Ndahi, go gue'u yá batsi Ajuá.

¹⁵ Nura Maça Ndahi bi t'acju pa ya hinga 'mégohu ja ra ts'oquí, hangué njabu ya hinga yopa ntsuhu. Nura Maça Ndahi bi t'acju go gue'a bi 'yót'e pa dyá batsiguihu Ajuá.

Hangué po rá ts'edi ra Măca Ndăhi dí emfă Ajuă: "jMa hmăca Dada'ihe!"

¹⁶ Nguetho ra Măca Ndăhi gue'a dama-juani ja ma ndăhihă gue yă batsiguihă Ajuă.

¹⁷ Y dí păhă gue nuya bătsi gatho nú'a te pe'tsa yă dada go yă mēti nehe. Hangué necjă nehe ma mētihă nú'a te pe'tsa Ajuă, y mahyεgui co ra Zidada Jesucristo ma ga hăñhă nú'a ma da 'racjă Ajuă ngu 'nara tsgoui, pe mahyoni ga tsethă ya thogui ngu bi zeta ra Zidada Jesu, pa nehe da za ga 'băhă ja rá nsunda con gue'a.

¹⁸ Dí pădi gue nuya ts'othogui dí thohă nuya pabya ni ts'u ri nhycuaui rá ndangui de nú'a ra nsunda ma ga hanthă 'mefa.

¹⁹ Gatho nú'a xa hyoca Ajuă, ja ra uenda ngu tɔbgahă co ndunthi ra johya nu xcră hnequihă ja rá nsunda Ajuă nújă yă batsiguihă'a.

²⁰ Gatho nú'a te xa hyoca Ajuă xmă hñohmă pe 'mefa bi ts'oqui. Pe hingo de yă pahaseh'e'u, go rá paha Ajuă pa bi njabă, pe nu'a bi 'ye'mbi gue da yopa hogui 'mefa.

²¹ Y nura pa'a ma da uadi yă nzabi de gatho nú'a te xa hyoca Ajuă, ngue'a ma da yopa hogui ma'ra'yo. Hangué gatho nuya t'ɔ'e ja, ya hinda ma da 'yo ja rá 'ye ra ts'oqui nu sta zixcaguihă Ajuă de nuna ra ts'oximhai pa gră 'băhă ja rá nsunda nújă yă batsiguihă'a.

²² Dí păhă gue gatho nú'a bi hyoca Ajuă, astabya ri sufri ngu ri sufri 'nara 'behñă ma da 'mă rá zi bătsi, pe nu sta thogui yă ũgui'a, ma da haxamahai.

²³ Y hingue hɔnse nú'u ya t'ɔ'e bi hyoca Ajuă, necjă nehe drí tsahă ya ũgui, ne dí ga'tsihă, pe Ajuă xa 'racjă ra Măca Ndăhi ngu 'nara seña de ra johya ma ga pe'tshă, hangué dí tɔ'mhă gue nu xcră 'băhă ja rá nsunda Ajuă ma da 'ñudiguihă gue yă batsiguihă'a co ma ndo'yohă stră nsunda nsi ra nzabi ni ra ũgui.

²⁴ Nu ndă mpɔhɔhă bi t'acjă ra nthɔ'mate gue ma ga 'băhă habă xă nsunda. Pe nu'bă ya dí hanthă nú'a xa sicjă ga tɔ'mhă, nu'bă ya hinga mahyoni ga ndɔ'mhă ngue'a ya dí hanthă.

²⁵ Pe nu'bă dí tɔ'mhă nú'a hindí handathohă, nu'bă pe'tsi te ga tɔ'mhă asta hinga hanthă.

²⁶ Nehe ra Măca Ndăhi 'băi pa da maxcahă, ngue'a de guecsεguihă otho ma ts'edihă pa ga tsethă. Ngue'a nujă hindí păhă te ga aphă Ajuă nixi hanja ga fiahă con gue'a. Pe ra Măca Ndăhi ri jacjă ga ngă'tsihă masque hinda za ga mañhă te ga mañhă, nu'bă ra Măca Ndăhi ri bantebi Ajuă por guecjă.

²⁷ Y Ajuă nú'a pătca ma mfenihă, pădi nú'a adi ra Măca Ndăhi ngue'a adi ngu nú'a rá măca paha Ajuă y ri bantebi Ajuă pa yă gamfri'a.

Ma ga ntatehă co rá mfats'i Ajuă

²⁸ Nújă xa zoncaguihă Ajuă ngu nú'a xqui beni maya'bă, ne dí mădihă'a, dí pădihă gue nú'a ri supca ma tehu pa gatho nú'a da 'ñepcaguihă go pa ma hñohă.

²⁹ Ngue'a Ajuă ya mi păcaguihă desde ra mădi, hangué nú'a bi huancahă ne bi hñuxcahă pa ga 'băhă ngu gra 'mă rá T'u, pa njabă nura T'u'a dra cu madă de gathoguihă dyă cuhă.

³⁰ Nujă bi hñuxcahă Ajuă pa ga 'băhă ngu gra 'mă rá T'u, y hingue hɔnse'a, nehe bi zocjă pa dá camfrihă'a. Y hingue hɔnse'a, nehe bi xicjă gue ya hinte ma ts'oqui dí tuhă. Y hingue hɔnse'a, nehe ma da zixcaguihă ja rá nsunda.

³¹ Nubyă, ya dí păhă gue Ajuă 'băi con guecjă, nu'bă çhanja da za to da đacaguihă? Hinda za.

³² Ajuă bi unga rá 'ra T'u pa bi du po rá nguecjă. Nu'bă çha gue hinda 'racjă nehe mahyεgui con gue'a gatho ma'ra te dí hoñhă?

³³ ÇTo'o da za da mambgahă nújă yă hmădiguihă Ajuă? Jo'o, ngue'a Ajuă go guesce'a xa mă gue ya hinte dí tuhă.

³⁴ ÇTo'o tsa da condenaguihă? Jo'o, ngue'a ra Zidada Jesucristo go gue'a bi du por guecjă, y 'mefa bi yopa nte, y nubyă bi 'băi ja rá nsu ja rá 'ñei Ajuă, y ja guehni brí bantebi Ajuă por guecjă.

³⁵ ÇNda'a gue'a tsa da 'uegaguihă de rá hmăte ra Zidada Jesucristo? ÇHa gue ya ts'othogui, o ya dumăi, o ya njute, o ra thuhu, o ra 'ñăhe, o ra ntsu, o ra du? Hina, ni 'na.

³⁶ Ngu mąnga ra Măca T'ofɔ habă ena njaua:

Nuje stă camfri'ihe, hangué nzantho t'ɔbgaguihe da thoje

ngu 'nara zi đeti ho ra hyomgɔ.

³⁷ Pe de gatho nú'a dí thohă, xi dí tatehă po nú'a to'o ri măcaguihă.

³⁸ Hangué dí păhă gue jo'o ni 'na to'o da za da 'uegaguihă de rá hmăte Ajuă, nixi nú'bă ga tuhă, nixi nubyă dí tehu, nixi ya εnxε, nixi ya ndă gá εnxε, nixi nú'a jabya mapaya, nixi nú'a ma da nja 'mefa,

³⁹ nixi nú'a ja mañă de mahets'i, nixi nú'a ja ri ga'ti de ra ximhai; ni 'na de nú'u xa hyoca Ajuă, hinda za da 'uegaguihă de rá hmăte'a nú'a pεscahă ngue'a dí 'nathohă co ma zi Hmuhă ra Jesucristo.

9

Ajuă xa huahna ya me Israel

¹ Nguui, nú'a dí mă, dí mąnga majuăni ngu ri 'ñepcagui ngue'a dí camfri ra Zidada Jesucristo. Hangué nú'a ma ga mă hingrá nc'uamba. Nu ja ma mfeni dí pădi xă hño gue dí mąnga majuăni ngue'a go ra Măca

Ndahi xicagui gue nú'a dí mā gue'a ma-juani.

² Xi 'raca 'nara ntsø'mi y nzantho zonga ma mfeni.

³ Nugui, ga nehma gue masqe go ga 'médiga de rá thandi ra Zidada Jesucristo, qué pa da mpøhø ma'ra ma mixodyo'be nú'u hinxa gamfritho ra Zidada Jesucristo.

⁴ Nú'á go gue'u ya me Israel. Ajuá bi hñuts'i'u pa dyá batsi'a, ne mi utuabi'u rá maça nsunda'a ja rá ndanija'u, ne bi gohui'u 'raya cohi. Nehe bi umbabi'u ra maça ley, ne bi 'ñutui hanja da xøcambeni'a ja rá nija'u. Nehe Ajuá bi ña'tuabi'u ya hña'ti.

⁵ Nuyá xita'u go gue'u ra Abrá ne ra Isaac ne ra Cobo ne yá t'u, y ja nuya ja'i'u ja bi 'ñe bi njá'ini ra Cristo nú'a bá pehna Ajuá pa da nda, y nu'á go gues'e'a Ajuá, y go gue'a rá me'ti gatho nú'a te ja ne 'bwi. Drá nsunda'a pa nzantho. Njabu gue'a.

⁶ Pe hiní 'ñepi ga beñhu gue Ajuá hinxa cumpli rá noya co ra hnini Israel, ngue'a Ajuá xqui ña'tuabi da japi nura hnini'a, pe hingue gatho ya me Israel go gue'u rá hnini Ajuá.

⁷ Masqe bi 'mai ndunthi yá 'beto yá mbong'beto ra Abrá, pe hingue gatho'u t'ø't'a ra uenda gue yá batsi majuani, hønse nú'u yá batsi ra Isaac. Ngue'a ja ra Maça T'ofø ena gue Ajuá bi xipabi ra Abrá njaua: "Go dri 'beto yá batsi ra Isaac."

⁸ Nubyá ne da 'ñena gue hingo gatho nuya batsi de rá ji ra Abrá go gue'u yá batsi Ajuá, pe hønse nú'u bi 'mai dega hña'ti ngu bi 'mai ra Isaac.

⁹ Guehna ra hña'ti bi ña'tuabi ra Abrá, bi 'ñembabi Ajuá: "Rijya ngubya, ma ga yopa ehe ga c'a'ts'a'i, ha nura Sara ma da me'tsa 'nará t'u."

¹⁰ Y hingue hønse ra Isaac bi huahna Ajuá, nehe ra Rebeca bi 'ma yoho yá t'u de 'nadra dada, go gue'a ndu ma xitahu ra Isaac, y de nú'u yoho ya t'u'u, 'natho bi huahna Ajuá nehe.

¹¹ Y nú'bu hinxqui 'mũitho nú'u ya t'u ne hinte xqui 'yø't'atho nú'a xá hño o nú'a hinxá hño, Ajuá ya xqui huahna 'na de gue'u, pa njabu da hnequi xá hño gue nu'á huahna ya ja'i hingue po yá 'bæfi'u pe po nú'a xa beni'a, ngue'a nú'a zohni nú'a to'o go da ne'a.

¹² Hangue ante da 'mai nú'u yoho ya t'u'u, Ajuá ya xqui 'ñembabi yá nana njaua: "Nura cu madá ma da mepi nú'a mbatsi."

¹³ Y ja ma'na ra xeni de ra Maça T'ofø ma mahyegui habu Ajuá ena njaua: "Dá ma'di ra Cobo ha nura Esaú dá utsa."

¹⁴ Nu'bu ¿xi te ga mañhubya? ¿Ha gue ga eñhu gue Ajuá hingui ø't'a ra ts'utbi xá hño? Hina, hinga beñhu njabu.

¹⁵ Ngue'a go gues'e'a pe'tsa ra nsequi, hangue bi 'ñemba ra Moise njaua: "Nugui dí huequi nú'a go ga ne ga huequi."

¹⁶ Hangue dí pahu gue 'nara ja'i hingui tsutua rá hmæte Ajuá ngue'a go da nese ra ja'i, nixi ngue'a da 'yø't'ase ra ts'edi. Hina, go Ajuá beni sehe to'o gue'a ma da huequi'a.

¹⁷ Nehe ja ra Maça T'ofø xa t'ofø gue Ajuá bi xipabi ra Faraó nú'a mra nda Egipto, y bi 'ñena njaua: "Stá hux'a'i pa gui nda, ngue'a dí ne da hneca ma ts'edi ja gue'i pa da fadi to'ogui ne tengu ma ts'edi ja gatho ra ximhai."

¹⁸ Hangue ringue'a dí pahu gue Ajuá ri huequi nú'a go da ne'a y ri japi da necio nú'a go da ne'a.

¹⁹ Nu'bu, da ne 'nara ja'i da 'ñengui: "Nu'bu ¿hanja Ajuá ri condena ya ja'i? ¿To'o gue'a xa c'a'tsuabi nú'a rá paha'a?"

²⁰ Pe nugui ga thatuabi'a ne ga embi: "¿To'o'igie pa gui nø'tua Ajuá? 'Nandi gue ra ts'e dega dohmi ma da nø'tuabi nú'a to'o bi hyoqui ne da 'ñembi: ¿Pa te xcá hogagui njaua?"

²¹ Nura hyocatraste tsa da hyoca nú'a go da ne. Nu'á ha ra ts'edi pa da hyoca de 'nadra bøhai 'nara ts'e dega nsu y nu ma'na pa ra 'bæfi hingue dega nsu."

²² Njabu nehe Ajuá masqe mi ne xa 'ñudi gue ja rá ts'edi'a ne nu'á ri castiga ya ts'o'mai gá ja'i, pe nu'á desde maya'bu xa me'tsuabi ndunthi ra pasencia ya ts'o'mai gá ja'i, pe 'mæfa ma da castiga'u ngu xa beni y ngu nú'a rí 'ñepabi'u.

²³ Nu'á bi 'yø't'a njabu pa bi 'ñudi tengu rá ndangu rá nsunda ja guecju, ngue'a xi xa mæscaguihu ra nthecate núju to'o xa beni desde maya'bu ma ga 'bahu 'nadbu ja rá nsunda'a.

²⁴ Nu'á xa zoncahu pa ga 'buhu con gue'a, masqe dyá xodyohu o hindyá xodyohu.

²⁵ Ra bædi Osea bi 'yofø de guehna ja ra Maça T'ofø gue Ajuá bi 'ñena njaua:

Ma ga hu'mbabi gue ma hnini nú'u hingue ma hninihma,

y nú'u hindu ma'dihma, go gue'u ma ga ma'di.

²⁶ Nu habu bi t'embabi ya ja'i njaua: "Nu'ahu hingo ma hninihu",

nuni ja guehni ma da thu'mbabi gue go gue'a yá t'u Ajuá nú'a te.

²⁷ Nehe ra bædi Isaia bi ma de ra hnini Israel, y bi 'ñena: "Masqe ya me Israel da ndunthi ngu rá ndunthi ra 'bomu ja ra ñanga ndehe, pe husthohe to'o ma da mpøhø de gue'u.

²⁸ Ngue'a Ajuá mæscetho da huata ndunthi de gue'u ngu nú'a xqui 'ye'mbi asta hinda gohi 'na zi taitho."

²⁹ Nehe go guet'a ra Isaia bi 'yofø 'met'o ja ma'na ra xeni de rá t'ofø'a, ne bi 'ñena:

'B^u Aju^a nú'a ri ndá de ya mundo enxe mahets'i hinxa huegaguih^u ne hinxa zogaguih^u hmahá 'raya ja'i, nu'bú stá njah^u ngu bi nja ra hnini Sodoma ne Gomorra nú'ú bi nhuati gatho.

Ya me Israel ne ra maça hoga t'ode

³⁰ Nu'bú dí pah^ubya gue ya ja'i hingyá me Israel nú'ú himbi 'yøt'a ra ts'edi pa da 'm^ui xá hño co Aju^a, go gue'ú ya 'b^ui xá hño con gue'a, ngue'a ya xa gamfri bi rá noya'a.

³¹ Pe nuya me Israel mi øt'a ra ts'edi pa da 'yøt'a nú'a m^unga ra ndaxjua ley pa xa 'm^uhmá xá hño co Aju^a, pe nu'ú himbi za bi 'm^ui xá hño con gue'a.

³² ¿Hanja himbi za bi 'm^ui xá hño? Himbi za ngue'a mi honi da 'm^ui xá hño co Aju^a hõnda po ya 'b^uefi nú'a m^unga ra ley pe hingue po ra jamfri de ra Zidada Jesucristo. Hangue nu'ú bi hñaxa 'nara mfe'tse ja nú'a xa t'embabi "ra Mfe'tsado."

³³ Ngu ena Aju^a ja ra Maça T'of^o: Dí pegui nuni Sióⁿ 'nara do pa da mfe'tsa ya ja'i, 'nara d^unga do nú'a japi da dagui, pe nu'a tó'o da gamfri'a hinda ma da 'b^ue rá tsa, ngue'a nú'a xa gamfri gue'a majuanⁱ.

10

¹ Zi cuh^u, xi dí ne con gatho ma coraso gue da mpøhø ra hnini Israel, y gue'a dí apabi Aju^a.

² Dí damajuani de gue'ú gue xi øt'a ra ts'edi pa da deni Aju^a, pe hingui øt'e'ú co ra mfadi.

³ Ngue'a nú'ú hingui tso yá mfeni nú'a xa m^unga Aju^a de hanja da za da 'm^ui xá hño ja rá thandi'a, ne nu'ú ri 'ramanu de gues'e'ú pa da 'm^ui xá hño hmahá ja rá thandi'a, hangue nu'ú fe'tsuabi nú'a m^ua Aju^a.

⁴ Ngue'a pa nú'ú to'o camfri ra Zidada Jesucristo ya hinte ri muu ra ndaxjua ley pa da za da 'm^ui xá hño ja rá thandi Aju^a.

⁵ Ra Moise bi m^ua de nú'ú to'o da demba ra ndaxjua ley pa da 'm^ui xá hño ja rá thandi Aju^a, ne bi 'ñena gue nu'a tó'o da 'yøt'e gatho ngu nú'a m^unga ra ley, go gue'a da zudi ra te ngue'a xa 'yøt'e gatho ngu ri manda.

⁶ Pe nu'a tó'o da gamfri ra Zidada Jesucristo pa da 'm^ui xá hño ja rá thandi Aju^a, ja ra Maça T'of^o m^unga njaua: "Oxqui bensehe njaua ja ri coraso ne gui 'ñena: ¿To'o da za da bøxa ja mahets'i? —nuna guehna pa da tsincah^u ra Zidada Jesucristo.

⁷ Nixi oxqui bensehe njaua ja ri coraso gui 'ñena: ¿To'o da za da gai asta hab^u bi 'b^u nú'ú xa du?" —nuna guehna pa da yopa tsi ra Zidada Jesucristo de ja ya du.

⁸ Nu'a xá hño gui beni, ngu nú'a m^unga ra Maça T'of^o ne ena: "Ya xcá 'yøde nú'a xa m^unga Aju^a, y nú'a xa mañ'a xa zo ja ri mfeni, y nu'a go gue'a ya xcá m^u." Njab^u m^unga ra Maça T'of^o. Y nú'a xa m^unga Aju^a

go guehna ra noya dega jamfri dí mañh^u, ne ena njaua:

⁹ Nu'b^u gui m^ua gue ra zi Hmu Jesu go gue'a ri Hmu, ne 'b^u gui camfri ja ri coraso gue Aju^a ra Dada bi 'yøt'e pa bi yopa nte'a de ra du, nu'bú ma gui mpøhø.

¹⁰ Ngue'a nu'b^u ga camfrih^u ja ma corasoh^u, nu'bú Aju^a ma da m^ua gue ya hinte ma ts'oqui dí tuh^u, y nu'b^u ga mañh^u gue dí camfrih^u ra zi Hmu Jesucristo, nu'bú ga mpøhøh^u.

¹¹ Ngue'a enga ja ra Maça T'of^o njaua: "Nu'a tó'o da gamfri'a hinda ma da 'b^ue rá tsa, ngue'a nú'a camfri gue'a majuanⁱ."

¹² Ra Maça T'of^o bi 'ñena gue nu'a tó'o da ne da gamfri, dá gamfri, ngue'a otho ni 'nara nthahni dega xodyo ni nú'ú hingyá xodyo, ngue'a ra Zidada go gue'a ra Zidada pa gatho, nehe ra memati'a pa gatho nuto da hyomba rá mfats'i'a.

¹³ Ngue'a ra Maça T'of^o ena gue gatho nuto da 'yapa ra Zidada da mpøhø, da pøhø'a.

¹⁴ Pe ¿hanja da za da 'yapabi 'na gue da pøhø 'b^u hingui camfri gue 'b^ui? Y ¿hanja da za da gamfri 'b^u hinxa 'yøde de gue'a? Y ¿hanja da 'yøde 'b^u jo'to da xipabi?

¹⁵ Y ¿hanja da za to'o da ma da manba rá noya Aju^a 'b^u hinto xa mehni? Y ya xa 'b^uehni nú'ú to'o manba rá noya Aju^a, ngue'a enga ja ra Maça T'of^o: "¿Hangu ra johya dí pe'tshu ngue'a xa zøhø nú'ú to'o bra hñá 'nara hoga t'øde gue gatho ma da 'm^ui te rá 'ñenthol"

¹⁶ Pe hingue gatho ya ja'i xa ne xa 'yøde ra maça hoga t'øde. Ngu xqui m^unga ra bađi Isaía maya'b^u, ne bi 'ñena: "Zi Hmu, hinxa ne to xa gamfri numa noyah^u."

¹⁷ Hangue pa da za da gamfri 'na, mahyoni da 'yøde 'na, y mahyoni dra hmá de ra Zidada Jesucristo pa njab^u da nt'øde de gue'a.

¹⁸ Pe dí ena: ¿Ha gue hinxa 'yøde'ú? ¿Hahá, xi majuanⁱ ya xa 'yøde'ú! Ngue'a enga ja ra Maça T'of^o:

Gatho ja ra ximhai xa nt'øde yá noya'a.

Hahá gatho maxøgue ra ximhai xa njab^u.

¹⁹ Ma'na'qui dí m^ua: ¿Ha gue himbi unga nguenda ya me Israel? Haha, bi unga nguenda, ngue'a ra Moise bi m^ua rá mudi gue Aju^a bi 'ñena:

Ngui ma ga japi nú'ú ya ja'i hingo ma hnini hmá, y nu'ah^u ma da zøt'a ri muih^u por gue'a.

Por nuya japi ma ga umba ya 'ñamfadi gá ja'i, nu'ah^u ma da bø ri cuh^u.

²⁰ Nep^u ra bađi Isaía himbi ntsu bi m^ua gue Aju^a bi 'ñena njaua:

Nu'ú himi hongagui go gue'ú bi zucagui,

ha nu'ú himri 'ñanigui dá ma dá tsudiga'ú.

²¹ Nehe bi 'ñena de ya me Israel gue Aju^a bi 'ñena njaua: "Ngui hindá tsaya dá zof^o

nuya ja'i pa xa ñobrihma, pe nu'á himbi ne bi 'yode ngue'a xi ya ts'o'yode ne ya ñot'e."

11

Ajuá bi huahna 'raya me Israel hangue nu'á bi mpøhø

¹ Nu'bu', ¿ha gue ga beñhu gue Ajuá xa hyeꝑu rá hnini? ¡Hina, hinhya'mu! Ngue'a nequi drá me Israel stí 'ñehe de yá ja'i ra Benjami de rá ji ra Abrá.

² Ajuá hinxa zogui rá hnini nú'a bi 'ñembi gue go rá hnini'a de rá mudi. ¿Ha gue hinguí pahú te mąnga ra Maça T'ofu habú mą de ra Elía, gue nu'á mi manbabi ra hnini de Israel co Ajuá? Ne bi 'ñena njaua:

³ "Ma zi Hmu'i, nuna hninią xa hyop'a'i gatho ri 'mehni, ne xa huata gatho ri ata. Y de gatho nú'u to'o mi camfri'i hønsegui dí pongui, y nu'á xi honi hanja da hyogaguihma."

⁴ Nu'bu' Ajuá bi datuabi njaua: "Dí pe'tsitho yoto 'mo ya 'ñøhø pa da nsundagui, nú'u hinxa ndandíñahmu ja rá thandi ra c'oi Baal."

⁵ Nehe njabu nuya pabya xa gohi hønse 'na zi tuí ya me Israel nú'u xa huahna Ajuá co rá hñoja'i.

⁶ Y 'bu bi huahni co rá hñoja'i, nu'bu' hingue po yá 'befi øt'e'u. 'Bu di gue'a dega 'befi hma, nu'bu' Ajuá hindi øt'e co rá hñoja'i.

⁷ Xibya zte ga beñhu de nú'a thogui ya me Israel? Nu'u ya me Israel mi ndunthi, himbi zudi hanja da za da 'mui xá hño co Ajuá, pe nu'u 'na tui xqui thahni, nu'á ha, bi za bi 'mui xá hño ja rá thandi Ajuá. Y nu'á ya me Israel mi ndunthi, bi meguibi yá mfeni, y himbi ne bi gamfri nú'a bi mąnga Ajuá.

⁸ Ngu xa nt'ofu ja ra Maça T'ofu: "Ajuá bi japi'u bi mpumfri, bi japi bi ngoda pa hinda hyandi, nehe bi japi bi ngogu pa hinda 'yode asta mapaya."

⁹ Y ra Davi bi mą de ya japi xqui t'umba ya me Israel, bi t'ents'ua ra 'ñu ne bi 'ñena njaua:

Nuyá mexa da 'bø'tsuabi gue'a da ngu 'nara xit'a ne 'nara trampa habu da zo'u, y ja da japini da gut'i nú'a tu'u.

¹⁰ Dá njot'a yá da'u pa hinda hyandi, y dá ndoqui nzantho co yá 'bats'i ri du.

Ajuá hinxa 'medi pa nzantho nurá hmate co ya xodyo, hangue nú'u hingyá xodyo ri 'ñepi da su yá jamfri

¹¹ Nu'bu', xi nú'á, ¿ha gue xa 'betuabi rá hmate Ajuá pa nzantho po yá 'ñajamfri? ¡Hina, hinhya'mu! Pe po yá nts'o'yøde'u bi za ra mpøhø gatho ma'ra ya hnini, pa njabu da nuhu yá mfeni ya me Israel pa da yopa hñani'u ra japi ngu nú'a xa hñanga ma'ra ya hnini hingyá xodyo.

¹² Ya gue po rá nts'o'yøde ra hnini Israel bi nja ra hño pa gatho ya meximhai, ne bi

nja 'nara dąnga japi pa nu ma'ra ya hnini hingyá xodyo, nu'bu' itengu hma ra japi da hñanga nú'u hingyá xodyo nú'a ra pa ya xodyo da gamfri Ajuá!

¹³ Nú'ahu hingyá xodyohu, ja'a dí ne ga xi'ahu. Ajuá bi hñuxcagui dega apostol pa gue'ahu nú'ahu hingyá xodyohu, hangue dí e'tsua rá nsu ma 'befi

¹⁴ pa xahmą da za ga nupa yá mfeni 'ra de nú'u ma mixodyo'be da ne da hñanga nehe nú'a ra japi xcá hañhu, ne da mpøhø'u.

¹⁵ Ya gue Ajuá bi hyeꝑu ya xodyo ne go bi japi gatho ya meximhai ngue'a bi 'yøt'e pa bi za bi 'mui xá hño con gue'a, nu'bu' itengu ra japi ma da umbabi'u nu sta yopa munts'a ya xodyo ma'na'qui! Ne nura japi'a go gue'a 'nara 'ra'yo te.

¹⁶ Nu'bu' Ajuá bi huahna ya mudi xita de ra hnini Israel pa dyá meti'a, nu'bu' gatho ra hnini Israel go rá metitho Ajuá, nja ngu 'nara 'bai gá za, 'bu Ajuá ri japa yá 'yu, nehe yá 'yeza njapi, y nehe nja ngu ya hme, 'bu ra mudi hme njapi, nu'bu' gatho ra bola jani njapi.

¹⁷ Ngu 'nara 'bai gá hoga olivo da ts'ecua 'nará 'yeza ne da cueta 'nará 'yeza ra mbąnga olivo pa nu'á da zipa rá ngui rá 'yu nú'a ra hoga olivo, njabu nehe 'raya xodyo bri t'equede de Ajuá ne nú'ahu hingyá xodyohu go xra hmunts'a'ihu pa dyá hnini'ihu Ajuá nehe, ne xcá hñanihu yá japi Ajuá.

¹⁸ Masque'a oxqui ndąnguihu de ya xodyo, ngue'a guí padihu gue hingo ya 'yeza ri umba ra te yá 'yu ra za, nuya 'yu go gue'u ri umba ra te ya 'yeza.

¹⁹ Nu'ahu ma gui 'ñenahu: "Ya 'yeza bri ts'equi pa bi za bri juetcahu."

²⁰ Majuani, bri t'equede, pe bri t'equede ngue'a himbi ne bi gamfri'u. Ha nu'ahu ya rá hnini'ihu Ajuá ngue'a guí camfrihu. Hangue oxqui ndąnguihu. Nu'a guí 'yøthu, tsuhu Ajuá.

²¹ Nu'bu' Ajuá xa castiga ya xodyo nú'u to'o ngu ya 'yeza hingá njuete, nehe nú'ahu hingyá xodyohu y guí njahu ngu ya 'yeza xa njuete, da za da castiga'ihu nehe.

²² Hangue dá zo ri mfenihu nú'a bi 'yøt'e Ajuá, njabu ngu ra hoja'i, njabu ra zute nehe. Bi nhyoja'i con gue'ahu, ha nu'u ya xodyo bi nts'o'yøde, bi 'ueque'u. Hangue nu'a mahyoni guí 'yøthu, sigui guí 'buhu ja rá hñoja'i, ngue'a nu'bu' hina, da 'uec'a'ihu nehe.

²³ Y nehe nuya xodyo nu'bu' hinda sigui yá 'ñajamfri, nu'bu' dra yopa cuete ja ra 'bai gá olivo habu mi tøgue'u, ngue'a Ajuá ja rá ts'edi pa da yopa cuete'u.

²⁴ Ngue'a 'bu nú'ahu hingyá xodyohu ngu gyá 'yezahu de 'nara mbąnga olivo, xa ts'ec'ahu de ri 'baihu, y bi za bri juet'ahu ja ra hoga olivo masque nu'ahu grá mbąnga olivo, ¡ixihma ya xodyo gue go gue'u ya

'yeza yá meti ra hoga 'bai gá olivo, ma'na da za da ncuete ma'na'qui ja rá 'bai!

Rá ngats'i ma da mpòhø ra hnini de Israel

²⁵ Zi cuhù, dí ne gui pàdihù nuna mfadi xqui nt'agui hmàhà. Dí ne gui pàdihù pa hingui beñhù gue hònse'ihù xa huahn'ahù Ajuà. Pàhù gue masque Ajuà xa japi xa megui yá mfeni ndunthi ya me Israel, pe 'ra de gue'u xa me'tsitho ja rá hnini'a. Pe hingue pa nzantho ma da megui yá mfeni, hònse asta hinda zòxa ra da megui yá mfeni, hingyá xodyo nú'u ma da mpòhø.

²⁶ Nepù de gue'a gatho ya me Israel ma da mpòhø. Ma da nja ngu xa t'ofò ja ra Maça T'ofò ne ena:

Nuni Siòn nú'a rá hnini Ajuà ja ma drí 'ñehni ra Ñante
nú'a ma da xècuabi yá ts'ot'òt'e ya me Israel
nú'u yá ja'i ra Cobo.

²⁷ Y nu xcrá xècuabi yá ts'oqui'u,
ya stá cumpli ma cohi nú'a stá cohi con
gue'u.

²⁸ Pa da za da ntunga ra maça hoga t'òde ja ma'ra ya hnini ngu xa beni Ajuà, nu'a xa hyanda ya xodyo ngu yá ncontra'a, pa go da jap'a'ihù nú'ahù hingyá xodyohù. Pe Ajuà máditho ya xodyo po rá ngue yá xita'u nú'u bi huahni'a.

²⁹ Ajuà hingui pata rá mfeni. Nú'a da uni, hinda ma da hñagui, ne hinda ma da hye'pù nú'u to'o xa huahni'a.

³⁰ Nú'ahù hingyá xodyohù hingúí cam-frih'mahù Ajuà, pe nubyá co rá nthecate Ajuà bi jap'a'ihù ngue'a ya xodyo himbi ne bi gamfri ra zi Hmu Jesucristo.

³¹ Nubyá nuya xodyo bi 'ñagamfri, pe bi njabù pa 'mefa, co rá nthecate Ajuà da japi'u ngu bi jap'a'ihù.

³² Njabù Ajuà bi zotho gatho co yá 'ñajamfri, gue dya xodyo gue hindya xodyo, pa 'mefa da huequi'u mahyegui.

³³ Xi ra dangui rá mfadi Ajuà, ngue'a padi gatho nú'a t'òt'e, y padi hanja da 'yòt'e gatho nú'a go da ne! Hinda za to da badi gatho nú'a te beni Ajuà, ne hinda za to da badi hanja òt'e nú'u ya danga 'befi òt'e'a.

³⁴ “¿To'o gue'a patuabi rá mfeni Ajuà? y ¿to'o gue'a xa 'yo'mbabi rá 'ñu'a?”

³⁵ Y ¿to'o 'met'ò xa nja te xa umbabi Ajuà, pa njabù Ajuà da co'tsuabi'a?”

³⁶ Nguetho go gues'e'a bi hoqui gatho nú'a te ja, y gatho o ja rá 'ye'a, y gatho'u pa rá nsunda'a. Y nu'á drá nsunda pa nzantho. Njabù gue'a.

12

Ga umfù Ajuà gatho ma tehù pa ga pephù ngu ne'a

¹ Nubyá, ma zi cu'ihù, xcá hyanthù rá ndangui rá nthecate Ajuà xa 'yòtcahù. Hangué dí bante'ihù gue gui daphù Ajuà

gatho ri tehù. Gue'a 'nara hñagui strá nt'axi ngu nú'a ri ho'a, ngue'a nu'bu gui øthu njabù, gui xòcambeniù Ajuà co ri corasohù.

² Oxqui tenbahù yá 'múi nú'u ya ja'i 'yo ja ra ts'oqui. Nu'a gui 'yòthù, tenda ri 'ra'yo mfenihù pa njabù xi gui 'buhù 'nara 'ra'yo 'múi, y 'bù gui njahubù ma gui patuahù nda'a rá paha Ajuà gui 'yòthù, y nú'a rá paha'a gue'a nú'a gui 'yòthù nú'a xá hño ne nú'a ri ho'a, ne gui 'buhù xá hño ja rá thandi'a.

³ Ajuà xa 'racagui nuna ra nsu dega apostol po rá hñoja'i, hangué ma ga xi'ahù nda'a ri 'ñepi gui 'yòthù. Oxqui ma gui beñhù gue gyá danguihù y masque hina. Beniù xá hño ne hyandaschù hangu rá ndunthi ri jamfrihù nú'a xa 'ra'ahù Ajuà cada 'na de gue'ahù.

⁴ Ngue'a nja ngu ma ndo'yohù dí pe'tshù ndunthi ya xeni pe gatho ya xeni hingue 'nada yá 'befi pefi.

⁵ Njabù nehe masque dí ndunthihù, pe dí 'nada ra ndo'yohù co ra Zidada Jesucristo, y gatho nú'u ngu dyá xeniù de 'nada ra ndo'yo.

⁶ Ne 'rama'na'ño ya mfadi ne ra ts'edi xa 'racaguihù Ajuà po rá hñoja'i'a pa ga pefihù nú'a ra 'befi xa 'racaguihù. 'Bù 'nara cu xa t'umbabi 'nara ts'edi pa da manba rá noya Ajuà, dá mañ'a ngu rá ndunthi ra jamfri pe'tsi'a.

⁷ Nú'a t'ò'o xa t'umba ra ts'edi pa da mfaste, dá mfaste. Ha nu'a t'ò'o xa t'umba ra ts'edi pa da nxahnate, dá nxahnate.

⁸ Nú'a t'ò'o xa t'umba ra mfadi pa da unga ra ts'ofò, dá nzote'a, ha nu'a t'ò'o xa t'umba ra ts'edi pa da unga 'nara mfats'i, dá uni con gatho rá mui. Nu'a t'ò'o xa t'umba ra ts'edi pa da nda, dá nda con gatho rá mfeni, ha nu'a t'ò'o xa t'umba ra ts'edi pa da mats'i nú'u to'o othobi, dá mats'i con gatho rá mui.

Nú'a ri 'ñepi da mefi ra gamfri

⁹ Dá nja ri hmàtehù pa gatho ya ja'i, pe hingue de maxòts'etho. Ètsahù nú'a xá nts'ò, y tènù nú'a xá hño.

¹⁰ Mádihù 'na ngu 'na co ra hmàte nú'a xa 'ra'ahù Ajuà ngue'a gyá cuhù, ne 'fiumbahù ra t'equ'e'i 'na ngu ma'na.

¹¹ 'Yòthù ri 'befihù con gatho ri ts'edihù. Ostí ma da zu'ahù ra ndahñei. Pepabihù ma Zidadahù ra Jesucristo con gatho ri muihù.

¹² Johyahù ngue'a gui t'ò'mhù ma gui 'buhù ja rá nsunda Ajuà. Tsèthù gatho ya ts'othogui, ne ogui tsayahù gui 'yaphù Ajuà.

¹³ Faxhù ya cu nú'u hingui tsapi, ne umfu ntsaya nú'u to'o tsò'n'ahù.

¹⁴ 'Yaphù Ajuà da mats'i nú'u to'o øt'ahù ra nts'o'mui, oxqui tsaihù'u.

¹⁵ Johyahù co nú'u to'o ri johya, ne nzoniù co nú'u to'o zoni.

¹⁶ 'Buhù mahyegui co 'nadra hmàte, oxqui 'ñets'ihù nixi gui 'ueguehù de ya zi hyooya cu.

'Yohu mahyεgui con gue'u. Oxqui beñhu de ri mfenisheñhu gue gyá bamhyahu.

¹⁷ Oxqui ø'tuah ra nts'o'mui nú'a to'o da 'yø't'ahu ra nts'o'mui. Nu'a gui 'yø'thu, gui jamasuhu gui 'yohu xá hño ja yá thandi gatho ya ja'i.

¹⁸ 'Yø'thu 'nara ts'edi asta habu da za pa gui 'buhu 'nara hoga'mui con gatho ya ja'i.

¹⁹ Ma zi hmadi cu'ihu, oxqui co'tsuahu nú'a da 'yø't'ahu ya ts'o'mui, tsocuatohu Ajuá, ngue'a Ajuá ma ja ra Maca T'ofu ne ena: "Nugui hønsegui tsa ga co'tsuabi nú'u to'o ø't'a ra nts'o'mui, nugui go ga unga ra njut'i."

²⁰ Nehe ena njaua: "Nu'bu ri ncontra tsu ra thuhu, umbabi te da zi, ha nu'bu tsu ra nduthe, umba ra dehe da zi. Nu'bu gui 'yø't'e njabu, nu'bu nú'a da nts'o'mi ndunthi."

²¹ Oxqui hoñhu hanja gui 'yø'thu 'nara 'ñu. Gatho nú'a to'o da 'yø't'ahu 'nara 'ñu, co'tsuabi co 'nara hño, y njabu ma gui ntátehu de ra 'ñu.

13

¹ Gatho ya ja'i ri 'ñepi da 'yø'te nú'u to'o ha ra ts'utbi, ngue'a go Ajuá xa hñuxa gatho ya ts'utbi ja ra ximhai. Nehe go gue'a xa hñuts'i nú'u to'o ha ra ts'utbi.

² Hangué nu'u tó'o nø'tua ra ts'utbi, go gue'u nø'tua nú'a xa manda Ajuá nehe. Y nu'u tó'o nø'tua ra ts'utbi, go honse ra castigo.

³ Ya ndá hinxá thuts'i pa da zu nú'u to'o ø't'e xá hño, nu'ú xa thuts'i pa da zu nú'u to'o hingui ø't'e xá hño. Hangué nu'bu hingui nehu te da xi'ahu nú'u to'o ha ra ts'utbi, nu'bu 'yø'thu gatho nú'a xá hño, y njabu nu'ú da ñamañho de gue'ahu.

⁴ Nu'ú go gue'u yá 'bego Ajuá pa ri hñoahu. Pe 'bu gui 'yø'thu nú'a hingui ho, ri 'ñepi gui tsuh'u, ngue'a nu'ú ha ra ts'edi pa da castiga'ihu, ngue'a Ajuá go gue'a xa hñuts'i'u pa da castiga gatho nú'u to'o hingui ø't'e xá hño.

⁵ Hangué mathoni gui 'yø'teh'u, ne hingue hønse pa hinda castiga'ihu, nehe pa gui 'yø'teh'u nú'a xi'ahu ri mfenihu.

⁶ Hangué nehe dí juthu ya njut'i ja ra gobierhnu, ngue'a nu to'o ha ra ts'utbi go yá mēfi Ajuá, ne nu'ú xi ri 'ramanu da mēfi nuna 'befina.

⁷ Ju'tuabihu gatho nú'u to'o gui tuphu. Jut'a ri cotahu, jut'a ri rentahu. Nu'u tó'o ri 'ñepi gui umfu ra t'equ'ei, umfu, ha nu'u tó'o ri 'ñepi gui numansuhu, numansuhu.

⁸ Oto gui tuphu ni 'nara thai, hønse gui beñhu gue ri 'ñepi gui mádihu 'na ngu ma'na, ngue'a nu'a tó'o mađi rá miq'u'eiuu ya bi cumpli ra ley.

⁹ Nu'ahu gui pahu ya hmanda nú'u mangua ra ley ne ena: "Oxqui ntsinga medinthati, oxqui hñote, oxqui mpe, oxqui ju'tsua ya

nc'uamba ri miq'u'eiuu, oxqui hyøcua nú'a pe'tsa ri miq'u'eiuu." Pe nuya ya hmandaya ne nú'u ma'ra ya hmanda, gue'a mahyεgui nú'a ra hmanda ena: "Mađi ri miq'u'eiuu ne su ngu grí nsu sehe."

¹⁰ Ngue'a nu'a tó'o pe'tsa ra hmáte, hingui ø'tua ra nts'o'mui rá miq'u'eiuu, hangué nu'a tó'o pe'tsa ra hmáte go gue'a ri cumpli ra ley.

¹¹ De dí ø'thu gatho nú'a ngu dí xi'ahu, ga beñhu de nuya ya pa dí 'buhu ne ga japhu da nu ma mfenihu, ngue'a ma Zidadahu ya ma'na 'bui guetbu de nú'a ndá camfrihu pa e da ñangaguihu de nuya ts'othogui dí thohua ja ra ximhai.

¹² Ya 'yo rí thogui ra 'bexuui, 'yo rí mōca ra xudi. Hangué mathoni ga tsoguihu ya ts'o'bēfi dega 'betsa ngu nú'u ø't'a ya ja'i dega xuui. Ya ga hñocju pa ga ø'thu ya hoga 'befi dega pa, ngu ri hñoca 'nara soldado pa da ma ja ra tuhni.

¹³ Ga 'yohu ngu ri 'ñehe ngu nú'u 'yo dega pa, hinga maha habu ja ya ngo dega tixfani, nixi ga ntixfanihu. Hinga hñuxhu co nú'u to'o hingue xi ma 'behñahu, nixi ga 'yohu ja ma'ra ya ts'ot'ø't'e. Hinga 'ñø't'atuhnihu, y nixi ga ne ga nshehu.

¹⁴ Nu'a ga ø'thu ha, ma ga honbahu rá mfats'i ra Zidada Jesucristo pa ga 'yohu ngu bi 'ño'a, y hinga hoñhu hanja ga ø'thu yá hne ma ndaxjua 'mūihu.

14

Hinda za to da nōmi yá cu

¹ Umfu nsegui da 'mui ja ri nijahu nú'a to'o otho ndunthi rá jamfri, pe hingue pa gui ntsanoyahu con gue'a de nú'u ya mfeni xa gu.

² Ngue'a 'ra camfri gue tsa da zi gatho nú'a ja te da ts'i; ha nu'u ma'ra tó'o otho ndunthi yá jamfri hingui ne da zi nu'araza, hønse ya zi c'ani.

³ Nu'a tó'o tsi gatho nú'a te ts'i, odi utsa nú'a to'o hingui tsi. Ha nu'a tó'o hingui tsi gatho nú'a te ts'i, odi 'yø de nú'a to'o tsi, ngue'a nu Ajuá bi 'yø't'a rá bađi nu mi camfri'a.

⁴ ¿To'o'ihu pa gui 'yøbihu rá 'bego ma'na ra ja'i? ¿Ha hingui pahu gue nurá hmu nú'a ra 'bego'a go gue'a da ma ua 'yo xá hño ua hina? Y njabutho nehe nuya cu'u, go guesε Ajuá ma da ma ua xá hño o hingui ho nú'a ø't'e'u, hangué nu'ú ma da 'mui xá hño ja rá thandi Ajuá ngue'a go guesε'a ja rá ts'edi pa da mats'i'u.

⁵ 'Ra camfri gue mathoni da thahna 'raya pa pa dra sōcambeni Ajuá, ha nu ma'ra camfri gue gatho ya pa ri 'ñepi da thandi mahyεgui. Cada 'na ri 'ñepi da bađi xá hño de nú'a te beni.

⁶ Nu'u tó'o ri jamasu de ra pa, ø't'e njabu pa da ho ra Zidada, ha nu'u tó'o hini jamasu de

ra pa, nehe øt'e njabu pa da ho ra Zidada. Y nu'u tó'o tsi gatho nú'a te ts'i, nu'ú tsi pa rá nsunda Ajuá, ngue'a ri umba njamádi Ajuá. Ha nu'u hingui tsi gatho nú'a te ts'i, nu'ú øt'e'u pa rá nsunda Ajuá, y umba njamádi Ajuá nehe.

⁷ Ngue'a ni 'na de guecju hindí tehu pa ga øthu nú'a go ga neschu, y nu xcrá tuhu, hingo nú'a ra ora go ga huanschú.

⁸ Ngue'a nu'bu dí tehu dí ohu ja rá 'ye ra Zidada ne dí 'buhu pa rá nsunda'a, y nu'bu ga tuhu guet'atho dí ohu ja rá 'ye ne dí 'buhu pa rá nsunda'a. Hangue nuju, nzantho dí ohu ja rá 'ye gue gra tehu gue hina.

⁹ Ngue'a pa guehna bi du ra Zidada Jesucristo y bi yopa nte pa bi Hmu de nú'u te y de nú'u xa du.

¹⁰ Hangue nu'ahu çpa te guí 'yø ri cuhu? O çpa te guí utsahu ri cuhu? Ngue'a nu xcrá tuhu gathoguihu ma ga 'bahu ja rá thandi ra Zidada pa go da hñabgahu nguenda'a.

¹¹ Ngue'a ma da njabu ngu xa t'ofu ja ra Maça T'ofu ne ena:

Nugui drá Ajuá dí te, hangue ma da njabu nú'a ma ga ma nubya, gue gatho ya ja'i ma da ndandiñahmu ja ma thandi,

ne da xocambenigui.

¹² Hangue cada 'na de guecschu ma ga daphu nguenda Ajuá.

Ga nsuschu pa hinga japhu ma cuhu da 'yøt'a 'nara ts'oqui

¹³ Hangue hinga 'ñøhu 'na ngu ma'na. Nu'a ga øthu ha, ma ga nsuschu pa hinga japhu ma cuhu da 'yøt'a 'nara ts'oqui.

¹⁴ Nugui dí padi xá hño gue gatho nú'a ja da ts'i hinxá nts'o, ngue'a njabu xa 'ñutcagui ra Zidada Jesucristo. Pe nu'a tó'o beni gue xá nts'o 'nara t'øt'e nú'a ts'i, pa nú'a to'o beni njabu ha, xá nts'o.

¹⁵ Hangue nu'bu guí tsi 'nara t'øt'e nú'a beni'a ri cu gue hingui ho da ts'i, y njabu da du rá mui, nu'bu nu'i ya hingui 'yo co ra hmáte. Oxqui tsi 'nara t'øt'e nú'a da japi da 'medi ma'na, ngue'a nehe po rá ngue'a bi du ra Zidada Jesucristo.

¹⁶ Hangue oguí honi pa hanja da hñama'ñu'i, masque nu'i guí beni gue xá hño nú'a guí øt'e.

¹⁷ Núju dí 'buhu ja rá hmanda Ajuá, hingui oda ma mfenihu ya hñuni nixi ya ts'ithe. Nu'a oda ma mfenihu, nú'a ga 'yohu xá hño, ne ga 'buhu te rá entho, ne ga johyahu co nú'a ra johya ri 'racaguihu ra Maça Ndahi.

¹⁸ Y nu'a tó'o pepa ra Zidada Jesucristo co nuya hoga 'bçfiya, Ajuá ri ho'a. Nehe ya ja'i ma da hyandi gue 'yo xá hño'a.

¹⁹ Hangue ga øthu nú'a faxcaguihu pa ga 'buhu 'nara hoga'mui 'na ngu ma'na, ne pa ga ntetua jamfrihu 'na ngu ma'na.

²⁰ Oxqui ts'ocua rá 'befi Ajuá por nú'a te guí tsi. Xi majuaní gatho nú'a te ts'i xá nt'axi, pe hingui ho guí tsi nú'a guí japi da nts'oca ri cu.

²¹ Xá hño hingui tsi ra ngø, nixi guí tsi ra vinu, nixi guí 'yøt'a ni 'nara t'øt'e nú'a guí japi da ts'ocua rá mfeni ri cu pa da zo ja ra ts'oqui o pa da ts'ocua rá jamfri.

²² Nu'bu guí camfri da za guí tsi gatho nú'a te ts'i, nu'bu ze ri jamfri guí pç'tsi ne pasçui Ajuá. Nu'a tó'o beni gue xá hño nú'a øt'e, ne 'mefa hinda ma da duhu de nú'a xa 'yøt'e, go gue'a njapi ngue'a padi gue xa 'yøt'e xá hño.

²³ Pe nu'a tó'o ri dahu de nú'a te tsi, nú'a tu ra thai, ngue'a hingui tsi co rá jamfri, y gatho nú'a dí øthu ne 'bu dí camfrihu gue hinxá hño, gue'a 'nara ts'oqui.

15

'Yøthu nú'a da ho ri miq'u'eihu

¹ Núju dí zedihu ja ma jamfrihu, rí 'ñepi ga pahu hanja ga tsçtuahu ya mfeni xa gu nú'u ts'atho yá jamfri, y hinga øthu nú'a go dí neschu.

² Cada 'na de guecju ga øthu nú'a da ho ma miq'u'eihu pa yá hñu ne pa da te yá jamfri.

³ Ngue'a nehe seche ra Zidada Jesucristo himbi 'yøt'e nú'a go rá paha seche. Nu'a bi zetuatho yá 'mui nú'u to'o mi utsa'a, ngu enga ja ra Maça T'ofu habu bi sipa Ajuá ne ena: "Stá tsçtuatho yá nt'atsate nú'u to'o ri utsa'i."

⁴ Ngue'a gatho nú'a bi t'ofu maya'bu ja ra Maça T'ofu, bi t'ofu pa ma nt'utuathu, pa njabu ngu nú'u bi zeta maya'bu y ngu bi thu'mba yá mui'u, njabu ma da thubga ma muihu nehe pa ma'na da ndangui ma nthø'matehu.

⁵ Nubú nu Ajuá to'o faxcahu pa ga ntçtuahu ne 'racju ra humai, dá 'yøt'e pa guí 'buhu co 'nada ra mfeni ngu bi 'ñutcahu ma zi Hmuhu ra Jesucristo,

⁶ pa njabu co 'nadra mfeni ne 'nadra jahñá guí nsundahu Ajuá ra Dada nurá Dada ma Zi Hmuhu ra Jesucristo.

Bi sipabi ra maça hoga t'øde nú'u hingyá xodyo

⁷ Hangue numahñohu 'na ngu ma'na, ngu bi nógaguihu ra Zidada Jesucristo pa rá nsunda Ajuá.

⁸ Dí ma gue ra Zidada Jesucristo bi 'ñe bi mepabi ya xodyo pa bi cumpli yá hña'ti Ajuá nú'u xqui ña'tuabi ndu yá xita'u, y njabu ra Zidada Jesu bi 'ñudi gue Ajuá øt'a gatho ngu nú'a ma.

⁹ Nehe bi 'ñehe pa ya ja'i hingyá xodyo da nsunda Ajuá po rá nthecate, ngu xa t'ofu ja ra Maça T'ofu ne ena:

Ja ya ja'i hingyá xodyo nugui ma ga mąga tengu rá ndangui ri thuhu, y ja ga tu't'a'ini ya jahñá.

¹⁰ Nehe enga ja ra Maça T'ofu:

Nú'ahú hingyá xodyohú, johyahú mahyεgui
co rá hnini Ajuá.

¹¹ Nehe ena:

Nsundahú Ajuá gatho nú'ahú hingyá
xodyohú guí 'buhú ja gatho rá ngani
ra ximhai.

ne xocambenihú'a po yá danga t'øt'e.

¹² Nehe ra baði Isaiá bi 'yofu ja ra Maça T'ofu
ne ena njaua:

Ma da 'mú 'nara t'ú de yá ja'í ra Isaiá rá dada
ra Davi,

y nura t'ú'a ma da ndá ja ya ja'í nú'ú hingyá
xodyo,

y nú'ú ma da gamfri'a.

¹³ Ajuá nú'á to'lo 'racjú ra hoga nthø'mate,
dá 'ra'ahú ndunthi ra johya ne ra hmetho ja
ri corasohú po ri jamfrihú, pa njabú ma'na
da ndangui ri nthø'matehú po rá ts'edi ra
Maça Ndáhi.

¹⁴ Ma zi cu'ihú, dí camfri gue xi ja ndunthi
ri hñoja'ihú ne ja ndunthi ri mfáðihú y tsa
gui nzofohú 'na ngu ma'na.

¹⁵ Masque njabú, pe nugui dí resga dí
op'a'ihú pa ga yopa ben'ahú 'raya t'øt'e ngu
nú'á ya xcá paðihú. Dí øt'a njabú pa ga
cumpli nú'á ra 'befi xa 'racagui Ajuá po rá
hmate'a.

¹⁶ Ngue'a nu'á bi hñuxcagui pa ga pepabi
ra Zidada Jesucristo pa ga zo ya ja'í hingyá
xodyo, pa ga xipabi'ú rá hoga noya Ajuá, pa
njabú nugui da za ga udi'ú ja rá thandi Ajuá
ngu 'nara hña'ti xá nt'axi ngu ri ho'á nú'á xa
xúca ra Maça Ndáhi.

¹⁷ Hangue po ra Zidada Jesucristo da za ga
'ñets'i de nú'á ra 'befi xa 'racagui Ajuá.

¹⁸ Hini 'ñepcagui ga 'ñets'i de nú'á xa 'yøt'a
ma'ra pa bi gamfri ya ja'í hingyá xodyo. Pe
dí paði gue ra Zidada Jesucristo xa mpefi ja
ma noya ne ja ma 'befi pa bi gamfri ndunthi
de gue'ú.

¹⁹ Ra Zidada Jesucristo xa 'raca ra ts'edi
pa stá øt'a ndunthi ya milagro, ne stá hanpa
rá ts'edi ra Maça Ndáhi, hangue xa za stá
manga ra maça hoga t'ode de ra Zidada
Jesucristo maxøgue ja gatho ya hai desde
Jerusale asta ra hai Ilirico.

²⁰ Hangue njabú nugui stá øt'a ra ts'edi pa
ga ma ga manga ra maça hoga t'ode habú
hinxa t'ødetho de ra Zidada Jesucristo pa
hinga mpefi habú ya xa mpe ma'ra.

²¹ Guet'a nehe manga ra Maça T'ofu ne
ena:

Nú'ú hinxqui siptho de Ajuá,

y nú'ú hinhya'mú xqui 'yøde, go gue'ú ma da
'yøde ne da baði.

Ra apostol Pablo beni da ma Nroma

²² Hangue njabú astabya hinxa za stá
mabu.

²³ Pe núbya nguetho ya dá juadi ma 'befi
ja nuya hnini de guecua, y ngue'a pe'tsa
ndunthi ya jeya stá ne ga mabú ga tsøñ'ahú,

²⁴ hangue dí tø'mi gue 'nitho ga thogui ga
tsøñ'ahubú má 'ñu nu grá ma Spaña, y ga
johya ndunthi ga 'bui con gue'ahú. Nepu de
gue'a dí tø'mi gue gui nexcaguihú de gueru
pa ga thogui grá ma Spaña.

²⁵ Pe nubyá ma ga ma pa Jerusale pa ga
há'tsuabi 'nara mfats'i nuya zi cu de guehni.

²⁶ Ngue'a nuya zi cu de guehni Macedonia
ne de guecua Acaya co 'nara paha bi unga
'nará mfats'i'ú pa ga há'tsuabi nuya zi hyoya
cu bí 'buhni Jerusale.

²⁷ Nuya cu me Macedonia ne ya cu me
Acaya bi beni gue mri 'ñepi'ú da 'yø'tuabi
njabú'ú, ngue'a nu'ú hingyá xodyo ne xqui
hñani ra mpøhø po yá noya ya xodyo,
hangue rí 'ñepi'ú da maxa ya xodyo nehe co
ya hño de ra ximhai.

²⁸ Hangue nu xcrá juadi ga pe nuna
'befina pa ga tsocuabi nuna mfats'i ya cu me
Jerusale, ja grá thopú ga tsøñ'ahú má 'ñu nu
xcrá ma Spaña.

²⁹ Y dí paði gue nú'ú xcrá tsøñ'a'ihubú, ra
Zidada Jesucristo ma da jap'a'ihú ndunthi
ngue'a ma ga zo'ahú de rá noya'a.

³⁰ Nubyá, zi cuhú, dí bante'ihú de rá thuhu
ma Zidadahú ra Jesucristo y po rá hmate
ra Maça Ndáhi ri 'racjú 'na ngu ma'na, gue
gatho'ihú gui faxcaguihú gui 'yaphú Ajuá
por guequi.

³¹ 'Yaphú Ajuá pa nu'á da ñangagui de ya
me Judea nú'ú hingyá gamfri, gue ya zi cu
nuni Jerusale da hñani co 'nara johya nura
mfats'i ma ga tsocuabi,

³² pa njabú 'bu gue'a rá paha Ajuá ga
tsøñ'a'ihú co 'nara johya, ne ga tsaya ts'ú con
gue'ahú.

³³ Ajuá nú'á faxcahú pa ga 'buhú te rá
entho, dá 'múi con gatho'ihú. Njabú gue'a.

16

Ya nzenjua

¹ Ra Febe go gue'a 'nara hoga nju, ne ja rá
nsu, ngue'a gue'a 'nara maste de ya gamfri
me Cencrea.

² Hangue umfu ntsaya co ra t'equ'eí ja
ri hmunts'ihú, ngu rí 'ñep'a'ihú nú'ahú gyá
gamfrihú, y faxhú'a de nú'á te da 'yøt'ua ra
'bedi, ngue'a nu'á xa maxa ndunthi ya ja'í y
necagui xa maxcagui nehe.

³ Fat'ajuahubú ra zi nju Prisila ne ra zi cu
Aquila. Nu'ú xi bi maxcagui ndunthi ja rá
'befi ra Zidada Jesucristo.

⁴ Nu'ú mi resga da unga yá te por gue-
qui, hangue hingo sehgui dí jamadibi'ú, ne
gatho nú'ú ya cu hingyá xodyo nehe'ú ri
jamadibi'ú.

⁵ Fat'ajuahubú nehe nuya zi cu ri munts'a
ja rá ngu nú'á ra nju Prisila y ra cu

Aquila. Fat'ajuahubu nehe ma hmaca cuhu ra Epeneto, nú'á go gue'a ra mudi bi gamfri ra Zidada Jesucristo nuua Acaya.

⁶ Fat'ajuahubu ra nju Mala, nú'á xi xa max'a'ihu ndunthi.

⁷ Fat'ajuahubu ra cu Andronico y ra cu Junio, nú'á go gue'u mengu ma hai, nehe go gue'u ndi o'be fadi mahyegui'u. Nu'ú ja yá nsu ja ya apostol, nehe gue'u 'met'o bi gamfri ra Zidada Jesucristo que guequi.

⁸ Nehe fat'ajuahubu ra Amplia numa hmaca cu ja ra jamfri.

⁹ Nehe fat'ajuahubu ra cu Banu nú'a ma mfats'i ja rá 'befi ra Zidada Jesucristo, nehe ma hmaca cu ra Estaqui.

¹⁰ Fat'ajuahubu ra cu Apele, nú'á xa bōni 'nara hoga gamfri de ra Zidada Jesucristo. Ne fat'ajuahubu nú'u ya cu ya mengu rá ngu ra cu Aristobulo.

¹¹ Fat'ajuahubu nehe ra cu Erodio, nú'a mengu ma hai. Nehe fat'ajuahubu nú'u 'bu ja rá ngu ra cu Ciso nú'u xa gamfri ra Zidada.

¹² Nehe fat'ajuahubu ma zi njuhu ra Trifena y ra Trifosa, nú'ú ri mpefi ja rá 'befi ra Zidada, nehe ma zi njuhu ra Persida, nú'á xa mpefi ndunthi ja rá 'befi ra Zidada.

¹³ Nehe fat'ajuahubu ra Rufo nú'a xi ra hoga cu ja ra jamfri; nehe fat'ajuahubu rá nana'a, nú'á dí øt'a ra uenda gue ma nana nehe.

¹⁴ Nehe fat'ajuahubu ra cu Asíncrito y ra cu Flegonte, y ra cu Erma, y ra cu Patroba, y ra cu Erme, y nehe nuya zi cu 'bui con gue'u.

¹⁵ Nehe fat'ajuahubu ra cu Filologo y ra nju Julia, y ra cu Nereo ne rá nju'a, y ra cu Olimpa, y nehe gatho ya zi cu nú'u 'bui con gue'u.

¹⁶ Nehe fat'ajuahubu gatho nú'u ma'ra ya cu co 'nara nthufi dega hmate. Ri fat'ajuahubu gatho yá nija ra Zidada Jesucristo.

¹⁷ Nehe dí bante'ihu zi cuhu, gue gui tham-frihu ndunthi de nú'u ne da heca ya cu y japi'u da 'yøt'a ya ts'oqui. Nu'ú hingui udi ngu nú'a ya xa t'u't'ahu, hangue 'ueguehu de gue'u.

¹⁸ Nuya ja'i'u ri mpefi hønse pa yá hñose'u; hingue pepabi ma zi Hmuhu ra Jesucristo. Nu'ú manga 'raya noya xi ri nt'øde gue xi xá hño, pe hina, hingo gue'a majuañi. Nu'á hat'a nuya zi ja'i hinte yá fadi.

¹⁹ Gatho ya ja'i pañi gue xi gyá hoga 'yødehu, hangue njabu nugu xi dri johya de gue'ahu. Pe nehe, nu'a dí ne, dí ne gue da nja ri mfañihu pa gui 'yøthu ra hño, hingue pa gui 'yøthu ra 'ñu.

²⁰ Y Ajuá nú'a to'o faxcahu pa ga 'buhu te rá entho, go gue'a da 'yøt'e 'bestho pa gui ntátehu de ra ts'ondahi. Ma Zidadahu ra Jesucristo da max'a'ihu co rá hmate'a.

²¹ Nehe fat'ajuahubu ma mfats'i ra cu Timu, nehe fat'ajuahubu ra cu Lucio, ra cu Jaso y ra cu Sosipate nú'u ya mengu ma hai.

²² Nugui drá Tercio, dí ofo nuna cartana, dí fat'ajuahubu de rá thuhu ra Zidada Jesucristo.

²³ Nehe ra cu Gayo pēhna'ihu ra nzenjua, nú'a to'o xa 'raca nsequi ja rá ngu. Nehe xa umba nsequi gatho ya cu pa ja ri munts'iu. Nehe fat'ajuahubu ra cu Erasto, nú'á go gue'a ra me'tsboja de ra hnini. Nehe fat'ajuahubu ra cu Cuarto.

²⁴ Ma Zidadahu ra Jesucristo da max'a'ihu gatho'ihu co rá hmate'a. Njabu gue'a.

'Nara søcambeni bi 'yøt'a ra apostol Pablo nu mi uadi rá carta

²⁵ Drá nsunda Ajuá nú'a ja rá ts'edi pa da ja'ahu gui ze ri jamfrihu ngu nú'a ri udi ra maça hoga noya dí ma. Y nuna ra maça hoga noyana go gue'a ra maça noya nú'a hmambya de ra Zidada Jesucristo. Y por nuna noyana Ajuá bi 'ñutcahu nú'a xqui beni'a desde rá mudi ne xqui me'tsa nt'agui, gue da unga ra mpøhø pa ya ja'i ja gatho ya hai.

²⁶ Y nubyá po ra maça hoga noya dí ma, ya xa 'ñutcahu Ajuá nú'a xqui beni. Nehe njabu bi 'yofo maya'bu ja yá t'ofø yá 'mehni Ajuá nú'u bi 'yofo gue da mpøhø ya ja'i hingyá xodyo. Ngue'a Ajuá nú'a 'bui pa nzantho xa manda da ts'ofø ya ja'i ja gatho ya hai pa da gamfri'u ne da 'yøt'e'a.

²⁷ ¡Ajuá go gues'e'a ja rá mfadi, ga nsundahu pa nzantho po ra Zidada Jesucristo! Njabu gue'a.

RÁ MŪDI RA CORINTIO RÁ MŪDI CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO BI 'YOPABI YA GAMFRI ME CORINTO

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Corinto

¹ Nugui drá Pablo, Ajuá go rá paha'a pa bi zoncagui pa drá apostolgui ma zi Hmuhá ra Jesucristo. Nugui ne ra cu Soste dí op'a'íhe nuna ra carta,

² nú'ahú gyá gamfrihú guí 'buháhu Corinto. Nu'ahú bi zohn'ahú Ajuá pa gá camfrihú ma zi Hmuhá ra Jesucristo, ne bi 'uec'ahú de ja ya ts'oqui pa go gui pëpabihú'a, ne bi t'axca ri mfenihú mahyëgui con gatho nú'ú 'bú haburaza ri xócambeni'á. Nú'a ma zi Hmuhá drí xócambeni'ú go guet'a'á ri xócambeni nehe'ú.

³ Ajuá ma Dadahú ne ma zi Hmuhá ra Jesucristo dá jap'a'íhú ne da max'ahú pa gui 'buhá te rá 'ñen'ho.

Ya japi xa tháni po ra Zidada Jesucristo

⁴ Nzántho dí umba njamádi Ajuá por gue'ahú, ngue'a nú'á co rá hñoja'í xa pòhò'íhú po ra Zidada Jesucristo.

⁵ Ajuá xa jap'a'íhú ndunthi ngue'a xcá camfrihú ra Zidada Jesucristo, hangue xa 'ra'ahú ra ts'edi pa guí ñáhu de rá noya'a, ne xa 'ra'ahú ndunthi rá hoga mfádi'á nehe.

⁶ Nubya ri hnequi gue xcá camfrihú xá hño gatho nú'á dá xi'áhe de ra Zidada Jesucristo.

⁷ Hangue nubya' hinte grí 'behú de gatho ya hoga japi nú'ú ri 'racjé Ajuá, ne guí tòm'hú nú'á ra pa stua yopa pengui ma Zidadahú ra Jesucristo.

⁸ Nú'á go gue'a ma da su'a'íhú asta ra pa'á rá gats'í ri tehú de guecua ja ra ximhai, pa hinda za to da má gue nu'ahú guí tuhú ra ts'oqui nu stua yopa penga ma Zidadahú ra Jesucristo.

⁹ Ajuá nzántho øt'a gatho nú'a xa má, y nú'á go gue'a xa huahn'ahú pa gui 'buhú co ma zi Hmuhá ra Jesucristo rá T'ú'a.

Ya gamfri 'rama'na'ño beni

¹⁰ Zi cuhú dí bante'íhú de rá thuhu ma Zidadahú ra Jesucristo gue da 'nat'a guí mañhú, pa da 'ño'ho ya hegue de gue'ahú. Nu'á guí 'yøthú, 'buhú mahyëgui co 'nada ra mfeni ne 'nada ra jamfri.

¹¹ Dí xi'ahú njabú ma zi cu'íhú ngue'a xa xicagui nú'ú ja te yá njauí ra nju Cloé gue ja ra ora grí ntunshú.

¹² Dí xi'ahú njabú ngue'a 'ra de gue'ahú guí mañhú njaua: "Nugui drí dena ra cu Pablo", ha nu ma'ra guí eñhú: "Nugui drí dena ra cu Polo", y nu ma'ra guí eñhú: "Nugui drí dena

ra cu Pedro", ha nu ma'ra guí eñhú: "Nugui drí dena ra Zidada Jesucristo."

¹³ ¿Ha gue hingue gatho'íhú guí denhú ra Zidada Jesucristo? ¿Ha gue bi du ja ra pont'í ra Pablo po rá ngue'a'íhú? ¿Ha gue xcá nxistehehú de ja rá thuhu ra Pablo? Hina.

¹⁴ Dí umba njamádi Ajuá gue nugui hønse ra cu Crispo ne ra cu Gayo stá xi'tsi de gue'ahú, y hinto ma'na stá xi'tsi.

¹⁵ Hangue hinda za gui mañhú gue xcá nxistehehú de ma thuhuga.

¹⁶ Nehe dá xi'tsa nú'ú ya mengu de ja rá ngu ra cu Teba. Pe de guehni hinstá xi'tsa ma'ra.

¹⁷ Ra Zidada Jesucristo himbá pëncagui pa ga øt'a ra sistehe, nu'á bá pëncagui pa ga mąnga ra mąca noya. Pe hindí má co 'raya noya xi mahotho nú'ú de ma mfadise, pa hinda t'ena gue xi ja ma mfádi ne da gamfri ya ja'í hønse co ma hoga noya. Nugui dí ne da gamfri'ú hønse po nú'á ra du bi thogui ra Zidada Jesucristo ja ra pont'í.

Ra ts'edi ne ra mfádi de Ajuá go ma zi Hmuhá ra Jesucristo bi 'ñutcahú

¹⁸ Nujú dí mañhú gue bi du ra Zidada Jesu ja ra pont'í pa ga mpòhòhú, ha nu'ú tó'o hingui camfri'á ma da 'mëdi'ú ngue'a mañ'ú gue hinte ri muui nú'á dí mañhú de rá du ra Zidada Jesucristo. Pe pa núju stá mpòhòhú ri muui, ngue'a go gue'a hanpa rá ts'edi Ajuá.

¹⁹ Mąnga njaua ja ra Mąca T'ofo:

Ma ga huatuabi yá mfádi ya bamhya, ne ga hącuabi yá mfeni ya nimfeni.

²⁰ ¿To'o nú'á ra bahmyabya? O ¿to'o nú'á xi ja rá mfádi? Ne ¿to'o nú'á pađi gatho te ja mapaya? Jo'o, ngue'a ja rá thandi Ajuá hinte ri muui yá mfádi ya ja'í.

²¹ Ngue'a ya ja'í masque xi ja yá mfádi, hinxa za hanja da bađi'ú Ajuá. Pe Ajuá rá paha'a da pòhò nú'ú to'o da gamfri nú'á ra noya dí mañhú, masque nú'ú ya bamhya ena gue hinte ri muui nú'á dí mañhú. Pe Ajuá xi ja rá mfádi hangue bi 'yøt'a njabu.

²² Ya xodyo nzántho adi da t'utua 'nara nt'udi, y nuya griego hønse ra mfádi honi,

²³ pe nuju dí mañhú de ra Zidada Jesucristo nú'á bi tho ja ra pont'í. Y guehna 'nara mfe'tse pa ya xodyo, ne nú'ú hingyá xodyo ena gue hinte ri muui nú'á dí mañhú de rá du ra Zidada Jesucristo.

²⁴ Pe núju xa huancahú Ajuá, gue dyá xodyohú gue hindyá xodyohú, gathoguihú dí pahú gue ma zi Hmuhá ra Jesucristo bi hñanpa rá ts'edi ne rá mfádi Ajuá pa bi pòhòguihú.

²⁵ Ajuá ma'na ja rá mfádi ne ma'na ja rá ts'edi de gatho ya ja'í, masque eñ'ú gue hinte ri muui nú'á ra du bi thogui ra Zidada Jesucristo ja ra pont'í.

²⁶ Zi cuhú, pahú gue nu'ahú xa huahn'ahú Ajuá, masque hinga ndunthi de gue'ahú guí

pe'tshu ra mƣadi de ra ximhai, ne hinga ndunthi de gue'ahu guí hahu ra ts'utbi, y ne hinga ndunthi de gue'ahu guí pe'tshu 'nara danga nsu.

²⁷ Ajuá bi huahna nú'u hinte yá fadi de guecua ja ra ximhai pa da 'betuabi yá tsa ya bamhya. Ajuá bi huahna nú'u hingui há ra ts'ediua ja ra ximhai pa da 'betuabi yá tsa nú'u há ra ts'edibya.

²⁸ Ajuá bi huahna nú'u hinte ri muui ja ra ximhai ne nú'u xi ya t'utsa, ne nú'u to'o ni ts'u yá nsu otho, pa da 'betua yá tsa nú'u to'o pe'tsa yá nsu,

²⁹ pa njabu hinto da 'ñets'i ja rá thandi Ajuá.

³⁰ Ajuá go gue'a bi 'yot'e pa dá 'nathohu co ra Zidada Jesucristo, ngue'a nuse Ajuá go gue'a bá pehni'a pa bi 'ñutcahu rá mfadi Ajuá, ne bi hñasca ma ts'oquihu, ne bi t'axca ma mfenihu pa bi za dá 'buhu xá hño ja rá thandi Ajuá.

³¹ Ajuá bi 'yot'e njabu pa da nja ngu nú'a xa nt'ofu ja ra Maça T'ofu habu ena: "Nu'a tó'o ne da 'ñets'i, dá 'ñets'i, pe de nú'a xa 'yot'a Ajuá, hingue de nú'a xa 'yot'ase."

2

Ra apostol Pablo bi mƣ de ra Zidada Jesucristo ne de rá du

¹ Zi cuhu, nugui nu ndá mabu pa dá zo'ahu de rá noya Ajuá, hindá zo'ahu co 'raya danga noya xá hñei, nixi co ndunthi ra mfadi de guecsehe.

² Pe nu de nduá 'bupu, dá ja dá zo'ahu hõnse de ma Zidadahu ra Jesucristo nú'a bri pont'a ja ra pont'i ne bi tho, ne hindá zo'ahu de ma'na ra noya.

³ Nu ndá zo'ahu mi otho ma ts'edisē, ne mi 'racagui ndunthi ra ntsu pa ga ña, asta ndrí huat'i.

⁴ Hindá ne dá zo'ahu co ra mfadi de ra ximhai pa gá camfrihu, nugui dá zo'ahu co rá ts'edi ra Maça Ndahi.

⁵ Dá zo'ahu njabu pa bi za gá camfrihu co rá ts'edi ra Maça Ndahi, hingue ngue'a gá 'yõdehu yá mfadi ya ja'i.

Ajuá utcaguihu tengurá 'múi'a corá ts'edi ra Maça Ndahi

⁶ Nú'u to'o xa ze yá jamfri dí zofu co ra mfadi pe nura mfadi'a go bra 'ñehe de Ajuá, hingue de ra ximhai, nixi de yá mfadi ya ndá nú'u ma da uadi da thogui.

⁷ Dí mañhe de nú'a bi 'yot'a Ajuá pa bi za dá mpõhõhu ne ga tsõñhu ja rá nsunda'a. Y nú'a dí mañhe go gue'a ra hoga mfadi xqui beni Ajuá desde ante da nja ra ximhai, ne himi fadihma, pe nubyá ya xa 'ñutcahu.

⁸ Ni 'na de nuya ndá de ja ra ximhai himbi badi nuna ra mfadi xa 'racju Ajuá, ngue'a nu'bu xa badi'u, hinxá hyohma ja ra pont'i numa Zidadahu xá nsunda.

⁹ Bi nja ngu nú'a xqui t'ofu ja ra Maça T'ofu habu ena:

Ni 'nara ja'i himbi za bi hyandi, nixi bi 'yõde, nixi bi zo rá mfeni tengurá 'múi de ja rá ñani Ajuá,

ne hinto xa badi gathu nú'u ya japi xa beni da umbabi nú'u to'o ri madi'a.

¹⁰ Y nujú, Ajuá bi 'ñutcaguihu gathu nuya t'õt'eya po rá ts'edi ra Maça Ndahi, ngue'a nura Maça Ndahi go gue'a padi xá hño gathu, ne asta padi gathu nú'a te bengá Ajuá.

¹¹ Ni 'nara ja'i hingui tsa da batua rá mfeni ma'na rá miq'u'eui, ngue'a cada 'na go padise tengurá mfeni. Njabuho nehe ni 'na hinto patua rá mfeni Ajuá. Nura Maça Ndahi há, go gue'a patuabi rá mfeni Ajuá.

¹² Y nura Maça Ndahi'a xuá mancahu pa da 'ñutcahu gathu nuya hño ri 'racju'a, y hingo dí hamfu rá mfadi ra ximhai pa ga pahu nuya hño'u.

¹³ Nuje dí udihe ngu nú'a utcahe ra Maça Ndahi, hindí udihe co ma mfadisehe. Nú'u to'o pe'tsa ra Maça Ndahi ja yá coraso, dí utuabihe co ya noya nú'u 'racaguihe ra Maça Ndahi.

¹⁴ Pe nú'a ra ja'i hinxá gamfri Ajuá hingui hani nú'a udi rá Maça Ndahi Ajuá, ngue'a beni'a gue hinte ri muui. Ne hingui tsa da badise'a, ngue'a mahyoni go da 'ñutuabi ra Maça Ndahi pa da za da badi'a.

¹⁵ Pe nu'a tó'o xa gamfri Ajuá ne pe'tsa ra Maça Ndahi ja rá coraso, nú'a há, padi xá hño gathu nú'u ya nt'udi'u, ne padi nda'a ra hño y nda'a ra 'ñu. Pe nu'a tó'o hingui pe'tsa ra Maça Ndahi, hingui tsa da xipabi te gra 'múi'a.

¹⁶ Enga ja ra Maça T'ofu: ¿To ja gue'a xa batuabi rá mfeni ra Zidada? O ¿to ja gue'a xa za xa 'ñutuabi te da 'yot'e'a? Jo'o. Pe nujuabya há, dí patuahá rá mfeni ma Zidadahu ra Jesucristo.

3

Ra apostol Pablo ne ra Apolo mahyēgui yá mfi Ajuá

¹ Zi cuhu, dá zo'ahu ngu ts'ofu nú'u hints'u xa ze yá jamfri, ngu ya t'ubatsi hinte yá faditho, ngue'a himbi za dá zo'ahu ngu 'raya cu nú'u padi xá hño nú'u ya nt'udi udi ra Maça Ndahi.

² Dá zo'ahu 'ramats'u ngu 'raya zi batsi nú'u tsuho, ngue'a himbi za dá xi'ahu ya noya xá hñei, ngue'a mi otho ndunthi ri mfadihu, y asta nubyá hinxá za stá xi'ahu gathu.

³ Ngue'a nu'ahu guí øt'athohu ngu nú'a øt'a nú'u hingyá gamfri, ngue'a gyá ndustehu, ne gyá necatsuihu, ne gyá necatuhnihu. Hangue por gue'a hinxá 'ueguethohu de ja ya ts'oqui, ngue'a guí 'yohu ngu nú'u hinxá gamfri Ajuá.

⁴ 'Ra de gue'ahū guí eñhū: "Nugui drí dena ra cu Pablo", ha nu ma'ra guí eñhū: "Nugui drí dena ra cu Polo". Xi de guí mañhū njabū, ḡha gue hingui othū ngu nú'a ya ja'i hingyá gamfri?

⁵ Xi ḡte ma 'befi dí pefi? Y ḡte ma 'befi pefi ra cu Polo? Nugui ne ra cu Polo dyá 'bēgothohe de Ajuá, ne go guecaguihe dá zo'ahē pa gá camfrihū'a. Nugui ne ra cu Polo, cada 'na de guecje dí pefihe ra 'befi xa 'racaguihe Ajuá.

⁶ Nugui go rá mudi dá zo'ahū de rá noya Ajuá, ha nura cu Polo go xa su'a'ihū asta nubya, pe nu'a tó'o xa 'ra'ahū ra jamfri, go gueshe Ajuá.

⁷ Hangue ni guequi ni ra cu Polo hinda za te ga pehe de guecshe. Nu Ajuá go gue'a ja rá ts'edi pa xa japi xa te ri jamfrihū.

⁸ Hangue guí njahū ngu 'nara huahi habū stá mpehe, nugui go stá pot'i, ra cu Polo go xa 'ñunthe. Hangue ngu ra mot'i ne ra 'ñunthe, Ajuá ma da gutcahe ngu nú'a stá pefihe.

⁹ Nuje dyá mefihe de Ajuá, ha nu'ahū guí njahū ngu 'nara huahi habū ri mpefi'a.

Ne guí njahū ngu 'nará hoga ngu Ajuá ri ju'tsuabi.

¹⁰ Nugui go dí nja ngu 'nara hoga hyocangu dá ju'tsua rá ua ra ngu, gue'a ra 'befi bi 'racagui Ajuá, ha nu ma'na go jaxa ra jado. Pe cada 'na mahyoni da jamasu nú'a pefi.

¹¹ Ngue'a otho ma'na ra cimienta da za dra juts'i, hōnse nú'a ya ja, y nura cimienta'o go guesē ma zi Hmuhū ra Jesucristo.

¹² 'Bū to'o da gats'i de mañā nú'a ra cimienta ya ja, pe'tsi da beni xá hño ua da gats'i dega oro o dega t'axi o dega hoga do, o ua da gats'i dega za o dega xot'o o dega xithi.

¹³ Cada 'na de ya gamfri ma da hnequi rá 'befi'a, ngue'a nú'a ra pa de ra nsuca uenda gue'bū ma da fadi tengu rá 'befi cada 'na. Nú'a ra pa'a ma da nzø ra tsibi, y nuni ja ra tsibi ja ma dra tsapabini rá 'befi cada 'na nú'a xa mefi.

¹⁴ 'Bū 'na to'o bi hoca rá 'befi mañā de ra cimienta ne hinda zat'a nurá 'befi'a, nu'bú nú'a to'o bi hoca nura 'befi'a ma da hñānga rá thaha.

¹⁵ Pe nu'bū 'na xa mpefi ne nurá 'befi'a ma da zat'i, nu'bú hinda ma da t'umbabi rá thaha. Hinte ma da hñani, ngue'a bi zat'a nú'a xqui mefi, pe nu'á ma da mpøhø, nja ngu nú'a to'o bi tho ra nzat'i ne bi 'bedi gatho nú'a xqui mefi.

¹⁶ ḡha gue hingui pahū gue nu'ahū go gue'ahū rá nija'ihū Ajuá, y nurá Maça Ndahi'a 'bui ja ri corasohū?

¹⁷ 'Bū 'na to'o da huatua rá nija Ajuá, nu'bú Ajuá da huati'a nehe, ngue'a rá nija Ajuá xi xá nsunda. Ne go gue'a'ihū nurá nija'a.

¹⁸ Osti ma da hya'ahū ri mfenihū gue gyá bahmyahū. 'Bū 'na de gue'ahū guí beñhū

gue xi guí pe'tshū ra mfadi, y nu'bū nura mfadi'a go de nuna ximhai, 'yøthū ra uenda gue 'besthó hinte guí pahū, pa njabū hā, da za guí pe'tshū nú'a xi ra hoga mfadi brí 'ñehe de Ajuá.

¹⁹ Ngue'a pa ja rá thandi Ajuá 'besthó hinte ri muui nú'a ra mfadi de ra ximhai. Hangue enga ja ra Maça T'ofō: "Ajuá xi patuatho yá mfeni ya bahmyā de ra ximhai gue nu'á hatetho, hangue co yá mbahmyā ri 'medise'u."

²⁰ Nehe xa t'ofō njaua: "Ajuá pađi gue hinte ri muui nuyá mfeni ya bahmyā."

²¹ Hangue ogrí 'ñets'ihū guí 'ñeñhū gue grí denhū 'na o ma'na, ngue'a gatho nú'a to'o xa mpefi con gue'ahū go pa ri hñohū.

²² 'Bū rá 'befi ra cu Pablo, 'bū rá 'befi ra cu Polo, 'bū rá 'befi ra cu Pedro, gatho pa ri hñohū. Nu'ahū gatho go o ja ri 'yehū pa ri hñohū, ra ximhai, ra te, ra du, gatho nú'a ja mapaya ne nú'a bra 'befa.

²³ Y nu'ahū guí ohū ja rá 'yē ma zi Hmuhū ra Jesucristo, y ma zi Hmuhū ra Jesucristo go o ja rá 'yē Ajuá.

4

Nú'a bi thogui ya apostol ja yá 'befi

¹ Dí nehe guí pahū gue nuje yá mefiguihe ra Zidada Jesucristo, ne dí udihe nú'a xa 'ñutcahe Ajuá nú'a xqui beni maya'bū ne himi fadihma.

² Hangue mahyoni ga mañhe gatho nú'a xa 'ñutcahe Ajuá, ngue'a go yá mefiguihe'a.

³ Nugui hingui tu ma mui de gatho nú'a guí mañhū de guequi, nixi nú'a mangan ra ts'atbi de guequi. Nixi nugaguisē hindi ena gue dí 'yo xá hño.

⁴ Masque nugui dí beni gue xá nt'axi ma mfeni, pe hingue por gue'a ma da hma gue hinte dí tu. Nura Zidada go gue'a ma da hñābga nguenda'a.

⁵ Hangue ogo guí hamfū nguenda te ø'ta ri miq'ueihū, ngue'a ma dua yopa penga ma Zidadahū ra Jesucristo, y nu'bú nú'a hā, ma da hñābgahū nguenda. Ne nu'á go gue'a ma da japi da hnequi gatho nú'a xa t'øt'e mant'agui. Ne ma da mā gatho nú'a te xa beni ja yá mfeni ya ja'i. Y nura pa'a Ajuá ma da 'ñe'tsua rá nsu ngu rí 'ñepabi cada 'na.

⁶ Zi cuhū, nūna stá xi'ahū stá mā de guequi ne de ra cu Polo, pa njabū guí pahū nda'a rí 'ñepi guí 'yøthū. Nuje hindri ueñhe rá 'befi Ajuá. Hangue guí njahabū nehe hingui nueñhū 'nara cu. Stá xi'ahū njabū pa guí 'yohū ngu mangan ra Maça T'ofō, pa njabū hingui 'ñe'tsuahū yá nsu 'ra, ha nu ma'ra go guí utsahū.

⁷ ḡHanja grí 'ñets'ihū? Xi gatho nú'a te guí pe'tshū, ḡha gue hingo xa 'ra'ahū Ajuá? Nu'bū go xa 'ra'ahū'a, nu'bú ḡhanja

5

grí 'ñets'ihū? Njabū ja ra uenda hingo xa 'ra'ahū'a.

⁸ Nu'ahū 'ñena hinte grí 'bēhū, 'ñena ya guí pē'tshū gatho nū'á guí hoñhū, ya ngu grí 'ñet'a ndāhū, ha nuje go xcá hyegaguiheua, 'ñena hinte drí muuīhe. Xi dí nehmahe gue ya xcá ndāhmāhū, pa njabū ga ndāhmāhū mahyēgui.

⁹ Nuje dyá apostolhe, dí beni gue Ajuá xa hñuxcahe ngu 'raya ja'i nū'ú hinte ri muui, ne xa secuabi pa da tho ja yá thandi gatho ya ja'i ne ja yá thandi yá enxē Ajuá.

¹⁰ Nuje t'engaguihe gue dyá 'bēmfenihe ngue'á dí pēpabihe ma zi Hmuhū ra Jesucristo, ha nu'ahū xcá bēshū gue xi gyá bāmhyāhū de rá noya'á. Nuje xa t'enje gue othoguihe ra ts'edi, ha nu'ahū guí beñhū gue xi ja ri ts'edi. Ne guí beñhū gue xi t'e'ts'a ri nsuhū, ha nuje xi dyá t'utsahe.

¹¹ Asta nubya xi dí sufrihe nts'edi, dí thohe ra thuhu ra nduthe ne ra 'ñāhe. Nabgaguihe ya ja'i, ne hindí pē'tshe 'nara ngu nū'á dua metihe.

¹² Xi dí thohe ra nzabi pa dí hoñhe nū'á dí tsihe nehe. Nura ora dí øhe tsanje ya ja'i, nuje dí aphe Ajuá por gue'ū. Y ra ora øtcahe ra nts'omū'ū, gatho dí tsētathohe.

¹³ Nura ora ñama'ñū ya ja'i de guecje, nuje dí zoföhe co ndunthi ra t'equ'eī. Pe nuje pa ja yá thandi'ū dí njāhe ngu ra paxi xa fōtbū hinte ri muui, ngue'á pa gue'ū xá nts'oje.

¹⁴ Hindí op'ahū nuya ya noya pa ga 'bē't'a ri tsahū. Dí op'ahū pa ga zo'ahū ngue'á pa guequi ja ra uenda ma hmāca bātsi'ihū, ngue'á go dá xi'ahū rá noya Ajuá.

¹⁵ Masque gri pē'tshū 'ret'a 'mo nū'ú to'o di u't'ahū de ma zi Hmuhū ra Jesucristo, pe sehēgui go rá mudi dá hā'ts'ahūbū rá noya Ajuá pa gá camfrihū ma zi Hmuhū ra Jesucristo, hangue nugui ja ra uenda go drá dada de gue'ahū.

¹⁶ Hangue dí bānte'ihū guí tengaguihū ma 'mūi.

¹⁷ Hangue dá pēhn'ahūbū ra cu Timu nū'á ma hmāca t'ū de ja ra jamfri, ne nu'á 'yo xá hño ja rá thandi ra Zidada. Y nu'á go gue'á ma da yopa ben'ahū tengu ma 'mūi ja ra Zidada Jesucristo. Gue't'atho dí udi nehe haburaza de ja ya niĵa.

¹⁸ Pe nu 'ra de gue'ahū xi xa ñuxa ri mfenihū dega nt'ets'i, guí hu ri mūihū gue hinga ma ga yopa penguibū ga c'á'ts'a'ihū.

¹⁹ Pe nugui dí beni ga mabū 'bestho pa ga c'á'ts'ahū ma'na'qui 'bū njabū rá paha ma Zidadahū. Nu'bū hā, ga padī ua xi hā ra ts'edi nū'ú 'yobū ri 'ñets'i, o hōnse 'yobū mantho.

²⁰ Ngue'á nu'á tó'o da mēpa Ajuá, mahyoni di hānpa rá ts'edi pa da za te da mēfi, hingue da mantho.

²¹ ¿Nda'á guí nehū, ga mabū ga zo'ahū dega cue, o ga zo'ahū dega hmate?

Ran thanga nguenda de 'nara gamfri nū'á bi 'yō't'a ra ts'oqui

¹ Xa fadi xá hño gue 'nara cu de gue'ahū xa guxa rá hōme ne 'buhui ngu rá 'bēhñā. Pōde nixi nū'ú hingyá gamfri hingui ø't'a njabū.

² ¡Pe nu'ahū xcá pāhū ne grí 'ñets'ihū guí eñhū gue guí 'būhū xá hño! ¡Rí 'ñep'a'ihū xa du ri mūihū hmāhā ne ya xcá hñācjhāmāhū nū'á to'o ø't'a nū'á ra ts'oqui'á!

³ Nugui masque hindí 'būi con gue'ahū, pe numa mfeni 'būi con gue'ahū, y ja ra uenda dí 'būi con gue'ahū. Hangue nugui ya stá beni te ma ga ø't'e co nū'á to'o ø't'a nū'á ra ts'oqui'á.

⁴ Hangue 'yōthū nū'á ma ga xi'ahū. Gue da muntshū de rá thuhu ma Zidadahū ra Jesucristo, y numa mfeni ma da 'mūi con gue'ahū, ne rá ts'edi ma Zidadahū ra Jesu ma da 'mūi con gue'ahū.

⁵ Ne 'yent'uañū ja yá 'yē ra ts'ondāhi nū'á ra cu'á ø't'a nū'á ra ts'oqui'á, pa da thogui ya ts'othogui ja rá ndo'yo, pe nurá te'á da mpōhō nura pa'á stua yopa penga ma Zidadahū.

⁶ Hanja grí 'ñets'ihū guí eñhū gue guí 'būhū xá hño, ha 'na de gue'ahū ø't'a nū'á ra ts'oqui'á. Ngue'á nū'á nja ngu ra levadura masque 'na zi tūi pe ri ntsini gatho ja ra arina ora dra thānts'i.

⁷ Hangue hñācĵū nū'á ra ts'oqui'á ne gatho nū'á nguí øthū ja ri ndāxĵua 'mūihū, pa njabū da za guí 'būhū co 'nara 'ra'yo 'mūi. Ngue'á nu'ahū ya guí pē'tshū ra 'ra'yo 'mūi por ma Zidadahū ra Jesucristo nū'á bi tho ngu 'nara zi deti nū'ú tho de ra ngo de ra pascua, pa njabū bi gutca ma ts'oquiñhū'á.

⁸ Hangue mahyoni ga 'ueguehū de ma ndāxĵua 'mūihū pa ga 'būhū strā nt'axiguihū. Nja ngu ya xodyo mi ø't'ango mi tsi ra thuhme nsi ra levadura, necĵū nehe ngu ga ntsamgohū de ra pascua ne ga tsihū ra thuhme nsi ra levadura, nū'á gue'á ga 'ueguehū de ya ts'oqui de ja ma mfenihū ne de ja ma 'mūihū.

⁹ Ja nū'á ma'na ma carta dá pēhn'ahūbū ja dá xi'ahūni gue hingui ntsixhū co nū'ú to'o ya 'ñē'bēhñā, o nū'ú ya 'bēhñā ya 'ñēdame.

¹⁰ Hingue dá xi'ahū guí 'uehū 'na'quitho de nū'ú hingyá gamfri ne ya 'ñē'bēhñā, o ya nduste, o ya be, o nū'ú to'o camfri ya c'oi. Nu'bū stá xi'ahū njabū, nu'bá mahyoni guí mahū de guecua ja ra ximhai.

¹¹ Pe nugui nu'á dá xi'ahū, hingui ntsixhū ni 'nara cu nū'á dra 'ñē'bēhñā, o dra nduste, o nū'á di camfri ya c'oi, o dra zante, o dra tixfani, o dra be. Nu'ú tó'o ø't'a njabū dí xi'ahū gue hingui ho nixi guí ñūñhū con gue'ū.

¹²⁻¹³ Nujú hingo rí 'ñēpi ga hā'mbahū nguenda nū'ú hingui o ja ma 'yēhū, nu Ajuá

go gue'a da hñá'mba nguenda'u. Pe nu'ahu mahyoni gui hñá'mbahú nguenda nú'u o ja ri 'yehú, hangue dí xi'ahú gue gui hñáçjü nú'á to'o øt'e nú'á ra ts'oquí'a.

6

Ya gamfri ri nhyanthya ja ya nzaya hingyá gamfri

¹ 'Bú 'na de gue'ahú guí pe'tshú 'nara tsuí co ma'na ra cu, çhanja guí paha 'bestho ja ra ts'utbi pa guí ñatehú co nú'u hingyá gamfri? ÇHa gue hingue 'nara 'betsa'a? ÇHanja hingo guí paha guí ñatehú ja ya cu?

² ÇHa hinguí pahú gue núju dyá gamfrihú ma go ga ha'mbahú nguenda nú'u hingyá gamfri? Nu'bu núju ma ga ha'mbahú nguenda ya dangá t'øt'e'u, nu'bú çha gue hingo da za ga hañhú nguenda de nuyá t'øt'e xi ya t'auquí?

³ ÇHa hinguí pahú nehe gue ma ga ha'mbahú nguenda asta ya enxe? ÇXihmá de nuyá t'øt'e de ra ximhai!

⁴ Nu'bu nu'ahú guí pe'tshú ya tsuí co nuyá t'øt'e de nuua ja ra ximhai, 'bestho guí paha guí ñatehú co nú'u hingyá gamfri ne hinte dri 'ñent'i con gue'ahú. Hingui ho njabú ngue'a nu'á hinguí paði da hñá'mba nguenda ya cu.

⁵ Dí xi'ahú njabú pa guí 'be ri tsahú ne pa ya hinguí siguí guí 'yøthú. Xi de grí gathohú çha gue jo'o ní 'na de gue'ahú nú'a dí ja rá mfáði pa da za da hñá'pahú nguenda de nú'á guí øthú?

⁶ Ha nu'ahú ora guí pe'tshú ya tsuí co 'nara cu, 'bestho guí paha guí ñatehú co nú'u hingyá gamfri.

⁷ Hiní 'ñep'a'ihú guí ñapabihú 'na ngu ma'na co nú'u hingyá gamfri. ÇHanja hinguí tsetathohú nura ora t'øt'ahú 'nara nts'o'mú, ne ora te fep'a'ihú?

⁸ Pe nu'ahú go gue'ashú guí ø'tuahú ra nts'o'mú ri cuhú, y asta guí pepuhú.

⁹ ÇHa gue hinguí pahú gue ya ts'ojá'i hinda ma da yut'a nuni mahets'i habú bí manda Ajuá? Odi ha'ahú ri mfenihú. Ngue'a gathó nú'u ri hñuxuí ya 'behñá nú'u hingue xi yá 'behñá, ne gathó nú'u camfri ya c'oi, ne nú'u ya zinga medintháti, ne nú'u ya 'ñøhø ri hñuxuí yá mi'ñøhøui, o ya 'behñá ri hñuxuí yá mi'behñáui, gathó nuyá hinda ma da yut'a nuni mahets'i habú bí manda Ajuá.

¹⁰ Nixi ya be, nixi ya nduste, nixi ya tix-fani, nixi ya zante, nixi nú'u ri mpe co ra nthate, ní 'na de gue'u hinda ma da yut'a nuni mahets'i habú bí manda Ajuá.

¹¹ Ante guí camfrihú Ajuá nguí njahúbu nehe 'ra de gue'ahú. Pe nubyá ya xa t'axca ri mfenihú, ne ya xa t'ec'a'ihú de gathó nuyá ya ts'oquí, ha nubyá ya hinte ma ts'oquí guí tuhú ja rá thandi Ajuá po rá ts'edi ma

Zidadahú ra Jesucristo ne po rá ts'edi rá Macá Ndáhi Ajuá.

Ga nsuhú xá hño pa strá nt'axi ma ndo'yohú

¹² Da za ga beñhú gue dí pe'tshmahú ra nsequí ga øthú nú'a go ga nehú. Pøde há da za, pe hingue gathó ri 'ñepi ga øthú. Masque ja ra nsequí ga øthú nú'a go ga nehú, pe hinga hophú ní 'nara t'øt'e da dácju pa ga øthú.

¹³ Ra hñuni thoquí pa da ma mbo ra múi, ha nura múi ja pa ra hñuni. Pe gathó nú'u yoho, Ajuá pa da hñacua yá 'be'fi'u. Numa ndo'yohú hinxa thoquí pa ga hñuxhú co ya 'behñá nú'u hingue xi ma 'behñahú, nixi ra 'behñá hinda hñuxuí ma'na ra 'ñøhø nú'á hingue xi rá dáme. Numa ndo'yohú xa hoca Ajuá pa ga pepabihú'a, y nu'á go gue'a supca ma ndo'yohú.

¹⁴ Nu Ajuá bi japi bi yopa nte rá ndo'yo ma Zidadahú ra Jesucristo, njabú nehe ma da japi da yopa nte ma ndo'yohú po rá ts'edi'a.

¹⁵ ÇHa hinguí pahú gue numa ndo'yohú xa 'natho co ma zi Hmuhú ra Jesucristo ngue'a stá camfrihú'a? Nu'jú ya dí 'nathohú co ma zi Hmuhú ra Jesucristo, nu'bú çhanja da za ga hñuxhú co 'nara ts'o'behñá ne ga 'nathohú con gue'a nehe? Ni ts'u hinda ja.

¹⁶ O çha gue hinguí pahú gue nu'a tó'o da hñuxuí 'nara ts'o'behñá ya bi 'natho rá ndo'yo con gue'a? Ngue'a enga ja ra Macá T'ofó njaua: "Ra 'ñøhø co rá 'behñá, gue'u ya ri 'natho."

¹⁷ Pe nu'á tó'o ya ri 'natho co ma Zidadahú ra Jesu, ya ri 'natho con gue'a pe dega Macá Ndáhi.

¹⁸ Hangue oguí hñuxhú co ya 'behñá nú'u hingue xi ri 'behñahú. Gathó ya ts'oquí hingui ho, pe hinga gathó ya ts'oquí ri ts'ocua rá ndo'yo 'na. Pe nú'a ra ja'i da hñuxuí 'nara 'behñá hingue xi rá 'behñá, nu'á há, ri ts'ocse rá ndo'yo.

¹⁹ ÇHa gue hinguí pahú gue numa ndo'yohú gue'a rá nijá ra Macá Ndáhi nú'a 'búi ja ma corasohú? Ajuá go gue'a xa 'racaguihú'a. Hangue ya hingo dri mandashú.

²⁰ Ngue'a Ajuá bi gutc'aguihú xá maði co rá ji rá hmáca T'u. Hangue 'yøthú ra ts'edi gue da hneca rá nsunda Ajuá ja ri ndo'yohú ne ja ri corasohú, ngue'a numa ndo'yohú ne ma corasohú go rá meti Ajuá.

7

Ya hoga ts'ofó pa nú'u 'bú yá 'behñá ne pa nú'u jo'o

¹ Nubyá ma ga xi'ahú de nuyá nt'ani grí 'ñanihu nu ngá 'yopcahú: Xá hñohmá 'bú ra 'ñøhø hinda me'tsa rá 'behñá,

² pe ndunthi ya 'ñøhø hinda za da 'muse nsinque rá 'behñá. Hangue por gue'a, pa hinda hñuxuí ya 'behñá nú'u hingue xi yá

'behñā, ma'na xá hño 'nara 'ñøhø dá nthatui 'nara 'behñā pa gue'a drá meti. Ha 'nara 'behñā ma'na xá hño dá nthatui 'nara 'ñøhø pa gue'a xi drá dame.

³ Ra 'ñøhø mahyoni da 'yøt'e co rá 'behñā núa'á rí 'ñepi, nehe njabū da 'yøt'a ra 'behñā co rá dame núa'á rí 'ñepi.

⁴ Y nura 'behñā ya hingo da mandase rá ndo'yo, ngue'a nurá dame go ri mandabi rá ndo'yo'a. Njabū nehe ra 'ñøhø ya hingo ri mandase rá ndo'yo, ngue'a nurá 'behñā go ri mandabi rá ndo'yo'a.

⁵ Hangue 'yøthū ngu núa'á rí 'ñep'a'ihū de gue'asehū, odi 'ra'ahū ra mfaða 'na ngu ma'na. Pe 'bū xcá cohilū 'nara cohi pa gui 'yaphū Ajuā, nu'bú hā, da za gui 'ueguehū 'raya pa. Nepū de gue'a da za gui 'būhū 'nadbū mahye'gui ma'na'gui pa njabū hinda za da hya'ahū ra Satá gui hñuxhū co ma'na ra ja'i.

⁶ Stá xi'ahū gue xá hño gui hongā ri 'behñāhū, pe hingo drí ja'ahū, go da huanhū núa'á gui 'yøthū.

⁷ Pa guequi ga nehma gue gatho da nja ngu dí nja hinstá nthati jo'o ma 'behñā, pe cada 'na 'rama'na'ño yá mfeni xa umbabi Ajuā.

⁸ Nú'ahū viudahū, ne gatho nú'ahū hinxcá nthatihū, jo'o ri 'behñāhū nixi ri damehū, dí xi'ahū ga nehma gui njahū ngu dí nja hinstá nthati jo'o ma 'behñā.

⁹ Pe nu'bū gui hanthū gue Ajuā hinxa 'ra'ahū ra ts'edi pa gui 'busehū, ma'na xá hño gui nthatihū, ngue'a hingui ho gui 'būhū hønse co ra nc'at'i.

¹⁰ Y nú'ahū 'bū ri 'behñāhū, hā nú'ahū 'behñāhū 'bū ri damehū, dí 'bep'ahū ngu núa'á bi mangu ra Zidada, gue ni 'na de gue'ahū hinda za gui nhye'guihū. Hingo de guecsehe dí 'bep'ahū gui 'yøthū njabū, nura Zidada go gue'a ri 'bep'a'ihū.

¹¹ Nu'bū ra 'behñā da hycpū rá dame, odi jū ma'na ra 'ñøhø pa drá dame, y nu'bū ra 'ñøhø da hycpū rá 'behñā, odi jū ma'na ra 'behñā pa da 'yøt'e drá 'behñā. Nu'a da 'yøt'e, ma'na xá hño dá mpumbabi ri yoho ne da yopa 'mai 'nadbū ma'na'gui.

¹² Nubya nugui go ma ga xi'ahū núa'á dí beni gui 'yøthū, hingo ra Zidada ri 'bep'ahūbya. Nu'bū 'nara cu pe'tsa rá 'behñā hingrá gamfri, ne nu'bū núa'á ra 'behñā hini ʔsa rá dame ngue'a ra gamfri, osti hepū.

¹³ Y nu'bū 'nara nju di pe'tsa rá dame hindra gamfri pe nu'bū núa'á ra 'ñøhø hini ʔsa rá 'behñā ngue'a ra gamfri, osti hepū rá dame'a.

¹⁴ Ngue'a nu'bū 'nara 'behñā ra gamfri ne rá dame hingrá gamfri, núa'á ra 'ñøhø'a hani rá japi Ajuā po rá 'behñā, ngue'a rá 'behñā rá batsi Ajuā. Y nu'bū 'nara 'ñøhø ra gamfri ne rá 'behñā hingrá gamfri, núa'á ra 'behñā'a hani rá japi Ajuā po rá dame, ngue'a nurá

dame rá batsi Ajuā. Nu'bū hindi njabū co ra 'ñøhø o ra 'behñā hingrá gamfri, nu'bú nixi yá batsi hingrá njapi. Pe nu'bū njabū hā, njapi yá batsi.

¹⁵ Pe nu'bū 'nara 'ñøhø hingrá gamfri ne da hycpū rá 'behñā ngue'a ra gamfri, o nu'bū 'nara 'behñā hingrá gamfri ne da hycpū rá dame ngue'a ra gamfri, dá 'uegue, ngue'a núa'á ra cu o núa'á ra nju pe'tsa ra nse'qui da 'uegue de núa'á hingrá gamfri, ngue'a Ajuā bi zoncahū pa ga 'būhū 'nara hoga'mui.

¹⁶ Xi nu'i zi nju, ¿hā gri paði ua da mpøhø ri dame po rá ngue'i? Nehe nu'i zi cu ¿hā gri paði ua da mpøhø ri 'behñā po rá ngue'i?

¹⁷ Cada 'na de gue'ahū 'būhū ngu núa'á xa 'yep'ahū ra Zidada ante da zohn'ahū'a pa gá camfrihū. Nuna guehna drí 'bepabi da 'yøt'a gatho ya cu de habaraza ya nija.

¹⁸ Nu'bū 'nara cu ya xa gamfri Ajuā ne xqui thu'tsua ra seña ja rá ndo'yo, hinte ja. O 'bū 'būi 'nara cu xa gamfri Ajuā ne hingui pe'tsa ra seña ja rá ndo'yo, ya odi huxa núa'á ra seña'a.

¹⁹ Hinte ri muui 'bū to'o pe'tsa ra seña o hingui pe'tsi. Nu'a ma'na ri muui, núa'á ga øthū núa'á ri manda Ajuā.

²⁰ Cada 'na dá sigui dá mpefi habū mri mpefi de ante da gamfri Ajuā.

²¹ Nu'bū xi ngrá nzai'begø de ngá camfri ma zi Hmuhū ra Jesucristo, hini japi. Pe nu'bū da za gui pøni dega 'begø, pøni 'bestho.

²² Nú'a mi 'būi dega 'begø ante da gamfri ra Zidada, ya nubya hingrá 'begø de 'nara ja'i ja rá thandi Ajuā ngue'a ya rá 'begø ra Zidada. Nehe nu'a ra ja'i bi gamfri ra Zidada ne himi 'būi dega 'begø, núa'á go gue'a 'nara 'begøbya de ra Zidada Jesucristo.

²³ Ajuā bi gutc'aguihū xá maði, hangue nubya ma ga pep'hū'a, hingo ma ga pepabihū ya ja'i.

²⁴ Zi cuhū, sigui gui mpehū há ngrí mpehū de gá camfrihū ra Zidada Jesucristo, y Ajuā ja da 'mahni con gue'ahū.

²⁵ Y gatho nú'ahū jo'o ri 'behñāhū, hā nú'ahū 'behñāhū jo'o ri damehū, hinte xa 'bepcagui ra Zidada ga xi'ahū, hønse dí 'ra'ahū 'nara ts'ofø de ma mfenise. Y nura ts'ofø'a gue'a majuani ngue'a Ajuā po rá nthecate xa hñuxcagui pa ga manbabi rá noya'a, hangue dí 'ra'ahū 'nara hoga ts'ofø.

²⁶ Nugui dí beni gue xá hño gui 'būthū nsi ri 'behñāhū nsi ri damehū ngu gui 'būhū, ngue'a xi ja ya ts'othogui nuya pabya dí 'būhū.

²⁷ Nu'bū 'bū ri 'behñā, oxqui hepū. Ha nu'bū jo'o, oxqui honi.

²⁸ Ha nu'bū gui hongā ri 'behñā, hingrá ts'oqui. Ha nu'bū 'nara nxutsi da hyonga rá dame, hingrá ts'oqui nehe. Pe nu'a tó'o da hyonga rá 'behñā, o nura 'behñā da hyonga rá dame, ma da thogui ndunthi ya dumai,

hangue nugui ga nehma gue hingui thoħu ya dumai.

²⁹ Zi cuħu, dí ne ga xi'ahũ gue ya hinga ndunthi ya pa dí 'buhũua. Hangue nu'á tó'o pe'tsa rá 'behñá, dá 'yøt'a ra uenda gue hingui pe'tsi, pa da za da mepabi Ajuá.

³⁰ Nu'á tó'o zoni, odi oda rá mfeni nsøcta ra ts'oni, ne nu'á tó'o ri johya, odi oda rá mfeni nsøcta ra johya. Nu'á tó'o ri ntai, dá 'yøt'a ra uenda gue hinte pe'tsi.

³¹ Ha nu'á tó'o ri johya co nuna ra ximhai, dá 'yøt'a ra uenda gue hini johya, ngue'á nuna ximhai 'yo ri uadi ri thogui.

³² Nugui ga nehma hingui jamasu ya t'øt'e de nuna ra ximhai, ngue'á nu'á tó'o jo'ó rá 'behñá xi ri jamasubi rá 'befi ra Zidada, ne 'bui pa da 'yøt'a nú'á ri ho ra Zidada.

³³ Pe nu'á tó'o 'bu rá 'behñá mahyoni da jamasu ya t'øt'e de nuna ra ximhai, ne da 'yøt'a nú'á ri ho rá 'behñá.

³⁴ Ha nuya 'behñá, hinga mahyegui nú'á 'bu rá dame co nú'á jo'ó rá dame. Nu'á jo'ó rá dame, ma'na ri jamasubi rá 'befi ra Zidada, ne 'bui pa da mepabi Ajuá con gatho rá ts'edi ne con gatho rá mfeni. Pe nu'á tó'o 'bu rá dame, mahyoni da jamasu ya t'øt'e de nuna ra ximhai, ne da 'yøt'a ngu nú'á ri ho rá dame.

³⁵ Nuna dí xi'ahũ guehna pa go ri hñohũ. Dí zo'ahũ pa gui 'yøthu ra hño ngu ri 'ñepi gui 'yøthu pa da za gui pepabiħu Ajuá con gatho ri mũihũ ne hinte da hyu'ts'ahũ. Nugui hindi eñ'ahũ gue 'bu gui hongá ri 'behñáħu hingui 'yøt'uaħu rá paha Ajuá.

³⁶ Nu'bu 'nara cu dí 'bu rá t'ixu, y handi gue ya da za da ntháti'á, dá 'yøt'a ngu nú'á xa bengá rá dada ante sta tho rá mbatsja'i. Hingo 'nara ts'oqui nú'á xa beni da ntháta rá t'ixu.

³⁷ Pe nu'bu 'nara cu 'bu rá t'ixu, ne nura dada'á xa beni gue hinda tháta rá t'ixu, ne 'bu 'nadra mfeni xa beni gue hinhya'mũ da umba nsequi da ntháta rá t'ixu, nú'á ra cu'á øt'e xá hño nehe.

³⁸ Hangue nu'á tó'o ri unga rá t'ixu pa da ntháti, xá hño øt'e. Nehe nu'á tó'o hingui ne da tháta rá t'ixu, ma'na xá hño nú'á øt'e.

³⁹ Nu'á ra 'behñá xa ntháti, hingui tsa da 'uegue de rá dame núbya te rá dame, ngue'á njabu mangua ra ley. Pe nu'bu ya da du rá dame, nú'á ra 'behñá'á 'bu da beni da ntháti, da za da ntháti co nú'á da ne'á, hønse gue drá gamfri ħa, ne 'bu go rá paha Ajuá.

⁴⁰ Pe nu'á go dí mangá, ma'na xá hño hinda yopa nthátiħu. Guehna dí bengá, y dí camfri gue dí ħanpabi rá Maça Ndahi Ajuá.

8

Ya hñuni nú'ũ thoqui pa da hñá'tua ya c'oi

¹ Nubyá ma ga xi'ahũ de nuya hñuni thoqui pa da hñá'tua ya c'oi. Dí pahũ gue gathoguiħu ja ma mfadiħu. Pe nura mfadi nsingue ra hmáte ri jacm ga 'ñiets'ihũ, pe nura hmáte xa 'racm Ajuá go gue'á ri jacm ga tetuahũ yá jamfri ma miq'u'eihũ.

² Nu'á tó'o beni gue xi ja rá mfadi, go gue'á hingui padi gatho nú'á ri 'ñepi da ħadi.

³ Pe nu'á tó'o ri mađi Ajuá, Ajuá ma gue xá hño rá 'mai.

⁴ Nuya hñuni hñá'tua ya c'oi 'bucua ja ra ximhai, hinte ri muui, ngue'á dí pahũ gue nuya c'oi'ũ hinte ri muui. Ngue'á nu'ũ dí pahũ gue 'nat'a Ajuá 'bui, hingui 'bui ma'ra.

⁵ Masque t'ena gue hñuni mahets'i ne nuua ja ra ximhai 'bui ndunthi nú'ũ t'embabi gue go gue'ũ Ajuá, pe masque t'embabi njabu, nu'á hini mandaguiħu.

⁶ Ngue'á pa guecaguiħu dí pahũ gue 'nat'a Ajuá 'bui, y go gue'á ma Dadahũ. Nú'á go gue'á bi hyoca gatho ya t'øt'e, ne dí 'buhũua pa ga nsundahũ'á. Nehe 'nat'a ma zi Hmuhũ 'bui, y go gue'á ra Zidada Jesucristo nú'á to'ó bi t'ent'ua ja rá 'ye pa go bi hyoca gatho ya t'øt'e, ne go gue'á bi 'racm 'nara 'ra'yo te.

⁷ Pe hinga gatho ya cu xa ħadi xá hño gue 'nat'a Ajuá 'bui. 'Ra astabya hinxa pumfritho yá nzai mi pe'tsi nu de mi camfri ya c'oi, ne ora da zi nú'á ra hñuni xa hñá'tuabi ya c'oi, beni gue go gue'á 'nara ts'oqui, ngue'á benthogue nehe ya c'oi ja yá ts'edi, pe hina.

⁸ Pe hingue po ra hñuni da za ma'na ga 'buhũ xá hño ja rá thandi Ajuá. 'Bu ga ñuniħu, hinte ja, y nu'bu hinga ñuniħu, nehe hinte ja.

⁹ Pe masque dí pe'tshu ra nsequi pa ga øthu 'na de guehya, mahyoni ga jamasuhũ pa hinga japhu da 'yøt'a ya ts'oqui nú'ũ otho ndunthi yá jamfri.

¹⁰ 'Bu 'nara cu otho ndunthi rá jamfri, ne da hyant'a'i gri ħudi gri ñuni ja 'nará ngo 'nara c'oi, nu'bu nú'á ra cu'á 'na tui rá jamfri, gri cadi pa da thogui da ñuni nehe'á.

¹¹ Y njabu masque pa ja ri mfeni hingrá ts'oqui ngue'á gui pađi nú'á gui øt'e, pe njabu gui japa nuri cu da menga ja ra ts'oqui. Y gui pađi gue nehe po nura cu'á bi du ma zi Hmuhũ ra Jesucristo.

¹² Hangue nu'bu njabu nú'i gui ts'ocua rá mfeni 'nara cu nú'á othoħo ndunthi rá jamfri, pađi gue numa zi Hmuhũ ra Jesucristo go gue'á gui øt'ua nú'á ra ts'ocate'á.

¹³ Hangue 'bu po 'nara hñuni ga tsi, ga japi da nts'oca 'nama cu, nu'bu ma'na xá hño hinhya'mũ ga tsi nura hñuni'á.

9

Ra nsequi nú'á mi pe'tsa ya apostol

¹ Pahũ xá hño gue nugui drá apostol de ra Zidada Jesucristo dí pe'tsa ra nsequi ga øt'a ngu nú'á ri 'ñepcagui ngue'á drá apostol.

Nugui stá handa ma Zidadahá ra Jesu, ne go dá zo'ahá de gue'á pa gá camfrihá.

² Nu'bhá ma'ra ya cu beni gue hinga ma-juani drá apostol, pe nu'ahá há, guí pahá gue drá apostol ngue'á xcá camfrihá Ajuá go ma noyaga.

³ Ne nú'á to'o ñáma'ñá de guecagui, njaua dí xipabi:

⁴ ¿Ha gue hiní 'ñepcagui da t'aquí nú'á te ga tsi?

⁵ ¿Ha gue hindí pe'tsa ra nsequi 'bhá ga ne ga hongá ma 'behñá ne ga tsits'i habá dí 'yo ngu ø't'a ra cu Pedro ne ma'ra ya apostol ne nú'á yá cu ra Zidada Jesu?

⁶ Nugui ne ra cu Berhna ¿há gue hõnseguihe hiní 'ñepcahãhe da t'acje te ga tsihãhe nsinque ga mpehe?

⁷ ¿To'o gue'á 'bái dega soldado ne hingui t'umbi te da zi? ¿To'o nú'á pe'tsa 'nara ua'obxi ne hinda zipabi rá fruta? ¿To'o nú'á pe'tsa ya mbo'ni, ne hinga ja ri ñuni ja yá mbo'ni?

⁸ Núna dí mã, oguí beñhá gue go dí mãnse, ngue'á njabá manganá rá ley ra Moise,

⁹ ne ena njaua: "Oxqui tu'tuahá rá ne ra ndãmfri ora net'a ra trigo ja ra era." ¿Ha gue Ajuá bi mã xi majuaní de ra ndãmfri?

¹⁰ Hina, nu'á bi mã pa guecaguihá, ne bi t'ofó pa go ma hñohá, ngue'á nu'á tó'o faxa ra hai ne nu'á tó'o jaxa ra sofo, ri 'ñepi da zi de nú'á pot'i'á.

¹¹ Hangué nu'ahá guí njahá ngu 'nara 'bot'i y nuje ngu go dyá mot'ihe ngue'á dá xi'ahé rá noya Ajuá. Nu'bhá ¿há gue hiní 'ñepi guí faxcahe ne guí 'racje te ga tsihe?

¹² Nu'bhá nú'á ma'ra ya cu ri mpefi con gue'ahá go guí faxhá ne guí umfá te da zi, xi nuje ¿há gue hingo ma'na ri 'ñepcaguihe guí faxcahe?

Nuje, asta nubyá hinte stá a'a'ihe, masque ri 'ñepcaguihehã. Nu'á dí øthe, dí tsethe ra thuhu ra nduthe pa hinto da ñáma'ñá de rá noya ma zi Hmuhá ra Jesucristo.

¹³ ¿Ha gue hingui pahá gue nu'á tó'o ri mpefi ja yá ndañija ya xodyo ja da t'umbabini te da zi? Y nu'á tó'o ri mpefi ja ra ata tsi nú'á ya mbo'ni tho dega hñá'ti pa Ajuá.

¹⁴ Njabá bi manda ra Zidada nehe gue nu'á tó'o manganá ra mãca hoga noya ri 'ñepabi da t'umbabi te da zi.

¹⁵ Pe nugui masque ri 'ñepcagui, pe hinte stá a'ahá nixi hindí op'a'ihá pa ga a'ahá nú'á te dí honi. ¡Ngue'á nugui masque drí 'ñuni ga tu pe hindí ne to'o da 'ñena gue dí manganá ra mãca hoga noya pa hõnse dí tahá nú'á dí tsi!

¹⁶ Hingui tsa ga 'ñets'i ngue'á dí manbabi rá noya Ajuá, ngue'á nu'bhá hinga mã, ¿te ma ga thádi ja rá thandi Ajuá? Nu'bhá hinga mãnba rá noya Ajuá, guehna 'nara dumú pa guecagui.

¹⁷ Nu'bhá núgui dí mãnba rá noya Ajuá con gathó ma paha, nu'bhá dí t'õ'mi gue go ma da gutcagui Ajuá. Pe nu'bhá núgui hinga nehã ga mãnbabi rá noya Ajuá, pe guehna ma 'bëfi xa t'acagui, hangué mahyoni ga ø't'e.

¹⁸ Nu'bhá, ¿xi nda'á ma thãhá? Nu'á ma thãhãhã, ga johya ga mãnba rá noya Ajuá nsinque te da t'aquí de guecua, masque ri 'ñepcahã.

¹⁹ Nugui hindrá 'bëgo de 'nadrã ja'i, nugui drá 'bëgo pa gathó ya ja'i, ngue'á dí zofó'á pa njabá ndunthi de gue'á da gamfri ma zi Hmuhá ra Jesucristo.

²⁰ Nugui dí ø't'a ngu yá nzai ya xodyo pa da za ga zofó'á, nehe dí ø't'a ngu yá nzai nú'á 'bhá ja rá hmanda ra ndaxjua ley pa da za ga zofó'á nehe'á, masque nugui ya hindí 'bái de ja ra ndaxjua ley.

²¹ Nehe dí ø't'a ngu yá nzai nú'á hingui 'bái ja rá hmanda ra ndaxjua ley pa njabá da za ga zofó'á nehe. Pe nugui hinstá 'uegue de ja rá ley Ajuá, ngue'á nugui dí 'bái de ja rá hmanda ma Zidadahá ra Jesucristo.

²² Nehe dí ø't'a ngu yá nzai nú'á ya cu ts'uthó yá jamfri, pa da za ma'na ga zofó'á. Nugui stá nzai ga tẽmbabi yá nzai gathó ya ja'i pa da mpõhø 'ra de gue'á, ngue'á cada 'na de gue'á, 'rama'na'ño hanja gra zofoga'á.

²³ Dí ø't'a njabá ngue'á dí ne gue ma'na da ntanga ra mãca hoga noya, ne pa njabá da za ga hãni ndunthi ya japi bra hñá nura mãca noya'á.

²⁴ Ha gue hingui pahá gue gathó nú'á ri ntsa'rihi, da ma mahyëgui, pe 'mefa 'natho nú'á to'o ma da dahá. Nujá nehe ma ga øthá njabá, ga 'yohá xá hñó ja rá thandi Ajuá pa njabá ga hãnga ma thãhãhã nehe nú'á ma da 'racjua'á.

²⁵ Dí pahá gue gathó nú'á to'o ri ntsa'rihi xi ri su rá ndo'yo pa da nja rá ts'edi. Nu'á ø't'a njabá hõnse pa da dahá 'nara thãhã nú'á ma da thegue. Pe nu'á dí pahá gue ma ga hãñhá 'nara thãhã nú'á hinhya'ma ma da thegue.

²⁶ Hangué nugui drí hñá ra 'rihi nehe, pe drá ma manjuantho pa nuni habá ma ga tsõni, ne co rá ts'edi Ajuá drí ntuhni pa ga ntate, hingue hõnse dí 'ñenitho.

²⁷ Nugui xi drí su ma ndo'yo nehe pa hinte da 'yø't'e, y drí japi da 'yø't'e nú'á go dí ne, ngue'á hinde ne ga 'bë ma tsa ja rá thandi Ajuá, masque stá zofohã ndunthi ya ja'i.

10

Ra ts'ofó pa hinda søcambeni ya c'oi

¹ Zi cuhá, dí ne ga ben'ahá nehe gue nú'á ndu ma xitahá nu de bá põnga de Egipto bra zi ra Moise, ne mri 'bët'o 'nara guui, ne bi 'rax'á ja ra Thẽnga Ndehe.

² Nu'á bi dẽna ra guui ne bi 'ranga ja ra Thẽnga Ndehe, hangué nu'á bi 'natho co ra Moise, go gue'á 'nara nt'udi de ra sistehe.

³ Ne dí pah̄a gue gatho'u mahyεgui bi zi nú'a ra nzaqui bá ehe de mahets'i.

⁴ Ne gatho mahyεgui bi zi nú'a ra dehe bá pehna Ajuá ne bi bōhō de ja 'nara do. Y nú'a ra do'a gue'a 'nara nt'udi de ma zi Hmuh̄a ra Jesucristo mi 'yo con gue'u hab̄araza mi 'yo'u.

⁵ Pe ndunthi de gue'u, Ajuá bi hyandi gue hinxmá hño nú'a mi øt'e'u, hangue ndunthi de gue'u bi du ja ra mbonthi.

⁶ Gatho nú'a bi thogui'u go gue'a ngu 'nara ts'ofu pa guecju, pa hinga hyōcju nú'u ya t'øt'e xá nts'o, ngu nú'a bi 'yøt'e'u.

⁷ Hinga beñh̄a ga nsundah̄a ya c'oi ngu bi 'yøt'a 'ra de gue'u, ngu enga ja ra Maça T'ofu: "Ya ja'i bi hñudi bi ñuni ne bi ntsithe, nepu de gue'a bi 'mai bi 'yøt'ua yá ngo ya c'oi co ya hnei."

⁸ Ne hinga hñuxh̄u co ya 'behñā nú'u hingue xi ma 'behñāh̄u ngu bi 'yøt'a 'ra de gue'u, hangue nu'ú 'nada ra pa bi du 'natemáhñu 'mo ya ja'i.

⁹ Nixi hinga beñh̄u ga tsøt'ua h̄u rá mui Ajuá ngu bi 'yøt'a 'ra de gue'u, hangue 'nara pa ndunthi de gue'u bi mahna ya qu'eñā, ne bi du'u.

¹⁰ Ne hinga ñama'ñih̄u de nú'a øt'e Ajuá con guecju ngu bi ñama'ñi 'ra de gue'u, hangue 'nara pa Ajuá bá pehna 'nara εnxε pa bi hyo'u.

¹¹ Gue'a gatho bi thogui ndu ma xitah̄u, ne bi t'ofu pa njab̄u ga beñh̄u gue guehna 'nara ts'ofu pa guecju núju dí 'buh̄aua ja ra ximhai de nuya ngaxa pabya.

¹² Hangue nu'u tó'o beni gue xi 'bui xá hño, dá nsu pa hinda dapi da 'yøt'a ya ts'oqui.

¹³ Gatho nú'u ya ts'othogui dí thoguih̄u, njab̄u thogui nehe gatho ma'ra ya ja'i. Pe Ajuá nzantho sugaguih̄u, y nu'á hinda hocju ga thoh̄u ya ts'othogui nú'u da hyandi'a gue hinda za ga tseth̄u. Ha nura ora dí thoh̄u 'nara thogui, nu'á ri 'racju ra ts'edi pa ga tseth̄u.

¹⁴ Hangue dí xi'ah̄u zi cuh̄u, ogrí nsundah̄u ya c'oi. 'Uegueh̄u de nú'a ra nzai'a.

¹⁵ Dí xi'ah̄u njab̄u ngue'a dí padi gue nú'a dí xi'ah̄u 'bestho tso ri mfenih̄u, y nu'asch̄u da za gui pah̄u ua majuan̄i nú'a dí mā ua hina.

¹⁶ Ora dí tsih̄u ra Maça Nt'oxi, gue'a 'nara nt'udi gue dí 'nathoh̄u co ma Zidadah̄u ra Jesucristo ne núju 'na ngu ma'na. Nu de dí aph̄u Ajuá dí tsih̄u ra vinu, y nura vinu'a go gue'a 'nara nt'udi de rá maça ji ma zi Hmuh̄u ra Jesucristo nú'a bi mani ja rá pont'i'a po rá nguecju. Y nú'a ra thuhme dí hñegueh̄u, go gue'a 'nara nt'udi de rá zi ndo'yo'a nú'a bi uni pa bi tho po rá nguecju.

¹⁷ Masque nuju drí ndunthih̄u, pe 'nada nú'a ra thuhme dí tsih̄u, hangue por gue'a drí 'nathoh̄u.

¹⁸ Ngu dí pah̄u gue nuya me Israel nú'u to'o mi tsi nuya mbo'ni mi ts'at'i dega hñā'ti, mi 'natho yá jamfri mi xōcambeni Ajuá, hangue nu'ú mi 'natho nehe'u po nú'a mi tsi'u.

¹⁹ Ngu hingo dí xi'ah̄u gue ya c'oi ja yá ts'edi, ne hindi xi'ah̄u gue ri muui nú'u ya hñuni xa hñā'tuabi'u, ngue'a nu'ú hinte ri muui y nixi otho yá ts'edi'u.

²⁰ Nu'a dí xi'ah̄u gue nuya hñuni hoca nú'u hingyá gamfri pa da umbabi ya c'oi, nuya hñuni'u go gue'u pa ya ts'ondahi, hingue pa Ajuá. Y ngui hindi ne gui 'nathoh̄u co ya ts'ondahi.

²¹ Hinda za gui tsih̄u ra Maça Nt'oxi ne gui tsih̄u nú'a thocuabi ya ts'ondahi. Ne hinda za gui hñuh̄u ja rá mexa ra Zidada nepu ma gri huh̄u ja ya mexa hab̄u t'øt'ua yá ngo ya c'oi, ngue'a nu'ú go gue'u de ra ts'ondahi.

²² ¿Ha gue guí nehu ga tsøt'ua h̄u rá mui ra Zidada? O ¿ha gue guí beñh̄u gue go ma'na ja ma ts'ediñu de gue'a? Hina.

Ra gamfri pe'tsa ra nsequi da 'yøt'a nú'a go da ne pe co ra hmate

²³ Zi cuh̄u, da za gui beñh̄u gue hā dí pe'tshmah̄u ra nsequi ga øthu gatho nú'a ga nehu. Pøde hā da za, pe hinga gatho ri 'ñepi ga øthu, ne hingue por gatho ya t'øt'e da za ma'na da te ma jamfrih̄u.

²⁴ Oguí suh̄u hñōse ri teh̄u, supabih̄u rá te nehe ri miqu'eih̄u.

²⁵ Tsih̄u gatho nú'a te 'ba ja ra tai, ogrí 'ñanih̄u 'met'o ua xa hñā'tuabi ya c'oi o hina, pa hinda ts'oca ri mfenih̄u.

²⁶ Ngue'a ra Zidada go rá meti gatho ra ximhai ne gatho nú'a ja ja ra ximhai.

²⁷ Nu'bu 'nara ja'i hingrá gamfri da zix'ah̄u ja rá ngu pa gui ñuñh̄u con gue'a, ha nu'bu guí ne gui maha con gue'a, ri maha ne tsih̄u gatho nú'a da 'ra'ah̄u nsinque gui 'yambabih̄u hab̄u xuá hñā, pa hinda ts'oca ri mfenih̄u.

²⁸ Pe nu'bu da 'mu 'na to'o da xi'ah̄u gue nú'a te ma gui tsih̄u xa hñā'tuabi ya c'oi, nu'bu ogrí tsih̄u pa hingui ts'ocuah̄u rá mfeni nú'a to'o bi xi'ah̄u.

²⁹ Ngu hindi xi'ah̄u gue go ma da ts'oca ri mfenih̄u, dí xi'ah̄u pa nú'a to'o da xi'ah̄u gue hingui ho nú'a ma gui tsih̄u, pa hingui ts'ocuah̄u rá mfeni'a.

Pe da za da bengā 'na ne da 'ñena: "¿Hanja go da za da thagagui hinga øt'a 'nara t'øt'e ngue'a ma'na ra cu beni gue ra ts'oqui?"

³⁰ Nu'bu dí tsi te dí tsi ne dí umbabi njamadi Ajuá, ¿hanja ma go da nōngagui ma'na ra cu por nú'a te dí tsi?"

³¹ Pe ngui dí xi'ah̄u, gatho nú'a gui øthu, 'bu gri ñuñh̄u, 'bu gri tsiheh̄u, 'bu gri øthu ma'na te gri øthu, 'yøthu gatho pa rá nsunda Ajuá.

³² Jamasuhú nù'a guí øthú pa hingui ts'ocuahú yá mfeni yá xodyo, nixi nù'a hingyá xodyo, nixi nù'u ya cu 'bui ja rá nija Ajuá.

³³ Nugui dí øt'a ra ts'edi pa ga øt'a nù'a xá hño pa ga hu'mbabi yá mui gatho ne hinga ts'ocua yá mfeni. Nugui hindí honse ra hño pa guequi, dí øt'a nù'a xá hño qué pa da mpøhø ma'ra.

11

¹ 'Yøthú ngu núna dí øt'e, ngue'a nugui dí øt'a ngu nù'a bi 'yøt'a ma zi Hmuhú ra Jesucristo.

Ra ts'ofò pa ya 'behñá nù'u pa ja ya hmunts'i

² Zi cuhú, nugui drí johya ne dí ex'ahú ngue'a hincá pumfrihú gatho nù'a stá xi'ahú, ne guí øthú gatho ngu nù'a stá u't'ahú guí 'yøthú.

³ Pe nugui dí ne guí padihú gue numa zi Hmuhú ra Jesucristo go gue'a ra ñaxu de gatho ya 'ñøhø, y nura 'ñøhø gue'a ra ñaxu de rá 'behñá, y nu Ajuá ra Dada go gue'a ra ñaxu de ma zi Hmuhú ra Jesucristo.

⁴ Nu'bú 'nara 'ñøhø xa go'ma rá ñaxu ora apabi Ajuá de ja ya hmunts'i, o de ora ñá de rá noya Ajuá, njabú ri 'betua rá tsa rá ñaxuse.

⁵ Pe nu'bú 'nara 'behñá hinxá go'ma rá ñaxu ora apabi Ajuá ne ora manbabi rá noya'a, ri 'betua rá tsa rá ñaxuse, tsutho xa 'ñaxi.

⁶ Nu'bú ya 'behñá hingui co'ma yá ñaxu, ma'na xá hño dá 'ñaxi, pe nu'bú gue'a 'nara 'betsa dá 'ñaxi, ma'na xá hño dá go'ma rá ñaxu ora apabi Ajuá.

⁷ Nura 'ñøhø hiní 'ñepi da go'ma rá ñaxu ngue'a nura 'ñøhø bi hyoca Ajuá ngu tengu rá 'bai'a ne ja ri hnequini nura nsunda Ajuá. Pe nu ja ra 'behñá, ja ri hnequini rá nsu ra 'ñøhø.

⁸ Ngue'a nura 'ñøhø hingue bi thoqui de ra 'behñá, nura 'behñá bi thoqui de ra 'ñøhø.

⁹ Y nura 'ñøhø himbi thoqui po rá ngue ra 'behñá, nura 'behñá ha, bi thoqui po rá ngue ra 'ñøhø.

¹⁰ Hangue nura 'behñá rí 'ñepi da go'ma rá ñaxu po rá ngue ya enxé handgahú, ngue'a gue'a 'nara seña gue 'bui to'o ma'na ri manda que ya 'behñá.

¹¹ Pe de ja rá thandi Ajuá gatho'u ri muui mahyegui, gue dra 'behñá gue dra 'ñøhø, ngue'a nsinque ra 'ñøhø hinxá 'mú ra 'behñá, ha nsinque ra 'behñá hindi 'bú ya 'ñøhø.

¹² Ngue'a desde ra mudi nura 'behñá gá 'ñehe de ja ra 'ñøhø, y nubýá, nura 'ñøhø ri 'ñehe de ja ra 'behñá, pe gatho go øt'e Ajuá.

¹³ Xi da beñhú xá hño, ¿ha gue ri hnequi xá hño 'nara 'behñá ora apabi Ajuá ne hinxá go'ma rá ñaxu?

¹⁴ ¿Ha gue hingerá 'betsa 'bú 'nara 'ñøhø da hopi da te rá stá?

¹⁵ Pe nu'bú ra 'behñá da hopi da te rá stá, nú'á ha, rá ntsøhui, ngue'a gue'a xa t'umbabi pa da go'ma rá ñaxu ngu 'ñena 'nara cøni.

¹⁶ Pe nu'bú da 'mú 'ra to'o da ne da ntsanoya de núna dá ma de yá stá ya 'behñá, pahú xá hño gue nuje gue'a ma nzaihe, ne yá nzai ma'ra ya cu nù'u 'bui ja ma'ra yá nija Ajuá.

Ya cu bi zi ra Maça Nt'oxi ngu himi 'ñepabi'u

¹⁷ De núna dí op'ahúbya hingui tsa ga ex'a'ihú ngue'a stá øde de nù'a guí øthú ora grí muntshú, hingui øthú nù'a xá hño, hønse guí øthú nù'a hingui ho ja rá thandi Ajuá.

¹⁸ Dí øde gue ora grí muntshú, guí øthú ya hegue, ngue'a hinga mahyegui nù'a guí mañhú, y dí camfri gue ngu'bú gue'a guí øthú.

¹⁹ Pe pøde mahyoni da njabú, pa ja da hnequini nù'u to'o hanpa rá mfaði Ajuá, y nù'u to'o hina.

²⁰ Ora grí muntshú pa guí nt'oxihú nepú guí tsihú ra Maça Nt'oxi, nù'a guí øthú hingui øthú pa ra Zidada,

²¹ ngue'a nù'a guí hañhú pa guí tsihú, grí 'bet'ohú guí dama tsisèhú, ne hinte guí xepabihú nù'u ma'ra ya cu. Hangue 'ra de gue'ahú guí tuhú ra thuhú, ha nu ma'ra xi grí tithohú.

²² ¿Hanja guí øthú njabú? ¿Ha gue otho ri nguhú habú guí ñuñhú ne guí ntsitèhú? ¿Ha gue grí utsabihú rá maça nija Ajuá? ¿Ha gue hingui 'betuahú yá tsa nù'u ma'ra othobe te da zi? Xibya, ¿te guí ne ga xi'ahú? ¿Ha gue ga e'ts'a ri nsuhú? Hina, ngue'a núna guí øthú hinxá hño.

Ra Maça Nt'oxi

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³ Nugui ya stá u't'a'ihú hanja grí tsihú ra Maça Nt'oxi ngu nù'a bi 'ñutagui ra Zidada. Nù'a ra xuui bri da'a, bi gu ra thuhme,

²⁴ nepú bi umba njamaði Ajuá. Ne de gue'a bi hyeca nura thuhme'a, nepú bi 'ñena: "Tsihú nuna ra thuhme, ja ra uenda go guehna ma ndo'yo núna ma da hna'mbabi po rá ngue ri ts'oquihú. Ne ora guí tsihú nuna ra thuhme, 'yøthú ngu 'nara feni de guecagui."

²⁵ Nepú ngu bi uadi bi nt'oxi'u, ra Jesu bi gu 'nara vaso habú mi po ra vinu, ne bi 'ñembabi'u: "Nuna vinuna, go guehna 'nara nt'udi de nù'a ra 'ra'yo cohi ma ga øt'e co ma ji nù'a ma ga fani. Ora guí tsihú nuna vinuna, 'yøthú ngu 'nara feni de guecagui."

²⁶ Hangue nù'a ra ora guí tsihú ra thuhme ne ra vinu gue'a ra ora guí udihú de rá du

ma Zidadahu asta nú'a ra pa'a stua yopa pengui.

Hanja da za da ts'i ra Maça Nt'oxi ngu ri ho ra Zidada

²⁷ Hangue nugui dí xi'ahú gue nu'a tó'o da zi nú'a ra thuhme'a ne nú'a ra vinu'a ne hinda zi ngu rí 'ñehe, nú'a ra cu'a ma go da dadi de rá zi ndo'yo ne de rá zi ji ra Zidada.

²⁸ Hangue cada 'na de gue'ahú, beñhú xá hño 'met'o ua guí 'buhú xá hño co Ajuá pa guí tsihú ra thuhme ne ra vinu.

²⁹ Ngue'a nú'a tó'o hinda zi nú'a ra thuhme ne nú'a ra vinu ngu rí 'ñehe, ne hinda beni xá hño te ri muui rá du ra Zidada, nú'a ra cu'a tuxase ra ts'oqui.

³⁰ Hangue por gue'a ndunthi de gue'ahú grí hñehú ne otho ri nzaquihú, ha nehe xa du 'ra de gue'ahú.

³¹ Pe nu'bu ga benschú de nú'a te stá øthú ne ga ntsø'mhú, nu'bú Ajuá ya hindua pencaguihú nuya ya mfei.

³² Nu'á bí pencahú ya mfei pa da zocjú pa hinda condenaguihú mahyegui co nú'u hingyá gamfri.

³³ Hangue ma zi cu'ihú, ora grí muntshú pa guí ñuñhú, ntø'mhú 'na ngu ma'na pa guí ñuñhú mahyegui.

³⁴ Nu'bu 'na de gue'ahú di tsu'ahú ra thuhu, ma'na xá hño ñuñhú 'met'o ja ri nguhú pa no xcri muntshú guí 'yøthú ngu nú'a ri ho Ajuá, pa hinda zú'ahú rá mfei'a. Y de nú'u ma'ra ya t'øt'e xa nja, nu'ú asta hinga mabú pa ga ñahú de gue'u.

12

Yamfadi ne ra ts'edi nú'u ri 'racjú ra Maça Ndahi cada 'na de gue'ahú

¹ Zi cuhú dí ne guí pahú de nuya mfadi ne ra ts'edi ri 'racjú ra Maça Ndahi cada 'na de gue'aguihú.

² Guí pahú xá hño gue nú'bu hingúí camfrithohú rá noya Ajuá ngrí hothohú da zix'ahú to'oraza pa nguí xøcambenihú nú'u ya c'oi otho yá ts'edi ne hingui ña.

³ Pe nubýá dí ne guí pahú gue nu'a tó'o tsanga ra Zidada Jesu, hingui hanpa rá ts'edi ra Maça Ndahi. Ha nu'bu to'o da 'ñena, dí camfri ra Jesu gue go gue'a ra Zidada, nú'a há, hanpa rá ts'edi ra Maça Ndahi.

⁴ 'Rama'na'ño ya mfadi ne ra ts'edi xa 'racjú ra Maça Ndahi pa ga pepabihú Ajuá, pe ra Maça Ndahi go gue'a 'natho.

⁵ Y nehe 'rama'na'ño ya 'ñefi xa 'racjú ra Zidada ga pefihú, pe ra Zidada go gue'a 'natho.

⁶ Nehe 'rama'na'ño hanja drí mpefihú, pe nu Ajuá go gue'a ri 'racjú ra ts'edi gathoguihú, pa ga pehú ngu nú'a xa 'racjú'a, y nu Ajuá go gue'a 'natho.

⁷ Cada 'na de guecjú dí hanpahú rá ts'edi ra Maça Ndahi pa ga faxhú gatho nú'u ma'ra.

⁸ 'Ra de guecjú xa 'racjú ra ts'edi ra Maça Ndahi pa ga ñahú co ndunthi ra mfadi, ha nu ma'ra de guecjú guet'atho ra Maça Ndahi xa 'racjú ra mfadi pa ga udihú te ri bønga rá noya Ajuá.

⁹ Nu ma'ra de guecjú guet'atho ra Maça Ndahi xa 'racjú ndunthi ra jamfri, ha nu ma'ra de guecjú guet'atho ra Maça Ndahi xa 'racjú ra ts'edi pa ga øthehú ya da'thi.

¹⁰ Ma'ra de guecaguihú xa t'acjú ra ts'edi pa ga øthú ya dangá nt'udi. Ha nu ma'ra de guecjú xa t'acaguihú ra ts'edi pa ga manbahú rá noya Ajuá. Ha nu ma'ra de guecjú xa t'acaguihú ra ts'edi pa ga pahú xá hño ua de ra Maça Ndahi ña 'nara ja'i, o hina. Ha nu ma'ra de guecjú xa t'acjú ra ts'edi pa da za ga ñahú de ma'ra ya hñaqui. Ha nu ma'ra de guecjú xa t'acjú ra ts'edi pa ga pahú te rá 'be mangua nú'a to'o gra ña de ma'na ra hñaqui.

¹¹ Pe go guet'a ra Maça Ndahi ri 'racjú ya mfadi ne ra ts'edi cada 'na de guecaguihú ngu nú'a go da ne'a.

Gathoguihú dí 'nada ra ndo'yohú co ra Zidada Jesucristo

¹² Cada 'na de guecaguihú numa ndo'yohú xi pe'tsa ndunthi ya xeni, pe masque njabú 'nada ma 'baihú dí pe'tshú. Dí njahubú nehe co ma zi Hmuhú ra Jesucristo, ngue'a nujú ngu go dyá xeni de rá ndo'yo'a, pe rá ndo'yo'a 'natho.

¹³ Ngue'a gathoguihú 'bu dyá xodyohú o hindyá xodyohú, 'bu dyá 'begohú o hindyá 'begohú, gathoguihú stá nxistehehu pa dá 'nada ra ndo'yohú co rá ts'edi ra Maça Ndahi, ne gathoguihú 'nat'a ra Maça Ndahi stá hañhú.

¹⁴ Numa ndo'yohú xi pe'tsa ndunthi ya xeni, hingue 'natho ra xeni pe'tsi.

¹⁵ 'Bu 'nama uahú da 'ñena: "Nugui hindí 'bui ja ra ndo'yo ngue'a hingo drá 'ye", pe hingue ngue'a mangua njabú ya hingui 'bui ja ma ndo'yohú.

¹⁶ O nu'bu 'nama guhú da 'ñena: "Nugui hindí 'bui ja ra ndo'yo ngue'a hingo drá da", pe hingue ngue'a mangua njabú ya hingui 'bui ja ma ndo'yohú.

¹⁷ 'Bu gatho ma ndo'yohú dra da, ne di otho ma guhú, nu'bú zhanja da za ga ødehú. 'Bu gatho ma ndo'yohú dra gu, ne 'bu di otho ma xiñuhú, nu'bú zhanja da za da nja ma fahahú?

¹⁸ Pe Ajuá bi hñuscaguihú gatho ya xeni de ma ndo'yohú pa hinte da 'yøtcahú ra 'bedi. Y bi hñuts'i ngu nú'a go bi ne'a.

¹⁹ Nu'bu di 'nada ra xeni ma ndo'yohú, ne di 'nada rá 'befi, nu'bú hindri xøgue ma 'baihú.

²⁰ Pe numa ndo'yohú masque pe'tsa ndunthi ya xeni, pe 'nada ra 'bai pe'tsi.

²¹ Numa dahú hingui tsa da 'ñemba ma 'yehú: "Nugui hindí hoñ'aua." Nixi ma

ñaxuhú hingui tsa da 'ñemba ma uahu: "Nugui hindí hoñ'aua."

²² Hina, hinda za da 'ñatsa'u, ngue'a nú'u ya xeni de ma ndo'yohú ri hnequi ngu hinte ri muui, go gue'u ma'na øt'a ra 'bedi.

²³ Ha nuya xeni de ma ndo'yohú nú'u dí beñhú gue otho yá nsu, nú'ú go gue'u ma'na xi dí japamasuhú. Y nú'u ya xeni ngu ra 'betsa 'bu da hnequitho, nú'ú go gue'u dí hethu pa da hnequi xá hño.

²⁴ Pe nuya xeni de ma ndo'yohú ri hnequi mahotho, nú'ú hinga mahyoni ga hethu pa da hnequi xá hño. Njabu Ajuá bi hyoga ma ndo'yohú gue nú'u ya xeni mi otho yá nsu go gue'u ma'na da nja yá nsu,

²⁵ pa njabu da mpefi mahyegui gatho ya xeni de ma ndo'yohú, ne gatho'u da mfats'i 'na ngu 'na.

²⁶ Hangue 'bu ga tsama'ñuhú 'nara xeni de ma ndo'yohú, gatho ma ndo'yohú tsama'ñu nú'a ra uguí'a. Y nu'bu 'nara xeni de ma ndo'yohú hanga 'nara hoga hño, nu'bu gatho ma ndo'yohú ri johya.

²⁷ Nuju go guecu rá ndo'yoguihú ma zi Hmuhú ra Jesucristo, y cada 'na de guecaguihú dí 'nara xeni de rá ndo'yo'a.

²⁸ Ajuá bi hñuxa rá nija 'rama'na'ño ya mefi: Nu'a xi rá madi bi hñuxa ya apostol. Nurá ñoho bi hñuxa nú'u to'o da manbabi rá noya'a. Nurá hñu bi hñuxa ya xahnate. Nepu de gue'a bi hñuxa nú'u to'o øt'a ya danga nt'udi, nepu nú'u to'o øthe ya da'thi. Nepu bi hñuxa nú'u to'o faste ja rá 'befi'a, nepu bi hñuxa nú'u to'o ri su gatho nú'u ya 'befi'u, nepu bi hñuxa nú'u to'o da za da ña de ya hñaquí nú'u hingui fadi.

²⁹ Nde nu'bu, ¿ha gue gatho ya cu go ya apostol? O ¿ha gue gatho xa t'umbabi ra 'befi pa da manbabi rá noya Ajuá? O ¿ha gue gatho pe'tsa ra 'befi dega xahnate? O ¿ha gue gatho da za da 'yøt'a ya danga nt'udi?

³⁰ O ¿ha gue gatho xa t'umbabi ra ts'edi pa da 'yøthe ya da'thi? O ¿ha gue gatho da za da ña de ya hñaquí hingui fadi? O ¿ha gue gatho da za da badi da ma te mangua nú'a to'o ña de ya hñaquí hingui fadi? Hina, hinga gatho da za.

³¹ 'Yøthu 'nara ts'edi pa da za gui pe'tshu ya mfadi ne ra ts'edi nú'u ma'na ya dangui pa gui pephú Ajuá. Pe nubyá ma ga u't'ahu hanja grí 'buhú co 'nara hoga'mui nú'a ma'na xá hño de gatho.

13

Ra hmäte

¹ 'Bu nugui gra ña co 'raya noya xi mahotho, o gra ña ngu 'nara exxe, pe 'bu hindí pe'tsa ra hmäte, nu'bu gra nja ngu 'nara 'bixfani nsøctho ri 'nohni o ngu 'nara t'egui nsøctho zani.

² O 'bu gra pe'tsa gatho ra ts'edi pa ga manba rá noya Ajuá, ne gra padi gatho nú'u ya t'øt'e xi xá hñe de rá noya'a, ne gra pe'tsa gatho ra mfadi, ne xi gra pe'tsa ndunthi ra jamfri asta da za ga japi da mponga 'nara t'øhø, pe 'bu hindí pe'tsa ra hmäte, nu'bu hinte rá 'mecagui.

³ Nehe 'bu ga umbabi ya hyoga gatho nú'a dí pe'tsi, ne asta ga unga ma ndo'yo da ts'at'i, pe nu'bu hindí pe'tsa ra hmäte, nu'bu hinte ri muui nú'a dí øt'e.

⁴ Nu'a tó'o pe'tsa ra hmäte, tseta gatho nú'a da 'ñepabi; xi ra hoja'i co yá miqu'eiu, ne hini hyocua nú'a te pe'tsi'u; hingrá 'ñets'i, ha nixi hini ndangui de ma'ra.

⁵ Nu'a tó'o pe'tsa ra hmäte hinto xaxi, hini nsu sche, hingrá cue ne hingui ete.

⁶ Nu'a tó'o pe'tsa ra hmäte hini johya 'bu ri nts'oca 'nará miqu'eiu, ngue'a nú'a nzantho ri johya hønse de ra hño.

⁷ Nu'a tó'o pe'tsa ra hmäte tseta gatho nú'a t'øtuabi, camfri gatho nú'a xá hño, nzantho tø'mi de ra hño, ne tseta gatho ya ts'othogui.

⁸ Nura hmäte hinhya'mu ma da uadi, pe nura mfadi dí pe'tshu pa dí mamfa rá noya Ajuá, nu'á ha, ma da zø ra pa da 'ñotho. Nehe ma da uadi ra mfadi dí pe'tshu pa xa za stá ñahu de ma'ra ya hñaquí hingui fadi. Ne ma da zø ra pa ya hinda 'yøt'ahu ra 'bedi gatho nú'a ra mfadi dí pe'tshu.

⁹ Ngue'a 'na tui nú'a stá padihu hangue hinxa za stá mañhu gatho nú'a xa ma Ajuá.

¹⁰ Pe nu xcrá 'buhú co nú'a to'o rá meti ra mfadi, nu'bu ha, ja ma ga pahuni gatho nú'a hinxa za stá pahua.

¹¹ Nú'bu ndrá notsi ndí ña ngu ña ya batsi, ha ndí pe'tsa ya mfeni ngu rá mfeni ya batsi, pe ya de ndá ndanga ja'i, ya dá tsopu nú'a ra 'mui ndí pe'tsi dega batsi.

¹² Hangue njabutho nehe numa mfadi dí pe'tshu de guecua ja ra ximhai hini xøgue, nja ngu nú'a to'o ri yot'a rá hmi dega xuui ja ra hñe, pe hini hnequi xá hño. Pe nu xcrá 'buhú mahyegui co Ajuá, gue'bu ma xi ga pahú xá hño gatho, njabu ngu xa bacaguihú xá hño Ajuá.

¹³ Nura jamfri ne ra hoga nthø'mate ne ra hmäte, guehya ri hñu ma da nja pa nzantho. Pe nu'a ma'na xi ra dangui de gatho, ra hmäte.

14

Ya hñaquí hingui fadi

¹ Hangue xi da 'yøthu 'nara ts'edi pa gui pe'tshu ra hmäte, nehe hyoñhu nú'u ya mfadi ne ra ts'edi ri unga ra Maça Ndahi. Y de gatho nuya mfadi'u, ma'na go gui hyoñhu ra mfadi pa gui manbahú rá noya Ajuá.

² Ora ña 'nara cu de 'nara hñaquí nú'a hingui fadi, padihu gue nú'a ra cu'a ña co Ajuá, hingui ña co yá mijá'iuí ngue'a nú'u

hinguí pađi nú'a mañ'a. Nu'á ña co rá ts'edi ra Maça Ndađi, ne ma de nú'a hinguí pađi ya ja'i.

³ Pe nura ora mañba rá noya Ajuá 'nara cu de rá hñáqui'a, ña njaba pa da zofu ya cu, pa da te yá jamfri, ne pa da nupabi yá mfeni, ne pa da hñu'mba yá mui.

⁴ Nura ora ña 'nara cu co 'nara hñáqui nú'a hinguí fađi, nuse'a ma'na ri te rá jamfri. Pe nu 'nara cu mañbabi rá noya Ajuá de rá hñáqui'a, nú'a ri japi ma'na da te yá jamfri gathu ya cu.

⁵ Nugui ga nehma ga øde gui ñahu de ma'na ra hñáqui nú'a hinguí fađi. Pe ma'na dí ne ga øde gui ñahu de rá noya Ajuá. Ngue'a nu'a tó'o mañba rá noya Ajuá, ma'na ri muui nú'a ma que nú'a to'o ña co 'nara hñáqui hinguí fađi. Xá hño to'o da ña co 'nara hñáqui hinguí fađi, pe nú'bu dí 'bui to'o da 'ra'tsa nú'u ya noya de nú'a ra hñáqui'a, pa njabu ma'na da te yá jamfri ya cu.

⁶ Zi cuhu, nu'bu nugui ga mabu pa ga zo'ahu co 'nara hñáqui nú'a hinguí pahu, ¿te 'be da za gui pahu njabu? Nu'a ma'na xá hño pa gue'ahu, ga u't'ahu ngu nú'a xa 'ñutcagui Ajuá, ne ma'ra ya t'øt'e mahyoni gui pahu, ne ga zo'ahu de rá noya Ajuá, ne ma'ra ya hoga nt'udi.

⁷ Nuya 'bida ngu ra thæza o ra arpa, 'bu hinguí zani xá hño, nu'bu ¿hanja da za da fađi te ma thuhu'a pei?

⁸ O nu'bu ra corneta hinda ña xá hño pa da t'umbabi ra seña ya soldado 'yo ja ra tuhni, ¿ha dí bađi'u te ra ora da mudi da ntuhni?

⁹ Dí njahubu nehe, 'bu nuju híndi ñahu ngu yá hñáqui nú'u to'o dí zofuhu, hinda za da bađi'u nú'a te dí mañhu, ne hinte ri muui nú'a dí mañhu.

¹⁰ De guecua ja ra ximhai xi ja ndunthi ya hñáqui, y cada 'na to'oi pađi nú'u ya hñáqui'u, pađi xá hño te ma.

¹¹ Nu'bu nugui ga øde 'nara ja'i da ña de ma'na ra hñáqui nú'a híndi pađi, nu'bú pa guequi ga beni gue nú'a ra ja'i'a híngra mengu, ngue'a híndi pađi nú'a ra hñáqui gra ña'a. Ne pa gue'a da beni gue híndra mengu nehe, ngue'a níxi gue'a hinguí pađi nú'a te dí ma.

¹² Dí pađi gue xi guí hoñhu ya mfađi ne ra ts'edi nú'u ri unga ra Maça Ndađi, hangue 'yøthu ra ts'edi guí hoñhu nú'u ya mfađi ne ra ts'edi nú'u da za da japi da te yá jamfri ya cu.

¹³ Hangue nu'a tó'o ña de ma'na ra hñáqui nú'a hinguí fađi, dá 'yapabi Ajuá da umbabi ra mfađi pa da za da 'ra'tsi nú'a ma pa da fađi te ma.

¹⁴ Nu'bu nugui dí apabi Ajuá co 'nara hñáqui nú'a híndi pađi, njabu dí xocambeni Ajuá, pe hinguí tsa ma'na dí te ma mfađi ngue'a níxi dí pađi nú'a dí ma.

¹⁵ Nu'bú, ¿te da za ga øthu? Da za ga aphu Ajuá co 'nara hñáqui nú'a híndi pahu, pe nehe da za ga apabihu Ajuá co ma hñáquishehu pa da zo ma mfenihu xá hño nú'a dí mañhu. Ga tutuabihu Ajuá co 'nara hñáqui nú'a híndi pahu, pe nehe ga tutuabihu Ajuá co ma hñáquishehu pa da zo ma mfenihu xá hño nú'a dí mañhu.

¹⁶ Ngue'a 'bu ga xocambenihu Ajuá co nuya hñáqui híndi pahu, nu'bú nu'a tó'o hinguí øde nuya hñáqui'u hinguí tsa da xocambeni Ajuá mahyegui con guecu, ngue'a hinguí pađi te ri bñni nú'a te dí mañhu.

¹⁷ Nu'bu dí xocambenihu Ajuá njabu, nuju dí mañhu ra hño, pe nu'u tó'o øcaguihu híndi tetuahu yá jamfri ngue'a hinguí pađi te ri bñni nú'a dí mañhu.

¹⁸ Nugui dí umba njamađi Ajuá ngue'a ma'na dí ña ndunthi que gue'ahu co ya hñáqui nú'u hinguí fađi.

¹⁹ Pe de ja ya hmunts'i, ma'na xá hño ga manga cut'a ya noya de ma hñáqui pa da fađi te dí ma, pa njabu da za ga utuabi ya cu de rá noya Ajuá, que ga manga 'ret'a 'mo ya noya de ma'na ra hñáqui hinguí fađi ne hinda za da zo yá mfeni ní 'nara noya nú'u ya cu.

²⁰ Zi cuhu, nuri mfenihu odi nja ngu yá mfeni ya batsi. Njahu ha ngu ya zi batsi hinguí øt'a ya ts'oqui. Pe dá nja ndunthi ri mfenihu ngu ri 'ñep'ahu, ngue'a ya gyá danga ja'ihu.

²¹ Ajuá bi zofu ya ja'i de Israel co nuya ya noya xa t'ofu ja ra Maça T'ofu ne ena njaua: "Ma ga pehn'ahubu 'raya ja'i hindya mengu pa da zo'ahu de ma'na'ño ra hñáqui ngue'a híndi ña ngu grí ñahu, pe masque njabu hinguí ma guí 'yøtcaguihu ma ts'ofu."

²² Hangue nura ora dí ñahu co ya hñáqui hinguí fađi, gue'a ngu 'nara nt'udi pa nú'u híngvá gamfri. Pe nura ora dí mañbahu rá noya Ajuá, dí umfu ra ts'ofu de rá hmæte Ajuá nú'u to'o camfri, pe nu'u tó'o hinguí ne da gamfri, hinguí ne nehe da hñanga nú'a ra ts'ofu'a.

²³ Nu'bu ja ri hmunts'ihu gathu'ihu guí ñahu co ya hñáqui nú'u hinguí fađi, nepu da zøhø 'ra nú'u hints'a dí pađua rá noya Ajuá, o da zøhø 'ra nú'u hindya gamfri, ¿ha gue hinda 'ñena'u gue xcá 'be ri mfenihu?

²⁴ Pe nu'bu nú'u dí muntshu ne dí mañbahu rá noya Ajuá ne da zøhø 'na híndra gamfri, o 'na hints'a dí pađua rá noya Ajuá, nu'bú co nú'a da 'yøde dí hma, da unse nguenda de yá ts'oqui.

²⁵ Nu'bú nú'u ya ja'i'u da bađi te gra 'mui yá coraso, ne nu'ú 'bestho da ndandíñahmu ne da xocambeni Ajuá. Nepu nu'ú da 'ñeñ'a'ihu, xi majuani Ajuá 'bui con gue'ahu.

Beñhu guí 'yøthu gathu xá hño ngu ri 'ñehe

²⁶ Nu'bu'á zi cuhú, ¿te da za gui 'yøthu ora grí muntshú? 'Ra de gue'ahú gui tuthú ya jahña, nu ma'ra de gue'ahú gui nxahnatehú, nu ma'ra de gue'ahú gui mañhú nú'a xa 'ñu't'ahú Ajuá. Nu ma'ra de gue'ahú gui ñahú de ya hñaquí nú'u hingui fadi, ha nu ma'ra de gue'ahú gui mañhú te rí bõnga nú'u ya noya'u. 'Yøthu gatho pa ma'na da te ri jamfrihú.

²⁷ Nu'bu'á gui ñahú de ya hñaquí hingui fadi, da za gui ñahú hõnse yoho o hñu de gue'ahú, pe 'rama'na gui ñahú, ne da 'muhni 'na nú'a to'lo da 'ra'tsi pa da fadi te rí bõnga nú'u ya noya'u.

²⁸ Y nu'bu'á di jo'oni to'lo da 'ra'tsa nú'u ya noya'u, nu'bu'á nú'u to'lo ne da ñá de 'nara hñaquí hingui fadi, odi ñá ja ra hmunts'i, ma'na xá hño dá ñaseui Ajuá.

²⁹ Y nú'u to'lo manbabi rá noya Ajuá, dá ñá hõnse yoho o hñu, y nú'u to'lo øde nú'a te mañ'hú, dá hñuxa nt'øde xá hño pa da badi ua gue'a ma o hina.

³⁰ O nu'bu'á 'nara cu manbabi rá noya Ajuá, ne 'bu'á Ajuá da umbabi ra mfadi ma'na ra cu di 'bahni, nu'bu'á, nú'a to'lo mi ñá ra mudi, ya odi sigui da ñá, pa njabú da za da ñá nehe nú'a ma'na ra cu.

³¹ Nu'ú tó'o xa 'tumba ra mfadi pa da manbabi rá noya Ajuá, da za da manbabi, hõnse gue 'rama'na da ñá há, pa njabú gatho nú'u ya cu di øde da za da batua xá hño rá noya Ajuá, ne ma'na da za da te yá jamfri.

³² Nu'a tó'o manba rá noya Ajuá, go padise ua rí 'ñepi da ñá o hina.

³³ Ngue'a Ajuá rí ho ga øthu ma hmunts'ihú ngu rí 'ñehe, ne di o rá 'ñu nú'a ga øthu.

Mahyoni ga øthu ngu xa nzai øt'a ja yá hmunts'i gatho nú'u ma'ra ya cu.

³⁴ Ogui hopabihú ya 'behña da 'mai ne da manba rá noya Ajuá ja ya hmunts'i, gue'a pa gue'u otho ra nsequi da 'yøt'a njabú. Dá hñoga'ñode há, ngu mangan rá ley Ajuá.

³⁵ Nu'bu'á ya 'behña ne da 'yøt'a 'nara nt'ani, dá 'yamba yá dame ja yá nguse, gue'a hini hnequi xá hño 'bu'á 'nara 'behña da 'mai ne da ñá madetho de ja ra hmunts'i.

³⁶ Bensehú gue nurá noya Ajuá hingo pa gue'asehú, ne hingo ja xa nexpu pa go gui 'yøt'asehú nú'a guí nehu.

³⁷ Nu'bu'á nu'ahú xi majuañi guí hanpahú rá ts'edi ne rá mfadi ra Mäca Nðahi pa gui manbahú rá noya Ajuá, nu'bu'á ma gui padihú xá hño gue nuya noya dí op'ahú go guehya 'raya hmanda xa 'bepcagui ma Zidadahú ga xi'ahú.

³⁸ Pe nu'a tó'o hinda ne da gamfri núna dí ma, nixi gue'a hinda ma da jamfribi nú'a da ma nehe.

³⁹ Hangue ma zi cu'ihú, 'yøthu 'nara ts'edi pa gui manbahú rá noya Ajuá, ne ogui

hacuahú nú'u ya cu ñá de ya hñaquí nú'u hingui fadi.

⁴⁰ Ne 'yøthu gatho xá hño ngu rí 'ñehe.

15

Ra Zidada Jesucristo bi yopa nte de ra du

¹ Ha nubyá zi cuhú, dí ne ga yopa ben'ahú de nú'a ra mäca hoga noya ya stá xi'ahú. Y nu'ahú xcá hñanihú ne xcá camfrihú xá hño.

² Y po nuna ra hoga noya stá xi'ahú, ya xcá mpøhøhú. Hangue sigui gui camfrihú, ngue'a hinda 'meditho nú'a ri jamfri xcá pe'tshú, ngue'a nú'a dá xi'ahú gue'a majuañi.

³ Nugui dá t'it'ahú ngu nú'a bi t'utcagui nehe. Nú'a ra nt'udi xi ra dangui dá t'it'ahú, dá xi'ahú gue ra Zidada Jesucristo go gue'a bi du pa bi hñasca ma ts'oquihú, ngu xqui nt'ofa ja ra Nðaxjua T'ofa gue njabú mi ma da thogui'a.

⁴ Nehe dá xi'ahú gue nu'a bi t'agui, pe rá hñupa'a bi yopa nte de ja ra du, ngu xqui nt'ofa nehe.

⁵ Ne 'mefa de ya xqui yopa nte'a de ja ra du, bi nthéui ra cu Pedro pa bi hyandi. Nepu 'mefa bi hyanda gatho nú'u ma'ra yá nxadi.

⁶ Y de gue'a, 'na'qui xqui munts'a thogui cut'a nthebe ya cu, y gatho'u bi hyandi nehe'a. Y ndunthi de gue'u tetho asta núbya dí op'a'ihú, ha nu ma'ra ya xa du.

⁷ Nepu 'mefa bi hyandi nehe ra zi cu Cobo. Nepu gatho nú'u ma'ra ya apostol bi hyandi'a.

⁸ Y 'mefa de gatho'u dá handi nehega, bi hnequi ja ma 'ñu'a, masque nugui ndrí nja ngu 'nara zi ñaxca bñtsi.

⁹ Nú'u ma'ra ya apostol xi ma'na ya dangui yá nsu de guecagui, ngue'a nugui, ni ts'u hini 'ñepcagui da t'engagui gue drá apostol, ngue'a xi stá øtua ra nts'o'mui ya gamfri.

¹⁰ Po nugui dí padi gue Ajuá xi ra dangui rá hmäte pa guecagui, ngue'a nú'a ra 'mui ndí pe'tsa ma'met'o ya hinga gue'a dí pe'tsbya. Ngue'a Ajuá bi patca ma 'mui ne bi 'racagui 'nara 'ra'yo 'mui. Y nú'a bi 'yøt'e con guecagui hinxa 'meditho, ngue'a nugui ma'na stá mpefi de gue nú'u ma'ra ya apostol. Pe hingo de ma ts'edise stá øt'a nú'a ra 'befi'a, nu Ajuá xi ra dangui rá hmäte con guequi, go gue'a xa 'yøt'a gatho nú'a ra 'befi'a.

¹¹ Nu'bu'á nugui dí zo'ahú o nú'u ma'ra ya apostol, gue't'a ra noya dí mañhe mahyegui, ne go guet'a xcá camfrihú.

Ma da yopa nte nú'u xa du

¹² Nuje stá xi'ahé gue ra Zidada Jesucristo bi yopa nte de ja ra du. Nu'bu'á, ¿hanja 'ra de gue'ahú guí eñhú gue ya hinda za da yopa nte nú'u tu?

13 Nu'bu hinda za da yopa nte ma'na'qui nú'u tu ngu guí mañhu, nu'bu nixi ra Zidada Jesucristo hinxa yopa ntehma 'bu.

14 Y nu'bu hinxa yopa nte ma zi Hmuhu ra Jesucristo, nu'bu hinte dri muuihma nú'a dí u't'ahe, nixi hinte dri muui nú'a xcá camfrihu 'bu.

15 Nu'bu hinda za da yopa nte nú'u tu, nu'bu hingue majuañi nú'a gra mañmahe de nú'a xa 'yot'a Ajuá. Nuje dí mañhe nú'a majuañi gue Ajuá bi 'yot'e pa bi yopa nte ma Zidadahu ra Jesucristo de ja ra du, pe 'bu hinga majuañi gue Ajuá ri japi da yopa nte nú'u xa du, nu'bu njabu hinxa japi xa yopa ntehma ra Zidada Jesucristo.

16 Nu'bu nú'u xa du hinda ma da yopa nte, nu'bu nixi nuse ra Zidada Jesucristo hinxa yopa ntehma 'bu.

17 Nu'bu Ajuá hinxa japi xa yopa nte ma zi Hmuhu ra Jesucristo de ja ra du, nu'bu nuri jamfrihu hinte dri muuihma, ne gri duda ri ts'oquihú nehe.

18 Nu'bu di njahmabu, nu'bu gatho nú'u xa du masque xa gamfri ma zi Hmuhu ra Jesucristo, nu'bu xa 'médihma.

19 Nu'bu nsótho nú'ya dí tehua ja ra ximhai dí t'omhu ya hño da 'racju ra Zidada Jesucristo, ne nura ñoho ra te ya hinte dí t'omhu ga hañhu de gue'a, nu'bu nuju xi dyá huecatehu de gatho ya ja'i ngue'a hinte dí t'omhu.

20 Pe nu'a xi majuañi, nura Zidada Jesucristo bi yopa nte de ja ra du, ne go gue'a xi rá mudi bi nuhu de gatho nú'u xa du.

21 Po rá ts'oqui 'natho ra 'ñohó, hangue gatho ya ja'i pe'tsi te da du. Pe 'natho ra 'ñohó nehe nú'a to'o bi 'yot'e pa da yopa nte ma'na'qui nú'u tu.

22 Ngue'a nujá yá batsiguihu ra Adá, hangue dí tuhú nehe ngu bi du'a, ngue'a por nú'a ra ts'oqui bi 'yot'e'a hangue bi nja ra du. Pe nubya ya dri 'nathohu co ma zi Hmuhu ra Jesucristo, hangue ma ga yopa ntehu nehe ngu bi nja'a.

23 Ma zi Hmuhu ra Jesucristo go gue'a xi rá mudi bi yopa nte de gatho, ngu xqui 'ye'mba Ajuá. Nepu núju stá camfrihu'a, nu stua yopa pengui'a ma ga yopa ntehu nehe 'mefa con gatho nú'u ma'ra xa gamfri. Go gue'a xa 'ye'mba Ajuá nehe.

24 Y de gue'a ma da nja ra ngaxhmai, nu sta uadi ma zi Hmuhu ra Jesucristo da huatua yá hmanda gatho nú'u ri ndá ne gatho yá nsu'u ne yá ts'edi'u. Numa zi Hmuhu ra Jesucristo ma da ndá, nepu da yopa 'yent'ua ja rá 'ye Ajuá rá Dada ma'na'qui nú'a ra hmanda xqui t'ent'ua ja rá 'ye.

25 Ngue'a numa Zidadahu ra Jesucristo pe'tsi ma da ndá asta hinda hyandi gue ya xi bi ntate de gatho yá ncontra.

26 Y nu'a rá ngats'i ra ncontra ma dra huati, go gue'a ra du.

27 Ja ra Maça T'ofu ma gue Ajuá bi 'yent'ua ja rá 'ye ma zi Hmuhu ra Jesucristo gatho nú'a te ja ne nú'u 'bui nuni mahets'i ne nuua ja ra ximhai. Pe nu habu ena gue gatho bi t'ent'ua ja rá 'ye, dí pahú gue Ajuá ra Dada hingui 'bui de ja rá hmanda ma zi Hmuhu ra Jesu, ngue'a nura Dada go xa umbabi ra ts'edi'a.

28 Y nu sta uadi da ntate ra Zidada Jesu de gatho ya hmanda, nu'bu nú'a ma da 'mai nehe ja rá hmanda rá Dada nú'a to'o xa 'yent'ua ja rá 'ye gatho nú'a te ja ne nú'u 'bui, pa njabu Ajuá ra Dada go gue'a ma da manda gatho.

29 Nu'bu hinda yopa nte nú'u xa du ngu guí mañhu, nu'bu ¿pa te ri nxistehe 'ra por nú'u xa du? 'Bu xi majuañi hingui tsa da yopa nte nú'u tu, nu'bu ¿hanja 'ra ri nxistehe por gue'u?

30 Nuje nu'araza ra ora da za ga thamfrihe ga thohe 'nara ts'othogui. Pe nu'bu hinda yopa nte nú'u tu, nu'bu hinte ri muui gra 'yohe njabu.

31 Nugui xi majuañi hyastho thongagui pa da thogui. Dí xi'ahu njabu zi cuhu ngue'a dí padi gue xi guí camfrihu xá hño ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

32 Xi stá ntun'be nuya ts'oja'i de guecua Efeso. Ha nu'bu stá ot'a njabu pa ma hñose de guecua ja ra ximhai, xi'bu xa hyogaguihma, nu'bu ¿te dí tahaga 'bu hinda yopa nte nú'u tu? Nu'bu, ma'na xá hño ga ena ngu enga 'ra: "Ma ga ñuñhu ne ma ga ntsithehu, cabu rixudi ndamañi ma ga tuhu."

33 Oxqui hophu to'o da hya'ahu, ngue'a nu'a to'o da ntsixui ya ts'oja'i, da japi da nts'oqui nehe.

34 Xi da pe'tshu 'nara hoga mfeni xá hño ngu ri 'ñehe. 'Yohú xá hño, ogui othu ya ts'oqui. Dí ma njabu ngue'a 'ra de gue'ahu nixi xcá camfrihu Ajuá. Dí xi'ahu njaua pa xama da nja ri tsahu de nú'a guí othu.

Hanja ma da yopa nte nú'u xa du

35 Tsa 'ra de gue'ahu guí 'ñeñhu: Nú'u xa du, ¿hanja da za da yopa nte? ¿Tengu nú'a ra ndo'yo da me'tsi'u 'bu?

36 Pøde nu'ahu otho ri mfenihu. ¿Ha gue hingui pahú gue nú'a ra nda guí pothu, mahyoni 'met'o da 'ya, nepu ja da c'onts'a nú'a ra 'ra'yo 'bai gá ndapo?

37 Ora guí pothu ra trigo o ma'na ra nda, nú'a guí pothu gue'a 'nara ndatho, pe nu sta c'onts'i ya dra ndapo.

38 Pe nu Ajuá go gue'a ri japi da nte nú'a guí pothu ne ri umbabi rá 'bai cada 'nara nda ngu nú'a xa 'ye'mbi.

39 Njabu nehe numa ngøhu hinga mahyegui ngu yá ngø ya mbo'ni, y 'na'ño yá ngø ya ts'int'su nehe. Y ya huá 'na'ño nehe yá ngø'u.

⁴⁰ Njabu nehe nú'u bí 'bu mahets'i 'na'ño yá 'bai, ha núju dí 'buhua ja ra ximhai 'na'ño ma 'baihu con gue'u, y 'rama'na'ño yá hotho'u con guecju.

⁴¹ Nehe nura hyadi 'na'ño rá 'ñot'i, ha nura zana 'na'ño rá 'ñot'i nehe. Nehe 'na'ño yá 'ñot'i ya tsø, ne cada 'na de gue'u 'rama'na'ño gra yot'i'ua.

⁴² Nehe ma ga njahubu nu xcrá yopa ntehu de ja ra du. Numa ndo'yo dí hahubya ma da nt'agui ja ra hai ne da 'ya, pe de gue'a nura ndo'yo'a ma da yopa nte ma'ra'yo y ya hinhya'mu ma da du.

⁴³ Nubyá hini hnequi xá nsunda nuna ma ndo'yohu ma da nt'agui, pe nu sta yopa nte ma'ra'yo ha, ma da hnequi xi strá nsunda. Nuna ma ndo'yohu hingui ja rá ts'edi ma da nt'agui, pe nu sta yopa nte ma'ra'yo, ya dí ja rá ts'edi.

⁴⁴ Ma da du nuna ma ndo'yo dí hahubya, pe nu xcrá yopa ntehu ma ga pe'tshu ma'na'ño ma ndo'yohu. Nubyá dí hahu nuna ndo'yo ngue'a dí 'buhua ja ra ximhai, pe nu xcrá yopa ntehu ma ga pe'tshu ma'na ra ndo'yo ngue'a ma ga 'buhuni mahets'i.

⁴⁵ Xa nt'ofu ja ra Maca T'ofu ne ena njaua: Nú'a ra madu 'ñohø go gue'a ra Adá, nú'a Ajuá bi umbabi rá te, y 'mefa bi zohø ma'na ra 'ñohø mi ngu ra Adá, pe nuse'a umba ra 'ra'yo te ya ja'i, y go gue'a ma Zidadahu ra Jesucristo.

⁴⁶ 'Met'o bi t'acju 'nara ndo'yo de guecua ja ra ximhai, nepu 'mefa ma dí t'acju 'nama 'ra'yo ndo'yohu nuni mahets'i.

⁴⁷ Nu'a xi ra madu 'ñohø bi 'mui, Ajuá bi hyoqui de guecua ja ra ximhai dega hai, ha nu'a rá ñoho ra 'ñohø bi nja'ua ngu ra Adá, nu'a bá ehe de mahets'i.

⁴⁸ Ngu bi nja ra Adá bi thoqui dega hai nuua ja ra ximhai, necju nehe drí nhyaxhu'a. Ha nura Zidada ra mengu mahets'i, hangue necju ma grá menguhuni ne ma grá hñ'a'tsua hu rá 'bai'a.

⁴⁹ Njabu ngu drí hñats'ihubya ngu rá 'bai ra Adá xa thoqui dega hai, njabu nehe ma grá hñats'ihu ngu rá 'bai ma Zidadahu nú'a bí 'bai mahets'i.

⁵⁰ Dí xi'ahu zi cuhu gue hinda za ga cøthu nuni mahets'i habu bí manda Ajuá co nuna ma jihu ne nuna ma ndo'yohu dí hahubya. Ngue'a nuna ndo'yo dí hahubya ma da nhyai ne hingui tsa da nte pa nzantho.

⁵¹ Nubyá ma ga xi'ahu nú'a bi xica Ajuá ne hinxcá pathu, gue hinga gathu ya ja'i de ra ximhai ma da du, pe gathu mahyegui ma dra patca ma 'baihu.

⁵² Masectho ma da njabu, ngu 'na ts'ant'i ma dahu, nú'a ra ora sta 'be ra trompeta de Ajuá de rá ngats'i ra ximhai. Nu stí nt'øde nú'a ra trompeta'a gathu nú'u ya cu xa du ante da yopa 'ñehe ma Zidadahu ra Jesu, ma da yopa nte'u co 'nara 'ra'yo ndo'yo

nú'a hinhya'mu ma da nts'oqui. Y núju gra 'buhua ja ra ximhai, 'bestho ra ora'a da mpadi ma 'baihu nehe.

⁵³ Ngue'a mahyoni da mpadi nuna ma ndo'yo dí hahu ma da nhyai, pa ga pe'tshu 'nara ndo'yo nú'a hinhya'mu da nts'oqui. Ha nuna ma ndo'yo dí hahu núna ma da du, mahyoni da mpadi co ma'na ra ndo'yo nú'a hinhya'mu da du.

⁵⁴ Ha nu stí njabu ma ndo'yohu da mpadi co ma'na ra ndo'yo nú'a hinhya'mu da nts'oqui ne hinhya'mu da du, nu'bá ma da nja ngu nú'a huxa ja ra Maca T'ofu habu ena njaua: "Nura du bi 'bedi ne bi nhuati pa nzantho."

⁵⁵ Ne ena: "¿Habu jabya rá ts'edi ra du? ¿Habu jabya gathu nú'a mi øt'e?"

⁵⁶ Ra ts'oqui go gue'a ri jacju ga tuhu, ne ra ndaxjua ley go gue'a ri umba ra ts'edi ra ts'oqui.

⁵⁷ Pe nubyá, ga umfu njamadi Ajuá ngue'a numa Zidadahu ra Jesucristo go gue'a bi 'yøt'e pa dá tapabihu ra du.

⁵⁸ Hangue nubyá, ma zi hmaca cu'ihu, xi da camfrihu xá hño con gathu ri muihu. Xi da mpefihu nzantho ja rá 'befi ma Zidadahu, ngue'a nu'ahu ya guí pahu gue hinda ma da 'meditho gathu nú'a ra 'befi xa 'racju'a pa ga pefihu.

16

Ra mfats'i hmunts'i pa ma'ra ya gamfri

¹ Nubyá ma ga xi'ahu de nú'a ra mfats'i guí muntshu pa guí pempahu ya cu me Jerusale. 'Yøthu nehe ngu nú'a stá 'bepa ya cu me Galacia da 'yøt'e.

² Tat'a domingo cada 'na de gue'ahu 'uecju 'na tui nú'a xcá tahahu, ngu nú'a rá ndunthi bi 'ra'ahu Ajuá. Ne guí haxhu ja ra nija pa ja da hmunts'ini, pa njabu nu xcrá mabu hingue ja ra ora'a guí munts'a ri mfats'ihu.

³ Ne de ante ga mabu, dí ne guí huanhu 'raya cu pa nu xcrá tsømbu ga umbabi'u 'nara he'mi pa da hñ'a'tsua nú'u ya cu me Jerusale nú'u to'o ma dua ts'ocua nú'a ra mfats'i'a.

⁴ Ha nu'bu ga handi gue xá hño ga ma nehe, ga me'be'u.

Ra apostol Pablo ri hñoqui pa da ma dua c'a'tsa ya gamfri

⁵ Stá beni nehe ga ma ga c'a'tsa ya cu nuni Macedonia, hangue 'met'o ma ga 'rani de guehni.

⁶ Stá beni ga 'bai con gue'ahu ndunthi ya pa, y 'bu da zahma, ga 'bai con gue'ahu asta hinda thogui ya pa de ya tse, nepu de gue'a da za guí faxcahu ne guí nexcaguihu nu habu grá ma.

⁷ Núbya xcrá mabu, hindí ne hønse ga hant'a'ihu ne 'bestho ga thogui. Nu'a dí ne,

ga 'bui con gue'ahu 'raya pa 'bui njabu rá paha ra Zidada.

⁸Pe ma ga cohi de guecua Efeso asta da zø ra pa de ra Pentecosté.

⁹Ngue'a nu de guecua xi xa xogui ya gosthi pa ga manbabi rá noya Ajuá, ne ndunthi ya xa gamfri. Pe nehe 'bui ndunthi ya ncontra.

¹⁰Ne nu'a dí xi'ahu, nu sta zømbu ra cu Timu, suhu xá hño pa da 'mai te rá 'ñentho ne hinda du rá mai, ngue'a ne'a pɛpabi Ajuá ngu dí pɛpabi nehe.

¹¹Hangue por gue'a oxqui ma grí 'ñenithohu de gue'a. Y nu stua pengui'a, bá nets'ihu co ra johya pa da 'ñe da c'ascagui ma'na'qui, ngue'a nugui dí t'omi da zøhø'a co nú'u ma'ra ya cu ma dua 'ñoui.

¹²Ha nura zi cu Polo xi stá bantebi da mabu ne da meui núyu ma'ra ya cu dua tsøñ'ahu. Pe hinxa ne xa mabu. Bi xiqui gue ma da mabu da c'a'ts'ahu nú'a ra pa'a da nja rá luga.

Ra nzenjua pɛhna ra apostol Pablo mi uadi ra carta

¹³Xi da nsuhu de yá ts'o'bɛfi ra ts'ondahi, ne xi da pɛ'tshu 'nara jamfri. Oxqui tsuhu nú'u to'o ri utsa'ihu, 'yøthu ra ts'edi pa gui 'yøthu nú'a xá hño.

¹⁴Gatho nú'a gui 'yøthu, 'yøthu co ra hmate.

¹⁵Zi cuhu, ya guí pahu gue nura zi cu Teba ne con gatho yá ja'i de rá ngu, go gue'u xi ya mudi gamfri de guepu Acaya. Ne guí pahu gue nú'u de yá pahase xa 'mai pa da maxa ya cu.

¹⁶Dí bante'ihu gui 'yøtehu nú'u ya zi cu'u, ne nú'u ma'ra to'o pɛpabi Ajuá ngu'u. 'Yøtehu nehe nú'u ma'ra to'o fax'ahu ja rá 'bɛfi Ajuá ne gatho nú'u to'o pɛpabi'a.

¹⁷Xi drí johya ngue'a bi zøhø de guecua ra cu Teba ne ra cu Nato ne ra cu Acaico, ngue'a xa 'yøtcagui nú'a hinxa za xcá øthu.

¹⁸Nuyu ya cuyu xi bi hñubga ma mai ngu xa hñup'a ri maihu nehe. Numansuhu nuya cuyu ngue'a go guehyu 'rayá hoga mɛfi Ajuá.

¹⁹Nuya cu de guecua Asia ri fat'ajuá'ihu. Nehe ra zi cu Aquila ne ra zi nju Prisila xi pɛhn'ahu ndunthi ra nzenjua, nú'ahu guí 'buhu co ra Zidada ngu nja nehe'u. Nehe pɛhn'ahu ndunthi ra nzenjua nú'u ya cu ri munts'ja yá ngu'u.

²⁰Ne ri fat'ajuá'ihu gatho ya cu de guecua. Ne nzenjuahu 'na ngu ma'na co 'nara nthu fi dega hmate.

²¹Nugui drá Pablo, de ma 'yɛsɛ dí op'a'ihu nuna nzenjua.

²²Nehe dí xi'ahu, nu'u tó'o hini mađi ma Zidadahu ra Jesucristo, dá t'eqe pa da zutua rá cue Ajuá. Ra Zidada ya ma da zøhø.

²³Y nubyá, ma Zidadahu ra Jesucristo da max'a'ihu.

²⁴Dí pɛhn'ahabu ma hmate de ja rá thuhu ma Zidadahu ra Jesucristo. Njahu gue'a.

RÁ ÑOHO RA CORINTIO RÁ ÑOHO RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO BI 'YOPABI YA GAMFRI ME CORINTO

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Corinto

¹ Núgui drá Pablo rá apostolgui ma zi Hmuhú ra Jesucristo. Ajuá go rá paha'a pa bi hñuxcagui dega apostol. Nugui co ra cu Timoteo di op'a'ihé nuna carta, nú'ahú gyá gamfrihú guí 'buhúbu Corinto, ne pa gatho nú'u ma'ra ya gamfri 'bui ja ma'ra ya hnihi de gueru ja ra hai Acaya.

² Ajuá ma Dadahú ne ma zi Hmuhú ra Jesucristo da jap'a'ihú ne da max'ahú pa guí 'buhú te rá entho.

Ra apostol Pablo bi thogui ya nt'utsate

³ Ga xócambenihú Ajuá nurá Dada ma zi Hmuhú ra Jesucristo, ngue'a go gue'a ma Dadahú nú'a pascahu ra nthecate ne go gue'a nzantho hubga ma muihú.

⁴ Nú'á hubga ma muihú ora dí thohú ya ts'othogui, pa njabú nujá da za ga hu'mbahú ya mui nú'u ma'ra to'o thogui ya ts'othogui nehe, ngu bi hñubga ma muihú nehe Ajuá.

⁵ Njabú ngu ma zi Hmuhú ra Jesucristo bi thogui ndunthi ya ts'othogui, njabú nehe dí sufrihú por gue'a, pe por gue'a dí hañhú ndunthi ra humú nehe.

⁶ Hangue nujé xi dí thohé ya ts'othogui pa njabú nu'ahú da za guí hañhú ra humú ngu nú'a dí hañhe ne pa da za guí mpòòhu. Nujé Ajuá hubga ma muihe pa njabú nu'ahú nehe da za guí hañhú nuna ra humúina ora guí thohú ya ts'othogui nehe, pa njabú da za guí tséthu.

⁷ Nujé xi dí camfrihe gue nu'ahú ma guí tséthu nuya ts'othogui ngu stá tséthe, ngue'a dí pahe gue nura ora guí thohú ya ts'othogui, ra ora'a guí hañhú ra humú ngu nú'a dí hañhe nehe.

⁸ Zi cuhú, dí nehe guí pahú de nuya ts'othogui dá thoguihe de guehni Asia. Gue'u 'raya ts'othogui xi ya dangui, ya mi otho ma ts'edihe pa ga tséthe, ya nixi ndi tòmhe gue stá yopa ntehe ma'na'qui.

⁹ Nujé ya ndí njahe ngu 'raya ja'i nú'u xa t'e'mbi pa da tho. Dá thohé njabú pa ma'na dá pañhe gue Ajuá go gue'a ñangaguihe de ya ts'othogui, ngue'a de guecséhe hinte tsa ga øthe, y nu'á ja rá ts'edi pa da japi da yopa nte nú'u ya xa du.

¹⁰ Ajuá go gue'a bi ñangaguihe de nú'u ya dangá ts'othogui habú ma xa thogaguihe, y asta nubya ri sigui ri ñangaguihe, ne dí tòmhe gue ma da sigui dá ñangaguihe.

¹¹ Nu'á ma da sigui dá ñangaguihe 'bu guí faxcahe guí 'yaphú'a por guecje. Y nu'bu ndunthi ya cu apabi Ajuá por guecje, nu'bu 'mefa ndunthi ma da umba njamádi'a por nú'a xa 'yòt'e'a con guecje por yá nt'adi'u.

Hanja himbi ma 'bestho ra apostol Pablo pa Corinto

¹² Co 'nara johya ne co 'nara mfeni xá nt'axi dí xi'ahe gue nujé stá 'yohe xá hño ja yá thandi ya ja'i de gatho ya hnihi habú stá 'yohe, ne ma'na ndunthi gá handgahe nu ndá 'buhebu. Co rá mfats'i Ajuá nzantho stá 'yohe xá nt'axi ja rá thandi'a, ngue'a nú'a xa 'racje ra ts'edi pa dá øthe njabú, hingo de ma mfeniséhe dá øthe.

¹³ Gatho nuya noya dí op'ahe de ja ma cartahe go guehna da za guí hñe'tihú ne guí pañihú, ne dí tòmhe gue guí pañihú xá hño.

¹⁴ Ya guí pahú teraza de nú'a stá xi'ahe gue nu stí yopa menga ma Zidadahú ra Jesu nuua ja ra ximhai, ma guí esca ma nsuhe ngu nujé ma ga e'ts'ahe ri nsuhú nehe, ne dí tòmhe guí pahú ma'na xá hño de guehna.

¹⁵ Nugui ndí humamú gue nguí numahñoguihú, hangue por gue'a ndí beni stá c'a'ts'ahú de ndá ecua Macedonia, ngue'a ndí beni gue xcá johyahmahú 'bu stá thopú pa xa za stá c'a'ts'ahú yo'qui.

¹⁶ Nu nduá ehe pa nuua Macedonia, dá behmá gue de má 'ñu stá gathmahú Corinto pa stá tsòñ'ahmahú, y ndí beni nehe gue nura pa stá ma de guecua, stá yopa gathmahú ma'na'qui, y de gueru xcá nexcahmahú pa stá thogui asta ja ra hai Judea.

¹⁷ Xi nu de ndá xi'ahú gue ga mabú, ¿ha gue gá beñhú gue ndí ma ga ha'ahú? O ¿ha gue guí beñhú gue dí øt'a ngu nú'a øt'a nú'u hingyá gamfri? Ngue'a nú'u go gue'u øt'a njabú, ts'u da 'ñena há, ts'u da 'ñena hina. Pe nugui hindí njabú.

¹⁸ Ajuá pañi gue nujé hinda za ts'u ga eñhe há, ts'u ga eñhe hina.

¹⁹ Nugui co ra cu Silvano ne ra cu Timoteo nzantho stá xi'ahe rá noya ra Zidada Jesucristo rá T'u Ajuá, y nurá noya'a, hingue ts'u da 'ñena há, ts'u da 'ñena hina. Nu'á nzantho øt'a nú'a ma.

²⁰ Ngue'a gatho nú'a xqui ñatcahú Ajuá, bá pehna rá T'u pa go bi 'yòt'e'a, pa bi nja gatho ngu nú'a xqui ñagui. Hangue po ra Zidada Jesucristo dí xócambenihú Ajuá, ne dí eñhú, "Njabú gue'a".

²¹ Nu Ajuá go gue'a bi 'yòt'e pa dá 'buhú co ma zi Hmuhú ra Jesucristo, ne go xa 'racju ra ts'edi pa ga pephú'a.

²² Ne xa 'racju ra Maca Ndahi pa da 'mui ja ma corasohú, go gue'a 'nara seña gue yá metiguihú'a. Y nú'á go gue'a 'nara mudí japi dí hañhú de guecua ja ra ximhai de dí t'acju ma'ra ya japi nuni mahets'i.

²³ Pe nugui hindá catb_u Corinto ngu ndí behma, ngue'a ndí tsu stá zo'ahu nts'edi y njabu xcá ehu. Ajuá pađi xá hño gue dá beni njabu, ne dí unga ma te 'bu hindí mąnga majuani.

²⁴ Hindí ne ga mabu pa go ga xi'ahu nda'na gui camfrihu pa go da ua'a ga ma, ngue'a nu'ahú ya xcá camfrihu xá hño rá noya Ajuá. Hõnse nu'a dí ne, ga nup'a ri mfenihu pa ma'na gui johyahá.

2

¹ Hangue nugui hindá ne dá gat'ibu ga tsõñ'ahu, ndí tsu xi'bu stá ja'ahu xa du ri muihu.

² Ngue'a nu'bu nugui ga ja'ahu da du ri muihu, nu'bu'á zto'o ja da hñubga ma muiga? Ngue'a 'bu go stá ja'ahu xa du ri muihu, ya hinxá za xcá hñubga ma muihu.

³ Ne guet'atho ngu nú'a ya stá op'ahu, dá xi'ahu nú'a mahyoni gui 'yõthu, pa njabu 'bu stá mahmabu hinxá jacu da du ma mui, ngue'a nu'ahu ri 'ñep'ahu gui jacu ga johya. Y nugui ndí camfri gue gatho nu'ahu de xcá hyandgahu stá johya, ne'ahu xcá johyahá nehe.

⁴ Y nu ndá op'ahu ra mudi, dá op'ahu co ndunthi ra dumai asta ndí zoni, pe hingue pa ndí ne da du ri muihu nehe, hõnse dá op'ahu pa gui pahú hangu rá ndangui nura hmate dí pe'ts'ahu.

Ra pumbate pa nú'a ra cu xqui 'yõ'a 'nara ts'oqui

⁵ Nubyá, nú'a ra cu bi jaqui bi du ma mui, hingue hõnsegui, ne'ahu nehe, masque hinga gatho'ihu bi du ri muihu de gue'a.

⁶ Y ya da zatho nú'a gá ø'tuahú nura cu'a.

⁷ Nubyá, nu'a gui 'yõthu, pumbahu'a ne hñu'mbahú rá mui, nu'bu hina, xi'bu da 'uegue de rá jamfri co ra dumai.

⁸ Y dí xi'ahu nehe, gui 'ñu'tuahú gue grí mađihu'a.

⁹ Rá mudi dá op'ahu pa gui tsaihu nura cu'a pa njabu ga pađi ua gui 'yõthu gatho nú'a dá 'bep'ahu gui 'yõthu.

¹⁰ Hangue nubyá, nu'a tó'o gui pumbahu, necagui ga pumbabi'a. Y po rá ngue'ahu ya stá pumbabi nura cu'a ja rá thandi ma Zidadahu ra Jesucristo, ngue'a ja ra uenda go xa 'yõtqui te xa 'yõtqui nehe.

¹¹ Ma ga øthu njabu pa hinda dącu ra Satá, ngue'a ya dí patuahú tengu ya ts'o'befi'a.

Bi du rá mui ra apostol Pablo nuni Ntroa

¹² De ndá tsõnga ja ra hnini Ntroa pa dá manba rá noya ra Zidada Jesucristo, xi bi xo ya gosthi pa dá zofu ndunthi ya ja'i, y ndunthi de gue'u bi gamfri ra Zidada.

¹³ Pe nuni xi bi du ma mui ngue'a mi jo'oni nuni ra cu Tito. Hangue dá 'ñedi 'bestho nú'u ya cu ya mengu de guehni pa duá ehe pa guecua Macedonia pa ja dá nth'e'beuani.

Co rá mfats'i ma Zidadahu ra Jesucristo ga ntatehu

¹⁴ Nujú ga umfu njamađi Ajuá ngue'a nú'a nzantho faxcahu pa dí tatehu ngue'a dí 'buhú co ma Zidadahu ra Jesucristo. Nehe Ajuá faxcaguihu pa dí mañhu ra maça noya de ra Zidada Jesucristo pa haburaza da fađi de gue'a. Y nura maça noya dí mañhu nja ngu 'nara hoga ñuni xi tse rá ñuni.

¹⁵ Y nuju nehe dí njahu ngu 'nara hoga ñuni ngue'a dí mañhu de ma Zidadahu ra Jesucristo, y nú'a dí mañhu gue'a ri ho Ajuá. Ne dí zofohu nú'u ma da mpõhø ne nú'u hinda mpõhø.

¹⁶ Y nú'u hinda ma da mpõhø, hini ho nú'a dí mañhu, ngue'a pa gue'u, gue'a ngu 'nara ñuni dega du. Pe pa nú'u to'o da mpõhø, go gue'a 'nara hoga ñuni dega te pa nyantho. Nu'bu'á zto'o ja da za da manba rá noya Ajuá de gue'e 'na?

¹⁷ Pe nuje co rá mfats'i Ajuá dí manbahe rá noya'a ngue'a yá 'mehñiguihe'a ne dí mañhe con gatho ma muihe ja rá thandi'a, ne dí hanpahe rá ts'edi ma Zidadahu ra Jesucristo. Hindí njahe ngu ma'ra manba rá noya Ajuá co ra nthate, hõnse pa da da ra boja.

3

Ra apostol Pablo ma de ra 'ra'yo cohi

¹ Xibya zha gue guí beñhu gue go dí mansehe de ma hoga'muihe pa gui yopa camfriguihe ngue'a dí mañhe njabu? zHa gue mahyoni ga u't'ahé 'nara he'mi habu dí ma tengu ma 'befihe? O zha gue mahyoni gui 'racje 'nara he'mi 'met'o habu dí ma tengu ma 'befihe pa njabu da gamfriguihe ma'ra ya cu? Ma'ra ha, ø't'a njabu.

² Pe nuje hina, hinga mahyoni ga øthe njabu, ngue'a nu'asehu gui njahu ngu 'nara he'mi xa t'ofu habu he'ta ya ja'i tengu ma 'befihe, ne ja ri hnečni gue xi majuani yá 'mehñiguihe Ajuá. Y nura t'ofu'a ya xa t'ofu ja ma mfenihe.

³ Nu'ahu guí njahu ngu 'nara he'mi bi 'yofu ma Zidadahu ra Jesucristo, ngue'a nú'a bi mpefi ja ri corasohu nu ndá zo'ahu de gue'a. Guehna 'nara he'mi xa t'ofu co rá Maça Ndahi Ajuá nú'a te, hingue xa t'ofu dega tinta, ne xa t'ofu ja ri mfenihu, hingue xa t'ofu ga 'raya xingdo.

⁴ Dí camfri gue núna dí mañhe guehna majuani ngue'a nura ts'edi dí hahe ri 'ñehe de Ajuá ne go xa 'racje ra Zidada Jesucristo.

⁵ Nuje hingui tsa ga eñhe gue go dí pe'tsasehe ra ts'edi, ngue'a gatho nú'a rá hoga 'befi Ajuá dí øthe, Ajuá go ri 'racje ra ts'edi.

⁶ Nehe go gue'a bi hñuxcaguihe pa ga udihe nú'a ra 'ra'yo cohi bi 'yõt'e, ne bi 'racje ra mfadı pa dí udihe ngu ri 'ñehe. Nuna 'ra'yo

cohina, ma de ra 'ra'yo te ri 'racju po ra Maça Ndahi, y hingui nja ngu nú'u ya hmanda xqui t'ofa ja rá ley ra Moise, ngue'a nú'a xqui t'ofa ja nura ley'a ma gue nu'a tó'o hinda 'yot'e nú'a ma, ma da ncondena pa da du, pe nuna ra 'ra'yo cohi ma gue co rá ts'edi ra Maça Ndahi da za ga pe'tshu ra te pa nzantho.

⁷ Nurá ley ra Moise nú'a bi t'ofa ja ya xingdo, mi tsa da condena pa da du to'o hinda 'yot'a nú'a ma, y nu de mi t'umba ra Moise xi bi huexca rá hmi co rá hyats'i Ajuá, y nuya me Israel himi tsa da hyandua rá hmi co nura hyats'i'a. Pe nura hyats'i mi huexca ja rá hmi, 'ramats'u bi 'm'edi.

⁸ Hangué 'bu xmá nsunda nú'a ra hyats'i mi huexca ja rá hmi ra Moise, ¡xi hmahá rá nsunda ra hyats'i da hyandi da Maça Ndahi po ra 'ra'yo cohi bi 'yot'a ma Zidadahu ra Jesucristo!

⁹ Nu'bu ra ley xi xmá nsunda masque mi tsa da condena pa da du to'o hinda 'yot'a nú'a ma, ¡xi hmahá rá nsunda ra 'ra'yo cohi, ngue'a go gue'a xicaguihu gue Ajuá xa punga ma ts'oquihu pa ga 'buhu xá hño ja rá thandi'a!

¹⁰ Ngue'a rá m'edi, ra ley xi xmá nsunda, pe nubá nuna ra 'ra'yo cohi ma'na xi xá nsundabya.

¹¹ 'Bu nura ley mi ja rá nsunda ne bi uadi bi thogui, ¡xi hmahá rá nsunda nuna ra cohi hinhya'mu ma da uadi!

¹² Nuje dí pahe xá hño gue nura 'ra'yo cohi ma da nja pa nzantho, hangué haburaza dí mañhe de gue'a co ndunthi ra ts'edi.

¹³ Hindí njahe ngu ra Moise, ngue'a nu'a mi co'ma rá hmi co 'nara velo pa njabu ya me Israel himi tsa da hyandi da 'm'edi nú'a ra hyats'i xá nsunda mi ja ja rá hmi'a.

¹⁴ Pe nu'ú xi bi megui yá mfeni, y asta nú'bya mapaya ora he'ta ra ndaxjua t'ofa hingui padi te rí bñni nú'a ma, ja ra uenda xra jutua yá mfeni co 'nara velo. Ha nura velo'a, pa da za da thacua bi de ja yá mfeni'u, mahyoni da gamfri ma Zidadahu ra Jesucristo.

¹⁵ Pe asta mapaya ya me Israel hinxa baditho te rí bñni rá ley ra Moise ora he'ti'u, ngue'a hada nú'a ra velo pa jutua yá mfeni pa hinda badi te rí bñni ra ley.

¹⁶ Pe nu'bu nú'u da gamfri ra Zidada, nu'bú da thacua nú'a ra velo xa jutua yá mfeni.

¹⁷ Y nú'a ra Zidada'a go gue'a ra Maça Ndahi, y nu'a tó'o pe'tsa ra Maça Ndahi ja rá coraso ya hingui 'bui ja rá hmanda ra ndaxjua ley.

¹⁸ Pe nú'ju stá camfrihu, ya hindí pe'tshu nú'a ra velo mi jutca ma mfenihu. Nujú ri hnequi rá nsunda ma Zidadahu ja ma 'm'ihu, nja ngu 'nara hñe ri yot'i. Ne 'na pa ngu 'na pa dí handuahu rá nsunda'a, y

'ramats'u rí mpadi ma 'm'ihu asta hinga 'buhu 'nara 'm'ihu ngu rá 'm'ui ma Zidadahu, y nurá Maça Ndahi ma Zidadahu go gue'a patca ma 'm'ihu.

4

¹ Nuje hinxa zabiguihe ga ø'tuahe rá 'befi Ajuá ngue'a nu Ajuá go gue'a xa 'racje nuna 'befina po rá nthecate.

² Y gatho nú'a dí pefihe hindí pefihe mant'agui nixi dí mpefihe co 'nara 'hetsa. Hindí udihe co 'raya nthate, nixi dí patuahe rá noya Ajuá. Nu'a dí ø'the, dí mañhe nú'a majuani de ja yá thandi ya ja'i. Y njabu da za da hyandgahe gatho ya ja'i gue dí pefihe 'nara 'befi xá hño ja rá thandi Ajuá.

³ Nu'u tó'o hinxa mpøhø ne hingui ne da gamfri rá noya Ajuá dí mañhe, go gue'a hingui tso ja yá mfeni te rí bñni rá noya'a, ngue'a hada ra velo pa jutua yá mfeni.

⁴ Nu'ú xa go'tua yá mfeni ra ts'ondahi nú'a dí ndá de guecua ja ra ximhai, pa hinda yot'a ja yá mfeni rá noya Ajuá nú'a utcahu rá nsunda ma Zidadahu ra Jesucristo, nú'a xi xá nsunda rá 'ma'i'a ngu rá 'm'ui Ajuá rá Dada.

⁵ Nú'a dí xi'ahe, hindí xi'ahe pa go gui camfriguihe, dí xi'ahe pa go gui camfrihu ma Zidadahu ra Jesucristo. Y nuje hønse dyá 'be'gohe de gue'ahu po rá ngue ra Zidada Jesu.

⁶ Nu mi hyoca ra ximhai Ajuá bi 'ñena: "Dá nja ra ñot'i ja ra 'bexuui." Y nu Ajuá go guet'a xa yotca ma mfenihu nehe, pa njabu bi za dá handuahu rá nsunda'a nú'a bi 'ñe bi 'ñutcahu ma Zidadahu ra Jesucristo co rá 'm'ui.

Ga 'buhu po ra jamfri

⁷ Nujú dí njahu ngu 'nara ts'øe dega dohmi xa t'ø'te dega 'me'tsboja, dí pe'tsuahu rá noya Ajuá pa dí mañhu. Y dí njahu pa da hnequi gue nura ts'edi dí pe'tshu go xa 'racju Ajuá, hingo de ma ts'edisehu.

⁸ Nuje masque haburaza t'utsaguihe, pe Ajuá go gue'a ñangaguihe. Ha masque ya hindí pahe te ga ø'the, pe Ajuá nzantho faxcahe pa hinda du ma m'ihu.

⁹ Masque ri dengahe ya ja'i pa te da 'yotcahe, pe Ajuá hingui hegasche. Masque ya ja pa da hyoje ya ja'i, pe Ajuá ri suje pa hinte ga thohe.

¹⁰ Nzantho t'ø'tcahe ngu bi t'ø'tua ra Zidada Jesu y asta himbi tho, pe nu'á bi yopa nte de ra du, y nubá go gue'a ri ñangaguihe de ya ts'othogui, y njabu ri hneca rá ts'edi ja ma 'm'ihu.

¹¹ Nuje mientras dí tehe, 'na pa ngu 'na pa dí thoguihe njabu y asta da za da thogaguihe po rá ngue ma Zidadahu ra Jesucristo. Dí thohe njabu pa da hnequi ja ma 'm'ihu gue ra Zidada Jesu bi yopa nte ne ri ñangaguihe de ja ya ts'othogui.

¹² Nuje dí thohe ya ts'othogui ne asta da za da thogaguihe, pa njabũ nu'ahũ da za gui pe'tshũ ra te pa nzantho.

¹³ Nuje dí pe'tshe ra jamfri ngu mi pe'tsa nú'a to'o bi 'yofo njaua ne bi 'ñena: "Nugui dá camfri Ajuá da maxqui, hangue por gue'a dá má gue nu'á xi majuani ja ra ts'edi." Necje dí camfrihe Ajuá, hangue hindí tsuhe ga manbahe rá noya'a.

¹⁴ Ngue'a nuje dí pahe gue nu Ajuá to'o bi japi bi yopa nte de ra du ma Zidadahũ ra Jesu, go guet'a ma da jacjũ ga yopa ntehu nehe de ra du ngue'a dí 'buhũ co ma Zidadahũ ra Jesu, ne da zixcahu, nguje ngu'ahũ, pa grá 'buhũni ja rá thandi'a.

¹⁵ Gatho nuya ts'othogui stá thohe, stá thohe njabũ po rá ngue'ahũ, ne pa da gamfri ma'ra ya ja'i nehe, pa njabũ gathoguihu ga umfu njamađi Ajuá, y njabũ ma'na da hnequi rá nsunda'a.

¹⁶ Hangue hinga 'be ma ts'edihi pa ga pephũ'a, masque 'yo rí the ma nzaquihũ, pe numa 'ra'yo tehu 'na pa ngu 'na pa 'yo rí nja rá ts'edi.

¹⁷ Nuya ts'othogui dí thohũbya, 'bestho ma da thoguitho y hinga' dangui ngu rá ndangui nú'a ra johya ma dí t'acjũ, ngue'a po nú'a dí thohũbya ma dí t'acjũ 'nara danga johya nu xcrá tsõhũ nuni habũ xá nsunda, y nura johya'a xi dra dangui ne hinhya'mũ ma da uadi.

¹⁸ Hangue hinda 'yoda ma mfenihũ ya t'õt'e nú'ũ dí hanthũ de guecua ja ra ximhai, ngue'a gatho'ũ ma da uadi da thogui. Go dá 'yoda ma mfenihũ nú'ũ ya hño bí ja mahets'i nú'ũ hini hnequi, ne hinda ma da uadi da thogui.

5

¹ Nuna ndo'yo dí hahũbya nja ngu 'nara ngu ma da nhuati. Y nu stí zø ra pa da nhuati, dí pahũ gue Ajuá ya xuá hyogahũ 'nara 'ra'yo 'mũ nuni mahets'i, nú'a hinxa hyoca ra ja'i, ne hinhya'mũ ma da nhuati. Y nú'a ra 'ra'yo 'mũ'a go gue'a 'nama 'ra'yo ndo'yohũ ma dí t'acjũ.

² Xi majuani, de núbya dí hahũ nuna ndo'yo, xi dí thohũ ndunthi ya dumũ, hangue ga nehmañũ ya gra 'buhmañũ nuni mahets'i co ma'na ma 'ra'yo ndo'yohũ.

³ Nuni ma grá pe'tshũ ma'na ra 'ra'yo ndo'yo, hingue ma dí 'mũse ma tehu nsi ra ndo'yo.

⁴ Nújũ dí 'buhũua ja ra ximhai xi tu ma mũihũ ngue'a dí hahũ nuna ndo'yo. Ga nehmañũ ga tsohũua nuna ra ndo'yo dí hahũ, pe hingue pa ya hinga pe'tshũ nuna ma ndo'yohũ, hõnse pa ma grá hañũ 'nara 'ra'yo ndo'yo nú'a ma dí t'acjũ, pa njabũ ya hinhya'mũ ga tuhu.

⁵ Nuse Ajuá go gue'a bi hñuxcahu pa da 'racjũ 'nara 'ra'yo ndo'yo, ne bi 'racjũ ra

Maça Ndañi pa da za ga pađihũ gue xi majuani ma da 'racjũ nú'a xa ñatcahu.

⁶ Hangue nujú dí t'õmhũ ne dí camfrihu gue ma da njabũ. Ne dí pahũ gue mientras dí 'buhũua ja ra ximhai co nuna ndo'yona, hingui tsa grá 'buhũ 'nadbũ co ma Zidadahũ nuni mahets'i.

⁷ Dí t'õmhũ gue ma da njabũ ngu núna dí camfrihu, hingue po nú'a dí hanthũ, pe po ra jamfri nú'a dí pe'tshũ.

⁸ Hangue po nuna ra jamfrina, ya ga nehmañũ ga tuhu pa ga tsohũua nuna ra ndo'yo dí hahũ pa grá 'buhũ 'nadbũ co ma Zidadahũ nuni mahets'i.

⁹ Hangue nujú dí õthũ ra ts'edi ga 'buhũ xá hño ja rá thandi'a nuua ja ra ximhai ne nuni mahets'i nu xcrá 'buhũ con gue'a, pa nu'á da hopca ma 'mũihũ.

¹⁰ Ngue'a pe'tsi ma grá 'buhũni ja rá thandi ma Zidadahũ ra Jesucristo pa da hñabgahũ nguenda 'na ngu 'na ua stá õthũ ra hño nuua ja ra ximhai, ua hina. Ne cada 'na de guecju ma da 'raca ma thahahũ ngu nú'a rí 'ñepcahu.

Ra apostol Pablo ma gue da za ga 'buhũ xá hño co Ajuá

¹¹ Dí tsuphe rá cue ra Zidada, hangue dí õthe ra ts'edi dí zofhe ya ja'i pa da gamfri'ũ. Ajuá patca xá hño ma 'mũihũ, ne dí t'õmhe gue ne'ahũ ya guí patcahe tengu ma 'mũihũ.

¹² Pe nuje, hindí manshe tengu ma 'mũihũ pa njabũ gui camfriguihe. Dí mañhe njabũ pa nu'ahũ go da za gui mañhũ tengu ma 'mũihũ. Nu'bá ha, da za te gui thatuahũ nú'ũ ya ja'i rí 'ñexasẽ gue 'bũi xá hño pe yá 'baitho, ngue'a hingui 'bũi xá hño de yá coraso.

¹³ Nu'bhũ núje stá 'be ma mfenihe ngu guí mañhũ 'ra de gue'ahũ, dí njahebhũ ngue'a dí pephẽ Ajuá con gatho ma ts'edihe. Pe hina, ngue'a nuje rí xø ma mfenihe, ne dí njahebhũ pa ga u't'ahe hanja grí 'yohũ xá hño.

¹⁴ Numa Zidadahũ ra Jesucristo xi rí macju'a, hangue ringue'a dí pephũ'a. Nuju dí pahũ gue nu'á bi du pa ya hingo ga tuhu, ha nu mi du'a, ja ra uenda dá tuhu mahyẽgui con gue'a.

¹⁵ Nu'á bi du po rá nguecju pa njabũ nújũ dí tehubya ya hinga ma ga 'buhũ de ma pahasehũ, ma ga 'buhũ pa ga õ'tuahũ rá paha nú'a to'o bi du po ma ts'oquihũ y nehe bi yopa nte pa guecju.

¹⁶ Hangue nubya ya hindí jamasuhe te gatho pe'tsa ra ja'i pa ga pahe te gra 'mũ, ngu ndí õthe ma'met'o, asta nehe ma Zidadahũ ra Jesucristo dá hyẽcuahe ya meximhai, pe nubya ya hindí õthe njabũ.

¹⁷ Nu'á tó'o xa gamfri ra Zidada Jesucristo go gue'a ya xa yopa 'mũ ma'ra'yo, nurá ndaxjua 'mũ ma'met'o ya bi uadi bi thogui, y nubya ya pe'tsa 'nara 'ra'yo 'mũ.

¹⁸ Gatho gue'a bi 'yøt'a Ajuá. Go gue'a bi punga ma ts'oquihú po rá du ra Zidada Jesucristo pa bi za dá 'buhú xá hño con gue'a. Ne núje yá 'mehnguihe'a bi 'racje ra 'befi pa ga xiphe ya ja'i de nura pumbate ri uñ'a.

¹⁹ Ajuá bá pehna ra Zidada Jesucristo pa bi umbabi ra pumbate ya ja'i, pa da za da 'múi'u xá hño con gue'a, y nu'á ya hinda ma da benbabi yá thai de yá ts'oqui'u. Ha nuje, bi 'racje ra 'befi pa ga xipabihe ya ja'i de nura pumbate ri uñ'a pa nu'á da za da 'múi xá hño con gue'a.

²⁰ Hangue núje yá 'mehnguihe ra Zidada Jesucristo dí zo'áhe, ja ra uenda go zo'ásehú Ajuá, hangue dí bante'ihe de rá thuhu ma Zidadahú ra Jesucristo gui 'yaphú ra pumbate Ajuá pa njabú da za gui 'buhú xá hño con gue'a.

²¹ Numa Zidadahú ra Jesucristo himi tu ni 'nara ts'oqui'a, pe po rá nguecjú Ajuá bi 'yøt'e pa go gue'a bi hñasca gatho ma ts'oquihú ja rá zi ndo'yo'a. Ajuá bi 'yøt'a njabú pa bi za bi má gue ya hinte ma ts'oqui dí tuhú ngue'a dí camfrihú ra Zidada Jesucristo.

6

¹ Hangue núje yá 'mehnguihe Ajuá dí bante'ihe gue hinda 'meditho nuna ra mpøhø xa 'ra'ahú Ajuá po rá hñoja'i.

² Ngue'a Ajuá bi mǎnga ja ra Mǎca T'ofó ne bi 'ñena:

Nú'a ra pa dá pehn'a ra mpøhø, gá hongagui ne dá øt'a'i ri t'adi.

Y nú'a ra pa dá ne dá ñañ'a'i, gá hongá ma mfats'i, y dá fax'a'i.

Ha nubya nugui dí xi'ahú gue nubya guepya ya pa da za gui hyoñhú Ajuá pa gui mpøhøhú.

³ Nuje hinto dí øtuahe ni 'nara nts'o'múi, pa njabú hinto dá ñama'ñú de rá 'befi Ajuá nú'a xa 'racje.

⁴ Nu'a dí øthe, dí udihe 'nara hoga'múi pa da hnequi gue yá hoga mǎfiguihe Ajuá. Hangue dí tsetathohe gatho nú'a dí thohe, ya ts'othogui, ra nhyoya, ne ya dumúi.

⁵ Stá tsethe ya mfei, xa jocje fadi, xa nabgahe ya mundo ja'i. Stá thohe ra nzabi, stá 'ñatháhe, stá thohe ra thuhu. Ne gatho dá tsetathohe.

⁶ Dí 'yohe co ma mfenihe xá nt'axi. Dí pa'tuahe xá hño rá noya Ajuá. Dí tsetathohe nú'a øtcahe ya ja'i ne dí pe'tsuahe ra t'equ'e'i. Ne dí 'yohe ngu utcahe ra Mǎca Ndahí, ne xi dí pe'tsuahe ra hmáte ya ja'i, hingue dí manthe.

⁷ Dí manbahe rá noya Ajuá, ne gatho nú'a dí øthe, dí øthe co rá ts'edi'a. Co rá ts'edi'a dí 'yohe xá hño pa da za ga ntátehe ne ga ñanbahe rá noya'a.

⁸ 'Raya i'qui xi ri numahñoguihe ya ja'i, ha nu ma'ra ya i'qui ri numañoguihe. 'Raya

i'qui esca ma nsuhe, ha nu ma'ra ya i'qui ñama'ñú de guecje. 'Ra pecaguihe gue dyá c'uambahe, pe masque ri jaje njabú ya ja'i pe nuje hindi tsaya dí mǎñhe nú'a majuáni.

⁹ 'Ra øt'e gue ngu hingui pacje, pe Ajuá go gue'e pacje xá hño. 'Raya i'qui ya 'ñena dá thogaguihe, pe hina, 'yøt'a Ajuá dí tethohe. Stá thohe ndunthi ya ts'othogui pe asta nubya hinstá tuhe.

¹⁰ 'Raya i'qui xi xa du ma muihe, pe ja ri hñuse ma muihe co nú'a ra johya ri 'racje ra Zidada. Masque dí thohe ra nhyoya, pe ndunthi to'o stá zohe pa xa hñanga ya hño de Ajuá. Masque 'ñena hinte dí pe'tshe, pe Ajuá há pe'tsa gatho nú'a dí hoñhe, hangue njabú hinte ri 'betcahe.

¹¹ Ma zi cu'ihú gyá menguhú Corinto xi drí mǎ'áhe, hangue stá xi'áhe gatho nú'a stá beñhe, ne hinte dí cø'n'áhe.

¹² Xi drí mǎ'áhe con gatho ma muihe, pe nu'ahú hingrí macje con gatho ri muihú.

¹³ Núgui dí zo'ahú dí nja ngu 'nara dada zofó ya batsi, hangue dí tøm'i gui coscahú ra hmáte.

Nuju rá nijaguihú Ajuá nú'a te

¹⁴ Nubyá dí xi'ahú, ogui ntsixhú co nú'u hingyá gamfri. Ngue'a ¿hanja da za da 'múi 'nadbú ra hñoja'i co ra nts'o'múi? Ne ¿hanja da za da 'mú mahyegui ra ñot'i ne ra 'bexuui?

¹⁵ Ne ¿hanja da za da me'tsa 'nadra mfeni ra Zidada Jesucristo co ra Satá? Ne ¿hanja da za da me'tsa 'nadra mfeni ra gamfri ne nú'a hingrá gamfri?

¹⁶ Ne ¿hanja da za da nja ya c'oi ja rá nija Ajuá? Hina, hinda za. Nugui dí xi'ahú njabú ngue'a nuju go rá nijaguihú Ajuá nú'a te, ngu bi 'ñena'a ja ra Mǎca T'ofó:

Nugui ma ga 'búi con gue'ahú, ne ma ga 'yo habú gri 'yohú;

nugui go dri Ajuaguihú,

ha nu'ahú go dua hnini'ihú.

¹⁷ Hangue Ajuá bi 'ñena nehe ja ra Mǎca T'ofó:

'Ueguehú de nú'a øt'a ya ts'ojá'i pa hingui tenbahú nuyá ts'ot'øt'e øt'e'u, ena njabú ma Zidadahú;

ne oxqui øthú nú'a xá nts'o,

pa njabú da za gui 'buhú con guequi, ha nugui con gue'ahú.

¹⁸ Ne go dri dadaguihú,

y nu'ahú dua t'uhú ne dua t'ixu'ihú, njaua xicjú Ajuá ma Hmuhú nú'a to'o pe'tsa gatho ra ts'edi.

7

¹ Ma zi cu'ihú, guehya ya danga hñá'ti xa ñatcahú Ajuá, hangue mahyoni ga 'ueguehú de gatho ya ts'oqui de ma mfenihú ne de ma ndo'yohú. 'Na pa ngu 'na pa ga t'axca ma mfenihú ne ga 'yohú co rá ntsu Ajuá.

Ra apostol Pablo bi johya de hanja bi ñobriya cu me Corinto

² ¡Ogrí utsaguihe! Xi da macje, ngue'a ni 'nara de gue'ahú hinstá ø't'ahe ni 'nara nts'o'mú, nixi hinstá ø't'ahe, ne nixi hinstá ha'ahé pa ga han'ahé te ga han'ahé.

³ Hingo 'nara nts'úi núna dí xi'ahú, ngue'a ja juadi dá xi'ahú gue xi drí ma'ahú con gatho ma múi, nubyá y asta ma du.

⁴ Dí camfri gue guí ø'thú nú'a dá xi'ahú, hangue dí e'ts'a ri nsuhú, y masque dí thogui ndunthi ya ts'othogui, pe nu'ahú guí hubga ma múihú ne xi drí johya ndunthi por gue'ahú.

⁵ Desde ndá tsøhe de guecua Macedonia, himbi za dá 'buhe xá hño, ngue'a xi ndí thohe ndunthi ya ts'othogui, haburaza mi 'búi nú'u to'o mi utsaguihe po rá noya Ajuá, ne xi mi tu ma múihe por gue'ahú.

⁶ Pe Ajuá nú'a hu'mba yá múi nú'u to'o tu yá múi, bi hñubga ma múihe ngue'a bá pencahe ra cu Tito pa dá zønje.

⁷ Xi dá johyahe nu mi 'ñe bi zønje, ne bi xicje gue xi mri johya de gue'ahú, hangue ma'na bi hñubga ma múihe. Ne bi xicje gue guí nehmañú guí hyandgahe. Ne bi xicje gue xi xa du ri múihú por nú'a xcá øtcahú. Ne bi xicje gue xi guí ø'thú ra ts'edi pa guí 'yø'thú nú'a dá xi'ahú. Hangue ma'na xi dá johyahe.

⁸ Dí paði gue numa carta dá pehn'ahubú bi ja'ahú bi du ri múihú, nequi bi duhma ma múi nehe. Pe nugui hindí yohna ma mfeni, ngue'a dí handi gue nú'a ra carta'a bi ja'ahú bi du ri múihú masque 'raya zi patho.

⁹ Hangue nubyá drí johya co nú'a ma carta dá pehn'ahubú ngue'a bi ja'ahú gá tu ri múihú pa njabú gá ø'thú nú'a dá xi'ahú, hingue dá johya ngue'a gá thohú ya dumú. Xa du ri múihú, pe gá ñobrihú, y njabú gá ø'thú ngu nú'a ri ho Ajuá. Hangue odi tu ri múihú de nú'a dá op'ahú ngue'a hinte gá jahú.

¹⁰ Nu'u tó'o tu yá múi de yá ts'oqui ne da 'uegue de gue'u pa go da 'yø'tua rá paha Ajuá, nu'ú go gue'u ma da mpøhø ne hin-hya'mú da beni gue go 'nara 'ñú nú'a ra dumú bi thogui. Pe nu'u tó'o da du yá múi de yá ts'oqui ne hinda 'uegue de gue'u, go gue'u ma 'mèdi ja ra du pa nzantho.

¹¹ Nu'ahú hã, gá tu ri múihú ne gá ø'tuahú rá paha Ajuá, ne gá ntsø'mhú ngue'a hinxqui tsuithohú nú'a ra cu bi 'yø't'a ra ts'oqui. Hangue xi gá 'yø'thú ra ts'edi pa gá 'yø'thú nú'a dá xi'ahú. Gá mañhú gue hinhyá'mú gá tēhēhú nú'a ra cu'a. Gá ncuēhú de nú'a bi 'yø't'e, ne gá ntsuhú ngue'a hinte xqui xiphú, ne 'mēfa gá zofohú'a pa bi ñobri. Nubyá guí ne guí hyandgahú, ngue'a ya xcá 'yø'tuahú'a ngu nú'a mri 'ñepi. Nubyá hã, dí paði gue hinte guí tuhú de nú'a ra t'ø't'e bi nja.

¹² Hindá op'ahú hønse po rá ngue nú'a xqui 'yø't'a nú'a ra cu, nixi por nú'a to'o bi t'ø'tua ra ts'oqui. Nugui dá op'ahú pa guí dāma 'yø'thú nú'a dá xi'ahú, pa njabú da zo ri mfenihú gue xi guí ne guí 'yø'tcaguihú ja rá thandi Ajuá nú'a dí xi'ahú.

¹³ Hangue nubyá xcá hubga ma múihú.

Ne ma'na xi stá johyahe ndunthi ngue'a nuni ra cu Tito gá hu'mbahú rá múi nehe, hangue xi bi johyani.

¹⁴ Nugui xi stá e'ts'a ri nsuhú ja rá than-dini, ne hinstá 'bē ma tsa de nú'a stá xipabini de gue'ahú, ngue'a gatho bi njabú ngu nú'a dá mā. Gatho nú'a stá xi'ahú go gue'a majuani, ne nú'a stá xipabini.

¹⁵ Ha nuni xi ri ma'ahú, ngue'a benthó gue nú'a ra pa'a bi mabú bi zøñ'ahú gá umfú ntsaya co ndunthi ra t'equ'e'i ne ra hmāte, ne gá 'yø'thú nú'a bi xi'ahú.

¹⁶ Hangue nubyá ma'na xi drí johya ngue'a dí paði gue guí ø'thú gatho nú'a stá xi'ahú.

8

Unga ri mfats'ihú con gatho ri pahahú

¹ Nubyá zi cuhú dí ne ga xi'ahé gue Ajuá po rá hñoja'i xa umba ra ts'edi pa xa 'yø't'a 'nara dānga 'befi gatho nú'u ya cu ri munts'i haburaza de guecua Macedonia.

² Nú'á masque xa thogui ndunthi ya ts'othogui ne xi nts'edi tho ra nhyoya, pe xi ja yá johya'u. Hangue masque hyoya'u, pe con gatho yá paha xa ngu 'nara dānga mfats'i dega boja pa da mats'i ma'ra ya cu.

³ Nugui dí paði xá hño nú'a dí xi'ahú, gue nu'ú bi unga yá mfats'i con gatho yá múi asta habú bi zəpa yá ts'edi, ne bi uni'u masque mi ø'tuahmā ra 'bedi'u.

⁴ Y asta mi acje ra favo ga umfe nsequi'u pa da munts'a nú'a ra mfats'i'a ne da 'racje pa ga hã'tsuahe nú'u ya cu xi tho ra nhyoya nuni Jerusalé.

⁵ Y hingue hønse bi unga yá mfats'i dega boja'u, nehe bi 'yø't'a ma'na ndunthi de nú'a hindí tømhe, ngue'a ma'na xi bi du'tsua yá múi da mēpabi Ajuá, ne da 'yø't'a ngu nú'a dá xiphe, ngu nú'a bi xicje Ajuá.

⁶ Hangue nuni ra cu Tito ya dá xiphe da mabú Corinto pa da ben'ahú guí sigui guí munts'a ri mfats'ihú nú'a ya xcá fñhú xcá muntshú ngu nú'a bi xi'ahúni nura mædi.

⁷ Nu'ahú xi xcá pønga ri hmihú ngue'a xi ja ndunthi ri jamfrihú, ne xi guí pahú guí 'ñuidihú xá hño rá noya Ajuá, xi ja ri mfadihú, xi guí ø'thú xá hño nú'a mānga rá noya Ajuá, ne xi grí macje nehe. Nubyá, pa ma'na guí pønga ri hmihú nehe, xi da sigui guí muntshú nú'a ra mfats'i.

⁸ Pe nugui hindí ja'ahú guí 'yø'thú. Hønse dí xi'ahú nú'a ø't'a ya cu de guecua Macedonia, pa 'bú guí 'yø'thú njabú nehe, nu'bú hã, da hnequi gue xi majuani ja ri hmāteha.

⁹ Nu'ahū ya xá pātuahū tengu rá hñoja'i ma Zidadahū ra Jesucristo. Nú'á masque go rá meiti gatho ya hño de mahets'i, pe bi 'ñe bi nhyoyaua ja ra ximhai po rá nguecju, pa njabū bi za bi 'racju gatho ya hño de mahets'i pa dua metihu.

¹⁰ Nugui njabū dí beni ga xi'ahū, gue xá hño pa gue'ahū gui sigui gui muntshū nú'a ra mfats'i gá fuhū gá muntshū majeyā. Nu ngá fuhū gá uñhū'a, gá uñhū con gatho ri muihū.

¹¹ Hangue nubýā con gatho ri muihū juahū gui uñhū nú'a ra mfats'i xá fuhū xá muntshū. Uñhū asta habū da zū ri ts'edihi.

¹² Ngue'a nu'bu gui unga ri mfats'ihu con gatho ri muihū ne asta habū da zū ri ts'edihi, nu'bú hā, gue'a ri ho Ajuā. Ajuā hingui a'ahū nú'a hingui tsū ri ts'edihi.

¹³ Hindí xi'ahū gui umfu ra mfats'i ma'ra pa go gui nhyoyahu.

¹⁴ Nú'a dí xi'ahū, núbya ja te gui pe'tshū, da za gui faxhū ma'ra to'o hingui pe'tsi, pa njabū ra pa'a hingo gri pe'tshū, ne 'bu go dí pe'tsi'u, nu'ú da za go da max'ahū nehe. Njabū gui mfaxhū 'na ngu ma'na pa hinte gui 'behu.

¹⁵ Gui njahū ngu bi nja ya me Israel nu mi mēnpabi Ajuā te da zi'u, ngu ena ja ra Maça T'ofō: "Nú'a tó'o bi go ndunthi, hinte bi bonguabi; ha nu'a tó'o ts'utho bi go, himbi 'bēpabi nehe."

Ra Tito ne nú'u ma'ra ri 'ñoui

¹⁶ Dí umba njamādi Ajuā ngue'a nú'a bi xocua rá mfeni nuni ra cu Tito pa rí dagui ri du por gue'ahū ngugui.

¹⁷ Nuní bi 'yōde ma nt'adihe gue da mabū dua c'a'ts'ahū, ne ma da ma de rá paha sehe ngue'a xi rí dagui rí du por gue'ahū.

¹⁸ Nehe dí penhebu ma'na ra cu pa da meui. Nuni ra cu xi xa t'e'tsua rá nsu ja gatho ya nija, y gatho ya cu mā gue nuní xi manba xá hño rá noya Ajuā.

¹⁹ Y hingue hōnse ñamahño'u de guehni, nehe bi hñuts'ini pa ga mahe Jerusale ga tsohe nú'a ra mfats'i dí muntshū. Y nuna dí ōthū guehna pa rá nsunda Ajuā, ne pa da badi nú'u ya cu ma ga ha'tsuahe ra mfats'i, gue nu'ahū xi guí faxhū'u con gatho ri muihū.

²⁰ Y nuje xi drí jamasuhe nuna bojá ma ga haxhe pa hinto da ñama'ñu de guecje.

²¹ Nuje nzantho dí ōthe ra ts'edi pa ga suhe gatho ya t'ōt'e xá hño ngu rí 'ñehe. Y hingue hōnse ja rá thandi Ajuā dí ōthe njabū, nehe ja yá thandi ya ja'i.

²² Nehe dí penhebu ma'na ra cu pa da meui nuni ra cu Tito co nuni ma'na ra cu, ngue'a stá hanthe ndunthi ya i'qui gue xi xa supabi yá 'befi Ajuā con gatho rá mui. Y nubýā xi ne da mabū dua c'a'ts'ahū ngue'a camfrini

gue nu sta zōmbū ma gui 'yōthū xá hño ngu rí 'ñehe.

²³ Ha nu'bu to'o da 'yan'ahū de nuni ra cu Tito, xipabihe gue drí mpe'be mahyēgui ja rá 'befi Ajuā ne go guehni stá pēnpū pa da max'ahū. Ha nuyū má yoho ya cu, go xa mehna ya nija de guecua. Y nuya cuyū ri hnequi ja yá 'mui rá nsunda ra Zidada Jesucristo.

²⁴ Hangue 'ñutuahū 'nara hoga hmate nuya cuyū, pa njabū da badi gatho ma'ra ya cu gue xi majuaní ja ri hmatehū ngu nú'a stí xipabi'u de gue'ahū.

9

Ra mfats'i hmunts'i pa ma'ra ya cu

¹ Ma zi cu'ihu, ya hinga mahyoni ga yopa op'ahmahū pa ga ben'ahū de nú'a ra mfats'i ma ga umfu ya cu,

² ngue'a ya stá pat'a ri hoga pahahū. Xi stá e'ts'a ri nsuhū ngue'a stá xipabi ya cu de guecua Macedonia de nú'a ri hoga paha guí pe'tshū, nú'ahū gyá menguhūbu Acaya. Ne stá xipabi gue nu'ahū de majeya gá fuhū gá muntshū ra mfats'i. Y co nuri hoga paha guí pe'tshū xá nuphū yá mfeni ndunthi ya cu de guecua Macedonia.

³ Pe masque'a, dí pēhn'ahūbu nuyū ya cu pa da ben'ahū gui sigui gui muntshū nú'a ra mfats'i ngu nú'a stá xipabi ma'ra ya cu de gue'ahū, pa da njabū ngu nú'a stá xipabi'u.

⁴ Dí xi'ahū njaua ngue'a xi'bu ga me'bebū 'raya cu de guecua Macedonia ha nu xcrá tsōñhebu dí othotho ra mfats'i de nú'a stá mā gue ya xá muntshū. Nu'bú hā, ja ga 'behni ma tsahe, hinga hōnse'guihe, ne'ahū nehe.

⁵ Hangue dá beni gue ante ga mahebu, mahyoni ga pēhn'ahēbu da 'met'ō nuyū hñū ya cu da ma da ben'ahū de nú'a ra mfats'i xá mañhū gui uñhū. Nuyū ya cuyū guehyū ma da max'ahū gui muntshū nú'a ra mfats'i'a. Y dí nehe gui uñhū con gatho ri muihū, hingue dí nehe gue nu xcrá tsōñhe ja ga ja'ahe pa gui uñhū, dí nehe gue nu xcrá tsōñhe, ya dí ja.

⁶ Beñhū nuna ma ga xi'ahū: Nu'a tó'o da mot'a 'na tui, gue'a 'na tui da xofō, pe nu'a tó'o da mot'a ndunthi, ma da xofō ndunthi nehe.

⁷ Hangue bensehū ja ri mfenihū nú'a ma gui uñhū, y gue'a gui uñhū'a. Pe uñhū con gatho ri pahahū, ne ogrí hyōcju nú'a guí uñhū, ngue'a Ajuā xi rí madi nú'u to'o ri unga 'nara mfats'i con gatho yá paha.

⁸ Ajuā ja rá ts'edi pa da jap'ahū ne da xup'ahū gatho nú'a te gui pe'tshū, pa njabū hinte da 'yōt'ahū ra 'bedi, y njabū ma'na da xup'ahū pa da za gui faxhū nú'u ma'ra to'o hingui tsupabi.

⁹ Nu'bu gui ōthū njabū, nu'bú hā, guí ōthū ngu nú'a xa t'ofō ja ra Maça T'ofō habū ena:

'Nara hoja'i con gatho rá maí xi hecuabi ya hyoya ndunthi ya hño,
y nurá hñoja'i'a hinhya'ma da 'mædi.

¹⁰ Ajuá 'racja ya nda pa ga pothu, ne ri japi da nte pa da nja te ga tsihu. Nehe go gue'a da xup'a'ihu nú'a ra mfats'i guí uñhu, pa njabu ma'na da nja nú'a te guí uñhu.

¹¹ De nú'a ra mfats'i ma guí uñhu, ma'na ma da xup'ahu pa ma'na da za guí uñhu. Y gatho nú'a ri mfats'ihu ma ga ha'tsuahe ya cu, nu stí hñani'u ma da umba njamaði Ajuá po nú'a ri mfats'ihu.

¹² Y njabu hingue hõnse ma guí umfu nú'a te øtua ra 'bedi'u, pe nu'á ma da umba ndunthi njamaði Ajuá de gatho núna xcá 'yøthu con gue'u.

¹³ Y nu sta hñanga nú'a ri mfats'ihu, ma da xocambeni Ajuá'u ngue'a ma da baði gue xi xcá camfrihu rá noya ra Zidada Jesucristo ne guí øtehu. Nehe da xocambeni'u Ajuá ngue'a guí umfu ri mfats'ihu con gatho ri maíhu. Y nú'a guí øthu gue'a 'nara hño pa gatho ya cu.

¹⁴ Y nuya cu'u ma da 'yapabi Ajuá ndunthi por gue'ahu, ne da me'ts'ahu ra hmate ngue'a Ajuá xa 'ra'ahu ra ts'edi pa guí uñhu ri mfats'ihu.

¹⁵ ¡Ga umfu njamaði Ajuá ngue'a bá pencanahu rá hmaça T'u, y guehna 'nara 'baha ma'na xi ra dangui de gatho!

10

Rá ts'edi nú'a mri hña ra Pablo ngue'a mra apostol

¹ Núgui drá Pablo dí zo'a'ihu co ra t'equ'ei ne ra hmate nú'a ri 'racagui ma Zidadahu ra Jesucristo. 'Ra de gue'ahu guí eñhu gue ora dí 'bai con gue'ahu xi drá hoja'i, pe nú'bu dí 'bai yabu de gue'ahu, guí eñhu gue hindí tsu pa te ga xi'ahu.

² Pe nugui dí xi'ahu oxqui jacju ga zo'ahu nts'edi nu xcrá 'bai con gue'ahu, ngue'a stá beni ga tsú'ahu 'ra de gue'ahu nú'ahu xcá mañhu gue dí mpeñhe de ma mfenishe, hingue de nú'a 'bepcahe Ajuá.

³ Xi majuaní nuje dyá ja'ithohe otho ma ts'edihe pa ga ntunhe co ra nts'o. Nuje dri ntunhe pe co nú'a ra ts'edi ri 'racje Ajuá.

⁴ Y nú'a dí hahe pa ga ntuhnhe hingue ngu nú'a ha ya meximhai, ngue'a nú'a dí hahe, dí hanpahe rá ts'edi Ajuá xa 'racje pa ga huatuahe yá 'befi ra ts'ondahi.

⁵ Y con gue'a ha, dí co'tuahe yá ne nú'u to'o hingui pa Ajuá ne xi ri 'ñets'i gue xi ja yá mfaði pe hinga gue'a nú'a ma, ne u'ta ma'ra ya ja'i pa hinda gamfri nehe. Nuje dí zofhe ya ja'i da hyepu ya mfeni de nuna ra ximhai pa da nhyoga 'yøde de ma Zidadahu ra Jesucristo.

⁶ Y nu xcrí hñañhu nuna ra ts'ofu dí 'ra'ahe, ma ga hambahe nguenda nú'u hinda ne da 'yøtcahe.

⁷ Nu'ahú hingui huxhu nguenda xá hño tengu gra 'maí 'nara ja'i pa gui camfribihu, nguetho nu'ahú guí camfrihu hõnse de nú'a ri hnequi. Nú'ahu guí pahu gue rá meti'ihu ma Zidadahu ra Jesucristo, pahu gue necje yá metiguihe nehe'a.

⁸ Nugui hindí ntsa ga ma de nú'a ra ts'edi bi 'racje Ajuá pa dá zo'ahe, ngue'a nú'a bi 'racje nura ts'edi'a pa ga zo'ahe pa ma'na da nja ri jamfrihu, hingo pa da 'me ri jamfrihu.

⁹ Ne nugui hindí ne guí 'ñeñhu gue dí ne ga pi'ahu co numa carta dí pehn'ahu'bu.

¹⁰ Ra de gue'ahu guí eñhu gue nú'bu dí 'bai yabu de gue'ahu xi dí tsú'ahu co ya carta dí pehn'ahu, nepu guí mañhu nehe gue nú'bu dí 'bai con gue'ahu othogui ra ts'edi pa ga tsú'ahu. Ne guí mañhu gue nixi pa ga ña hindí padi.

¹¹ 'Bu nú'ahu guí mañhu njabu, pahu xá hño gue ngu nú'a dí op'ahu núbya hindí 'bai con gue'ahu, njabu nehe ga ø'te nu xcrá 'bai con gue'ahu.

¹² Nuje hindí njahe ngu nú'u 'yobu xi ri 'ñexa sehe. Nu'á ri hñecua sehe 'na ngu ma'na, ngue'a ya 'bemfeni.

¹³ Pe nuje hindí njahe ngu'u, hõnse nu'a dí øthe, dí mañhe nú'a majuaní stá pefihe, ngue'a Ajuá go xa 'racaguihe nuna ra 'befina, ne bi hñuxcaguihe pa dá mahebu Corinto dá zo'ahe de rá noya'a.

¹⁴ Hingrá nt'ets'i nú'a dí mañhe gue go rá mudiguihe dá mahebu dá ha'ts'ahu rá noya ma Zidadahu ra Jesucristo, ngue'a nú'a xi majuaní dá mahebu.

¹⁵ Hindí 'ñexhe gue go stá pefihe nú'a xa mefi ma'ra, hõnse nu'a dí nehe gue ma'na da nte ri jamfrihu, pa njabu ma'na da ndangui rá 'befi Ajuá nú'a xa 'bepcahe ga pehe con gue'ahu.

¹⁶ Nehe dí tømhe gue 'mefa ma ga zofhe ma'ra ya ja'i de nú'u ma'ra ya hnini thogui de ri hninihu habu hinxa nt'ødetho rá noya Ajuá, pa njabu hinda t'ena gue dri 'ñexhe co nú'a ya xa mefi ma'ra.

¹⁷ Nu'bu to'o da 'ñets'i de nú'a te xa mefi, dá 'ñets'i 'bu xa mefi co rá ts'edi Ajuá.

¹⁸ Nu'bu 'nara ja'i dí 'ñexas de nú'a xa mefi, hinte ri muui rá nt'ets'i. Pe nu'bu go Ajuá e'tsua rá nsu'a, nu'bu há, ri muui nú'a rá 'befi'a.

11

Ra apostol Pablo ne nú'u ya 'ñet'a apostol

¹ ¡Xama hinda zø't'a ri maíhu de núna dí xi'ahu'bya, masque guí beñhu gue dí nja ngu 'nara 'bemfeni ngue'a ma ga ma de nú'a stá ø'te, pe osta zø't'a ri maíhu!

² Nugui dí tagui dí tu por gue'ahu ne dí ne xi guí 'bahu xá hño ngu nú'a ne Ajuá, ngue'a nugui go rá mädigui dá zo'ahu de ma zi Hmuhá ra Jesucristo pa gá camfriu'á. Ne dí ne guí 'bahu xá hño ja rá thandi'a, guí njahu ngu 'nara nxutsi xá nt'axi ma dra dapabi ja rá 'ye nú'a to'o ma da 'yøt'e drá dame.

³ Pe nugui dí tsu dra t'u't'ahu pa dra ts'oc'a ri mfenihu ne guí 'ueguehu de nura hoga hmäte guí pe'tsuahu ra Zidada Jesucristo. Dí tsu guí njahu ngu ra Eva bi hyat'a ra ts'ondahi nú'bu bi mpunga qu'eñá.

⁴ Ngue'a nu'ahu 'bestho guí camfriu nuto pabu zo'ahu de ma Zidada ra Jesu pe de ma'na'ño ra mfeni, hingo ngu nú'a stá xi'ahu. Ne guí camfriu nuto zo'ahu de rá Maça Ndahi Ajuá, pe hinguí u't'ahu ngu nú'a stá u't'ahe. Ne guí camfriu nuto zo'ahu de ma'na ra noya hinga mahyegui co nú'a ra maça noya stá xi'ahe, gatho xi guí camfriu 'bestho.

⁵ Pe nugui dí camfri gue ma'na dí pe'tsa ra nsu que nú'u ri 'ñet'a apostol.

⁶ Masque hindí padi ga manga ya noya mahotho ngu mañ'u, pe dí padi gue nú'a dí ma gue'a majuaní ngu xcá 'yøhu stá ma, ngue'a nzantho stá zo'ahu co ra mñadi nú'a xa 'racagui Ajuá.

⁷ ¿Ha gue 'nara ts'ocate dá øt'e gue'a hindá han'ahu nú'a ra boja nguí 'racju nu ndá zo'ahu de rá noya Ajuá? ¿Ha gue bi u ri mfenihu hønse ngue'a gá handgahu dá mpefi pa dá tsadi nú'a te mi 'becagui pa bi za dá zo'ahu de rá noya Ajuá?

⁸ Nu'a ra mfats'i dá hani, dá hani de ma'ra ya nija pa bi za dá mabu dá zo'ahu de rá noya Ajuá.

⁹ Y nu nduá 'bupá con gue'ahu, hindá ne dá xuhña'ihu ni 'na de gue'ahu de nú'a te mi øtca ra 'bedi, ngue'a nuya zi cu de guecua Macedonia go gue'u bi hñascabu nú'a te mi øtca ra 'bedi. Nugui xi dá øt'a ra ts'edi pa hindá xuhña'ihu, ne nzantho ma ga øt'a njabu.

¹⁰ Nugui dí manga nú'a majuaní ngu nú'a bi 'ñutcagui ma Zidada ra Jesucristo ga øt'e, y dí xi'ahu gue hinda za to'o da jacagui ga hanbabi yá boja ya cu de guepá Acaya nsoceta por ngue'a dí manba rá noya Ajuá.

¹¹ ¿Te guí beñhu? ¿Ha gue guí beñhu gue dí utsa'ihu ngue'a hindá han'ahu ri mfats'ihu? Hina, hindrí utsa'ihu. Ajuá padi gue xi dí ma'a'ihu.

¹² Nugui ma ga sigui ga øt'a ra ts'edi pa hinga han'ahu ni 'nara mfats'i, pa njabu hinda 'ñenga nú'u ma'ra 'yobu ri 'ñet'a apostol gue nú'a øt'u, gue'a dí øthe nehe.

¹³ Nu'ú 'yobu ri 'ñet'a apostol de ra Zidada Jesucristo ne ri 'ñet'a mfeí de Ajuá, pe hinga majuaní, ngue'a go ya hyate.

¹⁴ Y hinga 'yøhu de nú'a øt'a nú'u ya c'uamba ja'i, ngue'a asta ra Satá nehe ri 'ñet'a enxé de Ajuá.

¹⁵ Hangue hinga 'yøhu gue nuyá mfeí ra ts'ondahi ri 'ñet'a mfeí de Ajuá. Pe nuya mfeí'u ma da gu'tuabi Ajuá ngu nú'a xa 'yøt'e'u.

Nú'a bi thogui ra Pablo ngue'a mrá apostol

¹⁶ Ma'na'qui dí yopa xi'ahu: Oxqui ma guí beñhu gue xi stá 'be ma mfeni ngue'a dí ma de nú'a stá øt'e, pe nu'bu njabu guí beñhu, ua beñhu. Pe 'racju nsequi ga 'ñexa ts'u ngu ri 'ñexa nú'u ma'ra.

¹⁷ Nuna dí ma, dí mansé de guecshe, hinga gue'a xa 'ñutca hmaha ma Zidada, ne dí nja ngu 'nara 'bemfeni drí 'ñexas.

¹⁸ Ngue'a ndunthi ya ja'i xi ri 'ñets'i co ya t'øt'e nú'u jaua ja ra ximhai, hangue nequi ma ga 'ñexa ts'u.

¹⁹ Nu'ahu guí behmahu gue xi ja ri mfadihu, pe hinga majuaní ngue'a grí ho guí 'yøthu nú'a xi'ahu nú'u xi ya 'bemfeni.

²⁰ Nu'ahu hinguí tsøt'a ri maihu de nú'a xi'ahu nú'u ya ja'i'u, masque ri ja'ahu guí pepabihu ne a'ahu ya boja, ne masque ha'tsa'ihu gatho nú'a guí pe'tshu, ne masque ri 'ñet'a nda'u pa da za da manda'ihu, ne ñama'ñu de gue'ahu, pe xcá hoptahu pa xa njabu'u.

²¹ Nugui dí manga majuaní gue nuje hinya'mu stá beñhe ga øt'ahe njabu ngu nú'a øt'ahu nú'u ri 'ñet'a apostol, hangue 'ra de gue'ahu guí eñhu gue hinte ma fadihe.

Pe nugui hindí tsu ga 'ñets'i ngu ri 'ñets'i nú'u ya 'ñet'a apostol, masque guí beñhu gue dí nja ngu 'nara 'bemfeni.

²² ¿Ha gue nu'ú ñaca ebreo? Nequi dí ñaca ebreo. ¿Ha gue nu'ú ya me Israel? Nequi drá me Israel. ¿Ha gue nu'ú xquí 'ñehe desde yá ja'i ra Abrá? Nequi ja stí 'ñehni nehe.

²³ ¿Ha gue nu'ú mañ'u gue yá mfeí ra Zidada Jesucristo? Nugui ha, go rá mfeígui. Nubyá dí ñá 'ñena 'nara 'bemfeni ngue'a dí manga njabu. Nugui ma'na stá mpefi que gue'u, ne ma'na xra fetc'agui que gue'u, ne ma'na ndunthi ya i'qui xa jocagui ja ya fadi, y ndunthi ya i'qui stá c'ot'i ya pa xa thogagui.

²⁴ Cat'a ma i'qui bi metc'agui ya xodyo, y cada ra inquí mi fetc'agui, mi 'racagui 'natema'ret'a ne guto ya mfeí.

²⁵ Hñu'qui bi hnabgagui co ya za. 'Na'qui ya ma xa thogagui co ya nc'ahni. Hñu'qui bi yui nuya motsa habu ndí pa, ne de guehni 'na'qui dá o mbo ra dehe 'na pa ne 'na xuui.

²⁶ Xi stá 'yo ndunthi. Stá 'raxa ja ya dathe xá nts'uni. Stá c'ot'i de yá 'ye ya dacate, ne stá c'ot'i de ja yá 'ye ma miq'ue'be nú'u ya xodyo ne de ja yá 'ye ya ja'i hingyá xodyo. Stá thogui ya ts'othogui ja ya hñini ne ja ya

mbonthi ne ja ra ndehe. Ne xuá nts'uni pa guequi nura ora ndí 'ño'be nú'á mri 'ñet'a cu.

²⁷ Stá thogui ndunthi ya nzabi ngue'a xi stá mpefi ndunthi. Stá 'ña'thã. Stá tho ra thuhu ra nduthe. Stá tho ra tse ne stá tho ra 'ñahe.

²⁸ Hingue hõnse ndí thogui gatho nuya ya ts'othogui'u, nehe ndí tho ya dumai ngue'a mi oda ma mfeni de gue'ahu ne de gatho ma'ra ya gamfri.

²⁹ 'Bu 'nara cu otho ndunthi rá jamfri, ja ra uenda gue nequi dí njabu nehe. 'Bu 'nara cu da t'u'ti pa da 'yõt'a 'nara ts'oqui, ngui xi ri ma mfeni ne tsõt'a ma mui co nú'á ya 'yu'tate.

³⁰ Nu'bu mahyoni ga 'ñets'i, ma ga ma gatho nú'á stá thogui habu xa hnequi gue de guecshe hinte xa za stá ø't'ase.

³¹ Nu Ajuã rá Dada ma zi Hmuhu ra Jesucristo xá nsunda pa nzantho, nu'á go gue'a padi xá hño gue majuaní nú'á dí ma.

³² Nu ndá 'bui de guehni Ndamasco mi 'bui 'nara gobierhnu de guehni nú'á xqui hñuxa ra ndã Arena. Nura gobierhnu'a go gue'a bi manda da thøbgagui ja ya gosthi hnini pa dra jugaguihma.

³³ Pe nuya cu bi 'yenc'agui ja 'nara danga 'bõts'e ne bi tonsc'agui ja 'nara ventana mi ja ja ra jado nú'á mi cot'a maxøgue ra hnini, ne ja bi çabgaguini'u pa njabu bi za dá c'ot'i de rá 'ye ra gobierhnu.

12

Ya thedi ne ya nt'udi nú'á bi ñutua ra apostol Pablo ra Zidada Jesucristo

¹ Hini 'ñepcagui ga 'ñets'i, pe mahyoni ga ø't'e njabu. Pe nubyá ma ga xi'ahu de nú'á ya thedi stá handi xa 'ñutcagui ra Zidada.

² Ma ga xi'ahu ngu 'ñena ma'na ra cu bi t'utua nú'á ya thedi'u, pe hina, ngue'a nugui go bi t'utcagui'u. Nú'á ra cu'a ya ø't'a 'ret'amagoho njeja bi ts'ixa asta xi mahets'i. Hõnse gue hindí padi ua bi ts'its'i co rá ndo'yo, ua hõnse rá ndãhi bi ts'i'tsuabi. Hõnse Ajuã go gue'a padi.

³ Nugui dí padi nú'á ra cu bi ts'its'i asta xi mahets'i, hõnse hindí padi ua bi ts'its'i con gatho rá ndo'yo o hina, hõnse Ajuã go gue'a padi xá hño.

⁴ Nu'á bi ts'ixa mahets'i nuni habu bá øde 'raya noya nú'á xá nsunda asta hingui tsa da ma, ngue'a Ajuã hinxa umba nsequi pa da ma.

⁵ Nugui dí e'tsua rá nsu nú'á ra cu'a, pe hingui tsa ga 'ñets'i de guecse. Nu'a ga ø't'e, ga ma gatho nú'á stá thogui habu dí hnequi gue de guecshe hinte xa za stá ø't'ase.

⁶ Pe nu'bu ga nehma ga 'ñets'i de nú'á te stá ø't'e, pøde ni 'na hinto ma da 'ñengagui gue stá 'be ma mfeni, ngue'a ga manganá nú'á

majuani. Pe hinga 'ñets'i, ngue'a da t'esca ma nsu ne da t'engui gue xi drá dangui pe hina. Nu'a dí ne, dí ne gui patcahu xá hño tengu ma 'mai ngu nú'á guí handaschu ne guí øsehu.

⁷ Y pa hinga dama 'ñets'i de gatho nú'á xa 'ñutcagui ra Zidada, bá 'bencagui 'nara ts'o ugui xi xá 'ñu ngu 'nara nsuni. Dí padi xá hño gue nura Satá go gue'a bá hã nuna uguina pa ga tsama'ñu ne pa hinga 'ñets'i.

⁸ Hñu'qui stá apabi ra Zidada da hñagahma nuna ts'o ugui.

⁹ Pe nu'á bi 'ñengagui: "Nugui dí 'bui con gue'i pa ga fax'a'i y o ya hinte ma'na guí honi, ngue'a nura ora otho ri ts'edi, gue'a ra ora ma'na ri hnequi ma ts'edi ja ri 'mai," njabu bi 'ñengagui. Hangué xi drí johya ngue'a otho ma ts'edi, ngue'a njabu tsa da hnequi ja ma 'mai rá ts'edi ra Zidada Jesucristo.

¹⁰ Hangué nugui drí johya ga pepabi ma Zidadahu ra Jesucristo masque otho ma ts'edi, ne t'øtsagui ya ja'i, ne dí tho ra nhyo-ya, ne t'øtsagui, ne dí tho ya dumai, ngue'a nura ora otho ma ts'edi, gue'bu ma'na dí hanpa rá ts'edi Ajuã.

Ra apostol Pablo rí dagui rí du po ra nija Corinto

¹¹ Nugui dí nja ngu 'nara 'bemfeni ngue'a dí mansé de nú'á te stá ø't'e, pe go ri ts'oquihu pa dí ø't'a njabu. Ngue'a nu'ahu go mri 'ñep'ahmahu xcá 'ñescahu ma nsu, pe go guí e'tsuhu yá nsu nú'á ri 'ñet'a apostol nú'á mansé gue xi ya dangui'u pe hingo ma'na ya dangui que guequi, masque hinte drí muui.

¹² Nu ndá hã'ts'ahubu rá noya Ajuã, ja bi hnequibu gue xi majuaní go guequi 'nadrá apostol co nú'á ya hoga nt'udi ne ya milagro gá hyanthu dá ø't'e co rá ts'edi Ajuã, ne xi dá tseta ya nt'øtsate.

¹³ Nugui nzantho stá jamasu'ihu mahyegui ngu stá jamasu ma'ra ya nija nehe. Hõnse nu'a stá ø't'ahu, nú'á hindá ne dá han'a'ihu nú'á ra mfats'i ngui 'racjhmahu, ngue'a hindá ne ga xuhña'ihu. ¡Pe nu'bu guí beñhu gue gue'a 'nara nts'o'mui dá ø't'ahu, dí a'ahu ra pumbate!

¹⁴ Y nubyá ya drí hñoqui pa ga mabu ga c'a'ts'ahu, y con guehna i'quina, ya rá hñu'qui dí pabu. Y nu xcrá tsømbu hindí ne ga xuhña'ihu. Ngue'a nu'ahu go dí hoñ'ahu, hingo dí hongá nú'á te guí pe'tshu, ngue'a 'nara dada go gue'a rí 'ñepi da munts'a ra boja pa da zocua yá batsi, hingue nuya batsi go da munts'a ra boja pa da zocua yá dada.

¹⁵ Nugui con gatho ma johya ma ga tegue gatho nú'á te dí pe'tsi, ne masque dá thegue gatho ma nzaqui nehe, ngue'a dí ne gui 'buhu xá hño co Ajuã. ¿Ha gue ma gui øtsaguihu ngue'a ma'na dí ma'ahu?

¹⁶ Nu'ahu guí pahu xá hño gue hindá ne ga xuhña'ihu, pe 'ra de gue'ahu guí mañhu

gue 'nadrá hyate, ne guí mañhu gue nugui stá ha'ahu pa stá han'ahu te stá han'ahu.

¹⁷ Xi nú'u ya cu stá pen'ahubu, ¿ha gue stá penpu pa da hya'a'ihu pa da hñan'ahu nú'a te guí pe'tshu?

¹⁸ Dá pen'ahubu nuni ra cu Tito co nú'a ma'na ra cu pa dua c'a'ts'ahu. ¿Ha gue xa hya'ahu? ¿Ha gue hingue 'nat'a di beñhe ne 'nat'a ra 'befi dí pehe?

¹⁹ Zai da ne gui beñhu gue go dí da'ahu nguenda de nú'a te stá pefi, pe hina, nu Ajuá ra Dada go gue'a drí dapa nguenda de nú'a te dí ot'e, ne guehna dí ma ja rá thandi'a de rá thuhu ma zi Hmuhu ra Jesucristo. Y gatho núma stá xi'ahu, ma zi hmađi cu'ihu, stá xi'ahu pa njabu ma'na da nte ri jamfrihu.

²⁰ Nu xcrá tsombu, dí tsu xi'bu hingri othu ngu nú'a dí nega, o xi'bu hingo gra ot'e ngu nú'a go guí nehu. Dí tsu gri pe'tshu ya tsui, o gri nehu gui nshehu, gri ncuehu, gri pe'tshu ya hegue, gri njw'tsua n'cuambahu, gri nõñhu 'na ngu ma'na, gri 'ñets'ihu, ne ya hinga 'na gri othu.

²¹ Nu xcrá yopa mabu dí tsu ga 'be ma tsa ja rá thandi Ajuá por nú'a gri othu, y pøde da daqui ga nzoni ngue'a ndunthi de gue'ahu ya maya'bu guí othu ya ts'oqui, y hinxcá ñobrihu pa gui hychubu ya ts'ot'ot'e, ne guí siguihu grí hñuxhu ya 'behñá nú'u hingue xi ri 'behñahu, ne guí othu nú'a go guí nehu.

13

Ra apostol Pablo benba ya gamfri da 'ño xá hño ne penpa ya nzenjua

¹ Con guehna i'qui ma ga mabu, ya rá hñu'qui dí tsõñ'ahu. Y nu xcrá tsombu ma ga hamp'ahu nguenda ngu nú'a marga ra ley habu ena: Pa da za da jamfri gue xa nja te xa 'yot'a 'nara ja'i nú'a hñapabi, mahyoni dí 'buhni yoho o hñu nú'u to'o damajuani gue xi majuani xa 'yot'e nú'a te hñapabi.

² Nu ndá mabu rá ño'qui, dá xi'ahu gatho'ihu nú'ahu xcá othu ya ts'oqui, gue nu xcrá mabu rá hñu'qui ma ga hamp'ahu nguenda gatho nú'a xcá othu. Y núya hindi 'buitho con gue'ahu dí yopa ben'ahu ne gatho nú'u ma'ra guí 'buhubu, gue ma ga hamp'ahu nguenda ngu nú'a ya stá xi'ahu.

³ Nu'bu há, ma gui pahu gue go ra Zidada Jesucristo ri 'racagui ra ts'edi pa ga zo'ahu. Y nu'á go gue'a pe'tsa ra ts'edi pa da pa't'a ri 'mũihu, nehe pa da castiga'ihu.

⁴ Nu'á masque bri pont'i ne bi thopa rá zi ndo'yo nú'a mi otho rá ts'edi, pe co rá maça ts'edi Ajuá bi japi bi yopa nte de ra du'a. Nuje nehe otho rá ts'edi ma ndo'yohe ngu rá zi ndo'yo. Pe dí pahe gue dí 'buhe con gue'a, hangue Ajuá ri 'racje ra ts'edi pa ga zo'ahe.

⁵ Benschu ja ri mfenihu ua xi majuani guí camfrihu xá hño ra Zidada Jesu o hina. Hangue benschu xá hño. Nu'ahu go guí

paschu ua 'bui ra Zidada Jesucristo ja ri corasohu o hina, pa gui pahu ua hingri 'ñet'a gamfrithohu.

⁶ Ne nuje dí tømhe gui pahu xá hño gue nuje hindyá 'ñet'a apostolhe.

⁷ Nuje xi dí aphe Ajuá pa gui 'yohu xá hño ja rá thandi'a. Dí nehe gue gui 'yohu xá hño, pe hingue pa da hnequi gue dyá hoga apostolhe. Nu'a dí nehe, dí nehe gui 'yohu xá hño masque dá t'enje gue dyá 'ñet'a apostolhe.

⁸ Ngue'a nuje hingui tsa ga othe 'nara t'ot'e nú'a dri ncontraui nú'a majuani. Nuje dí othe ra ts'edi pa nzantho go da ntate nú'a majuani.

⁹ Masque nuje xa t'acje ra ts'edi pa ga castigahma'ihe, pe ga johyahe 'bu nu'ahu gui 'yohu xá hño. Nuje hindi tsayahe dí apabihe Ajuá pa xi gui 'yohu xá hño ja rá thandi'a.

¹⁰ Dí op'ahu nuna carta núya ante ga mabu ga tsõñ'ahu, pa nu xcrá tsombu ya xcá othu ngu nú'a dí ne, pa ya hinga ts'á'ahu co nuna ra ts'edi xa 'racagui ra Zidada. Y nuna ts'ediná xa t'aqui pa ga zo'ahu pa ma'na da nte ri jamfrihu, hingue pa ga ja'ahu gui 'be ri jamfrihu.

¹¹ Nubyá, zi cuhu, núna ma ga xi'ahu ya go guehna rá ngats'i. Xi da johyahu ne 'yohu xá hño, dá hñu ri mũihu, ne 'buhu te rá entho ne co 'nada ra mfeni. Ajuá ri macaguihu ne hubga ma mũihu pa ga 'buhu te rá entho, nú'a go gue'a da 'mũ con gue'ahu.

¹² Ne nzenjuahu 'na ngu ma'na co 'nara nthufi dega hmate.

¹³ Nehe ri fat'ajuá'ihu gatho ya cu de guecua Macedonia.

¹⁴ Y nubyá, ma zi Hmuhu ra Jesucristo da max'a'ihu, y Ajuá ra Dada da su'ahu co rá hmate, ne da 'mũi ra Maça Ndahi nzantho con gue'ahu. Njabu gue'a.

RA GALATA RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI YA GAMFRI ME GALACIA

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Galacia

¹ Núgui drá Pablo drá apostol. Hingo ya ja'i xa hñuxcagui, nixi xa mencagui. Numa zi Hmuhá ra Jesucristo ne Ajuá ma Dadahá go gue'á xa hñuxcagui pa dyá 'mehnigui'á pa ga mǎnga nú'a ra mǎca noya xa 'racagui'á. Ma zi Hmuhá ra Jesucristo go gue'á xqui du y Ajuá ma Dadahá go gue'á bi 'yot'e pa bi yopa nte ma'na'qui.

² Nugui ne gatho ma zi cu 'buiá con guequi dí op'ahe nuna carta nú'ahá grí muntshábu ja ya niǎa Galacia.

³ Ajuá ma Dadahá ne ma zi Hmuhá ra Jesucristo da max'ahá ne da jap'a'ihá.

⁴ Ajuá ma Dadahá go rá paha'a gue ma zi Hmuhá ra Jesucristo bi unga rá te pa bi hñáscá ma ts'oquihá ne pa bi ñangaguihá de nuna ts'oximhai mapaya.

⁵ ¡Ajuá go gue'á ri 'ñepi dra nsunda pa nzantho! Njabá gue'á.

Otho ma'na ra mǎca noya pa da za da mpohó ya ja'i

⁶ Ajuá bi zoncahá pa ga 'buhá xá hño con gue'á po nú'a bi 'yot'a ma zi Hmuhá ra Jesucristo po rá hñoja'i'á. Y nubyá guí ne guí 'ueguehá de gue'á pa guí ténhá ma'na'ño ra jamfri hingue ngu nú'a mǎnga ra mǎca noya. Y nugui xi drí 'yot' ngue'á 'bestho guí ne guí 'ueguehá.

⁷ Xi majuaní otho ma'na ra mǎca noya. Pe de gue'ahábu 'bui 'raya ja'i nú'á ri ts'oc'a ri mfenihá. Nú'á xi nehma da patua rá mǎca noya ma Zidadahá ra Jesucristo.

⁸ Pe nuya ja'i'á hinda ma da mpont'ui rá cüe Ajuá. Ha nu'bá nuje nehe ga patuahe hmahá rá noya Ajuá ne ga u't'ahe ma'na ra jamfri nú'a dí 'na'ño de nú'a ya stá u't'ahe, nu'bá necje hinga ma ga mponthe rá cüe Ajuá. O 'bu 'nara εηε dua ehe de mahets'i ne da ne da 'yot'a njabá nehe, nu'bá nú'a nehe hinda ma da mpont'ui rá cüe Ajuá.

⁹ Dí yopa xi'ahá nú'a ya stá xi'ahá: 'Bú da 'mui 'na to'o da zo'ahá de ma'na ra jamfri nú'a dí 'na'ño de nú'a ya stá u't'ahe, nú'a ra ja'i'á hinda ma da mpont'ui rá cüe Ajuá.

¹⁰ Ya guí pahá xá hño gue nugui hindí ma njabá pa da numahñogui ya ja'i. Dí mǎnga njabá pa da hyandgagui xá hño Ajuá. Hindí ot'a ra ts'edi pa ga pǎnga ma hmi co ya ja'i, ngue'á 'bu go ga pǎnga ma hmi co ya ja'i, nu'bá ya drá 'bego de gue'á y ya hindrá 'bego de ra Zidada Jesucristo.

Hanja bi za bi mǎpa Ajuá ra apostol Pablo

¹¹ Ma zi cu'ihá, dí ne guí pahá gue nú'a ra mǎca noya dá xi'a'ihá hingo rá noya 'nara ja'i.

¹² Nú'a ra mǎca noya dá u't'ahá go gue'á bi 'ñutcagui ra Zidada Jesucristo. Hingo bi 'ñutcagui ya ja'i nú'a ra mǎca noya dí mǎ, y nixi dá hani de gue'á.

¹³ Nu'ahá gá patcahá ma 'mui ma'met'o nú'á ndá pe'tsta ra jamfri mahyegui co ya xodyo. Nugui xi ndí ot'ua ndunthi ra nts'o'mui nú'á to'o mi camfri Ajuá, ne ndí ne hmahá stá ho gatho.

¹⁴ Nugui hǎnsegui go ma'na dá tenba yá jamfri ya xodyo de ma'ra ma compa nú'á myá xodyo nehe, ngue'á xi dá ot'a ra ts'edi pa dá tenba yá nzai ndu ma xitahe ne ndu ma dadahe.

¹⁵ Pe nugui ante ga 'bui, Ajuá ya xqui huancagui. Y nu mi zó ra ora de nú'a xqui beni Ajuá, nú'a bi zocagui con gatho rá hñoja'i.

¹⁶ Ajuá ma Dadahá bi zocagui pa dá camfri bi rá mǎca T'á. Bi zocagui pa bi za dá zofó nehe nú'á hinga'yá xodyo. Y pa dá nzote, hingue 'met'o dá anba 'nara ja'i.

¹⁷ Nixi dá ma Jerusale pa stá ña'be 'met'o nú'á ya myá apostol 'met'o de guequi. Nu'a dá ot'e, dá ma ja ra hai Arabia. Nepá de guehni dá pengui pa Damasco.

¹⁸ Ha nu mi thogui hñu njeya de dá camfri, nu'bá há, ja dá ma Jerusale pa duá c'a'tsa ra cu Pedro, y dá 'bu'beni'a 'net'ocut'a.

¹⁹ Hinto ma'ra ya apostol dá nu de guehni. Hǎnse ra apostol Cobo nú'a rá cu ra Zidada, go gue'á dá nu'beni'a.

²⁰ Ajuá go gue'á pǎdi gue hinga ncu'amba nú'a dí op'ahá.

²¹ 'Mefa dá ma pa ja ra hai Siria, y ja ra hai Cilicia.

²² Y asta ra pa'a himi pǎcaguitho nuya cu xqui gamfri ra Zidada Jesucristo nuni Judea.

²³ Nú'á hǎnse xqui 'yode gue nugui ma'met'o ndí ot'ua ra nts'o'mui ya cu, pe nubyá dí ña de ra jamfri, masque ma'met'o ndí ne hmahá stá huata nuna jamfrina.

²⁴ Hangue nuya cu'á xi bi xǎcambeni Ajuá ngue'á bi badi'á gue nugui ya stí camfri ma Zidadahá ra Jesucristo.

2

Nú'á ma'ra ya apostol bi ncompauí ra apostol Pablo

¹ Y mi thogui 'ret'amagoho njeya de dá ma dá c'a'tsa ra cu Pedro nuni Jerusale. Nǎpabya dá yopa mani ma'na'qui pa dá ña'be ya apostol. Dá me'be ra cu Berhna, ne dá tsixa ra cu Tito nehe.

² Dá mani ngue'á njabá bi xicagui Ajuá. Y ja dá ña'beni ya apostol nú'á myá ndá de ra

nija pa bi badi'ua xá hño nú'a ra maça noya dí xipabi nú'ua ya ja'i hingyá xodyo. Dá øt'a njabu pa himbi 'mæditho ma 'bæfi nú'a stí pefi ne astabya dí pefi.

³ Ha nú'ua ya apostol'ua bi 'ñena gue hãhã xá hño nú'ua ya noya dá xipabi'ua. Hangue nu'ú bi 'ñena gue hãhã xá hño gue hinda me'tsa ra seña ra cu Tito ngu øt'a ya xodyo gue pe'tsa ra seña ja yá ndo'yo. Nura cu Tito hingrá xodyo, pe ra me Grecia hã, y hinxã thu'tsua ra seña ja rá ndo'yo.

⁴ Nú'á himbri japi da me'tsa ra seña, masque 'raya 'ñet'a gamfri mi ne'ua gue xa thu'tsua ra seña hmãhã'a. Nú'ua ya 'ñet'a gamfri mi cut'a ja ra nija y 'na'ño ra mfeni mi beni. Mi ne da badi'ua ua ndí tenhe rá ley ra Moise ua hina. Pe ra Zidada Jesucristo ya xqui pøngaguihe de nura ley'a. Pe nu'ú hã, mi tenthro ra ndaxjua ley, y bi yut'i ja ra nija ngue'a mi nehma'ua xa jacje stá yopa penjhmahe ja ra ndaxjua ley.

⁵ Pe nuje ni ts'ua hindá øthe nú'a mi mañ'ua. Hindá yopa tenhe ra ndaxjua ley. Y dá øthe njabu pa nú'ahua hingyá xodyohua da za gui sigui gui camfrihua nú'a ra maça noya dá xi'ahua nú'a ma gue ga mpøhøhua ngue'a stá camfrihua ra Zidada Jesu.

⁶ Nú'ua ya apostol myá ndã de ra nija hinte ma nt'utuete bi 'ñutcagui'ua. Pa guequi hinte ja 'bu ya myá apostol'ua 'met'o de guequi 'bu hina, ngue'a ja rá thandi Ajuã gatho ya ja'i mahyegui.

⁷ Nuya apostol'ua bi badi xá hño gue Ajuã xqui mencagui ga zofo nú'ua hingyá xodyo, ngu ra cu Pedro nehe xqui 'behni dá zofo ya xodyo.

⁸ Nu'á ra Zidada bi maxa ra cu Pedro pa bi zofo ya xodyo, go guet'a ra Zidada bi maxcagui nehe pa dá zofo nú'ua hingyá xodyo.

⁹ Nuya apostol bi badi gue Ajuã xqui 'raca ra ts'edi pa dá ma dá zofo nú'ua hingyá xodyo. Hangue nura cu Cobo ne ra cu Pedro ne ra cu Xuua nú'ua ya apostol myá ndã de ra nija, bi 'racje yá 'yæ pa nugui ne ra cu Berhna dá mip'lyche con gue'ua. Gue'a 'nara nt'udi pa dá ncompahe con gue'ua. Dá cohe 'nara cohi gue nugui co ra cu Berhna ga me'be ga zohe nuya ja'i hingyá xodyo, ha nu'ú da ma pa dá zofo ya xodyo.

¹⁰ Nú'ua ya apostol nsøctho bi xicje gue ga sigui ga beñhe nú'ua ya zi cu hyoya. Hangue nugui dí øt'a ra ts'edi pa dí fats'i'ua.

Ra apostol Pablo bi zui ra apostol Pedro

¹¹ Ñepu nuje dá penje ma'na'qui pa Antioquia. Y 'mefa ra cu Pedro bi mani bá ntsønte. Hangue ja dá yopa nth'e'beni ma'na'qui con gue'a. Y nuni ja dá tsuini'a ngue'a mi ne da yopa dena ra ndaxjua ley ma'na'qui.

¹² Nurá mudi hã, mi øt'e xá hño, mi ñuni co ya cu hingyá xodyo. Pe 'mefa bi zøniini ma'ra

ya cu myá xodyo xqui mehna ra cu Cobo. Ha nu mi zønga nuya cu'ua, ra cu Pedro bi 'yøt'a ñohmi ne bi mudi bi 'uegue de nú'ua ya cu hingyá xodyo pa ya himbi ñumi con gue'ua. Bi 'yøt'a njabu ngue'a mi tsu te da ma nú'ua ya cu mi tenba yá nzai ya xodyo.

¹³ Ha nu'ua ma'ra ya cu nú'ua myá xodyo bi 'yøt'a ñohmi mahyegui co ra cu Pedro, hangue asta ra cu Berhna bi cadi'ua pa bi ñohmi ne'a.

¹⁴ Pe nu ndã handi gue nu'ú bi 'yøt'a ñohmi ne himbi dena xá hño rá noya Ajuã, dá xipabi ra cu Pedro ja yá thandi gatho ya cu, ne dá embi: "Nu'í grã xodyo, pe ya gã camfri ra Zidada Jesu y ya hingui tenhãmãhã ra ndaxjua ley. Nu'bú çhanja guí nehma gue da dena ra ndaxjua ley nú'ua ya cu hingyá xodyo?"

Ya xodyo ne gatho ngu ma'ra ma da mpøhø nú'bu da gamfri ra Zidada Jesu

¹⁵ Nugaguiui dyá xodyoyi desde dá 'buhua. Nu ma'met'o nzantho ndí øt'ui nú'a manga ra ndaxjua ley, ne hindá njauí ngu nú'ua hingyá xodyo hindi dena ra ndaxjua ley, nú'ua enga ya xodyo gue nu'á ya 'yøt'ats'oqui gá ja'i'ua.

¹⁶ Pe rá ngats'i dá padiui gue nu'a tó'o da gamfri ra Zidada Jesucristo ya hingui tu ra ts'oqui, hingue ngue'a da 'yøt'a ngu nú'a manga ra ndaxjua ley. Hangue nugaguiui stá camfriui ra Zidada Jesucristo ne ya hinte dí tuui, ngue'a dí camfriui ra Zidada Jesu, hingue ngue'a dá øt'ui ngu nú'a manga ra ndaxjua ley. Ra Maça T'ofø ena gue ni 'na hinda za to da t'embi gue ya hingui tu ra ts'oqui masque da 'yøt'a gatho nú'a manga ra ndaxjua ley.

¹⁷ Nugaguiui stá camfriui ra Zidada Jesu ne ya hinte dí tuui. Nubyá dí njauí ngu nú'ua hingyá xodyo ngue'a ya hindrí denui ra ndaxjua ley. Hangue ya xodyo engaguiui gue dyá 'yøt'ats'oqui gá ja'i'ui. Nu'bú çha gue ri 'bæpcaui ra Zidada Jesu ga øt'ui ya ts'oqui ngue'a ya hindrí denui ra ndaxjua ley? ¡Hina, hingui tsa!

¹⁸ Pe 'bu ga yopa tenui nú'a ra ndaxjua ley ya stá tsohuibu, nu'bú hã, ga yopa tuxui ra ts'oqui ma'na'qui.

¹⁹ Ma'met'o nugui ndí 'bui ja rá hmãnda ra ndaxjua ley. Pe ra ndaxjua ley himbi za bi pøhøgui. Hangue nubyá ya dá 'uegue de gue'a, y nubyá dí pepabi Ajuã.

²⁰ Nu mri pont'a ra Zidada Jesu, ja ra uenda nequi ja bri pontcaguini nehe. Hangue ya hindí 'bui de ma paha sche. Nubyá go ra Zidada Jesu 'bui ja ma coraso. Y ya dí 'bui po ra jamfri nú'a dí pe'tsuabi rá T'ua Ajuã nú'a to'o bi macagui ne bi unga rá te por guecagui.

²¹ Nugui hinstá utsabi rá danga hmãte Ajuã. Nu'á po rá danga hmãte bá pehna

rá T'u pa bi du ne pa njabu bi pøhøguihu. Pe nu'bu stá mpøhø hmahañu ngue'a dá tenhmañu ra ndaxjua ley, nu'bú hinte dri muui hmaha rá du ra Zidada Jesu.

3

Ra ndaxjua ley y ra jamfri

¹ jXi gyá 'bemfenihu nú'ahu gyá me Galaciahu! jHanja xcá hophu to'o xa 'yu't'a'ihu pa guí ne gui 'ueguehu de nú'a majuani ne gui tenhu ra ndaxjua ley! Y nu'ahu ya xa t'u't'ahu xá hño pa te bi du ra Zidada Jesucristo nú'a bri pont'i.

² Dí ne gui xicaguihu: ¿Ha gue gá hañhu ra Maça Ndahi ngue'a gá øthu nú'a manga ra ndaxjua ley? Hina. Nura Maça Ndahi gá hañhu ngue'a gá camfrihu ra maça noya nú'a gá ødehu.

³ ¿Hanja xcá 'be ri mfenihu? Nu'ahu ya xcá cuthu ja rá 'ñu Ajuá po rá ts'edi ra Maça Ndahi. Nde nu'bú, ¿ha gue guí beñhu da za gui nehú nura 'ñu'a co ri ts'edishu?

⁴ ¿Ha gue da njabatho gatho nú'a xcá thoguihu? jHina, ngue'a ngui dí camfri gue hinda njabatho!

⁵ Ajuá ri 'ra'ahu ra Maça Ndahi, ne xi u't'a'ihu ndunthi ya nt'udi. ¿Ha gue ø't'a njabu ngue'a guí øthu ra ts'edi pa gui 'yøthmañu nú'a manga ra ndaxjua ley? Hina. Nu'á ø't'a njabu ngue'a guí camfrihu ra maça noya nú'a gá ødehu.

⁶ Ndu ra Abrá nehe bi gamfri Ajuá. Hangué por gue'a Ajuá bi ma gue ra Abrá ya hinte ma ts'oqui mi tu.

⁷ Hangué pañu gue nu'u tó'o pe'tsa ra jamfri go gue'u hinte ma ts'oqui tu, y go gue'u yá batsi ndu ra Abrá ngue'a camfri ngu mi camfri'a.

⁸ Maya'bu Ajuá xqui beni gue hingue hønse nuje dyá xodyohe ya hinte ma ts'oqui ga tuxhe, pe nu'ahu nehe hingyá xodyohe, 'bu gui camfrihu ngu mi camfri nehe ra Abrá, nu'bú ne'ahu ya hinte ma ts'oqui guí tuxhu. Hangué de maya'bu Ajuá bi xipa ra Abrá ra maça noya ne bi 'ñemi: "Po rá ngue'i ma ga japi gatho ya ja'i 'bu ja rá ngani ra ximhai." Njabu manga ra Maça T'ofu.

⁹ Hangué nu'u tó'o pe'tsa ra jamfri go gue'u njapi mahyegu co ra Abrá nú'a to'o bi me'tsa ra jamfri.

¹⁰ Pe nu'u tó'o hu yá mai gue ma da mpøhø ngue'a ø't'a nú'a manga ra ndaxjua ley, nu'ú hinda ma da mpont'ui rá cue Ajuá, ngue'a hingui 'bui ni 'na nú'a to'o tsa da 'yø't'a gatho nú'a manga ra ndaxjua ley. Y ra Maça T'ofu enga njaua: "Nu'a tó'o hingui ø't'a gatho nú'a xa t'ofu ja ra ley, hinda ma da mpont'ui rá cue Ajuá."

¹¹ Nehe dí paðihu gue nu'u tó'o ri ðena ra ndaxjua ley, Ajuá hinda 'ñemi gue ya hinte ma ts'oqui tu, ngue'a nu'ú hingui pe'tsa ra

jamfri. Y ra Maça T'ofu ena gue nu'a tó'o pe'tsa ra jamfri, ya hinte ma ts'oqui tu, y nu'á pe'tsa 'nara 'ra'yo te.

¹² Pe nu'a tó'o ri ðena ra ndaxjua ley hingui pe'tsa ra jamfri. Nú'á mahyoni da 'yø't'e hmaha gatho nú'a manga ra ndaxjua ley pa da za da me'tsa hmaha ra te pa nzantho, ngue'a ra Maça T'ofu enga njaua: "Nu'a tó'o da 'yø't'a gatho ngu nú'a manga ra ley, go gue'a da zudi ra te ngue'a xa 'yø't'e gatho ngu ri manda."

¹³ Pe ma Zidadahu ra Jesucristo go gue'a bi ñangaguihu de rá cue Ajuá nú'a manga ra ndaxjua ley gue da zudi nú'a to'o hingui ø't'e gatho nú'a xa t'ofu ja nura ley'a. Bi ñangaguihu de rá cue Ajuá ngue'a go gues'e'a bi zudi rá cue Ajuá nú'a mri 'ñepahmañu go xa zucu. Nu'á bi zudi rá cue Ajuá nu mi du ja ra pont'i, ngue'a ja ra Maça T'ofu xa t'ofu njaua ne ena: "Nu'a tó'o da du ja 'nara za, go gue'a ya bi zudi rá cue Ajuá."

¹⁴ Ra Zidada Jesucristo bi du pa bi ñangaguihu de rá cue Ajuá. Bi njabu pa hingue hønse nuje dyá xodyohe bi za dá hañhe ra japi nú'a xqui hñ'a'tuabi ra Abrá. Nehe nú'ahu hingyá xodyohe bi za gá hañhu nú'a ra japi'a. Nehe bi za dá hañhu ra Maça Ndahi nú'a xqui hñ'a'tuabi nú'u to'o da gamfri ra Zidada Jesu.

Ra ndaxjua ley y rá hñ'a'ti Ajuá

¹⁵ Zi cuhu, nubyá nurá cohi Ajuá bi gohui ra Abrá ma ga hye'cuabihu ngu rá cohi 'nara ja'i. 'Bu 'nara ja'i xa 'yø't'a 'nara cohi ne ya bi t'ø't'e ngu nú'a ra cohi bi nja, nu'bú nura cohi'a ni ts'u hingui tsa to da huati nixi da pati, masque nura cohi'a go bi 'yø't'a 'nara ja'i.

¹⁶ Nde nubyá, Ajuá bi gohui 'nara cohi ndu ra Abrá co rá 'roho, y bi ñ'a'tuabi 'nara hñ'a'ti. Ajuá himbi 'ñema ra Abrá: "Nú'u ri 'roho", y nixi bi ma de gatho yá 'beto yá mbong'beto ra Abrá. Nu Ajuá bi ma de 'nada rá 'roho ra Abrá, hangué bi 'ñena: "Nuri 'roho." Y nubyá dí pañu gue nura 'roho'a go gue'a ra Zidada Jesucristo.

¹⁷ Nubyá ma ga xi'a'ihu xá hño te ri bonga nú'a dá ma de rá cohi 'nara ja'i. Ajuá bi gohui 'nara cohi ra Abrá nú'a mi e da cumpli ra Zidada Jesucristo. Y de mi gohi ra cohi bi thogui goho nthebe ne 'natema'rt'a njeya, ñepu ja bi thoca ra ndaxjua ley. Hangué nura ndaxjua ley hingui tsa da huata nura cohi'a pa go da njabatho nú'a ra hñ'a'ti xqui hñ'a'ti Ajuá.

¹⁸ Pe nu'bu nú'u ya japi xqui ñ'a'ti Ajuá go di ehe hmaha de ja ra ndaxjua ley, nu'bú nuya japi'u ya hindi ehe de ja ra hñ'a'ti. Pe ra Abrá bi hñanga ra japi ngue'a njabu xqui hñ'a'tuabi Ajuá, hingue bi hñanga ra japi ngue'a bi 'yø't'a nú'a manga ra ndaxjua ley.

¹⁹ Nu'bu'á çpa te bi t'unga ra ley? Ra ley bi t'uni pa bi za dá padihú nda'á gue'a ra ts'oqui. Nú'á ra ley'a bi muui asta nú'á ra pa bi zohø ma Zidadahú ra Jesucristo nú'á ra 'roho to'o xqui t'umba nú'á ra hñá'ti xqui ñagui Ajuá. Nura ndaxjua ley bi t'uni njaua: Ajuá bá pehna yá enxç pa bi umba ra ley ra Moise. Ha nura Moise go gue'a bi hñanga ra ley, ñepu bi umba ya ja'i.

²⁰ Pe nura cohi himbi t'uni ngu bi t'unga ra ley. Nura cohi go Ajuá sehe bi hyoqui co ra Abrá ne bi xipse de ra hñá'ti. Hinto bi 'mande de gue'u ngue'a go guesç Ajuá bi 'yø'te, y nu'á 'natho.

Nú'á bi 'yø'ta ra ndaxjua ley

²¹ Nu'bu'á, çha gue nura ley ri ncontraui nurá hñá'ti Ajuá bi ñá'tua ra Abrá? Hina, hingui tsa. Nura ndaxjua ley himbi t'uni pa da 'racju ra te ma'ra'yo. Nu'bu'á xa t'uni hmañá 'nara ley nú'á xa zahmá xa 'racju ra 'ra'yo te, nu'bu'á xa zahmá gue ya hinte gra tuhmahú ngue'a ndí denhú nura ley'a.

²² Pe nura ndaxjua ley hindi pøhø ya ja'i. Nu'á ena gue gatho ya ja'i pe'tsi te da duxa yá ts'oqui. Bi mąnga njabu ra ndaxjua ley pa bi za dá hañhú nú'á ra japi bi ñagui Ajuá ngue'a dí camfrihú ra Zidada Jesu, hingue ngue'a dá øthú nú'á mąnga ra ndaxjua ley.

²³ Pe ante da zø ra Zidada Jesu pa dá camfrihú'a, nujú ndí 'buhú ja rá hmanda ra ndaxjua ley, y ja dá 'buhúni asta mi zøhø ra Zidada Jesu nú'á xqui hñuxa Ajuá pa da 'ñehe.

²⁴ Hangue nura ndaxjua ley bi nja ngu 'nara 'bemú bi sujú hmañá asta ra pa bi zøhø ra Zidada Jesucristo. Bi sujú ra ley pa 'mefa bi za dá camfrihú ra Zidada Jesu, y hangue nubyá ya hinte dí tuhu.

²⁵ Ha núbya mi zøhø ra Zidada Jesu, ya hingui bi sujú ra ley.

²⁶ Nubyá gathoguihú ya yá batsiguihú Ajuá ngue'a dí camfrihú ra Zidada Jesucristo.

²⁷ Nujú stá nxistehehú ngue'a dí camfrihú ra Zidada Jesu, y nubyá ya dí 'buhú ngu gra 'mui'a.

²⁸ Nubyá ya hingui thahni to'o ra xodyo, to'o hingrá xodyo, to'o ra 'bego, to'o hingrá 'bego, nixi to'o ra 'ñøhø, nixi to'o ra 'behñá, ngue'a gathoguihú ya dí 'nathohú ngue'a dí camfrihú ra Zidada Jesucristo.

²⁹ Nujú dí 'nathohú co ra Zidada Jesucristo, hangue necju dyá 'rohohú de ra Abrá, y go ma metihú nehe nú'á ra japi bi ñá'ti Ajuá.

4

¹ Nubyá ma ga nhyçcuañú ngu 'nara batsi nú'á bi ts'ocuañi rá tsogui. Nu'á masque go rá meti gatho nú'á bi ts'ocuañi, 'bu hingui tsøsta yá jeya pa da manda sehe rá tsogui,

nú'á ja ra uenda ngu 'nara 'bego ngue'a hindi manda sehe.

² Nura batsi'a 'bui ja yá hmanda nú'u to'o su'a ne nú'u to'o supabi nú'á bi ts'ocuañi. Nu'á ma da manda asta da zøxa yá jeya nura batsi'a ngu nú'á bi mąnga rá dada ra batsi.

³ Necju nehe, ante da zøhø ra Zidada Jesu ndí njahú ngu nú'á ra batsi himi tsøsta yá jeya, ja ra uenda ndyá 'begohú ndí pephú yá 'befi ya ndaxjua jamfri de ra ximhai.

⁴ Pe 'mefa bi zø ra pa de nú'á xqui beni Ajuá. Ñepu nu'á bá pehna rá T'u pa bi 'ñe bi mbatsi ja 'nara 'behñá ne bi 'mui. Nehe bi 'ñe bi 'mui ja rá hmanda rá ley ra Moise.

⁵ Bi 'ñe bi 'mui ja rá hmanda rá ley ra Moise pa bi za bi zigaguihú de rá hmanda nura ley'a pa njabu ya hinga 'megohú ja nura ley'a. Bi 'ñe bi mbatsiua ja ra ximhai pa njabu Ajuá bi za bi jabatsiguihú.

⁶ Y nubyá nujú ya dyá batsihú de Ajuá y nu'á go gue'a ma Dadahú. Y ya stá hañhú ra Maça Ndahi nú'á bá pencañú Ajuá pa bi 'mui ja ma corasohú. Hangue nubyá co rá ts'edi ra Maça Ndahi dí emfú Ajuá: "¡Nu'i go gue'i ma zi Dada'ihé!"

⁷ Hangue nujú ya hindi njahú ngu 'nara 'bego hingui t'umba ra tsogui. Ya dyá batsihú de Ajuá y go ma metihú nú'á ra tsogui bi ñagui Ajuá. Nu'á go gue'a bi 'racju nú'á ra tsogui'a ngue'a dí camfrihú ra Zidada Jesucristo.

Ra apostol Pablo unga ra ts'ofa pa hinto da yopa 'mego ja yá hmanda ya ndaxjua jamfri

⁸ Nu'ahú ma'met'o xi majuañi hingui pahú Ajuá. Ngue' pephú nú'u hingo gue'u Ajuá majuañi.

⁹ Pe nubyá ha, ya gá pahú Ajuá. Nú'á go gue'a 'met'o bi ba'ahú ne bi zohnahú pa gá pahú'a. Nu'bu'á çhanja guí ne gui yopa penju ja yá ndaxjua jamfri ra ximhai nú'u hingui pe'tsa ra ts'edi pa da pøhøguihú ne hinte ri muui? Çhanja gui ne gui yopa 'megohú de nuya jamfri'u?

¹⁰ Nu'ahú xi grí jamasuhú ya pa, ya zana, ya jeya, ne guí øthú ma'ra ya ngo pa guí eñhú gue njabu da za guí mpøhøhú.

¹¹ Nugui dí tsu da njabøtho nura 'befi stá pefi con gue'ahú.

¹² Zi cuhú dí bante'ihú gue gui 'ueguehú de ra ndaxjua ley ngu stá njaga. Ngue'a nugui stá tsopu ra ndaxjua ley pa stá nja ngu ngui njahú hingui tenmahú ra ndaxjua ley. Nu ndá zo'ahú de rá noya Ajuá, nu'ahú xi gá numahñoguihú.

¹³ Nu'ahú ngu pahú gue rá mudi dá zo'ahú de ra maça noya ngue'a ndrí hñeni, hangue rá ngue'a dá 'bupu pa dá zo'ahú.

¹⁴ Hingá utsaguihú nixi gá cuju masque numa hñeni mi xuhñá'ihú. Gá 'racju ntsaya ha, ja ra uenda 'nará enxç Ajuá xqui zøhø. Ne

nguí øthũ ra uenda gue go gá umfũ ntsaya ra Zidada Jesucristo.

¹⁵ ¿Habũ bi ma nú'a ra hmãte nguí pescahu? Nugui drí damajuani gue xi nguí maçaguihũ asta nu'bu xa za hmãhã pøde xcã hãihũ hmãhã ri dahũ pa xcã 'racjhãmãhũ.

¹⁶ Nu'bu'á ¿te bi ja? ¿Hanja grí utsaguihũbya? ¿Ha gue grí utsaguihũbya ngue'a dá xi'a'ihu nú'a majuani?

¹⁷ Yobũ 'ra to'o rí dagui rí du por gue'ahu, pe hingue pa ri hñohũ. Nu'a ne'ũ, ne gue da 'uec'a'ihu de guecje, pa njabũ go gui tenhũ'ũ.

¹⁸ Nzantho xá hño to'o da nu por gue'ahu pe nú'bu da nu pa ri hñohũ. Nugui xi grá tagui grá tu por gue'ahu, masque ya hindi 'bui con gue'ahu.

¹⁹ Ma zi cu'ihu, ja ra uenda ma bãtsi'ihu ngue'a dá zo'ahu de rá noya Ajuã. Nurá mudi ndá zo'ahu xi dá sufrí, ja ra uenda dá tho ya ugui ngu nja 'nara 'behñã thogui yá ugui. Dã thogui njabũ pa bi za gá 'buhũ ma'ra'yo. Y nubyá xi yopa tu ma mui ma'na'qui ngue'a dí ne xi gui camfrihũ xá hño ra Zidada Jesucristo con gatho ri muihu.

²⁰ ¡Hindi pádi te ga øt'e con gue'ahu, hangue ga ne hmãhã gue núbya 'bestho ga 'bui con gue'ahu pa ga zo'ahu ngu nú'a guí hoñhũ!

Ra Sara nera Agar ri nhyecuabi nú'ũ yoho ya cohi

²¹ Nú'ahũ guí ne gui tenhũ ra ndãxjua ley, xicjũ: ¿ha gue hingui pahũ nú'a mangua ra Ndãxjua T'ofu?

²² Ja ra Ndãxjua T'ofu mangua njaua: Ra Abrá bi me'tsa yoho yá t'ũ. 'Na mrá t'ũ rá 'bego ra Abrá, ha nu'a ma'na mrá t'ũ nurá 'behñã'a, y nura 'behñã'a himrá 'bego.

²³ Nurá bãtsi ra 'bego bi 'mui ngu xi rá 'bui gatho ma'ra ya bãtsi, hingue bi 'mui dega hñã'ti. Pe nura bãtsi nú'a himrá 'bego bi 'mui dega hñã'ti.

²⁴ Nuya yoho ya nanã ga hycuahũ ngu nú'ũ yoho ya cohi bi 'yøt'a Ajuã co ya ja'í. Nú'a ra 'behñã mrá thuhu ra Agar go gue'a mrá 'bego. Nú'a gue'a ri nhyecuaui nú'a ra cohi de rá ley ra Moise bi gohi Ajuã co ya xodyo nuni ja ra t'øhø Sinaí. Y nu'ũ tó'o ri ðena nú'a ra cohi'a go gue'ũ 'mego ja rá hmanda ra ndãxjua ley ngu bi 'mego nehe ra Agar co rá bãtsi ja rá hmanda ra Abrá.

²⁵ Ra Agar gue'a 'nara nt'udi de ra t'øhø Sinaí nuni Arabia. Nehe go gue'a 'nara nt'udi de ra Jerusale mapaya nuni habũ yá hai ya xodyo, ngue'a nuya xodyo ri ðena nura cohi de ra ndãxjua ley nú'a bi hoca Ajuã ja ra t'øhø Sinaí, y go gue'ũ bi 'mego ja rá hmanda nú'a ra ley'a.

²⁶ Pe ra Sara nú'a ra 'behñã himrá 'bego go gue'a 'nara nt'udi de nú'a ra Jerusale bí ja nuni mañã mahets'í. Y gatho nújũ dí camfrihũ go dyá menguhũ de guehni. Hangue

hindyá 'begohũ ja rá hmanda ra ndãxjua ley.

²⁷ Nu ja ra Maça T'ofu bi mangua njaua maya'bu de ra Sara ne ra Agar, ne ena: Johya nú'i hinxcã nda'thi, nixi hinxa 'mu ri bãtsi;

mafi co ra johya ne con gatho ri mui, nú'i hinxcã thogui ya ugui ngu thogui nú'ũ to'o 'bu yá bãtsi.

Ngue'a nú'i hingui 'buhui ri dame bya, pe ñã'tsi ma'na ma gui pe'tsa ri bãtsi que nú'a to'o 'buhui ri dame bya.

²⁸ Hangue nújũ zi cuhũ go guecju yá bãtsiguihũ Ajuã ngue'a njabũ bi ñagui'a, ngu ra Isaac nehe bi 'mui ngue'a njabũ xqui ñagui Ajuã.

²⁹ Ra Ismae bi 'mui ngu xi 'bui gatho ya bãtsi, y nu'á xi bi utsa ra Isaac nú'a bi 'mui dega hñã'ti. Nepya mapaya njabũ. Nújũ stã yopa 'buhũ ma'ra'yo co rá ts'edi ra Maça Ndãhi, jacjũ hmãhã nú'ũ to'o ri ðena ra ndãxjua ley pa necjũ hmãhã ga tenhũ ra ndãxjua ley ngu teni'ũ.

³⁰ Pe ¿te mangua ra Maça T'ofu? Ra Abrá bi sipi gue da guui rá 'bego co rá bãtsi, ngue'a nurá t'ũ ra 'bego himbi za bi ts'ocua ra tsogui. Nurá t'ũ ra Sara nú'a himrá 'bego, nu'á hã, go bi ts'ocua ra tsogui.

³¹ Hangue zi cuhũ, dí njahũ ngu rá bãtsi nú'a himrá 'bego, hindi njahũ ngu rá bãtsi nú'a mrá 'bego.

5

Ra apostol Pablo unga ra ts'ofu pa hinto da yopa menga ja ra ndãxjua ley

¹ Ra Zidada Jesucristo go gue'a bi pøngaguihũ de ra ndãxjua ley pa ya hinga 'buhũ ja rá hmanda nura ndãxjua ley'a. Hangue ma ga zedihũ pa hinga yopa 'mægohũ ja rá hmanda nura ndãxjua ley'a.

² 'Yøhũ, núgui drí Pablo dí xi'ahũ gue nu'bu da thu'ts'a'ihu ra seña, nu'bu ya hinda za te gui hãihũ de ra Zidada Jesucristo.

³ Hangue osta ma da thu'ts'a'ihu ra seña, ngue'a nu'bu da thu'ts'a'ihu pe'tsi te gui 'yøthũ nehe gatho ma'ra ya hmanda nú'ũ mangua ja ra ndãxjua ley. Guehna dí yopa xi'a'ihu.

⁴ 'Bu guí beñhũ gue hingui ma gui tuhũ ra ts'oqui ja rá thandi Ajuã ngue'a grí ðenhũ ra ndãxjua ley, nu'bu ya xcã 'ueguehũ de ra Zidada Jesucristo, ne ya xcã 'ueguehũ de ra mpøhø nú'a bi 'racaguihũ Ajuã po rá dangã hmãte pescaguihũ.

⁵ Pe hinga ma ga mpøhøhũ ngue'a drí ðenhũ ra ndãxjua ley. Hina. Nújũ dí t'ømhu gue hinte ma ga tuhũ ja rá thandi Ajuã ngue'a dí camfrihũ ra Zidada Jesu ne ngue'a ra Maça Ndãhi 'bui ja ma corasohũ.

⁶ Nújũ dí camfrihũ ra Zidada Jesucristo, hinte ri muui 'bu xa thuscaguihũ ra seña

o hina. Numa jamfrihu ri hnequi ja ma 'maihū po nuya hoga 'befi dí øthū dega hmāte, nu'á hā, go gue'a ri muui.

⁷ Nu'ahu nguí camfrihu hmaḥa xá hño. Nu'bú ḡhanja guí hophū to'o da 'yu't'ahū pa guí ne guí 'ueguehu de rá maça noya ra Zidada Jesu ñepū gui tenhu ra ndaxjua ley?

⁸ Ajuā bi zohnahū pa xcá camfrihu, y hingo gue'a bi 'yu't'a'ihū pa guí ne guí 'ueguehu de ra maça noya ñepū gui tenhu ra ndaxjua ley.

⁹ Nū'u to'o u't'ahū, gue'u nja ngu ra ixcajani, ngue'a "co 'na zi tui ra ixcajani da japi da ixca gatho ra juni".

¹⁰ Pe nugui dí camfri gue nu'ahu, co rá mfats'i ra Zidada, hingui ma gui camfrihu ma'na'ño de nú'a stá xi'ahu. Y nu'u tó'o ri ts'oc'a ri mfenihu ma da duxa ra ts'oqui, dá ngu'a dá ngu ra ja'i.

¹¹ Zi cuhu, nu'bu nugui gra udi thoho hmaḥa nú'a ra seña øt'a ya xodyo, nu'bú hindri utsagui hmaḥa'u. Pe nu'u xi ri utsagui ngue'a dí mā gue ga mpøhøhu nsøctho ngue'a dí camfrihu gue ra Zidada Jesu bi du ja ra pont'i pa bi pøhøguihu.

¹² Nugui xi dí nehma dá 'uegue de gue'ahu nú'u to'o ri ts'oc'a ri mfenihu!

¹³ Zi cuhu, nujú xa zoncahu Ajuā pa ya hinga 'mægohū ja ra ndaxjua ley. Pe hingue ngue'a hindí 'mægohū ja ra ndaxjua ley ma ga øthū nú'a go ga nehū. Hina. Nu'a ga øthū hā, ga mádihu 'na ngu ma'na, ne ga mfaxhu 'na ngu ma'na.

¹⁴ Da za ga cumplihu gatho nú'a mangan ra ndaxjua ley 'bu ga øthū nuna hmandana, ena: "Madi ri miqu'eiuu ne su ngu grí nsu sche."

¹⁵ Pe nu'bu dri ñatsahu ne dri ntunhu 'na ngu ma'na, nu'á hā, ma ga nhuatihu 'na ngu ma'na.

Yá 'befi nú'a to'o ø'tuará paha rá ndo'yo, y yá 'befi nú'a to'o ø'tuará paha ra Maça Ndaḡi

¹⁶ Dí xi'ahu gue ga 'yohū ngu nú'a utcahu ra Maça Ndaḡi. Ha nu'bu ga 'yohū ngu nú'a utcahu ra Maça Ndaḡi, hinga ma ga umbabihu rá paha ma ndo'yohū.

¹⁷ Ngue'a nurá paha ma ndo'yohū ri ncontrau rá paha ra Maça Ndaḡi, y nurá paha ra Maça Ndaḡi ri ncontrau rá paha ma ndo'yohū. Nuri yohoya ri ntuhni ja ma mfenihu, hangue rá ngue'a hingui tsa ga øthū nú'a dí beñhu ga øthū.

¹⁸ Pe nu'bu dí 'bahu ja rá hmanda ra Maça Ndaḡi, ya hingo dí 'bahu ja rá hmanda ra ndaxjua ley.

¹⁹ Nu'a tó'o ø'tua rá paha rá ndo'yo, faditho nuya ts'o'befi øt'e: ra zinga medinthāti, xi ra 'ñe'beñhā, øt'a ra nts'udi, ne øt'a gatho nú'a go da ne.

²⁰ Nura ja'i'a xøcambeni ya c'oi ne camfri ra nt'ete, ra 'yutsate ne ra 'yøt'atuhni,

nzantho ne go da nsche, ra cue, ra nehmya, ri ho to da ntsanoyau, ra 'yu'tate ne 'ueca ya ja'i.

²¹ Ri hyøca ya t'øt'e, ra hyote, ra tixfani, ne øt'a ya ts'ot'øt'e ora ri ti, ne øt'a ma'ra ya ts'ot'øt'e nguyatho. Dí xi'ahu ma'na'qui ngu ya stá xi'ahu gue nu'u tó'o xi ri ho da 'yøt'a nuya t'øt'eya, hinda za da 'mū nuni mahets'i habū bí manda Ajuā.

²² Pe nu'bu ga 'yohū ngu nú'a utcahu ra Maça Ndaḡi, nu'bú ga pe'tshū ra hmāte, ra johya, ra hoga'mai, ra nts'etuate, ra t'equ'e, ra hoga paha, ra jamfri,

²³ ra hñoja'i, ra ntsuni. Guehya gatho ri 'racju ra Maça Ndaḡi. Y nura ley hingui xicju gue hinga øthū nuya t'øt'eya.

²⁴ Nūju ya stá camfrihu ra Zidada Jesu-cristo, ya hindí umfū rá paha ma ndo'yohū ngue'a ya stá pont'ihu ma ndo'yohū, y nubyá ya stá tsohubū ya ts'omfeni ndí pe'tshū.

²⁵ Nubyá nura Maça Ndaḡi go gue'a 'bui ja ma corasohū. Hangue ma ga 'yohū ngu nú'a utcahu'a.

²⁶ Hinga ma ga 'ñets'ihu, y nixi ga nxas-tehu 'na ngu ma'na, y nixi ga hyøcahu nú'a pe'tsa ma'ra ma cuhu.

6

Ga mfaxhu 'na ngu ma'na

¹ Zi cuhu, nu'bu 'nara cu sta damfri da 'yøt'a 'nara ts'oqui, nūju dí 'yohū ngu nú'a utcahu ra Maça Ndaḡi, ma ga zofohū nura cu'a co ra hmāte pa da yopa mengui. Ga jamasuhu de guecschehu nehe, pa hinga øthū 'nara ts'oqui nehe.

² Ma ga mfaxhu 'na ngu ma'na ga hñacua 'bats'ihu, pa njabu ga øthū nú'a ri mandaguihu ma Zidadahu ra Jesucristo gue ga mádihu 'na ngu ma'na.

³ Pe nu'bu 'nara cu ri 'ñets'igue xi ma'na ra dangui que ma'ra, nura cu'a ri hñat'a sche, ne hinga majuanu ra dangui ngu beñ'a.

⁴ Hangue cada 'na de guecju ga hanthū xá hño nú'a dí pefihu. Nu'bú hā, da za ga johyahu de nú'a gra 'bahu, hingue ga 'ñets'ihu ga eñhu gue ma'na dí 'bahu xá hño que ma'ra.

⁵ Ngue'a cada 'na ri hñase rá 'bats'i, ne ma da daḡise.

⁶ Nu'a tó'o t'utuabi rá noya Ajuā, mahyoni da umba 'nara hoga mfats'i nú'a to'o utuate.

⁷ Hinda ma da hyacju ma mfenihu. Ajuā hingui tsa to dí 'ñeni. Gatho nú'a ga pothu, gue'a ma ga xofohū.

⁸ Nu'bu nūju ga umfū rá paha ma ndo'yohū ne ga øthū ya ts'oqui, nu'bú ga xofohū ra du pa nzantho. Pe nu'bu ga ø'tuahū rá paha ra Maça Ndaḡi ne ga øthū ra hñoja'i, nu'bú ga xofohū ra te pa nzantho.

⁹ Hangue hinga tsayah_u ga øth_u ra hñoja'i, ngue'a ma da zø ra pa ga hãnga ma sofoh_u, nu'bu hinxa zabiguih_u.

¹⁰ Hangue núbya ja ma ts'edih_u, gatho ya ja'i ga ø'tuabih_u ra hño, ma'na nuya gamfri.

'Nara ña'tsa ts'ofone ra nzenjua pa ya cu

¹¹ Hyanth_u hangu yá ndãngui ya letra dí op'ahabya co ma 'ye sehe.

¹² Nú'u to'o ri manda da thu'ts'ah_u ra seña, go gue'u ne da pønga yá hmi co ya xodyo. Nu'ú da nehma gue da thu'ts'ah_u ra seña pa njab_u hinda t'utsa'u. Ngue'a 'bu da man'u gue ga mpøhøhu nsøtho 'bu ga camfrih_u gue ra Zidada Jesu bi du ja ra pont'i pa bi pøhøguih_u, nu'bu da t'utsa'u.

¹³ Pe nixi gue'u, masque thu'tsua ra seña ja yá ndo'yo, pe hingui øt'a gatho nú'u ma'ra ya hmanda mãnga ja ra ndaxjua ley. Pe nu'ú da nehma gue ne'ah_u da thu'ts'a'ih_u ra seña pa njab_u da johya'u ngue'a ya gui 'yøth_u ngu øt'u.

¹⁴ Pe nugui ga johya nsøtho ngue'a ma Zidadah_u ra Jesucristo bi du ja ra pont'i pa bi pøhøguih_u, hingue ga johya de ma'ra ya t'øt'e. Nu mi du'a ja ra pont'i, ja ra uenda nequi dá tuga, y nubyá ya stá tsopu gatho ya t'øt'e de ra ximhai, y pa guequibya ya hinte ri muui nuya t'øt'e'u.

¹⁵ Núju dí camfrih_u ra Zidada Jesucristo, hinte ri muui 'bu xa thuscaguih_u ra seña o hina. Numa 'ra'yo 'mãihabya hã, go gue'a ri muui.

¹⁶ Y nú'ah_u guí camfrih_u nehe ngu núna dí ma, Ajuã da hñup'a ri mãih_u ne da me'ts'ah_u ra huecate. Y núju dí camfrih_u go guecju majuaní rá hniniguih_u Ajuã.

¹⁷ Pa rí 'ñep_u hindí ne to da tsøtca ma mãi, ngue'a nugui dí hã ja ma ndo'yo ya seña de ya mfei bi t'aqui ngue'a dí pëpabi ra Zidada Jesu.

¹⁸ Ma Zidadah_u ra Jesucristo da max'a'ih_u, zi cuh_u. Njab_u gue'a.

RA EFESIO RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'Á BI 'YOPABI YA GAMFRI ME EFESO

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Efeso

¹ Núgui drá Pablo rá apostolgui ma zi Hmuhú ra Jesucristo. Ajuá go rá paha'a pa bi hñuxcagui dega apostol. Dí op'ahú nú'ahú zi cuhú guí 'buhúbu Efeso guí camfrihú ma zi Hmuhú ra Jesucristo ne yá met'i'hú Ajuá.

² Ajuá ma Dadahú ne ma zi Hmuhú ra Jesucristo da jap'ahú ne da max'ahú pa guí 'buhú te rá 'ñenho.

Ajuá xa japi nú'u to'oxa gamfri ra Zidada Jesucristo

³ Ga xocambenihú Ajuá ma Dadahú nú'á to rá Dada nehe ma zi Hmuhú ra Jesucristo, ngue'a nu'á xa 'racjú gathó nú'u ya japi ja pa guecjú ngue'a dí 'nathohú co ma zi Hmuhú ra Jesucristo, ja ra uenda ya dí 'buhú con gue'a nuni mahets'i.

⁴ Ante da hyoca nuna ra ximhai, nu'á ya xqui hñuxcahú pa ga 'nathohú co ma zi Hmuhú ra Jesucristo, pa njabú strá nt'axiguihú ne hingra pe'tshú ni 'nara ts'oqui ja rá thandi'a.

⁵ Ante da hyoca ra ximhai, nu'á ya xqui hñuxcahú po rá danga hmáte pa bi jabatsiguihú'a. Hangue bá pehna ma zi Hmuhú ra Jesucristo pa bi njabú ngu nú'á xqui hñuxcahú. Gue'a rá paha'a, hangue bi beni njabú da 'yot'e.

⁶ Nú'á po rá hñoja'i bá pencana rá hmáca T'ú pa bi jabatsiguihú, pa njabú nuju xi ga e'tsuahe rá nsu po nú'á ra hñoja'i pescaguihú.

⁷ Ngue'a po rá hñoja'i bá pehna rá hmáca T'ú pa bi manga rá ji ja ra pont'i, y njabú bi gutca ma thaihú'a, ne bi pungahú gathó ma ts'oquiuhú ngue'a ya dí 'nathohú con gue'a.

⁸ Nehe ngue'a ra dangui rá hñoja'i pa guecaguihú hangue bi 'racjú ndunthi ra mfeni ne ra mfádi,

⁹ pa bi za dá pahú nú'á himi fádi ma'met'o nú'á xqui beni da 'yot'e'a de rá paha sche. Y go bi hñuxa ma zi Hmuhú ra Jesucristo pa go da 'yot'e gathó ngu nú'á xqui beni maya'bu.

¹⁰ Nú'á go gue'a ma da ndá de gathó nú'á bi 'bu mahets'i ne nú'á 'bucua ja ra ximhai. Go gue'a xqui beni Ajuá da 'yot'e. Y ma da njabú nú'á ra pa'a ngu xa beni Ajuá da nja.

¹¹ Ajuá bi hñuxcahú desde rá madi pa dyá batsiguihú'a pa da 'racjú gathó ngu nú'á xqui beni da 'racjú ngue'a dí 'nathohú co ma Zidadahú ra Jesucristo. Gue'a xqui beni da 'yot'e Ajuá, ne nú'á ot'e ngu nú'á xa beni ne ngu nú'á ri ho'a da 'yot'e.

¹² Ajuá bi 'yot'a njabú pa núje dyá madi gamfrihe de ma zi Hmuhú ra Jesucristo ga e'tsuahe rá nsu'a, pa njabú ma'ra da nsunda'a nehe.

¹³ Y nu'ahú nehe ya xcá 'yot'uahú rá noya'a nú'á xicjú hanja da za grá mpohóhú, ne xcá camfrihú. Hangue nubyá guí 'nathohú nehe co ma Zidadahú ra Jesucristo ne guí e'tsuahe rá nsu Ajuá nehe. Ne ra Māca Ndāhi 'bui ja ri corasohú nehe, ngu nú'á xqui ñatcahú Ajuá da 'racjú. Y nú'á go gue'a 'nara seña gue ya yá batsiguihú Ajuá ngue'a 'bui ja ma corasohú.

¹⁴ Nehe ngue'a ra Māca Ndāhi 'bui con guecjú dí pahú gue Ajuá ma da 'racjú nehe gathó nú'á xa ñatcahú da 'racjú nu stí zixcahú de nuna ra ts'oximhai pa ma grá 'buhú 'nadhú con gue'a. Gathó gu'e'a da 'yot'a Ajuá pa ma'na dra nsunda'a ne da t'e'tsua rá nsu.

Ra apostol Pablo apa Ajuá pa da umba ra mfádi ya gamfri

¹⁵ Nuguí stá øde gue xcá camfrihú ma Zidadahú ra Jesucristo, nehe stá øde de nú'á ra hmáte guí pe'tsuahe gathó nú'u ma'ra yá batsi Ajuá.

¹⁶ Hangue desde dá øde njabú, cada dí apa Ajuá por gue'ahú, hindí tsaya ga umbabi njamadi'a por gue'ahú.

¹⁷ Ajuá ma Dadahú go gues'e'a xá nsunda ne go gue'a bá pehna ma zi Hmuhú ra Jesucristo pa bi 'ñutcaguihú tengú rá 'mui'a, dí apabi gue da 'ra'ahú ra mfádi ne ra hoga mfeni co rá ts'edi ra Māca Ndāhi, pa ma'na da za guí pahú'a.

¹⁸ Nehe dí apabi'a da xoc'a ri mfenihú pa guí pahú xá hño gue dí t'omhú ga 'buhú con gue'a ngue'a bi zoncahú pa dyá metiguihú'a. Nehe dí apabi pa guí pahú tengú yá nsunda nuya hño xa ñatcahú da 'racjú ngue'a yá batsiguihú'a.

¹⁹ Nehe dí apabi'a pa guí pahú hangu rá ndangui rá ts'edi'a. Y nura ts'edi'a gue'a faxcahú núju stá camfrihú'a.

²⁰ Y guet'a rá danga ts'edi Ajuá bi japi bi yopa nte ma zi Hmuhú ra Jesucristo ne bi japi bi nangui de habú xqui nt'agui. Nepú bá umba rá hudi ja rá 'ñe'a nuni mahets'i.

²¹ Nehe bi hñuts'i'a pa da ndá de gathó ya nda, ne de gathó nú'u to'o há ra ts'utbi ne ra ts'edi ne ra hmanda nuua ja ra ximhai ne nuni mahets'i. Nehe bi umba 'nara nsu nú'á xi ra dangui de gathó ma'ra ya nsu nú'á ja ne nú'u ma da nja.

²² Nehe bi hñuts'i pa da ndá de gathó nú'á te ja ne nú'u 'bui. Nehe bi thuts'i'a pa go dra ñaxu de ra nija, y nuju go guecjú rá nijaguihú'a.

²³ Ha núju rá nijaguihú'a go guecjú rá ndo'yoguihú nehe, hangue con guecjú ri nxøgue rá ndo'yo'a, ne dí ohú ja rá 'ye'a, ne o ja rá 'ye gathó nú'á te ja ne nú'u 'bui.

2

Nú'u tó'o xa gamfri, xa mpøhø po rá hñoja'i Ajuá

¹ Nu'ahú xqui 'm'edihú hmahá ma'met'o ja ya ts'oquí ne nguí øthú ya nts'o'mú, pe Ajuá ya xa 'ra'ahúbya 'nara 'ra'yo te.

² Nu'ahú nguí øthú ya ts'oquí ngue'a ngrí denbahú rá 'mú ra ximhai, ne nguí ø'tuahú rá paha ra ndá de ya ts'ondahú nú'a ri mp'efi ja yá mfeni nú'u hingui øta Ajuá.

³ Ma'met'o gathoguihú ndí 'bahú nehe ngu gra 'mú'u, ne ndí ø'tuahú yá ts'onc'at'i ma ndo'yohú, ne ndí øthú gatho nú'a ndí benga ja ma mfenihú xá nts'o. Hangué nu'á hønse rá cüe Ajuá ndí tøm'bahú xa zücju ngu nú'a ma da zúdi nú'u hingyá gamfri.

⁴ Pe Ajuá xi ra dangui rá ntheate ne rá hmáte pa guecaguihú.

⁵ Hangué ngu bi japi bi yopa nte ma zi Hmuhú ra Jesucristo, njabú nehe bi 'racju ma 'ra'yo tehú, ngue'a ya stí 'm'chmahú ja ma ts'oquihú, ja ra uenda ya stí tuhmahú. Hangué po rá hñoja'i Ajuá bi pøhøguihú.

⁶ Nehe ngu bi guxa ma zi Hmuhú ra Jesucristo de habú xqui nt'agui, njabú nehe bi guxcahú, ne ja ra uenda ya dí hudihú co ma zi Hmuhú nuni mahets'i, ngue'a ya dí 'nathohú con gue'a.

⁷ Bi 'yøtcahú njabú pa nuya pa bra 'ñepú ma da fadi tengú rá ndangui rá hñoja'i bi mescahú, ne tengú ra hño bi 'yøtcahú ngue'a bá pehna ma zi Hmuhú ra Jesucristo pa bi pøhøguihú.

⁸ Ajuá po rá hñoja'i bi pøhøguihú ngue'a dá camfrihú, y hingue de guecshú, ne Ajuá go guece bi 'yøt'a gatho pa bi pøhøguihú.

⁹ Hinto xa mpøhø po 'nara hoga 'befi xa 'yøt'e, pa njabú hinda za to da 'ñets'i.

¹⁰ Ajuá go gue'a bi hogaguihú ma'ra'yo ngue'a ya dí 'nathohú co ma zi Hmuhú ra Jesucristo. Y bi hogaguihú ma'ra'yo pa da za ga øthú gatho nú'a xá hño ngu nú'a xqui beni Ajuá maya'bu ga øthú.

Nú'u ya xodyo ne nú'u hingyá xodyo ya bi mádi po ra Zidada Jesucristo

¹¹ Hangué por gue'a nú'ahú hingyá xodyohú oguí pumfrihú gue desde maya'bu gatho nú'u ya ja'i himyá xodyo mi 'bú yabú de Ajuá, ne nixi himi pe'tsa ra seña ja yá ndo'yo ngu pe'tsa ya xodyo. Hangué nuya xodyo xi bi utsa'ihú ne bi hñump'ahú gue gyá ja'ihú dega 'ñaseña, masque nura seña'a go 'nara ja'itho nú'a to øt'e.

¹² Ma'met'o nguí 'bahú yabú de ma zi Hmuhú ra Jesucristo, ne nguí 'bahú 'nambú de ya me Israel nú'u to'o ya xodyo. Nu'ahú himrí 'ñep'ahmahú nú'a ra cohi bi 'yøt'a Ajuá co ya me Israel, nixi hingo mri metihú nú'a xqui hña'tuabi'ú. Nixi te nguí tøm'mahmahú ngu nú'a guí tøm'mhúbya, ne nixi nguí pahmahú Ajuá.

¹³ Ma'met'o nu'ahú nguí 'bahú yabú de Ajuá, pe nubyá ya gá jonihú con gue'a ngue'a ma zi Hmuhú ra Jesucristo bi manga rá ji po rá ngue'ahú ne ya guí 'nathohú con gue'a.

¹⁴ Núje dyá xodyohe ne nú'ahú hingyá xodyohú, po rá du ma zi Hmuhú ra Jesucristo bi huata nú'a ra nthaqui dega nt'atsate xqui 'uegahú. Y bi 'yøt'e pa dá 'nada ra hninihú ne pa dá mádihú.

¹⁵ Nu mi du ja ra pont'ia, gue'bu bi huata nú'a ra nt'atsate, ngue'a gue'bu bi hñacua rá ts'edi ra ndaxjua ley con gatho yá hmanda ne yá nzai. Hangué de nú'u yoho ya hnini, nu'á bi hyoca 'nada ra hnini ngue'a ya bi 'natho con gue'a. Hangué ya bi za bi mádi'ú.

¹⁶ Nu mi du ja ra pont'ia, gue'bu bi huata nú'a ra nt'atsate ma pe'tsa nú'u yoho ya hnini'ú. Hangué nubyá bi za bi mádi'ú ne bi za bi mádi'ú nehe co Ajuá, ngue'a ya bi 'nada ra ndo'yo'ú co ra Zidada Jesucristo.

¹⁷ Hangué numa zi Hmuhú ra Jesucristo bi 'ñehe pa bi zocaguihú ne bi xicju gue ya bi za dá mádihú co Ajuá, nú'ahú nguí 'bahú yabú de gue'a ne núje dyá xodyohe ndí 'báhe guetbu de gue'a.

¹⁸ Y nubyá ngue'a ma zi Hmuhú ra Jesucristo bi du por guecju, gathoguihú ngu ya xodyo ngu nú'u hingyá xodyo da za ga jonihú co Ajuá ma Dadahú co rá ts'edi ra Mäca Ndahi nú'a xa t'acju mahyegui.

¹⁹ Hangué por gue'a nu'ahú ya hinguí 'na'ñohú nixi gyá nzøhøhú, ngue'a nubyá ya gyá menguhú de ja rá hnini Ajuá nehe, ne yá bätssi'ihú nehe'a ngu gatho ma'ra ya gamfri.

²⁰ Y mahyegui ya dí 'bahú ja rá nija Ajuá. Nurá nija Ajuá nja ngu 'nara ngu thoqui. Numa zi Hmuhú ra Jesucristo nja ngu ra mádi do xa 'begui pa bi thoqui ra nija, y núje dyá apostolhe ne nú'u ma'ra yá 'mehni Ajuá go guecju dí njahe ngu dyá mádi jadohe, ha nu'ahú guí njahú ngu ya do ri he'tsa nú'a ra jado.

²¹ Y ngu 'nara ngu rí bøts'e mahyegui yá jado, y nura mádi do go gue'a ri ndude gatho rá hñu ra ngu, njabú necju rá nijaguihú Ajuá 'yo grá ntehu. Ne dí 'yohú co 'nada ra mfeni co ma zi Hmuhú ra Jesucristo, y nú'a go gue'a ri 'racju ra ts'edi pa núju rá nijaguihú Ajuá ga 'bahú strá nt'axi.

²² Ngu'ahú nguje dí 'nathohú co ma zi Hmuhú ra Jesucristo ne go grá 'yo grá ntehu mahyegui con gatho ma'ra ya gamfri pa drá mäca nijaguihú Ajuá habú da za da 'mú rá Mäca Ndahi Ajuá.

3

Ra apostol Pablo bi thuts'i pa da xipa rá noya Ajuá nú'u to'o himyá xodyo

¹ Hangué ringue'a dí apabi Ajuá por gue'ahú, núgui drá Pablo dí jot'ua fadi

ngue'a dí pɛpabi ma zi Hmuhɔ ra Jesucristo, ne ngue'a dí zo'ahɔ de gue'a, nú'ahɔ hingyá xodyohɔ.

² Pøde ya guí paðihɔ gue Ajuá po rá hñoja'i xa 'bɛpcagui pa ga xi'ahɔ de rá maça noya'a.

³ Nú'á go guesɛ'a bi xicagui pa go dá paði nú'á mi beni'á, y nú'á bi xicagui himi faðitho. Y go gue'a ya stá op'ahɔ masque co 'na yoho ya noya ja nuna cartana.

⁴ Y nu xcri hñe'thɔ, ma da zo ri mfenihɔ gue Ajuá go bi xicagui nú'á mi beni go da 'yøt'a ma zi Hmuhɔ ra Jesucristo.

⁵ Y nú'á bi xicagui hinto xqui baði ma'met'ó. Pe nubyá ha, po rá Maça Nðahi Ajuá stá pahe nú'á mi beni'á, núje dyá 'mehnihe de gue'a ne dí mamfe rá noya'a.

⁶ Ne guehna nú'á bi xicagui Ajuá gue nú'á hingyá xodyo ya da za da mbatsi de Ajuá nehe, mahyɛgui ngu ya xodyo. Hangue núje dyá xodyohe ne nú'ahɔ hingyá xodyohɔ ya dí 'nada ra ndo'yohɔ co ma zi Hmuhɔ ra Jesucristo. Ne gathoguihɔ go ma metihɔ nú'á ya hña'ti Ajuá ngue'a dí 'nathohɔ co ma zi Hmuhɔ ra Jesucristo ne dí camfrihɔ ra maça noya.

⁷ Y nú'á ra maça noya'a go xa hñuxcagui Ajuá pa ga xi'ahɔ'a. Gue'a ra maça 'befi bi 'racagui Ajuá po rá hñoja'i co rá ðanga ts'edi.

⁸ Pa guequi dí beni gue hinte dri muui de gatho ma'ra ya cu. Pe Ajuá po rá hñoja'i bi 'racagui nuna ra hoga 'befi pa ga xi'ahɔ nú'ahɔ hingyá xodyohɔ de gatho ya ðanga japi nú'á dri t'acjɔ ngue'a dí camfrihɔ ma zi Hmuhɔ ra Jesucristo. Xi ndunthi'ɔ, ne hinda za ga pahɔ hangu yá ndunthi'ɔ.

⁹ Y Ajuá xa 'bɛpcagui ga xipabi gatho ya ja'i nú'á xqui beni maya'bhɔ ne hinxqui 'ñuditho. Nehe go guet'a Ajuá bi hyoca gatho nú'á te ja ne gatho nú'á 'bui.

¹⁰ Nú'á mi beni Ajuá hinxqui 'ñudi maya'bhɔ, pe nubyá ha, ya xa 'ñutcaguihɔ núje rá nijaguihɔ'a. Y po rá nguecɔ, asta nuya enxɛ nú'á bi ha ra ts'edi nuni mahets'i ya paði nehe'ɔ nú'á xqui beni Ajuá.

¹¹ Ngu nú'á xqui beni Ajuá maya'bhɔ gue'a bi nja, y numa zi Hmuhɔ ra Jesucristo xqui thuts'i pa go gue'a da 'ñehe da 'yøt'a nú'á xqui beni Ajuá.

¹² Núje dí 'nathohɔ co ma zi Hmuhɔ ra Jesucristo hangue dí pe'tshɔ ra nsequi ga ñahɔ co Ajuá nsi ra ntsu ni ra ntsa ngue'a dí camfrihɔ'a.

¹³ Hangue oguí tu ri maihɔ ngue'a dí tho ya ts'othogui por gue'ahɔ. Nu'á guí 'yøthɔ, johyahɔ, ngue'a nú'á dí thogui go 'nara hño pa gue'ahɔ.

Rá hmate ma zi Hmuhɔ ra Jesucristo

¹⁴ Hangue ringue'a dri ndandiñahmu ya rá thandi Ajuá ma Dadahɔ nú'á to'o rá Dada ma zi Hmuhɔ ra Jesucristo.

¹⁵ Go guet'a rá Dada nehe gatho nú'á to'o camfri ne 'bɛcuatho ja ra ximhai ne nú'á ya bí 'bui nuni mahets'i.

¹⁶ Go gue'a ma Dadahɔ nú'á to'o xi ja ndunthi yá japi pa da 'racjɔ, dí apabi da 'ra'ahɔ ndunthi ra ts'edi po rá Maça Nðahi'a.

¹⁷ Nehe dí apabi gue da zedi ri jamfrihɔ pa da 'mui xá hño ri corasohɔ ngue'a ja guehni 'bui ma zi Hmuhɔ ra Jesucristo, ne pa guí 'buhɔ xá hño ja rá hmate Ajuá, nja ngu ya 'yɔza ri cana mbo ra hai.

¹⁸ Nehe dí apabi Ajuá pa da za guí pahɔ xá hño hangu rá ndangui ne rá nsunda rá hmate ma zi Hmuhɔ ra Jesucristo, ngu dí apabi da baði nehe gatho ma'ra ya gamfri.

¹⁹ Dí apabi pa guí paðuahɔ rá hmate'a, masque nurá hmate ma'na ra ðangui que ma mfenihɔ. Nehe dí apabi Ajuá gue xi da 'yoda ri mfenihɔ'a, pa njabu da za guí hñañhɔ gatho nú'á ne da 'ra'ahɔ'a, ne guí 'buhɔ ngu gra 'mui'a.

²⁰ Nubyá drá nsunda Ajuá nú'á to'o ha ra ts'edi pa ma'na xi da 'yøt'a ndunthi de gatho nú'á dí aphɔ ne nú'á dí beñhɔ ngue'a nú'á xi ja rá ts'edi, y nurá ts'edi'a ri mpefi ja ma corasohɔ.

²¹ Núje rá nijaguihɔ Ajuá ne dri 'nathohɔ co ma zi Hmuhɔ ra Jesucristo, nzantho ga nsundahɔ Ajuá desde nubyá y pa nzantho! Njabu gue'a.

4

Dí 'nathohɔ po ra Maça Nðahi

¹ Nuguí dí jot'ua fadi po rá noya ma zi Hmuhɔ, hangue hñuxhɔ nt'øde xá hño núna dí xi'ahɔ. Dí bante'ihɔ gue guí 'yohɔ xá hño ngu ri 'ñehe ngue'a Ajuá xa zohn'ahɔ pa dyá batsi'ihɔ'a.

² Ogrí 'ñets'ihɔ. Mpe'tsuahɔ ra t'equ'e'i 'na ngu ma'na, ne ntsetuahɔ 'na ngu ma'na, ne máðihɔ 'na ngu ma'na.

³ Nu'ahɔ guí 'nathohɔ ngue'a ra Maça Nðahi 'bui ja ri corasohɔ, hangue 'yøthɔ ra ts'edi pa guí pe'tshɔ 'nada ra mfeni ne guí 'buhɔ co ra hoga'mui.

⁴ Nujá dí 'nada ra ndo'yohɔ co ma zi Hmuhɔ. 'Nada ra Maça Nðahi 'bui ja ma corasohɔ. Ajuá xa zoncachɔ pa ga pe'tshɔ 'nada ra nthø'mate.

⁵ 'Nada ma zi Hmuhɔ dí xøcambenihɔ. 'Nada ra jamfri dí pe'tshɔ. 'Nada ra sistehe stá hañhɔ.

⁶ 'Nat'a Ajuá 'bui, ne go gue'a ma Dadahɔ ne ra Dada de gatho nú'á ma'ra to'o camfri'a. Y nú'á go gue'a ri manda de gatho, ne go gue'a 'bui con guecɔ, ne 'bui ja ma corasohɔ cada 'na de guecɔ.

⁷ Cada 'na de guecɔ ma zi Hmuhɔ ra Jesucristo xa 'racjɔ 'nara 'befi pa ga pehɔ y nehe bi 'racjɔ ra mfáði ne ra ts'edi pa ga pehɔ nú'á ra 'befi xa 'racjɔ.

8 Hangue bi nja ngu nú'a mǎnga ja ra Mǎca T'ofu habu ena:

Ma zi Hmuhu bi ntate de nú'a to'o xqui ntatehma, nepu bi yopa mengui pa mahets'i,

ne de guehni bá pempa ra ts'edi ya ja'i pa bi umba yá 'befi cada 'na.

9 ¿Te rí bǎni da 'ñena nú'a ra noya ena gue ma zi Hmuhu "bi yopa mengui pa mahets'i"? Ne da 'ñena gue nu'á mbi 'bu mahets'i nepu bá cai pa guecua ja ra ximhai.

10 Y nú'a bá cai pa guecua ja ra ximhai, go gue't'a bi yopa menga mahets'i pa da manda gathu nú'a te ja ne nú'u 'bui.

11 Nú'á bi 'racju ma 'befihu ne bi 'racju ra mfadi ne ra ts'edi pa ga mpehu ja rá 'befi'a. Bi hñuxcaguihu 'ra dega apostol, ma'ra pa da mamba rá noya Ajuá, ma'ra pa da zofo ya ja'i, ma'ra pa da ma'yo ja ya nija, y nu ma'ra pa da nxahnate ja ya nija.

12 Hangue numa zi Hmuhu njabu bi hñuxa nú'u ya mēfi'u co 'rama'naño yá 'befi bi umbi pa da maxa gathu ma'ra ya cu, pa njabu nehe nú'u ma'ra ya cu da mēfi nú'a ra 'befi xa t'umbi. Nú'á bi 'yot'a njabu pa ma'na da te rá nija.

13 Hangue njabu drí mfaxhu 'na ngu ma'na, asta hinga camfrihu xá hño co 'nada ra mfeni, ne asta hinga pahu xá hño ma zi Hmuhu ra Jesucristo rá T'u Ajuá, ne asta hinga 'buhu xá hño ngu gra 'mu'a.

14 Ya hinga njahu ngu ya batsi rí maua rí mani pa go ga tenhu ma'ra ya nt'utate nú'u xa bense ya ja'i ja yá ts'omfeni ne utcaguihu 'ñena xi majuani nú'a udi pa da hyacjmhahu.

15 Nu'a mahyoni ga øthu, ga sigui ga tenhu nú'a xi majuani co ndunthi ra hmate, pa njabu ma'na ga 'buhu xá hño ngu gra 'mu ma zi Hmuhu ra Jesucristo nú'a to ra ñaxu de ra nija.

16 Nura nija nja ngu rá ndo'yo 'nara ja'i rí mpefi mahyēgui. Numa zi Hmuhu ra Jesucristo go gue'a ra ñaxu de gathu, ne go gue'a 'racju ra ts'edi pa ga pēhu nú'a ra 'befi xa 'racju'a. Ha nu'á drí mpefi mahyēgui ne drí mfaxhu 'na ngu ma'na ne drí mádi hu 'na ngu ma'na. Hangue njabu ma'na rí te rá nija Ajuá.

Ga 'buhu 'nara 'ra'yo 'mai ngue'a dí camfrihu ra Zidada Jesucristo

17 Dí 'bep'ahu de rá thuhu ma Zidadahu, ne di xi'ahu gue ogui 'yohu ngu gra 'ño nú'u hingyá gamfri, ngue'a gathu nú'a benga ja yá mfeni'u hinte rí muui,

18 ne xa zo ra 'bexuui ja yá mfeni. Nu'á hinxa ne xa badi nú'a majuani ngue'a xi xá me yá coraso, hangue hingui pe'tsa ra 'ra'yo te ngu nú'a rí 'racju Ajuá.

19 Ni ts'u otho yá tsa, hangue xi xa 'ñent'a ja ya ts'oqui pa da 'yot'a gathu nú'a go da ne'u con gathu yá paha.

20 Pe numa Zidadahu ra Jesucristo hinxa 'ñu't'ahu gui 'yøthu njabu.

21 Ngue'a xcá 'yøhu de gue'a ne xa t'u't'ahu nú'a majuani ngu nú'a bi 'ñudi'a.

22 Hangue por gue'a 'uehu de nú'a ri ndaxjua 'mūihu gui pe'tshu, ngue'a xi xá nts'o nú'a ra 'mūi'a, ngue'a nuri ts'omfenihu go gue'u ha'ahu pa gui nts'ocju.

23 Ne 'buhu co 'nara 'ra'yo mfeni xá nt'axi.

24 Nehe 'buhu 'nara 'ra'yo 'mūi, ngue'a Ajuá ya bi yopa hyoc'ahu ma'ra'yo pa gui 'buhu ngu gra 'mūi'a, pa njabu xi majuani da za gui 'yohu xá hño co 'nara mfeni strá nt'axi.

25 Hangue por gue'a hychuhu ya nc'uamba, mañhu nú'a majuani 'na ngu ma'na, ngue'a gathoguihu ya dí 'nada ra ndo'yohu.

26 Nu'bu gui ncuehu, oxcrí øthu 'nara ts'oqui co ra cue, ne oxcrí ncuehu ya'a,

27 pa njabu hinda da'ahu ra ts'ondahi.

28 Nu'a tó'o ra be, ya odri mpe. Ma'na xá hño dá gu 'nara 'befi ne da mpefi xá hño, pa njabu da za da mats'i nú'u to'o hingui tsupabi.

29 Pa gui ñahu, ogui ñahu co ya ts'onoya, ñahu xá hño pa da za gui nuphu yá mfeni nú'u to'o da 'yot'ahu.

30 Ne ogui japhu da du rá mui rá Mǎca Ndahi Ajuá nú'a to'o 'bui ja ma corasohu, ne go gue'a 'nara seña gue ya yá batsiguihu Ajuá, ne nu'á rí sugaguihu asta hinda zixcaguihu Ajuá pa mahets'i pa grá 'buhani con gue'a.

31 Nu'bu te da t'ot'a'ihu, osti tsot'a ri mūihu. 'Bu to da xax'ahu, oxqui ncuehu nixi gui má'tihu ne nixi gui ntsanihu, ne oxqui øthu ma'ra ya ts'ot'ot'e.

32 Nu'a mahyoni gui 'yøthu, gui nhyoja'ihu 'na ngu ma'na ne gui mádi hu 'na ngu ma'na, ne mpumbahu 'na ngu ma'na, ngu Ajuá xa pun'ahu por nú'a bi 'yot'e ra Zidada Jesucristo.

5

Hanja rí 'ñepi da 'mai nú'u to'o yá batsi Ajuá

1 'Yøthu ra ts'edi gui tembahu rá 'mūi Ajuá, ngue'a gyá hmāca batsihu de gue'a.

2 'Buhu co 'nara hmate, ngu bi macaguihu ma zi Hmuhu ra Jesucristo ne bi du por guecju. Bi unse rá te pa bi tho pa bi gutca ma thaihu, y nurá du'a bi hñani Ajuá ngu 'nara 'baha nú'a yuni xá cahí ne bi ho'a.

3 Núju dyá gamfrihu hinga hñuxhu 'nara 'behñá nú'a hingo ma 'behñahu, nixi ga øthu ma'ra ya ts'onc'at'i de ma ndo'yohu, nixi ga øthu ra nduste co ra ts'onc'at'i dí

pe'tshu, y nixi ga beñhu pa ga mañhu de nuya ts'ot'ot'eya.

⁴ Hinga mañhu ya noya dega 'betsa, nixi ga ñant'ahu co ya noya xá nts'o, nixi ga thöta ma nehu te ga mañhu, ngue'a hindí 'ñepcahu ga öthu njabu. Nu'a ga öthu, ga xöcambenihu Ajuá.

⁵ Ya gui pahü gue nu'u tó'o xi ya 'ñeja'i hingui tsa da yat'a ja rá hmanda Ajuá ne de ma zi Hmuhu ra Jesucristo, nixi nú'u ma'ra to'o ö't'a ma'ra yá ts'onc'at'i, ne ya nduste hingui tsa da yat'a ja rá hmanda Ajuá. Nura nduste ma'na go ri madi ra ximhai que Ajuá.

⁶ Hangue oto sta hyacju da 'ñenju gue rá cue Ajuá hinda zucju 'bu ga öthu nuya ts'oquiya, ngue'a majuani rá cue Ajuá ma da zadi nú'u to'o hingui öte'a.

⁷ Hangue hinga ntsixhu co nú'u to'o ö't'a nuya ya ts'ot'ot'e.

⁸ Ma'met'o ndí 'buhu ja ra 'bexuui dega ts'oqui, pe nubyá ya dí 'buhu ja ra ñot'i ngue'a stá camfrihu ma zi Hmuhu ra Jesucristo. Hangue ma ga 'yohu ngu rí 'ñepcahu ngue'a ya dí 'buhu ja ra ñot'i.

⁹ Nu'a tó'o ya 'bu ja ra ñot'i ö't'e nú'a xá hño, ne 'yo ngu rí 'ñehe, ne mangua nú'a majuani.

¹⁰ Hangue ma ga öthu ra ts'edi pa ga pahü ga öthu gathu nú'a ri ho Ajuá.

¹¹ Y hinga tembahü yá 'mai nú'u to'o 'yo ja ra 'bexuui dega ts'oqui, ngue'a nú'a ö't'e'u hinte ri muui. Nu'a ga öthu, ga zofohü'u pa hinda sigui da 'yöt'a njabu.

¹² Ngue'a asta 'nara 'betsa 'bu ga mañhu nú'a ö't'e mant'agui nú'u to'o 'bu ja ra 'bexuui.

¹³ Pe 'bu dra yot'i co ra ñot'i nuya ts'ot'ot'e ö't'u, nu'bú ha, da hnequi te rá 'be gathu ö't'e'u, ngue'a co ra ñot'i ri hnequi gathu.

¹⁴ Hangue xa t'ena njaua:

Nuhu, nú'i guí áha,
nangui de habu xa t'ac'a'i habu xa t'agui nú'u xa du,

y ma zi Hmuhu ra Jesucristo go gue'a da yot'a ri mfeni pa gui 'bui ja rá ñot'i'a.

¹⁵ Beñhu xá hño hanja grí 'buhu. 'Buhu co ndunthi ra hoga mfadi, oguí 'buhu ngu nú'a gra 'ma nú'u hinte yá fadi.

¹⁶ Oguí 'yohabu grí 'beta ri orahu, nzantho 'yöthu nú'a xá hño, ngue'a xi xá nts'o ya pa dí 'buhabya.

¹⁷ Ogrí hñeguiithohu, 'yöthu ra ts'edi pa gui pahü nda'a go rá paha Ajuá.

¹⁸ Ogrí ntihu, ngue'a nura nti ma'na da ja'ahu gui 'yöthu ya t'öt'e xá nts'o. Nu'a gui 'yöthu, 'yöt'uahü rá paha ra Mäca Ndahi.

¹⁹ Hñu'mba müihu 'na ngu ma'na gui tuthu ya salmo ne ya jahña ne ma'ra ya mäca thuhu. Tutuahü Ajuá ne xöcambenihü'a con gathu ri müihu.

²⁰ Nzantho umfu njamadi Ajuá ma Dadahu de gathu nú'a da 'ñep'ahu de ja rá thuhu ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

Ra hoga'mui ja yá ngu nú'u to'o xa gamfri

²¹ Ñöt'uahü 'na ngu ma'na co rá ntsu Ajuá.

²² Nu'ahu 'behñahu medinthatihü, 'yöta ri damehu, y ja ra uenda go guí öthu ra Zidada Jesucristo.

²³ Ngue'a nura 'ñöhö go gue'a ra ñaxu de rá 'behña, nja ngu ma Zidadahu ra Jesucristo go gue'a ra ñaxu de ra nija, ngue'a go gue'a xa pöhö ra nija, y nura nija go gue'a rá ndo'yo'a.

²⁴ Nja ngu ra nija öta ma Zidadahu ra Jesucristo, njabu nehe mahyoni gui njahabu 'behñahu, gui 'yöta ri damehu de gathu nú'a da xi'ahu.

²⁵ Y nu'ahu 'ñöhöhü medinthatihü, madi ri 'behñahu, nja ngu ma Zidadahu ra Jesucristo ri macaguihu núju rá nijaguihu'a, ne bi unse rá te pa bi za bi pöhöguihu.

²⁶ Bi du pa bi 'uegaguihu de ma ts'oquihu. Bi xuga ma corasohü co ra dehe, y nura dehe'a go gue'a rá noya'a.

²⁷ Nu'a bi xuga ma corasohü pa drá nijaguihu'a strá nt'axi. Bi 'uegaguihu de ma ts'oquihu ne de gathu ma nts'o'müihu, pa nu sta 'ñehe da zixcaguihu pa grá 'buhu con gue'a, ya hinga tuhü ni 'nara ts'oqui ngue'a ya strá nt'axiguihu.

²⁸ Nja ngu ma Zidadahu ri macaguihu núju rá ndo'yoguihu'a, njabu nehe nu'ahu 'ñöhöhü rí 'ñepi gui madi ne gui su ri 'behñahu ngu grí susé ri ndo'yohü. Nu'a tó'o ri su rá 'behña, gue'a ngu ri susé rá ndo'yo.

²⁹ Hinhya'mu to'o ri utsase rá ndo'yo. Cada 'na ri su rá ndo'yo ne ri umbabi te da zi, ngu ma Zidadahu ra Jesucristo ri sugaguihu núju rá nijaguihu'a,

³⁰ ngue'a go guecju rá ndo'yoguihu'a, ne cada 'na de guecju go dyá xénihu de rá ndo'yo'a.

³¹ Hangue ja ra Mäca T'ofö ena gue ra 'ñöhö da zogui rá dada ne rá naná pa go da 'müihu rá 'behña y de ri yohö'u ya da 'natho.

³² Nuna nt'utuatená xi ra dangui, ne mä de ra Zidada Jesucristo ne de rá nija'a.

³³ Hangue nu'ahu suhu ri 'behñahu ngu grí susé ri ndo'yohü. Y nu'ahu 'behñahu, umfu ra t'equ'ei ri damehu.

6

¹ Nu'ahu batsihu, 'yöta ri dadahu ne ri nanahu ngue'a guí camfrihu ra Zidada y gue'a rí 'ñepi gui 'yöthu.

² 'Yöthu ngu mänga ja rá noya Ajuá habu ena: "Umba ra t'equ'ei ri dada ne ri naná ne gui su." Nuna guehna ra müdi hmanda ri 'ñoui 'nara hñá'ti.

³ Y nura hñá'ti'a go gue'a nú'a "gui 'bú co 'nara johya, ne gui 'bú ndunthi ya jeya nuua ja ra ximhai."

⁴ Ha nu'ahú dadahú ne nanahú, oxqui japhú da ncúe ri batsihú; zofohú co ya hoga ts'ofó, ne 'ñutuahú rá noya ma Zidadahú.

⁵ Nu'ahú 'begohú, 'yóta ri hmuhú de nuua ja ra ximhai co ndunthi ra ntsu, ne co ndunthi ra t'equ'eí, ne con gatho ri máihú. 'Yóthú ra uenda gue go guí pephú ma zi Hmuhú ra Jesucristo.

⁶ Mpehú xá hño, pe hingue hõnse ra ora hant'a ri hmuhú pa gui põnga ri hmihú con gue'u. 'Yóthú ngu rá paha Ajuá con gatho ri máihú, ne pëpabihú ri hmuhú ngu rí 'ñepi gui 'yóthú ngue'a gyá 'begohú nehe de ma zi Hmuhú ra Jesucristo.

⁷ 'Yó'tuahú xá hño yá 'befi ri hmuhú co 'nara hoga paha. 'Yóthú ra uenda gue go guí pephú ma Zidadahú, hingo guí pephú 'nara já'i.

⁸ Beñhú gue ma Zidadahú ma da 'racjú ma thahahú ngu nú'a stá øthú, ngu ra 'bego ngu nú'a hingrá 'bego.

⁹ Nehe nu'ahú hmuhú, suhú xá hño ri 'begohú. Ogrí pidihú'u. Beñhú gue ngu'u ne ngu'ahú bí 'bú 'nari Hmuhú nuni mahets'i nú'a to'o hingui huahna ya já'i.

Ga hñehú co nú'a ra he xa 'racjú Ajuá ngu ri hñe 'nara soldado

¹⁰ Nubyá zi cuhú, zedihú co nú'a ra ts'edi xa 'ra'ahú ma Zidadahú.

¹¹ Ngu ri hñe 'nara soldado pa da ma ja ra tuhni, njabú nehe ma ga hehú ra he nú'a xa 'racaguihú Ajuá, pa hinda za da dəcjú ra ts'ondahí co yá nthate.

¹² Ngue'a numa ncontrahú hingo 'nama mija'ihú. Nujú drí ntonhú co ya ts'ondahí nú'u ri nhyaxa mañá ja ra ndahí, ne co nú'u ya ndá de ya ts'ondahí nú'u ri manda ja ra 'bexuui jaua ja ra ximhai.

¹³ Hangue ngu ri hñe 'nara soldado, ga hñehú njabú nehe co nú'a ra he xa 'racjú Ajuá, pa njabú nura ora da ne da hyacjú ra ts'ondahí hinda za da dəcjú, nujú go ma ga taphu'a ne ga 'buhú ngu nzantho, ne hinda za te da 'yøtcáhú.

¹⁴ Hangue ma ga zedihú. Nja ngu 'nara soldado ri ngut'a rá ngut'i pa da nja rá ts'edi ora 'yo ja ra tuhni, njabú nehe ga camfrihú nú'a majuani pa da za ga zedihú. Ne ngu ri su rá coraso co nú'a ra nthaquí há ja rá tiña, njabú nehe ga nsuhú pa ga 'yohú xá hño pa hinte ga thohú.

¹⁵ Ngu ri su yá ua 'nara soldado pa da za da 'ño xá hño ja ra tuhni, njabú necjú ma ga hñocjú pa da za ga maha haburaza ga mañhú ra maça noya nú'a udi ra hoga'mú.

¹⁶ Nehe ngu 'nara soldado ri hñá rá nthaquí ja rá 'yε pa da ntaquí, necjú mahyoni ga pe'tshú ra jamfri pa ga ntacjú de yá nthate ra ts'ondahí.

¹⁷ Ne ngu ri su rá ñaxú 'nara soldado co ra fui dega bõja pa hinte da ja, njabú nehe da za ga ntacjú ngue'a dí pahú gue ma zi Hmuhú ra Jesucristo ya xa pøhøguihú. Nehe nja ngu 'nara soldado dri hñá rá mahuai, ma xi ga patuahú xá hño rá noya Ajuá pa ga mañhú, go gue'a ra mahuai ri 'racjú ra Maça Ndahí.

¹⁸ Ne de gatho núna dí øthú, nzantho ga aphú Ajuá. Ga aphú co rá ts'edi ra Maça Ndahí pa da maxcahú de gatho nú'a da 'ñehe, ne nzantho ga ndø'mhú ne hinga tsayahú ga aphú Ajuá, ne ga aphú por gatho ma'ra ya gamfri nehe.

¹⁹ Nehe 'yaphú Ajuá por guequi, pa nu xcrá ñá, ga ñá nsi ra ntsu ni ra ntsa, ne go gue'a da 'raca ya noya pa ga mamba rá noya'a ngu nú'a xa 'ñutcagui, nú'a hinxqui fadi.

²⁰ Nuguí rá 'mehngui Ajuá pa ga mamba nuna rá maça noya'a, masque núbya dí ofadi pe dí mamba rá noya. Hangue 'yaphú Ajuá pa ga mamba rá noya'a ngu rí 'ñepqui ga má nsingue ra ntsu.

Ya nzenjua pehna ra apostol Pablo mi uadi ra carta

²¹ Pa gui pahú de ma 'befi ne te gra 'bui de guecua, nuni ra cu Tiquico go guehni ma da xi'ahú gatho. Nuni ma zi cuhú go guehni 'nará hoga mefi ma Zidadahú.

²² Dí pehn'ahabú pa da xi'ahú te gra 'buehua ne pa da hñup'a ri máihú.

²³ Ajuá ma Dadahú ne ma zi Hmuhú ra Jesucristo da jap'ahú ne gatho ma'ra ya cu pa gui 'buhú te rá 'ñenthó, ne da max'ahú pa gui mpe'tsua hmátehú 'na ngu ma'na ne pa gui pe'tshú ndunthi ra jamfri.

²⁴ Ajuá da japabi gatho nú'u to'o ri madi ma zi Hmuhú ra Jesucristo co 'nara hmáte nú'a hinhya'mú da uadi. Njabú gue'a.

RA FILIPENSE RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'Ā BI 'YOPABI YA GAMFRĪ ME FILIPO

Ra apostol Nsan Pablo mi ofadi bi 'yopabi ya gamfri me Filipo

¹ Nūga drá Pablo ne ra cu Timu, yá 'bēgoguihe ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, dí op'a'ihē nuna carta gatho'ih_u zi cuh_u guí 'buh_u b_u ja ra hnini Filipo, ne guí camfrih_u ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, ne gatho'ih_u gyá ndah_u de ra nija ne nú'ah_u gyá masteh_u.

² Ajuá ma Dadah_u ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da jap'a'ih_u ne da max'ah_u pa gui 'buh_u te rá 'fientho.

Ra apostol Nsan Pablo apabi Ajuá po ya gamfri

³ Ora dí beni de gue'ah_u dí umba njamađi Ajuá por gue'ah_u.

⁴ Y ora dí apabi Ajuá, dí apabi co ndunthi ra johya pa cada 'na de gue'ah_u,

⁵ ngue'a desde gá camfrih_u rá maça noya Ajuá asta nubya, xcá faxcah_u pa xa ntunga nura maça noya'a.

⁶ Nuga dí camfri gue nu Ajuá to'o xa mudí xa pa't'a ri 'mūih_u, ma da sigui da 'yot'a njab_u pa sta yopa penga ma Zidadah_u ra Jesucristo ya gri 'buh_u xá hño ja rá thandi'a.

⁷ Y xá hño nú'á stá beni de gue'ah_u, ngue'a xi dí pe'ts'ah_u ndunthi ra hmáte, y ngue'a xi guí faxcah_u co nú'a ra 'befi xa 'racagui Ajuá pa dí ñanga ra maça noya ne pa dí ma gue go gue'a majuani, masque dí ofadi o dí 'bai ja yá thandi ya nda.

⁸ Ajuá pađi xá hño gue nuga nts'edi dí beñ'ah_u co nuna hoga hmáte xa 'racj_u ma Zidadah_u ra Jesucristo.

⁹ Dí apabi Ajuá pa ma'na da zi'ta ri hmáteh_u, ne ma'na gui pe'tsh_u ra hoga mfadi pa gui pah_u ma'na xá hño nda'a gue'a ri ho Ajuá.

¹⁰ Njab_u da za gui pah_u gui huanh_u nzantho nú'a xá hño, ne gui pe'tsh_u 'nara te strá nt'axi, y njab_u hinto da za te da ma de gue'ah_u nu stí yopa menga ma Zidadah_u ra Jesucristo nuua ja ra ximhai.

¹¹ Njab_u dí tō'mi gue ra Zidada Jesucristo da 'yot'e pa da hneca ya hoga 'befi ja ri teh_u. Y nú'a ra hoga 'befi da hnequi ja gue'ah_u go gue'a ngu 'nara hoga sofo pa rá nsunda Ajuá, pa njab_u ma'na da t'e'tsua rá nsu'a.

De ga 'bucua, nzantho ga ot'e nú'a go rá paha ra Zidada Jesucristo

¹² Ma zi cu'ih_u dí ne gui pah_u xá hño gue gatho nú'a xa t'otcagui gue'a ma'na xa umba ra ts'edi ra maça noya.

¹³ Hanguē gatho nuya soldado 'bucua hab_u ja ra ts'utbi, ne gatho ma'ra ya ja'i, pađi gue nuga xa jocagui fadi po rá ngue ra Zidada Jesucristo.

¹⁴ Y hanguē por guehna ndunthi ya cu ma'na xa gu ra ts'edi pa xa mambabi rá noya Ajuá nsinque ra ntsu, ne ma'na xa nja yá jamfri ja ra Zidada.

¹⁵ Nuga dí pađi xá hño gue 'ra de gue'u ña de ra Zidada Jesucristo ngue'a ri hyōca nú'a dí pefi, ngue'a nu'ú ne go da uadi nú'a da mañ'ū. Pe nú'ū ma'ra hā, mambabi rá noya Ajuá co yá mfeni xá nt'axi.

¹⁶ Pe nu'ū tō'o ri hyōca nú'a dí pefi, mamba rá noya ra Zidada Jesucristo pa yá hñose'ū ne pa da t'embi gue go ma'na ri mpefi'ū. Nu'ú ot'a njab_u hōnse pa ma'na da hyondga ra 'ñū nūbya de dí oua ja ra fadi.

¹⁷ Pe nu'ū ma'ra hā, mamba rá noya Ajuá co ndunthi ra hmáte ngue'a pađi'ū gue nuga dí 'bucua pa ga ñambabi rá maça noya Ajuá.

¹⁸ Pe hinte rí 'yot'tuabi de nú'a gra ñā'ū. 'Bū mañ'ū con gatho yá mui o hina, pe xi drí johya ngue'a ma'na rí ntanga rá noya ra Zidada Jesucristo.

Ne ma xi ga johya ndunthi,

¹⁹ ngue'a nuga dí pađi gue nūna dí thogui ma ga pōni xá hño, ngue'a guí faxcah_u guí aph_u Ajuá por gueque, y nurá Maça Ndahi ma Zidadah_u ra Jesucristo ri 'racagui ra ts'edi.

²⁰ Nuga hindí ne ga ntsa, dí ne ga ñā con gatho ma jamfri, ngu xi stá nja nzantho. Ne dí ne ma'na da hnequi rá ts'edi ra Zidada Jesucristo ja ma 'mui, hinte rí 'yot'tuabi 'bū ga tu o ga sigui ga nte.

²¹ Ngue'a nuga 'bū ga sigui ga 'bucua ja ra ximhai, gue'a pa ga ot'e nú'a go rá paha ra Zidada Jesucristo, y nu'ū ga tu, ma grá hanga ma thaha.

²² Pe nu'ū ga sigui ga 'bucua ja ra ximhai, ga mpefi pa da gamfri ma'ra ya ja'i, hanguē hindí pađi nda'a ga beni, ua ma'na xá hño ga sigui ga nte, o ma'na xá hño ga tu.

²³ De ri yoho hindí pađi nda'a ga beni. Nu'a dí nehma, ga ma de guecua pa ma ga 'bū'be ra Zidada Jesucristo nuni mahets'i, ngue'a pa gueque gue'a ma'na xá hño de gatho.

²⁴ Pe dí pađi gue ma'na xá hño pa gue'ah_u ga sigui ga 'bucua.

²⁵ Hanguē dí pađi gue ma ga sigui ga 'bucua con gue'ah_u pa da za ga fax'ah_u pa ma'na da nte ri jamfrih_u ne ma'na gui johyah_u.

²⁶ Hanguē nu xcrí yopa hyandgaguih_u ga yopa 'bui con gue'ah_u, ma xi gui xōcambeni_u ma Zidadah_u ra Jesucristo ngue'a ma ga 'bui ma'na'qui con gue'ah_u.

²⁷ Yōthu ra ts'edi guí 'yoh_u xá hño ngu nú'a mānga rá noya ra Zidada Jesucristo. Y njab_u tsa ga mab_u ga c'a'ts'ah_u o hina, pe ya ga ođe

gue gri 'bahu xá hño co 'nada ra mfeni ne gri mpeñihu mahyegui co ndunthi ra ts'edi pa gui ñañihu nú'a ra jamfri xcá hñanihu de ra macá hoga noya.

²⁸ Ne oxquí hophu da pi'ahu nú'u to'o ri utsa'i'ihu, ngue'a nu stí hyandi'u gue hingri tsuhu, njabu da badi'u gue ma da 'medi'u, pe nu'ahu gui pahu gue co rá ts'edi Ajuá xa pøh'ihu.

²⁹ Ngue'a Ajuá bi hñux'ahu hingue hønse pa gui camfrihu ma zi Hmuhu ra Jesucristo, nehe pa gui thohu ya nt'atsate po rá ngue'a, y nú'a guí thohu gue'a 'nara danga hño pa gue'ahu.

³⁰ Guí pahu gue nuga ne nu'ahu mahyegui dri ñambahu rá noya Ajuá, y ya gá pahu xá hño gatho nú'a stá thogui pa dá ñani'a, ne ya xcá øhu te gatho dí thoguiya.

2

Ra Zidada Jesucristo bi ñe bi nja'i, ne m'efa Ajuá bi umba 'nara nsu xi ra dangui

¹ Nu'ahu xa nup'a ri mfenihu numa zi Hmuhu ra Jesucristo, ne xa hup'a ri muihu co rá hmate'a, ne ra Macá Ndahi 'bui con gue'ahu, ne xa t'a'ahu ra hmate ne ra huecate.

² Hangué 'bahu co 'nada ra mfeni ne co 'nada ra hmate, pa njabu ha, gui hubgahu ma mui pa ga johya.

³ Ote guí øthu pa ri hñosehu, nixi pa gui pønga ri hmihu. Ne ogrí 'ñexaschu. Nu'a gui 'yøthu, 'ñe'tsuahu yá nsu ma'ra.

⁴ Oguí hoñhu ra hño pa gue'aschu, hñoñhu pa ma'ra nehe.

⁵ Beñhu ngu bi bengá ma zi Hmuhu ra Jesucristo himbi 'ñets'i.

⁶ Ngue'a nú'a masque go gues'e'a Ajuá, pe bá tsopu rá nsu nú'a mbi pe'tsa nuni mahets'i masque mri mandani'a mahyegui co rá Dada.

⁷ Pe bá tsogui rá nsu pa bi e bi nja'i nuua ja ra ximhai, ne asta bi nja ngu 'nara 'bego, ne bi me'tsa rá 'bai ngu rá 'bai 'nara ja'i.

⁸ Y ya de mi 'bucua, bi 'mui ngu himri 'ñepi da 'muhma, y bi 'yø'tua nú'a go rá paha rá Dada asta xi bi du, ne nurá du'a xi xmá nts'o, ngue'a bi du ja 'nara pont'i.

⁹ Hangué Ajuá bi umba 'nara nsu xi ra dangui, ne bi hñu'mba 'nará thuhu nú'a ma'na ja rá nsu de gatho ya thuhu.

¹⁰ Pa njabu ma da ndandiñahmu ne da xøcambenibi rá thuhu ra Zidada Jesu maxøgue gatho nú'u bí 'bui mahets'i ne nú'u 'bucua ja ra ximhai ne nú'u 'bui rí nga'ti de ra ximhai.

¹¹ Y gatho'u ma da 'ñena gue ra Jesucristo go gue'a ma zi Hmuhu pa ma'na dra nsunda Ajuá ra Dada.

Nu'u tó'o xa gamfri go gue'u nja ngu 'nara ñot'i ri yot'a ja ra ximhai

¹² Ma zi cu'ihu, ngu gá nhyoga'yødehu nu ndá 'bui con gue'ahu, di ne nehe núya dí 'bui yabu de gue'ahu gue ma'na gui 'ramanuhu gui nhyoga'yødehu. 'Yøthu xá hño gatho nú'a rí 'ñepi gui 'yøthu ngue'a xcá mpøhøhu, ne nsuhu ja rá thandi Ajuá.

¹³ Ngue'a Ajuá go gue'a ri 'ra'ahu ra ts'edi ne ya hoga mfeni pa gui 'yøthu nú'a xá hño, ngu nú'a ne'a.

¹⁴ Gatho nú'a gui 'yøthu, 'yøthu nsinque gui nøntehu ne nsinque gui ntsanoyahu,

¹⁵ pa hinto da za't'ahu ni 'nara ts'oqui. 'Bahu xá hño co ri mfenihu strá nt'axi, ngue'a yá bats'i'ihu Ajuá, masque guí 'buhu madetho de ya ts'o'mui gá ja'i nu'u hinxá nt'axi yá mfeni. Nuni ja da hñecni ri hoga'muihu ngue'a nu'ahu guí njahu ngu ya tsø ri yot'a ja ra 'bexuui,

¹⁶ ne guí mañhu ra hoga noya dega te pa nzantho. Nu'bu gui 'bahu xá hño ngu núna dí xi'ahu, ma ga johya ndunthi nu stua yopa penga ra Zidada Jesucristo, ngue'a gue'bu ma ga paði gue gatho nú'a stá pefi hinxá ma 'medi, ma da hñeca ra hoga sofo nú'a stá pefi ja gue'ahu.

¹⁷ Ha nu'bu ga tu po rá ngue'ahu, guehna ngu 'nara hña'ti dí umbabi Ajuá mahyegui co ri jamfrihu. Nu'bú ga johya ngue'a dí paði gue dí uñhu mahyegui ma hña'tihu, y njabu ga johyahu mahyegui.

¹⁸ Hangué johyahu nehe, pa ga pe'tshu 'nada ra johya.

Ra Timoteo ne ra Epafrodito

¹⁹ Dí beni ga pempu 'bestho ra cu Timu dua c'a'ts'ahu 'bu njabu rá paha ma Zidada, pa nu stua pengui'a da xicagui de gue'ahu, pa njabu da hñu ma mui, ne ga johya.

²⁰ Ngue'a hønse ra cu Timu go gue'a 'nada ra mfeni dí pe'tshe, ne dí tagui dí tuhe por gue'ahu.

²¹ Ngue'a gatho nú'u ma'ra ya cu oda yá mfeni de yá 'befi pa yá hñose'u, hingo oda yá mfeni de rá 'befi ra Zidada Jesucristo.

²² Y nu'ahu guí pa'tuahú rá 'mui ra cu Timu. Nú'á xi faxcagui pa dí mamba rá noya Ajuá, nja ngu 'nara t'u faxa rá dada ja rá 'befi.

²³ Hangué dí beni ga pempu pa dua c'a'ts'ahu, hønse dí tøm'i ga paði te grá ma de núna dí thoguia.

²⁴ Dí camfri gue co rá mfats'i Ajuá necagui ga mabu 'bestho ga c'a'ts'ahu.

²⁵ Nehe dí beni gue mahyoni ga pempu nehe ra cu Epafrodito, guehni 'nama hoga compa de ja ra 'befi pa dí ñambaheua rá noya Ajuá. Nuni ra cuni go guehni uá penhu pa e bi maxcagui.

²⁶ Y xa beni ndunthi de gue'ahu pa da mabu, ne xi tu rá mui ngue'a bi badi gue gá pahu bi hñeni.

²⁷ Xi majuani bi hñeni nts'edi asta ya mi ma xa duhma, pe Ajuá bi mē'tsa ra huecate de guehni, y hinga hñenseni, necagui nehe, bi mesca ra huecate, ngue'a 'bu xa duhmañi, nu'bá ma'na xa du ma mi.

²⁸ Hangue por gue'a xi dí ne ga pempu pa gui johyahu nu xcri hyanthu ma'na'qui, y necá ga johya nehe.

²⁹ Nu xcri hyanthu da zombani, xi da johyahu ndunthi, ngue'a guehni 'nama cuhu de ja rá thuhu ma Zidadahu, ne xi da umfu ra hmate, ne numahñobihu gatho ma'ra yá 'mhni Ajuá di nguni.

³⁰ Ngue'a nuni ya mi ma da du hmaha porá 'befi ra Zidada Jesucristo. Nuni himbi jamasu de ya ts'othogui, hangue e bi mēfi 'nara 'befi nú'a himbi za go gá pēfihu ngue'a gui 'buhu yabu de guecua.

3

'Yohu xá hño ngu ri 'ñepi

¹ Y nubyá zi cuhu, johyahu ja rá thuhu ra Zidada. Pa gueque hingu tsabigui ga xi'ahu ma'na'qui de nú'a ya stá op'ahu, y xá hño ga ben'ahu ngue'a go pa ri hñohu.

² Nsuhu de nú'a ya ts'oja'i hinguí øt'e nú'a xá hño ne ri manda da thu'tsua ra seña ja rá ndo'yo 'na, ngu mangu ra ndaxjua ley.

³ Ngue'a nujú go guecaguihu dí pe'tshu ra seña xi majuani ja ma corasohu ngue'a stá camfrihu Ajuá ne dí nsundahu'a porá ts'edi ra Maça Ndahi ne dri johyahu ngue'a yá metiguihu ra Zidada Jesucristo. Hindí camfrihu gue nú'a ra seña thu'tsua ja rá ndo'yo 'na gue por gue'a ma da mpøhø 'na.

⁴ Nuga da zahma ga beni gue ma ga mpøhø co ma hoga 'befi ne ma hñoja'í stá øt'e de ma ts'edi sche, asta ma'na da za ga beni ndunthi que ma'ra ya ja'í.

⁵ Ngue'a rá hñato ma pa de stí 'bui, bi thusca nú'a ra seña ja ma ndo'yo ngue'a drá me Israel, stí 'ñehe de yá ja'í ndu ra Benjami, drá xodyo ngue'a ma dada ma nana myá xodyo. Y nuga ndí øt'a gatho ngu nú'a mangu ja rá ley ya xodyo, ngue'a ndrá fariseo.

⁶ Xi ndí øt'a gatho yá ley ya xodyo, hangue xi ndí øt'ua ra nts'o'mai nú'u ya cu xqui gamfri ra Zidada Jesucristo. Y mi jo'o to'o da 'ñena gue hinduí øt'a gatho ngu nú'a mangu ra ley.

⁷ Gatho nuya ya t'øt'e ndí øt'a ma'met'o, pa guecagui xi mri muui ndunthi, pe núbya ndá camfri ra Zidada Jesucristo, dá padi gue nú'a ndí øt'a ma'met'o hinte ri muui.

⁸ Y xi majuani gatho ya t'øt'e nú'u ja ja ra ximhai, pa guecagui hinte ri muui'u, dí ut'a ra uenda ngu ya paxi dá føtbu pa go dá padi ra Zidada Jesucristo. Stá tsopu gatho pa go dá padi ma zi Hmuhu ra Jesucristo,

⁹ ne pa bi za dá 'natho'be'a, y njabu dí 'bui xá hño ja rá thandi Ajuá. Y hingue ngue'a dí øt'a ngu nú'a mangu ra ndaxjua ley dí 'bui xá hño ja rá thandi Ajuá, nuga dí 'bui xá hño ja rá thandi'a ngue'a dí camfri ra Zidada Jesucristo. Hangue por gue'a Ajuá handgagui gue xá nt'axigui ngue'a stá camfri.

¹⁰ Nubyá nu'a dí ne, dí ne ma'na ga padi ra Zidada Jesucristo. Dí ne ga patua rá ts'edi de nú'a ra 'ra'yo te bi mē'tsi de mi yopa nte'a de ja ya du, ne dí ne ga nja ngu bi nja'a himbi mađi rá te, bi thogui ya ts'othogui ne asta bi du.

¹¹ Dí ne ga njabu masque ga tu, pa njabu ga pe'tsa 'nara 'ra'yo te nehe ngu nú'a ra te bi mē'tsi nu mi yopa nte de ja ya du'a.

Ga øthu ra ts'edi pa ga tsøñhu asta rá ñani nuna ra 'ñu dri nehú

¹² Pe hindí ena gue ya xi dí 'bui xá hño ngu nú'a dí ma, dí padi gue dri 'betho pa ga 'bui xi xá hño, pe nuga dí siguí dí øt'a ra ts'edi pa ga tsadi nú'a ra hoga'mai xi xá hño ngu nú'a bi ne ra Zidada Jesucristo ga tsadi nu mi zucagui ra mađi'a.

¹³ Zi cuhu, nuga hindí ena gue ya dí pe'tsa nú'a ra hoga'mai'a, pe nu'a dí ne, ga pumfri gatho nú'a ya stá øt'e, ne ga øt'a ra ts'edi ga siguí ga honga nú'a ra hoga'mai asta hinga tsadi.

¹⁴ Ne dí øt'a ra ts'edi pa ga tsøni asta rá ñani nuna ra 'ñu dri nehí asta hinga hanga nú'a ra thaha xpá mescaguihu Ajuá nuni mahets'i, nú'a xa ñatcahu da 'racju ngue'a dí camfrihu ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

¹⁵ Gathoguihu nú'u xa ze ma jamfrihu, mahyoni ga beñhu ngu nú'a ja juadi dá ma. Pe 'bu hinguí beñhu ngu dí bengá, Ajuá da 'ñu't'ahu pa gui beñhu ngu dí bengá.

¹⁶ Pe nu'a mahyoni ga øthu, ga tēfihu nú'a ya stá pahu.

¹⁷ Ma zi cu'ihu, 'yøthu ngu nú'a xcá hyanthu dí øt'e, ne hyanthu nú'u ma'ra to'o øt'e ngu nú'a dí øt'e, pa njabu gui 'yøthu ngu øt'u nehe.

¹⁸ Ngue'a ngu stá xi'ahu ndunthi ya 'mi'qui ne dí xi'ahu ma'na'qui co ndunthi ra dumai asta taqui dí zoni, xi 'bui ndunthi nú'u ri 'ñet'a gamfri, pe co yá ts'o'bēfi ri hnequi gue ri utsabi rá du ra Zidada Jesucristo.

¹⁹ Pe nú'u ya ja'í'u hinda ma da mpont'ui rá cue Ajuá. Nuyá ts'onc'at'í'u go gue'u ja ra uenda ngu yá zidada'u, ne ri johyatho'u da 'yøt'a ya ts'ot'øt'e nú'u ri japi da 'be yá tsa. Nu'ú oda yá mfeni ya t'øt'e de guecua ja ra ximhai.

²⁰ Pe nujú oda ma mfenihu ya t'øt'e de mahets'i ngue'a ya dyá menguhu de guehni, ne dí tømhu nehe gue ja dí 'ñehni ma zi Pøhøtehu, y nú'a go gue'a ma Zidadahu ra Jesucristo.

²¹ Nú'á go gue'a ma da patca nuna ma 'baihú dí hahúbya pa da za ga 'bahú ngu rá 'bai'a xá nsunda. Nú'á ma da patca ma 'baihú co nú'a ra danga ts'edi pe'tsi pa ri manda gatho ya t'ø't'e de guecua ja ra ximhai ne mahets'i.

4

Johyahú nzantho ngue'a guí camfrihú ma Zidadahú

¹ Hangué por gue'a ma zi hmáca cu'ihú, xi da siguí guí 'buhú xá hño co nú'a ra jamfri xá hñañhú de ma Zidadahú. Nu'ahú xi dí ma'ahú ne dí ne ga hant'ahú ma'na'quí, ngue'a por gue'ahú xi drí johya, ne po ri jamfrihú ma ga hanga 'nara thahá.

² Dí bantebi ra nju Evodia ne ra nju Sintique da mpumbabi pa da 'mái'u co 'nada ra mfeni ngue'a ri 'natho'u co ra Zidada.

³ Y nú'i ma hoga mfats'i'i de ja rá 'b'efi Ajuá, dí bante'i guí faxa nú'u ya nju pa da mpumbabi, ngue'a go gue'u bi maxcagui ndunthi de ndí 'yobú ndí mánja ra máca noya co ra cu Mente ne gatho nú'u ma'ra ya cu mri mpefi con guecagui. Nú'á ya xpá t'opa yá thuhu'u nuni mahets'i ja ra libro dega te.

⁴ Xi da johyahú nzantho ja rá thuhu ra Zidada, ne dí xi'ahú ma'na'quí: ¡Xi da johyahú!

⁵ 'Buhú nzantho co ra hñojá'i pa da bádi gatho ya ja'i gue nu'ahú xi gyá hoja'ihú. Ma Zidadahú ya ma dua yo pengui 'bestho.

⁶ Ne ote guí tu ri máihu. Nu'a guí 'yøthú, xipabihú gatho Ajuá, ne 'yapabihú te gatho ø't'ahú ra 'bedí, nehe umfu njamádi de gatho nú'a te da 'ñe'ahú.

⁷ Nu'bu guí 'yøthú njabú, Ajuá da 'ra'ahú 'nara humú nú'a xi ra dangui asta hingui tsa to da bádi, y nuna humúina da sup'a ri corasohú ne ri mfenihú ngue'a guí 'buhú co ra Zidada Jesucristo.

Dá 'yoda ri mfenihú nú'a xá hño

⁸ Nubyá ma zi cu'ihú, dá 'yoda ri mfenihú gatho nú'a majuani, ne nú'a xá nsunda, ne nú'a xá hño, ne gatho nú'a xá nt'axi, ne ra hñogaja'i, ne nú'u ya t'ø't'e hmá gue xá hño. Dá 'yoda ri mfenihú nú'a guí pahú gue xá hño, ne nú'a rí 'ñep'ahú.

⁹ 'Yøthú ngu nú'a dá u't'ahú ne nú'a gá pahú ndí ø't'e, ne nú'a gá 'yøhú dá xi'ahú, ne nú'a gá hyanthú ndí ø't'e. 'Yø't'ehú njabú y nu Ajuá da 'mái con gue'ahú ne da 'ra'ahú ra humú.

Ya gamfri me Filipino pempa ra mfats'i ra apostol Pablo

¹⁰ Drí johya ndunthi ja ra Zidada ngue'a nubyá ya xcá yopa benjú, ne xcá faxcahú. Hingue xquí pumfriguihú, hønse ngue'a himi tsa hanja guí faxcahú.

¹¹ Nuga hindí mánja njabú ngue'a te øtca ra 'bedí, nuga stá pádi ga johya co nú'a dí pe'tsi.

¹² Stá pádi ga tseta ra hñoya, ne stá pádi ga 'búi co ra hño. Stá pádi de gatho, ra hñiñá o ra thuhu, ne 'bú di ja o dí otho.

¹³ Co nú'a ra ts'edi di 'racagui ra Zidada Jesucristo, nuga gatho da za ga tseti nú'a da 'ñepqui.

¹⁴ Pe xi xcá øtcahú ra hño ngue'a gá faxcaguihú ja ma ts'othogui.

¹⁵ Ngu guí pahú nú'ahú guí 'buhúbú Filipino, nu de ndá fúdi da mánja ra máca noya, ne de ndá pømbú Macedonia, bi njo'o ma'ra to'o bi 'racagui ra mfats'i, hønse nuri nijahú nguí pencahú ra mfats'i dega jamádi ngue'a stí xi'ahú rá noya Ajuá.

¹⁶ Ne de nduí 'bú ja ra hnini Tesalononica, hingue 'na'quitho gá pencahú ra mfats'i pa nú'a te ndí honi.

¹⁷ Nuga hindí ja po nú'a ra mfats'i gá 'racjú. Nuga dí ja pa guí hñihú nú'a ra thahá da 'ra'ahú Ajuá.

¹⁸ Nuga ya stá hani nú'a ri mfats'ihú asta ma'na ndunthi de nú'a ndí honi, nú'a gá pencahú co ra cu Epafróditu, y con gue'a asta pongui. Nú'a gá pencahú gue'a ngu 'nara 'baha yuni xá cahi nú'a xcá umfu Ajuá, ne nu'á ri ho'a.

¹⁹ Ajuá ma Dadahú da 'ra'ahú gatho nú'a guí hñoñhú, ngue'a go gue'a tsa da 'racjú gatho ya hño xá nsunda por nú'a bi 'yø't'a ra Zidada Jesucristo.

²⁰ ¡Drá nsunda pa nzantho Ajuá ma Dadahú! Njabú gue'a.

Ra nzengua p'ehna ra apostol Pablo mi uadi ra carta

²¹ Dí peñ'ahúbú ra nzengua de rá thuhu ra Zidada Jesucristo gatho nú'ahú gyá gamfrihú me Filipino. Nehe peñ'ahúbú ra nzengua gatho nuya cu dí 'bú'beua.

²² Nehe peñ'a'ihúbú ra nzengua nuya gamfri pepabi ra Cesa ra danga ndá de guecua Nroma, ne gatho ma'ra ya cu 'búi de guecua.

²³ Ma Zidadahú ra Jesucristo da jap'ahú gatho'ihú. Njabú gue'a.

RA COLOSENSE RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'Á BI 'YOPABI YA GAMFRI ME COLOSA

Ra apostol Pablo opabi ya gamfri me Colosa

¹ Núgui drá Pablo rá apostolgui ma zi Hmuhú ra Jesucristo. Ajuá go rá paha'a pa bi hñuxcagui dega apostol. Nugui ne ra cu Timu

² dí op'a'ihe nuna carta nú'ahú ma zi cu'ihú guí 'buhúba ja ra hnini Colosa, guí camfrihú ma zi Hmuhú ra Jesucristo, ne yá bātsi'ihú Ajuá. Ajuá ma Dadahú da jap'a'ihú ne da max'ahú pa guí 'buhú te rá entho.

Ra apostol Pablo apabi Ajuá pa da japi ya gamfri

³ Ajuá ma Dadahú go gue'a rá Dada nehe ma zi Hmuhú ra Jesucristo dí apabihe por gue'ahú ne nzantho dí umfe njamadi'a

⁴ ngue'a stá øhe de ri jamfrihú guí pe'tsuahú ma zi Hmuhú ra Jesucristo ne de nú'a ra hmāte guí pe'tsuahú gatho nú'a ma'ra yá bātsi Ajuá.

⁵ ngue'a guí tømhu ma guí 'buhú nuni mahets'i habú xá hyoquí Ajuá pa gue'ahú. Nu'ahú guí pe'tshú ra hoga nthø'mate ngue'a xá 'yøhu ra maça noya nú'a mąnga majuañi, ne xá camfrihú.

⁶ Nú'a ra maça noya xá 'yøhu xa si'ahú, rí ntąngui gatho rá nguni ra ximhai, ne rí gamfri ndunthi ya ja'i. Gue'a ngu 'nara hoga sofo ri unga rá noya Ajuá de haburaza de ra ximhai, ngu bi nja de guepú Colosa nu ngá 'yødehu bi si'ahú de nú'a bi 'yø't'a Ajuá po rá hñoja'i, ne gá pahú gue go gue'a xi majuañi nú'a bi si'ahú.

⁷ Gue'a bi 'ñu't'a'ihú numa hmāca cuhú ra Epafra, guehni 'nará hoga mefi ma Zidadahú ra Jesucristo stá 'ñobe ja rá 'befi Ajuá, ne bi zo'ahú de rá noya Ajuá.

⁸ Nuni go guehni bi xicaguihe de nú'a ra hoga hmāte guí pe'tshú ngue'a xá camfrihú.

⁹ Desde nú'a ra pa'a dá øhe njabú, hindí tsayahe dí apabihe Ajuá por gue'ahú, pa da 'ra'ahú 'nara hoga mfeni pa guí paťuahú xá hño nda'a go rá paha'a, ne da 'ra'ahú ra mfādi pa guí pahú xá hño gatho nú'a u't'ahú ra Maça Ndāhi, ne guí pahú nda'a xá hño guí 'yøthú.

¹⁰ Dí apabihe gue nzantho guí 'yøthú ngu nú'a rí 'ñep'a'ihú guí 'yøthú ngue'a guí camfrihú ra Zidada, ne guí 'yøthú ngu nú'a ri ho'a, pa njabú da xup'a ri hoga 'befihú, ne ma'na guí pahú'a.

¹¹ Nehe dí apabihe gue da 'ra'ahú ndunthi rá maça ts'edi'a pa da za guí tsethú gatho

nú'a da 'ñep'a'ihú, ne guí tsethú co ra johya ne ra pacencia.

¹² Ga umfú njamādi Ajuá ra Dada ngue'a nu'á xa 'racju ra ts'edi pa ga 'buhú ja rá maça ñot'i'a, ngu nú'a xa umbabi gatho ma'ra yá bātsi'a.

¹³ Ajuá go gue'a bi pøngaguihú de ja ra 'bexuui habú ndí 'buhú ja rá hmāda ra ts'oqui, y bi hñuscaguihú ja rá hmāda rá hmāca T'h, go gue'a ma zi Hmuhú ra Jesucristo.

¹⁴ Nú'a go gue'a bi manga rá ji ne bi du pa bi pungaguihú gatho ma ts'oquihú ne pa bi pøhøguihú.

Dí 'buhú xá hño ja rá thandi Ajuá po rá du ma zi Hmuhú ra Jesucristo

¹⁵ Ajuá hingui hnequi, pe bá ehe rá T'h nú'a mahyeguiui rá 'mai, ne xa thandi ne xa 'ñutcahú tengu rá 'mai rá Dada. Nu'á ya mi 'bui ante da nja gatho nú'a jabya, ne go gue'a ra nda de gatho.

¹⁶ Y Ajuá bi 'yent'ua rá 'ye'a pa go bi hyoqui gatho nú'a ja ne 'bui nuni mahets'i ne nuua ja ra ximhai, gatho nú'a ri hnequi ne nú'a hini hnequi, gatho nú'a to'o ri manda ne ri nda, nú'a ja yá ts'utbi ne yá ts'edi, gatho go bi hyo'ca, ne gatho pa rá nsunda'a.

¹⁷ Nú'a ya mi 'bui ante da nja gatho nú'a jabya, ne gatho go o ja rá 'ye pa ri su'a.

¹⁸ Ha nú'a nehe go ra ñaxu de ra nija. Y nura nija nú'a to'o camfri'a, ne nu'á go gue'a rá ndo'yo'a. Y nu'á umbabi'ra ra 'ra'yo te nú'a to'o camfri'a. Nu'á go rá madi bi yopa nte de ja ya du, pa go bi nda'a de gatho.

¹⁹ Ajuá go rá paha pa bi mahyeguiui rá 'mai ne rá ts'edi ma zi Hmuhú ra Jesucristo.

²⁰ Nehe Ajuá go rá paha pa bá pehni'a pa njabú por nú'a bi 'yø't'e'a da za da yopa hogui gatho nú'a xqui ts'oqui nuua ja ra ximhai ne nuni mahets'i. Po rá ngue'a bi manga rá ji ja ra pont'i'ne ja bi duni, pa nu'á bi za bi mádi'u co Ajuá ne bi za bi 'mai xá hño ja rá thandi'a.

²¹ Nu'ahú ma'met'o nguí 'buhú yabú de Ajuá ne ngrí utsahú'a ja ri mfenihú, ngue'a nguí øthú ya ts'ot'ø't'e, pe nubyá Ajuá xa 'yø't'e pa gá mádi'hú con gue'a ne gá 'buhú xá hño ja rá thandi'a.

²² Ngue'a Ajuá bá pehna rá T'h y nú'a gue'a ra Zidada Jesucristo bi e bi nja'i pa bi tho ja ra pont'i, pa njabú da za guí 'buhú strá nt'axi ja rá thandi Ajuá, ne ya hinte ma ts'oqui guí tuhú, ne njabú hinto da 'be't'a ri tsahú ja rá thandi'a.

²³ Hangue mahyoni guí siguihú co nú'a ra hoga jamfri xá hañhú, ne guí zehú ngu ya 'yaza ri cuna mbo ra hai, ne nzantho guí tømhu nú'a ra nthø'mate xa si'ahú ne ma guí hañhú ngue'a xá camfrihú ra maça noya nú'a gá ødehu. Nuna ra maça noyaná xa nt'øde maxøgue rá nguni ra ximhai, y

núgui drá Pablo xa thuxcagui pa ga xanga nuna ra maça noyana.

Ra apostol Pablo bi t'umbabira 'b'efi pa da su ya gamfri

²⁴ Xi drí johya ngue'a dí tho ya thogui po rá ngue'ahu. Dí sufri ngu bi sufri ma zi Hmuhu ra Jesucristo, pa ga thogui nuya thogui hinxa njatho po rá ngue rá nija, y nú'á go rá ndo'yo'a.

²⁵ Nugui 'nadrá m'efi ja rá nija Ajuá xa hñuxcagui pa ga xi'ahu gatho ngu nú'a manga rá noya'a.

²⁶ Ajuá bi hñuxcagui pa ga xi'ahu nú'a xqui beni'a desde maya'bu ne hinto xqui badi, pe nubyá ha, xa 'ñutcahu nú'u yá batsiguihu'a.

²⁷ Ajuá gue'a rá paha bi 'ñutcahu nú'a xqui beni'a ne hinxqui fadihma, pa njabu da badi gatho ya ja'i ja ra ximhai tengu rá ndangui nú'a xqui beni Ajuá da 'yot'e. Y nú'a xqui beni'a go gue'a gue ma zi Hmuhu ra Jesucristo 'b'ei ja ma corasohu, y hangue dí t'omhu ga 'buhu pa nzantho ja rá nsunda'a.

²⁸ Núje yá m'efiguihe Ajuá, habaraza dí mañhe de ma zi Hmuhu ra Jesucristo, ne dí umfe ra hoga ts'ofu gatho ya ja'i, ne dí utu-ah'e'u co nú'a ra hoga m'fadi xa 'racaguihe Ajuá, pa njabu to gatho da gamfri'a da te yá jamfri pa da za da 'm'u'u ngu gra 'mu ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

²⁹ Hangue por guehna xi drí m'pefi con gatho ra ts'edi nú'a xa 'racagui ra Zidada Jesucristo.

2

¹ Nubyá, dí ne gui pahu gue nugui xi dí apabi Ajuá con gatho ma ts'edi por gue'ahu ne por nú'u ya cu bi 'bui ja ra nija Laodicea, ne por gatho nú'u ma'ra ya cu hinstá m'padi'be.

² Dí apabi Ajuá gue da nup'a ri mfenihu, ne pa gui 'buhu co 'nada ra hmáte, ne pa da 'ra'ahu ra hoga m'fadi pa ma'na gui pahu xá hño ma zi Hmuhu ra Jesucristo nú'a bi 'ñe bi 'yot'a nú'a xqui beni Ajuá ne hinxqui fadihma, ne ja dá padihu.

³ Ngue'a ja guehni ja ma zi Hmuhu ra Jesucristo ja jani gatho ra hoga m'fadi ne ra hoga mfeni.

⁴ Dí xi'ahu njabu pa hinda za to da hya'ahu co 'raya noya nú'u xi ri nt'ode mahotho pe hinga majuani.

⁵ Masque nugui hindí 'buihya con gue'ahu, pe dí ja ra uenda dí 'bui con gue'ahu ngue'a oda ma mfeni de gue'ahu, y xi drí johya ngue'a dá øde gue gui øthu gatho nú'a dá hño, ne xi xá zedi ri jamfrihu nú'a guí pe'tsuhu ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

⁶ Hangue 'buhu xá hño co ma zi Hmuhu ra Jesucristo ngu nú'a xa 't'u't'ahu nu ngá camfrihu.

⁷ Njahu ngu ya 'yaza xa cuna mbo ra hai, xi da nt'uthu con gue'a, ne dá ze ri jamfrihu ngu nú'a xa 't'u't'ahu. Ne umfu njamadi Ajuá nzantho.

Dí pe'tshu 'nara 'ra'yo te ngue'a dí camfrihu ra Zidada Jesucristo

⁸ Xi da nsuhu, oxqui hophu da hya'ahu nú'u ya 'cuamba ja'i 'yobu xi'ahu nú'a te bense de yá mfeni hõnse pa da hya'ahu, ngue'a nu'ú hingui udi ngu nú'a bi 'ñudi ra Zidada Jesucristo, nu'ú udi hõnse nú'a xa bense yá mija'ui de yá mfenise ne xa 'ñudi.

⁹ Ja ma zi Hmuhu ra Jesucristo ja bi hnequini gatho tengu rá 'mui Ajuá ngue'a nu'á mahyeguui rá 'mui'a.

¹⁰ Y nu'ahu ya xcá tsuhu gatho ra te maxøgue, ngue'a ya guí 'nathohu co ma zi Hmuhu ra Jesucristo nú'a ri manda gatho nú'u to'o pe'tsa ra ts'edi ne nú'u to'o pe'tsa ra ts'utbi.

¹¹ Nu ngá 'nathohu co ma zi Hmuhu ra Jesucristo, gue'bu gá hañhu ra seña ja ri corasohu ngue'a Ajuá bi 'uec'a'ihu de ja ra ts'oqui. Y nú'a ra seña gá hañhu hingue ngu nú'a ra seña øt'a ya xodyo gue hõnse ri señabitho rá ndo'yo 'na. Nuna ra seña gá hañhu, gá hañhu ja ri corasohu ngue'a gá camfrihu ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

¹² Ngue'a nu ngá nxistehuhu, ja ra uenda gá nt'aguihu co ma zi Hmuhu ra Jesucristo ne gá yopa ntehu ma'na'qui con gue'a, ngue'a xcá camfrihu gue Ajuá ja rá ts'edi pa bi japi bi yopa nte ma zi Hmuhu ra Jesucristo de ra du.

¹³ Nu'ahu ma'met'o xqui 'mehmahu ja ra ts'oqui, mi ja ra uenda ya xcá tuhmahu, ne hingui pe'tshmahu nú'a ra seña ja ri corasohu, pe nubyá Ajuá bi 'yot'e pa gá yopa ntehu ma'ra'yo ngue'a ya guí 'nathohu co ma zi Hmuhu ra Jesucristo, ne bi pun'a'ihu gatho ri ts'oquihu.

¹⁴ Ajuá ya xa putca gatho ma ts'oquihu, ngue'a xi 'nandyá 'yot'ats'oquihu hindá øtehu ngu nú'a manda ja rá ley'a, hangue ma xa m'encahmahu ja ra nidu. Pe gatho nuya ts'oqui ndí tuhu, go ma zi Hmuhu ra Jesucristo bi gut'a gatho ja ra pont'i.

¹⁵ Ne mi du ma zi Hmuhu ra Jesucristo ja ra pont'i, gue'bu bi ntate de gatho yá ts'edi ya ts'ondahi ne yá hmanda'u, ne njabu bi 'betua yá tsai' ja yá thandi gatho ya ja'i, ne bi zixa nts'ahni'u.

Hyoñhu ya hoga hño bi ja nuni mahets'i

¹⁶ Ostí ma da du ri muihu 'bu nõñ'ahu ya ja'i ngue'a hingui øthu ngu yá nzai'u, o de nú'a guí tsihu, o ngue'a hingui øthu ya ngo ngu yá nzai ya xodyo, ne ngue'a hingui øthu ya ngo dega tat'a zana ne de ya pa dega tsaya.

¹⁷ Ngue'a gatho nú'a mi øt'a ya xodyo go 'nara nt'uditho de ma zi Hmuhú ra Jesucristo hinxqui zøtho, pe nu mi zøhø'a, ja bi uahni gatho yá ts'edi de nú'a mi øt'a ya xodyo.

¹⁸ Oxqui hophu to'o da hya'ahu da xi'ahu gue hinte ma gui tahahu ngue'a hingui øthu ngu øt'u, ngue'a nú'u ya hyate ja'i ri 'ñet'a hoja'i ne asta ri nsunda ya enxε nehe, ne ma te gatho xa hyandi dega thedi, ha ne gue hinte xa hyandi, ne xi ri 'ñets'i de yá mfenisε.

¹⁹ Nu'ú hingui camfri ma zi Hmuhú ra Jesucristo nú'a to'o ra ñaxu de rá nija'a. Y nurá nija'a gue'a rá ndo'yo, ha nú'ú go dyá xenihi de rá ndo'yo'a ne dí hamphu rá ts'edi'a pa ga ntehu, y njabu ri te rá nija'a ngu nú'a xa bengá Ajuá.

²⁰ Nu'ahu ja ra uenda xcá tuhu mahyεgui co ma zi Hmuhú ra Jesucristo ne xcá 'ueguehu de nú'a ri bense de ja yá mfeni ya ja'i. Nu'bú çhanja gui øthu ngu yá nzai'u, 'ñena hingyá gamfrihu? çhanja gui øthu ngu nú'a ri 'bep'a'ihu'u?

²¹ Ngu nú'a eñ'u: "Oguí thañhu núná, oguí tsihu nú'á, oguí juxhu co ri 'yehu."

²² Gatho nuya ya hmandaya ma hønse de nú'u ma da uadi da thogui, ne hinte ri muui ngue'a go 'raya hmandatho nú'u xa zanse ya ja'i pa da 'ñudi'u.

²³ Nu'a tó'o da 'yøt'a nuya ya hmanda, ri hnequi ngu øt'a xá hño ngue'a øt'e co ra hñoja'i ne ndunthi ra søcambeni, ne asta da japi da sufri rá ndo'yo, pe nuya ya hmanda hinte ma ts'edi umbi pa da zama rá ndo'yo.

3

¹ Nu'ahu ja ra uenda gá yopa ntehu mahyεgui co ma zi Hmuhú ra Jesucristo nu mi yopa nte'a de ra du, hangue hyoñhu nú'u ya hoga hño bí ja nuni mahets'i habu bí 'bu'a ne bí hudi ja rá 'ñei Ajuá rá Dada.

² Dá 'yoda ri mfenihu de ya t'øt'e nú'u bí ja nuni mahets'i, hingue de nú'u ya t'øt'e jaua ja ra ximhai.

³ Ngue'a nujá ngu 'ñena dá tuhu mahyεgui co ma zi Hmuhú ra Jesucristo ne dá yopa ntehu con gue'a, hangue ja ra uenda ya dí 'buhu 'nadbú con gue'a nuni habu bí 'bu Ajuá ra Dada.

⁴ Ne nu stua yopa pengui, ma ga hnequihu mahyεgui con gue'a strá nsunda ngue'a 'nada ma tehu con gue'a.

'Ueguehu de ri ndaxjua 'muihu ngue'a ya gui pe'tshu ra 'ra'yo 'mui

⁵ Hangue 'uehu de gatho ya ts'oqui nú'u jaua ja ra ximhai. Oxqui ntsinga medinthañhu, ne oxqui pe'tshu ra ts'onc'at'aja'i, nixi ma'ra ya ts'onc'at'i, nixi oxqui øthu ma'ra ya ts'o'befi. Ne oxqui c'at'ihu ra bojá ne ma'ra ya hño de ra

ximhai, ngue'a 'bu gui øthu njabu, nu'bú go grí nsundahu'u, hingo grí nsundahu Ajuá.

⁶ Por nuya ts'ot'øt'eya ma da zætua rá cue Ajuá gatho nú'u to'o ya ts'o'yøde.

⁷ Ne'ahu ja ngui ohunihma ja nú'u ya ts'ot'øt'eu.

⁸ Pe nubyá ya gui pe'tshu ma'na ra 'ra'yo 'mui, hangue nehe hyεhabu gatho nú'u ma'ra ya ts'ot'øt'e, ngu ra nt'utsate, ra cue, ra nts'o'mui, ra ts'ante ne ma'ra ya ts'onoya.

⁹ Oguí mpetua nc'uambahu 'na ngu ma'na, ngue'a nú'a ri ndaxjua 'muihu ya xcá hεhabu.

¹⁰ Nubyá ya xa mpatá ri 'muihu, ne 'yo grí ptauahu rá 'mui Ajuá nú'a to'o xa 'ra'ahu ra 'ra'yo te, asta xi ma gui 'buhu ngu rá 'mui'a.

¹¹ Y ja nú'a ri 'ra'yo 'muihu xcá pe'tshu, nuni hingui fadi ua ra griego ua ra xodyo, ua pe'tsa ra mpetu ja rá ndo'yo o hina, ua ra mengu ua ra nzøhø ja'i, ua ra 'bego ua higrá 'bego, ngue'a ma zi Hmuhú ra Jesucristo gatho o ja rá 'ye'a, ne nú'a 'bui mahyεgui con gatho.

¹² Ajuá xi ri ma'a'ihu ne xa huahn'ahu pa dyá meti'ihu'a. Hangue nubyá dá nja ri nthecatehu, ne 'yøthu ra hñoja'i, ogyá 'ñets'ihu, dá nja ri te 'equ'eihu, ne ri pacenciahu.

¹³ Ntsetuahu 'na ngu ma'na, ha nu'bu 'na de gue'ahu to'o da 'yøt'ahu 'nara nts'o'mui, pumbahu, ngu bi pun'ahu nehe ra Zidada.

¹⁴ Pe nu'a ma'na mahyoni, nura hmate gui pe'tshu, ngue'a go gue'a ri jacju ga 'nathohu pa ga 'buhu co 'nada ra mfeni.

¹⁵ 'Buhu co nú'a ra hoga'mui xa 'ra'ahu Ajuá ja ri corasohu, ngue'a Ajuá bi zohn'ahu pa gui 'buhu co 'nara hoga'mui ngue'a gui 'nada ra ndo'yohu co ma Zidadahu. Ne nzantho umfu njamadi Ajuá de gatho nú'a da 'ñe'ahu.

¹⁶ Dá 'yoda ri mfenihu rá noya ma zi Hmuhú ra Jesucristo. 'Ñutuahu ne nupa mfenihu 'na ngu ma'na co nú'a ra hoga mfadi xa t'a'ahu. Ne tuthu ya salmo ne ya jahña ne ma'ra ya maça thuhu. Tutuahu Ajuá ne umfu njamadi'a con gatho ri corasohu.

¹⁷ Gatho nú'a gui 'yøthu o nú'a gui mañhu, 'yøthu gatho pa rá nsunda ma zi Hmuhú ra Jesucristo, ne ja rá thuhu'a umfu njamadi Ajuá ra Dada.

Nú'a ri 'ñepi da 'yøt'a ya gamfri pa da 'mui xá hño co yá miqu'eui

¹⁸ Nu'ahu 'bεhñahu, 'yøta ri damehu ngu ri 'ñepi gui 'yøthu ngue'a gyá gamfrihu de ma Zidadahu.

¹⁹ Nu'ahu 'ñøhøhu, maði ri 'bεhñahu ne ogyá ts'o'muihu con gue'a.

²⁰ Nu'ahu bañsihu, 'yøta gatho nú'a da xi'a ri dada ri nanahu, ngue'a guehna ri ho ra Zidada.

²¹ Ha nu'ahú dadahú, oguí tsihú nts'edi ri batsihú pa hinda du yá mui'ú.

²² Ha nu'ahú 'bégohú, 'yótehú ri hmuhú nuua ja ra ximhai gatho nú'a dá 'bep'a'ihú, ne hingue hõnse ra ora hant'ahú xi grí mpehú pa guí põnga ri hmihú con gue'ú, pephú con gatho ri muihú ngue'a guí tshú Ajuá.

²³ Ne gatho nú'a guí pchú, pchú con gatho ri pahahú, jahú ra uenda go guí pephú ra Zidada, hingue nuya ja'i.

²⁴ Ya guí pahú gue numa Zidadahú ra Jesucristo ma da 'ra'a ri thahahú ngue'a go guí pephú'a.

²⁵ Pe nu'a tó'o ø't'a ra nts'o'mui, ra Zidada da gu'tuabi ngu tengu nú'a xa 'yø't'e, ne hinda ma da nja ra nsuqui.

4

¹ Nu'ahú hmuhú, manda ri 'bégohú ngu ri 'ñepi, ngue'a guí pahú gue ne'ahú guí p'e'tshú 'ri Hmuhú nehe nuni mahets'ú.

² Oguí tsaya guí 'yapabihú Ajuá con gatho ri muihú, ne umfú njamádi'a ngue'a ø't'a'ihú ri nt'adihú.

³ 'Yapabihú por guecje, pa da xogahe ya gosthi pa da za ga mañhe de gatho nú'a xa 'yø't'a ra Zidada Jesucristo ngu nú'a xqui beni Ajuá ne hinxqui fadihma, pe Ajuá ya xa 'ñutcahú. Ne ngue'a go dí ma de gue'a, hangue dí jot'ua fadi.

⁴ 'Yapabihú Ajuá pa da za ga mąnga xá hño de gue'a ngu ri 'ñepcagui ga ma.

⁵ Jamasuhú hanja guí 'yohú, 'yohú co ndunthi ra mfadi ja yá thandi nú'ú hingyá gamfri. Ogrí 'beta ri orahú, zofohú de rá noya Ajuá.

⁶ Ñahú co ndunthi ra t'equ'e'i ne ra hmate, ne beñhú xá hño hanja grí thatuahú cada 'na nú'ú grí ñauihú.

Ya nzenjua pchua ra apostol Pablo mi uadi ra carta

⁷ Nuni ma hmąca cuhú ra Tiquico guehni 'nará hoga mefi Ajuá stá mpehe mahyegui, y nu sta zõmbú dua c'a'ts'ahú, ma da xi'ahú gatho nú'a te dí thoguiua.

⁸ Hangue pa gue'a dí pch'ahubú pa da xi'ahú tengu gra 'múihe de guecua ne pa da nup'a ri mfenihú.

⁹ Ma da meui nehe ma zi hoga cuhú Onesimo, nuni ja ra mengu de guepu ngu guí pahú. Nuyú ma da xi'ahú gatho nú'a dí thoguihe de guecua.

¹⁰ Ne ri fat'ajuá'ihú ra zi cu Aristarco nuni drí ncompa'beua ja ra fadi, ne ri fat'ajuá'ihú ra zi cu Marco nuni rá primo ra cu Berhna. Nu'ahú ya xa si'ahú gue ma da mabú da c'a'ts'ahú ra cu Marco, ne sta zõmbú umfú ra tsaya co ndunthi ra hmate.

¹¹ Nehe ri fat'ajuá'ihú nuni ra cu Jesu xa thu'mbabi nehe ra Justo. De gatho ya xodyo

nú'ú xa gamfri hõnse nuyú ya cuyú faxcagui pa dí mambahe rá noya Ajuá de guecua, pa njabú ndunthi to'o xa yat'i ja rá hmanda Ajuá, y go guehyú xi ri hubga ma mui.

¹² Ne ri fat'ajuá'ihú ra cu Epafrá, guehni 'nará mefi nehe ma zi Hmuhú ra Jesucristo, nehni ra mengu de guepu. Nuni nzantho apabi Ajuá con gatho rá mui pa hingui 'ueguehú de ri jamfrihú ne pa guí 'yohú xá hño ja rá thandi Ajuá ne guí 'yø'tuahú nzantho ngu nú'a go rá paha'a.

¹³ Nugui go dí damajuani xá hño de guehni, ngue'a nzantho tagui tu por gue'ahú, ne por ya cu ya me Laodicea, ne nú'ú ya me Yerapoli.

¹⁴ Ri fat'ajuá'ihú nehe ra cu Luca, nuni ra medico xi ra hmądi, ne ra cu Dema.

¹⁵ Fat'ajuá'ihú ts'ú gatho ya cu nú'ú ya me Laodicea, ne fat'ajuá'ihú ra cu Nimfa, ne gatho nú'ú ya cu ri munts'i ja rá ngu'a pa ri xõcambeni Ajuá.

¹⁶ Nu xcri juahú guí hñe'thú nuna ra carta, pempabihú nú'ú ya cu ya me Laodicea, pa da hñe'ti nehe'ú. Ha nú'a dá pempabi'ú da men'a'ihú pa guí hñe'thú nehe.

¹⁷ Nehe xipabihú ra cu Arquipo gue da mefi xá hño nú'a ra 'befi xa umbabi ra Zidada, asta hinda juatbi gatho.

¹⁸ Núi guí drá Pablo de ma 'yese dí op'ahú nuna ra nzenjua. Oxqui pumfriguihú gue dí oua ja ra fadi. Ha nubyá, Ajuá da jap'a'ihú. Njabú gue'a.

**RÁ MŪDI RA
TESALONICENSE**
**RÁ MŪDI CARTA RA APOSTOL
NSAN PABLO BI 'YOPABI YA
GAMFRI ME TESALONICA**

Ra apostol Pablo ne yá compa opabi ya gamfri me Tesalonica

¹ Núga drá Pablo, ne ra cu Silvano ne ra cu Timu, dí pēhn'a'ihebu nuna ra carta, nu'ahu gyá gamfrihu guí 'buhabu Tesalonica ne guí 'buhu co Ajuá ra Dada ne co ra zi Hmu Jesucristo. Ajuá ma Dadahu ne ma zi Hmuhu ra Jesucristo da jap'a'ihu ne da max'ahu pa guí 'buhu te rá 'ñenho.

Ra hoga'mui mi udi ya gamfri me Tesalonica

² Dí aphe Ajuá por gue'ahu ne nzantho dí umfe njamadi'a por gatho'ihu.

³ Nú'bu dí aphe Ajuá ma Dadahu, nzantho dí beñhe ra 'befi de ri jamfrihu ne ri 'befihu dega hmate, ne dí beñhe de gatho nú'a guí tsehu ngue'a guí tō'mhu da 'ñehe ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

⁴ Ma zi cu'ihe yá hmati'ihu Ajuá, dí pahe gue xa huahn'a'ihu Ajuá.

⁵ Nura maça hoga noya dá xi'ahe hindá xi'a'ihe hōnse dega noya, dá xi'ahe co rá ts'edi ra Maça Nđahi, nehe dí camfrihe gue go guehna xi majuañi. Nu'ahu gá pahu tengu ma 'muihe nú'bu duá 'buehu con gue'ahu pa ri hñohu.

⁶ Ya guí tenga ma 'muihe, nehe guí tembahá rá 'mui ra Zidada Jesu. Gá hañhu rá noya Ajuá co ndunthi ra nt'atsate, pe nehe co ra johya nú'a xa 'ra'ahu ra Maça Nđahi.

⁷ Hangué gatho ya cu me Macedonia ne ya cu me Acaya bi den'a ri 'muihu.

⁸ Por gue'ahu bi ntanga rá noya ra Zidada hingo sehe Macedonia nixi sehe Acaya; nehe habaraza fadi gue guí camfrihu Ajuá. Nde nubya, ya hindí pe'tshe te ga mañhe,

⁹ ngue'a ya ja'i ri mpede hanja bi za dá cathe ra maça noya con gue'ahu. Nehe mañ'u gue gá tsohuhu ya c'oi nú'u hingo gue'u Ajuá pa guí pēpabihu Ajuá nú'a te y go gue'a Ajuá xi majuañi.

¹⁰ Nehe guí tō'mbahá rá T'u Ajuá nu stí 'ñehe de mahets'i. Ajuá go bi 'yot'e pa bi yopa nte'a de ja ya du, ne go gue'a ra Zidada Jesu nú'a to'o ñangaguihu de rá cue Ajuá ma da 'ñehe.

2

Rá 'befi ra apostol Pablo nuni Tesalonica

¹ Zi cuhu guí pahu gue himbi 'meditho ma 'befihe nú'bu dá hats'ahebu rá noya Ajuá.

² Masque bi sicje ndunthi ya ts'onoya nuni Filipu ne bi hnabgaguiheni ngu guí

pahu, pe Ajuá bi 'racje ra ts'edi pa dá xi'ahe ra maça noya, hindá ntsahe nixi dá ntsuhe, masque ndí thohe ya nt'atsate.

³ Dá zo'a'ihe de nú'a xi majuañi, hindá zo'a'ihe dega ts'oqui nixi dega nthate.

⁴ Ajuá bi hyandi gue mi 'ñepcaguihe ga mañhe ra maça noya ne bi 'bepcahe ga mañhe. Hangué gue'a dí mañhe, hingo pa go da t'ot'ua yá paha ya ja'i, hōnse pa go da t'ot'ua rá paha Ajuá nú'a to'o patca ma mfenihu.

⁵ Hindá ha'ahe co 'raya hoga noya mahotho, ngu guí pahu, nixi hindá ha'ahe dega nc'at'aboja, Ajuá go padi.

⁶ Ne hmaté nehe to'lo da 'ñesa ma nsuhe, nixi nu'ahu nixi ma'ra, masque mri 'ñepcaguihe hmañha ngue'a dyá 'mehnihe de ra Zidada Jesucristo.

⁷ Nu'a dá othe, ndí pe'ts'ahe ra hmate ngu 'nara nana su yá zi bātsi.

⁸ Nts'edi xi stá ma'ahe, hangué hingue nsōctho dá 'ra'ahe rá hoga noya Ajuá, nehe xa za stá uñhe ma thehe po rá ngue'ahu ngue'a xi drí ma'ahe.

⁹ Zi cuhu, nu ndá xi'a'ihe rá noya Ajuá, guí pahu gue ndí mpefihe ma pa ra xuui co ndunthi ra nzabi pa hindá o't'a'ihe ra xuhña ni 'na de gue'ahu.

¹⁰ Guí pahu ne Ajuá padi gue nu ndá 'buehu dá 'yohe xi xá hño ne dá nhyoja'ihe con gue'ahu nú'ahu gyá gamfrihu, ne hindá othe nú'a xá nts'o hangué himbi za to bi c'asche.

¹¹ Ne guí pahu hanja ndí zo'a'ihe ne ndí nup'ahe ri mfenihu cada 'na de gue'ahu, ngu 'nara dada zofu yá bātsi.

¹² Ndí 'bep'ahe gue gui 'yohu ngu rí 'ñep'a'ihu ngue'a Ajuá xa zohn'a'ihu pa guí 'buhu ja rá maça hnini ne ja rá nsunda'a.

¹³ Nuje nzantho dí umfe njamadi Ajuá ngue'a gá ohu ra maça noya nú'a dá xi'ahe ne gá pahu gue go gue'a rá noya Ajuá ne hingo rá noya 'nara ja'i. Ne majuañi go gue'a rá noya Ajuá, ne ri mpefi ja ri corasohu nú'ahu gyá gamfrihu.

¹⁴ Nu'ahu, zi cuhu, xcá thoguihu ya nt'atsate mahyegui ngu xa thogui ya cu de ya nija Ajuá nuni Judea, nú'u 'bui co ra Zidada Jesucristo. Xa utsa'ihu ya mengu ri haihu mahyegui ngu ya xodyo xa utsa ya cu nuni Judea.

¹⁵ Nuya xodyo go gue'u bi hyo ra Zidada Jesu, nehe bi hyo sehe yá badi'u, y necje bi guje. Hingui o't'e'u nú'a rá paha Ajuá ne ri utsa'u gatho ya ja'i.

¹⁶ Mi hagaguihe hmañha ga zofuhe ya ja'i nú'u hingyá xodyo pa hinda mpoh'u. Njabu ya xodyo xi bi 'yot'a ya ts'oqui asta habu bi za, ne rá ngats'i rá cue Ajuá ya xa zadi'u pa nzantho.

Ra apostol Pablo xi mi ne dama da c'a'tsa ya gamfri me Tesalonica

¹⁷ Nujá zi cuhú ya pe'tsa ya pa hinstá nuhú, pe de ma corasohe dí beñ'ahe. Hangue xi ndí nehmahe ga nuhú.

¹⁸ Ndí nehmahe stá mahebu ga c'a'ts'ahu pe ra Satá himbi hocje. Núga drá Pablo ndunthi ya 'mi'qui dá ne ga mahmábu.

¹⁹ Nde, ¿te rá 'be'a di tømhe, nda'a ma johyahe, ne hanja da thuscahe ra corona nu sta 'ñehe ma Zidadahú ra Jesucristo? ¿Ha gue hingue por gue'ahu?

²⁰ Por gue'ahú ma da t'esca ma nsuhe ne ma ga johyahe.

3

¹ Ya himbi za dá tømhe ma'ra ya pa pa dá pahe te gri 'buhú, hangue dá beñhe ga coheni Atena.

² Ha numa zi cuhú ra Timu dá pehn'a'iehebú. Gue'a 'nará mæfi Ajuá ne ma mfats'iehe ja rá 'bæfi ra Zidada Jesucristo. Dá pehn'a'iehebú'a pa da nup'a ri mfenihu pa ma'na da zedi ri jamfrihu,

³ pa da njo'o ni 'na de gue'ahú to'o da ntsu de ya nt'atsate guí thohú. Nu'ahú guí páhu gue pa guehna dí 'buhúua.

⁴ Nu nduá 'buehebú con gue'ahú dá xi'a'iehe gue mi pe'tsi te ga thohú ya nt'atsate ngu ya xa t'ot'e ne ya guí páhu.

⁵ Por gue'a nuga ya himbi za dá tømá ma'ra ya pa, hangue dá pehn'ahubú ra mæfi pa dá pádi te gra 'mú ri jamfrihu, xi'bu xqui hya'ahú ra ts'ondáhi y nu'bú nú'a ma 'bæfihe xa 'mædithoho hmáha.

⁶ Ra cu Timu ya bá pengui de guerpú ne ja rí zøhø, hangue go bá hancahe'a ra noya de ri jamfrihu y de ri hmáthehú. Nzántho guí bengaguihe co ra hmáte ne xi guí nehmahe ga nuhú mahyegui ngu dí nehmahe nehe ga hant'a'iehe.

⁷ Zi cuhú, nu ndá páhe te gra 'mú ri jamfrihu xi bi hñu ma máihe, masque dí thohé ya nt'atsate ne ya ts'othogui.

⁸ Nubyá há, xi dí johyahe ndunthi ngue'a xi majuañi guí 'buhú xá hño co ra Zidada.

⁹ Nde nu'bú, otho con te ga ju'tuabihe Ajuá por gatho nú'a ra johya dí pe'tshe ja rá thandi'a ngue'a guí 'buhú xá hño con gue'a.

¹⁰ Ajuá dí aphe ma pa ra xuui con gatho ma máihe gue da 'racje nsequi ga nuhú pa ma'na da nxøgue ri jamfrihu.

¹¹ Ajuá ma Dadahú ne ma zi Hmuhú ra Jesucristo da zixcahe pa ga tsøñ'a'iehe.

¹² Ma zi Hmuhú da 'yøt'e pa ma'na da zi'ta ri hmáthehú pa xi guí mádiñú 'na ngu ma'na ne xi guí mádiñú gatho ma'ra, mahyegui ngu nuje dí má'a'iehe.

¹³ Ne da max'a'ihú pa guí zedihú, ne guí 'ueguehú de ya ts'oqui pa da njo'o to'o da c'a'ts'ahú ja rá thandi Ajuá ma Dadahú nu stí

'ñehe ma zi Hmuhú ra Jesucristo con gatho nú'ú to'o xa gamfri'a.

4

Ra hoga'mui gue'a ri ho Ajuá

¹ Nubyá zi cuhú, dí bante'iehe ne dí zo'a'iehe de rá ts'edi ra Zidada Jesu gue ma'na guí 'yohú xá hño ngu dá u't'ahe, njabú ngu ne Ajuá.

² Ya guí páhu nuya hmanda dá 'bep'ahe de rá ts'edi ra Zidada Jesu.

³ Nurá paha Ajuá gue da t'axca ri mfenihu. Oxqui hñuxhú co ya 'bæñá nú'ú hingó xi ri 'bæñághú, nixi ya 'bæñá hinda hñuxui ya 'ñøhø nú'ú hingó xi yá dame.

⁴ Cada 'na de gue'ahú guí páhu hanja guí pe'tsa ri 'bæñághú, hingue guí pe'tshú dega ts'oqui, guí 'ñøtehu 'na ngu ma'na.

⁵ Oxqui pe'tshú ra ts'onc'at'aja'i ngu øt'a ya 'ñagamfri ja'i nú'ú hinxa bá Ajuá.

⁶ Oxqui ø'tuahú ni 'nara 'ñú ri cuhú nixi guí hyathú de nuya t'øt'eya, ngue'a Ajuá go gue'a unga ra nju'ti de gatho nuya, ngu ya stá xi'a'iehe ne stá zo'a'iehe ndunthi.

⁷ Ajuá xa zoncachú pa da nt'axca ma mfenihu hingue pa ga øthú ya ts'oqui.

⁸ Nu'a tó'o ri útsa nuna ra noya, hingó útsa 'nara ja'i, pe útsa Ajuá nú'a to'o 'racje rá Maca Nðáhi.

⁹ Hingo mahyoni ga op'a'iehe pa guí mádi ri cuhú, ngue'a Ajuá ya xa 'ñu't'a'ihu gue guí mádiñú 'na ngu ma'na.

¹⁰ Ne majuañi ya guí øthú njabú con gatho ya cu 'bú gatho rá ngñhi Macedonia. Pe dí zo'a'iehe zi cuhú gue ma'na da zi'ta ri hmáthehú.

¹¹ 'Yøthú ra ts'edi pa guí 'buhú 'nara hoga'mui. Mpefiñú sche co ri 'yehú ngu nú'a stá 'bep'a'iehe,

¹² pa da ñamahño de gue'ahú nuya 'ñagamfri ja'i, ne pa hinte guí 'bæhú.

Rá yo'ehé ra Zidada

¹³ Zi cuhú, dí ne ga xi'ahe de nú'ú xa du pa guí páhu ne pa hinda du ri máihú ngu nú'ú ma'ra hinte tømí.

¹⁴ Nde, 'bú dí camfrihu gue ra Zidada Jesu bi du ne bi yopa nte ma'na'qui, nu'bú nehe dí camfrihu gue Ajuá dega tsi co ra Zidada Jesu nu stí 'ñehe'a nú'ú to'o bi du ne mi camfri ra Zidada Jesu.

¹⁵ Dí xi'ahe rá noya ra Zidada, gue núju gra 'búthúua ja ra ximhai asta ra pa da 'ñehe ra Zidada, hingó ma ga 'bet'ohú de nú'ú ya xa du.

¹⁶ Pe ra Zidada ma dua çai de mahets'i co 'nara hmafi dega hmanda, ne co 'nara noya de 'nara nda'ænxe mahets'i, ne co rá nzuni ra trompeta de Ajuá. Nu'bú nú'ú ya cu ya xa du ante da 'ñehe ra Zidada Jesu, nu'ú 'met'o da yopa nte'ú.

17 Nepu núju gra 'buthuua ja ra ximhai, 'bestho da guxcahu mahyegui con gue'u pa maña ja ya guui pa ga ma ga nthehu ra Zidada maña ja ra ndahi, ne njabu ma ga 'buhu nzantho co ra Zidada.

18 Hangue hñu'mba muihu 'na ngu ma'na co nuya noyaya.

5

1 Zi cuhu, hingo mahyoni ga op'a'ihe pa ga xi'ahe de nuya pa xa 'ñepu ne ha'mu ma da nja nuya t'ot'eya.

2 Ngue'a nu'ahu ya gui pahu xá hño gue nu sta dat'a ra pa da 'ñehe ra Zidada, nura pa'a ma da nja ngu ot'a ra be dega xuui.

3 Nura pa sta 'ñenga ya ja'i gue ja ra hmetho ne ra hoga'mui, nu'bú sta damfri'u da 'ñe 'nara nhuati pa gue'u ngu yá guui 'nara 'behña, ne hinda mpont'ui'u.

4 Pe nu'ahu zi cuhu ya hinguí 'buhu ja ra 'bexuui, hangue nura pa'a hinda ma da zu'ahu ngu 'nara be.

5 Gatho'ihu guí 'buhu ja ra ñot'i ne guí 'buhu dega pa. Nuju ya hindí 'buhu ja ra xuui nixi ja ra 'bexuui.

6 Hangue hinga ahu ngu ma'ra, ga ndo'mhu nzantho, ne di ja ma mfenihu.

7 Nuto aha, aha 'bu nxuui, ne nuto ri ti, ri ti dega xuui.

8 Pe nuju dí 'buhu dega pa ne di ja ma mfenihu. Ga hñehu co ma hehu dega jamfri y dega hmate pa hinte ga jahu. Njabu ga hñehu ngu ri hñe nú'u to'o 'yo ja ra tuhni. Ne ga pe'tshu ra ntho'mate pa ga mpohohu ngu 'nara nthagui ja ma ñaxuhu.

9 Ajuá hinxu hñuxcahu pa da zucju rá cue'a, xa hñuxcahu pa ga mpohohu por ma Zidadahu ra Jesucristo.

10 Nú'a bi du por guecju pa da za ga 'buhu con gue'a masque gra 'buthuua o ya stá tuhu.

11 Hangue hñu'mba muihu ne nupa mfenihu 'na ngu 'na ngu ya guí othu.

Ra apostol Pablo umba ra ts'ofu ya gamfri

12 Zi cuhu, dí bante'ihe gue gui pe'tsuahu ra t'equ'ei nú'u brí mpefibu ja rá 'befi ra Zidada ne su'ahu ne zo'a'ihu.

13 Pe'tsuahu ndunthi ra hmate po yá hoga 'befi. 'Buhu co 'nara hoga'mui 'na ngu 'na.

14 Nehe dí bante'ihe zi cuhu gue gui zohu ya cu nú'u ya dahñei, gui nupa yá mfeni nú'u to'o tu yá mui, gui faxhu nú'u to'o ts'utho yá jamfri, ne gui tsetuahu gatho.

15 Jamasuhu gue hinguí co'tshu ra nts'o'mui co ra nts'o'mui. 'Yothu nzantho ra hño 'na ngu ma'na nehe con gatho ya ja'i.

16 Johyahu nzantho.

17 Ja guetbú gui 'yaphu Ajuá.

18 Umfu njamadi Ajuá de gatho nú'a da 'ñehe, ngue'a gue'a rá paha Ajuá pa gue'ahu nú'ahu guí 'buhu co ra Zidada Jesucristo.

19 Oxqui hacuahu rá ts'edi ra Maca Ndahi.

20 Oxqui utsahu nú'a te u't'ahu nú'u ña de rá noya Ajuá.

21 Pahu nda'na nú'a xá hño, ne teñhu'a.

22 'Uehu de gatho nú'a xá nts'o.

23 Ajuá hubga ma muihu, ne go gue'a da t'axca maxogue ri mfenihu, pa da 'be'tsi xá hño ri hoga ndahihu ne ri mfenihu ne ri ndo'yohu, pa hinto da c'a'ts'ahu nu sta 'ñehe ma Zidadahu ra Jesucristo.

24 Hinguí pata rá mfeni nú'a to'o xa zohn'a'ihu, ne go gue'a da 'yot'e.

Ra apostol Pablo ja rá ngats'i rá carta ri yopa zengua ya gamfri ne apa Ajuá por gue'u

25 Zi cuhu, 'yaphu Ajuá por guecie.

26 Fat'ajuahuhu gatho ya cu co 'nara nthufi dega hmate.

27 Dí 'bep'a'ihu nts'edi de rá thuhu ma Zidadahu gue gui hñe'tuabihu nuna ra carta gatho ya cu.

28 Ma Zidadahu ra Jesucristo da max'a'ihu. Njabu gue'a.

**RÁ ÑOHO RA
TESALONICENSE
RÁ ÑOHO RÁ CARTA RA
APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A
BI 'YOPABI YA GAMFRI ME
TESALONICA**

Ma'na'qui ra apostol Pablo ne yá compa opabi ya gamfri me Tesalonica

¹ Núga drá Pablo, ne ra cu Silvano ne ra cu Timu, dí pehn'a'ihébu nuna ra carta nu'ahú gyá gamfrihú guí 'búhúbu Tesalonica ne guí 'búhú co Ajuá ma Dadahú ne co ma zi Hmuhú ra Jesucristo.

² Ajuá ra Dada ne ra zi Hmu Jesucristo da jap'a'ihú ne da max'a'ihú pa guí 'búhú te rá 'ñenho.

Ajuá ma da castiga nuya 'yøt'ats'oqui nu sta yopa zøhø ra Zidada Jesucristo

³ Zi cuhú, pe'tsi te ga umfe nzantho njamadi Ajuá por gue'ahú ngu rí 'ñepcahe ga øthe ngue'a xi rí te rí jamfrihú ne gatho'ihú ma'na rí zi'ta rí hmáthehú 'na ngu ma'na.

⁴ Hangue nuje dí e'ts'a'ihé rí nsuhú ja yá nija Ajuá ngue'a xi ra dangui rí jamfrihú masque guí thohú ya ts'othogui ne ya nt'atsate.

⁵ Pe gatho nuya thogui guí thohú, ja rí hnečni gue Ajuá øt'a nú'a xá hño ne ma da 'yøt'a ra hoga ts'utbi, ngue'a por nuya ts'othoguiya Ajuá da za da má gue rí 'ñep'a'ihú guí 'búhú habú bí manda'a, ne por gue'a grí sufrihú.

⁶ Ajuá øt'a nú'a xá hño da co'tsuabi nú'u to'o rí tsa'ihú.

⁷ Nehe nú'ahú t'utsa'ihú, Ajuá øt'a nú'a xá hño da 'ra'a'ihú ra tsaya mahyegui con guecje nu stua pengui de mahets'i ra Zidada Jesu co ya enxé nú'u hampa rá ts'edi'a.

⁸ Nu stí 'ñehea'a, ma da hnequi 'nara danga tsibi ja rá nthets'i. Ma da 'ñehe pa da castiga nú'u to'o hingui pa Ajuá nixi hingui øtuabi rá maça noya má Zidadahú ra Jesucristo.

⁹ Nu'ú ma da gut'a yá thai ja ra nidu pa nzantho, ne hinda za da 'mú'u ja rá thandi ra Zidada habú ja rá nsunda ne rá ts'edi.

¹⁰ Nura pa stí 'ñehea'a, gatho ya cu nú'u to'o camfri'a ma da 'yø ne da nsunda'a. Ne'ahú ma guí 'yøhú ne guí nsundahú'a ngue'a gá camfrihú nú'a dá xi'a'ihé.

¹¹ Por guehna nzantho dí aphe Ajuá gue da max'a'ihú pa guí 'búhú ngu rí 'ñep'a'ihú ngue'a xa zohn'a'ihú'a, ne dí aphe gue da nup'a rí mfenihú co rá ts'edi'a pa guí 'yøthú co 'nara johya gatho nú'a xá hño ne pa guí 'yøthú ya 'bèfi dega jamfri,

¹² pa njabú da hnequi rá nsunda ma Zidadahú ra Jesucristo ja rí 'múihú ne da t'e'ts'a rí nsuhú po rá hñoja'i Ajuá ne ra Zidada Jesucristo.

2

Ma da hnequi ra 'yøt'ats'oqui gá ja'i

¹ Núbya zi cuhú dí ne ga xi'ahé de rá yo'ehe ma Zidadahú ra Jesucristo nu xcrá muntshú con gue'a.

² Dí bante'ihé zi cuhú gue hingui ntsuhú nixi to guí hophú da 'uec'a'ihú de rí hoga mfenihú ne da 'ñeñ'ahú gue ra Zidada ya bá yopa pengui, nixi dega thedi, nixi dega noya, nixi dega he'mi nú'a di má gue go stá penhe, ne nú'u di má gue rá pa de rá yo'ehe ra Zidada ya bi zøhø.

³ Oxqui hophú ni 'na tui to da hya'ahú ne da 'ñeñ'ahú gue nura pa ya bi zøhø. 'Mct'o ma da nanga ndunthi to'o da ñá ncontra de Ajuá, ne da hnequi nú'a ra 'ñøhø dega 'yøt'ats'oqui ma da ma ja ra nidu. Nepú 'mèfa de gue'a ma da zøhø ra Zidada.

⁴ Nura 'yøt'ats'oqui gá ja'i'a ma da ma ncontra de Ajuá ne da 'ñexa sche, ne da ne da hñamba yá luga gatho nú'u t'embi gue go gue'u Ajuá, nú'u rí nsunda ya ja'i, asta hinda hñudi ja rá ndanija Ajuá, ne da mañ'a gue go gue'a Ajuá.

⁵ ¿Ha gue hingui beñhú gue nú'bu ndí 'bui con gue'ahú dá xi'a'ihú de guehna?

⁶ Nu'ahú guí pahú te rá 'bè'a hinxá hopi da hnequitho nura 'yøt'ats'oqui gá ja'i'a. Ma da hnequi asta nú'a ra pa da zø rá ora.

⁷ Nura ts'oqui ya rí mpefi mant'agui, hønse tømabya da thaca nú'a to'o hingui hopi da hnequi.

⁸ Nu'bú gue'bhú da hnequi nú'a ra ts'oja'i, ne ra Zidada ma da hyo'a co 'nara noya da má, ne da ma da huati co rá nsunda nu sta 'ñehea'a.

⁹ Nu sta hnequi nura ts'oja'i'a dri hñampa rá ts'edi ra Satá ne ma da 'ñudi ndunthi ya nt'udi ne da 'yøt'a ndunthi ya milagro dega nthate.

¹⁰ Ne ma da hyat'i co ya nthate xi xá nts'o nú'u to'o ma da ma ja ra nidu. Nu'ú mi tsa da mpøhø hmáha pe himbi ne bi gamfri nú'a xi majuaní hangue ma da ma ja ra nidu.

¹¹ Hangue ringue'a Ajuá da pu'tua yá mfeni'u pa da gamfri nuna ra nc'uambanã.

¹² Pa njabú da duxa ra ts'oqui nuto gatho himbi ne bi gamfri nú'a majuaní, nú'u to'o ma'na bi ho ra ts'oqui que nú'a majuaní.

Ajuá xa huancahú pa ga mpøhøhú

¹³ Pe nuje rí 'ñepcahe gue nzantho ga umfe njamadi Ajuá por gue'ahú zi cuhú yá hmadi'ihú ra Zidada, nguetho Ajuá bi huahn'a'ihú ante da hyoca ra ximhai pa guí mpøhøhú. Ne gá mpøhøhú ngue'a ra Maça

Ndahi bi 'uec'a'ihu de ya ts'oqui, ne xcá camfrihu nú'a majuani.

¹⁴ Pa guehna bi zohn'a'ihu Ajuá por nura maça noya stá xi'a'ihe pa da hnequi rá nsunda ma Zidadahu ra Jesucristo ja ri 'maihi.

¹⁵ Hangue ringue'a zi cuhu oxqui 'ueguehu. Pe'tshu xá hño ya nt'utuate nú'u stá u't'a'ihe dega noya o nú'a stá op'ahe.

¹⁶ Ajuá ma Dadahu bi maçaguihu ne bi huegaguihu hangue bi 'racju ra humui pa nzantho ne bi 'racju 'nara hoga nthømate.

¹⁷ Nú'á ne ma zi Hmuhu ra Jesucristo da nup'a ri mfenihu ne da ja'ahu gui 'yohu xá hño de nú'a gui øthu ne nú'a gui mañhu.

3

Ra apostol Pablo xipa ya cu gue da ora por gue'u pa njabu ma'na da ntunga rá noya Ajuá

¹ Nubyá zi cuhu dí a'a'ihe gui 'yaphu Ajuá por guecje pa da dāma ntunga rá noya Ajuá habaraza, ne da jamfri ngu xcá camfrihu.

² Nehe 'yaphu Ajuá gue da ñangaguihe'a de ya 'yot'ats'oqui gá ja'i nú'u ø'ta ya nts'o'mui, ngue'a hinga gatho pe'tsa ra jamfri.

³ Masque njabu, nu Ajuá hingui pata rá mfeni, nú'á da ja'ahu gui zedihu ne da ñañ'a'ihu de ra nts'o.

⁴ Dí camfrihe gue gui øthu nú'a stá 'bep'ahe ne ma gui sigui gui 'yøthu njabu ngue'a Ajuá ri 'ra'ahu ra ts'edi.

⁵ Ra Zidada Jesu da xoc'a ri mfenihu pa gui pe'tshu rá hmäte Ajuá ja ri corasohu, ne pa gui tsøthu ngu bi zeta ra Zidada Jesucristo.

Ya cu ri 'ñepi da mpefi

⁶ Zi cuhu, dí 'bep'a'ihe de rá thuhu ma Zidadahu ra Jesucristo gue gui 'ueguehu de gatho nú'u ya cu xa mpunga dahñei ne hingui 'yo ngu nú'a dá u't'a'ihe.

⁷ Nu'ahu ya gui pahu gue ri 'ñep'a'ihu gui tenga ma 'maihe. Nuje hindá ndahñeihe nu ndá 'buhabu.

⁸ Nixi to'o bi 'uinjethoho. Nu'a ndí øthe, ndí mpefihe ma pa ra xuui co ndunthi ra nzabi pa himbi 'me te dá tsihe, ne pa hindá ø't'ahe ya xuhña.

⁹ Hingue himri 'ñepcaguihe pa gui 'racaguihe te ga tsihe. Dá øthe njabu pa da za gui 'yøthu ngu nú'a dá øthe.

¹⁰ Ngue'a nú'bu nduá 'buhe con gue'ahu dá 'bep'ahe gue nu'a tó'o hinda ne da mpefi hinda ñuni nehe.

¹¹ Dí xi'ahe nuna ngue'a dí øhe gue 'ra de gue'ahu ya xcá mpunga dahñeihe ne hingui ne te gui pehu, hønse gui 'yohuhu grí hñøthu habu hindí 'ñepi gui hñøthu.

¹² Nuya cu'u to'o ø't'a njabu, dí 'bephe ne dí zohe de rá ts'edi ma Zidadahu ra Jesucristo

gue da mpefi te rá 'ñentho pa njabu da dāha nú'a da zi.

¹³ Zi cuhu odi tsabi'ihu gui 'yøthu ra hño.

¹⁴ Nu'a tó'o hinda 'yøtcaguihe nú'a dí mañhe ja nuna ra carta, mañhu to gue'a ne ogrí ntsixhu'a pa njabu da ntsa.

¹⁵ Pe ogui utsahu. Umfu ra ts'ofu ngu ri 'ñepi 'nara cu.

Ra apostol Pablo ja rá ngats'i rá carta apa Ajuá por ya cu

¹⁶ Nubyá, ra Zidada nú'a 'racju ra humui, nzantho da 'ra'ahu 'nara humui de nú'a te gatho da 'ñehe. Ra Zidada da 'mui con gatho'ihu.

¹⁷ Nuga drá Pablo dí op'ahu ra nzengua co ma 'ye sehe, guehna 'nara seña ja gatho nú'u ya carta dí ofo. Njaua dí ofo.

¹⁸ Ma Zidadahu ra Jesucristo da max'a'ihu gatho. Njabu gue'a.

RÁ MŪDI RA TIMOTEO RÁ MŪDI CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO BI 'YOPABI RA TIMOTEO

Ra apostol Nsan Pablo opabi ra Timoteo

¹ Nūgui drá Pablo rá apostolgui ra zi Hmu Jesucristo. Ajuá ma Dadahú ne ma zi Hmuhú ra Jesucristo go gue'u bi huancagui pa drá apostol. Ajuá go gue'a bi pøhøguihú, y ra zi Hmu Jesucristo go gue'a dí ø'mhú.

² Dí op'a'i nu'i Timu dí ja ra uenda gue ma t'ui ngue'a go dá zo'a'i de ra jamfri. Ajuá ma Dadahú ne ma zi Hmuhú ra Jesucristo da jap'a'i, da me'ts'a ra ntheate, ne da max'a'i pa gui 'bui te rá 'ñentho.

Ra ts'ofu pa ya gamfri pa hinda dena ya nt'utuete nú'u hinga majuani

³ Ante ga ehe de guepu Efeso pa nuua Macedonia, dá bante'i gue gui cohibú pa gui zofu nú'u 'raya cu 'bui de guepu udi ma'na'ño ra jamfri de nú'a stá padihú, gui haçucabi'u gue ya hinda sigui da 'ñudi nú'a udi'u.

⁴ Nixi hinda sigui da manga nú'u ya 'bede xa zanse ya ja'i de maya'bú, nú'u xi xcra matho ne hingui o rá 'ñu nú'a ma. Ngue'a nú'u ya cu udi nuya nt'utuete'u, udi hõnse pa da ntsanoya'u, hingui uti ya cu de rá noya Ajuá pa ma'na da nte yá jamfri'u.

⁵ Dí 'bep'a'i gue gui zofu ya cu pa da me'tsa 'nara coraso xá nt'axi ne 'nara hoga mfeni ne 'nara jamfri hingue maxøts'etho, pa njabú da za da me'tsa 'nara hoga hmate.

⁶ 'Raya cu ya xa 'uegue de nuya hoga t'øt'e, hangue nubyá hõnse manga ya noya hinte ri muui.

⁷ Nu'ú ne hmaha gue da nxahnate de ra ndaxjua ley, y mā gue go gue'a xi majuani nú'a mañ'u masque nixi padi nú'a mañ'u.

⁸ Haha, nura ndaxjua ley xá hño, pe nú'bú da t'øt'e ngu nú'a bi beni Ajuá.

⁹ Ga pahú gue himbi thuxa ra ley pa ya hoja'i. Ra ley bi thuts'i pa ya ts'o'yøde ne ya 'ñaqu'equ'e'i, pa ya ts'oja'i ne ya 'yøt'ats'oqui, pa nú'u hingui tsu Ajuá ne ya 'ñagamfri, pa nú'u to'o ho yá dada ne yá nana, ne pa ma'ra ya hyote.

¹⁰ Nehe pa nú'u to'o ya 'ñeja'i, pa nú'u ya 'ñøhø ri hñuxui yá mi 'ñøhøui, ne pa nú'u ya 'behñá ri hñuxui yá mi 'behñáui, pa nú'u to'o pe ya ja'i, pa ya c'uamba, pa nú'u to'o høxa ra thai rá miqu'eiu, nehe pa gatho nú'u to'o øt'a ya ts'ot'øt'e nú'u xicjú Ajuá gue hingui ho ga øthu'u.

¹¹ Gatho guehna manga rá maça noya Ajuá nú'a to'o xá nsunda. Nuna go guehna ra maça noya bi t'acagui pa ga mā.

Ra jamqdi po rá ntheate Ajuá

¹² Nugui dí umba njemadi ma Zidadahú ra Jesucristo ngue'a bi 'raca ra ts'edi pa ga pepabi. Bi hyandi gue xá hño ga pepabi, hangue bi hñuxcagui pa ga pepabi'a.

¹³ Nugui ma'met'o xi ndí ñama'ñu de ra Zidada Jesu y ndrí øtsa, nehe xi ndrú ts'o'mui co ya gamfri. Pe nu'á bi mesca ra ntheate ngue'a hindí padi hmaha nú'a ndí øt'e nguetho hinstí camfri thoho'a.

¹⁴ Pe nurá hmate Ajuá xi ra dangui pa guequi. Nú'á bi xoga ma mfeni pa dá camfri ra Zidada Jesucristo ne pa bi za dá pe'tsua rá hmate'a.

¹⁵ Nuna noya ma ga xi'a'i go guehna majuani, hangue rí 'ñepi gue gatho ya ja'i da gamfri: gue ra Zidada Jesucristo bi 'ñeheua ja ra ximhai pa da pøhø ya 'yøt'ats'oqui, y nugui ma'na go ndrú 'yøt'ats'oqui.

¹⁶ Pe masque ndrú 'yøt'ats'oqui, nura Zidada Jesucristo bi mesca ra ntheate, pa nūgui 'mandrá danga 'yøt'ats'oqui da hnequi ja ma 'mui gue Ajuá bi zetca ma nts'o'mui ne bi pungagui. Bi 'yøt'a njabú con guequi pa njabú da hyanda ma'ra ne da gamfri'u pa da me'tsa ra te pa nzantho.

¹⁷ Hangue nú'a 'nat'a Ajuá rí 'ñepi dra søcambeni ne dra nsunda pa nzantho. Go gue'a 'nat'a Ajuá nú'a hindí hanthu, go gue'a pe'tsa gatho ra mfadi, go gue'a ra Ndá de maya'bú, de nubyá ne pa nzantho, nehe go gue'a 'bui pa nzantho ne hinhya'mu da du. Njabú gue'a.

¹⁸ Ma zi t'ui Timu, dí 'bep'a'i gue gui pe rá 'befi Ajuá ngu rí 'ñehe, ngu 'nara soldado pe xá hño rá 'befi ja ra tuhni. Ne dí ben'a'i de nú'a bi manga ra Maça Ndahi gue ma gui pefi, pa njabú da za gui sigui gui pe xá hño rá 'befi Ajuá.

¹⁹ Nehe su ri jamfri ne strá nt'axi ri mfeni. Nu 'ra bi ts'oca yá mfeni hangue xa 'be yá jamfri.

²⁰ 'Ra de gue'u go gue'a ra Imeneo ne ra Jandro nú'u dá ent'ua ja rá 'ye ra Satá pa da badi gue hinda ñama'ñu de rá noya Ajuá.

2

Hanja da za dra t'apabi Ajuá

¹ Rá mudi dí 'bep'a'ihu gue gui orahú por gatho ya ja'i. Gui 'yaphu Ajuá da mats'i'u, ne gui umfu njamadi'a.

² Gui 'yaphu Ajuá po ya danga ndá ne por gatho nú'u há ra ts'utbi, pa njabú da za ga 'buhú 'nara 'mui te rá 'ñentho, ne pa da za ga pe'tsuaú rá ntsu Ajuá ne ga 'yohú ngu rí 'ñepcahú ne hinte ga jahú.

³ Nuna go guehna xá hño, ne go guehna ri ho Ajuá ma Pøhøtehu.

⁴ Nú'á ne gue gatho ya ja'i da mpøhø ne da badi'u nú'a xi majuani.

⁵ 'Nat'a Ajuá 'bui, nehe 'bui 'natho nú'a to'o 'bande de Ajuá co ya ja'i, y nú'á go gue'a ra Zidada Jesucristo nú'a to'o bá e bi nja'iuá ja ra ximhai.

⁶ Nu'á bi unse rá te pa bi du pa bi gu'tua yá thai gatho ya ja'i. Ha nu mi zø ra ora, bi t'unga nt'øde pa bi fadi gue nu'á bi du pa bi pøhø ya ja'i.

⁷ Y pa gue'a bi thuxcagui dega apostol pa ga mamba rá maça noya Ajuá. Hindí hate, dí manga majuañi. Bi thuxcagui pa ga nxahnate de ya ja'i nú'u hingyá xodyo pa ga utuabi'u de ra jamfri nú'a majuañi.

⁸ Dí ne gue haburaza ra luga habu ri munts'a ya cu, gatho ya 'ñøhø da guxa yá 'ye da 'yapabi Ajuá co yá mfeni strá nt'axi, ne hindri ncue, nixi da nehmya.

⁹ Nehe dí ne gue gatho ya 'behña da jamasu pa da hñe ngu rí 'ñehe. Hinda hñe dega nt'ets'i. Hindí ne gue da 'ñeña dega nt'ets'i, nixi da 'ñets'i co ra oro, ni co ya do mahotho, nixi co ya he nú'u xi xá maði.

¹⁰ Nu'a dí ne gue da 'yøt'e'u, dá 'yøt'a ya hoga 'befi ngu rí 'ñepa 'nara hoga 'behña nú'a 'yo ja rá ntsu Ajuá.

¹¹ Ya 'behña dá 'yødetho rá noya Ajuá ja ra nija pa da badi, ne dá 'yøt'e ngu nú'a da sipabi.

¹² Hindí ne gue go ya 'behña da xahna ya 'ñøhø ja ya hmunts'i, nixi hingo ma'na da manda'u que ya 'ñøhø. Dá 'yøstho.

¹³ Ngue'a Ajuá bi hyoqui rá mudi ra Adá, nepu ra Eva.

¹⁴ Y hingo ra Adá bi thát'i. Nura 'behña go gue'a bi thát'i, hangue bi dagui ja ra ts'oqui.

¹⁵ Hangue nubya 'bui yá bñtsi co ndunthi ya uguí, pe ya 'behña da mpøhø 'bu hinda 'uegue de yá jamfri, 'bu da me'tsa ra hmäte, 'bu da 'ño strá nt'axi, ne 'bu da 'mui ngu rí 'ñepi.

3

Nú'a rí 'ñepi da 'yøt'a ya ma'yo de ya nija

¹ Nuna noyaná guehna majuañi: 'bu to'o beni da mepa Ajuá dega ma'yo gue'a 'nara hoga 'befi ne.

² Pa to da ma'yo mahyoni di 'bui xá hño y di otho te di hma de gue'a. Dra medinthati co 'nada ra 'behña. Di su rá mfeni, di 'yo co ndunthi ra mfadi ne di pe'tsa ra t'equ'ei. Di pa da unga ntsaya, di pe'tsa ndunthi ra mfadi pa da 'ñutuete.

³ Hindra ti, hindra 'yøt'atuhni, mahyoni di ja rá hmäte, hindra zøt'amaí. Hindra nduste pa da dāha ra boja dega nthate, nixi da ne da me'tsa ndunthi ra boja.

⁴ Di padi da manda xá hño rá ngu, ne di padi da zofu yá bñtsi ngu rí 'ñepi pa da 'yøt'e'u.

⁵ Ngue'a nu'a tó'o hinguí padi da manda rá ngu, nu'bu çhanja da za da manda rá nija Ajuá?

⁶ Hinda za da ma'yo 'nara ra'yo gamfri, ngue'a xi'bu da 'ñets'i'a ne njabu da ncon-dena ngu bi nja ra ts'ondahi.

⁷ Mahyoni di udi 'nara hoga'mui pa njabu nehe nú'u hingyá gamfri da ñamahño de gue'a, pa njabu hinda 'be rá tsa nixi da zo ja rá 'ye ra ts'ondahi.

Nú'a rí 'ñepi da 'yøt'a ya maste de ya nija

⁸ Nehe 'nara maste de rá nija Ajuá mahyoni dra 'ñegu'ei, hindí ña maxøts'etho, hindra ti, hindra nduste pa da dāha ra boja dega nthate.

⁹ Di camfri xá hño nú'a ra jamfri xa t'utcahu co rá mfeni strá nt'axi.

¹⁰ Nehe mahyoni 'met'o dra tsapabi pa da fadi ua da 'ño xá hño ua hina. 'Bu da 'ño xá hño ne hinto da c'a'tsi, nu'bá ha, da za dra maste ja ra nija.

¹¹ Nehe nú'u ya 'behña pepabi Ajuá mahyoni di pe'tsa ra hoga'mui. Hindra guxa nc'uamba. Di su rá mfeni, ne nzantho di øt'e gatho nú'a xá hño.

¹² Nura maste dra medinthati co 'nada ra 'behña. Nehe di padi da manda xá hño rá ngu ne yá bñtsi.

¹³ Nu'a tó'o faste xá hño ja rá 'befi Ajuá, gue'a da t'e'tsua rá nsu, ne ma'na da nja rá ts'edi pa da ñgui ma'ra ya ja'i de ra jamfri pe'tsua ra Zidada Jesucristo.

Ra jamfri nú'a xa t'utcahu nú'a hinxqui fadi maya'bu

¹⁴ Zi cu Timu, dí ne 'bestho ga mabu ga c'a'ts'a'i, pe di op'a'i nuna carta

¹⁵ pa 'bu hinga 'me ga mabu, ma gui padi hanja da za gui mpefi xá hño ja rá nija Ajuá nú'a te. Nu ja rá nija Ajuá ja jani nú'a majuañi ne ja hmañi nú'a majuañi.

¹⁶ Majuañi xi ra dangui nú'a ra jamfri xa t'utcahu nú'a hinxqui fadi ma'met'o, ne ena: Ajuá bi 'ñehe bi nja'i;

y ra Maça Ndahi bi 'ñudi gue majuañi go gue'a rá T'u Ajuá.

Nehe ya enx: bi hyandi'a.

Nú'u ya ja'i hingyá xodyo bi ts'ofu de gue'a. Nepu haburaza ya ja'i ja ra ximhai bi gamfri'a.

Y nu'á bi ts'its'i pa mahets'i pa ja rá nsunda'a.

4

Nú'u to'o da 'uegue de ra jamfri

¹ Ra Maça Ndahi xa ma xi xá hño ne ena gue nuyá ngats'i ya pa 'raya cu ma da 'uegue de ra jamfri ngue'a ma da hñuxa nt'øde nú'a di manga ya hyate ja'i nú'u di udi ya nt'udi dega ts'ondahi.

² Nú'u ya yohmi ja'i ma da manga ya nc'uamba ne da ts'oca yá mfeni.

³ Nuya ts'oja'i'u ma da hñacuabi ya ja'i pa hinda nthati. Ne da hñacuabi pa hinda zi 'raya nzaqui, masque gatho ya nzaqui go bi hyoca Ajuā pa ga tsihū co ra jamādi nūm dyā gamfrihū ne stā pahū nū'a majuāni.

⁴ Ngue'a gatho nū'a bi hyoca Ajuā, gatho xá hño. Hingui ho te ga utsahū, hñonse ga umfū njamādi Ajuā ora te dí tsihū.

⁵ Ngue'a rá noya Ajuā ena gue gatho ya nzaqui xá nt'axi. Hanguē ga aphū Ajuā da japi gatho nū'a te dí tsihū, y njabū xá nt'axi nū'a dí tsihū.

Rá hoga mēfi ra Zidada Jesucristo

⁶ 'Bū gui 'ñutua ya cu gatho nū'a dí xi'a'i, ne 'bū gui pađi xá hño ra maça noya nū'a mā de ma jamfrihū ne ra hoga nt'utuāte nū'a xá tēni, nu'bū ma xi gui hñoga mēfi de ra Zidada Jesucristo.

⁷ Ogrí ho gui 'yode nuya ts'o'bede de ra ximhai ngu nū'a mangua ya 'ñamfēni ja'i. 'Yot'a ra ts'edi pa ma'na gui 'būi 'nara hoga'mūi.

⁸ Ngue'a nū'a tó'o japi da 'ñanga rá ndo'yo pa da nja rá ts'edi, hñonse 'na tui ri muui rá 'befi. Pe nū'a tó'o ot'a ra ts'edi pa da 'mū 'nara hoga'mūi, nurá 'befi'a ma'na ri muui, ngue'a hingue hñonse nuua ja ra ximhai ma da muui rá 'befi'a, nehe ma da muui ja rá ñoho ra 'mūi.

⁹ Nuna noya stā xi'a'i go guehna majuāni, hanguē ri 'ñepi gue gatho ya ja'i da gamfri.

¹⁰ Y hanguē por gue'a xi drí mpefihū ne dí thohū ya ts'othogui ngue'a dí camfrihū 'nat'a Ajuā nū'a te. Y nū'a go gue'a ra Pəhote pa gatho ya ja'i, pe ma'na pa nū'a to'o camfri'a.

¹¹ 'Ñudi nuya ya noya dí xi'a'i, ne manda da t'ot'e.

¹² Oto di dintstho nū'a guí mā ngue'a grá basja'itho. Nu'i 'ñudi ra hoga'mūi pa gue'a da 'yot'a ya cu nehe. Nura hoga'mūi gui 'ñudi, nū'a gui mangua ya hoga noya, gui 'ñequ'ei, gui pe'tsa ra hmāte, gui pe'tsa ra jamfri, ne strā nt'axi ri mfeni.

¹³ Mientra ga mabū, 'yot'a ra ts'edi pa gui hñe'tuabi ra Maça T'ofu ya cu, pa gui zofu'ū ne gui 'ñutuabi'ū.

¹⁴ Jamasu nū'a rá 'befi Ajuā bi t'a'a'i nū'a bi mangua ra Maça Nđahi gui pēfi nu ndá hu'tsa'he ma 'yeche nūje dyā ndahe de ra nija.

¹⁵ Pēfi gatho nuya t'ot'eya. Ja da mpefini con gatho ri mūi, pa gatho ya cu ne ma'ra ya ja'i da hyandi gue ri te ri jamfri ne ri mfađi ja rá 'befi Ajuā.

¹⁶ Xi da nsu sehe, ne jamasu de nū'a guí udi. Oguí tsaya gui 'yot'a njabū, ngue'a nu'bū gui 'yot'a njabū, nu'bū gui mpəhə ne da mpəhə nū'a to'o da 'yode'i.

5

Nū'a rí 'ñepi da 'yot'a ya gamfri

¹ Oguí tsui ya zi ndaxjua. Umba ra ts'ofu, ja ra uenda ri dada. Y nuya bātsa'ñəhə umba ra ts'ofu, ja ra uenda ri cu.

² Ha nuya zi tia umba ra ts'ofu, ja ra uenda ri nana. Nehe ya bas'behñā umba ra ts'ofu co ri mfeni xá nt'axi, ja ra uenda ri nju.

³ Xipa ra nija da mats'i ya viuda nū'u xi majuāni ya viuda ne jo'o to'o da mats'i.

⁴ Nu'bū 'nara viuda 'būi yá bātsi o 'bū yá 'beto, nuyá bātsi o yá 'beto go yá uenda da su'ū, hingu ra nija. Mahyoni gue nuyá bātsi o nuyá 'beto da bādi da hñoja'i co ya mengu ja rá ngu ne da co'tsuabi yá dada yá nana de xa tede, ngue'a gue'a xá hño ne gue'a ri ho Ajuā.

⁵ Nū'a xi majuāni ra viuda ne 'bū sche, nū'a jo'o to ri su, hñonse t'əmbabi rá mfats'i Ajuā, ne nzantho ma pa ra xuui apabi Ajuā, ne api da mats'i'a.

⁶ Pe nū'a ra viuda ot'e nū'a go da ne, ne hingui 'bətho, nū'a hini 'ñepi da t'umba ra mfats'i, ngue'a masque te, pe ja ra uenda ya xa du.

⁷ 'Bepabi ya cu da 'yot'a nūna dí op'a'i nehe, pa hinda nja te da hmā de gue'ū.

⁸ 'Bū 'nara cu hini jamasu nū'u ja te yá njauí, ne ma'na nū'u ya mengu ja rá ngu, nura cu'a hinte ri muui rá jamfri, ne ma'na xá nts'o nū'a ot'e que 'na nū'a hingrá gamfri.

⁹ Nū'a ra lista habū thu'tsua yá thuhu nū'u ya viuda pepa Ajuā ne t'umba ra mfats'i, nuni mahyoni ja gui hñu'tsuahūni yá thuhu hñonse nū'u ya viuda ya pe'tsa thogui hñu'rate njeya, ne bi me'tsa 'nada rá dame.

¹⁰ Nehe hñu'tsuahū yá thuhu ya viuda nū'u thandi ne fađi gue pe ya hoga 'befi, ne bi tede xá hño yá bātsi, pađi da unga mtsaya ja yá ngu, ne bi xacua yá ua nū'u ya cu mí tsonga ja yá ngu, ne bi mats'i nū'u mi tho ya ts'othogui, ne xa bādi xa mēfi gatho ya hoga 'befi.

¹¹ Pe nu'ū ya viuda ya bas'behñātho, oguí hu'tsuahū yá thuhu ja ra lista, ngue'a ma da zə ra pa da ne da yopa nthati 'ra de gue'ū, y njabū ya hinda za da mepabi Ajuā ja ra nija.

¹² Y njabū da hnəma'ñu de gue'ū ngue'a bi 'uegue de nū'a ra cohi bi me'tsi.

¹³ Nehe da nzai gue hinte dyá 'befi ngue'a da nengu. Y hingue hñonse dya dahñei, nehe dya me'bede ne da hñot'e habū hini 'ñepi, ne da mā nū'a hini 'ñepi da māhmā.

¹⁴ Hanguē nugui dí ne gue da nthati nuya viuda ya bas'behñātho, ne da me'tsa ya bātsi, ne da bādi da su yá ngu. Njabū hā, hinda nja te da mangua ma ncontrahū de guecju.

¹⁵ Dí xi'a'i njabū ngue'a 'raya viuda ya xa 'uegue de rá 'ñu Ajuā ne xa deni ra Satā.

¹⁶ Hangue 'bū 'nara cu o 'nara nju di pe'tsa 'nara viuda ja rá ngu, dá su pa hinda t'apabi ra mfats'i ja ra nija, pa njabū nura nija da me'tsa ndunthi te da umba nú'u xi majuañi ya viuda ne jo'o to'o da mats'i.

¹⁷ Nubýá nuyá mēfi Ajuá nú'u ri manda xá hño ja ra nija, xi da hnu xá hño por gue'u, ma'na nú'u to'o mamba rá noya Ajuá ne utuate.

¹⁸ Ngue'a ra Maca T'ofu ena njaua: "Oxqui tu'tua rá ne nú'a ra ndamfri net'a ra trigo ja ra era." Nehe enga njaua: "Nu'a tó'o ri mpefi ri 'ñepi da t'umba rá thaha."

¹⁹ 'Bū da 'mūi 'na to'o da ñapabi 'nará mēfi Ajuá, oxqui camfri 'bū da njo'o yoho o hño pa da damajuani.

²⁰ Pe nu'bū 'nará mēfi Ajuá xi majuañi ø't'a ya ts'oqui, tsi nts'edi habū da 'yøde gatho ya cu, pa njabū da ntsu nehe nú'u ma'ra.

²¹ Dí 'bep'a'i gue gui 'yøt'a njabū mahyēgui con gatho yá mēfi Ajuá. Hingui hña'mtho nú'u to'o gui 'yøt'ua ra ts'utbi. Nehe pañi 'met'o xá hño nú'a te xa nja pa njabū gue'a gui mañ'a. Njabū dí 'bep'a'i ja rá thandi Ajuá ne ja rá thandi ma Zidadahū ra Jesucristo ne ja rá thandi yá enxe Ajuá nú'u xa thahni pa da mepabi'a.

²² Oxqui hu'tsua ri 'ye 'bestho nú'u to'o ne da mepabi Ajuá, ngue'a xi'bū hingui 'yo xá hño, y njabū da hmā gue gui fats'i thoho'u ja yá ts'oqui. Pe nu'i, 'būi nzantho strá'axi'i.

²³ Ya ogui tsi nsøctho ra dehe. Tsi 'na tuqui ra vinu dega obxi por nú'a ra umūi tsu'i.

²⁴ Jamasu 'met'o nú'u to'o gui hu'tsua ri 'ye pa da mepabi Ajuá, ngue'a 'ra ri hnequi yá ts'oqui ante dra sucua ra uenda, pe nu ma'ra asta hinda thá'mba nguenda ja da hnequi yá ts'oqui.

²⁵ Nehe njabū nú'u to'o ø't'a ya hoga 'befi. 'Raya hoga 'befi ri hnequi 'bestho. Ha nu ma'ra da hnequi asta 'mefa, ngue'a hingui tsa da gohitho mant'agui ya hoga 'befi.

6

¹ Gatho nú'u to'o 'mego, dá umba ndunthi ra t'equ'ei yá hmu, pa njabū hinda hnøma'ñū rá thuhu Ajuá nixi da hnøma'ñū ma jamfrihu.

² Nu'u tó'o pe'tsa yá hmu ha ya gamfri, odri dintstho nú'a xipa yá hmu hønse ngue'a nuyá hmu gue go ya gamfri nehe. Dá mepabi ma'na xá hño ngue'a go ya hmañi gamfri nú'u to'o hocuabi yá 'befi. 'Ñudi núna dí op'a'i ne njabū gui nzote.

Con basta ra jamfri di johya 'na co nú'a te pe'tsi

³ Nu'bū 'nara ja'i udi ma'na ra nt'utuate ne hingo udi rá hoga noya ma Zidadahū ra Jesucristo, ne hingo ri ðeni nú'a ra nt'utuate nú'a di mā de ma jamfrihu,

⁴ nura ja'i'a ra 'ñets'i ne hinte rá fadi. Xa 'be rá mfeni ngue'a ri ho to da ntsanoyau ne da ntsaiui. Y nuni ja fahni ra nduste, ya hnecatuhni, ya ts'ante, ya nt'ensfeni.

⁵ Nu'u tó'o ri ntsanoya njabū, gue'u xa ts'oca yá mfeni ne hingui pañi nú'a majuañi, ne di 'ñet'a gamfri pa da dahā ra boja. Pe nu'i, 'uegue de gue'u.

⁶ Haha, numa jamfrihu xi ri muui ndunthi, pe nehe ga johyahū co nú'a dí pe'tshu.

⁷ Ngue'a núju ndá tsøhūua ja ra ximhai hinte duá hahū, y nehe hinda za te ga haxhu de guecua.

⁸ Hangue ga johyahū gue hindrí 'be te ga tsihu nixi te ga hehu.

⁹ Ngue'a nu'u tó'o ne da memati, tagui ja ya ts'oqui ne thát'i pa da 'yøt'a nú'a xá nts'o, ne pe'tsa ya ts'onc'at'i hinte ri muui, ne honse ra 'ñū. Hangue gue'a da japi da nhuati'u ne da 'mēdi.

¹⁰ Ngue'a nura hmāte de ra boja ja bí ehni ndunthi ya ts'oqui. 'Raya cu xi xa mañi ra boja, hangue xa 'ñū. 'uegue de yá jamfri ne xa thogui ndunthi ya dumai.

Ntuhni xá hño ja ra hoga tuhni dega jamfri

¹¹ Pe nú'i rá mēfi'i Ajuá, 'uegue de gatho nuya ts'ot'øt'eya. Go da tēna ra hoga'mai, ra hñoja'i, ra jamfri, ra hmāte, ra pacencia, ne ra ts'etuate.

¹² Ntuhni xá hño ja ra hoga tuhni dega jamfri. Su ra te pa nzantho nú'a bi 'ra'a Ajuá nu mi zohna'i'a, ne gá damajuani de gue'a ja yá thandi ndunthi ya ja'i.

¹³ Dí 'bep'a'i ja rá thandi Ajuá nú'a to'o ri umba yá te gatho nú'a te 'būi. Y nehe dí 'bep'a'i ja rá thandi ra Zidada Jesucristo nú'a to'o bi mānga majuañi ja rá thandi ra Pilato.

¹⁴ Guehna dí 'bep'a'i gue gui su xá hño nú'a xra 'bep'a'i pa hinto da c'a'ts'a'i, asta ra pa da yopa pengaua ma Zidadahū ra Jesucristo.

¹⁵ Ngue'a nu sta zø ra ora, Ajuá dua yopa pehna ra Zidada Jesucristo dua ehe. Ajuá go gues'e'a xá nsunda, ne go gues'e'a ri manda. Go gue'a ra dānga Ndā de gatho ya ndā, ne go gue'a ra Hmu de gatho ya hmu.

¹⁶ Go gues'e'a ya mi 'būi ne nzantho da 'mūi. Go gue'a 'bū ja ra ñot'i nú'a xi tseñi, ne hinhya'mū to xa hyandi'a nixi hingui tsa to da hyandi. 'ñú'a ja rá ts'edi pa nzantho, ne go gue'a ri 'ñepi dra nsunda pa nzantho! Njabū gue'a.

¹⁷ 'Bepabi nuya memati de nuua ja ra ximhai gue odri 'ñets'i, nixi odi pe'tsua ra jamfri ra boja nú'a hate. Dá me'tsua ra jamfri Ajuá nú'a te ne xi ri 'racju gatho nú'a te dí hoñhu pa ga johyahū.

¹⁸ Nuya memati'u 'bepabi da 'yøt'e xá hño ne xi da mēfi ndunthi ya hoga 'befi. Nu'a te

da uni, dá uni con gatho yá mui ne con gatho yá paha.

¹⁹ Y njab_u da munts'a 'nara thaha_u pa rá ñoho ra 'mui, ne njab_u da su ra te pa nzantho.

Yá ngats'i ya noya nú_u bi 'bempa ra Timoteo

²⁰ Nde nubyá, nu'i zi cu Timu, su ra maça noya nú'a xra 'bep'a'i gui ma. Ne oxqui øde ya ts'o'bede nú_u hinte ri muui, nixi oxqui 'yøde nú_u to'o ri ntsanoya, nú_u ma gue pe'tsa 'nara hoga mfadi hmaha.

²¹ Y nu_u tó'o xa ðena nú'a ra mfadi'a, ya xa 'uegue de ra jamfri.

Ajuã da max'a'i. Njab_u gue'a.

**RÁ ÑOHO RA TIMOTEO
RÁ ÑOHO RÁ CARTA RA
APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A
BI 'YOPABI RA TIMOTEO**

Ma'na'qui ra apostol Nsan Pablo opabi ra Timoteo

¹ Núgui drá Pablo, rá apostolgui ra Zidada Jesucristo. Ajuá go gue'a rá paha pa bi hñuxcagui drá apostolgui'a ne bi mēncagui ga mā de ra te pa nzantho nú'a bi ñā'ti da umbi gatho nú'u to'o da gamfri ra Zidada Jesucristo.

² Nú'i zi cu Timu ma hmāca t'w'i ja ra jamfri, dí op'a'i. Ajuā ma Dadahū ne ma Hmuhū ra Jesucristo da jap'a'i, da me'ts'a ra nthecate, ne da max'a'i pa gui 'bui te rá 'ñentho.

Ra apostol Nsan Pablo xipa ra Timoteo da mā de ra Zidada Jesucristo

³ Ajuā dí api ma pa ra xuui, ne ra ora'a nzantho dí beñ'a'i, ne dí umba njamādi'a por gatho nuya japi 'ra'a'i. Y nehe go gue'a dí pēpabi co ma mfeni xá nt'axi, ngu mi pēpabi nehe ndu ma mbōxita xi maya'bu.

⁴ Y nura ora tso ma mfeni de gue'i nú'a ra pa'a gá nzoni nú'bu dá nhyēguiui, ga nehma ga hant'a'i pa njabu ma'na ga johyaga.

⁵ Nehe dí beni de ri hoga jamfri guí pe'tsi nú'a bi me'tsa 'met'o ri ngande ra nju Loida ne ri māma ra nju Eunice, y dí pađi xá hño gue ne'i go guet'a ra jamfri guí pe'ts'bya.

⁶ Hanguē por gue'a dí zo'a'i gue gui 'yōt'a ra ts'edi pa gui pēfi xá hño nú'a ra 'befi bi 'ra'a Ajuā gui pēfi nu dá hu'ts'a ma 'ye.

⁷ Ngue'a Ajuā bi 'racjū 'nara ts'edi pa ga zedihū, pa da nja ma hmātehū, pa ga su ma mfenihū, hingue pa ga ntsuhū.

⁸ Hanguē oxqui ntsa gui mā gue guí camfri ma Zidadahū, nixi oxqui ntsa gui mā gue dí ntsixhū núgui dí jot'ua fadi ngue'a dí mamba rá noya ra Zidada. Nu'a gui 'yōt'e hā, mānga ra māca noya masque gui tho ya ts'othogui ngu dí thoguiga, ne Ajuā da 'ra'a ra ts'edi pa gui tseti.

⁹ Nú'a go gue'a bi pōhōguihū ne bi zoncāhū pa ga 'buhū strā nt'axi. Bi pōhōguihū po rá dānga hmāte bi mēscaguihū, y hingo por ma 'befisēhū bi pōhōguihū. Go gue'a rá mfeni sēhē pa bi pōhōguihū, ngue'a ante da hyoca ra ximhai ya mi beni dua pēhna ra Zidada Jesucristo pa da pōhōguihū.

¹⁰ Y nu mi zōhōua ja ra ximhai numa Pōhōtehū ra Zidada Jesucristo, ja gue'bu bi hnequi nú'a ra dānga hmāte Ajuā pēscaguihū pa bi pōhōguihū. Ra Zidada Jesucristo go gue'a bi ntāte de ra du, ne bi 'racjū ra te pa nzantho nú'a hinhya'mū da

uadi. Y nurá noya Ajuā go gue'a xicjū de gue'a.

¹¹ Y nugui go bi thuxcagui pa ga mānga nú'a ra māca noya'a. Nehe bi thuxcagui dega apostol pa ga zofō nú'u ya ja'i hīngyá xodyo, ne pa ga utuabi'u rá noya Ajuā.

¹² Y hanguē por gue'a dí thogui nuya ts'othoguiya. Pe masque dí ofadi, hīndi 'be ma tsa, ngue'a dí pađi nú'a to'o stá camfriga, ne dí pađi xá hño gue nu'a ja rá ts'edi pa da supca ma te nú'a stá ent'ua ja rá 'ye asta ra pa'a da yopa pengui.

¹³ Nu'i oxqui pumfri nú'a stá xi'a'i, pa njabu gue'a gui 'ñudi nehe, ngue'a go gue'a 'nara hoga nt'utuete. Ne gui 'ñudi co ra jamfri ne ra hmāte nú'a ri 'racjū ra Zidada Jesucristo.

¹⁴ Su nehe nú'a ra māca noya xa t'ent'a ja ri 'ye co rá ts'edi ra Māca Ndāhi nú'a 'bu ja ma corasohū.

¹⁵ Nu'i guí pađi gue nuya cu de guepū Asia bi zogaguiua sēhē. 'Ra de gue'u go nura cu Figelo ne ra cu Ermogene.

¹⁶ Pe nura cu Onesiforo nú'a hīmbi ntsu bi e bi c'ascāua ja ra fadi ne ndunthi ya 'mi'qui bi hñubga ma mui. Y ra Zidada go gue'a da mats'i ne gatho nuya mengu ja rá ngua.

¹⁷ Ngue'a nu mí zōcua Nroma nura cu'a, nú'a bi ja bi hyongagui asta hīmbi zācagui.

¹⁸ Hanguē ra Zidada da me'tsua ra nthecate nura pa'a da nja ra nsūca uēnda. Nu'i guí pađi xá hño gue nu dá 'buhūbu Efeso xi bi maxcaguihū nú'a ra zi cu'a.

2

'Nara hoga soldado de ra Zidada Jesucristo

¹ Nu'i Timu ma zi t'w'i ja ra jamfri, xi da zēdi ja rá 'befi Ajuā co nú'a ra ts'edi 'racaguihū ra Zidada Jesucristo.

² Gatho nú'a dá u't'a'i ja yá thandi ma'ra ya cu, 'ñutuabi nehe nú'u ma'ra ya hoga cu pa nehe da bađi'u, y njabu da 'ñutuabi nehe nú'u ma'ra ya cu.

³ Nehe tseta ya ts'othogui ngu 'nara hoga soldado de ra Zidada Jesucristo.

⁴ Nu 'nara soldado hōnse nú'a ra 'befi xa t'umbi gue'a tsa da mēfi. Hīngui tsa da mēfi ma'na ra 'befi. 'Bu da mēfi ma'na ra 'befi, hīnda pōnga rá hmi co nú'a to'o bi umba rá nsu dega soldado.

⁵ Nehe nura 'ñeni 'bu hīnda 'ñeni ngu rí 'ñehe, hīnte ma thāhā da t'umbi.

⁶ Nehe 'nara mot'i mahyoni 'met'o da mpefi pa da za da xofō nú'a bi mot'i.

⁷ Beni xá hño nú'a dí op'a'i, y ra Zidada go gue'a da 'ra'a ra mfađi de gatho.

⁸ Dá 'yoda ja ri mfeni ra Zidada Jesucristo nú'a bá e bi 'mūi de rá ji ndu ra Davi, ne bi du, nepū bi yopa nte ma'na'qui, ngu mānga rá noya Ajuā y dí mā nehe.

9 Dí tho ya thogui ngue'a dí mamba rá noya Ajuá, ne asta dí jot'a fadi ngu 'nara ts'oja'i. Pe nurá noya Ajuá, nu'á hingui jot'i.

10 Nugui dí tseta gatho nuya ts'othogui pa njabu nú'u xa huahna Ajuá da za da gamfri ra Zidada Jesucristo ne da mpøhø'u, ne da 'mui pa nzantho ja rá nsunda Ajuá.

11 Nuya ya noya dí op'a'i go guehya xi majuañi, ne ena:

'Bu stá tuhu co ra Zidada Jesu, nehe ga 'buhu con gue'a;

12 'Bu ga tsethu ya ts'othogui, nehe ma ga mandahu con gue'a.

'Bu ga cønihu'a, nehe da gøngaguihu'a.

13 'Bu nú'u hindi øthu nú'a dí mañhu, nu'á ha, nzantho øt'e gatho nú'a ma, ngue'a nu'á hingui pata rá mfeni.

Rá 'befi rá hoga mefi Ajuá

14 Benbabi ya cu nuya noya dí op'a'i. 'Bepabi'u ja rá thandi ra Zidada gue hinda ntsanoya, ngue'a hinte ri muui, hønse pa da ts'ocua yá mfeni nú'u to'o øde.

15 'Yøt'a ra ts'edi gui nhyoga mefi pa da 'ñotho hanja gui ntsa, ne gui mamba xá hño rá noya Ajuá nú'a manga majuañi, pa njabu da za gui 'bui xá hño ja rá thandi Ajuá.

16 'Uegue de nú'u hingui o rá 'ñu nú'a ma y nixi hinte ri muui nú'a mañ'u, ngue'a nu'u to'o øt'a njabu ma'na ri duxa ya ts'oqui.

17 Y nú'a mañ'u da ts'ocua yá mfeni ya cu, nja ngu ra cance di ntsini maxøgue ja rá ndo'yo 'na. 'Ra to'o øt'a njabu go gue'a ra Imeneo ne ra Fileto.

18 Nu'ú go gue'u ya xa 'uegue de nú'a majuañi, ne mañ'u gue ya xa nuhu nú'u xa du, ne ri ts'ocua yá jamfri ma'ra.

19 Pe nu'ú tó'o majuañi 'bui ja rá nija Ajuá hinda ma da ts'ocua yá jamfri, ngue'a ra Maça T'ofø engá njaua: "Ra Zidada paði to'o gatho yá meti'a." Nehe ena: "Dá 'uegue de ya ts'oqui gatho nú'u to'o di xøcambenibi rá thuhu ra Zidada Jesucristo."

20 Y nurá nija Ajuá gue'a ngu 'nara danga ngu habu ja ndunthi ya traste, 'ra dega oro, 'ra dega t'axi, 'ra dega za, ha nu ma'ra dega dohmi. Nu'u xá hño, gue'u ma'na thoni'u ne ma'na ri muui. Ha nu'u hints'u xá hño, hints'u thoni ngue'a hini muui.

21 Hangue njabu nehe ya cu, 'bu da 'uegue de gatho nú'a xá nts'o, nu'bú ri muui y thoni pa ya hoga 'befi, ne strá nt'axi ne strá hño pa da mepabi ra Zidada. Nehe di 'bui pa da mefi gatho ya hoga 'befi.

22 Hangue nu'í oxqui tenba yá nts'o'mui ya basja'i. Go da tena ra hñoja'i, ra jamfri, ra hmäte, ne ra hoga'mui mahyegui co nú'u ma'ra ya cu ri xøcambeni ra Zidada co yá mfeni xá nt'axi.

23 Nehe oxqui øt'e ngu nú'a øt'a nú'u ya necio ri ntsanoya ne hinte yá fadi, ngue'a ja fahni ya tsui.

24 Y nu 'nará mefi ra Zidada hini 'ñepi dra necatsui. Dra hoja'i con gatho ha, ne di paði da nxahnate, ne gatho tsetatho.

25 Nehe co ndunthi ra hñoja'i da umba ra ts'ofø nú'u to'o 'na'ño ma. Xama Ajuá da xocua yá mfeni'u pa da 'ñobri ne pa da e da baði nú'a majuañi.

26 Ne da c'ot'i de yá 'ye ra ts'ondahi nu habu ø'u pa ø'tua rá paha'a.

3

Nú'a ma da 'yøt'a ya 'ñagamfri de yá ngats'i ya pa

1 Oxqui pumfri gue nuyá ngats'i ya pa ma da hnequi 'raya pa xá nts'o.

2 Ngue'a ya ja'i dri nsu sche, xi da ne da me'tsa ndunthi ra boja, dya 'ñets'i, dya c'at'i, dya zante, dya ts'o'yøde co yá dada, dya ts'oc'baha, dya 'ñaguelu'e.

3 Hindi ja yá hmäte, dya zamui di otho yá nthecate, dya guxa nc'uamba, hindi tsa da zama yá mfeni pa hinda 'yøt'a ya ts'oqui, dya ts'o'maija'i, ne di tsa gatho nú'a xá hño.

4 Dya betethø'u, hindi tsu te da 'yøt'e o te da ma. Nu'ú ma'na da ne da 'yøt'a ya t'øt'e xá nts'o que da maði Ajuá.

5 Dri 'ñet'a hoja'i pe hindi pe'tsa ra ts'edi pa da 'ñudi ra hñoja'i.

Hangue nu'í gui 'uegue de gue'u.

6 Go guehya ya ja'i cat'a ja ya ngu pa cadi ya 'behña nú'u ri zutho, pa da gamfrihi nú'a xipabi'u. Nuya 'behña'u xi tuxa ndunthi ya ts'oqui, ne pe'tsa ndunthi ya ts'onc'at'i.

7 Nzantho ri nxadi nú'a sipi, pe hinhya'mu da za da baði nú'a majuañi.

8 Nuya ja'i'u nzantho ri nøt'a thoho ora sipa rá noya Ajuá, nja ngu ra Jane ne ra jambre bi nøt'uabi ra Moise. Gue'u ya ja'i'u xi xa ts'oca yá mfeni ne hingui pe'tsa nú'a ra jamfri xi majuañi.

9 Nuya ja'i'u ya hinda ma da hyat'a ma'ra ya ja'i, ngue'a gatho ya ja'i ma da batuabi yá necio, ngu bi nja nú'u yoho ya 'ñøhø bi nøt'uabi ra Moise.

Yá ngats'i yá noya ra apostol Nsan Pablo nú'u bi mempa ra Timoteo

10 Pe nu'í xcá tena ma nt'utuante, xcá tenga ma 'mui, xcá patca ma mfeni ne ma jamfri, xcá tena ma pacencia ne ma hmäte, ne xcá paði gatho nú'a stá tseti.

11 Xcá paði de ya nt'atsate ne de ya uguui dá thogui nuni Antioquia, nuni Iconio, nuni Listra. Pe de gatho nuya thogui'u Ajuá bi ñangagui.

12 Xi majuañi, nu'a tó'o camfri ra Zidada Jesucristo ne xi ne da 'mui 'nara hoga'mui, nu'á da thogui ya nt'atsate.

13 Pe nuya ts'oja'i ne ya hyate ma'na rí ma xá nts'o. Nu'ú 'yo hate ne thát'i.

¹⁴ Pe nu'í oxqui 'uegue de nú'a xcá padi, ngue'a ya gui padi xá hño gue go gue'a ma-juani ngue'a gui padi nú'u to'o bi 'ñu't'a'i.

¹⁵ Y desde gá mbatsi gá padi ra Mäca T'ofó nú'a xicju de ra Zidada Jesucristo pa da za ga camfriu ne njabu ga mpøøhu.

¹⁶ Gatho ra Mäca T'ofó, Ajuä go bi unga ra mfeni pa bi t'ofó. Hangue xá hño ra Mäca T'ofó pa da 'ñutuete, pa da ntsute, pa da unga ra ts'ofó, ne pa da 'ñudi ra hñoja'i,

¹⁷ pa njabu nú'u to'o xa gamfri Ajuä da nxøgue yá mfadi ne da badi da mfi ya hoga 'befi.

4

¹ Dí 'bep'a'i ja rá thandi Ajuä ne ja rá thandi ra Zidada Jesucristo, go gue'a ma da hña'mba nguenda gatho ya ja'i nú'u di te ne nú'u ya hindi te nu stua yopa ehe pa da nda.

² Guehna dí 'bep'a'i gue gui mamba rá noya Ajuä, ne gui ja gui 'yø'e nzantho. Unga ra ts'ofó, ntsute ne nzote con gatho ri hñoja'i, ne gui 'ñutuete.

³ Ngue'a ma da zø ya pa gue ya ja'i hinda ne da 'yøde nura hoga nt'utuete. Nu'á ma'na da ho da 'yøde nú'a hinxá hño, hangue ma da hyonga 'raya xahnate nú'u di mä ngu nú'a di ho da 'yøde'u.

⁴ Nu'á ya hinda ne da 'yøde nú'a xi ma-juani. Ma da 'uegue'u pa da yopa dena ya 'bede nú'u xa zansé ya ja'i.

⁵ Pe nu'í, xi da su ri mfeni de gatho nú'a da 'ñehe, ne gui tseta ya dumui. 'Yø't'a ra ts'edi pa gui mamba rá noya Ajuä, ne gui pefi gatho nú'a ra 'befi xa t'a'a'i.

⁶ Ngue'a nugui ya bi zø ra ora pa ga unga ma te. Ya bi zø ra ora ga tsocua nuna ximhai.

⁷ Ya stá ø't'a ra ts'edi pa stá ntate ja ra hoga tuhni. Ya stá juata nú'a ra 'befi bi t'aquí, ne stá su nú'a ra jamfri bi t'utcagui.

⁸ Hangue nubyá bí 'bescagui 'nara thaha nú'a ma da t'umba gatho nú'u to'o ri hñoja'i. Ha nú'a ra thaha'a ma go da 'raca ra Zidada nú'a ra pa da yopa 'ñehe. Nú'á go gue'a ra hoga nzaya. Y hingo pa hønsegui nura thaha'a, nehe pa gatho nú'u to'o tø'mbabi rá yo'ehe'a.

Ra apostol Nsan Pablo xipa ra Timoteo te da 'yø't'e

⁹ Nde nubyá, 'yø't'a ra ts'edi gue 'nitho gui 'ñe gui c'ascagui.

¹⁰ Ngue'a ra cu Dema xa zogagui schæua ne bi ma pa Tesalonica, ngue'a nu'á ma'na bi ho nuna ra ximhai. Ha nura cu Crecente bi ma pa Galacia y nura cu Tito bi ma pa Dalmacia.

¹¹ Hønse ra cu Luca dí 'bu'beua. De má 'ñu gui tsincabu ra cu Marco ngue'a xi xá hño'a pa da maxcagui ja ra 'befi.

¹² Y nura cu Tiquico dá penpu pa Efeso.

¹³ Nu xcri ehe gui hancabu ma pat'i duá tsopu Ntroa ja rá ngu ra cu Carpo. Ne gui

hancabu ya libro. Nehe oxqui ma gui pumfri gui hancabu nuya libro dega xifri.

¹⁴ Ra Jandro nú'a ra huiiti xi xa 'yø'tca ndunthi ra nts'o'mui. Ra Zidada go gue'a ma da gu'tuabi de nú'a xa 'yø't'e.

¹⁵ Hangue ne'i nsu ndunthi de gue'a, ngue'a nú'á xi ri nø't'atho de nú'a dí mañhu.

¹⁶ Nurá mudi bi zonca ra ts'utbi pa bi xuga ra uenda, ni 'na hinto bi maxcagui, ngue'a gatho bi hyegagui schæ. Ajuä da punduabi'u.

¹⁷ Pe ra Zidada himbi hyegagui schæ. Nú'á go bi 'raca ra ts'edi pa dá mä xá hño gatho nurá noya'a, ne pa bi 'yøde gatho nú'u ya ja'i hinyá xodyo. Hangue njabu ra Zidada bi ñangagui pa dá c'ot'i de rá ne ra zate.

¹⁸ Nehe ma da ñangagui de gatho nú'a xá nts'o, ne ma da zixcagui pa ga ma ga 'bu nuni mahets'i habu bí manda'a. ¡Nú'á go gue'a dra nsunda pa nzantho! Njabu gue'a.

Rá ngats'irá carta ra apostol Nsan Pablo ri yopa zenjua ya gamfri ne apa Ajuä por gue'u

¹⁹ Fat'ajuabu ra nju Prisca ne ra cu Aquila ne gatho ya mengu rá ngu ra cu Onesiforo.

²⁰ Nura cu Rasto bá cohi nuni Corinto, y nura cu Trofimo dá tsogui nuni Mileto ngue'a bi hñeni.

²¹ 'Yø't'a ra ts'edi gui ja gui 'ñehe ante da dagui ya tse. Fat'aju'a'i ra cu Eubulo, ra cu Pudente, ra cu Linu, ra nju Claudia ne gatho nuya cu 'buiua.

²² Ra Zidada Jesucristo da 'mui con gue'i. Ajuä da max'a'ihu. Njabu gue'a.

RA TITO RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI RA TITO

Ra apostol Nsan Pablo opabi ra Tito

¹ Núgui drá Pablo rá 'begogui Ajuá ne rá apostolgui ra Zidada Jesucristo nú'a bá pencagui pa ga mǎnga ra noya de ra jamfri, pa da gamfri nú'u xa huahna Ajuá. Ne bá pencagui pa ga utuabi'u nú'a majuani ngu nú'a dí camfrih, pa njabu da 'muí'u xá hño ja rá thandi Ajuá,

² ne da me'tsa ra nthø'mate de ra te pa nzantho nú'a bi ñatcaguih Ajuá ante da hyoca ra ximhai. Nu'á pe'tsi da njabu ngue'a Ajuá hinhya'mu hate.

³ Ha nu mi zø ra pa, Ajuá ma Pøhøtehu bi 'ñudi nú'a xqui ñatcaguih por nuna maça noya bi 'bepcagui ga ma.

⁴ Nu'i zi cu Tito, dí op'a'i nuna carta, dí ja ra uenda gue ma t'u'i ngue'a go dá zo'a'i de nuna ra jamfri dí pe'tshu. Ajuá ra Dada ne ra zi Hmu Jesucristo numa Pøhøtehu da jap'a'i ne da max'a'i pa gui 'bui te rá 'ñentho.

Nú'a rá 'befi ra Tito nuni Creta

⁵ Nu ndá tsoc'abu Creta, dá tsoc'a'i pa gui juata nú'a ra 'befi ri 'bedi, ne pa gui hñuxa ya cu pa da ndá cada 'nara nijá de ya hnini habu ri munts'a ya cu ngu nú'a dá 'bep'a'i.

⁶ Nuya cu'u mahyoni di 'yo xá hño ne di jo'o to'o da c'a'tsi, ne 'nada rá 'behña di pe'tsi, ne dya gamfri gatho yá batsi, ne di jo'o to'o da ma gue yá batsi te yá maña'u ne ya ts'o'yøde'u.

⁷ Ngue'a ya ma'yo de ya nijá di supabi rá 'befi Ajuá, hangue mahyoni di 'yo xá hño pa hinto da c'a'tsi. Hindra 'ñets'i, hindra cue, hindra ti, hindra necatuhni, ne hinda ne da dahá ra bojá dega nthate.

⁸ Nu'a dí øt'e, mahyoni di padi da unga ntsaya nzantho, ne dri ho nú'a xá hño, ne di 'yo co ndunthi ra mfadi, di 'yo ngu ri 'ñehe, di øt'e ngu nú'a ri ho Ajuá, ne dri nsu sehe.

⁹ Nu'á mahyoni di padi da su nura hoga noya nú'a mǎnga majuani ngu nú'a bi t'utuabi, pa njabu da za da zo ma'ra co ra nt'utuante nú'a majuani ne da badi da datuabi nehe nú'u ma'ra to'o di ñá de ma'na'ño ra mfeni.

¹⁰ Ngue'a 'bui ndunthi ya ts'o'yøde mǎnga ya noya hinte ri muui, ya hyate. Ma'na øt'a njabu nú'u ya xodyo tenda yá jamfri.

¹¹ Nuya ja'i'u mahyoni da jo'tua yá ne ngue'a udi nú'a hiní 'ñepi da 'ñudi, ne habu udi'u ri ts'ocua yá mfeni maxøgue nú'u to gatho 'bui ja ra ngu. Nu'á øt'a njabu hønse pa da data ra bojá.

¹² Nuya me Creta, 'na de yá badi'u bi mǎ de yá mengu rá haise ne bi 'ñena: "Ya me Creta nzantho xi ya c'uamba. Xi ya ts'o'mui ngu ya zate, ne ya ts'o'yo'u, ne xi ya dahñei."

¹³ Nú'a bi mǎnga nura badi'a gue'a xi majuani. Hangue ringue'a xi da zofø nts'edi nuya cu pa da gamfri xá hño nú'a majuani.

¹⁴ Nehe xipi gue hinda hñuxa nt'øde ya 'bede nú'a xa bensehe ya xodyo, nixi nú'a ri manda de yá mfeni sehe nú'u ya ja'i hingui camfri nú'a majuani.

¹⁵ Pa nú'u to'o xá nt'axi yá mfeni, gatho ya t'øt'e xá nt'axi pa gue'u. Pe pa nú'u to'o xá nts'o yá mfeni ne hingyá gamfri, gatho ya t'øt'e xá nts'o pa gue'u, ngue'a xá nts'o yá mfeni ne hingui tsa da badi nda'a ra hño nda'a ra 'ñu.

¹⁶ Nu'á ma gue pa Ajuá, pe co yá ts'o'befi dri hnequi gue hina, ngue'a ya ts'o'mui ne ya ts'o'yøde, ne hingui tsa da 'yøt'e nú'a xá hño.

2

Ra hoga nt'utuante

¹ Pe nu'i, nu'a gui ma, mǎ ngu nú'a udi ra hoga nt'utuante.

² Zofø nuya zi tio pa hinda nti, dya 'ñequ'ei, ne da 'ño co ndunthi ra mfadi, da 'mui xá hño ja ra jamfri, da me'tsa ra hmate, ne da zeta nú'a da 'ñepi.

³ Nehe ya zi tia da 'ño xá hño co ra t'equ'ei, hindya guxa nc'uamba, hindya tixfani, da 'ñudi nú'a xá hño.

⁴ Da 'ñutuabi ya bas'behña gue da maði yá dame ne yá batsi.

⁵ Da 'ñutuabi gue da 'ño co ndunthi ra mfadi, da 'ño stra nt'axi yá mfeni, da badi da su yá ngu, dya hoja'i, ne da 'yøte yá dame. Mahyoni da 'yøt'a njabu pa ni 'na hinto da ñama'ñu de rá noya Ajuá.

⁶ Nehe zofø ya batsa'ñøhø gue da 'ño co ndunthi ra mfadi.

⁷ Ne'i nzantho gui 'yo xá hño pa njabu nu ma'ra da 'yøt'a nehe ngu gui øt'e. Ora gui utuate, 'ñudi nú'a xi majuani, ne 'ñudi ngu ri 'ñehe.

⁸ Nehe gui mǎnga ya hoga noya nú'u hinda za to da c'a'ts'a'i. 'Bu gui njabu da 'beta yá tsa nú'u to'o ri 'utsaguih, ne hinda za da ñama'ñu de guecju.

⁹ Nehe zofø ya 'bego gue da 'yøta yá hmu, ne nzantho da mfi con gatho yá mui nú'a dra 'bepi. Hindya dadi.

¹⁰ Hinda bepi rá hmu, da supa nú'a te pe'tsa rá hmu, pa njabu ya 'bego nzantho da 'ñe'tsua rá nsu rá noya Ajuá ma Pøhøtehu.

¹¹ Ajuá ya xa 'ñudi rá hñoja'i pa gatho ra meximhai da za da mpøhø.

¹² Ne co rá hñoja'i'a utcahu gue ga 'ueguehu de ya ts'oqui ne de yá ts'onc'at'i ra ximhai, ne utcahu ga 'buhu ngu ri 'ñehe de dí 'yohua nuya pabya, ne ga 'yohu co

ndunthi ra mfaði, ne ga øthũ nú'a xá hño ja rá thandi'a.

¹³ Nehe utcahũ ga ndø'mhũ co ra johya nú'a ra pa da yopa 'ñehe ma zi Pøhøtehu ra Jesucristo co rá nsunda, ngu nú'a xa ñatcaguihũ. Y nú'á go guesc'a Ajuá ja rá danga ts'edi.

¹⁴ Nu'á go gue'a bi unsehe rá te pa bi ñangaguihũ de gatho nú'a xá nts'o. Bi du'a pa bi xagaguihũ de gatho ma ts'oquihũ pa dyá metiguihũ'a, nehe pa ga ja ga øthũ nú'a xá hño.

¹⁵ Nuna guehna gui ma, ne gui nzote y gui ntsate. Ne gui ma ga gatho ra ts'edi nú'a xa 'ra'a Ajuá pa hinto da 'ñena gue hinte ri muui nú'a guí ma.

3

Nú'a rí 'ñepi da 'yøt'a ya gamfri

¹ Nehe bembabi ya cu gue da 'yøta ya nda ne gatho ma'ra nú'u to'o ha ra ts'utbi, hinda nø'tuabi, ne di 'bui pa da 'yøt'a gatho nú'a xá hño.

² Hinda ñama'ñũ de ni 'nayá miqu'euii, hindya necatuhni, di ja yá hmäte, ne xi da nhyoja'i con gatho yá miqu'euii.

³ Ngue'a nuju ma'met'o ndyá 'ñamfenihũ, ndyá ts'o'yødehu, hinduí øtehu Ajuá. Stí 'medihũ ja ya ts'oqui. Ndí pe'tshũ ndunthi ya ts'onc'at'i ne ya ts'ojohya de ra ximhai. Ndí 'bøhu ja ra nts'o'mai ne ndí hyøcuahũ nú'a te mi pe'tsa ma'ra. Ndyá nt'utsahũ ne ndrí 'ñiutsahũ 'na ngu ma'na.

⁴ Pe Ajuá ma zi Pøhøtehu bi 'ñutcahũ rá hñoja'i ne rá danga hmäte nú'a pøscahũ.

⁵ Hangué nu'á bi pøhøguihũ. Hingue bi pøhøguihũ por ma hoga 'befihũ nú'a stá øthmahũ. Nu'á bi pøhøguihũ ngue'a bi huegaguihũ ne bi xagaguihũ de ma ts'oquihũ nu ndá yopa 'bøhu ma'ra'yo, ne bi 'racju ra Maça Ndahi pa bi patca ma 'muilhũ.

⁶ Ajuá bá pøncaguihũ rá Maça Ndahi con gatho rá ts'edi ngue'a ma zi Hmuhũ ra Jesucristo bi pøhøguihũ.

⁷ Hangué po rá danga hñoja'i Ajuá ya hinte ma ts'oqui dí tuhũ, ne dí tømhu ra te pa nzantho nú'a bi ñatcahũ.

⁸ Nuya noya dí ma go guehya majuani, hangue dí ne ja guetbũ gui ma pa da ja da 'yøt'e'u xá hño gatho to'o xa gamfri Ajuá. Go guehya ya noya xá hño, go 'nara hño pa gatho ya ja'i.

⁹ Oxqui hu'tsua nt'øde nuyá noya ya 'bemfeni gá ja'i, nixi nuyá 'bede xa zansc'ũ de maya'bu. Oxqui mpamhyau'i nixi gui ntsanoyau de rá ley ra Moise, ngue'a gatho nuya 'bede'ũ hinte rí hñaqui y nixi hinte ri muui.

¹⁰ 'Bũ 'na to'o 'ueca ya cu ne ya xcá zofo yo'qui o hñu'qui ne hinxã ne xa 'yøde, 'ueque'a.

¹¹ Ngue'a nu'í guí paði gue nú'a ra ja'i'a ya xa 'uegue de nú'a majuani ne øt'a ya ts'oqui, hangue po rá mfeni sehe'a ya xa ncondena.

Ra Tito sipi da mats'i 'raya cu

¹² Nu xcrá pehn'abũ ra cu Artema o ra cu Tiquico, gui ja gui 'ñehe 'bestho pa Nicopoli pa ja grá nthuini, ngue'a stá beni gue ja ma grá 'bøhni nuya pa sta dagui ya tsc.

¹³ Bá nexa ra cu Sena nú'a ra pønija, ne ra cu Polo, ne umbabi'ũ gatho nú'a te da 'yø'tua ra 'bedi má 'ñũ.

¹⁴ Nehe numa zi cuhũ bí 'bui de guepu gui zofo pa da nzai da mpefi xá hño, hingue da 'møtho, pa njabũ da za da mfaste'ũ habũ mahyoni.

Rá ngats'i rá carta ra apostol Nsan Pablo ri yopa zenjua ya gamfri ne apa Ajuá por gue'ũ

¹⁵ Ri fat'ajuá'i gatho núyu dí 'bũ'beua. Nehe fat'ajuabũ gatho nú'u ma hmãca cuhu ja ra jamfri. Ajuá da jap'a'ihũ grí gathohũ. Njabũ gue'a.

RA FILEMÓN RÁ CARTA RA APOSTOL NSAN PABLO NÚ'A BI 'YOPABI RA FILEMÓN

Ra apostol Nsan Pablo opabi ra Filemón

¹ Nuga drá Pablo dí jot'ua ja ra fadi po rá ngue ma zi Hmuh_u ra Jesucristo. Zi cu Fili, ma zi hmáca cu'íhe ne ma compa'íhe de ja rá 'bëfi Ajuá, nuga ne ra cu Timu dí op'a'íhe nuna carta.

² Dí pempabihe ra nzengua gatho ya cu nú'u ri munts'ib_u ja ri ngu. Nehe dí pempahe ra nzengua ra nju Apia, ne ra cu Arquipo, go gue'a faxcahe pa dí ñambahe rá noya Ajuá.

³ Ajuá ma Dadah_u ne ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da jap'a'íhu ne da max'ah_u pa gui 'buh_u te rá 'ñiento.

Rá jamfri ne rá hmáte ra Filemón

⁴ Ora dí apa Ajuá, nzántho dí beñ'a'í nehe, ne dí umba njamádi'a

⁵ ngue'a dí óde de nú'a ra hmáte ne ra jamfri guí pe'tsua ma Zidadah_u ra Jesu, ne de ra hmáte guí pe'tsua gatho nú'u xa gamfri Ajuá.

⁶ Nehe dí apabi Ajuá por nú'u to'o xa gamfri ngue'a xa hyant'a'í ri jamfri, pa da hñani'u gatho nú'u ya japi ri 'racju ra Zidada Jesucristo.

⁷ Nu'í ma zi cu'í, xi xcá jaqui ga johya ne xcá hubga ma mai, ngue'a dí óde tengu ri hmáte, asta ma'ra ya cu xcá nupa yá mfeni.

Ra apostol Nsan Pablo apa 'nara favo ra Filemón pa ra Onesimo rá nzai'be go

⁸ Nuga rá apostolgui ra Zidada Jesucristo, hangue dí h_a ra ts'edi pa ga 'bep'a'íh_má guí 'yot'e nú'a ri 'ñep'a'í,

⁹ pe nu'a ga ót'e, ma'na xá hño ga a'a'í 'nara favo co ra hmáte. Nuga drá Pablo ya drá daqu'ei y dí jot'ua ja ra fadi po rá ngue ra Zidada Jesucristo,

¹⁰ dí bante'í po ra cu Onesimo, núni ri 'begoh_m, ya bi gamfri Ajuá ngue'a dá zofo de guecua ja ra fadi, y dí ót'a ra uenda gue ma t'u ngue'a bi gamfri nú'a dá xipi.

¹¹ Ya pa xa thogui, nuni ra Onesimo himrá hoga 'bego himi pep'a'í ngu ri 'ñehe, pe nubyá h_a, go 'nara hoga 'bego pa gue'e ne pa gueque nehe.

¹² Dí pen'a'íbu pa da yopa 'mup_u ma'na'qui, hangue numahño, ja ra uenda go gueque dá tsomb_u, ngue'a xi drí madini.

¹³ Nuga ga neh_má ga tsami pa da mepcaguiua ja ra fadi, pa nú'a go gui pepcah_m, go da mepcani núbya de dí oua fadi po rá ngue ra máca noya.

¹⁴ Pe hindí ne ga ót'a njab_u nsinque ri nsequi, ngue'a hindí ja'í gui faxqui, pe 'bu gui faxqui, dí ne gue de ri pahase.

¹⁵ Póde Ajuá bi 'yot'e pa bi 'ba't'a'í raya pa ra Onesimo, pa njab_u da yo menga ja ri ngu pa gui 'buh_u pa nzántho,

¹⁶ ya hingue ngu 'nadra 'begotho, nubyá ya go 'nara hmáca cu. Nugá xi dí madini, pe nu'í ma'na ri 'ñep'a'í gui mádi ngue'a nubyá hingo hñse ri 'begotho, nehe go ri cu de ja ma Zidadah_u.

¹⁷ Nu'bu grí macagui ngu 'nara hoga compa ja rá 'bëfi Ajuá, nu'bá nu sta zomb_u ra cu Onesimo, xi da numahño, 'yot'a ra uenda gue go guecagui dá tsomb_u.

¹⁸ 'Bu xa 'yot'a'í 'nara nts'o'm_ui, o 'bu tu'a 'nara thai, go da tsogagui de ma uenda.

¹⁹ Nuga drá Pablo dí huxa ma thuhu co ma 'yese gue go ma ga ju't'a'í. Nugá hinga ma ga eñ'a'í gue go guí tucagui ngue'a go dá xi'a'í rá noya Ajuá.

²⁰ Hangue dí bante'í guí 'yot'a núna dí xi'í, ngue'a guí camfri ra Zidada Jesucristo, pa njab_u guí jaqui ga johya, ngue'a dí ncu_h ja ra Zidada Jesu.

²¹ Dí op'a'í ngue'a dí pa_di xá hño gue xi grá hoga'yóde, ne dí pa_di gue ma'na ndunthi ma guí 'yot'e que núna dí xi'a'í.

²² Y nehe dí ne ga xi'a'í guí hoqui hab_u ga tsaya, ngue'a dí tó'mi gue nú'a xcá 'yaph_u Ajuá ma da 'yot'e pa ga mab_u ga tsøn'ah_u.

Rá ngats'í rá carta ra apostol Nsan Pablo ri yopa zengua ya gamfri ne apa Ajuá por gue'u

²³ Peñ'a'í ra nzengua ra cu Epafra núni jot'ua fadi nehe mahyegui con gueque po rá ngue ra Zidada Jesucristo.

²⁴ Nehe peñ'a'í ra nzengua ra cu Aristarco, ne ra cu Dema, ne ra cu Luca, nu_yu go guehy_u faxcagui ja rá 'bëfi Ajuá.

²⁵ Ma Zidadah_u ra Jesucristo da jap'a'íhu guí gathoh_u. Njab_u gue'a.

RA EBREO RA CARTA NÚ'A BI 'BEMPA YA EBREO

Ajuá bá pehna rá T'ú pa bi zocaguihu

¹ Maya'bu Ajuá bi zofo ndu ma xitahu ndunthi ya 'mi'gui de 'rama'na'ño ya modo. Go yá 'mehni bi xipabi rá noya 'na hangutho pa go bi zofo'ú ndu ma xitahu.

² Pe nubyá de yá ngats'i ya pa, Ajuá bá pehna rá T'ú pa bi zocaguihu. Ajuá bi 'yent'ua ja rá 'ye'a pa bi hyoca mahets'i ne ra ximhai ne gatho nú'a te ja, ne xa dapabi'a gatho nú'a te ja pa rá meti'a.

³ Y nurá nsunda rá T'ú Ajuá gue'a rá nsunda rá Dada nehe, y nurá 'mui rá T'ú Ajuá gue'a rá 'mui Ajuá ra Dada. Gatho ya t'ò'e nú'ú bí ja mahets'i ne nú'ú jaua ja ra ximhai o ja rá 'ye ra T'ú, ne nu'á ri su'ú co rá ts'edi rá noya. Go gue'a bi du pa bi xugaguihu gatho ma ts'oquihu, nepu bi ma mahets'i ne bá hudi ja rá 'ñei de habu bí hudi Ajuá rá Dada to pe'tsa gatho ra ts'edi.

Rá T'ú Ajuá ma'na há ra ts'edi que ya enxé

⁴ Rá T'ú Ajuá ma'na há ra ts'edi que ya enxé, ne Ajuá bi hñu'mbabi'a 'nara thuhu ma'na ja rá nsu que nú'a pe'tsa ya enxé.

⁵ Ajuá hinhya'mu xa 'ñembabi 'nara enxé ngu nuna ra noya bi xipa rá T'ú, bi 'ñembi: Nu'i go gue'e ma T'ú'i, ne nubyá ri hnequi ya yá thandi ya ja'i gue go ri Dadagui.

Ajuá hinhya'mu bi ma de 'nara enxé:

Nuga go gueque drá Dadagui'a, ne nú'a go di gue'a ma T'ú.

⁶ Ha nu mbá pehna Ajuá rá 'ra T'ú ja ra ximhai, bi 'ñena njaua:

Gatho ya enxé dá nsundabi ma T'ú.

⁷ Y de ya enxé Ajuá bi 'ñena njaua: Ya enxé nú'ú pepcagui ne dí pehni, dí japi da nja ngu ra ndáhi,

ne dí japi da nja ngu 'nara tsibi.

⁸ Pe Ajuá bi 'ñemba njaua rá T'ú:

Nu'i grá Ajuá, ma guí ndá pa nzantho; ne nuri hmanda gue'a 'nara hmanda dega hoga ts'utbi.

⁹ Xi grí ho 'bu t'ò't'a ra hño, pe hingri ho 'bu t'ò't'a ra nts'o'mui;

hangue por gue'a núga ri Ajuagui stá hux'a'i, ne stá 'ra'a ndunthi ra johya que gatho ma'ra nú'ú to'o 'bui con gue'e.

¹⁰ Nehe Ajuá bi 'ñemba njaua rá T'ú:

Nu'i grá zi Hmu, go gue'e gá hoca ra ximhai de mi othotho gatho nú'a te ja;

ne go gue'e gá hoca mahets'i.

¹¹ Gatho'ú ma da uadi, pe nu'i ma gui 'bui pa nzantho.

Gatho'ú ma da thegue ngu thegue 'nara dutu;

¹² ma gui pants'i'ú ngu 'nara he, ne ma gui pati'ú ngu 'raya zche. Pe nu'i go di gue'atho pa nzantho, y nuri te hinhya'mu ma da uadi.

¹³ Ajuá hinhya'mu bi 'ñembabi ni 'nara enxé ngu nuna ra noya bi xipa rá T'ú, bi 'ñembi:

Hñudua ja ma 'ñei,

asta hinga tsogui ri ncontra rí nga'ti ri ua.

¹⁴ Gatho ya enxé go dega ndáhitho ne pepabi Ajuá, xuá mehni pa da mepabi gatho ya nthahni nú'ú ma da mpòhò.

2

Jamasuhu ra mpòhò

¹ Hangue por gue'a mahyoni ga huxhu nt'òde de nú'a stá òdehu, pa njabu hinga 'ueguehu de nú'a di camfrihu.

² Nú'a ra ley bi manda Ajuá maya'bu po ya enxé bi fadi gue go gue'a majuani, ne Ajuá bi castiga ngu mri 'ñepi nuto bi 'yò't'a ya ts'oqui ngue'a himbi ne bi 'yò't'e'a.

³ Nu'bá çhanja da za ga mponthu rá cue Ajuá 'bu núju hindí huxhu nt'òde xá hño nuya hoga noya xi di muui ndunthi ne xicju hanja da za ga mpòhòhu? Nuya hoga noya dega mpòhò go rá mudi bi manse ra Zidada Jesu, nepu nú'ú to'o xi bi 'yòde nuya noyaya bi xicju gue go gue'a majuani.

⁴ Nehe Ajuá bi damajuani mahyegui co nú'ú to'o bi xicaguihu nuya ya noya, ngue'a bi 'ñudi 'raya nt'udi, ne bi 'yò't'a ya danga milagro ne ma'ra ya danga 'b'efi, ne bi 'racju ra ts'edi de ra Maça Ndáhi ngu tengu rá paha Ajuá pa ga pephu'a cada 'na de guecju.

Ra Zidada Jesucristo bi 'ñe bi nja'i ngu núju yá cuguihu

⁵ Nehe Ajuá hinxá hñuxa ya enxé pa go da ndá ja nú'a ra 'ra'yo ximhai ma ga xi'ahu.

⁶ Nu'a xa 'yò't'e, xa hñuxa ya ja'i pa go da nda'ú, ngu manga 'na xeni de ja ra Maça T'òfo ne ena:

Nu'i Ajuá ma Dada'i, çte ri muui ra ja'i de ra ximhai pa guí beni de gue'a?

çTe ri muui'a pa guí ne guí fats'i?

⁷ Go 'raya patho ma'na xcá umba yá nsu ya enxé que gue'a,

ne 'mefa gá umba ra nsu xi ra dangui ngu nú'a ra nsu t'umbabi 'nara ndá.

Ne xcá hñuts'i pa da manda ya t'ò't'e nú'ú xcá hoqui;

⁸ xcá hñuts'i'a pa da manda gatho.

Njabu Ajuá xa hñuxa ya ja'i pa da manda gatho nú'a te ja ja ra ximhai ne himbi gotho ni 'nara t'ò't'e nú'a himbi t'ent'ua ja yá 'ye'ú. Pe nubyá hinxá hnequitho gue ya ja'i dri ndá de gatho ya t'ò't'e.

⁹ Pe dí pahú gue nura Zidada Jesu há, ri ndá de gatho ya t'ò't'e. Pe po 'raya patho ma'na bi nja yá nsu ya enxé que gue'a, y njabu bi du po rá ngue gatho ya ja'i po rá hñoja'i Ajuá.

Pe nubyá ya xa t'umba 'nara nsu dega ndá, ngue'a bi sufri ne bi du por guecjá.

¹⁰ Ajuá bi hyoca gatho ya t'øt'e pa rá nsunda'a, ne ri su. Hangué bi 'ñepi bi mehna ra Jesu pa bi sufri, pa njabú bi nhyoga pøhøte pa da za da zixa gatho nú'u yá bñtsi Ajuá pa da 'møhui'u ja rá nsunda'a.

¹¹ Ra zi Hmu Jesu go gue'a ri t'axca ya ja'i de yá ts'oqui. Y nú'á ne nú'u to'o xa t'axqui, 'nada yá Dada. Hangué ra zi Hmu Jesu rá T'u Ajuá hindi ntsa da 'ñena gue go gue'u yá cu.

¹² Hangué enga ja ra Maça T'ofó: Nú'u ma cu ma ga xipabi de gue'e, y con gue'u ma ga tu't'ahe ya jahña ja ra hmumts'i.

¹³ Nehe ena: Ma ga huxa ma jamfri ja Ajuá. Nehe ena:

Ja dí 'bøcua co nuyú yá bñtsi Ajuá xa 'yentc'a ja ma 'ye.

¹⁴ Nuyá bñtsi Ajuá go ya meximhai pe'tsa ra ji co ra ndo'yo, hangué ra Zidada Jesu bi 'ñe bi nja'i nehe ngu'u pa bi za bi du, ne co nú'á rá du bi thogui'a bi za bi huatua rá ts'edi ra ts'ondahi nú'á to'o mi hã ra ts'edi de ra du.

¹⁵ Y njabú bi za bi 'be ra ntsu nú'u to'o nzantho mi tsu ra du.

¹⁶ Dí padihú gue ra Zidada Jesu himbi 'ñehe pa e da mats'i ya enxe. Nu'á bi 'ñehe pa e bi maxcaguihú nú'ú stí 'ñehehú de yá ja'i ndu ra Abrá.

¹⁷ Y pa bi za bi maxcaguihú, mahyoni bi thogui gatho ngu nú'á dí thoguihú nú'ú yá cuguihú'a. Hangué ja rá nthecat con guecjá, ne bi nhyoga ndá gá macjã de guecjá ja rá 'bæfi Ajuá, ngue'a po nú'á ra du bi thogui, Ajuá bi za bi punga ma ts'oquihú.

¹⁸ Y nubyá nu'á tsa da maxa nú'u to'o tho ya thogui, ngue'a nuse'a bi sufri ne bi tho ya thogui nehe.

3

Ra Zidada Jesu ma'na ja rá nsu'a que ra Moise

¹ Hangué ma zi maça cu'ihú, nú'ahú xa zohna'ihú Ajuá pa gui maha mahets'i, xi da beñhú ra Zidada Jesucristo nú'á rá 'mehni Ajuá pa bi 'ñutcahú nú'á dí camfrihú, nehe go gue'a ma ndá gá macjahú de ma jamfrihú.

² Ajuá go bi hñuts'i'a pa da ndá gá macjã, y nu'á xi pepabi xá hño, nja ngu ra Moise bi mepabi xá hño nu mí supa gatho rá hnini Ajuá.

³ Y ra Zidada Jesu ma'na ri 'ñepi da nja rá nsu que ra Moise, nja ngu nú'á to'o hoca 'nara ngu, ma'na ja rá nsu'a que ra ngu.

⁴ Ngue'a 'nara ngu, 'bæi to'o xa hyoqui, pe nu Ajuá go gue'a bi hyoca te gatho ja.

⁵ Xi majuañi ra Moise mi gue'a 'nara hoga 'bego mí supa rá hnini Ajuá, y nú'á mrá

'bæfi'a mri damajuani de nú'a mi ma da manga Ajuá 'mæfa.

⁶ Pe ra zi Hmu Jesucristo go gue'a ra nda de rá hnini Ajuá, ngue'a go gue'a rá T'u'a, y nu'á nzantho øt'a rá 'bæfi xá hño. Y nujá go rá hñinigiuhú Ajuá 'bú xi ga suhú ma jamfrihú asta rá ngats'i ra pa, ne xi ga tømhu co 'nara johya nú'a ra nthø'mate dí pe'tshú.

Ra tsaya pa rá hnini Ajuá

⁷ Ra Maça Ndahi bi 'ñena ja ra Maça T'ofó: 'Bú nú'ya gui 'yøhú, nú'ahú zo'ahú Ajuá,

⁸ osti megui ri corasohú ngu bi nja nú'u ya ja'i mri 'ñoui ra Moise ja ra mbonthi ne bi nø'tuabi Ajuá y bi tsø'tua rá mui.

⁹ Nehe bi 'ñena Ajuá: Ndu ri dadahú xi mí mfadagui'u,

masque xqui hyanda ya dangá nt'udi stí øt'a ja yá thandi de nú'u ñote nje'ya bi 'ñou'u ja ra mbonthi.

¹⁰ Hangué por gue'a bi tsøtca ma mui'h, ne dá ena: "Nuya ja'i'u nzantho 'yo 'nambú yá mfeni,

ne hinxa ne'u xa 'yøt'a ngu nú'á stá xipabi."

¹¹ Hangué bi tsøtca ma mui'h, ne dá jurabi gue hinda ma da ntsaya'u con gueque ja ma tsaya.

¹² Ma zi cu'ihú, jamasuhú gue ni 'na de gue'ahú hinda nts'oca ri mfenihú po ra 'ñajamfri nú'á da ja'ahú gui 'ueguehú de Ajuá nú'á te.

¹³ Nu'a gui 'yøthú, 'na pa ngu 'na pa gui nupa mfenihú 'na ngu ma'na de nú'ya zocjé Ajuá, pa ni 'na de gue'ahú hinda hya'ahú ya ts'onthate de ya ts'oqui ne da ja'ahú da megui ri corasohú.

¹⁴ Ngue'a 'bú ga siguihú ga camfrihú asta rá ngats'i ra pa, ne hinga 'ueguehú de nú'á stá camfrihú desde rá madi, nu'bú hã, ga johyahú ga 'buhú mahyegui co ra Zidada Jesucristo pa nzantho.

¹⁵ Beñhú nú'a ra xeni habú ena:

'Bú nú'ya gui 'yøhú, nú'ahú zo'ahú Ajuá, osti megui ri corasohú ngu bi nja nú'u ya ja'i mri 'ñoui ra Moise ne bi nø'tuabi Ajuá y bi tsø'tua rá mui.

¹⁶ ¿To'o nú'u bi 'yøde rá noya Ajuá nepu bi nø'tuabi? ¿Ha gue hingo gue'u nú'u bá pønga de Egipto, nú'u bá tsi ra Moise? Hãhã, go gue'u.

¹⁷ Ne ¿xi con to'o bi bø rá cue Ajuá gatho nú'u ñote nje'ya? ¿Ha gue hingue co nú'u bi 'yøt'a ya ts'oqui, hangué ja bi du de guehni ja ra mbonthi ne ja bi gohini yá ndo'yo'u? Hãhã, go gue'u.

¹⁸ Ne ¿xi to'o nú'u bi má Ajuá gue xi majuañi hinda ma da ntsayaui Ajuá ja rá tsaya? ¿Ha gue hingo nú'u bi nts'o'yøde? Hãhã, go gue'u.

¹⁹ Hangué dí pahú xá hño gue nu'ú himbi za bi ntsayaui Ajuá y nú'á rá tsaya ngue'a himbi ne bi gamfri'u.

4

¹ Nubyá jatho nú'a ra tsaya xquí hñá'tuabi nú'u ya ja'i mri 'ñoui ra Moise, y go gue'a ri ñatcaguih Ajuá. Hangué mahyoni xi ga nsuhú pa ni 'na de guecaguih hinga 'behú nú'a ra tsaya'a.

² Ngue'a nú'a ra hoga noya bi sipabi nú'u ya ja'i'ú hinte bi muui pa gue'u ngue'a himbi gamfri'u.

³ Pe nú'u dyá gamfrihú há, ma ga cuthú ja rá tsaya Ajuá pa ga tsayahú con gue'a, pe nú'u to'o mri 'ñoui ra Moise, himbi ntsaya'u ja rá tsaya Ajuá, ngue'a Ajuá bi 'ñena:

Nú'u ya ja'i'ú bi tsótca ma mui, ne dá jurabi gue hinda ma da ntsaya'u con gueque ja ma tsaya.

Nu'ú himbi yut'i ja rá tsaya Ajuá masque ya mi ja nú'a ra tsaya'a desde mi uadi bi hyoca ra ximhai, hangué ja bi ntsaya'a.

⁴ Ngue'a ja ra Maça T'ofó ma de rá yoto ma pa, habú ena njaua:

Rá yoto ma pa Ajuá hinte ma 'befi bi 'yot'e, ngue'a ya xquí ua gatho rá 'befi, hangué bi ntsaya.

⁵ Ne ma'na ra xeni de ra Maça T'ofó ena:

Nú'u ya ja'i'ú hinda ma da ntsaya'u con gueque ja ma tsaya.

⁶ Nú'u to'o rá mudi bi 'yode ya hoga noya himbi yut'i'ú habú da ntsaya'u con gue'a, ngue'a myá ts'o'yode'u, hangué nubyá jatho ra hñá'ti pa to da yut'i da ntsaya con gue'a.

⁷ Ngue'a Ajuá bi hñuxa ma'na ra pa pa to da yut'i da ntsaya con gue'a, y nú'a ra pa bi má go guepya ya paya. De ya xquí thogui ndunthi ra jeya Ajuá bi zocaguih po yá noya ndu ra Davi. Nu'á bi má ja ra Maça T'ofó ja nú'a ra xeni habú stá mañhú, ne ena: 'Bú núbya gui 'yohú, nú'ahú zo'ahú Ajuá, osti megui ri corasohú.

⁸ 'Bú ra Josue xa zixhma nú'u mri 'ñoui ra Moise pa xa ntsayahma'u, nu'á Ajuá hinxa yopa mahma de ma'na ra pa.

⁹ Hangué dí pahú gue jatho 'nara tsaya pa gatho rá hnini Ajuá, 'nara tsaya hinhya'mu ma da uadi.

¹⁰ Ngue'a nu'u tó'o ya xa yut'a ja nú'a ra tsaya'a, ya tsaya de gatho yá 'befi, ngu bi ntsaya Ajuá de gatho rá 'befi'a.

¹¹ Hangué nujá ga othú ra ts'edi pa ga cuthú ja nú'a ra tsaya'a. Xi ga nsuhú gue ni 'na de guecju hinga nts'o'yodehú ngu nú'u mri 'ñoui ra Moise, hangué himbi za bi yut'a habú mi ne Ajuá xa ntsayauhma'u.

¹² Ma ga nsuhú, ngue'a rá noya Ajuá ja rá te, ne pe'tsa ndunthi rá ts'edi, ne patcáhú asta mbo ma mfenihú. Nu'á ma'na ja rá ts'edi que nu'araza ra huai dega yo filo. 'Nara huai tsa da yut'a ja ya tó'candoyó ne tsa da hyeca ya ndó'yo, pe nurá noya Ajuá ma'na ja rá ts'edi, nú'á tsa da xenga gatho ya mfeni pa da japi da hnequi gatho nú'a

benga ja rá mfeni 'na, ne hanja ne da 'yot'e nú'a beni da 'yot'e.

¹³ Ajuá handi ne padi gatho nú'a dí othú ne dí beñhú, ngue'a nu'á gatho go xa hyoquí ne padi gatho nú'a te ja. Ne hinda za te da t'acuabi nixi te da jombabi'a, ngue'a nu'á ya padi gatho, y go gue'a ma ga daphú nguenda de gatho nú'a stá othú.

Ra Zidada Jesu go gue'a ra ndá gá macja

¹⁴ Ra Zidada Jesucristo rá T'u Ajuá gue'a ma danga ndá gá macjahú y bi ma bí 'bui ja rá thandi Ajuá. Hangué por gue'a mahyoni ga siguihú xá hño ja ma jamfrihú.

¹⁵ Ngue'a numa ndá gá macjahú padi gue otho ma ts'edihú ora dí thohú ya ts'othogui o ra ora ne da thacju pa ga othmahú 'nara ts'oqui, hangué nu'á pescahú ra nthecate, ngue'a ne'a bi thogui njabú ngu nú'a dí thohú nehe, pe nu'á hinhya'mu bi 'yot'a 'nara ts'oqui.

¹⁶ Hangué hinga ntsuhú ga joñhú ja rá thandi Ajuá nú'a ra hoja'i, ne ga xiphú gatho nú'a dí thoguihú, y nu'á da huegaguihú, ne da maxcaguihú ora dí homfu rá mfats'i, ngue'a nu'á xi ra dangui rá hñoja'i pa guecaguihú.

5

¹ Cada 'nara ndá gá macja de ja ra ndaxjua ley xa thahni de ja ya ja'i, ne xa thuts'i pa da mepabi Ajuá po rá ngue ya ja'i. Nu'ú xa thuts'i pa da umbabi Ajuá nú'u ya 'baha háxa ya ja'i, ne gatho ya hñá'ti dega mbo'oni nú'u umbabi Ajuá pa da pumba yá ts'oqui.

² Nú'u ya ndá gá macja ja yá ts'oqui nehe. Hangué por gue'a tsa da zofó co ra nthecate nuya ja'i'ú ts'a ya ts'oqui ne hingui padi nú'a ot'e'u.

³ Hangué ya ndá gá macja pe'tsi da hyo ya mbo'oni pa da umba Ajuá, hingue hõnse pa yá ts'oqui ya ja'i, nehe pa yá ts'oqui de gues'e'u.

⁴ Y hingui tsa de gues'e 'na da gu ra nsu dega ndá gá macja. Ngue'a Ajuá go huans'e'a nú'a to'o da me nú'a ra 'befi'a, njabú ngu ra Aarón, Ajuá go bi huans'e'a.

⁵ Ra Zidada Jesucristo bi njabú nehe. Nu'á himbi hñuxase rá nsu dega ndá gá macja, nu Ajuá go gue'a bi umbabi nú'a ra nsu'a. Xquí 'ñembabi ja ra Maça T'ofó:

Nu'i go gue'e ma T'u'i;

ne nubyá ri hnequi ja yá thandi ya ja'i gue go ri Dadagui.

⁶ Nehe ja ma'na ra xeni de ra Maça T'ofó, Ajuá bi xipabi rá T'u, bi 'ñemi:

Nu'i go gue'e grá macja pa nzantho ngu bi macja ra Melquisede.

⁷ Nu de mi 'bacua ra Zidada Jesucristo ja ra ximhai, bi 'yapabi Ajuá rá Dada nú'a mi tsahma xa ñani'a pa hinxa duhma. Xi mi apabi rá Dada con gatho rá mui asta mi

zoni'a. Y nurá Dada bi 'yotua rá nt'adi'a, ngue'a ra Jesu nzantho mi ø'tua gatho rá paha rá Dada.

⁸ Pe nu'á masque go guesc'a rá T'u Ajuá, pe ma'na mi 'yo mi padi da 'yø'tua rá paha Ajuá po nu'á bi sufri.

⁹ Hangue nu de mi padi da 'yø'tua gatho rá paha'a, nu'bú nu'á bi za bi pøhø nú'u gatho to'o øte'a.

¹⁰ Y Ajuá bi umbabi ra nsu dega ndá gá macjá ngu bi macjá ra Melquisede.

Xá nts'o pa to'o da 'uegue de rá jamfri

¹¹ Dí pe'tsa ndunthi te ga xi'ahu de guehna, masque xá hñei ga xi'ahu xá hño ngue'a hinxá nehú da zo ja ri mfenihu xá hño rá noya Ajuá.

¹² Ya øt'a ndunthi ya pa xcá camfrihu. Y nubyá ya go gri xahnatehu hmahá pa ma'ra, pe hinxá za te xcá 'yøthu. Nu'ahu mahyoni to da yopa 'ñu't'ahu ma'na'qui nú'u ya mudi nt'utuete hingui hei de ra Mäca T'ofu. Xcá yopa njahu ngu ya bätsi nú'u tsatho, otho yá ts'edi.

¹³ Hangue mahyoni da t'ut't'ahihu co ya noya hingui hei, ngu ra 't'uca bätsi nú'a hønse ra 'ba tsi, ne hingui padi da zi ma'ra ya nzaqui, ngue'a nu'ahu hingui pahú tengu ra hoga te de ja rá noya Ajuá.

¹⁴ Pe nú'u ma'ra ya nzaqui, gue'u pa ya danga ja'i, njabatho nehe nú'u ya nt'utuete ma'na xá hñei gue'u pa nú'u to'o ya ja yá mfeni xá hño pa da badi nda'a ra hño nda'a ra 'ñu.

6

¹ Hangue hinga ñahu hmahá de nuya ya mudi nt'utuete de ra jamfri de ra Zidada Jesucristo, ma ga ndanga ja'ihu ja ma jamfrihu. Ya hinga yopa mañhu gue mahyoni ga ñobrihu de gatho nuya 'befi tsixcahu ja ra du, y gue mahyoni ga camfrihu Ajuá.

² Nixi ga yopa mañhu de nura sistehe, nixi de nú'a di hu'tsua hu ma 'yehu nú'u xa gamfri, nixi de nú'a ma da yopa nte nú'u xa du, nixi de ra nsaca uenda nú'a ma da nja rá ngats'i ra pa, pa da hñanga cada 'na rá njut'i pa nzantho.

³ Nu'a ga øthu, co rá mfats'i Ajuá, ma'na ga pahú nú'a da maxcahu pa ma'na da nte ma jamfrihu.

⁴ Nu'u tó'o ya bi hñani ra hyats'i de rá noya Ajuá, ne xa badi tengu nú'a ra 'baha dega te bí ja mahets'i, ne xa badi tengu ra japi ri unga ra Mäca Ndähi,

⁵ ne xa badi tengu ra hño de rá noya Ajuá, y co nuya danga nt'udi xa hyandi xa badi'u tengu rá nsunda nú'a ra te ma da nja 'mefa,

⁶ pe masque gatho nuya bi badi'u, nu'ú himbi ne bi sigui, hangue bi 'uegue'u de rá 'ñu Ajuá, y ya njabu hinda za da yopa mengui pa da ñobri'u. Ngue'a go gue'u ngu

ri yopa pont'ua rá T'u Ajuá co yá 'ye seche'u, ne ri 'betua rá tsa ja yá thandi ya ja'i.

⁷ Gatho ya ja'i nja ngu ra hai ri 'ñuni co nura 'ye 'uai. 'Bu nú'a ra hai da umbabi 'nara hoga sofo nú'a to'o pefi'a, nu'bú ja ri hnequini rá japi Ajuá.

⁸ Pe nu'bu nú'a ra hai da unga 'nara sofo dega 'mini ne dega ts'ondapo, nu'bú hinte ri muui'a, hønse ra ts'one tø'mi ne ra tsibi pa da nzø.

Ra nthø'mate nú'a faxcaguihu pa hinga 'ueguehu de nú'a di camfrihu

⁹ Pe nu'ahu, ma zi hmadi cu'ihe, masque stá xi'ahe gatho nuya noyaya, dí pahe xá hño gue nu'ahu hinxá 'uehu de rá 'ñu Ajuá ngu xa nja nú'u ma'ra. Dí camfrihe gue ma gui hñañhu gatho ya japi de ra mpøhø.

¹⁰ Ajuá xi ra hoja'i, hinda ma da pumfri de nuri 'befihu xcá pefihu dega hmäte ja rá thuhu'a. Xcá faxhu ya cu y astabya gui sigui gui faxhu'u.

¹¹ Pe nu'a xi dí nehe, dí nehe gue cada 'na de gue'ahu mahyegui ngu gui øthu ra ts'edi gui faxhu ma'ra ya cu, nehe gui øthu ra ts'edi gui pe'tshu xá hño asta rá ngats'i ra pa nú'a ra nthø'mate gui pe'tshu, pa njabu gui hñañhu nú'a gui tømhu.

¹² Híndi nehe da zu'ahu ra ndahñei. 'Yøthu ngu bi 'yøt'a nú'u bi gamfri má hño ne bi dø'mi asta himbi hñani nú'a xqui ña'tua Ajuá.

¹³ Ajuá, nu mi ña'tuabi ya japi ra Abrá, bi jurase da umba nú'a bi ña'tuabi. Himbi jura de ma'na, bi jura de rá thuhuse'a, ngue'a go guesc'a ra dangui de gatho ma'ra.

¹⁴ Hangue nu'á bi 'ñena: "Ma xi ga jap'a'i pa da nxanda ndunthi ri 'beto ne ri mbong'бето."

¹⁵ Ra Abrá bi dø'ma ndunthi ya pa asta himbi hñanga nú'a xqui hñañtuabi.

¹⁶ Ya ja'i di jura co 'nara thuhu nú'a padi gue ma'na ra dangui de gue'u, pa da jamfri nú'a mañ'u, ne njabu hinda za to'o da 'ñembi gue hinga majuani nú'a mañ'u.

¹⁷ Hangue por gue'a Ajuá bi jurabi nú'u to'o xqui ña'tua ra hñañti, pa da 'ñutui'u gue nu'á hinda ma da pata nú'a xqui beni.

¹⁸ Hangue ga pahú gue nú'a ra hñañti bi ñatcahu Ajuá ne nú'a bi jura'a, gue'u yoho ya noya hinda za da mpadi, ngue'a Ajuá hingui tsa da nhyate de nú'a xa mä. Hangue co nú'u ya noya'u Ajuá 'racju 'nara danga humai núju stá joñhu con gue'a pa da sugaguihu, ne dí tømhu ga hañhu nuna ra hñañti dega hoga nthø'mate bi 'racju'a.

¹⁹ Y nuna nthø'matená faxcahu ndunthi pa hinga 'ueguehu de Ajuá. Nja ngu nú'a ra bøjá rá thuhu ra ancla di t'ent'a ja ra ndehe pa tsama ra barco pa hinda 'uegue de habu 'bai'a, njabu nehe numa nthø'matehu xa zøni asta ra Mäca Luga habu bí 'bu Ajuá.

²⁰ Nuni ja bi 'buhni nehe ra Zidada Jesu. Nú'á bi 'met'lo de guecju pa bi xogahu ra 'ñu, ne pa bi ndá gá macja pa nzantho ngu bi ndá gá macja ra Melquisede.

7

Ra Zidada Jesu bi thuts'i dega macja ngu bi macja ra Melquisede

¹ Nura Melquisede mrá ndá de ra hnini Salé, ne mrá macja de Ajuá nú'á bi 'bui mahets'i. Bi ma bá thádi ra Abrá pa bá japi nu de ya mbá pengui bá ntunhui 'raya ndá ne bá ntáte'a.

² Nepu nura Abrá bi umba ra Melquisede 'nara 'ret'a parte de gatho nú'á bá hanga ja ra tuhni. Nura thuhu Melquisede ne da 'ñena "ra hoga ndá", y nura noya Salé ne da 'ñena "ra hoga'mui". Hangué nura Melquisede mrá hoga ndá ne mrá ndá dega hoga'mui.

³ Nú'á hingui mangua ja ra Măca T'ofu to'lo mrá dada nixi to'lo mrá nana, y nixi habu bá ehe. Nehe hingui ma de rá 'bui, nixi hingui ma ua bi du. Hangué go gue'a 'nara nt'udi de rá T'u Ajuá nú'á to'lo ra macja pa nzantho.

⁴ Pahu gue nura Melquisede xi mrá dangui rá nsu. Hangué nura Abrá nú'á mrá dada de ya xodyo bi umba ra Melquisede 'nara 'ret'a parte de gatho nú'á bá hanga ja ra tuhni.

⁵ Nú'á yá t'u ra Leví bi thuts'i dega macja bi hmandabi ngu mangua rá ley ra Moise gue da 'yapabi gatho ya ja'i de ra hnini 'nara 'ret'a parte de ra nthebe, y gatho ra hnini mi ncu con gue'u, ngue'a gatho ya ja'i de ra hnini mahyegui co ya macja bá ehe de ra Abrá.

⁶ Masque nura Melquisede hinte myá njauí nuya Levita, pe nura Abrá bi umbabi ra Melquisede 'nara 'ret'a parte de ra nthebe, ha ra Melquisede bi japa ra Abrá nú'á to'lo ya xqui ñá'tuabi yá japi Ajuá.

⁷ Y dí pahu xá hño gue nu'a tó'lo ri unga ra japi, ma'na ra dangui rá nsu que nú'á to'lo hani.

⁸ Ya Levita mi t'umbabi 'nara 'ret'a parte de ra nthebe, pe bi du'u. Ha ra Melquisede nehe'a bi t'umbabi 'nara 'ret'a parte de ra nthebe, pe nu'á ja ra uenda tetho, ngue'a hingui mangua ja ra Măca T'ofu ua bi du.

⁹ Ra Leví ne gatho yá t'u nú'u bi macja mi t'umbabi'u ra 'ret'a parte de ra nthebe, ne da za ga mañhu gue nehe'u bi umbabi ra Melquisede ra 'ret'a parte de ra nthebe nú'bu mi ø't'a njabu nehe ra Abrá.

¹⁰ Masque ra Leví himi 'buiho nu mi ma ra Melquisede bá thádi ra Abrá, pe ja ra uenda ya mi 'bui'a, ngue'a nú'á mi 'buiho ja rá ndo'yo ra Abrá.

¹¹ Ya Levita mi utuabi ya me Israel te mi mahyoni da 'yøt'e pa da 'yøt'a nú'á mi

mangua ra ley, ngue'a nú'á go myá macja'u. 'Bu co yá 'bēfi ya Levita mi tsa da 'muhma xá hño ya me Israel co Ajuá, nu'bú ya himi mahyoni xa thuxmaha ma'na'ño ra macja. Pe bi thuts'i ma'na'ño ra macja, y nura macja'a bi thuts'i dega macja ngu bi macja ra Melquisede, hingue ngu ra Aarón.

¹² 'Bu da mpadi ya macja, mahyoni da 'bata ra ley nehe.

¹³ Bi mangua ja ra Măca T'ofu gue ma Zidadahu ra Jesucristo mi ma da macja ngu bi macja ra Melquisede. Ra Zidada Jesucristo hinte myá njauí ya Levita, y nú'u mi ja te yá njauí'a hinhya'mu xqui macja'u.

¹⁴ Ngue'a xa fadi xá hño gue numa Zidadahu bá ehe de yá ja'i ra Judá. Ne ra Moise nu mi ma de ya macja, hinhya'mu bi ma gue da 'ñui ya macja de yá t'u ra Judá.

¹⁵ Nu mi thuxa ma'na'ño ra macja nú'á di ngu ra Melquisede, nu'bú ma'na bi fadi gue nuya Levita mi pe'tsi te da 'bati.

¹⁶ Nura macja'a himbi thuts'i ngu mangua ja ra ley gue mahyoni di ja te dyá njauí ra Leví pa da za da macja, pe nu'á bi thuts'i ngue'a pe'tsa rá te nú'á hinhya'mu da uadi.

¹⁷ Hangué Ajuá bi ma de gue'a ne bi 'ñena: Nu'i go gue'e grá macja pa nzantho, ngu bi macja ra Melquisede.

¹⁸ Bri 'bata ra ndaxjua ley nú'á mi ja, ngue'a bi 'ñotho rá ts'edi ne hinte bi mfaste,

¹⁹ ne himbi za bi patua yá mfeni ya ja'i pa bi 'mui xá hño co Ajuá. Pe nubyá dí pe'tshu 'nara hoga nthø'mate ma'na xá hño, ngue'a po ra Zidada Jesucristo da za ga 'buhu xá hño co Ajuá.

²⁰ Ajuá bi jura nu mi hñuxa ra Zidada Jesucristo dega macja.

²¹ Nu mi thuxa ya Levita dega macja, himbi 'mui to'lo mri jura por gue'u. Pe nu mi thuxa ra Zidada Jesucristo ha, Ajuá bi jura por gue'a, ngue'a ja ra Măca T'ofu bi 'ñena njaua:

Ajuá bi jura, ne hinda pata nú'á bi mañ'a ne bi 'ñena:

"Nu'i go gue'e grá macja pa nzantho, ngu bi macja ra Melquisede."

²² Hangué ra Zidada Jesucristo go ra ndá gá macja ne bi 'bui ja rá thandi Ajuá, hangué dí pahu xá hño gue ma da t'øt'e nú'á ra cohi dí pe'tshu co Ajuá, nú'á ma'na xá hño que nú'á ra mudi.

²³ Ja ra ndaxjua ley mi mahyoni da mpadi ya macja ngue'a nzantho mi tu'u.

²⁴ Pe nura Zidada Jesu go gue'a 'bui bya pa nzantho, y hinhya'mu dra patua rá nsu dega macja.

²⁵ Hangué nu'á tsa da pøhø pa nzantho gatho nú'u to'lo ri joni co Ajuá po rá thuhu'a, ngue'a nu'á go gue'a 'bui pa nzantho pa da 'yapabi Ajuá por gue'u.

²⁶ Hangué ra Zidada Jesu gue'a ra danga ndá gá macja ndí hoñhu, ngue'a xá nt'axi,

hingrá hyate, himbi 'yøt'a ni 'nara ts'oqui masque xi bi 'ñouiua ya 'yøt'ats'oqui, ne 'mefa bri 'ueque de gue'u, ne bri ts'its'i pa maña mahets'i habu bi t'umba rá nsu.

²⁷ Nu'á hinga mahyoni da hyo ya mbo'oni hyashto ngu mi øt'a ya ndá gá macja ja ra ndaxjua ley. Nu'ú 'met'o mi ho ya mbo'oni pa dra sũcua yá ts'oqui de gues'e'u, nepu 'mefa mi ho ya mbo'oni pa dra sũcua yá ts'oqui ma'ra ya ja'i. Pe ma Zidadahu ra Jesucristo hingui njabu, ngue'a nu'á 'na'quitho bi unse rá te pa da xũcua yá ts'oqui ya ja'i.

²⁸ Nuya ndá gá macja mi thuts'i ngu mangu ra ley, myá 'ñohø dega 'yøt'ats'oqui. Pe 'mefa de ra ley, Ajuá bi jura ne bi hñuxa rá T'u pa bi ndá gá macja, nú'á bi nhyoga ndá gá macja pa nzantho.

8

Mazi Hmuhu ra Jesu go gue'a bi maxcahu pa dá hañhu ya hñá'ti de ra 'ra'yo cohi

¹ Nú'a xi dí ne ga xi'ahu go guehna núna ma ga ma, gue dí pe'tshu 'nama ndá gá macjahu nú'a bí hudi nuni mahets'i ja rá 'ñei de habu bí hudi Ajuá ra Dada to'o pe'tsa gatho ra ts'edi.

² Go gue'a pe ra 'befi dega macja nuni mahets'i habu bí ja nú'a ra Maça Luga bi hyocse Ajuá, hingo bi hyoca ya ja'i.

³ Gatho ya ndá gá macja xa thuts'i pa da umba Ajuá ya 'baha ne da hyo ya mbo'oni pa da umbabi'a, hangue ne ma Zidadahu ra Jesucristo mi pe'tsi da uni te da uni nehe.

⁴ Nu'bu nú'a dí 'bũcua thohe hmaha ja ra ximhai, hindi tsa da macja'a de guecua, ngue'a ya 'buiua ya macja nú'u ri unga ya 'baha ngu mangu ja rá ley ra Moise.

⁵ Nuya macja 'buiua pe ra 'befi dega macja pe nú'a pefi'u gue'a 'nara nt'uditho de nú'a bí t'øt'a nuni mahets'i. Hangue Ajuá xqui xipabi ra Moise ante da mudi da hyoca ra nija dega carpa, ne xqui 'ñembabi: "Beni gui 'yøt'a gatho ya t'øt'e ngu nú'a dá u't'a'i nuni ja ra t'øhø Sinai."

⁶ Pe numa ndá gá macjahu bí øt'a 'nara 'befi nú'a ma'na xá nsunda, ngue'a po nú'a bi 'yøt'e'a, Ajuá bi 'yøt'a 'nara cohi con guecju nú'a ma'na xá hño que nú'a mi ja ra ndaxjua ley, y nuna 'ra'yo cohiná bi mudi co ma'ra ya hñá'ti ma'na xá hño.

⁷ Nu'bu nú'a ra mudi cohi xa bøni xá hño hmaha, nu'bu ya himi mahyoni xa njahma nuna ma'na ra cohi.

⁸ Pe Ajuá bi hyandi gue hinxamá hño nú'a mi øt'a ya ja'i co nura mudi cohi, hangue Ajuá bi ma de gue'u ja ra Maça T'ofu, ne bi 'ñena njaua:

Núga drá Ajuá dí ena: Ma da øø ra pa ra ora ga pe'tsa 'nara 'ra'yo cohi co ya me Israel ne ya me Judá.

⁹ Hingá ngu nú'a ra cohi dá pe'tsua ndu yá xita'u nu ndá pe'tsua ra nthecate de duá tsi de Egipto;

nu'ú himbi 'yøt'a nú'a ra cohi dá pe'tsi con gue'u,

hangue nugá dá hepe'u, njabu ena Ajuá.

¹⁰ Nuna guehna ra cohi ma ga pe'tsi co ya me Israel nu sta thogui ya pa de ra mudi cohi, njabu ena Ajuá:

Ma ga huxa 'nara 'ra'yo mfeni ja yá mfeni'u pa da 'yøtca ma hmanda.

Y numa ley ma da 'mui ja yá coraso'u pa njabu nura ley'a ma da 'yøt'e'u con gatho yá paha.

Nepu ma da badi'u gue go drá Ajuá de gue'u, y nu'ú go ma hnini'u.

¹¹ Nuya pa'u ni 'na hinda 'ñutuabi rá miqu'eiuu

y nixi 'nará cu, pa da 'mui con gueque, ngue'a gatho'u mahyegui ma da 'mui con gueque,

ngu ya dangui ngu y notsi.

¹² Ngue'a ma ga pumbabi'u yá ts'ot'øt'e, ne hinhya'mu ma ga yopa benbabi yá ts'oqui.

¹³ Nu mi ma Ajuá de nura 'ra'yo cohi, nu'bu nú'a ya bi zogui dega ndaxjua nura mudi cohi. Hangue nú'a ya bi ts'ogui dega ndaxjua, ne 'yo rí ndaxjua, nú'á 'bestho ma da 'mædi.

9

Ra Maça Luga habu mi ja ra søcambeni nuuaja ra ximhai, ne nu'a bí ja mahets'i

¹ Ja nura mudi cohi mi ja ya hmanda pa hanja da søcambeni Ajuá, nehe mi ja 'nara nija nuua ja ra ximhai.

² Nú'a ra nija'a xqui thoqui dega carpa, y madetho de nura nija xqui jot'i co 'nara xuni dutu mrá thuhu ra cortina. Nura mudi ngu mi thu'mbi ra Maça Luga, ne ja mi jani ra mfoxyo, ne ra mexa habu mi cuxa ya thuhme nú'u mi thuts'i ja rá thandi Ajuá.

³ Y de mbo habu mi jot'i co nú'a ra cortina'a, ja mi jani nú'a rá ñoho ra ngu mi thu'mbi ra Maça Luga Xá Nsunda.

⁴ Ne mbo de guehni ja mi jani ra ata dega oro pa ja mi ts'atni ra t'uts'i, ne ja mi jani ra caha de ra cohi nú'a mi tu ra oro maxøgue, y de mbo ra caha'a ja mi jani ra t'uca ts'øe dega oro habu mi 'be'tsa ra maná. Nehe ja mi 'be'tsini de mbo ra caha nura ts'ut'o ra Aarón xqui 'roho. Ne ja mi 'be'tsini nú'u ya xingdo habu mi nt'ofu nú'u 'ret'a ya mandamiento de ra mudi cohi.

⁵ Y maña de ra caha'a ja mi tøhni yoho ya enxé xqui thoqui dega oro, y nuni ja guehni mri hnequi rá nsunda Ajuá. Nuya enxé mi co'ma co yá hua nú'a ra caha dega oro habu mi joxa ra ji pa ra pumbate. Y ya dá gue'a

dá xi'ahú, ngue'a nubyá hinda za ga xi'ahú gatho de guehna.

⁶ Y ya de mi ja gatho nuya t'ot'eya, nuya macja nzantho mi cut'a ja ra mudi ngu pa mi pe yá 'befi dega macja.

⁷ Pe nurá ñoho ra ngu hõnse ra ndá gá macja mi cut'ini 'na'quitho ra jeya. Y nura ora mi cut'ini'a, gue'bu mi haxa ra ji dega mbo'oni pa mi umbabi Ajuá, pa 'met'o dra sácuabi yá ts'oqui'a, nepu pa yá ts'oqui ya ja'i.

⁸ Con guehna utcahu ra Maça Ndáhi gue nú'a ra Maça Luga Xá Nsunda hinxqui xo-guitho pa to da yat'ini nú'bu mi t'ot'etho ra sôcambeni ja ra mudi ngu.

⁹ Nú'a ra nija'a dega carpa gue'a 'nara nt'udi pa núju dí xôcambeniú Ajuá núbya mapaya. Nuni ja t'uni ya 'baha ne tho ya mbo'oni ngu manga ra ndaxjua ley. Pe hinga co nuya t'ot'e'u da za da t'axca yá mfeni nú'u to'o ot'a ya sôcambeni njabu.

¹⁰ Ngue'a nuya sôcambeni'u gue'u hõnse dega hñuni, ne dega ts'ithe, ne dega nsuqui. Nú'u ya hmanda mi ot'u gue'u hõnse pa mi t'axca yá ndo'yo. Nú'u ya hmanda'u bi nja rá ts'edi asta nú'a ra pa bri pata ra ndaxjua cohi pa bi nja 'nara 'ra'yo cohi nú'a ma'na xá hño.

¹¹ Y nubyá ya xa zohø ra Zidada Jesucristo y go gue'a ra ndá gá macja de gatho nú'u ya hoga t'ot'e ot'a nura 'ra'yo cohi jabya. Nú'a ra Maça Luga Xá Nsunda nú'a bí ja nuni mahets'i habu bí 'bui dega macja ma Zidadahu, hingo xa hyoca ya ja'i y gue'a ma'na xá hño que habu mi ot'a yá sôcambeni ya macja nuua ja ra ximhai.

¹² Ra Zidada Jesucristo 'na'quitho bi yat'a nuni ja ra Maça Luga Xá Nsunda mahets'i. Ne himbi unga yá ji ya t'axi, nixi ya t'antfani, ngue'a nu'á go bi unse rá maça ji, pa njabu da za da unga ra mpohø pa nzantho.

¹³ Ma'met'o co ra jintfani ne ra ji'yo ne rá 'bospi ra t'antfani nú'a mi ts'at'a ja ra ata, mi hnaxa nú'u ya ja'i xqui nts'oqui pa mri yopa t'axca yá ndo'yo, pa da 'mui xá hño ma'na'qui.

¹⁴ Pe nubyá, xi ma'na ndunthi di muui rá ji ra Zidada Jesucristo! Ngue'a nu'á po rá ndáhi'a nú'a pe'tsi pa nzantho, bi unse rá te ngu 'nara hñá'ti pa Ajuá, y nsinque ni 'nara ts'oqui mi tu. Y njabu nurá ji'a xugaguihu gatho ma mfenihu pa hinga siguihu ga othu ya 'befi nú'u da za da zicxahu ja ra du, y njabu da za ga pepabihu Ajuá nú'a te.

¹⁵ Hangue po rá du ma Zidadahu ra Jesu bi nja ra 'ra'yo cohi, pa njabu gatho nú'u to'o bi zohna Ajuá da hñaga pa nzantho gatho nú'a xa ñá'tuabi Ajuá'u ngu 'nara tsogui. Ngue'a ra Zidada Jesucristo bi du pa njabu Ajuá bi za bi pumbabi yá ts'oqui nú'u to'o mi 'bui ja ra ndaxjua cohi.

¹⁶ Dí pahú gue pa da muui 'nara tsogui, mahyoni 'met'o da du nú'a to'o tsogui ra tsogui.

¹⁷ Pe hinte di muui nú'a ra tsogui 'bu tetho nú'a to'o tsogui ra tsogui.

¹⁸ Hangue nu mi t'ot'e ra mudi cohi mi mahyoni da hñá'ma ra ji pa bi mudi.

¹⁹ Ra Moise nu mi hñe'ta gatho ya hmanda de ra ley pa bi 'yode gatho ya ja'i, bi gu 'nará 'ye 'nara ndapo rá thuhu ra isopo, ne mi thu'ta ja rá ñani co ra thenga xi'yo, ne bi thint'a ja ra jintfani ne ra ji'yo nthants'i co ra dehe, nepu bi naxa habu mi nt'ofu ra ley, nepu bi naxa gatho ya ja'i.

²⁰ Nu mi 'yot'a njabu ra Moise bi 'ñena: "Nuna go guehna ra ji pa da mudi ra cohi nú'a bi 'yot'a Ajuá con guecju."

²¹ Nehe bi naxa ra ji ja ra nija dega carpa ne gatho ja ya t'ot'e mi jani pa mri mpefi ja rá 'befi Ajuá de mbo nú'a ra nija'a.

²² Hangue manga ra ley gue casi gatho mahyoni da nt'axqui co ra ji, y nu'bu hindra hñá'ma ra ji hinda za da thaca ya ts'oqui.

Ra Zidada Jesu bi unse rá te'a 'na'quitho pa bi hñaga gatho ya ts'oqui

²³ Hangue co yá ji ya mbo'oni mi pe'tsi dra t'axca ra nija dega carpa ne gatho ya t'ot'e mi jani, nú'u gue'u 'nara nt'udi de nú'a bí ja mahets'i. Pe gatho nú'a bí ja mahets'i ma'na di muui que nuya t'ot'e'u. Por gue'a mi mahyoni da nt'axqui nú'a bí ja mahets'i co ma'na ra ji nú'a ma'na di muui que yá ji ya mbo'oni.

²⁴ Ngue'a ra Zidada Jesucristo himbi yat'a ja 'nara maça luga nú'a xa hyoca ya ja'i, ngue'a nú'a ra luga habu mi cut'a ya macja pa da hñaxa ra ji gue'a 'nara nt'uditho de nú'a bí ja mahets'i. Ra Zidada Jesucristo bi yat'a ja ra Maça Luga nuni mahets'i, y nuni ja bi 'bahni'a ja rá thandi Ajuá pa bí adi por guecju.

²⁵ Nu'á himbi manga rá ji ndunthi ya 'mi'qui. Pe nú'a ra ndá gá macja nuua ja ra ximhai tat'a jeya mi cut'a ja ra Maça Luga Xá Nsunda ne mi haxa ra ji, pe hingo rá jise'a.

²⁶ Nu'bu ra Zidada Jesucristo mi pe'tsi xa manga rá ji ndunthi ya 'mi'qui, nu'bu mi pe'tsi xa du hmahá ndunthi ya 'mi'qui desde mi thoca ra ximhai. Pe nu'a bi 'yot'e'a, de yá ngats'i ya pa bá ehe ja ra ximhai pa bi unse rá te'a 'na'qui thoho pa bi hñaga gatho ya ts'oqui.

²⁷ Ajuá xa hñuts'i gue pe'tsi te da du 'na'qui nuya ja'i, nepu de gue'a da thá'mba nguenda'u.

²⁸ Njabu nehe ra Zidada Jesucristo 'na'quitho bi du pa bi hñá'tsua yá ts'oqui ya ja'i. Y nurá ño'qui ma da menguiua ma'na'qui, ma da mengui pe ya hingue pa da yopa hñá'tsua yá ts'oqui ya ja'i, ngue'a

'na'quitho bi 'yøt'e. Nu'á ma da mengui hõnse pa da zixa nú'u to'o tøm'i'a.

10

¹ Ra ndaxjua ley mi gue'a 'nara nt'uditho de nuya japi mi ma da nja 'mefa. Nura ley'a hingo xi mi gue'a majuañi. Nura ley'a co nuyá ji ya mbo'oni mi tho nzantho tat'a jeya himbi za bi t'axca yá ts'oqui ya ja'i pa xa za xa 'múi xá hño co Ajuá.

² 'B_u majuañi co yá ji ya mbo'oni xa za xa xucua yá ts'oqui gatho, nu'bú ya hinxa sigui xa thohma ya mbo'oni, nu'bú co 'na'quithohma. 'B_u xi majuañi xa t'axca yá ts'oqui nú'u to'o mi hopa ya mbo'oni Ajuá, nu'bú ya hinxa behma'x gue mi tuda yá ts'oqui.

³ Pe co nuya mbo'oni mi ho'u tat'a jeya, ma'na mi beni'u de yá ts'oqui mi tu,

⁴ ngue'a hinda za da thaca ya ts'oqui co ya jintfani nixi co ya ji'yo.

⁵ Hangué nu mi zøhø ma zi Hmuh_a ra Jesu nuua ja ra ximhai bi 'ñembabi Ajuá njaua:

Ma Dada'i, nu'i hingá ne gá hani yá ji ya mbo'oni nixi ma'ra ya 'baha;

hangué gá hogagui co ma ndo'yo;

⁶ Nixi gá ho nú'u ya mbo'oni tho pa da ts'at'i, nixi nú'u tho pa da hñaca ya ts'oqui.

⁷ Hangué nugá dá ena: "Ajuá ma Dada'i, stá eheua pa ga øt'a'i ri paha, ngu nú'a xa t'ofø ja ra Maça T'ofø gue ga øt'e."

⁸ Rá mudi, ra Zidada Jesu bi 'ñena: "Nu'i hingá ne gá hani yá ji ya mbo'oni nixi ma'ra ya 'baha, nixi hingá ne nú'u ya mbo'oni tho pa da ts'at'i, nixi nú'u tho pa da hñaca ya ts'oqui. Hingá ho gatho nuya t'øt'eya." Njabu bi ma ra Zidada, y gatho nuya t'øt'e'u gue'u ri manda nura ndaxjua ley.

⁹ Nepu bi 'ñena: "Ajuá ma Dada'i, stá eheua pa ga øt'a'i ri paha." Nú'u ya noya bi mंगा ma zi Hmuh_a ra Jesu ne da 'ñena gue nu'á bi 'ñe bi hñaca nú'u tho ya mbo'oni pa go bi unse rá te'a pa da xucua yá ts'oqui ya ja'i.

¹⁰ Hangué go rá paha Ajuá pa bi xugaguihu ngue'a 'na'quitho bi unga rá ndo'yo ma Zidadahu ra Jesucristo pa gathoguihu.

¹¹ Gatho ya macja de ya xodyo hyastho mi pe yá 'befi dega macja, mi ho ya mbo'oni nzantho y guet'u ya hñ'ti mi uní nzantho. Mi sigui mi øt'a njabu'u masque co nuya mbo'oni mi ho'u hinhya'mu bi za bi xuca ya ts'oqui.

¹² Pe nura Zidada Jesucristo 'na'quitho bi unse rá te pa bi xuca ya ts'oqui pa nzantho. Nepu de mi uadi bi 'yøt'a njabu'a bi ma bá hudi ja rá maça 'ñei Ajuá.

¹³ Y nubýa ja bi 'buhñitho tøm'i asta hinda 'múi gatho yá ncontra de nga'ti ja yá ua'a.

¹⁴ Ngue'a nu'á bi unga rá te 'na'quitho pa njabu bi t'axca yá mfeni pa nzantho nú'u to'o xa xucua bi yá ts'oqui.

¹⁵ Nehe ra Maça Ndahi damajuani de guehna, ne ena:

¹⁶ Nu sta thogui ya pa de ra mudi cohi ma ga pe'tsa ma'na ra 'ra'yo cohi con gue'u, njabu ena Ajuá:

Ma ga huxa ma ley ja yá coraso'u pa njabu nura ley'a ma da 'yøt'e'u con gatho yá paha.

Nehe ma ga huxa 'nara 'ra'yo mfeni ja yá mfeni'u pa da 'yøtca ma hmanda.

¹⁷ Nehe ena:

Hinhya'mu ma ga yopa benbabi yá ts'oqui nixi yá ts'ot'øt'e.

¹⁸ Hangué nu'á tó'yo ya bri puntuabi yá ts'oqui, ya hingue mahyoni da hyo ya mbo'oni pa da thacua yá ts'oqui.

Ga jonihu ja rá thandi Ajuá pa ga aphu te ga aphu

¹⁹ Hangué zi cuhu, dí pah_u xá hño gue nubýa da za ga cøthu ja ra Maça Luga Xá Nsunda nuni mahets'i ngue'a bi manga rá ji ra Zidada Jesu por guecju, hangue hinga ntsahu nixi ga ntsuh_u ga jøhñu ja rá thandi Ajuá pa ga aphu te ga aphu.

²⁰ Ngue'a ma Zidadahu ra Jesucristo po rá ndo'yose bi xogaguihu 'nara 'ra'yo 'ñu pa da za ga cøthu ja ra Maça Luga Xá Nsunda nuni mahets'i, ngue'a nu mi du'a bi ntanga nú'a ra xuni dutu mi cot'a ra Maça Luga Xá Nsunda nuni ja yá nija ya xodyo, y nura xuni dutu'a gue'a 'nara nt'udi de rá ndo'yo ra Zidada Jesucristo nú'a bri sanbabi.

²¹ Ra Zidada Jesu go gue'a ma nda gá macjah_u, ne go gue'a ri sugaguihu gatho núju rá hniniguihu Ajuá.

²² Hangué ma ga jonihu co Ajuá con gatho ma muihu, ne con gatho ma jamfrihu, ne co ma mfenihu strá nt'axi, ngue'a go gues_e ma Zidadahu ra Jesucristo xa naxcasehu rá ji pa njabu ya hinte ma ts'oqui dí tuhu, ja ra uenda xa suga ma ndo'yohu co 'nara dehe xi xá nt'axi.

²³ Hinga 'ueguehu de nú'a stá camfrihu nixi de nú'a ra nthømate dí pe'tshu, y hinga døhñu, ngue'a Ajuá xa ñatcaguihu nú'a dí tøm'hu, y nu'á hinda pata rá noya.

²⁴ Ne ga beñhu hanja da za ga nupa mfenihu 'na ngu ma'na pa ga mádihu ne pa ga øthu ya hoga 'befi.

²⁵ Ne hinhya'mu ga 'ueguehu de ma hmunts'ihu, masque 'ra xa nzai hingui pa. Nujá, nu'a ga øthu, ga nzoføhu 'na ngu ma'na. Y nubýa ma'na mahyoni ga øthu njabu ngue'a dí hanthu ya 'bui guetbu ra pa de rá yo'ehe ma Zidadahu ra Jesucristo.

²⁶ 'B_u stá pañihu xá hño te manga rá noya Ajuá ne dí siguihu dí øthu ya ts'oqui, ya otho ma'na con te da za da put'a ma ts'oqui.

²⁷ 'B_u ga sigui ga øthu ya ts'oqui, ya hinte dí tøm'hu. Nu'a dí tøm'hu, hõnse 'nara castigo xi xá nts'o de rá cue Ajuá, ne ra tsibi nú'a

ma da tsat'i ne da huata gatho nú'u to'o yá ncontra Ajuá.

²⁸ Nu'bu 'nara ja'i bi nts'o'lyøde de rá ley ra Moise, ne 'bu mi 'bui yoho o hñu to'o bi damajuani de nú'a xqui 'yøt'e, nú'a ra ja'i'a mi pe'tsi te da du nsinque to da huequi.

²⁹ ¡Xihma nú'a to'o ri utsabi rá T'u Ajuá! Handi ngu hinte di muui nú'a ra ji bi mfani pa bi nja ra 'ra'yo cohi, ne con gue'a ra ji'a bi sũcua rá mfeni nú'a ra ja'i'a, ne da zani ra M̄aca Ndáhi nú'a utcahu rá hmate Ajuá. ¿Ha gue hingui beñhu gue nura ja'i'a ma'na ri 'ñepabi dra dangui rá castigo?

³⁰ Nujú dí pahũ gue Ajuá bi 'ñena: "Nuga go ma uenda ga øt'a ra ts'utbi, ne ga ju'tuabi ngu ri 'ñepabi." Nehe bi 'ñena'a: "Nuga ma ga ha'mba nguenda ma hnini."

³¹ ¡xi xá nts'o pa 'nara 'yøt'ats'oqui nu sta zo ja rá 'yε Ajuá nú'a te!

³² Nu'ahu, beñhu de nurá mudi gá pahũ rá noya Ajuá gá tsethu gatho nuya thogui gá thohũ.

³³ 'Ra de gue'ahu mi ts'añ'ahu ne xi mi t'utsa'ihu ja yá thandi ya ja'i. Ha nu ma'ra de gue'ahu gá ma gá faxhu nú'u mi thogui ya ts'othogui.

³⁴ Gá faxhu nú'u mi ofadi. Nehe gá johyathohũ nu mi than'ahu nú'a te ngu pe'tshũ, ngue'a guí pahũ gue guí pe'tshũ nuni mahets'i ma'ra ya hño ma'na xá hño nú'u hinda ma da than'ahu.

³⁵ Hangue ogrí 'be ri jamfrihu, ngue'a con gue nura jamfri'a ma dí t'a'ahu 'nara danga thaha.

³⁶ Mahyoni gui tsethu ne gui 'yøt'uahũ rá paha Ajuá, pa da 'ra'a'ihu nú'a xa ña't'a'ihu'a.

³⁷ Ngue'a Ajuá m̄anga ja ra M̄aca T'ofó ne ena:

Ya mero da zøhø nú'a to'o ma da 'ñehe.

Ya ts'utho ya pa ri 'bedi pa da zøhø'a.

³⁸ Nu'a tó'o 'bui xá hño con gueque ma da me'tsa ra te po ra jamfri.

Pe nu'bu da 'uegue de gueque, hindri ho njabu.

³⁹ Pe nujú ma ga pe'tshũ ma jamfrihu pa ga mpøhøhu, hingue ma ga 'ueguehu pa ga 'medihu.

11

Ra jamfri

¹ Co ra jamfri dí pahũ gue xi majuani ma ga hañhu nú'a dí tø'mhu. Nehe co ra jamfri dí pahũ xá hño gue xi majuani ja nú'a hingui hnequi.

² Ajuá bi ñamahño de ndu ma xitahu ngue'a nu'ú bi me'tsa ra jamfri.

³ Po ra jamfri dí pahũ gue Ajuá bi ma pa bi nja mahets'i ne ra ximhai. Hangue gatho nuya t'øt'e dí hanthabya, ma'met'o mi othotho, pe 'mefa bi thoqui de nú'a hinhya'mu xqui hnequi.

⁴ Po ra jamfri ra Abé bi hyo 'nara mbo'oni pa bi umbabi Ajuá dega 'baha, y nura 'baha'a gue'a ma'na xá hño que nú'a bi unga ra Caí. Y Ajuá bi 'ñudi gue ra Abé mi 'bui xá hño ngue'a bi hñanba nú'a rá 'baha bi uni. Masque ya xa du ra Abé, pe gue'a zocaguihu thoho, ngue'a nú'a rá jamfri bi me'tsi'a utcaguihabya.

⁵ Po ra jamfri ra Enoc bi ts'ixa mahets'i ne hinx du. Bi thoniau'a pe himbi ts'udi ngue'a Ajuá ya xqui zits'i pa mahets'i. Pe ante da ts'its'i'a de guecua bi hma gue bi 'yøt'e nú'a ri ho Ajuá.

⁶ Pe nu'a tó'o hingui pe'tsa ra jamfri hingui tsa da 'yøt'a nú'a ri ho Ajuá, ngue'a nu'a tó'o ne da joni co Ajuá pe'tsi da gamfri gue 'bui Ajuá, ne da gamfri gue ma da hñani 'nara hño nú'a to'o da hyoni'a.

⁷ Ra Noé bi gamfri nú'a bi xipabi Ajuá de nú'a mi ma da nja, masque ni 'nara seña hinxqui hyandi de nú'a ra danga nzøthe bi ñu'tsa ra ximhai. Pe ra Noé bi 'yøde nú'a bi 'bepabi Ajuá, hangue bi hyoca ra arca pa bi yut'i con gatho ya mengu de rá ngu, pa njabu himbi jat'i'u ja ra dehe. Y co nú'a bi 'yøt'e ra Noé po ra jamfri, ja bi hneconi gue nu'ú mi 'bui xá hño que gatho nuya 'yøt'ats'oqui bi du ja ra dehe. Y Ajuá bi ma gue ra Noé ya hinte ma ts'oqui mi tu ngue'a xqui gamfri'a.

⁸ Po ra jamfri ra Abrá bi 'yøte Ajuá nu mi xipabi gue da zogui nú'a ra hai habu mi 'bui'a pa da ma da 'm̄ai ja nú'a ra hai mi ma da t'umbi dega tsogui. Hangue ra Abrá bi ma, masque himi paði habu mri ma.

⁹ Po ra jamfri bi 'm̄ai ngu 'nara nzøhø nuni ja ra hai habu xqui ña'tua Ajuá. Ja bi hyocni rá ngu dega carpa, ne ja bi 'm̄ahni co ra Isaac ne ra Cobo, nehe ja bá hocni'u yá ngu dega carpa, y nehe bi 'm̄ahni'u ngu 'raya nzøhø, masque gatho'u xqui hñat'uai nú'a ra hai'a.

¹⁰ Ra Abrá mi tø'mi gue da ma da 'm̄ai nuni ja ra dahni habu nthoqui xá hño y hinda za to da huati. Y go guesε Ajuá bi beni hanja da hyoca nura hnini'a, y go bi hyocse'a.

¹¹ Nehe ra Sara hinxqui za xqui me'tsa ra batsi, nu'á bi gamfri gue Ajuá himi tsa da pata rá noya nú'a xqui xipabi'a, hangue po nú'a ra jamfri'a bi t'umba ra ts'e di pa bi 'm̄ai 'nará batsi masque ya mrá zi tia.

¹² Hangue ra Abrá masque nehe ya mrá zi ndaxjua, pe bi 'm̄ai 'nará t'u, y co nú'a ra t'u'a bi nxanda ndunthi ya ja'i, y nubya ya hingui tsa to da mede, ngu yá ndunthi ya tsø, ne ngu rá ndunthi ra 'bomu nú'a 'bonga ja rá hyo ra ndehe.

¹³ Ra Abrá ne gatho yá ja'i bi du, y himbi hñani nú'a xqui hñat'uai'u de ante da du. Pe nu'ú bi gamfri Ajuá gue ma da umbabi 'm̄efa gatho nú'a xqui ña'tuai'u, hangue nu'ú bi ø'mi co ra johya. Hangue njabu mi

mañ'u gue ngu myá ne'ñu ngue'a himi ma da nzangua ja ra ximhai.

¹⁴ Nu'u tó'o mąnga njabu, ma gue hongą ma'na ra hai pa habu da 'mui'u.

¹⁵ Nu'bu nú'u mi behmąhą nú'a ra hai de habu bá ehe ra mudi, nu'bu xą zahmu xą mengui'u pa guehni.

¹⁶ Pe nu'ú mi hongą ma'na ra hai ma'na xá hño, y nura hai mi hoñ'u go gue'a nú'a bí ja mahets'i. Hanguę Ajuą hindi ntsa pa da ma gue go gue'a ra Ajuą de gue'u, ne nu'á xą hoca 'nara hnini pa gue'u.

¹⁷ Po ra jamfri ra Abrá bi 'yote Ajuą nu mi tsapi ua xi mi ja rá jamfri. Hanguę bi zixa ra Isaac nú'a rá 'ra t'u pa xa yohmą pa xa umbą Ajuą ngu 'nara 'baha, masque Ajuą xqui ña'tuabi gue de ra Isaac mi ma da nxanda ndunthi ya ja'i, ne xqui 'ñembi:

¹⁸ "Go dri 'beto yá bątsi ra Isaac."

¹⁹ Ra Abrá mi camfri gue Ajuą ja rá ts'edi pa xa japi xa yopa nte ra Isaac. Y ra Abrá bi 'yot'a ra uenda gue bi yopa nte ra Isaac ngue'a ya mi 'bui pa da du, pe Ajuą bi ñani'a ne bi umbabi ra Abrá ma'na'qui.

²⁰ Po ra jamfri ra Isaac bi japabi nú'u yoho yá t'u, 'na mrá thuhu ra Cobo y nu ma'na ra Esaú, masque ya japi mri 'betho da nja.

²¹ Po ra jamfri ra Cobo nu ya de mi ma da du bi japabi nú'u yoho yá t'u ra Jose, y nú'a ra ora mri japabi mi xocambeni Ajuą, xqui nt'otse co rá bordo.

²² Ra Jose nu de ya pa da du bi ma co ra jamfri gue ya me Israel mi pe'tsi da boni de Egipto. Ne bi xipabi'u gue ra pa'a da boni de guehni'u, da hñą'tsua rá ndo'yo'a pa da nt'agui habu mi ma da 'mui'u.

²³ Po ra jamfri nu mi 'mui ra Moise, rá dada ne rá nana himbi zu nú'a ra dąnga ndą de Egipto, masque nu'á xqui manda pa da tho ya zi t'uca ts'unt'u. Nu'ú bi hyandi gue ra Moise mrá zi hoga ts'unt'u, hanguę bi 'ñagui'u hñu nzana.

²⁴ Po ra jamfri, nu de ya mi ndąngui ra Moise, ya himbi ne'a bi t'embabi gue go mrá nana nurá t'ixu ra ndą de Egipto.

²⁵ Ra Moise ma'na bi ho bi sufri mahyęgui co rá hnini Ajuą gue xqui gohi ja rá ngu ra ndą pa xa johyahmą co nuya ts'ot'ot'e nú'u da uadi ne da thogui.

²⁶ Nú'á bi gamfri gue nu'bu da thogui ya nt'atsate ngu nú'u mi ma da thogui ra Zidada Jesucristo, nu'bu mi ma da t'umbabi ma'na ndunthi ya dąnga hño de gatho nuya hño mi ja nuni Egipto, ngue'a nú'á mi t'oma 'nara hoga thąhą nú'a mi ma da umbabi Ajuą.

²⁷ Po ra jamfri ra Moise bi boni de Egipto ne himbi zupabi rá cuę nú'a ra ndą de guehni. Ne bi sigui co nú'a xqui beni da 'yot'e ngue'a mi camfri gue mi 'ñoui Ajuą masque himi handi.

²⁸ Po ra jamfri ra Moise bi 'yot'a nú'a ra ngo dega pascua, bi manda bi tho ya deti, y nuyá jl'u bi hnaxa ja ya gosthingu pa njabu nu mi thogui rá enxc Ajuą pa da hyo yá mudi t'u de cada 'naya ngu de Egipto, bi thogui tho ja yá ngu ya me Israel, y hinte bi ja'u.

²⁹ Po ra jamfri ya me Israel bi 'raxa ja ra ndehe rá thuhu ra Thęnga Ndehe. Bi hyegue ra dehe pa bi net'i ra 'yonhyai ne bi thogui'u, y de mi ma da thogui njabu nú'u ya me Egipto, bi jat'i gatho'u.

³⁰ Po ra jamfri ya me Israel bi thexa yoto ma pa gatho ja rá nthets'i ra hnini de Jericó mi jot'i dega dąnga jado. Y co yá jamfri'u bi daguise ya jado.

³¹ Ra Raab mi 'nara ts'o'behñą'a, pe co rá jamfri'a himbi tho ngu bi tho gatho nú'u ya 'ñagamfri mi 'buhni ja ra hnini Jericó, ngue'a nura Raab xqui umbą ntsaya nú'u to'o xqui 'met'o da c'a'tsa nú'a ra hai'a.

³² ¿Te ja ma'na ga ma? Hinga juadi ga ma, 'bu ga ma de ra Gedeó, de ra Barac, de ra Samsu, de ra Jefte, de ra Davi, de ra Samue, ne de ma'ra yá 'mehni Ajuą.

³³ Nú'ú go gue'u co ra jamfri bi ntate'u de ma'ra ya hnini, y bi 'yot'a ra hoga ts'utbi, y bi hñąñ'u nú'a ra mfats'i xqui ña'tua Ajuą. Co ra jamfri hinte bi ja nú'u bi t'ent'ua ya zate.

³⁴ Nehe hinte bi ja nú'u bi t'ent'a ja 'nara tsibi xi mi zo nts'edi. Nehe ma'ra himbi za to bi hyo'u co ra mahuai. Po ra jamfri mi t'umbabi ra ts'edi ora mi tohobi'u. Himi tsu'u nura ora mi 'yo ja ra tuhni, hanguę mi japi mi nest'ih gatho yá ncontra.

³⁵ Po ra jamfri 'raya 'behñą bi hyandi gue bi yopa nte 'ra de yá ja'i xqui du.

Ha nu ma'ra bi t'ot'ua bi ndunthi ya ts'ot'ot'e pa xa ncohma de Ajuą, pe masque bi tho'u himbi nconi, ngue'a bi gamfri'u gue mi ma da yopa nte'u pa da me'tsa 'nara te ma'na xá hño.

³⁶ Nu ma'ra bi zeta ya nt'atsate ne ya mfei, ha nu ma'ra asta bi njot'a fadi ne bri that'i co ya cadena.

³⁷ Nu ma'ra bi tho dega nc'ahni. Nu ma'ra bi thecuabi madetho yá ndo'yo. 'Ra bri tsapi pa xa 'uehmą de yá jamfri. Ha nu ma'ra bi tho co ra huai. Ha nu ma'ra mri maua mri mani mi he ya xifi dega deti ne dega t'axi ngue'a mi otho te da hye, ne xi mi thogui ra nhoyaya, ya agui, ne ma'ra ya ts'othogui.

³⁸ Masque nú'ú go mri 'ñepabi 'raya t'ot'e ma'na xá hño que gatho nú'u ja ja ra ximhai, pe nu'ú mi naxni ja ya mbonja ne gatho nuya t'oho, ne mri 'ñagui ja ya ma'ye ne ja ya hñado.

³⁹ Gatho nú'u to'o bi sufri njabu, hmą xá hño de gue'u ngue'a bi gamfri xá hño Ajuą. Pe nu'ú himbi za bi hyanda gatho nú'a xqui ña'tuabi Ajuą,

⁴⁰ ngue'a Ajuą xqui beni de guecu núu dyá gamfrihu, gue da 'racu 'nara japi ma'na

xá hño que nú'a bi hñani'u, pa nú'u ya 'bet'o gamfri da dø'mi pa njabu ngu'u ne nguja ga hññh mahyegui gatho nú'a xa ñatcahu Ajuá, ne ga 'bñhú xá hño ja rá thandi'a.

12

Ga huxa ma thandihú ja ra Zidada Jesu

¹ Hangue nujá dí pahú gue bi 'mai ndunthi nú'u to'o bi gamfri, y nú'ú utcahu gue xi bi 'ño xá hño ja yá jamfri. Hangue ma ga tsohñu gatho nú'a hindi hocaguihu ga ø'tuahú rá paha Ajuá. Nehe ga 'ueguehu de ra ts'oqui drí duhu, pa njabu hinda zamgahu. Ga njahu ngu nú'u pa ra taha dega 'rihi, ga tsethu gatho asta ga tsøñhu habu drá maha.

² Ma ga huxa ma thandihú ja ma Zidadahu ra Jesucristo nú'a xa 'racju ma jamfrihu, ne go gue'a faxcaguihu pa ga camfrihu xi xá hño. Nú'á xi bi sufri ja ra pont'i, pe himbi jamasu gatho nuya nt'utsate de nú'a ra du dega 'betsa bi thogui'a, ngue'a mi pádi gue 'mefa de gatho nú'a xqui thogui mi ma da me'tsa ndunthi ra johya. Hangue nubyá ya bí hudi ja ra 'ñei de habu bí hudi Ajuá rá Dada.

³ Beñhu de gatho nú'a bi zeta ra Zidada Jesu, pa hinda zabiñhu de nú'a guí thohu, nixi da du ri muihu. Nu'á bi zeta gatho ya ts'ot'ot'e bi 'yø'tuabi ya 'yø'tats'oqui gá ja'i.

⁴ Nu'ahu, masque grí ntunhu nzantho co ra ts'oqui, pe ni 'na de gue'ahu hinxa tho'ahu.

⁵ ¿Ha gue ya xcá pumfrihu nú'a ra ts'ofu bi 'ra'ahu Ajuá nú'ahu gyá batsihu de gue'a? Ja ra Maca T'ofu enga njaua:

Ma zi t'u'i, ogrí utsabi rá ts'ofu Ajuá, nixi hinda du ri mui nú'bu tsu'a'i'a.

⁶ Ngue'a Ajuá zofu nú'u to'o ma'di'a, nehe ri castiga nú'u to'o ri jabatsi nú'bu hinda 'yø'te xá hño'u.

⁷ Ogrí uhu rá ts'ofu Ajuá. Nu'á ri su'a'ihu ngue'a gyá batsihu de gue'a. Dí pahú gue gatho ya dada hacuabi nú'a ra maña di pe'tsa yá batsi, ¿ha ngue ha?

⁸ Gatho ya batsi t'umba ra ts'ofu 'bu hingui øde. Hangue 'bu Ajuá hingui 'ra'ahu ra ts'ofu, nu'bú hingue xi gyá batsihu de gue'a.

⁹ Nú'bu ndyá notsihu, numa dadahu mi tsucaguihu 'bu hinduí øtehu, y nujá ndí umfu ra t'equ'ei. Nu'bú ¿hanja hingo ma'na ga umfu ndunthi ra t'equ'ei nú'a ma Dadahu bí 'bu mahets'i, pa njabu da nja ma tehu nzantho?

¹⁰ Nú'bu ndyá notsithohu, numa dadahu bi 'racju ra ts'ofu po 'raya zi patho y ngu nú'a bi ne'u. Pe nu Ajuá ri 'racju ra ts'ofu pa ma hñohu pa nzantho, pa njabu ga 'bñhu xá nt'axi ngu 'bu'a.

¹¹ Xi majuani, ni 'nara ja'i hindi johya nura ora di ncastiga. Tu rá mui, ha. Pe nu'a

tó'o da hñanga ra ts'ofu, 'mefa ma da me'tsa 'nara hoga te ne da 'mai te rá 'ñentho.

Xá nts'o ma da thogui nú'u to'o hingui ne da 'yøde rá noya Ajuá

¹² Hangue nú'ahu guí tu ri muihu, dá nuhu ri mfenihu ne 'yøthu ra ts'edi pa guí siguihu co Ajuá.

¹³ Ne 'yohu xá hño, pa njabu nú'u ya cu hingui 'yo xá hño ja rá 'ñu Ajuá, da 'ño xá hño, ne da ze yá jamfri.

¹⁴ 'Yøthu gatho nú'a da za pa guí 'bñhu 'nara hoga'mui con gatho. Nehe nsuhu pa strá nt'axi ri tehu, ngue'a nú'u hinstrá nt'axi yá te, hinda ma da hyandi Ajuá.

¹⁵ Nsuhu xá hño pa ni 'na de gue'ahu hingui 'behu nú'u ya japi ri 'racju Ajuá. Y nsuhu pa hinda te ya ts'omfeni madetho de gue'ahu, pa hinda ts'ocua yá mfeni gatho ma'ra, ngu 'nara ts'ondapo xá nju.

¹⁶ Nu'a ma guí 'yøthu, guí jamasuhu pa ni 'na de gue'ahu hingui hñuxhu co ya 'behña nú'u hingo xi ri 'behñahu, nixi ya 'behña hinda hñuxui ya 'ñøø nú'u hingo xi yá dame. Nehe jamasuhu gue ni 'na de gue'ahu hingui utsahu gatho nú'a di muui ja rá thandi Ajuá, ngu bi 'yø't'a ra Esaú bi unga rá japi hønse po 'nara hñuni bi t'umbabi, y nura japi'a xqui umbahma Ajuá ngue'a gue'a mrá ma'di t'u de ra Isaac.

¹⁷ Guí pahú gue ra Esaú nu mi nehma da yopa hñanga ra japi de rá dada, ya himbi za bi t'umbi ma'na'qui. Masque xi bi nzoni ra Esaú, pe ya himbi za bi pata ra cohi pa xa yopa t'umba nura japi'a.

¹⁸ Nujá hindi njahu ngu nú'u ya me Israel nu mi umbabi Ajuá nura ley. Nu'á bi zøni asta ra t'øhø Sinai nú'a tsa to da net'i. Nura t'øhø'a mi zø, ne mi jani ra 'bexuui ne ra bantñi.

¹⁹ Nu'á bi 'yøde nú'a ra trompeta bi nzani, nehe bi 'yøde rá noya Ajuá mi zofu'u. Nu mi 'yøde'u nura noya'a, bi bantebi'u ra Moise pa da xipabi Ajuá gue ya hinda sigui da zofu njabu'u.

²⁰ Ngue'a himbi za bi zeta nú'a ra hmanda bi xipabi'u Ajuá ne bi 'ñena: "Asta 'nara mbo'oni, 'bu da net'a nuna t'øhøna, pe'tsi da tho co ya nc'ahni o co ra lansa."

²¹ Xi mi unga ra ntsu nú'a mri hnequini, asta ra Moise bi 'ñena nehe: "Asta ri 'raca ra huat'i co ra ntsu."

²² Pe nujá nu de dá camfrihu Ajuá ya stá jonihu ja nú'a ra t'øhø rá thuhu Sion habu bí ja rá hnini Ajuá nú'a te, y nú'á go gue'a ra Jerusale nú'a bí ja mahets'i habu bí 'bu ya 'motho dega enxe.

²³ Nú'ú xa munts'i pa brí nsunda Ajuá. Ne stá muntshani con gatho ma'ra ya batsi de Ajuá nú'u ya xa t'opa yá thuhu nuni mahets'i mahyegui con guecju, y stá hññhu yá japi Ajuá ngu t'umba nuya ma'di t'u. Ne

stá tsøhú ja rá thandi Ajuá nú'a to'o ra Nzaya de gatho. Stá tsøhøhú habú bi 'bui nú'u bi hñoja'i, nú'u ya xa zits'i Ajuá pa da 'múi xá hño ja rá thandi'a pa nzantho.

²⁴ Ne stá jonihú ja ra Zidada Jesu nú'a to'o po rá du bi nja ra 'ra'yo cohi, y stá mpøhøhú po rá ji bi mfani nú'a utcaguihú nú'a ma'na xá hño que rá ji nú'a ra mbo'oni bi hyo ra Abé dega hña'ti.

²⁵ Por gue'a jamasuhú gui 'yøtehú Ajuá nú'a zo'a'ihú. Nú'u to'o himbi 'yøte rá noya Ajuá nú'a bi mąnga ra Moise nuua ja ra ximhai, nu'ú himbi mponthú rá cüe Ajuá. Xigaguihú, 'bú hinga øtehú nú'a bá ehe de mahets'i pa e bi zocaguihú, ma'na hinga mponthú rá cüe Ajuá.

²⁶ Ajuá co rá noya bi japi bi mbi ra hai nú'a ra pa bi unga ra ley. Pe nubýa ena njaua: "Ma ga japi da mbi ra hai ma'na'quitho, nehe mahets'i ma ga japi da mbi."

²⁷ Nu mi 'ñena "ma'na'quitho", xicjú gue ma da 'medi gatho nuyá t'øt'e xa hyoqui ne ri mpadi, pa go da gohi nú'u ya t'øt'e hingui tsa da mpadi.

²⁸ Hangué ma ga umfú njamádi Ajuá gue nurá hnini'a habú ma ga maha hingui tsa da mpadi. Ma ga pøphú Ajuá co ndunthi ra t'egu'e'i ne co ndunthi ra ntsu ngu nú'a ne'a.

²⁹ Ngue'a Ajuá ma da huata gatho ya ts'oqui, nja ngu 'nara tsibi ri huata gatho nú'a ja.

13

Hanja da za ga øthú nú'a ne Ajuá

¹ Siguihú gui mpe'tsua hmátehú 'na ngu ma'na.

² Ne oxqui pumfrihú gui umfú ntsaya nú'u tsøñ'ahú ja ri nguhú, ngue'a bi njabú 'ra bi umba ntsaya 'raya enxé masque himi padi'ú ua myá enxé.

³ Ne oxqui pumfrihú ya 'yofadi, 'yøthú ra uenda gue go guí øhú fadi. Nehe oxqui pumfrihú nú'a thogui ya nt'atsate, ngue'a ne'ahú gui 'yothuaa ja ra ximhai.

⁴ Gatho'ihú cumplihú nura cohi gá pø'tshú nu ngá nthatihú. Xi da nsuhú pa hingui ts'oca ri nthatihú, ngue'a Ajuá ma da hña'mba nguenda nú'u ya zinga medinthati ne nú'u ya 'ñe'bhña.

⁵ Odi oda ri mfenihú ra boja. Dá hñú ri muihú co nú'a ya guí pø'tshú. Ngue'a Ajuá ena: "Hinhya'mú ga tsoc'athohú, nixi ga hec'athohú."

⁶ Hangué co ma jamfrihú da za ga eñhú: Ajuá go gue'a faxcagui; hangué hinga tsu ni 'nara ja'i de nú'a beni te da 'yøtcagui.

⁷ Oxqui pumfrihú nú'u ri ma'yohú bi zo'ahú de rá noya Ajuá. Pahú xá hño de yá te'ú ne de yá hoga 'bøfi. Tønhú nú'a ra jamfri xa me'tsú.

⁸ Ra Zidada Jesucristo go guet'a de mande, de nubya, ne pa nzantho.

⁹ Hangué oxqui hophú to da zix'a'ihú pa gui tønhú ma'ra ya nt'utuete nú'u 'na'ño. Ma'na xá hño ga hoñhú rá mfats'i Ajuá que ga tønhú ya nzai dega hñuni nú'u t'øt'e pa Ajuá, ngue'a nuyá hñuni'ú hingui faxa nú'u to'o ri deni'ú pa da za da 'múi xá hño co Ajuá.

¹⁰ Ya macja de ya xodyo nú'u pøpabi Ajuá ja yá nija'ú, ho ya mbo'oni pa umbabi Ajuá dega hña'ti, nepú nura ngø go tsi'ú. Pe nura hña'ti bi t'øt'e por guecju, 'na'ño. Y nuyá macja'ú, pa gue'ú hinte ri muui nú'a ra hña'ti bi t'øt'e por guecju 'bú sigui'ú ho ya mbo'oni dega hña'ti.

¹¹ Nuyá ji nuyá mbo'oni tho, haxa ya ndá gá macja pa mbo ra Maca Luga Xá Nsunda pa da hñaça ya ts'oqui. Y nuyá ngø nuyá mbo'oni'ú ts'at'a møte ra hnini.

¹² Hangué nehe ra Zidada Jesu bi du møte ra hnini pa bi xagaguihú co rá maca ji'a.

¹³ Hangué ma ga tønhú ra Zidada Jesu, ne ga tsohú gatho ma ndaxjua jamfrihú, ga øthú ra uenda gue necjú ya stá pøñhú de ra hnini pa ga sufrihú ra nt'utsate mahyøgui co ra Zidada Jesu.

¹⁴ Ngue'a nujá hindí pø'tshú 'nara hnini de guecua ja ra ximhai habú ga 'buhú pa nzantho. Nujá dí hoñhú 'nara hnini nú'a ma da hnequi 'mefa.

¹⁵ Hangué po rá thuhu ma zi Hmuhú ra Jesucristo ma ga xøcambenihú Ajuá nzantho. Nuna søcambenina guehna ngu 'nara hña'ti pa Ajuá nú'a ri 'ñepi ga umfú co ma nehu.

¹⁶ Nehe oxqui pumfrihú gui 'yø'tuahú ra hño ma'ra, ne gui faxhú nú'u to'o hinte pø'tsi. Nu'bú gui 'yøthú njabú, gue'a ngu 'nara hña'ti gui umfú Ajuá, y nú'a gue'a ri ho'a.

¹⁷ 'Yøte ri ma'yohú. 'Yøthú nú'a da xi'a'ihú'ú, ngue'a go gue'ú ri su'a'ihú ne go gue'ú pø'tsi ma da dapa nguenda Ajuá. 'Yøtehú'ú pa da da mpefi co ra johya, hingue co ra dumú. Nu'bú co ra dumú ri mpefi'ú, nu'bá hinte ma gui hañhú.

¹⁸ 'Yaphú Ajuá por guecju. Nuje dí camfrihe gue dí 'buehú xá hño, ne dí nehe gue nzantho ga 'yohe xá hño de gatho nú'a dí øthe.

¹⁹ Y nehe xi dí bante'ihú gui 'yaphú Ajuá pa 'nihi ga pengui ga tsøñ'ahú.

Rá ngats'i ra carta habú 'benpabi ra nzengua ya gamfri ne t'apa Ajuá por gue'ú

²⁰ Ajuá nú'a unga ra hoga'múi bi japi bi yopa nte de ja ya du ma zi Hmuhú ra Jesucristo, nú'a go gue'a ma dąnga Ma'yohú, y po rá ji'a bi nja nú'a ra cohi pa nzantho.

²¹ Ajuá da 'ra'ahú ra ts'edi pa gui 'buhú xá hño pa da za gui 'yø'tuahú rá paha'a, ne pa njabú co rá mfats'i ma Zidadahú ra Jesucristo gui 'buhú ngu nú'a ne'a. ¡Drá

nsunda ra Zidada Jesucristo pa nzantho!
Njab_u gue'a.

²² Dí bante'ih_u zi cuh_u, gue osti tsabi'ih_u
gui 'yødeh_u xá hño nuna ra ts'ofó dí 'ra'ah_u,
ngue'a himbi za dá xi'ah_u gatho nú'a ndí ne
ga xi'ah_u.

²³ Ne dí ne ga xi'ah_u gue ma zi cuh_u ra
Timu ya bi bøni de ja ra fadi. 'B_u 'nihi
da zøhø de guecua'a ga me'beb_u pa ma ga
c'a'ts'a'ihe.

²⁴ Fat'ajuah_u gatho nú'u to'o su'a'ih_u,
ne gatho nú'u ma cuh_u de ra jamfri. Ne ri
fat'aju'a'ih_u ya cu me Italia.

²⁵ Aju'a da max'a'ih_u guí gathoh_u. Njab_u
gue'a.

RA SANTIAGO RA CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA SANTIAGO

Ra Santiago opabi ya gamfri nú'u xa bõni de yá hai ne haburaza 'bui'u

¹ Nuga drá Yego dí pepabi Ajuá ne ra zi Hmu Jesucristo. Dí zengua 'ihú gatho nú'ahú xcá ehehú de nú'u 'ret'amayoho yá t'u ra Israel, xcá põñhú de ri haihú ne haburaza guí 'buhú.

Ra mfadi nú'a bí ehe de Ajuá

² Ma zi cu'ihú, xi da johyahú ora guí thohú ya thogui.

³ Ngue'a guí padihú gue nura ora guí thohú ya thogui gue'bu ma'na da ze ri jamfrihú pa ma'na guí tsethú.

⁴ Hangué osta zabi'ihú guí tsetihú, pa njabú ma'na da nja ri jamfrihú, ne hinte guí 'bédihú pa xi guí 'buhú xcá hño ja rá thandi Ajuá.

⁵ 'Bu 'na de gue'ahú grí 'beshú ra mfadi, 'yaphú Ajuá y nú'á da 'ra'ahú, ngue'a nu'á umba gatho nú'u to'o da 'yapabi'a ne uni ndunthi, ne hingui uni dega cue.

⁶ Pe nuto adi ra mfadi, dá 'yadi co ra jamfri, hinda dühú. Ngue'a nu'a tó'o di dühú, nurá mfeni'a nja ngu ra dehe nú'a ent'a ra ndahi ri maua ri mani.

⁷ Hangué nu'a tó'o njabú rá mfeni, odi hu rá mui gue da ma da hñani te da hñani de Ajuá. Nú'á hinte ma da hñani'a.

⁸ Ngue'a nu'a tó'o di yohna rá mfeni, hingui padi nda'a da 'yot'e.

⁹ 'Bu 'nara gamfri hinte pe'tsi ne othobi ni 'nara nsu, dá johya'a ngue'a Ajuá e'tsuabi rá nsu.

¹⁰ Ha nu'bu 'nara gamfri pe'tsa ndunthi ya hño, dá johya'a 'bu da badi gue nú'a pe'tsi hinte di muui ja rá thandi Ajuá. Ngue'a nuya rico tu, nja ngu yá dõni ya ndapo, hinte tseti'u.

¹¹ Nurá dõni ra ndapo, sta c'onts'a ra hyadi ne sta pat'i, da 'yot'a rá 'bai, ne da hyõe yá dõni, ya ja bi uahni gatho ra dõni, y ya hingui hnequi mahotho. Njabú thoho 'nara rico co rá nsu ne yá ndunthi yá hño, di mpefi y sta damfri da uadi gatho.

Ya ts'othogui ne ya ts'omfeni

¹² Njapi nú'a to'o tsata ya thogui, ngue'a nu'bu da zeti, Ajuá ma da umbabi ra te pa nzantho ngu 'nara corona dega thahá nú'a xa ñá'tui da umba nú'u to'o di madi'a.

¹³ 'Bu 'na benga 'nara ts'omfeni pa te da 'yot'e, odi má gue nú'a ra ts'omfeni beni'a gue xqui 'ñehe de Ajuá, ngue'a Ajuá hingui beni ni 'nara ts'omfeni y nixi japa 'nara ja'i da benga 'nara ts'omfeni.

¹⁴ Pe rá ts'onc'at'i cada 'na ja ehenu ya ts'omfeni ne di hñat'ase'a, y go gue'u japi da 'yot'a ya ts'oqui.

¹⁵ 'Bu rá ts'onc'at'i 'na japi da beni te da 'yot'e xcá nts'o, nepu da 'yot'a nú'a beni, nu'bú ya xa 'yot'a 'nara ts'oqui, ne nura ts'oqui'a japi da 'mædi.

¹⁶ Hangué ma zi hmadi cu'ihú, oguí hopa ri mfenihú da hya'a'ihú.

¹⁷ Ajuá nú'a bí 'bui mahets'i, nú'a to'o bi hyoca ra hyadi ne ra zana ne ya tsõ, go gue'a dí 'racju gatho ya hño. Ra hyadi ne ra zana ne ya tsõ di mpadi, pe Ajuá hinhyamú xa pata rá 'mui y nixi hinhyamú ma da pati.

¹⁸ Ajuá po rá paha sché bi 'yot'e pa dá mbatsihú de gue'a nu ndá camfrihú rá noya nú'a majuaní. Y njabú go guecaguihú dyá mudi sofohú de nú'u bi hyoca Ajuá.

Ra jamfri nú'a majuaní

¹⁹ Hangué ma zi hmadi cu'ihú, hñuxhú nt'õde xcá hño nú'a guí õdehú. Beñhú xcá hño nú'a ma guí mañhú, ne oguí ncuéhu 'bestho.

²⁰ Ngue'a 'bu 'nara ja'i xi ri ncué, hingui tsa da 'yot'a nú'a ri ho Ajuá.

²¹ Hangué tsohubú gatho ya ts'ot'õt'e ne gatho nú'a xcá nts'o. Camfrihú con gatho ri muihu rá noya Ajuá nú'a ya xa 'bot'i ja ri corasohú. Nura noya'a ja rá ts'edi pa da põhõ'ihú.

²² 'Yõthú nú'a xi'ahú rá noya Ajuá, hingue hõnsc guí 'yõdehú, ngue'a nu'bu hingui 'yot'ehú nú'a guí õdehú, njabú guí hñat'asehú.

²³ Ngue'a nu'a to da 'yõde rá noya Ajuá ne hinda 'yot'a nú'a má, nu'bú nja ngu 'nara ja'i nú'a di yot'a rá hmi ja ra hñe.

²⁴ Ha ngu bi uadi bi yot'a rá hmi, 'bestho bi pumfri mi tengu rá hmi.

²⁵ Pe nuto da hñuxa nt'õde nú'a te mangua rá noya Ajuá ne hinda pumfri, ne da 'yot'e nú'a má, nu'bú Ajuá da japi. Rá noya Ajuá nja ngu 'nara ley nú'a dí õthú co ma pahahú pa da nja ma hoga tehú.

²⁶ 'Bu 'na de gue'ahú guí beñhú gue guí pephú Ajuá, ne hingui handa nú'a guí mañhú, guí hu ri muihu gue guí pephú xcá hño Ajuá, pe hina.

²⁷ Nuna guehna ra hoga 'befi nú'a ri ho Ajuá ma Dadahú: Gue nu 'na da maxa ya hyoya batsi nú'u jo'o yá nana ni yá dada, ne nuya hyoya viuda, ne da nsu pa hinda nts'oqui co ya ts'ot'õt'e de ra ximhai.

2

Hinga xácju nú'u to'o ga numansuhú

¹ Ma zi cu'ihú, 'bu majuaní guí camfrihú ma zi Hmuhú ra Jesucristo xcá nsunda, oguí xácju 'met'o nú'u to'o guí numansuhú.

² Nu'bu da yat'i habú guí õt'a ri hmunts'ihú 'nara ja'i xi dri hñe xcá hño y dri hñá ya

mfo'ye dega oro, ha nehe da yut'a 'nara hyoya di he ya zi zedutu,

³ y n'ú'á to'o dri hñe xá hño go gui umfú ntsaya co ra t'equ'e'i ne gui 'ñembabihu: "Yótcahe ra ma'te grí 'ñecua gui hñudi", ha nura zi hyoya gui 'ñemfu: "N'ú'í ja da 'bahmábu", o gui 'ñemfu, "Ja da hñupá ja ra hai."

⁴ ¿Hanja gui øthú njabu gue gui hã'mdahú nú'u to'o gui numansuhú? Hingui ho nú'á ri mfeni gue gui xáctahú ya ja'i.

⁵ Ma zi hmádi cu'ihú, 'yødehu: ¿Ha hingui pahú gue go Ajuá xa huahna ya hyoya nuua ja ra ximhai pa go gue'u da hñani ya japi de mahets'i po yá jamfri? Nehe go gue'u xa huahna Ajuá pa da ma di 'mahuini habú bí manda'a, nehe xa hñá'tuabi gue da 'mahuini gatho nú'u to'o ri mádi'a.

⁶ Pe nu'ahú gui numa'ñuhú ya hyoya, ha nuya rico go gui numansuhú. Pe ¿ha gue hingui pahú gue go ya rico ha'a'ihú ne tsix'ahú ja ra ts'atbí?

⁷ ¿Ha hingo gue'u tsani nurá hoga thuhu ma zi Hmuhú ra Jesucristo nú'á to'o po rá thuhu'a xa thump'a'ihú gyá gamfrihu?

⁸ Ra Mäca T'ofu ena njaua: "Mádi ri miq'u'eiuí ne gui su ngu grí nsu sehe." Nu'bu xi majuaní gui øthú nuna ra mäca hmanda, nu'bu há, gui øthú xá hño.

⁹ Pe nu'bu gui xáctahú hønse nú'u to'o gui mádihu, nu'bu gui øthú 'nara ts'oqui, y nurá ndaxjua ley ra Moise mä gue gui tuxhu ra ts'oqui ngue'a hingá øthú nuna ra mäca hmandana.

¹⁰ Ngue'a nú'á tó'o øt'a gatho nú'á mangua ra ndaxjua ley, pe 'bu da 'medi 'nara hmanda hinda 'yøt'e, nu'bu nura ja'l'a ya bi duxa ra ts'oqui de gatho nú'á mangua ra ndaxjua ley.

¹¹ Ngue'a Ajuá bi mangua ja ra ndaxjua ley ne bi 'ñena: "Oxqui nzinga medinthati", nehe bi 'ñena: "Oxqui hote." Nde'bu, 'bu hingrá zinga medinthati pe 'bu grá hyote, njabu ya hincá øt'e ngu nú'á mangua gatho ra ndaxjua ley.

¹² Pe nu'á di camfrihu ra 'ra'yo ley nú'á di øthú co ma pahahu, hangue ga ñahu ngu ri 'ñehe ne ga øthú gatho nú'á xá hño, ngue'a Ajuá ma da hñabgahu nguenda ua stá øthú nú'á mangua nuna ra 'ra'yo ley ua hina.

¹³ Nú'á ra pa Ajuá ma da hñá'mba nguenda ya ja'i hinda ma da huequi nú'u to'o himbi hueca yá miq'u'eiuí. Pe nu'bu tó'o ri hueca yá miq'u'eiuí, Ajuá ma da huequi'u nú'á ra pa'a.

'Bu da nja ra hoga jamfri da nja ya hoga 'befi

¹⁴ Ma zi cu'ihú, ¿te di muui 'bu 'nara ja'i da 'ñena gue camfri, pe hingui øt'e nú'á xá hño? ¿Ha gue nú'á rá jamfri'a tsa da pøhø'a? Hina, hinda za.

¹⁵ 'Bu 'nara cu o 'nara nju otho te da hye ni te da zi,

¹⁶ y 'na de gue'ahú gui 'ñemfu: "Nde, ga nzenguathohú, rí ma te rá 'ñentho y Ajuá da max'a'i", pe nu'bu hingui umfú nú'á honi nura cu'a, nu'bu hinte bi muui nú'á gá xiphu'a.

¹⁷ Nehe njabu ma jamfrihu. Nu'bu hønse ra jamfri di pe'tshú ne hindí øthú xá hño, nu'bu hinte di muui nú'á ra jamfri di pe'tshú.

¹⁸ Da za njaua ga xiphú 'nara cu: "Nu'í hønse gui camfri, y nugá go dí øt'a nú'á xá hño. Gui nehma gui 'ñutca ri jamfri pe hingui øt'a nú'á xá hño, ha nugá ga u't'a'i ma jamfri ngue'a dí øt'a nú'á xá hño.

¹⁹ Nu'í gui camfri gue 'nat'a Ajuá 'bui, y xá hño gui camfri njabu. Nehe ya ts'ondahi camfri gue 'nat'a Ajuá 'bui, pe nu'á di huat'i co ra ntsu.

²⁰ Nu'í grá 'bemfeni. ¿Ha hingui pádi gue hinte di muui ri jamfri 'bu nehe hingui øt'e xá hño?"

²¹ Ndu ma dadahu ra Abrá bi zixa rá t'u mrá thuhu ra Isaac pa xa hyohma ja ra ata, hangue Ajuá bi mä gue hinte ma ts'oqui mi tu ra Abrá ngue'a nú'á bi 'yøt'a nú'á bi xipabi Ajuá.

²² Hangue njabu ya dí pahú gue rá jamfri ra Abrá mi peui mahyegui nú'á ra hoga 'befi bi 'yøt'e nehe. Y co nú'á ra hoga 'befi bi 'yøt'e bi 'ñudi gue xi mi ja rá jamfri.

²³ Hangue bi njabu ngu nú'á manga ra Mäca T'ofu, ne ena: "Ra Abrá bi gamfri Ajuá, hangue Ajuá bi mä gue ra Abrá ya hinte ma ts'oqui mi tu." Nehe Ajuá bi mä gue mrá amigo'a.

²⁴ Hangue di pahú xá hño gue Ajuá mä gue ya hinte ma ts'oqui di tuhú ngue'a hingue hønse di camfrithohú, pe nehe di øthú nú'á xá hño.

²⁵ Nehe ra Raab masque mi 'nara ts'o'behñá'a, pe Ajuá bi mä gue ya hinte ma ts'oqui mi tu'a ngue'a xqui 'yøt'e xá hño nu mi umba ntsaya yá 'mehni ra Josue, nehe bi mats'i'u pa bi bõni pa ma'na ra 'ñu pa bi mengui'u habú xqui 'ñehe.

²⁶ Hangue njabu numa jamfrihu, 'bu hindí øthú nú'á xá hño, hinte di muui, nja ngu ma ndo'yohú, 'bu ya xa du, ya hinte di muui.

3

Ya noya nú'u dí mañihu

¹ Ma zi cu'ihú, hincá hño gue ndunthi de gue'ahú gui ne gui nxahnatehu ja ya nija, ngue'a dí pahú gue ma'na ma da thabgahu ra uenda núju dyá xahnatehu.

² Ngue'a gathoguihu xi dí øthú ndunthi ya t'øt'e xá nts'o ne hingui tsa da 'mutho ma nehú. Pe nu'bu 'nara cu pádi da zama rá ne, nu'bu nura cu'a pádi da zama gatho rá ndo'yo nehe, ne xi øt'e gatho nú'á xá hño.

³ Ngu 'nara fani ga hu'tsua^hu 'nara frenu pa ga tsambah^u rá ne pa da 'yøde, nu'bú da za ga tsambah^u gatho maxøgue rá ndo'yo.

⁴ O ngu 'nara barco, masque xi dra dangui ne xi dí tsedi 'nara bant^hi pa da 'yent'i, pe 'nara ja'i da za da 'yet'a nura barco'a co 'nara t'uca bøja, ne da zits'i hab^u go da ne'a.

⁵ Njab^u ma neh^u nehe, masque xi ra notsi pe da za da japi da nja ndunthi ya ts'ot'øt'e. Nja ngu 'nara zi xeca tsibi, jhangu rá ndangui hmaha 'nara mboza tsa da nzø!

⁶ Hangue njab^u ma neh^u, tsa da 'yøt'a ndunthi ya ts'ocate, y nja ngu ra ximhai nehe xi xá nts'o, ngue'a ma neh^u ri ts'oga gatho ma ndo'yoh^u co nú'a te ma. Co ma neh^u da za da nts'oca ma hoga'muih^u, ne 'b^u te dí mañh^u xá nts'o, nuya noya'u bí ehe de ja ra nidu.

⁷ Ra ja'i tsa da max'o gatho nu'araza ra mbanga zu'ue, ngu ya ts'int^s'u, ngu nú'u ya zu'ue jut'a yá mui ja ra hai, ne ngu nú'u ya zu'ue 'bai ja ra ndehe, ne ya xa max'o'u.

⁸ Pe numa neh^u hingui tsa ga tsamih^u, ngue'a xi xá nts'o, nja ngu rá ne ra qu'eñ^a hote.

⁹ Co ma neh^u dí xøcambeni^hu Aju^a ma Dadah^u, y co ma neh^u dí tsañh^u ma miqu'eih^u masque gathoguih^u xa hyógaguih^u Aju^a ngu rá 'bai'a.

¹⁰ Hangue co ma neh^u dí xøcambeni^hu Aju^a, y co ma neh^u dí tsanteh^u nehe. Ma zi cu'ih^u, hindí 'ñepcah^u ga øth^u njab^u.

¹¹ ¿Ha gue da za 'nada ra pøthe da bøhø ra t'asdehe mahyegui co ra uxcadehe? Hina, hinda za.

¹² Ma zi cu'ih^u, ¿ha gue da za 'na 'bai ra igo da unga ya olivo? ¿O 'nara 'bai gá obxi da unga ya igo? Hina, hinda za. Nixi 'nara pøthe hingui tsa da bøhø ra ts'othe ne ra t'asdehe.

Ra mfadi nú'a majuaní

¹³ ¿To'o 'na de gue'ah^u ra nimfeni ne ra bamhya? Nu'a tó'o ra bamhya ne ra nimfeni dá 'nudi rá hoga'mui co ya hoga 'befi, ne hinda 'ñets'i co nura mfadi pe'tsi, ngue'a nu'a tó'o pe'tsa ra hoga mfadi hingrá 'ñets'i.

¹⁴ Pe nu'b^u gyá ndusteh^u ne guí ne guí nsch^u, ogyá 'ñets'ih^u guí 'ñeñh^u gue xi guí pe'tsh^u ra hoga mfadi, ngue'a gue'a 'nara nc'uamba.

¹⁵ Ngue'a nú'a ra mfadi guí pe'tsh^u gue'a dega ximhai, ne dega ja'i, ne dega ts'ondahi, hingo de Aju^a.

¹⁶ Ngue'a nu hab^u ja ra nduste ne hab^u ne da nsehe 'na, nuni ja guehni ja ra tuhni ne gatho ya ts'ot'øt'e.

¹⁷ Pe nu'u tó'o pe'tsa nú'a ra mfadi bí ehe de mahets'i, gue'u xá nt'axi yá mfeni ne hingyá 'yøt'atuhni. Nu'á ya hoja'i, ya hoga'yøde ne xi ja yá huecate ne nzantho

øt'e xá hño. Hingui yohna yá mfeni, nixi hingyá yohmi.

¹⁸ Nu'u tó'o 'bai te rá 'ñentho, ne hingyá 'yøt'atuhni, nu'á udi 'nara hoga'mui pa nehe ma'ra da 'mu 'nara hoga'mui, nja ngu 'nara 'bot'i nú'a 'bot'i pa 'mefa da nja 'nara hoga sofo.

4

Mahyoni hinga madih^u ya ts'ot'øt'e de ra ximhai

¹ ¿Hanja grí ntsuih^u ne grí ntuñh^u 'na ngu ma'na? Nu'ahú grí ntuñh^u ngue'a guí pe'tsh^u ya ts'onc'at'i y nuya ts'onc'at'i'uh^u gue'u ja'ah^u guí ntuñh^u.

² Guí nehmah^u te guí pe'tsh^u, pe hingui tsa te guí pe'tsh^u, hangue guí ne guí hñoteh^u. Gyá ndusteh^u pe hingui tsa guí pe'tsh^u nú'a guí neh^u, hangue asta grí ntuñh^u pa guí pe'tshmah^u nú'a guí neh^u. Hingui tsa te guí pe'tsh^u ngue'a hingui aph^u Aju^a.

³ Haha, guí adih^u, pe hingui t'a'ah^u nú'a guí adih^u ngue'a hingui adih^u ngu rí 'ñehe. Guí adih^u hønse pa guí johyah^u ja ya ts'ot'øt'e de ra ximhai.

⁴ ¿Nú'ah^u guí madih^u ya ts'ot'øt'e de ra ximhai ne hingui madih^u Aju^a, guí njah^u ngu ra zinga medinthati! ¿Ha hingui padih^u gue 'b^u grí madih^u ya ts'ot'øt'e de ra ximhai, nu'b^u grí utsah^u Aju^a? Hangue nu'a tó'o xi ne da madi ya t'øt'e de ra ximhai, nú'a ya ri utsa Aju^a.

⁵ ¿Ha guí beñh^u gue hinte ri muui ra Maça T'ofu nu hab^u ena?: “Nurá Maça Ndahi Aju^a bá pehni pa da 'mu ja ma corasoh^u, nú'a go gue'a madiguih^u, y nu'á ne gue xi ga madih^u Aju^a.”

⁶ Nehe Aju^a go gue'a ri 'racj^u ra danga mfats'i. Nu ja ra Maça T'ofu ena njaua: “Aju^a hingui faxa nú'u to'o ri 'ñets'i ne ri nøt'e, pe nu'u tó'o hingyá nøt'e ne hingyá 'ñets'i, nú'u ha, fats'i.”

⁷ Hangue 'yøteh^u Aju^a, ne nøt'uah^u ra ts'ondahi y nú'a da 'uegue de gue'ah^u.

⁸ Jonih^u co Aju^a y nú'a da joni con gue'ah^u. Nú'ah^u guí øth^u ya ts'oqui, 'uegueh^u de gue'u pa strá nt'axi ri teh^u. Ha nú'ah^u guí yohna ri mfenih^u, ntsø'mh^u de nú'a guí øth^u, pa njab^u da za da t'axca ri corasoh^u.

⁹ Ntsø'mh^u de ri ts'oquih^u, ne dá du ri muih^u de gatho nú'a xcá 'yøth^u, ne nzoñh^u. Nuri thedeh^u, dá mpanga ts'oni, y nuri johyah^u, dá mpanga dumai.

¹⁰ Ogrí 'ñexh^u ja rá thandi ra Zidada. Nøbrih^u y nu'á go da 'ñex'a'ih^u 'mefa.

Hini 'ñepi ga 'yøhu ma cuh^u

¹¹ Ma zi cu'ih^u, ogrí nøñh^u 'na ngu ma'na. Nu'a tó'o nøni rá cu o ri 'yø de nú'a te øt'e, nú'a ja ra uenda go nøma'ñ^u ra ley ne ri 'yø.

Nu'a tó'o ri 'yø ra ley, ya hingo øt'a ngu nú'a mangan ra ley, ngue'a ya ri 'ñet'a nzayasa.

¹² Ajuá go bi hyoca ra ley y go gue'a ra nzaya. Y nu'á go gue'a tsa da ñanga ya ja'i, nehe tsa da mehna to da mehna ja ra tsibi. Pe xi'a'i, çto'o'igüe pa gui 'yø ri miq'u'eiu?

Hinto paði te da nja rixudi ndamani

¹³ Nú'ahü gui eñhü njaua: "Núbya rapaya o rixudi ga maha ja nú'a ra hnini dí mañhü, y ja grá 'buhüni 'na njeya, ne grá ntuquihü ne grá mpahü pa grá tahahü ra boja."

¹⁴ Njabü gui beñhü, pe nixi gui paðihü te grá haxhü xudi. Nujú hindí pahü hangu ya pa ma ga ntehüua, ngue'a dí njahü ngu ra 'bønguui ri hnequi ne hints'u ya'a da 'metho.

¹⁵ Hangu ma'na xá hño gui 'ñeñhü njaua: "Bü Ajuá gue'a rá paha, ne 'bü da 'racju ra te ne ra nsequi, nu'bú hä, ga øthü gatho nú'a dí beñhü."

¹⁶ Pe nu'ahú grí 'ñets'ihü co ri mfeni schehü. Y nu gatho ri nt'ets'ihü xi xá nts'o.

¹⁷ Ne nu'a tó'o paði da 'yøt'e nú'a xá hño pe hingui øt'e, nú'á go gue'a 'nara ts'oqui.

5

Ra ts'ofopa ya rico

¹ ¡Nú'ahü ricohü 'yødehü! Mamts'onihü ngue'a ma gui thohü ya danga ügui.

² Ma da 'ya gatho nú'a te gui pe'tshü, ne ma da zip'ahü ra zu'ue gatho ri hoga hehü.

³ Ma da boxcua gatho ri bojahü ngu ra t'axi ne ra oro nú'a xcá muntshü ne xcá pe'tsthohe, ne ja da hnequini gue hinxá hño nú'a xcá øthü gue xcá pe'tsthohe. Ne'ahü ma gui njahüü ngu ri bojahü gue ma gui juadihü, y nuri ts'onc'at'ihü pa xcá pe'tshü ri bojahü, gue'a ngu 'nara tsibi ma da juat'ahü. Ja nuya ya paya xcá muntshü ndunthi ri bojahü, y ya yá gats'i ya pa.

⁴ Ya xa nt'øde yá ts'oni ri meñihü nú'u to'o xa xop'ahü ri huahihü. Nu'á zoni ngue'a xcá hyathü ne hinxá ju'tuahü ngu ri 'ñepabi'u. Pe ma Zidadahü nú'a to'o ra ndá de gatho ya enxe mahets'i, ya xa 'yøtuabi yá ts'oni nú'u ri meñihü.

⁵ Nuua ja ra ximhai gui øthü nú'a go ri pahasehü, ne hinte grí 'behü, pe gui njahü ngu 'nara mbo'oni nú'a xa hnoqui pa da tho.

⁶ Nu'ahú gui høxhü ra thai nú'u hinte ma thai tu, ne gui hohü'u masque hinte xa 'yøt'e, y nu'á hingui nø't'ahü.

Rí 'ñepi ga tsethü gatho ya ts'othogui ne ga aphü Ajuá da maxcahü

⁷ Pe nu'ahü ma zi cu'ihü, tsethü gatho nú'a da 'ñep'ahü mientras da zøhø ma Zidadahü. Njahü ngu ra mot'i nú'a tø'ma ra müdi 'ye ne ra 'befa 'ye pa njabü da za da guxa 'nara hoga sofo.

⁸ Ne'ahü ndø'mhü, ne zedihü ri jamfrihü ngue'a ya 'nitho ma da zøhø ma Zidadahü.

⁹ Ma zi cu'ihü, ogrí hñøxa thaihü 'na ngu ma'na pa hingui tuxhü ya ts'oqui. Beñhü gue ma Zidadahü to'o ra nzaya, ya ts'utho ya pa di 'bedi pa da zøhø'a.

¹⁰ Ma zi cu'ihü, tsethü gatho nú'a te gui thohü, ngu bi zeta yá 'methni Ajuá nú'u bi 'mu maya'bü ne bi mamba rá noya'a.

¹¹ Dí pahü gue Ajuá japi nú'u to'o tseta gatho ya thogui nú'u thogui'u. Stá øhü de ra Job, hangu ya thogui himbi zethma'a. Pe 'mefa Ajuá xi bi japi'a ngue'a Ajuá xi ja ndunthi rá huecate ne ja ndunthi rá hmate.

¹² Ma zi cu'ihü, jamasuhü oxqui jurahü, nixi por mahets'i, nixi po ra ximhai, nixi por ma'ra ya t'øt'e. Mañhü nú'a majuani; nu'bü hä, gui mañhü "Ha", y nu'bü hina, "Hina", pa njabü Ajuá hinda castiga'ihü.

¹³ 'Bü 'na de gue'ahü grí sufrihü, 'yaphü Ajuá pa da max'ahü. O 'bü grí johyahü, tuthü ya jahña.

¹⁴ 'Bü 'na de gue'ahü grí hñenihü, zoñhü ya ndá de ra nija pa da 'yapa Ajuá por gue'ahü, ne da gox'ahü ra aceite de rá thuhu ma Zidadahü.

¹⁵ Y 'bü gui 'yadihü con gatho ri jamfrihü, nu'bú gui ñanihü y ra Zidada da 'ra'ahü ra nzaqui, y 'bü xcá 'yøthü 'nara ts'oqui, nú'á da puñ'ahü.

¹⁶ Hangu njuáñihü de ri ts'oquihü 'na ngu ma'na, ne mfaxhü 'na ngu ma'na gui 'yaphü Ajuá da puñ'a'ihü, y pa njabü nú'a da 'yøthe'ihü nehe. Ajuá øtuabi rá nt'adi nú'a to'o 'bü xá hño con gue'a ne apabi con gatho rá mü.

¹⁷ Nura baði Elía 'namrá ja'i nehe nguju, y nú'á xi bi 'yapa Ajuá pa hinda 'uái, hangu himbi 'uái hñu njeya made.

¹⁸ Nepü ma'na'qui bi yopa 'yapabi Ajuá pa da 'uái y bi 'uái, y nu'bú xi bi hogui ndunthi ra sofo ma'na'qui.

¹⁹ Ma zi cu'ihü, 'bü 'nara cu da 'uegue de rá noya Ajuá, nepü 'na de gue'ahü gui zofohü'a pa da yopa mengui, y nu'á da mengui,

²⁰ nu'bú paðihü gue nu'a tó'o da co'tsa 'nara 'yøt'ats'oqui de ja rá ts'o'ñu, nú'á bi ñanga 'nara 'yøt'ats'oqui pa hinda ma ja ra nidu, y Ajuá go gue'a bi pumbabi yá ts'oqui nú'a ra 'yøt'ats'oqui'á masque xi ndunthi yá ts'oqui.

RÁ MŪDI RA PEDRO RA MŪDI CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NSAN PEDRO

Ra apostol Pedro opabi nú'u ya gamfri xa nxani haburaza

¹ Núgui drá Pedro, rá apostolgui ra Zidada Jesucristo. Dí op'ahú nuna carta nú'ahú gyá gamfrihú xcá pòñhú de ri haihú ne xcá nxañhú haburaza ma'ra ya hai, 'ra de gue'ahú guí 'buhú Mponto, ma'ra Galacia, nu ma'ra Capadocia, nu ma'ra Asia, ha nu ma'ra Bitinia.

² Ajuá ma Dadahú bi huancahú ngu nú'a xqui beni desde rá mudi pa dá camfrihú ma zi Hmuhú ra Jesucristo. Y po rá Măca Ndăhi bi t'axca ma mfenihú pa ga øtehú ra Zidada Jesu co 'nara mfeni xcá nt'axi, y co rá măca jî'a xa xuga ma ts'oquihú. Ajuá da jap'a'ihú ndunthi ne da max'a'ihú pa gui 'buhú te rá 'ñentho.

Ya gamfri pe'tsa 'nara nthømate de ra te pa nzantho

³ Gă xøcambenihú Ajuá nú'a to'o ma Dadahú ne go gue'a rá Dada ma zi Hmuhú ra Jesucristo. Nú'á xi ja ndunthi rá huecate pa gescaguihú, hangue xa 'racju 'nara 'ra'yo te. Ne nubya dí tømihú gue ma gəpa ntehu ngue'a ma zi Hmuhú ra Jesucristo bi du nepu bi yopa nte ma'na'qui'a.

⁴ Nehe dí tømihú ga hăñhú nú'a ra tsogui bí pəscaguihú Ajuá nuni mahets'i nú'a hinda za da nhuati, nixi hinhya'mu da nts'oqui, nixi hinhya'mu ma da 'medi ngu yá xi ya za.

⁵ Ajuá xi sugaguihú co rá ts'edi ngue'a dí camfrihú'a. Nú'á sugaguihú asta nú'a ra pa da ñangaguihú nuua ja ra ximhai pa dí 'racju nuni mahets'i gatho nuya japi de ma mpøhøhú nú'u 'bescaguihú ne ma da hnequi rá ngats'i ra pa.

⁶ Hangue por gue'a xi dri johyahú masque dí thohúbya ya ts'othogui nuua ja ra ximhai ngue'a go gue'a rá paha Ajuá, pe nuya thogui'u 'bestho ma da uadi ngue'a 'raya patho ma da njabu.

⁷ Nubya dí thohú ya ts'othogui pa ma'na da zedi ma jamfrihú, pa njabu nu stua yopa penga ra Zidada Jesucristo, Ajuá ma xi da 'ñesca ma nsuhú ne da johya'a ngue'a xa zedi ma jamfrihú. Nja ngu ra oro 'rani ja ra tsibi pa ma'na da hogui, núju nehe dí thohú ya ts'othogui pa ma'na da zedi ma jamfrihú. Nura oro masque huadi ne thogui, pe 'rani ja ra tsibi pa ma'na da hogui, y numa jamfrihú ma'na ri muui que ra oro.

⁸ Nu'ahú grí madihú ma Zidadahú ra Jesucristo masque hinxcá hyanthú, ne guí

camfrihú'a masque nubya hinguí hanthú'a, hangue xi grí johyahú co 'nara danga johya xi xcá nsunda.

⁹ Y nurá ngats'i ra pa, ngue'a xcá camfrihú, ma gui tsøñhú mahets'i habú ma dí t'a'ahú gatho ya japi de ri mpøhøhú.

¹⁰ Maya'bú nuyá 'mehni Ajuá bi ma gue nujá ndi ma ga mpøhøhú po rá hñoja'i Ajuá. Nuya 'mehni'u himbi za bi badi de nuna mpøhø xa 'racju Ajuá nubya. Nu'ú xi mi øt'a ra ts'edi pa xa badihmá te ri bonga nú'a bi mañ'u, pe himbi za.

¹¹ Nu'ú bi ma ngu nú'a mi xipa rá Măca Ndăhi Ajuá gue ra Zidada Jesucristo mi ma da thogui ya uguí asta rá du, pe 'mefa mi ma da t'umba ra nsunda. Pe nu'ú himbi za bi badi ha'mu mi ma da njabu, nixi hanja mi ma da nja.

¹² Nuya 'mehni'u bi sipi gue himi ma da hyanda nú'a mi mañ'u, pe nujá hă. Pe bi sipabi'u gue mi pe'tsi da nja gatho nú'a mi mañ'u, pe asta 'mefa. Dí pahú gue nuya pabya xa nja gatho nú'a bi mañ'u, ne gue'a ya xa xi'a'ihú nú'u to'o manba rá noya Ajuá ne hanpa rá ts'edi ra Măca Ndăhi nú'a xuá 'behna de mahets'i. Ne nuna mpøhøna xi xcá nsunda, hangue asta ya enxé da nehma da badi nehe.

Ajuá ne ga pe'tshu 'nara te strá nt'axi

¹³ Hangue beñhú xcá hño de nú'a te gatho gui 'yøthu, ne nsuhú xcá hño, ne xi da tømihú nú'u ya japi ma da 'ra'ahú Ajuá po rá hñoja'i nu stua yopa penga ma Zidadahú ra Jesucristo.

¹⁴ Nubya ya yá batsi'ihú Ajuá ne guí øtehú'a, hangue oxqui beñhú gui 'yøt'ehú ya ts'ot'øt'e ngu nú'u nguí øthu ma'met'o ante gui camfrihú ra Zidada.

¹⁵ 'Yohú co ri mfenihú strá nt'axi ngu rá nt'axi Ajuá nú'a xa huahn'ahú pa da pøhø'ihú.

¹⁶ Ngue'a Ajuá xicaguihú ja ra Măca T'ofø ne ena: "Buhú xcá nt'axi, ngue'a nugui xcá nt'axigui."

¹⁷ Ajuá go gue'a ma Dadahú nú'a to'o dí aphú ma nt'adihú, y nú'á go gue'a nehe ma da hñabgahú nguenda de gatho nú'a te stá øthu. Nú'á hinda ma da xächto nú'u to'o ma da hñá'mba nguenda, hangue mahyoni ga 'yohú co rá ntsu Ajuá gatho nú'u ya pa ga 'buhúua ja ra ximhai.

¹⁸ Dí pahú gue Ajuá bi 'uegaguihú de ma nts'o'muihú nú'a xqui 'ñutca ndu ma dadahú. Nu'á bi pøhøguihú, pe hingue co ra t'axi nixi co ra oro nú'a juadi ne thogui.

¹⁹ Bi pøhøguihú co rá măca ji ra Zidada Jesucristo nú'a bi mani nu mi tho'a, nja ngu 'nara zi t'uca deti xcá nt'axi ne hinte ja.

²⁰ Nú'á de ante da thoca ra ximhai ya xqui t'eque pa da du ne pa da pøhøguihú, pe hinga

'bestho bi 'ñehe, asta nuya pabya ja bi 'ñehe pa bi pøhøguih.

²¹ Nujá dí camfrih Ajuá ngue'a bá pēncahw'a ra Zidada Jesucristo pa bi du por guecj, y 'mēfa de gue'a Ajuá bi japi bi yopa nte ma'na'qui, ne bá umba rá nsunda. Hangue dí camfrih Ajuá, ne dí tøm'nhu da zixcahu ja rá nsunda nehe.

²² Y stá camfrih rá noya Ajuá ne ya stá nxcj de ma ts'oquih pa xa za stá mpe'tsua hmáteh 'na ngu ma'na, hangue xi ma ga mádi'hu 'na ngu ma'na con gatho ma máih.

²³ Nubyá ya stá yopa 'buh ma'ra'yo ngue'a ya stá camfrih rá noya Ajuá nú'a hinhya'mu ma da uadi. Nuna ra te dí pe'tsh de guecua ja ra ximhai ma da uadi da thogui, pe nuna ra 'ra'yo te stá hāñhubya hinhya'mu ma da uadi.

²⁴ Ra Maça T'ofu ena njaua:

Rá te ra ja'i nja ngu 'nara ndapo, ha nú'a gatho te pe'tsa nura ja'i'a nja ngu 'nara dōni.

Nura ndapo da du y nura dōni da hyøe,

²⁵ pe nurá noya Ajuá hinhya'mu da uadi.

Y nura noya'a go gue'a ra maça noya ya xa si'ah.

2

¹ Hangue ya hñaj gatho nú'a xá nts'o, ngu ra nthate, ra ñohmi, ra nduste, ra nt'etsate, guehya dí xi'ah ya hingui 'yøth.

² Njah ngu 'nara zi bātsi xi tsu ra thuhu dega 'ba, ne ne da zi ndunthi pa da niña, ne'ah dá z'ah ra thuhu de rá noya Ajuá, pa njab ma'na da ndangui ri jamfrih,

³ ngue'a nu'ahú ya xcá patuah rá hñojá'i ra Zidada.

Ra Zidada Jesucristo gue'a ra mudi do bi megui Ajuá ja rá nija nú'a te

⁴ Jonih co ra Zidada Jesu nú'a to'o ra mudi do bi megui Ajuá ja rá nija'a nú'a te, y nú'a ra nija'a go guecj nú' stá camfrih. Nja ngu nú'a ra mudi do bi utsa ya gado ne bi fote'u, njab bi t'utsa nehe ma Zidadah ra Jesucristo asta bi tho ja ra ponza. Pe ja rá thandi Ajuá xi ri muui, ne bi hñuts'i'a dega mudi do.

⁵ Y nú' nehe dí njah ngu 'raya do nú' tets'i ja ra jado pa rí te rá nija Ajuá, y Ajuá go gue'a ra gado. Nuj go guecj dyá macjah májuani ngue'a dí pephw'a. Hangue ma ga umf ma teh'a ngu 'nara hñá'ti, ngue'a gue'a ri ho Ajuá ga umf de rá thuhu ra Zidada Jesucristo.

⁶ Ngue'a Ajuá mi mǎnga de ra Zidada Jesu ja ra Maça T'ofu, ne ena njaua:

Nugui dí pēgui ja ma hnini Sion nuna ra mudi do pa ma nija, ngue'a guehna stá huts'i ne xi ri muui ndunthi;

y nuto gatho da gamfri, hinda ma da 'be yá tsa.

⁷ Hangue nú' dí camfrih ra Zidada Jesu, dí pah gue xi xá nsunda, pe nú' to'o hingui camfri'a, hingui pađi ua xá nsunda. Ja ra Maça T'ofu mǎ njaua de ra Zidada Jesucristo, ne ena:

Nú'a ra do bi føthmab 'na lado nuya hyøngu, nubyá gue'a ra mudi do de rá nija Ajuá.

⁸ Ra Maça T'ofu sigui mǎ de ra Zidada Jesucristo ne ena:

Ya ja'i da za da mfe'tse ja nura do'a, ne da dagui.

Y nu' to'o ri mfe'tse, ri mfe'tse ngue'a hingui camfri rá noya Ajuá. Nú' ma da dagui pa da 'medi ngue'a bi mǎnga Ajuá da njab.

Ya gamfri gue'a rá hnini Ajuá

⁹ Pe nú' go guecj rá hninigu' Ajuá xa huancahu ne xá nt'axigu'ih, ne dyá ndá gá macjah dí pephw Ajuá ra dǎnga ndá, ne dí mǎñh de yá dǎnga 'befi nú'a to'o bātsicj de ja ra 'bexuui pa ga 'buh ja rá maça ñot'i'a, y nú'a go guec: Ajuá.

¹⁰ Ma'met'o himrá hninigu'ih Ajuá, pe nubyá hǎ, ya rá hninigu'ih'a. Ma'met'o hinsti tsuh ra huecate, pe nubyá hǎ, Ajuá xa huegagu'ih.

Pephw Ajuá co ri tehu

¹¹ Ma zi hmáđi cu'ih, nú'ah gyá nzøhøhu de guecua ja ra ximhai, dí xi'ah gue oxqui beñh ya ts'omfeni de ra ximhai, ngue'a nuya ts'omfeni'u go gue'u da za da ts'oc'a ri 'ra'yo tehu.

¹² Yoh xá hño ja yá thandi nú' hingyá gamfri. Nú' ri numa'ñ'ih, ne eñ'ah gue gyá ts'ojá'ih, pe nu sta hyanda ri hoga'muih, ne'u ma da xøcambeni Ajuá nú'a ra pa'a da tha'mba nguenda'u.

¹³ Yøteh gatho nuya ja'i hǎ ra ts'utbi, ngue'a gui camfrih ra Zidada. Yøteh nuri dǎnga ndǎh,

¹⁴ ne gatho nuyá mfats'i'a nú' xa thuts'i pa da castiga nú' hingui ø'te xá hño, ha nehe pa da ñamahño de nú' ø'te xá hño.

¹⁵ Ajuá gue'a rá paha gui 'yøth gatho nú'a xá hño, pa njab gui co'tuah yá ne nú' ya ja'i ñama'ñ de gue'ah ne hinte yá fađi.

¹⁶ Nubyá ya hingui 'buh ja rá hmanda ra ndaxjua ley, pe hingue ngue'a ya hingui 'buh ja rá hmanda ra ndaxjua ley ma gui 'yøth ya ts'ocate. Nubyá ma'na mahyoni gui 'yøth ra hño, ngue'a gyá 'bøghu de Ajuá.

¹⁷ Hangue mahyoni gui umf ra t'equ'e'i gatho ya ja'i ngu rí 'ñepi cada 'na de gue'u, ne xi gui mádi'hu gatho ya cu, ne gui 'yoh co rá ntsu Ajuá, ne gui umf ndunthi ra t'equ'e'i ri dǎnga ndǎh.

Ra Zidada Jesucristo bi zeta ya ts'othogui, y njab ga tseth nehe

¹⁸ Nu'uh nú'ahú gui 'buh dega 'bøgo, 'yøta ri hmuh co ndunthi ra t'equ'e'i, hingue

hønsē nú'ú ja yá hmāte ne ya hojā'i, nehe nú'ú xi ya ts'o'mūi.

¹⁹ 'Bū guí tsethū gatho ra nts'o'mūi t'ø't'ahū masque hinte go xćá øthū, hønse ngu'e'ā xćá camfrihū Ajuā, nu'bú hā, guí øthū xá hño ja rá thandi Ajuā.

²⁰ Pe nu'bū dra castiga'ihū ngu'e'ā guí øthū nú'ā hingui ho, ne guí tsetathohū, xí njabū, ĵha gue da t'e'ts'a ri nsuhū? Hina, hinda za. Pe nu'bū guí sufrihū ngu'e'ā guí øthū ra hño ne gatho guí tsetathohū, nu'bú hā, guí øthū xá hño ja rá thandi Ajuā.

²¹ Ajuā bi huancahū pa ga tsethū ya ts'othogui ngu nú'ā bi zeta ra Zidada Jesucristo. Nú'ā xi bi zeta ya ts'othogui nsinque te ma ts'oqui mi tu, hønse po rá nguəcū, hangue ri 'ñepcahū ga tsethū nehe ngu bi zet'i'ā.

²² Nu'ā hinhya'mū bi 'yøt'a ni 'nara ts'oqui, nixi to bi hyat'i.

²³ Ora mi ts'ani'ā, nu'ā himi thadi. Ora mi hna'mbabi, nu'ā himbi øt'e. Nu'ā mi øt'e, hønse mi tsocuatho ja rá 'yē Ajuā ngu'e'ā go gue'ā padi da 'yøt'a ra ts'utbi ngu ri 'ñehe.

²⁴ Ma Zidadahū ra Jesu bi hñasca gatho ma ts'oquihū nuni ja ra pont'i habū bi du'ā. Bi du'ā pa da bi 'uegaguihū de ra ts'oqui pa da za ga 'buhū xá nt'axi. Nú'ā xi bi thogui 'raya danga űgui pa go bi hñasca ma űguihū.

²⁵ Nujú ndí njahū ngu 'raya deti xqui nxani habaraza, pe nubyá ya stá yopa penguihū co ma hoga Ma'yohū nú'ā to'o ri supca ma tehū.

3

'Nara ts'ofo pa ya medinthati

¹ Nú'ahū 'behñahū, 'yøta ri damehū, pa njabū nu'bū ri damehū hingyá gamfri, da za da gamfri'ū nsinque guí zofohū, hønse ngu'e'ā da hyanda ri hoga'mūi.

² Da gamfri'ū ngu'e'ā da hyandi gue guí 'yohū xá nt'axi, ne ngu'e'ā xi di ja ri t'equ'eihū.

³ Odi oda ri mfenihū ra nthoqui de ri stahū, nixi de nú'ā ra oro guí hñuxhū, ne nixi de nú'ā ra he guí hñuxhū pa da hnequi mahotho'ihū.

⁴ Nu'ā mahyoni guí 'yøthū, go da beñhū guí nhyocjū de mbo ja ri corasohū co 'nara nthoqui nú'ā hinda ma da ts'oqui. Guí hñoja'ihū ne guí 'buhū co 'nara hoga'mūi, ngu'e'ā guehna ri ho Ajuā.

⁵ Njahū nehe ngu bi nja nú'ú ya hoga 'behñā mi 'bū maya'bū, xi mri hñoqui xá hño mbo ja yá coraso, mi camfri Ajuā ne mi øta yá dame.

⁶ Ngu ra Sara, xi bi 'yøta rá dame nú'ā mrá thuhu ra Abrá, ne xi bi jamasu'ā, y asta mi embi gue go mi gue'ā rá hmu. Nu'ahū da za guí njahū ngu nú'ā ra 'behñā'ā 'bū guí 'yohū xá hño, ne hingui tsuhū gatho nú'ā da 'ñehe.

⁷ Nú'ahū 'ñøhøhū, 'buhū xá hño co ri 'behñahū ngu nú'ā ri manda Ajuā, ngu'e'ā Ajuā xa 'ra'ahū 'nada ra te mahyēgui con gue'ū, ne ngu'e'ā hinga mahyēgui yá ts'edi con gue'ahū. Hangue numansuhū'ū pa njabū Ajuā da 'yøde nú'ā guí 'yapabiū.

Mahyoni da sufri nú'ā to'o øt'a ra hño

⁸ Nubyá, nú'ahū grí gathohū, pe'tshū 'nada ra mfeni, hñū'mbahū yá mūi nú'ú to'o tu yá mūi, mádiū 'na ngu ma'na, pe'tshū ra nthecate 'na ngu ma'na, ne oxqui 'ñexhū 'na ngu ma'na.

⁹ Oxqui øt'uahū ra nts'o'mūi nú'ú to'o øt'ahū ra nts'o'mūi, nixi guí tsañhū nú'ú to'o tsañ'ahū. Nu'ā guí 'yøthū, 'yaphū Ajuā da japabi'ū, ngu'e'ā Ajuā xa huahn'a'ihū pa guí 'yøthū njabū, ne pa da jap'a'ihū'ā.

¹⁰ Xa nt'ofō ja ra Māca T'ofō ne ena njaua: Nu'ā tó'o ne da 'mū 'nara hoga'mūi gatho ya pa de rá te,

dá su rá ne pa hinda nhyate, ne hinda mānga ya ts'onoya.

¹¹ Dá 'uegue de ya ts'oqui ne dá 'yøt'a ra hño. Dá 'yøt'a ra ts'edi pa da 'mū te rá 'ñentho, ne hindra necatuhni.

¹² Ngu'e'ā Ajuā ri japa nú'ú to'o øt'a ra hño, ne øtuabi yá nt'adi'ū.

Pe nuya ts'o'mūi, hini japabi'ā.

¹³ ¿To'o gue'ā da 'yøt'ahū 'nara nts'o'mūi 'bū guí øthū ra hño? Jo'o.

¹⁴ Pe nu'bū guí sufrihū ngu'e'ā guí øthū ra hño, nu'bú guí njapihū. Hangue oxqui tsuhū te da t'øt'ahū, nixi da du ri mūihū.

¹⁵ Xøcambenihū ma Zidadahū ra Jesucristo ja ri corasohū, ne guí ja guí pahū hanja guí thātuhū nú'ú to'o da 'yan'ahū de ri jamfrihū. Haha, guí thadihū, pe co 'nara t'equ'e'i ne hingue dega nt'ets'i.

¹⁶ Hangue 'yohū xá hño co ri mfenihū strá nt'axi, pa njabū de 'bē yá tsa gatho nú'ú to'o ñama'ñū de gue'ahū. Nu'ā ñama'ñū de gue'ahū ngu'e'ā guí tenbahū rá 'mūi ra Zidada Jesucristo.

¹⁷ 'Bū Ajuā go rá paha pa guí sufrihū, ma'na xá hño guí sufrihū ngu'e'ā guí øthū nú'ā xá hño, pe hingue guí sufrihū po 'nara nts'o'mūi guí 'yøthū.

¹⁸ Nehe ra Zidada Jesucristo bi sufri. Nú'ā 'na'quitho bi du pa bi hñasca ma ts'oquihū. Nú'ā hinte ma ts'oqui mi tu pe bi du por guecjū nūjū dyá 'yøt'ats'oquihū. Bi njabū pa bi za dá jonihū co Ajuā. Dí pahū gue xi majuāni bi thopa rá ndo'yo, pe rá zi ndāhi hina.

¹⁹ Ha nu mi du, bi ma bá ñā ja yá thandi nú'ú to'o ya mi jot'a ja ra nidu.

²⁰ 'Ra de gue nú'ú ya ja'i'ū go gue'ū mi 'būi de nú'ú ya pa mi 'bū ra Noé. Nuya ja'i'ū himbi ne bi 'yøte Ajuā, y nú'bū mi hoca ra arca ra Noé, Ajuā bi mē'tsa ndunthi ra pacencia pa 'bū xa ntsø'mahmā'ū, pe himbi

ne. Hangué hõnse hñato ya ja'i bi bongui de ra nzõthe ngue'a hõnse gue'u xqui 'yõte Ajua, hangué himbi jat'a ja ra dehe ngue'a bi yu't'a ja ra arca.

²¹ Ha nu mi nhyaxa ja ra dehe nú'u ya ja'i mi 'bu mbo ra arca, gue'a 'nara nt'udi de nú'a ra sistehe t'õt'ebya. Nura sistehe'a hingo gue'a pa da t'axca ma ndo'yohu, nú'a go gue'a pa da t'axca ma mfenihu, ne go gue'a 'nara nt'udi de ma mpõhõhu. Stá mpõhõhu ngue'a bi du ne bi yopa nte ma Zidadahu ra Jesucristo.

²² Nepu nú'a bi yopa mengui pa mahets'i, ne bi huhnibya ja rá 'ñei Ajua. Ne bí o ja rá 'ye gatho ya enxé nú'u há ra ts'utbi ne há ra ts'edi.

4

Pεphu Ajua co nú'a ra mfadi ne ra ts'edi xa 'ra'ahu'a

¹ Ra Zidada Jesucristo xi bi sufri, hangué ne'ahu ri 'ñep'ahu gui hñañhu gatho nú'a da 'ñep'ahu ne gui sufrihu ngu bi nja'a. Ngue'a nu'a tó'o xa sufri, go gue'a ya xa 'uegue de ra ts'oqui.

² De gui 'buhuaa ja ra ximhai, mahyoni gui 'ueguehu de ya ts'oqui, pa njabu da za gui 'yõt'uaahu rá paha Ajua, y hingo gui 'yõt'uaahu rá paha ri ndo'yohu.

³ Ma'met'o nguí õthu nehe ngu nú'a õtbya nú'u hingyá gamfri. Nguí õthu ya ts'ot'õt'e, nguí beñhu ya ts'omfeni pa nguí õthu gatho nú'a xi xá nts'o, nguí 'yohu ja ra ntixfani ne ja ra nts'o'yo. Nguí õt'atuhnihu habu ngrí ntihu. Nguí xõcambenihu ya c'oi nú'u ni ts'u hini 'ñepi dra sõcambeni. Pe nubyá ya dá gue'a xcá 'yõthu.

⁴ Nubyá nuya ja'i hingyá gamfri hinguí tsa da badi hanja ya hingri 'ñohu'u ja yá ts'ot'õt'e nú'u õt'e'u, hangué nubyá ñama'ñu'u de gue'ahu.

⁵ Pe nuya ja'i'u pe'tsi te ma da dapa nguenda Ajua nú'a to'o ma da hñam'ba nguenda gatho nú'u te, ne nú'u ya xa du.

⁶ Nehe nú'u ya xa du, ne'u ya xqui ts'ofõ de rá noya Ajua, pa njabu masque ya xa du yá ndo'yo'u, ma da yopa me'tsa ma'na ra 'ra'yo te nú'a ma go da umbabise Ajua.

⁷ Ya ts'utho ya pa ri 'bedi pa da nja ra ngaxhmai, hangué xi da nsuhu xá hño, ne oguú tsayahú gui 'yapabihu Ajua.

⁸ Nu'a xi mahyoni gui 'yõthu, mádihu 'na ngu ma'na, ngue'a co ra hmáte da za gui mpunba ts'oquihu 'na ngu ma'na.

⁹ Nehe 'ñumba ntsayahú 'na ngu ma'na ja ri nguhu ne ote gui mañhu.

¹⁰ Cada 'na de gue'ahu pehu nú'a ra 'befi xa 'ra'ahu Ajua co nú'a ra ts'edi ne ra mfadi xa 'ra'ahu, pa njabu da za gui mfaxhu 'na ngu ma'na ne gui nhyoga mēfihu de hangutho ya 'befi xa 'ra'ahu Ajua po rá hñoja'i.

¹¹ 'Bu 'na xa t'umba ra 'befi pa da nzote, dá nzote xá hño ngu nú'a mangá rá noya Ajua. Ha nu'bu 'na xa t'umba ra 'befi pa da mfaste, dá mfaste co nú'a ra ts'edi xa umbabi Ajua. 'Yõthu njabu pa da hnequi rá nsunda Ajua ja ri 'mũihu de rá thuhu ra Zidada Jesucristo, ngue'a nu'a go rá meti ra nsunda ne go ri manda'a pa nzantho. Njabu gue'a.

Ya gamfri mahyoni da sufri

¹² Ma zi hmadí cu'ihu, odi tu ri mũihu ngue'a guí thohu ya ts'othogui. Nixi gui beñhu gue ngue'a gyá gamfrihu hinda za gui thohmahu njabu, pe mahyoni gui thohu njabu pa ma'na da zedi ri jamfrihu.

¹³ Nu'a gui 'yõthu, johyahu, ngue'a grí sufrihu ngu bi sufri ma Zidadahu ra Jesucristo. Ngue'a nu'bu grí sufrihu, ma xi gui johyahu nu xcri hyanthu stua yopa penga ra Zidada Jesu con gatho rá nsunda'a.

¹⁴ 'Bu tsañ'ahu ya ja'i ngue'a xcá camfrihu ma Zidadahu ra Jesucristo, padihu gue guí njapihu, ngue'a ra Maca Ndahi 'bui con gue'ahu ne fax'ahu. Xi majuani, nuya ja'i tsani Ajua, pe pa gue'ahu ri hnequi rá nsunda Ajua ja ri 'mũihu.

¹⁵ Pe ni 'na de gue'ahu oxqui sufrihu po 'nara nthote, nixi po 'nara mfe, nixi po 'nara nts'o'mu, nixi por gui hñõthu habu hini 'ñep'ahu.

¹⁶ Pe nu'bu grí sufrihu hõnse ngue'a gyá gamfrihu, hinga 'nara 'betsa'a. Xõcambenihu Ajua há, ngue'a gyá gamfrihu.

¹⁷ Ya bi zõ ra ora gue rá ts'utbi Ajua ma dí mudi co ya gamfri. Hangué nu'bu rá ts'utbi Ajua ma dí mudi con guecaguihu, z'ixihma nú'u to'o ri utsabi rá noya Ajua, tengu sta tha'mba nguenda'u?

¹⁸ Nu'bu ya hoja'i xá hñei pa da mpõhõ'u, z'ixihma nú'u ya ts'o'mai ne ya 'yõt'ats'oqui gá ja'i, tengu xi ma da thogui'u?

¹⁹ Hangué 'bu dí sufrihu ngue'a dí õt'uaahu rá paha Ajua, ma ga siguihu ga õthu nú'a xá hño ne ga tsocuatohu gatho ja rá 'ye Ajua, ngue'a go bi hyogaguihu'a, y nu'a hinda ma da hyegasehu.

5

'Nara ts'ofõ pa ya gamfri

¹ Nú'ahu gyá ndahú de ya nija, dí zo'ahubya. Nugui drá ndá nehe de rá nija Ajua, ne dá handi ne dí damajuani de nú'u ya ts'othogui bi thogui ra Zidada Jesucristo. Y ngugui ngu'ahu ma ga 'buhu mahyegui con gue'a ja rá nsunda nú'a ma da hnequi nu stua yopa pengui'a.

² Jamasuhu nú'u ya gamfri xa 'ra'ahu Ajua gui suhu, ngu 'raya hoga ma'yo xi ri jamasu xá hño yá deti. Suhu con gatho ri pahahu ngu nú'a ri ho Ajua. Pehu nura 'befi'a con gatho ri mũihu, hingue gui mpefihu pa gui tømhu gue da t'a'ahu ra boja.

³ Oxqui ma gui ndanguihu de nú'u grí suhu. Nu'a gui 'yøthu, 'yohu xá hño, pa njabu da den'a ri 'mũihu'u.

⁴ Y nu stua yopa pengui nú'a ra nda de gatho ya ma'yo, ma da 'ra'ahu 'nara thaha xi xá nsunda, ne hinhya'mu da thegue.

⁵ Nehe nu'ahu basja'ihu, dí xi'ahu gue gui 'yøtehu ya nda de ra nija. Y gatho'ihu, 'ñøtehu 'na ngu ma'na, ne oxqui 'ñets'ihu nixi gui nøt'ehu, ngue'a rá noya Ajuá ena njaua:

Ajuá hinguí faxesa nú'u to'o ri 'ñets'i ne ri nøt'e,

pe nu'u tó'o hingyá nøt'e ne hingyá 'ñets'i, nu'ú ha, fats'i.

⁶ Hangue ogrí 'ñets'ihu, nixi gui nøt'ehu. Nu'a gui 'yøthu, hanithohu gatho nú'a bí pehn'ahu Ajuá nú'a ha ra ts'edi, pa njabu nu'á ma da 'ñe'ts'a ri nsuhu 'mefa nu sta zø ra ora.

⁷ Gatho ri dumũihu go da tsocuahu Ajuá, ngue'a go gue'a ri su'ahu ne hup'a ri mũihu.

⁸ Xi da nsuhu, ngue'a nura ts'ondahi go gue'a ma ncontrahu ne 'yo gatho ja rá nguni ra ximhai honi to'o da hyat'i. Nu'á nja ngu 'nara dumanthuhu gá zate mafi ne 'yo honi to'o da za.

⁹ Hangue dá zedi ri jamfrihu ne gui nøt'uahu ra ts'ondahi. Beñhu gue nuya thogui guí thohu, gue'u thogui nehe nú'u ma'ra ya cu 'bui gatho ja rá nguni ra ximhai.

¹⁰ Pe hinga nzantho ma gui thohu ya ts'othogui, hangue odi tu ri mũihu, ngue'a Ajuá ra dangui rá hñoja'i pa gue'ahu, y nu'á go gue'a da 'ra'ahu ra ts'edi pa ma'na da nja ri jamfrihu, ne pa gui tsetihu ya ts'othogui, pa njabu gui 'buhu xá hño. Nu'á po rá hñoja'i xa huahn'ahu pa gui 'buhu ja rá nsunda pa nzantho ngue'a guí 'nathohu co ma Zidadahu ra Jesucristo.

¹¹ Ajuá go rá meti ra nsunda, ne go ri manda'a pa nzantho. Njabu gue'a.

Ya nzenjua pehna ra apostol Pedro nu mi uadi rá carta

¹² Dí pehn'ahubu nuna carta co nuni ma hoga cuhu ra Silvano. Hinga ndunthi ya noya dí op'ahu, pe dí op'ahu pa ga nup'a ri mfenihu, ne pa ga xi'ahu gue nú'a ra maça noya xcá camfrihu go gue'a xi majuaní rá noya Ajuá, ne go gue'a xicju de rá hmäte'a, hangue dí xi'ahu gui sigui gui camfrihu xá hño.

¹³ Ri fat'ajuá'ihu nuya cu 'bucua ja ra nija nuua ra hnini xa thu'mbabi Babilonia. Nuyu guehyu ya cu xa huahna Ajuá ngu xa huahn'a'ihu nehe. Nehe ri fat'ajuá'ihu ra cu Marco núni dí ja ra uenda gue ma t'u.

¹⁴ Nubyá, go dí xi'ahu gui nzenjuahu 'na ngu ma'na co 'nara nthafi dega hmäte.

Gui 'buhu te rá 'ñentho gatho nú'ahu guí camfrihu ma Zidadahu ra Jesucristo. Njabu gue'a.

RÁ ÑOHO RA PEDRO RÁ ÑOHO RA CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NSÂN PEDRO

Ra apostol Pedro opabi ya gamfri

¹ Núgui drá Simu Pedro, rá 'bcogoui ra Zidada Jesucristo ne drá apostol de gue'a. Dí op'ahú nú'ahú guí pe'tshú nú'a ra jamfri xi xá nsunda ngu nú'a dí pe'tshe nehe, ngue'a Ajuá ma Zidadahú ra Jesucristo nú'a to'o ma Pøøtehu øt'e gatho nú'a xá hño ne xa 'racjú nuna ra jamfri dí pe'tshú.

² Ajuá da jap'a'ihú ndunthi ne da max'ahú pa guí 'buhú te rá 'ñentho ngue'a rí te rí mfádhú de Ajuá ra Dada ne ma zi Hmuhú ra Jesucristo.

Te mahyoni da 'yøt'a ya gamfri

³ Ajuá co rá maça ts'edi xa 'racjú ma 'ra'yo tehu, ne xa 'racjú gatho nú'a te dí hoñhú pa da za ga 'buhú xá hño ja ma 'ra'yo tehu, ne xa 'racjú ra mfádhú pa dá pahú nú'a to'o xa zoncahú po rá nsunda ne po rá ts'edi.

⁴ Nú'a po rá nsunda ne rá ts'edi bi 'racjú gatho nuya japi xa ñatcahú, nú'ú xi ya dangui, ne xi rí muui ndunthi. Y co nú'ú ya japi'ú faxcahú pa ga 'buhú ngu rá 'mú'a, ne pa ga 'ueguehú de gatho nuya ts'ot'øt'e jaua ja ra ximhai, nú'ú bí ehe de yá ts'onc'at'i ya ja'i.

⁵ Hangue por gue'a 'yøthú ra ts'edi pa guí 'yohú xá hño, hingue hønse guí camfrithohú. Y hingue hønse guí 'yohú xá hño, mahyoni guí patuahú xá hño rá noya Ajuá nehe.

⁶ Y hingue hønse guí patuahú rá noya Ajuá, mahyoni guí nsusehú nehe. Y hingue hønse guí nsusehú, mahyoni guí tsethú nehe gatho nú'a da 'ñehe de gue'ahú. Y hingue hønse guí tsethú nú'a da 'ñehe de gue'ahú, nehe mahyoni guí 'yø'tuahú rá paha Ajuá.

⁷ Y hingue hønse guí 'yø'tuahú rá paha Ajuá, nehe mahyoni guí mpe'tsua t'equ'eihú 'na ngu ma'na. Y hingue hønse'a, nehe mahyoni guí mádhú 'na ngu ma'na.

⁸ Nu'bu guí 'yøthú gatho nuya ya t'øt'eya con gatho rí muíhú, nu'bú há, guí pephú xá hño Ajuá, ne hinda ma 'meditho nú'a xcá pahú de ma Zidadahú ra Jesucristo.

⁹ Pe nu'bu hingui 'yøthú gatho nuya ya t'øt'eya, nu'bú ja ra uenda gyá godahú, ne otho rí mfenihú, ne ya xcá pumfrihú gue bri sc'a rí ts'oquihú nú'ú nguí øthú ma'met'o.

¹⁰ Hangue zi cubú, xi da 'yøthú ra ts'edi pa da hnequi ja rí 'muíhú gue xi majuaní bi huahn'ahú Ajuá pa bi pøhø'ihú. Nu'bu guí 'yøthú njabú, nu'bú há, hinhya'mú guí 'ueguehú de gue'a.

¹¹ Nehe nu'bu guí 'yøthú njabú, nu'bú Ajuá co rá danga hmáte ma dí 'ra'ahú 'nara hoga tsaya nuni mahets'i, nuni habú ma grá 'buhú pa nzantho co ma Zidadahú ra Jesucristo nú'a to'o bi pøhøguihú.

¹² Hangue por gue'a nugui hinga tsaya ga ben'ahú nuya ya t'øt'eya, masque ya guí pahú, ne ya xi xa zedi rí jamfrihú ja rá noya Ajuá nú'a xa t'u't'ahú.

¹³ Hangue mientras dí te, nugui rí 'ñepqui ga nup'a rí mfenihú co ndunthi ra ts'øfo.

¹⁴ Ngue'a dí paði gue 'nitho ma ga tsocua nuna ma ndo'yo, ngu bi xicagui ma Zidadahú ra Jesucristo.

¹⁵ Nehe ma ga ja ga ben'ahú gatho nú'a stá xi'ahú, pa hinhya'mú guí pumfrihú, masque ya gra jo'oua ja ra ximhai.

Hñu de ya apostol bi hyandua rá nsunda ra Zidada Jesucristo

¹⁶ Nú'a dá xi'ahe de rá ts'edi ma Zidadahú ra Jesucristo, ne de rá yo'ehe, hingue 'nara 'bedetho xa zana ya ja'i. Nuje dá xi'ahe nú'a dá hanthe ngue'a nucsche co ma hmi ma dahe dá handuahe rá nsunda ga.

¹⁷ Ajuá ra Dada go gue'a bí 'yøt'e pa bi hnequi rá nsunda ma zi Hmuhú ra Jesu ne bi 'ñe'tsua rá nsu, ngue'a nú'a bá ñá desde mahets'i ne bi 'ñena: "Nuni go guehni ma hmáca T'ú, ne xi drí johya con guehni."

¹⁸ Nuje dá øhe nuya ya noya bá ehe desde mahets'i ngue'a ndí 'buheni co ma zi Hmuhú ra Jesu nuni ja ra maça t'øhø habú bi pata rá 'bai'a.

¹⁹ Hangue dí pahú gue nú'a bí manja yá 'mehni Ajuá maya'bu go gue'a majuaní. Hangue xá hño hinga pumfrihú nú'a bí mañ'ú, ngue'a nú'a bí mañ'ú gue'a rí yot'ahú nuua ja ra ts'oximhai, nja ngu 'nara ñot'i rí yot'i ja ra 'bexuui. Pe dí tømhu gue ma da nja ra hyats'i nu sta yot'a ma Zidadahú ra Jesucristo nuua ja ra ximhai. Nú'bú há, gue'bu ma ga pe'tshú maxøgue ra hyats'i'a ja ma corasohú.

²⁰ Mahyoni ga beñhú xá hño gue hingui tsa ga pahú de guecshú te rí bønga nú'a bí manga yá 'mehni Ajuá ne bi 'yofu ja ra Maça T'øfo.

²¹ Ngue'a ní 'na xeni de ra Maça T'øfo himbi 'yofu de rá mfenise 'nara ja'i. Pe nuya maça hoga 'mehni de Ajuá mi hanpa rá ts'edi Ajuá ne mi mañ'ú ngu nú'a mi xipa ra Maça Nðahi.

2

*Ya hyate xahnate
(Juda 4-13)*

¹ Maya'bu ja ra hnini de Israel mi 'bui 'raya ja'i mi 'ñet'a 'mehni de Ajuá. Nehe núbya mapaya ma da 'mú 'raya 'ñet'a xahnate madetho de gue'ahú. Nu'ú ma da 'ñu't'ahú mant'agui 'raya nt'udi xá nts'o nú'ú da za

da ts'oc'a ri mfenihu. Nehe ma da gøni ra Zidada nú'a to'o bi du pa da pøhøhma'u. Hangue Ajuá ma da huati 'bestho'u po yá ts'o'beft'u.

² Ndunthi to ma da denba nuyá ts'ot'øt'e ma da 'yøt'e. Y po yá ts'oquí nú'u bi cadí'u, ndunthi to'o ma da ñama'ñu de nú'a ra nt'utuete majuañi, y nú'á go gue'a rá hoga noya Ajuá.

³ Nuya 'ñet'a xahnate'u po yá nc'at'a boja ma da 'ñu't'ahu 'raya noya nú'u 'ñena xi majuañi, pe hønse pa da hñan'a ri bojahu. Pe nuyá castigo'u hinda ma da mpont'ui, ngue'a ya maya'bu mi ma Ajuá gue ma da huati'u, y ya ma da zøhø ra pa da njabu.

⁴ Ngu nú'u ya ts'o'enxe bi 'yøt'a ya ts'oqui maya'bu nehe, Ajuá himbi pumbabi'u, hangue bi mehni pa ja ra nidu ne bi got'a ja ra 'bexuui, y ja bí jot'ini'u asta hinda zøhø nú'a ra pa da t'øt'a ra ts'utbi.

⁵ Ajuá himbi pumbabi nehe nú'u ya ts'oja'i mi 'bui nú'a ra pa'a bi nja ra danga nzøthe. Hangue co nú'a ra nzøthe'a, Ajuá bi huata gatho ya 'yøt'ats'oqui gá ja'i mi 'bucua ja ra ximhai. Hønse ra Noé nú'a to'o bi zofu ya ja'i pa xa 'uehma de yá ts'oqui, hønse'a bi ñani Ajuá mahyegui co nú'u má yoto ya ja'i.

⁶ Nehe Ajuá bi huata ra hnini Sodoma ne Gomorra, y hønse ra 'bospí bi gohi. Ajuá bi 'yøt'a njabu pa da ntsu nú'u ma'ra ya ts'oja'i bra 'befa.

⁷ Pe Ajuá bi ñani ra Lot nú'a mi 'buhni Sodoma. Nú'á mi 'nara hoja'i, y xi mi tu rá múi ngue'a mi handua yá ts'ot'øt'e nuya ts'oja'i mi 'bui de guehni.

⁸ Nú'a ra hoja'i'a mi 'bu madetho de nuya ts'oja'i. Hangue nzantho xi mri 'ñanga rá mfeni por nú'a mi øde ne mi handi mi øt'a nú'u ya ts'oja'i de guehni.

⁹ Hangue dí padihu gue Ajuá ja rá ts'edi pa da ñani de gatho ya ts'othogui nú'u to'o ya hoja'i. Nehe ja rá ts'edi pa da 'ueca gatho ya ts'oja'i ne da castiga nú'a ra pa sta 'yøt'a ra ts'utbi'a.

¹⁰ Y ma'na ma dra castiga nú'u to'o xi ri 'ñent' pa da 'yøt'a gatho nú'a go da ne, ne ri nøtuabi gatho nú'u to'o hã ra ts'utbi, ne hinte tsutho, xi ya necio. Ne hingui tsu pa da ñama'ñu de nú'u to'o hã 'nara danga ts'utbi.

¹¹ Pe nuya enxe bí 'bu mahets'i, masque ma'na ja yá ts'edi ne yá nsu que nuya ts'oja'i'u, pe hinhya'mu xa manbabi ja rá thandi Ajuá.

¹² Nuya ts'oja'i'u nzantho ñama'ñu pe nixi padi nú'a ma. Ngue'a nu'ú nja ngu ya mbo'ni otho yá mfeni, ne xa 'mú hønse pa dra ju ne da tho. Nuya ja'i'u po yá ts'oquise ma da 'medi pa nzantho.

¹³ Y ma da hñanga yá thahã po yá ts'o'befti øt'e. Hyastho xi ri johya ja yá ts'onc'at'i. 'Bui con gue'ahu pe hønse ri 'be't'a ri tsahu. Masque 'bui ne ri ñuni con gue'ahu 'ñena xi

ya cu, pe hønse oda ja yá mfeni yá ts'onc'at'i, y ha'ahu eñ'ahu gue xá hño nú'a øt'e.

¹⁴ Nzantho oda yá mfeni nú'u ya ts'oqui ne da 'yøt'e co ya 'behña. Hingui tsaya da 'yøt'a ya ts'oqui, y hinhya'mu tsu yá nc'at'i. Nuya ja'i'u cadí nú'u hingui padi ua ra hño øt'e ua ra 'ñu. Xi ya c'at'abojá. Pe hinda ma da mpont'ui rá cué Ajuá.

¹⁵ Nú'ú xa 'uegue de rá 'ñu Ajuá, ne xa denba rá nts'o'mú ra Balaam nú'a mrá t'u ra Beor. Nura Balaam xi mi nehma da dahma ra boja co yá ts'o'befti.

¹⁶ Hangue Ajuá bi zai'a po nú'a mi beni da 'yøthma. 'Nara pa Ajuá bi japi bi ña nurá burru ngu ña 'nara ja'i, ne bi zofu ra Balaam. Hangue njabu ra Balaam bri japi bi pumfri nú'a ra ts'omfeni mi beni'a.

¹⁷ Nuya hyate ja'i'u nja ngu 'nara pøthe nú'a xa xa. Nehe nja ngu ya guui ri du ra bñanthi. Ya xa t'egue'u pa da ma da 'mu ja ra nidu habu bí ja 'nara danga 'bexuui pa nzantho.

¹⁸ Nú'ú mangu ya danga noya, pe hinte ri muui nú'a mañ'u. Y co yá ts'ot'øt'e cadí nú'u ya 'ra'yo gamfri ya xqui 'ueguehma de ja ya ts'oqui, cadí pa da 'yøt'e ngu nú'a øt'e'u.

¹⁹ Nehe xipabi gue da za da 'yøt'a gatho nú'a go da ne'u, ngue'a ya hinto ri manda'u. Pe go guess'e'u ya 'bego de ra ts'oqui, hangue hingui mandase'u, ngue'a 'bu 'nara ja'i da 'bedi, go gue'a da 'mego de nú'a to'o da dapabi.

²⁰ Xi majuañi, 'bu 'nara ja'i xa baði ma Zidadahu ra Jesucristo nú'a to'o bi pøhøguihu, ne xa 'uegue de ya ts'oqui, pe 'mefa da yopa mengui da 'yøt'a ya ts'oqui pa go da ntate ra ts'oqui, nu'bá nura ja'i'a ya ma'na strá nts'o pa gue'a que rá múdi ante da gamfri.

²¹ Ma'na xá hño hinxu bañuama rá 'ñu Ajuá, que nú'a bi baði ne bi yopa menga ma'na'qui ja ra ts'oqui ne bi 'uegue de rá maça noya Ajuá nú'a xqui sipabi.

²² Nura ja'i'a bi nja ngu ra tsat'yo ne ra ts'udi hma ne t'ena: "Ra tsat'yo bi yopa zi nú'a xqui zogui, y nura ts'udi xmá nt'axihma, pe bi yopa nxa ja ra bøhai."

3

Ma Zidadahu ya ma da zøhø

¹ Ma zi hmaði cu'ihu, nuna guehna rá ñoho ra carta dí op'a'ihu. Nu'a rá múdi ra carta dá op'ahu ja guehni dá ben'ahu nú'a xcá padihu, ne dá nup'a ri mfenihu. Y nepya dí yopa ben'ahu de gue'a pa njabu hingui pumfrihu nú'a xcá padihu.

² Dí ben'ahu nú'a bi mangu ya maça 'mehni Ajuá maya'bu, nehe dí ben'ahu nú'a bi mangu ma Zidadahu nú'a to'o bi pøhøguihu. Y nú'á go gue'a bá pencahe núje dyá apostolhe pa dá xi'a'íhe nú'a bi mañ'a.

³ Páhu gue nuyá ngats'i ya pa ma da 'mu' r'aya 'yøt'uhla gá ja'í n'ú'u dya zistema ne di ø't'a n'ú'a go da ne'ú.

⁴ Nu'ú ma da 'ñena: “¿Habu ja n'ú'a bi m'anga ra Jesu gue ma da yopa 'ñehe?” Nu'ú ma da 'ñena gue ya hinda ma da 'ñehe ma Zidadahu, ngue'a ma da 'ñeñ'ú gue desde mi 'bu ndu ma xitahu asta mapaya, desde mi thoca ra ximhai guet'atho ngu nzai.

⁵ Nuya ja'í'ú ya hinda ma da ne da gamfri gue Ajuá go gue'a bi hyoca mahets'i ne ra ximhai desde maya'bu, ne hindi camfri gue hõnse co rá noya Ajuá bi ma bi nja 'bestho ra ximhai, mi o mbo ja ra dehe, ne ja bi bõhõni.

⁶ Nepu nura ximhai'a 'nara pa bi go'ma ra dehe ne bi nhuati'a.

⁷ Pe nubyá nura ximhai ne mahets'i ja mapaya, Ajuá xa 'yε'mbabi da tsøgue. Y de da zø ra ora da nzø, Ajuá ri su hmaha, y n'ú'a ra pa'a da nja ra nsuca uenda ne dra huata gatho ya ts'o'mai gá ja'í.

⁸ Pe nu'ahú, ma zi hmadi cu'ihu, oxqui pumfrihu gue pa ma Zidadahu, nu'a 'na pa gue'a ngu 'na 'mo njeya, ha nu'a 'na 'mo njeya pa gue'a ngu 'na patho.

⁹ Ra Zidada hinxa pumfri da 'yøt'a n'ú'a xa ñatcahu gue ma da yopa 'ñehe, ngu m'anga 'ra gue ya xa pumfri. Hina, hinxa pumfri. Pe nu'á pescahu ra pacencia, ne hingui ne'a gue ni 'nara ja'í hinda 'mædi. N'ú'a ne gue gatho da ñobri.

¹⁰ Pe dí páhu gue nura Zidada ma da yopa 'ñehe, y sta damfri ya ja'í ma da zø ra pa de rá yo'ehe ngu ra ora tsøhø 'nara be. Nu'bú mahets'i ne gatho n'ú'u te bí jani ma da nhuati co ra tsibi asta dri ñuni. Nehe nuna ximhai ma da zat'i con gatho n'ú'u te jaua.

¹¹ Hangue nu'ahú, mahyoni gui 'yohu xá hño ne gui pεpabihu Ajuá, ngue'a gatho n'ú'a jaua ja ra ximhai ne mahets'i ma da nhuati gatho.

¹² Hangue xi da ndø'mhu, ne gui dama mpefihu ja rá 'bεfi Ajuá pa 'nihi dua yopa pengui ma Zidadahu. Y n'ú'a ra pa'a gue'bu ma da zat'a mahets'i ne da nhuati, nehe gue'bu ma da zat'a gatho n'ú'u te jaua.

¹³ Pe Ajuá xa ma gue ma da yopa hyoca mahets'i ne ra ximhai ma'ra'yo n'ú'a habu ma da nja hõnse ra hño, ne hinhya'mu ma da nja ra ts'oqui. Hangue nujú dí tø'mhu gue ma da njabu.

¹⁴ Hangue ma zi hmadi cu'ihu, de gui tø'mhu da zø ra ora da yopa 'ñehe ra Zidada, 'yøthu ra ts'edi pa strá nt'axi'ihu pa hinto da ñap'ahu nu sta 'yøt'a ra nsuca uenda ra Zidada, pa njabu gui 'buhu xá hño ja rá thandi'a.

¹⁵ Páhu gue ma Zidadahu pescahu ndunthi ra pacencia, hangue hinxa 'ñeetho ngue'a tø'mi gue da mpøhø ndunthi ya ja'í. Nehe

ma zi cuhu ra Pablo co nura mfadi xa umbabi Ajuá, ya xa 'yop'ahu de rá yo'ehe ma Zidadahu, ngu nuna dí op'ahu nehe.

¹⁶ Y ja n'ú'a ra carta bi 'yop'a'ihu'a, ne gatho n'ú'u ma'ra ya carta xa 'yofo'a, mahyεgui n'ú'a ma. Y 'raya xeni de nuya t'ofø'u xi xá hñei pa da zo rá mfeni 'na. Hangue n'ú'u hingui pátua rá noya Ajuá ne n'ú'u ri yohna yá mfeni, 'na'ño ra mfeni beni'u de n'ú'a m'anga yá t'ofø ra cu Pablo, nehe de n'ú'a m'anga n'ú'u ma'ra ya xeni de ra Maça T'ofø. Hangue nu'ú pe'tsi te da 'mædi.

¹⁷ Ma zi hmadi cu'ihu, ya gá páhu n'ú'a stá xi'ahu te ma da nja. Hangue nsuhu pa hinda ca'ahu n'ú'u ya ts'o'ja'í, ngue'a nu'bu da ca'ahu, ma gui 'ueguehu de ri jamfrihu.

¹⁸ 'Yøthu ra ts'edi pa ma'na gui padihu ma Zidadahu ra Jesucristo n'ú'a to'o bi pøhøguihu, ne pa gui pe'tshu ma'na ndunthi rá hmate ja ri corasohu. ¡Nu'á rí 'ñepi ga nsundahu nubyá ne pa nzantho! Njabu gue'a.

**RÁ MŪDI RA XUUA
RA MŪDI CARTA NÚ'A BI
'YOFO RA APOSTOL NSÁNJUA**

Ya noya dega te

¹ Ma ga xi'ah_u de ma zi Hmuh_u ra Jesucristo nú'a to'lo go gue_sé rá Noya Ajuá ne ri unga ra 'ra'yo te. Nú'á ya mi 'bui desde rá mudi, y go guet'a dá hanthe ne dá ødehe nú'a te bi ma, dá nhyandahmihe con gue'a ne dá thanihe'a.

² Nú'á mbi 'buhui Ajuá ra Dada, nep_u bá e bi nja'ua ja ra ximhai ne bi za to bi hyandi. Y go guecsche dá hanthe, ne nubyá dí dama-juanihe de gue'a nú'a to'lo nzantho ja rá te.

³ Nú'á dá hanthe, ne nú'á dá øtuahe rá noya, go gue'a dí xi'ahe, pa nu'ah_u nehe gui padih_u'a ngu nuje dá pahe'a, ne pa njab_u ga 'buh_u mahy_egui co 'nada ra mfeni co Ajuá ma Dadah_u ne ra zi Hmu Jesucristo rá T'u.

⁴ Hangue dí op'a'ih_u nuya noyaya pa xi ga johyah_u mahy_egui.

Ajuá go gue'a ra ñot'i

⁵ Nuje dí xi'ahe nú'a bi xicje ma Zidadah_u ra Jesucristo, gue Ajuá xá nt'axi nja ngu 'nara hyats'i ri yot'i, ne hab_u 'bui'a otho ra 'bexuui.

⁶ 'B_u dí eñh_u gue dí 'nada ra mfenih_u co Ajuá, pe 'b_u dí 'yoh_u ja ra 'bexuui ne dí øth_u ya ts'oqui, nu'bú 'nadyá c'uambah_u ngue'a hindí øth_u nú'a xá hño.

⁷ Pe 'b_u dí 'yoh_u ja ra hyats'i ngu nja'a 'bui ja ra hyats'i, nu'bú dí pe'tsh_u 'nada ra mfeni, y co rá ji ma zi Hmuh_u ra Jesucristo rá T'u Ajuá xagaguih_u gatho ma ts'oquih_u.

⁸ 'B_u dí eñh_u gue hindyá 'yøt'ats'oquih_u, dí nhyat'asch_u ne hinxa yat'a ja ma mfenih_u nú'a majuani.

⁹ 'B_u ga daph_u ma ts'oquih_u Ajuá, nu'á da pungaguih_u, ne da xagaguih_u gatho ma ts'oquih_u, ngue'a nu'á øt'e gatho nú'a xá hño ne øt'e gatho nú'a má.

¹⁰ 'B_u dí eñh_u gue hinstá øth_u ya ts'oqui, nu'bú ja ra uenda dí ec'uambah_u Ajuá, y rá noya'a hinxa yat'a ja ma mfenih_u.

2

Ma zi Hmuh_u ra Jesucristo go gue'a ñangaguih_u

¹ Ma zi bātsi'ih_u, dí op'a'ih_u nuya ya noya pa hingui 'yøth_u ni 'nara ts'oqui. Pe 'b_u 'na de guec_u ga øth_u 'nara ts'oqui, ma zi Hmuh_u ra Jesucristo da ñangaguih_u ja rá thandi Ajuá ra Dada, ngue'a nu'á hinte ma ts'oqui tu.

² Nu'á bi unse rá te ngu 'nara hñá'ti pa bi gutca ma ts'oquih_u; y hingue hønseguih_u,

nehe gatho ya ja'i de ra ximhai bi gu'tua yá ts'oqui.

³ 'B_u dí øteh_u nú'a ri manda Ajuá, nu'bú h_a, majuani stá pah_u'a.

⁴ Nu'a tó'lo ena gue pađi Ajuá, pe hønse mantho, ne hingui øt'e nú'a ri manda Ajuá, nu'bú nú'á go gue'a 'nara c'uamba, ne hingui pađi nú'a majuani.

⁵ Pe 'b_u nú'ju dí øteh_u nú'a mąnga Ajuá, nu'bú xi majuani dí mađih_u'a, ne njab_u dí pađih_u gue dí 'buh_u xá hño con gue'a.

⁶ 'B_u dí eñh_u gue dí 'buh_u co ra Zidada Jesucristo, nu'bú rí 'ñepcah_u ga t_embah_u rá 'mui.

Ra 'ra'yo hmanda

⁷ Ma zi cu'ih_u, nura hmanda dí op'a'ih_u hinga 'nara 'ra'yo hmanda. Gue'a 'nara ndaxjua hmanda nú'a xcá pađih_u desde ra mudi gá camfrih_u, gue gui máđih_u 'na ngu ma'na.

⁸ Go guet'atho rá hmanda Ajuá dí yopa xi'ah_u, pe nubyá gue'a ngu 'nara 'ra'yo hmanda, ngue'a rá hmąte ra Zidada Jesu himi fađi ma'met'o, ne nixi ri hmąteh_u himi fađi. Nubyá dí pađi gue gui máđih_u 'na ngu ma'na ngu bi mačaguih_u ra Zidada Jesu, ngue'a nú'a ya 'yo rí yot'a ri mfenih_u ne ya hingui 'buh_u ja ra 'bexuui.

⁹ Nu'a tó'lo ena gue 'bui ja ra ñot'i pe utsa rá cu, gue'a 'buta ja ra 'bexuui.

¹⁰ Nu'a tó'lo mađi rá cu 'bui ja rá ñot'i Ajuá, ne ni 'nara t'øt'e hinda z_u rá ts'edi pa da 'ueque de rá 'ñu Ajuá.

¹¹ Pe nu'a tó'lo utsa rá cu, gue'a 'bui ja ra 'bexuui. Nú'a 'yo ja ra 'bexuui ne hingui pađi hab_u 'yo ngue'a ra 'bexuui xa pu'tua rá mfeni.

¹² Nu'ah_u bātsih_u, dí op'a'ih_u pa ga ben'a'ih_u gue Ajuá ya xa pun'ah_u ri ts'oquih_u. Xa pun'ah_u ri ts'oquih_u ngue'a xcá camfrih_u ra Zidada Jesucristo.

¹³ Nu'ah_u dadah_u, dí op'a'ih_u nguetho xcá pađih_u nú'a 'bui nzantho. Nu'ah_u bātsa'ñøhøh_u, dí op'a'ih_u nguetho xcá ntąteh_u de ra ts'ondąhi.

Nu'ah_u bātsih_u, dí op'a'ih_u nguetho xcá pađih_u ra Dada.

¹⁴ Nu'ah_u dadah_u, dí op'a'ih_u nguetho ya xcá pađih_u nú'a 'bui nzantho. Nu'ah_u bātsa'ñøhøh_u, dí op'a'ih_u nguetho ja ri ts'edihi ne gui pađih_u xá hño rá noya Ajuá, ne xcá ntąteh_u de ra ts'ondąhi.

¹⁵ Oxqui mađih_u ya t'øt'e nú'a ja ja ra ximhai, nixi gui ne gui 'yøth_u ngu nú'a øt'a ya ts'oja'i. Ngue'a nu'a tó'lo ri mađi nú'a ja ja ra ximhai, nu'á hingui mađi Ajuá ra Dada.

¹⁶ Oxqui mađih_u ya t'øt'e de ra ximhai, ngue'a gatho nú'a ja ja ra ximhai, ngu gatho ya ts'onc'at'i nú'a beng_a ya ja'i ne nú'a handi, ne ra nt'ets'i, gatho'cu go gue'a

yá hmanda ra ts'oximhai, hingo gue'a rá hmanda Ajuá.

¹⁷ Ra ximhai ma da uadi da thogui, nehe yá ts'onc'at'i ya meximhai. Pe nu'a tó'o øtuabi rá paha Ajuá gue'a ma da 'múi pa nzantho.

Nú'a majuañi ne nú'a go ra nc'uamba

¹⁸ Ma zi bātsi'ihū, ya xa zøhø ra ora de yá ngats'i ya pa. Y ngu nú'a xa si'ahū gue ma da 'ñehe 'na to'o ma da ncontraui ra Zidada Jesucristo, hangue nubyá dí hanthū gue ya 'bui ndunthi de gue'u. Hangue por gue'a dí pāhū gue ya xa zøhø ra ora de yá ngats'i ya pa.

¹⁹ Nú'ú go gue'u xa 'uegue de guecju ngue'a himbi gamfri xi majuañi ngu stá camfrihū. 'Bū nú'ú xqui gamfrihma xi majuañi nguju, nu'bú hinxā 'uehma'u de guecju. Nú'ú bi 'uegue, y por gue'a stá pāhū gue majuañi hingyá gamfri ngu nú'ú dyá gamfrihū.

²⁰ Pe nu'ahū xa t'a'ahū rá Maça Ndañi Ajuá ngu xa t'acje nehe, hangue guí pāhū gatho nú'a majuañi.

²¹ Dí op'a'ihū, hingue dí ena gue hingui pādiñū nú'a majuañi. Xi majuañi guí pādiñū xá hño. Ne guí pādiñū gue ni 'nara nc'uamba hingui mānga majuañi.

²² ¿To'o ra c'uamba? ¿Ha gue hingue nú'a to'o mā gue ma zi Hmuhū ra Jesu hingo ra Cristo nú'a bá pēhna Ajuá? Nu'a tó'o ri ncontraui ra zi Hmu Jesucristo go gue'a mā gue Ajuá hingo rá Dada ra zi Hmu Jesucristo, ne mā gue nu'a hingo rá T'ū Ajuá.

²³ Nu'a tó'o mā gue ma zi Hmuhū ra Jesu hingo rá T'ū Ajuá, nu'á nehe hingui camfri nú'a bi mānga ra zi Hmu Jesu de rá Dada. Ha nu'a tó'o damajuañi gue ra zi Hmu Jesu go rá T'ū Ajuá, nu'á hā, go gue'a xa bātuabi rá Dada.

²⁴ Hangue nu'ahū dá 'yoda ri mfenihū xá hño de nú'a xcá pādiñū desde rá mudi. 'Bū da 'yoda ri mfenihū xá hño, nu'bú ma guí 'buhū xá hño co ra T'ū ne co ra Dada.

²⁵ Y ma zi Hmuhū ra Jesucristo go gue'a xa ñatcaguiñū da 'racju ra te pa nzantho.

²⁶ Dí op'a'ihū ngue'a dí ne ga xi'ahū te øt'e nú'u to'o ne da hya'a'ihū.

²⁷ Pe nu'ahū xcá hanihū ra Maça Ndañi nú'a xa 'ra'ahū ra Zidada Jesucristo, ne nu'á 'bui con gue'ahū, y hingue mahyoni ma'na to da 'ñu't'a'ihū nú'a majuañi, ngue'a nura Maça Ndañi go gue'a u't'a'ihū. Go gue'a mānga majuañi, hingui mānga ra nc'uamba. Hangue 'buhū xá hño co ma Zidadahū ngu nú'a u't'a'ihū ra Maça Ndañi.

²⁸ Hangue nubyá ma zi cu'ihū, 'buhū xá hño co ma Zidadahū pa nu stí 'ñehe xi da 'ñesca ma nsuhū dí gathohū ne hinga 'bē ma tsaha.

²⁹ Dí pāhū gue nu'á øt'e nú'a xá hño, hangue nehe dí pāhū gue gatho nú'u to'o yá mēti'á øt'e xá hño nehe.

3

Nú'ú dyá gamfrihū yá bātsiguihū Ajuá

¹ Beniñū gue Ajuá xa mađiguihū ndunthi, ne xa hñubgaguihū yá bātsiguihū'a. Y majuañi go guecju yá bātsiguihū'a. Y nu'u tó'o hinxā gamfri Ajuá, hingui camfri'ū gue yá bātsiguihū Ajuá ngue'a nu'ú hinxā bađi Ajuá ma Dadahū.

² Ma zi hmađi cu'ihū, nubyá ya yá bātsiguihū Ajuá. Høñse nu'a hinxā sicaguihū, nú'a tengu ma ga 'buhū 'mēfa. Pe nu'a dí pādiñū gue nu stí 'ñehe ma zi Hmuhū ra Jesucristo ma ga 'buhū ngu rá 'múi'a, ngue'a ma ga handuabihū rá 'múi.

³ Hangue nú'ú dí tō'mhū gue ma ga 'buhū ngu rá 'múi ma zi Hmuhū ra Jesucristo, ma ga øthū ra ts'edi pa ga 'buhū xá nt'axi ngu ra zi Hmu Jesu 'bui xá nt'axi.

⁴ 'Bū dí øthū ya ts'oqui, ya hindí ø'tuahū rá hmanda Ajuá, ngue'a nu'a tó'o øt'a ya ts'oqui, hingui ø'tua yá hmanda Ajuá.

⁵ Guí pādiñū gue ma Zidadahū ra Jesu bá e bi nja'iuā ja ra ximhai pa bi putca gatho ma ts'oquiñū. Nu'á hinte ma ts'oqui tu.

⁶ Nu'a tó'o 'bui xá hño co ma Zidadahū ra Jesucristo, hingui øt'a ya ts'oqui. Ha nu'a tó'o xi øt'a ya ts'oqui hinxā bađi to'o gue'a ra Zidada Jesucristo nixi hinxā gamfri'a.

⁷ Ma zi bātsi'ihū, oxqui hophū to'o da hya'ahū. Ngue'a nu'a tó'o øt'e xá hño go gue'a xá nt'axi rá coraso ngu rá nt'axi ma zi Hmuhū ra Jesucristo.

⁸ Nu'a tó'o xi øt'a ya ts'oqui, ya go rá mēti ra ts'ondañi. Ngue'a ra ts'ondañi go gue'a bi fata ra ts'oqui desde maya'bū, ne ri siguiño øt'e. Hangue ringue'a bá e rá T'ū Ajuá bi nja'iuā pa bi huatua yá 'befi ra ts'ondañi.

⁹ Nu'a tó'o xa yopa 'múi ma'ra'yo ya hingui øt'a ya ts'oqui ngue'a nurá 'múi'a ya ngu rá 'múi Ajuá, ne ya hingui tsa da sigui da 'yøt'a ya ts'oqui ngue'a ya xa yopa 'múi de Ajuá.

¹⁰ Hangue njaua da za ga pādiñū ndañū yá bātsi Ajuá ne ndañū yá bātsi ra ts'ondañi, ngue'a nu'a tó'o xi hingui øt'e xá hño ne nixi hingui mađi yá cu, nú'á hingo rá bātsi Ajuá.

Ga māđihū 'na ngu ma'na

¹¹ Ngueño guehna rá hmanda Ajuá stá ødehū desde rá mudi nu ndá camfrihū, gue ga māđihū 'na ngu ma'na.

¹² Hinga øthū ngu bi 'yøt'a ra Cai nú'a mrá bātsi ra ts'ondañi. Nu'á bi hyo rá cu. ¿Y pa te bi hyo'a? Ngue'a nurá cu mi øt'a xá hño, ha nura Cai mi øt'a nú'a xá nts'o.

¹³ Ma zi cu'ihū, oxqui 'yøhū 'bū ya meximhai da ũtsa'ihū.

14 Nujá stá yopa 'buhú ne ya hindí njahú ngu ma'met'lo stí 'mɛdihú. Ne dí pādihú gue ya stá yopa 'buhú ngue'á dí mādihú ma cuhú. Ngue'á nu'á tó'o hingui má rá cu, nu'á xa 'méditho.

15 Nu'á tó'o ʔtsa rá cu, ja ra uɛnda bi hyo, ne dí pahú gue 'nara hyote hinxa yopa 'máitho ne hingui pe'tsta ra te pa nzantho.

16 Ra Zidada Jesucristo bi 'ñutcahú nda'á ra hmáte majuani ngue'á nu'á bi du por guecju. Nehe nujá dí 'ñepi ga tuhú po rá ngue ma cuhú.

17 Nu'á tó'o tsapabi ne hingui faxa rá cu nu'á 'bɛpabi, nu'á otho rá hmáte ne nixi hingui mádi Ajuá.

18 Ma zi cu'ihú, hingui ho ga mādihú hɔnse dega netho. Nujá mahyoni ga mādihú con gatho ma mfenihú ne ga mfaxhú.

Hinga ntsuhú ga jonihú ja Ajuá pa ga aphú te ga aphú

19 Ne 'bú majuani ja ma hmátehú, njabú ga pahú gue majuani dri denihú nú'a majuani, y ga pahú nehe gue dí 'buhú xá hño ja rá thandi Ajuá.

20 Pe 'bú ga tu ma muihú gue hindí 'buhú xá hño ja rá thandi Ajuá, nu'bú Ajuá da hñubga ma muihú ngue'á nu'á pádi gatho, ne patca ma mfenihú.

21 Ma zi hmádi cu'ihú, 'bú dí beñhú ja ma corasohú gue dí 'buhú xá hño ja rá thandi Ajuá, nu'bú hinga ma ga ntsuhú ga jonihú ja gue'á ne ga aphú te ga aphú.

22 Ne nu'araza ma t'adi ga aphú'a, nu'á da 'racju nguetho dí ɔthú nú'a di manda'á, ne dí ɔthú ya t'ɔt'e ngu di ho'á.

23 Ne nu'á bi manda ga camfribhú ra zi Hmu Jesucristo rá T'ú, ne ga mādihú 'na ngu ma'na ngu xqui manda nehe ma zi Hmuhú ra Jesucristo.

24 Y nu'á tó'o ɔ'tuabi yá hmanda Ajuá, nu'á 'bú xá hño co Ajuá, ne Ajuá 'bú con gue'á. Ajuá bi 'racju ra Mácá Ndáhi nú'a utcaguihú gue Ajuá 'bú con guecju.

4

Rá Mácá Ndáhi Ajuá ne ra ndáhi nú'a rá ncontra ma zi Hmuhú ra Jesucristo

1 Ma zi hmádi cu'ihú, oxqui camfrihú gatho nú'a da si'ahú. Pādihú xá hño ua go gue'á xi majuani xa má Ajuá, pa go gue'á gui camfrihú. Ngue'á ndunthi ya hyate bádi 'yo ja ra ximhai, nu'á 'yobú má gue ñá co rá ts'edi ra Mácá Ndáhi, pe nuya noya mañ'ú hingo mahyɛgui ngu nú'a má Ajuá.

2 Ma ga xi'ahú hanja da za gui pādihú nú'a to'o ñá co rá ts'edi ra Mácá Ndáhi. Nuto má gue ma zi Hmuhú ra Jesucristo rá T'ú Ajuá bi 'ñe bi njá'i, nú'ú go gue'ú hampa rá ts'edi ra Mácá Ndáhi.

3 Pe nu to'o má gue ma zi Hmuhú ra Jesucristo hingo rá T'ú Ajuá bi 'ñe bi njá'íua ja ra

ximhai, nú'ú hingui hampa rá ts'edi ra Mácá Ndáhi. Nú'ú hampa rá ts'edi nú'a to'o ma da 'ñehe da ncontraui ra zi Hmu Jesucristo. Ya xcá 'yɔdehú ma da 'ñehe ja ra ximhai nú'a ra ncontra'á, y ya 'yo rí mpefi nú'ú to'o hampa rá ts'edi'á.

4 Ma zi cu'ihú, yá batsiguihú Ajuá, ne ya stá ntátehú de ya hyate ja'i, ngue'á Ajuá to'o 'bú con guecju ma'na ja rá ts'edi'á que nurá ncontra'á to'o di manda ya ts'o'mui ja'i ja ra ximhai.

5 Nuya hyate ja'i pɛpabi nú'a to'o di manda ya ts'o'mui ja'i ja ra ximhai, hangue má de nu'á ja ja ra ximhai, ne ya ts'o'mui ja'i de ra ximhai ɔde nú'a te mañ'ú.

6 Pe nujá yá batsiguihú Ajuá, y gatho nú'ú to'o pádi'á, nu'ú ɔtcaguihú nú'a dí mañhú. Ha nu'ú tó'o hingyá batsi Ajuá, hingui ne da 'yɔtcaguihú. Hangue ringue'á tsa ga pahú to'o mǎnga nú'a majuani, ne to'o mǎnga nú'a hinga majuani.

Ajuá xi ra máte

7 Ma zi hmádi cu'ihú, ga mādihú 'na ngu ma'na, ngue'á Ajuá ri macaguihú. Nu'á tó'o mádi rá miqu'eui, go gue'á ya rá batsi Ajuá, ne nu'á pádi xá hño Ajuá.

8 Nu'á tó'o ʔtsa rá miqu'eui, nu'á hingui pádi Ajuá, ngue'á rá 'mui Ajuá xi ra máte nzantho.

9 Ajuá bi 'ñutcaguihú gue xi majuani nu'á mādiguíhú ngue'á bá pɛhna rá 'ra T'ú ja ra ximhai pa da 'racju ra 'ra'yo te.

10 Ma ga xi'ahú nda'á ra hmáte majuani: Nujá hinsti mādihú Ajuá, pe nu'á xi mādiguíhú, hangue bá pɛncahú rá T'ú nú'a bi unga rá te pa bi gutca ma ts'oquihú.

11 Ma zi hmádi cu'ihú, Ajuá xi bi mādiguíhú asta habú bi za. Hangue nujá dí 'ñɛpcaguihú ga mādihú 'na ngu ma'na.

12 Ni 'nara ja'i hinhya'mú xa hyanda Ajuá. Pe 'bú ga mādihú 'na ngu ma'na, nu'bú há, Ajuá 'bú con guecju, y njabú ma'na ga pahú tengu rá hmáte'á.

13 Nujá dí pahú gue dí 'buhú co Ajuá ne Ajuá 'bú con guecju nguetho nu'á xa 'racju rá Mácá Ndáhi.

14 Nujé stá hanthe rá T'ú Ajuá bá pɛhna Ajuá ra Dada pa da pɔhɔ ya meximhai, ne dí damajuanihe njabú.

15 'Bú 'na to'o da damajuani gue ma zi Hmuhú ra Jesu go gue'á rá T'ú Ajuá, Ajuá 'bú con gue'á ne nu'á 'bú co Ajuá.

16 Ya dí pahú gue ri macju Ajuá, ne gue'á dí camfrihú ngue'á nu'á 'bú con guecju. Nurá 'mui Ajuá xi ra máte nzantho, y nu'á tó'o mádi rá miqu'eui, go gue'á 'bú co Ajuá ne Ajuá 'bú con gue'á.

17 Dí mādihú Ajuá ne dí mādihú ma miqu'eihú, hangue hinga ntsuhú nú'a ra pa'á de ra nsuca uɛnda, ngue'á numa

'mũihuaa ja ra ximhai gue'a ngu rá 'mũi ma zi Hmuhũ ra Jesu.

¹⁸ Bũ dí madihũ Ajuũ con gatho ma mũihũ, hinga ntsuhũ nú'á da 'yõtcahũ'a. Ngue'a nura ntsu go gue'a rá 'ñoui ra castigo, y nu'a tó'o tsu ra nsũca uenda, tsu ngue'a hinxa mađi Ajuũ.

¹⁹ Ajuũ go rá mudi bi mađiguihũ, hangue nujá go di mađihũbya'a.

²⁰ Nu'a tó'o ena gue ri mađi Ajuũ, pe nu'a ʔtsa rá cu, nu'á go 'nara c'uamba. Ngue'a 'bũ 'na ʔtsa rá cu nú'a xa nhyandahmiui, nu'bũ ħhanja da za da mađi Ajuũ nú'a hinxa hyandi?

²¹ Nuna go guehna ra hmanda xa xicjũ Ajuũ ga øthũ: Nu'a tó'o mađi Ajuũ, mahyoni nehe da mađi rá cu.

5

Stá ntátehũ de ya ts'ot'ø't'e de ra ximhai

¹ Nu'a tó'o camfri gue ma zi Hmuhũ ra Jesu go gue'a ra Cristo nú'a bá pẽhna Ajuũ, nú'á go gue'a rá b̂tsi Ajuũ. Y nu'a tó'o ri mađi Ajuũ ra Dada, go gue'a da mađi nú'ũ to'o yá b̂tsi Ajuũ nehe.

² 'Bũ majuani dí mađihũ Ajuũ, ne 'bũ dí ø'tuahũ yá hmanda'a, nu'bũ dí pađihũ gue dí matuahũ yá b̂tsi Ajuũ.

³ Ngue'a 'bũ dí ø'tuahũ yá hmanda Ajuũ, nu'bũ xi majuani dí mađihũ'a, ne nuyá hmanda Ajuũ hinguĩ hei ga ø't'ehũ.

⁴ Ngue'a nu'a tó'o rá b̂tsi Ajuũ xa dapa gatho ya ts'ot'ø't'e de ra ximhai. Nujá stá ntátehũ de ya ts'ot'ø't'e de ra ximhai ngue'a dí camfrihũ Ajuũ.

⁵ ħTo'o xa dapa ya ts'ot'ø't'e de ra ximhai? Nu'a tó'o camfri gue ma zi Hmuhũ ra Jesu go gue'a rá T'ũ Ajuũ, go gue'a xa dapa ya ts'ot'ø't'e de ra ximhai.

Nũ'ũ to'o damajuani de rá T'ũ Ajuũ

⁶ Ra Zidada Jesucristo bá eheua ja ra ximhai, bi nxistehe ne bi na'ma rá ji bi du. Hingue hõnse bi nxistehe, pe nehe bi du'a. Ha nura Maça Ndahi xicjũ de gue'a ne nu'á maçu majuani.

⁷ Nuni mahets'i 'bũi hũũ nú'ũ to'o 'nat'a ma gue ma zi Hmuhũ ra Jesucristo go rá T'ũ Ajuũ. 'Na go ra Dada, ma'na go gue'a nú'á to'o xa thu'mbabi gue go gue'a ra Noya, ha nu ma'na go rá Maça Ndahi Ajuũ. Gatho'ũ 'nat'a ma.

⁸ Nehe nuua ja ra ximhai rá Maça Ndahi Ajuũ utcaguihũ gue ma zi Hmuhũ ra Jesucristo go gue'a rá T'ũ Ajuũ. Y nu mi nxistehe'a, Ajuũ bi ma gue go rá T'ũ'a. Ne dí mañhũ gue go gue'a rá T'ũ Ajuũ, ngue'a bi na'ma rá ji ne bi du po rá nguecju. Gatho dí mañhũ mahyẽgui gue ma zi Hmuhũ ra Jesucristo go gue'a rá T'ũ Ajuũ.

⁹ 'Bũ ga camfrihũ nú'á damajuani ya ja'i, ma'na mathoni ndunthi ga camfrihũ nú'á

maņa Ajuũ ra Dada, ngue'a nu'á go guesẽ'a ma gue ma zi Hmuhũ ra Jesu go gue'a rá T'ũ'a.

¹⁰ Nuto camfri bi rá T'ũ Ajuũ, nu'á ya xa b̂di ja rá coraso nú'á majuani. Pe nu'a tó'o hinguĩ camfri Ajuũ, ja ra uenda ec'uamba'a, ngue'a hinxa gamfri nú'á bi mañ'a de rá T'ũ.

¹¹ Ne nuna guehna nú'á xa xicaguihũ Ajuũ, gue bi 'racju 'nara 'ra'yo te nú'á da nja pa nzantho. Dí pe'tshũ nura 'ra'yo te'a ngue'a rá T'ũ Ajuũ 'bũi ja ma corasohũ.

¹² Nu'a tó'o 'bũi co rá T'ũ Ajuũ, pe'tsa ra 'ra'yo te; pe nu'a tó'o hinguĩ 'bũi co rá T'ũ Ajuũ, hinguĩ pe'tsa ra 'ra'yo te.

Ya ngaxa noya dega ts'ofu

¹³ Dí op'a'ihũ pa da za gui pađihũ gue gui pe'tshũ ra te pa nzantho nguetho gui camfrihũ gue ma zi Hmuhũ ra Jesucristo go gue'a rá T'ũ Ajuũ.

¹⁴ Y núju dyá gamfrihũ da za ga aphũ Ajuũ nú'á ga ne ga aphũ, y nu'bũ gue'a rá paha'a, nu'bũ da 'yõde ma nt'adihũ.

¹⁵ Y 'bũ øde ma nt'adihũ, nu'bũ da 'racaguihũ nú'á dí aphũ.

¹⁶ 'Bũ gui pahũ gue 'nara cu xa 'yõt'a 'nara ts'oqui, ne 'bũ nú'á ra ts'oqui'a hinda japi da 'medi pa nzantho, da za gui 'yapabihũ Ajuũ por gue'a, y Ajuũ da japi da ñobri. Ja 'nara ts'oqui nú'á japi da 'medi pa nzantho nú'á to'o ø't'e'a. Nú'á hindí xi'ahũ gue gui 'yaphũ Ajuũ por gue'a.

¹⁷ Cada ra 'mi'qui 'nara ja'i ø't'e nú'á hingo rá paha Ajuũ, nu'á ø't'a 'nara ts'oqui. Pe hinga gatho ya ts'oqui japi da 'medi pa nzantho nú'á to'o ø't'e.

¹⁸ Dí pađihũ gue nu'a tó'o rá b̂tsi Ajuũ, hinguĩ sigui ø't'a ya ts'oqui, ngue'a rá T'ũ Ajuũ su'a pa hinte da za da 'yø'tuabi ra ts'ondahi.

¹⁹ Ne dí pađihũ gue nujũ yá metiguihũ Ajuũ, ha nuyá ts'ojã'i ja ra ximhai o ja rá 'yẽ ra ts'ondahi.

²⁰ Ne dí pađihũ gue rá T'ũ Ajuũ xa 'ñeheua ja ra ximhai. Y nu'á bi 'ñutcaguihũ pa ga pađihũ to'o gue'a Ajuũ majuani. Dí 'bũhũ co Ajuũ nú'á majuani ngue'a dí 'bũhũ co ma zi Hmuhũ ra Jesucristo nurá T'ũ'a. Nú'á gue'a Ajuũ majuani ne 'racaguihũ ra te pa nzantho.

²¹ Ma zi b̂tsi'ihũ, oxqui ma gui camfrihũ ni 'nara c'oi nú'ũ t'embi gue go gue'a Ajuũ, nixi gui xõcambenihũ. Hõnse Ajuũ bí 'bũi mahets'i go gue'a gui xõcambenihũ. Njabũ gue'a.

RÁ ÑOHO RA XUUA RÁ ÑOHO RA CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NSANJUA

Nú'a majuani ne ra hmate

¹ Núga drá Xuua ya drá ndaxjua, dí op'a'i co ri batsi nú'i ma zi nju'i, xa huahn'ahu Ajuá. Dí mađi'ihu ngue'a nujá mahye:gui dí teñihu nú'a majuani. Ne hingue hõnsegui dí ma'ahu, nehe gatho nú'u to'o xa bađi nú'a majuani ri mađi'ihu, ngue'a nu'ahú guí pađihu nú'a majuani.

² Nu'ahú dí mađi'ihu ngue'a gathoguihu dí pađihu nú'a majuani ne hinhya'mu ma ga pumfrihu'a.

³ Ajuá ra Dada ne ma zi Hmuhu ra Jesucristo rá T'u, ma da jap'a'ihu ne da me'ts'ahu ra nthecate, ne da max'ahu pa gui 'buhu te rá 'ñenthõ ngue'a guí camfrihu nú'a majuani ne grí mađihu Ajuá.

⁴ Dá johya ndunthi nú'a ra ora dá nth'e'be 'ra de nuri batsi nú'u 'yo xá hño ngu nú'a bi xicaguihu Ajuá ra Dada gue ga 'yohu.

⁵ Nubyá ma zi nju'i, xi dí ne ga xi'a'i gue pe'tsi ga máđihu 'na ngu 'na. Dí op'a'ihu nuna ra ndaxjua hmanda nú'a stá ødehu desde ra mudi ndá camfrihu.

⁶ Ne ¿hanja da za ga máđihu 'na ngu 'na? Ga øthu gatho nú'a xicju Ajuá ga øthu, nu'bú njabu da za ga máđihu 'na ngu 'na. Ne go gue'a bi sicju desde ra mudi ndá camfrihu gue nzanthõ ga máđihu 'na ngu 'na.

Ya hyate

⁷ Guehna dí xi'ahu ngue'a ndunthi ya hyate 'yo'u haburaza ja ra ximhai. Nu'ú ma gue himbi nja'i ra Zidada Jesucristo nú'a rá 'meñni Ajuá. Pe nu'u tó'o ma njabu gue'u ya hyate ne yá ncontra ra Zidada Jesu.

⁸ Nsusehu pa hintõ da hya'a'ihu, pa hingui 'bethu nú'a ra 'befi xcá 'yøthu, pa njabu gui hañhu ra thahá nú'a ne da 'ra'ahu Ajuá.

⁹ Nu'a tó'o hingui øte nú'a mangu Ajuá, nu'á hingui camfri nú'a bi 'ñudi ma zi Hmuhu ra Jesucristo, ne nu'á hingui pađi Ajuá. Pe nu'a tó'o camfri nú'a bi 'ñudi ma zi Hmuhu ra Jesucristo, nu'á pađi ra Dada ne ra T'u.

¹⁰ Nu'bu 'nara ja'i da zõñ'a'ihu ne da xi'ahu 'nara nt'udi nú'a hinxa 'ñudi ma zi Hmuhu ra Jesucristo, oxqui ma gui umfu ntsaya ja ri ngu, nixi gui zenguah y nixi gui 'ñemfu: "Ajuá da max'a'i."

¹¹ Bu 'na to'o da zengua 'na de nuya ja'i'u o da 'ñembi: "Ajuá da max'a'i", go gue'a di mfaxui yá ts'o'befi nuya ja'i'u.

Yanguxa noya

¹² Dí pe'tshma ndunthi te ga xi'ahu, pe hõnse dí xi'ahu nuya ya noya dí

op'a'ihu, ngue'a dí beni ga tsõñ'a'ihu ne ga hñandahmihu pa ga ñahu, pa njabu xi ga johyahu.

¹³ Peñ'a'ihu ya nzengua yá batsi ri cu nú'a to'o xa huahna Ajuá nehe. Njabu gue'a.

RÁ HÑU RA XUUA RÁ HÑU RA CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NSANJUA

Mi hmą xá hño de ra Gayo

¹ Núga drá Xuua ya drá ndaxjua, dí op'a'i ma zi hmądi cu Gayo nú'i dí ma'i ngue'a mahyegui dí camfrihú nú'a majuani.

² Ma zi cu'i, dí apa Ajuą da bəni xá hño gatho nú'a guí ət'e. Ngu ri coraso 'bui xá hño co Ajuą, njabú nehe dí ne gui 'bui xá hño ja ri te.

³ Dá johya ndunthi nu mi zəhəua 'raya cu ne bi xicagui'ú gue xi guí 'yo xá hño ne gui ət'e nú'a majuani ngu nú'a ri manda Ajuą.

⁴ Nú'ú to'o xa gamfri nú'a dá uti, nú'ú dí ət'a ra uenda gue ma bətsi, ne xi dí johya ndunthi nura ora dí ət'e gue ri sigui ət'e nú'a majuani ngu ri manda Ajuą.

⁵ Ma zi cu'i, nu'í guí ət'e 'nara hoga 'bfi ngue'a guí umba ra mfats'i ya cu masque hingui pađi'ú.

⁶ Nura ora ndí munts'iheua ja ra nija, nuya cu bi zəhəua bi metcahe de nú'a ra hmąte xcá umbabi'ú. Xá hño gui sigui gui fats'i'ú ne gui umbi'ú nú'a mathoni pa da 'ño da mamba rá noya Ajuą, ngue'a nu'ú pəpabi Ajuą.

⁷ Nu'ú xa zogui yá ngu ne 'yo zofo ya ja'i de ma zi Hmuhú ra Jesucristo, ne hinxa hñani'ú ni 'nara mfats'i de nú'ú hingyá cu.

⁸ Por gue'a nuju mathoni ga faxhú'ú. Ga mfaxhú 'na ngu ma'na pa da ntąga rá noya Ajuą.

Rá nts'o'mui ra Diótrefe

⁹ Dá peñ'a'ihubú 'nara carta ja ri hmunts'ihú, pe nura cu Diótrefe nú'a to'o di 'ñets'ise pa da ndą de ya cu ja ri nijahú, hingui ne da 'yət'e nú'a dí mañhe.

¹⁰ Hangue nu xcrá mabú ga tsəñ'a'ihú, ma ga xi'a'ihú ja ri hmunts'ihú te ət'a ra cu Diótrefe. Nu'á nənje ne ma nú'a hinga majuani pa hinda 'yət'caguihe ya cu. Nú'á ne gue go da t'ət'e'a. Ne hinga hənse'a ət'e, nehe hingui umba ntsaya nú'ú ya cu tsəñ'a'ihú, ne hačuabi ya cu gue hinda umba ntsaya nehe'ú. Nu'a tó'o ri unga ntsaya, ra cu Diótrefe ɛni de ra nija.

¹¹ Ma zi hmądi cu'i, oxqui ma gui ət'e ngu ət'a ya ts'o'mui gá ja'i. Ma'na xá hño tamba yá 'mui nú'ú to'o ət'e xá hño. Nu'a tó'o ət'e xá hño, gue'a rá bətsi Ajuą, ha nu'a tó'o hingui ət'e xá hño, hinxa bađi Ajuą.

Hmą mi ət'e xá hño ra Demetrio

¹² Numa cuhú ra Demetrio, gatho ya cu ñą xá hño de gue'a, ngue'a nu'á ət'e nú'a majuani. Necje nehe, dí mañhe gue nu'á ət'e

xá hño. Ne guí pađi gue nú'a dí mañhe gue'a majuani.

Ya ngaxa noya

¹³ Ja ndunthi te ga xi'i, pe hindí ofoua gatho.

¹⁴ Ngue'a dí beni ga mabú 'bestho pa ga hñandahmihú ne ga ñahú.

¹⁵ Ma zi cu Gayo, Ajuą da max'a'i. Gatho ma mpađihú nú'ú 'bucua peñ'a'i ra nzengua. 'Yətca ra mąte gui fat'ajuą cada 'nama mpađihú nú'ú bi 'bui de guerpú. Njabú gue'a.

RA JUDA

RA CARTA NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NŠAN JUDA

Ra apostol Juda opabi yá nthahni Ajuá

¹ Núga drá Juda rá cugui ra Cobo ne rá 'b'egogui ma zi Hmuhá ra Jesucristo. Dí op'a'ihú gatho nú'ahú xa huahn'ahú Ajuá. Ajuá ma Dadahú xi ri mađi'ihú, ne ma zi Hmuhá ra Jesucristo su'a'ihú.

² Ajuá da me'ts'ahú ndunthi ra nthecate ne rá hmáte, ne da max'ahú pa gui 'buhú te rá 'ñenthó.

Nú'ú to'o udi ya nc'uamba

(2 Pedro 2:1-17)

³ Ma zi hmáđi cu'ihú, ndí beni ga op'a'ihú hmahá de nú'a stá camfrihú pa ga mpøhøhú. Pe nubyá dí beni mathoni ga op'a'ihú pa ga xi'ahú gue oxqui hophú to'o da 'uec'a'ihú de nú'a xcá camfrihú. Gui njahú ngu 'nara hoga soldado, xi gui ñañihú nú'a xcá camfrihú, nguetho Ajuá ya xa 'yentc'a ja ma 'yehú nuna ra jamfri dí pe'tshú núju yá metiguihú'a.

⁴ 'Raya ts'ojá'i ya xa yat'a mant'agui habú 'bui ya cu. Nú'ú øt'a ya ts'o'b'efi ne eñ'ú: "Ajuá xi ja rá nthecate hangue hinte da 'yøtcáhú de nú'a dí øthú." Njabú mañ'ú, pe hingo majuani. De maya'bu bi t'ofó gue mi ma da 'mui ya ts'ojá'i ngu'ú, ne Ajuá xa 'ye'mbi pa da castiga'ú. Nú'ú ya ts'ojá'i'ú gue'ú cønga Ajuá ma Hmuhú ne ma Zidadahú ra Jesucristo.

⁵ Dí ne ga ben'a'ihú de nú'a ya guí pađihú, gue Ajuá bi ñanga ya me Israel pa bi bøn'i'ú de Egipto, pe 'mefa nu'ú himbi ne bi gamfri'a, bi huati'ú.

⁶ Nehe dí ne ga ben'a'ihú de nú'ú ya enxé mbi 'buhú mahets'i ne bi nts'o'yøde ngue'ú nu'ú mi ne ma'na ra ts'edi xa t'umbi pa da ndá, ne bi zogui'ú yá maça 'mui habú mi 'bui'ú. Hangue Ajuá bi mehni'ú pa ja ra 'bexuui habú that'i co ya tøbøja asta ra pa'a Ajuá da hñá'mba nguenda ne da castiga'ú.

⁷ Nehe dí ne ga ben'a'ihú nú'a te bi tho ya me Sodoma ne ya me Gomorra, ne ma'ra ya hñini guethú de gue'ú. Nuya ja'i mengu de guehni bi nts'o'yøde nehe ngu ya ts'o'énxé. Nuya ja'i'ú toraza mi hñuxui'ú, y nuya 'ñøhø mri hñuxui yá mi'ñøhøui, ha nuya 'behñá mri hñuxui yá mi'behñáui. Hangue Ajuá bi mempabi'ú ra tsibi pa bi zat'i'ú. Guehna 'nara nt'udi pa gatho nuju, hinga nts'o'yødehú pa hindra castigaguihú ja ra tsibi nú'a zø pa nzantho.

⁸ Nuya ts'ojá'i to'o xa yat'a ja ya hmunts'i, gue'ú ri nhyecuau ngu nú'ú ya ts'o'énxé ne nú'ú ma'ra ya ts'ojá'i. Hingui tsáma yá mfeni, 'ñena 'ui'thá, ne ri ts'onga yá ndo'yo

co ya ts'ot'øt'e øt'e. Hingui ne'ú to da manda, ne ñama'ñi de yá enxé Ajuá nú'ú to'o há ra ts'edi.

⁹ Pe nurá danga enxé Ajuá nú'a rá thuhu ra Migue himbi 'yøt'e ngu øt'e'ú. Nu mi ntsanoyau ra ts'ondáhi pa himbi hopi bi hñá'tsua rá ndo'yo ndu ra Moise, himbi ne bi zhi de nú'a xqui 'yøt'e'a, nu'a bi 'yøt'e, bi zofo co ya noya xá hño, ne hønse bi 'ñembabi: "Ra Zidada go gue'a da hñan'a nguenda."

¹⁰ Pe nuya ts'ojá'i'ú øtbuhlatho de nú'a hingui pađi'ú. Hinte yá fađi nja ngu ya mbo'oni. Nú'ú øt'e nu'araza go da ne'ú, hangue njabú ma'na ri nts'ocse'ú.

¹¹ 'Tengu ya ts'othogui ma da thogui'ú! Nú'ú gue'ú ya ts'o'yøde ngu ra Caí nú'a to'o himbi ne bi 'yøt'a nú'a bi ma Ajuá. Nehe nu'ú nja ngu ra Balaam nú'a to'o mi øt'a nú'a xcá nts'o pa da dá ra bojá. Nehe nu'ú nja ngu ra Coré nú'a to'o bi nø'tuabi ra Moise. Hangue nú'a ne gatho nú'ú to'o mri ñeni'a, bi dut'a ra hai, bi du'ú.

¹² Nuya ts'ojá'i'ú pa ja ri ngohú, ne ri ñuni con gue'ahú, ne xi ya ts'o'yo'ú, ne ri japi da ts'oca ri ngohú. Nú'ú nja ngu ya guui 'ñena ma da 'uáí, pe di duda ra ndáhi, njabútho nuya ts'ojá'i'ú di hyatc'ua di hyat'ni. Nú'ú nja ngu ya 'bai gá fruta thø'mi da unga ra fruta pe otho. Njabútho'ú. Nú'ú nja ngu ya 'bai gá fruta xa du, xra c'atsi con gatho yá 'yú. Nú'ú ma gue ma da 'yøt'a ndunthi, pe hinte øt'e.

¹³ Nú'ú gue'ú nja ngu ra ndehe 'yonga ra ndáhi asta rá fugui tsøni ja ra ñanthé ne ja bí tsøhni yá paxi. Njabú ri hnequi yá ts'o'b'efi'ú. Nehe nu'ú nja ngu ya tsø xa ponga yá 'ñu ne xa 'medi'ú ja ra 'bexuui. Njabú nehe nuya ts'ojá'i'ú ma da 'medi pa nzantho.

¹⁴ Nura Enoc go gue'a rá 'beto de yá 'beto ra Adá asta rá cut'a, maya'bu bi ma de nuya ts'ojá'i, ne bi 'ñena: "Yøhú gue ma da 'ñepu ra Zidada co ya 'motho gá enxé.

¹⁵ Ma da 'ñehe pa da hñá'mba nguenda gatho ya meximhai, ne pa da castiga ya ts'ojá'i de ya ts'ot'øt'e xa 'yøt'e'ú, ne ma da castiga nú'ú ya nønte xa nønga Ajuá."

¹⁶ Nuya ja'i'ú te yá zeya, y hinte ri ho'ú. Nú'ú øt'e nu'araza ra ts'o'quí go da ne'ú, te yá 'ñets'i, y xi ho'ta ya ja'i pa ne te da t'umbi'ú.

Ra ts'ofa pa ya gamfri pa da jamasu te øt'e'ú

¹⁷ Pe nu'ahú ma hmáđi cu'ihú, beñhú nú'a bi mंगा ma'met'o nuya apostol nuyá 'mehni ma Zidadahú ra Jesucristo.

¹⁸ Nú'ú bi xi'ahú gue ma da 'mui nú'ú to'o da 'ñøtbuhlatho de Ajuá nu de yá ngats'i ya pa. Nú'ú hønse ri ho da 'yøt'a yá ts'onc'at'i.

¹⁹ Ne 'ueca ya cu, ne hingui øt'e'ú ngu nú'a ri manda Ajuá, hønse øt'e nú'a go da ne'ú. Nú'ú hingui 'buhui ra Maça Ndáhi.

²⁰ Pe nu'ahú ma hmáđi cu'ihú, dá nja ri ts'edi'ú de nú'a ra maça jamfri xcá hanihú

xá nsunda, ne 'yapabih_u Ajuá ngu nú'a da 'ñu't'a'ih_u ra Maca Ndahi.

²¹ Nsuseh_u pa gui 'b_uh_u xá hño ja rá hmate Ajuá. Hñu'mba muih_u. Tø'mh_u nú'a ra te ma da t'a'ah_u pa nzantho ngue'a ma Zidadah_u ra Jesucristo bi yo rá mui con gue'ah_u.

²² Zoh_u nú'u to'o ri duh_u. 'Ñutuah_u pa ma'na da badi'u nú'a majuani ne da gamfri'u xá hño.

²³ Nehe zoh_u nú'u ma'ra øt'a ya ts'oqui pa ya hinda sigui da 'yøt'e, ja ra uenda 'na gui hanth_u xa zo ja ra tsibi ne gui dama jucj_u. Huequih_u nú'u to'o xi 'bui ja yá ts'oqui, ne zoh'u. Pe jamasuh_u pa hinda ja'ah_u gui 'yøth_u ya ts'oqui nehe. Øtsabih_u yá nts'o'mui'u, 'yøth_u ra uenda ngu 'nara ts'odutu ni pa to da dat'i.

Ya ngaxa noya dega jahña

²⁴ Ajuá ja rá ts'edi, nu'a da su'a'ih_u pa hingui 'uegueh_u de nú'a xcá camfrih_u. Ma da 'bap'a'ih_u ja rá thandi'a hab_u da za gui hyanduah_u rá nsunda'a ngue'a ya hinte ma ts'oqui gri tuh_u, ne xi ma gui johyah_u ndunthi.

²⁵ Nubya ne pa nzantho ga nsundah_u Ajuá nú'a to'o bi pøhøguih_u ngue'a bá pehna ma Zidadah_u ra Jesucristo pa bi du po rá nguecj_u. Ajuá xi ra dangui'a, ne xi ja rá ts'edi ne hã ra ts'utbi, ne ri manda'a desde rá madi, asta nubya, ne pa nzantho. Njab_u gue'a.

RA APOCALIPSI RA LIBRO NÚ'A BI 'YOFO RA APOSTOL NSANJUA DE NÚ'A TE BÁ HANDI NE BÁ ØDE NUNI MAHETS'I

Ra Zidada Jesucristo bi 'ñutua ra apostol Xuua gatho nú'a te ma da nja

¹ Nuna ra noyaná bi mā Ajuá ra Dada, bi xipabi ma zi Hmuhá ra Jesucristo pa njabu nehe'a bi 'ñutcaguihú núju dí pepabihú'a. Nú'á bi 'ñutcaguihú nú'u ya t'ø'te ma da nja 'bestho. Hangue bá pehna rá enxé pa bi 'ñutcagui núga drá Xuua dí pepabi'a.

² Nuga dí damajuani de rá noya Ajuá ne de nú'a xa xicagui ra Zidada Jesucristo, ne de gatho nú'a stá handi.

³ Njapi nú'u to'o da hñe'ti ne nú'u to'o da 'yøde nuya ya noya de nú'a ma da nja, ne da 'yø'ta nuya ya t'ø'te xa t'ofó, ngue'a ya ma da nja gatho.

Ra apostol Xuua opabi ya gamfri nú'u ri munts'a gatho nú'u yoto ya nija

⁴ Núga drá Xuua dí op'a'ihú nú'ahú gyá gamfrihú gri munts'hú gatho nú'u yoto ya nija nuni Asia. Ajuá nú'a 'bui, ne nzántho xa 'múi, ne ma da 'múi pa nzántho, da jap'a'ihú ne da max'ahú pa gui 'buhú te rá 'ñen'ho. Nehe da jap'a'ihú nú'u yoto ya ndáhi 'bui ja rá thandi Ajuá habú bí hudi'a.

⁵ Nehe da jap'a'ihú ra Zidada Jesucristo nú'á to'o nzántho mánja nú'a majuani. Nú'á go gue'a xi rá mudi bi yopa nte de gatho nú'u xa du, y nú'á di manda gatho nú'u ya ndá de ja ra ximhai. Nú'á macaguihú y co rá jí'a xa xugaguihú ma ts'oquihú.

⁶ Ne xa hñuxcaguihú'a ngu dyá ndáhu ne ngu dyá macjahú pa ga pepabihú Ajuá rá Dada. ¡Drá nsunda'a ngue'a ja rá ts'edi pa nzántho! Njabu gue'a.

⁷ ¡Páhu gue nú'á ma da 'ñehe ja ya guui, y gatho ya ja'i ma da hyandi'a! Nehe dí 'buhni nú'u to'o bi san'i'a pa bi du, hangue nehe'u ma da hyandi'a. Gatho ya ja'i de gatho rá nguni ra ximhai ma da nzoni co ra dumúi nu stí hyandi da zøhø'a. Ma da njabu, njabu gue'a.

⁸ "Nuga go gueque rá mudigui ne asta rá gats'i, ngu ya letra fadi desde ra A asta ra Zeta", njabu ena Ajuá nú'a 'bui, ne nzántho xa 'múi, ne ma da 'múi pa nzántho. Go gue'a pe'tsa gatho ra ts'edi.

Ra apostol Xuua bi hyanda ra Zidada Jesucristo xá nsunda

⁹ Núga drá Xuua ri cuguihú, ne mahyεgui drí sufrihú ya ts'othogui. Pe da za ga tsεthú ngue'a mahyεgui ma mfenihú co ra Zidada Jesucristo nú'a to'o faxcaguihú pa da za ga

'buhú con gue'a habú di ndá'a. Nuga ndí 'bui ja 'nara zi hai rá thuhu Patmo, nura hai'a o madetho de ra ndehe. Ja guehni bá ts'ogagui, ja ra uenda ndí jø'ta fadi, ngue'a ndí mambabi rá noya Ajuá ne ndí damajuani de ra Zidada Jesucristo.

¹⁰ 'Nará pa ra Zidada, dá handa 'nara thedi bi 'ñutca ra Maça Ndáhi, ne dá øde 'nara noya de møte ma xutha ngu rá nzani 'nara trompeta,

¹¹ ne mi ena:

—Nuga go gueque rá mudigui ne asta rá gats'i, ngu ya letra fadi desde ra A asta ra Zeta. 'Yofó ja 'nara he'mi gatho nú'a guí handi, nepu gui pehni pa Asia nuni habú bí ja nú'u yoto ya nija, nu'a rá mudi rá thuhu ra Efeso, nepu Esmirna, nepu Pergamo, nepu Tiatira, nepu Sardi, nepu Filadelfia, nepu Laodicea.

¹² 'Mefa dá mpunts'i pa dá handi to'o nú'a mi zocagui. Y nu ndá mpunts'i, dá handa yoto ya mfoxyo dega oro mi jani.

¹³ Y madetho de nú'u yoto ya mfoxyo dá handa 'nara 'ñhøh mi 'bahni ngu nú'a bi 'ñe bi nja'i. Mí he 'nara he xmá ma, y asta mi tsønga ja yá ua, ne mi ngat'a 'nara ngat'i dega oro, y asta mi tsønga ja rá tiña.

¹⁴ Ha nuyá stá xi xmá nt'axi ngu ra t'axa xi'yo o ngu ra tsε. Nuyá da mi zø 'ñena ra tsibi.

¹⁵ Nuyá ua asta mri huεxqui ngu 'nara hoga c'ast'a bøjá rá thuhu ra bronse xa t'ent'a ja ra tsibi ne xá coní. Nurá noya mri nt'øde nts'edi 'ñena ri nhyahni ra nzøthe.

¹⁶ Ne mri hñá ja rá 'yε ra 'ñei yoto ya tsø, y de ja rá ne mi pønga 'nara mahuai dega yo filo. Nurá hmi mi yot'i co rá nsunda sche'a 'ñena mi zø ra hyadi con gatho rá ts'edi.

¹⁷ Nu ndá handi'a, 'bestho ra ora'a dá tagui ja yá ua, ne dá hødu, y nu'a bi dangagui co rá 'yε ra 'ñei ne bi 'ñengagui:

—Ogú tsu, nuga go gueque rá mudigui ne asta rá gats'i.

¹⁸ Nuga dí te. Dá tuhma, pe nubýá stá yopa nte pa nzántho. Ne go drí manda nú'u xa du ne dí há ya nsoqui de habú jø'ti'u.

¹⁹ 'Yofó gatho nú'a xcá hyandi, ne nú'u jabya, ne nú'u ma da nja 'mefa de guehya.

²⁰ Nú'u yoto ya tsø xcá hyandi ndí há ja ma 'ñei, ne nú'u yoto ya mfoxyo dega oro xcá hyandi, ma ga xi'i te ri bøni'u: nú'u yoto ya tsø gue'u yoto ya enxé de nú'u yoto ya nija, ha nú'u yoto ya mfoxyo xcá hyandi go gue'u nú'u yoto ya nija.

2

Ya noya pa nú'u yoto ya nija, y rá mudi Efeso

¹ Yopabi njaua nú'a ra enxé de ra nija nuni Efeso, ne 'ñembabi: "Nú'a to'o há ja rá 'yε ra 'ñei nú'u yoto ya tsø, go gue'a nú'a to'o 'bu

madetho de nú'a yoto ya mfoxyo dega oro, nu'á bi mangu njaua:

² Nuga dí pađi de gatho nú'a guí øthú, xcá mpefiú ndunthi, ne xi xcá tsethú gatho ya ts'othogui, ne hinxcá ntsixhú ya ts'o'múí gá ja'i, ne nú'u to'o ena gue go gue'u yá 'mehni Ajuá pe hinga majuani, xcá unga nguenda nú'a te øt'e'u gue hinga majuani yá 'mehni Ajuá, ngue'a gue'u 'raya c'uamba ja'i.

³ Xcá sufrihú ne xcá tsethú ne xcá mpefiú ndunthi po rá ngeque ne hinxa zabi'ihu.

⁴ Pe stá unga nguenda gue hingri macaguihú ngu gá macaguihú rá mudi.

⁵ Hangu beñhú hangu rá ndunthi gá macaguihú rá mudi. Nubyá ñobrihú, ne pefihú ya hoga 'befi ngu rá mudi. Nu'bu hingui ne guí ñobrihú, 'bestho ma ga mabú ne ga hac'ahú ri mfoxyohú de habu ja'a, nú'á gue'a ga hac'ahú nú'a ra 'befi stá 'ra'ahú.

⁶ Xá hño gue xcá utsahú yá ts'o'befi ya nicolaita ngue'a nequi drí utsa'u nehe.

⁷ Nu'á tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mangu ra Maça Nđahi pa zofu ya nija. Y nu'á tó'o da ntate de nú'a hingui ho, ga umba nsqui da zipabi rá fruta nú'a ra 'bai gá za bí 'bai nuni mahets'i habú bí 'bu Ajuá. Nura 'bai gá za'a ri umba ra te pa nzantho nú'a to da zipa rá fruta."

Ya noya pa nú'a ra nija rá thuhu Esmirna

⁸ Nehe 'yopabi nú'a ra enxé de ra nija Esmirna, y xipabi njaua: "Nú'a to'o gue'a rá mudi ne asta rá gats'i, nú'a to'o bi du pe bi yopa nte, go gue'a bi xicagui gue ga xi'ahú njaua:

⁹ Nuga dí pađi ri 'befihú ne hanja xa t'utsa'ihu. Gyá hyoyahú dega boja, pe gyá ricohú co Ajuá. Nú'u ya ja'i ri 'ñet'a xodyo, dí pađi gue nu'ú xa ñama'ñú de gue'ahú, ngue'a gue'u 'raya ja'i de ra Satá.

¹⁰ Ogui tshu de nú'a te ma gui thoguihú. Pañu gue ra ts'ondahi ma da got'ahú fadi 'ra de gue'ahú pa ja da hnečni ua xi ja ri jamfrihú. 'Ret'a ma pa ma gui thoguihú nú'u ya ts'othogui'u. Pe dá zedi ri jamfrihú asta ri duhú, y nuga ma ga 'ra'ahú ra te pa nzantho ngu 'nara corona dega thaña.

¹¹ Nu'á tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mangu ra Maça Nđahi pa zofu ya nija. Y nu'á tó'o da ntate de nú'a hingui ho, hinda ma ja ra nidu habú bí ja rá ñoho ra du."

Ya noya pa nú'a ra nija rá thuhu Pergamo

¹² Nehe 'yopabi nú'a ra enxé de ra nija nuni Pergamo, 'yopabi njaua: "Nú'a to'o há ra mahuai dega yo filo, nú'á gue'a xi'ahú njaua:

¹³ Nuga dí pađi ri 'befihú ne dí pađi habú guí 'buhú. Guí 'buhú habú ri manda ra Satá, pe masque ja guí 'buhúni, nu'ahú xcá camfriguihú xi xá hño, ne hinxcá cøngaguihú, nixi nu mi tho ra Antipa nú'a bi damajuani

xá hño de gueque. Nu'á bi tho nuni habú guí 'buhú, habú ri manda ra Satá.

¹⁴ Pe nuga dí pađi gue 'bai 'ra de gue'ahú to'o camfri nú'a te mi udi ra Balaam, y nuga hindri ho njabu. Ra Balaam bi 'ñutua ra Balac hanja bi za bi japa ya me Israel da 'yøt'a ya ts'oqui. Bi 'ñutuabi'u da zi nú'u ya ngø t'umbi dega hña'ti nuya c'oi, nehe bi 'ñutuabi da hñuxui nu'araza ra 'behña.

¹⁵ Ne 'bai 'ra de gue'ahú nú'u to'o camfribi yá nt'utuete ya nicolaita, nú'u ya nt'utuete'u gue'u drí utsa nehe.

¹⁶ Hangu ñobrihú ne 'ueguehú de gue'u. Nu'bu hina, 'bestho ma ga mabú pa nú'u to'o øt'a njabu ma ga castiga co nú'u ya noya pønga de ja ma ne, gue'a ngu 'nara mahuai dega yo filo.

¹⁷ Nu'á tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mangu ra Maça Nđahi pa zofu ya nija. Y nu'á tó'o da ntate de nú'a hingui ho, ma ga umbi da zi nú'a ra maná xa 'tagui, ne ga umba 'nara zi t'axa do, y de ja nú'a ra t'axa do'a xa t'ofu 'nara 'ra'yo thuhu, y hønsé nú'a to'o ma da hñani'a, go gue'a ma da bađi te di bønga nú'a ra thuhu di huxni."

Ya noya pa nú'a ra nija rá thuhu Tiatira

¹⁸ Nehe 'yopabi nura enxé de ra nija nuni Tiatira, 'yopabi njaua: "Rá T'u Ajuá nú'a to'o zø yá da ngu 'nara tsibi ne di huexca yá ua ngu 'nara bronse xá coní, gue'a má njaua:

¹⁹ Nuga dí pađi te gatho guí øt'e'hú, ne tengu rá ndangui ri hmátehú ne ri jamfrihú, ne grí mfaxhú 'na ngu ma'na, ne hinxcá tsayahú guí øthú ya hoga 'befi. Nehe dí pađi gue nú'a ri 'befihú ma'na xa ndunthi bya que rá mudi.

²⁰ Pe dí pađi gue guí øt'e'hú ma'ra ya t'øt'e nú'u hindri ho. Guí hoptahú nú'a ra 'behña rá thuhu ra Jesabe da hyat'a nú'u to pepcagui, ngue'a nú'á ena gue go gue'a 'nara 'mehni de Ajuá, pe hinga majuani, ngue'a nú'á 'nara hyate. Nu'á utuabi nú'u to'o pepcagui gue da hñuxui nu'araza ra 'behña, nehe utuabi da zi nú'u ya ngø t'umbi dega hña'ti nuya c'oi.

²¹ Nú'a ra 'behña'a stá tsocuabi 'raya pa pa da ñobri, pe hinxa ne xa ñobri de nú'a ra ts'o'befi pefi.

²² Pañu gue nú'a ra 'behña'a ma ga japi da 'menga ja ra mfidi co 'nara hñeni, pa da thogui ndunthi ya uguí. Nehe ma ga japi da thogui ya ts'othogui gatho nú'u to'o xa hñuxui'a 'bu hinda ñobri'u nehe de yá ts'o'befi'u.

²³ Nura 'behña'a nehe ma ga japi da du yá batsi. Y njabu da bađi gatho ya nija gue go gueque dí pađuabi yá mfeni ne yá coraso gatho ya ja'i, hangu ngu rá 'befi cada 'nara ja'i, gue'a ma da njabu rá njut'i nehe.

²⁴ Ha nu'ahú guí 'buhábu Tiatira ne hinxcá camfrihu nuya ya ts'ont'utuete hinga ma-juani, y nixi hinxcá ne xcá pahú nú'a ra nt'utuete'a, ngue'a nú'u to'o udi mañ'u gue gue'a rá nt'utuete ra Satá, y mañ'u gue xi xá hñei pa to da badi, di xi'ahú gue oxqui øthu nú'u ya ts'oqui stá xi'ahú; y hinte ma'na dri 'bep'ahú.

²⁵ Nu'a gui 'yøthu, siguihu co nú'a xcá camfrihu asta hinga yopa pengui.

²⁶ Y nu'u tó'o da ntáte de nú'a hingui ho, ne da 'yøt'e nú'a ra 'befi stá manda asta rá gats'i, nuga ma ga umbabi ra ts'edi pa da nda ja gatho ya hai de ra ximhai,

²⁷ njabu ngu xa 'raca ra ts'edi ma Dada pa ga nda. Ne nu'ú ma da nda con gatho ra ts'edi, ja ra uenda di há 'nara ts'ut'o dega bøja pa da huata ya hnini de gatho ya hai de ra ximhai asta hinda gohi ngu 'raya dohmi xa dehmi.

²⁸ Y nuga ga umbabi'u nú'a ra hyats'i ngu rá hyats'i ra haxatsø.

²⁹ Nu'a tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mąnga ra Maça Ndañi pa zofa ya nija."

3

Ya noya pa nú'a ra nija rá thuhu Sardi

¹ Nehe 'yopabi nú'a ra enxé de ra nija nuni Sardi, 'yopabi njaua: "Nú'a to'o pe'tsua nú'u yoto yá ndañi Ajuá, ne nú'u yoto ya tsø, mąnga njaua: Nuga dí padi ri 'befihu, ri hnequi gue guí tehú, pe xcá tuhú de ja ra ts'oqui.

² Nuhuhú pa gui nsuhú, ne 'uehú de ja ra ts'oqui, ne ma'na dá nja ri jamfrihu nú'a ya mi ja pa xcá 'behmahú, ngue'a stá padi gue hingui ho ri 'befihu ja rá thandi ma Dada.

³ Hangué beñhú de nú'a xcá hañhú. Camfrihu'a xá hño, ne ñobrihu. Nu'bu hingui nsuhú, xcri camfrihu ga tsømbu ngu ra ora tsonga 'nara be.

⁴ Pe 'bui 'ra de gue'ahú núbu Sardi nú'u to'o hinxa hopi da ts'oca yá jamfri co nú'u ya ts'o'befi guí øthu, nú'ú gue'u xa su yá t'axa he nú'u he pa hinxa nts'oni. Go gue'u ma ga 'ño'be ne ga nhyehe mhyegui dega t'axa he ngue'a dí 'ñepi da hñe njabu'u.

⁵ Y nu'u tó'o da ntáte de nú'a hingui ho, ma da hñe dega t'axi, y hinga ma ga haçuabi yá thuhu de ja ra libro habu huxa yá thuhu nú'u to ma dá me'tsa ra te pa nzantho, nehe ga xipa ma Dada ne yá enxé'a gue dí padi'u.

⁶ Nu'a tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mąnga ra Maça Ndañi pa zofa ya nija."

Ya noya pa nú'a ra nija rá thuhu Filadelfia

⁷ Nehe 'yopabi nú'a ra enxé de ra nija Filadelfia, 'yopabi njaua: "Nú'a to'o gue'a Ajuá xá nsunda ne hønse go gue'a øt'a gatho nú'a majuani, nú'a to'o gue'a ngu rá mpøte

ndu ra Davi pa da nda, go gue'a há ra nsoqui, hangué gatho nú'a ra gosthi da xoqui'a, hinda za to da got'i, y gatho nú'a ra gosthi da got'i, hinda za to da xoqui, nú'a ena njaua:

⁸ Nuga dí padi ri 'befihu, ne stá xoc'ahú 'nara gosthi pa gui zofohu ma'ra, y hinda za to da got'i. Ngue'a masque hingui pe'tshu ndunthi ra ts'edi, pe xcá 'yøthu nú'a mąnga ma noya, ne hinxcá ntsuhú xcá mañhú de gueque.

⁹ 'Bui 'ra ena gue ya xodyo, pe hinga majuani, nu'ú hate, ngue'a nu'ú go gue'u yá ja'i ra Satá. Pahú gue nuga ma ga haçuabi'u yá nt'ets'i pa da ndandiñahmu ja ri uahu, pa da badi'u gue dri ma'ahú.

¹⁰ Ngue'a nu'ahú xcá tsethu gatho nú'a te xcá thohú ngu nú'a dá xi'ahú, hangué nuga ma ga su'ahú pa hingui thohú nuya ts'othogui ma da nja maxøgue ja ra ximhai. Ma da 'ñehe nú'u ya ts'othogui'u pa dra tsapi gatho ya ja'i 'bu ja ra ximhai, pa ja da hnecri to'o nú'u ma da zeti, to'o hina.

¹¹ Beñhú gue nuga ma ga ehe 'bestho. Siguihu gui camfrihuihu xá hño, pa ni 'na hinda za to da hñan'a ri thahahú.

¹² Y nu'u tó'o da ntáte de nú'a hingui ho, ga japi da nja ngu 'nara 'røts'e de ja ra maça luga habu 'bu ma Dada, y hinhya'mu da bñni de guehni. Nehe ga opabi rá thuhu Ajuá ma Dada ja gue'u, ne rá thuhu de rá hnini'a. Nura hnini'a go gue'a ra 'ra'yo hnini de Jerusale nú'a dua cai de mahets'i po rá ts'edi'a. Nehe ja ga ofo ma 'ra'yo thuhu ja nuto xa ntáte, ngue'a go dua meti'u.

¹³ Nu'a tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a mąnga ra Maça Ndañi pa zofa ya nija."

Yanoyapanú'a ranijá rá thuhu Laodicea

¹⁴ Nehe 'yopabi nú'a ra enxé de ra nija Laodicea, 'yopabi njaua: "Go gueque dí mąnga nú'a majuani y nixi dri mpadi, go gueque rá madigui de gatho nú'a bi hyoca Ajuá ma Dada, di xi'ahú njaua:

¹⁵ Nuga dí padi ri 'befihu gue hingri utsaguihu y nixi gri maçaguihu. ¡Dí ne gue strá ts'e'ahú o strá pa'ahú!

¹⁶ Ngue'a guí njahu ngu ra dehe nú'a hinxá pa nixi xá tse pe xá ndumapa, hangué dá gohi njabu.

¹⁷ Ngue'a nu'ahú guí eñhú gue gyá rícohu, ja ri bojahu, ne hinte øt'ahú ra 'bedi. Pe huecate'ihu ngue'a hinte guí pe'tshu, gyá hyoyahu, hingui pahú gue de ja rá thandi Ajuá ngu gyá godahu ne gyá c'axfanihu.

¹⁸ Hangué dí xi'ahú tamgahu ra oro nú'a xa 'ranga ja ra tsibi, pa njabu gui nricohu. Tamgahu ya he dega t'axi pa gui hñehu ne hingui ntsahu ngue'a gyá c'axfanihu. Nehe tamgahu ra 'ñethi pa gui coxa ja ri dahú pa njabu gui hyanthú.

¹⁹ Nuga dí tsai ne dí japi da tho ya egui gatho nú'á to drí madi. Hangué beñhú hanja gui 'yóthú ra hño, ne ñobrihú.

²⁰ Nehe pahú gue nuga dí 'ba ja ra gosthi dí zote. Nu'á tó'o da 'yótea ma noya ne da xoga ra gosthi, nuga ga cut'i ne ga nt'oxi con gue'a, ha nu'á con gueque.

²¹ Nu'á tó'o da ntate de nú'a hingui ho, ga umba nsequi da hñudi con gueque habú gra hudi, njabú ngu stá ntate nehe, ne dí hu'be ma Dada habú bí hudi.

²² Nu'á tó'o ne da 'yóde, dá 'yóde nú'a manganá ra Mäca Ndähi pa zofo ya njä."

4

Gatho nú'á to'o bí 'bú mahets'i ri xócambeni Ajuá

¹ Mefa de dá handa nú'á ya t'ót'e, dá handi nuni mahets'i 'nara gosthi mi xogui. Ne dá yopa óde nú'a ra noya xqui zocagui desde rá madi, y nu mi ñá bi nt'óde ngu mrá nzani 'nara trompeta, y bi 'ñengagui:

—Bá pöts'e grí 'ñecua pa ga u't'a'i núyu te ma da nja 'mefa.

² Y 'bestho nura ora'a ra Mäca Ndähi bi 'ñutqui dega thedi 'na mi hudi ja 'nara hudi nuni mahets'i,

³ y nú'a to mi huhni mri hnequi ngu 'nara t'axa do nú'a t'embi ra jaspe, nehe mri hnequi ngu 'nara thenga do rá thuhu ra cornalina, xi mi huexqui nts'edi. Y de ja rá nthets'i nú'a ra hudi'a mi 'bahni 'nara 'bejri asta mi huexqui, ne mi hnequi ngu 'ñena 'nara c'angdo rá thuhu esmeralda.

⁴ Nuni thoho ja rá nthets'i nú'a ra hudi dá handi mi jani má 'natemagoho ya hudi, y de ja nuya hudi'á dá handi mi huhni 'natemagoho ya ndá mri hñe dega t'axi ne mi hu'tsa yá corona dega oro.

⁵ Y nú'a ra hudi mi ja madetho, ja mi pönini ya huci, ne ja mri nt'ódeni ya ñuni ne ya ngani. Nehe mi zóni yoto ya ñot'i dega tsibi, gue'á yoto yá ndähi Ajuá. Nuya ñot'i'á mi nhyandui nú'a ra hudi mi ja madetho.

⁶ Nura hudi'a mri nhyandui nehe ngu 'nara ndehe dega xito mi hnequitho nú'a te mi ja mbo.

Nehe guethú de nura hudi'a ne ja rá nthets'i mi 'bahni goho ya dá'énxe xi mi pe'tsa ndunthi yá da ja yá hmi ne de rí môte.

⁷ Nu'á rá madi ra dá'énxe mri hnequi ngu 'ñena 'nara zate. Nu'á rá ñoho ra dá'énxe mri hnequi ngu 'nara ndamfri. Nu'á rá hñu ra dá'énxe mri hnequi rá hmi ngu rá hmi 'nara ja'i. Ha nu'á rá ngoho ra dá'énxe mi ngu 'nara nxuni ri nhyats'i.

⁸ Y gatho nú'á goho ya dá'énxe, mi pe'tsa 'rato yá hua cada 'na de gue'á, y de mbo yá hua ne de môte mi pe'tsa ndunthi yá da. Y ma pa ra xuui himi tsaya mi ena'á:

Xá nsunda'i, ma mäca Ajuá'íhe ne ma Hmu'íhe,

nu'í guí pe'tsa gatho ra ts'edi, nu'í go gue'e guí 'bui, ne nzantho xcá 'bui, ne ma gui 'bui pa nzantho.

⁹ Y nú'á ya dá'énxe'á ngu da nsunda ne da 'ñe'tsua rá nsu ne da umba njamadi nú'a to'o mi hudi ja rá hudi, nú'a to'o 'bui pa nzantho,

¹⁰ nehe nú'á 'natemagoho ya ndá mi huhni mi ndandíñahmu'á ne mri xócambeni nú'a mi hudi ja nú'a ra hudi mi ja madetho, nú'a to'o 'bui pa nzantho, ne mi häca yá corona ne mi huxa ja rá u'á to mi hudi ja nura hudi'a, ne mi ena'á:

¹¹ Ma Hmu'íhe ne ma Ajuá'íhe, rí 'ñepi dra nsunda'i, ne da t'e'tsa'á ri nsu, ne da hma gue go grá ndá,

ngue'a go gue'e gá hoca gatho nú'a te ja, y po ri paha bi njabú.

5

Ra 'bants'a he'mi, ne ra T'uca Deti nú'a rá T'ú Ajuá

¹ Nepu dá handa 'nara 'bants'a he'mi mi hä ja rá 'yé ra 'ñei nú'a to hudi ja rá hudi, ne xqui t'ófo de mbo ne de môte, ne xqui seyo co yoto ya seyo.

² De guehni dá handa 'nara énxé xi mi ja rá ts'edi ne mi ñá nts'edi mi ena:

—¿Ha gue di 'bui to'o di pe'tsa ra nsequi da xó'tsa ya seyo ne da tánts'a ra 'bants'a he'mi?

³ Pe mi jo'o ni 'na de gue nú'á bí 'bú mahets'i nixi de nú'á mi 'bücua ja ra ximhai, nixi de nú'á xa du, himbi za to bi tánts'a nú'a ra 'bants'a he'mi, nixi himbi za to bi hyandi'a.

⁴ Nuga xi dá nzoni ngue'a himbi ts'udi ni 'na nú'a to'o mri 'ñepi da tánts'a nú'a ra 'bants'a he'mi'a pa da hñe'ti y nixi pa da hyandi.

⁵ Nepu 'na de nú'á ya ndá bi 'ñengagui:

—Oguí zoni, 'bui 'na xi ja rá ts'edi ngu 'nara zate, nú'a xqui 'ñehe de yá ja'i ra Judá ne de ra ndá Davi. Nú'a hä, go gue'a xa ntate, hangué nú'a go dí 'ñepabi da xó'tsa nú'á yoto ya seyo pa da za da tánts'a nú'a ra 'bants'a he'mi.

⁶ Nepu de guehni dá handi madetho de nú'a ra hudi 'nara T'uca Deti nú'a rá T'ú Ajuá, mi hnequi ngu xqui tho, mi 'bahni madetho de nú'á goho ya dá'énxe ne de nú'á ya ndá. Y nú'a ra T'uca Deti'a mi pe'tsa yoto yá ndani ne yoto yá da. Y nú'á yoto yá da mi pe'tsi, gue'á nú'á yoto yá ndähi Ajuá nú'á xa mehni ja gatho rá nguni ra ximhai.

⁷ Nú'a ra T'uca Deti'a bi joni pa bi hñanga nú'a ra 'bants'a he'mi mi hä ja rá 'yé ra 'ñei nú'a to'o mi hudi ja rá hudi.

8 Y nu mi hñanga nú'a ra he'mi'a, nú'u goho ya dá'énxe ne nú'u 'natemagoho ya ndá, bi ndandiñahmu'u ja rá thandi ra T'uca Deti. Gatho nú'u ya ndá mi há ya arpa ne ya njespi dega oro mi ñuts'i co ra t'uts'i; nura t'uts'i'á gue'a yá sòcambeni ya gamfri.

9 Nehe mi tuti'u 'nara 'ra'yo thuhu mi ena: Nu'i go dí 'ñep'a'i gui hñanga ra 'bants'a he'mi, ne gui xò'tsa nú'u yoto ya seyo pe'tsi,

ngue'a nu'i go bi tho'a'i ne xcá tangaguihe co ri maca ji, pa njabu bi za gue Ajuá bi 'yòtca'guihe yá metiguihe'a

núje stí 'ñehehe de gatho ya 'múi gá ja'i, ne de gatho ya hñaqúi, ne de gatho ya hnini, ne de gatho ya hai de maxøgue ra ximhai.

10 Ne xcá hñuxcahe dega ndá ne dega macja de ja rá 'befi Ajuá, nehe ma ga ndahe ja ra ximhai.

11 Nepu dá øde 'ra mi ña, y de guehni dá handa ya 'motho ya énxé, ya 'mo dega 'motho, ne xqui got'atho de habu mi hudi Ajuá, ne habu mi 'bu nú'u goho ya dá'énxe ne nú'u ya ndá,

12 ne mi ñá'u nts'edi, ne mi ena: Ra T'uca Deti nú'a bi tho, dí 'ñepi da ndá, ne dí 'ñepi da hñani gatho ya hño,

ne ra mfadi, ne ra ts'utbi, ne dí 'ñepi'a dra t'e'tsua rá nsu, ne dra nsunda, ne dra sòcambeni.

13 Nehe dá øde bi ña gatho nú'u to bí 'bu mahets'i ne ja ra ximhai, ne de nja'ti ra ximhai, ne de ja ra ndehe, ne de mbo ra ndehe, gatho mi ena'u:

Drá sòcambeni Ajuá nú'a to'o hudi ja rá hudi, nehe drá sòcambeni ra T'uca Deti.

Drá t'e'tsua rá nsu, ne drá nsunda, ne dá hma gue pe'tsa ra ts'edi pa nzantho ne pa nzantho.

14 Nepu nú'u goho ya dá'énxe mi ena: —iNjabu gue'a!

Y nú'u 'natemagoho ya ndá bi ndandiñahmu ne bi xòcambeni'u nú'a to'o 'bui pa nzantho.

6

Nú'u yoto ya seyo

1 'Mefa dá handa ra T'uca Deti ora mi xò'tsa 'na de nú'u ya seyo, ne dá øde 'na de nú'u goho ya dá'énxe bi ña nts'edi ngu 'nara ngani, ne bi 'ñengagui:

—¡Bá ehe pa gui hyandi!

2 Nepu de guehni dá handa 'nara tøgue mri tøgue 'nara t'axfani, y mi há 'nara flecha pa ra tuhni, ne bi t'umbabi 'nara corona. Y nu'á bi ma ja ra tuhni, y nzantho bi ntáte.

3 Nu mi xò'tsa rá ñoho ra seyo nú'a ra T'uca Deti, dá øde rá ñoho ra dá'énxe bi 'ñengagui:

—¡Bá ehe pa gui hyandi!

4 Ne de guehni bi bøni 'nara tøgue mri tøgue 'nara thenga fani, ne bi t'umbara ts'edi pa da japi da nja ya tuhni ja ra ximhai, ne da japi da nhyose ya ja'i, ne bi t'umba 'nara danga huai.

5 Nu mi xò'tsa rá hñu ra seyo ra T'uca Deti, dá øde rá hñu ra dá'énxe bi 'ñengagui:

—¡Bá ehe pa gui hyandi!

De guehni dá handa 'nara tøgue mri tøgue 'nara 'bofri, ne mi há 'nara mbeexo.

6 Ne dá øde 'nara noya madetho de habu mi 'ba nú'u goho ya dá'énxe, mi ena:

—'Na huada ra trigo o hñu huada ra cebada da 'ba pa rá thañá 'nara memapa. Pe oguí huata ya 'bai gá olivo nixi ya ua'obxi.

7 Nu mi xò'tsa rá ngoho ra seyo nú'a ra T'uca Deti, dá øtuabi rá noya rá ngoho ra dá'énxe, bi 'ñengagui:

—¡Bá ehe pa gui hyandi!

8 Nepu de guehni dá handa 'nara tøgue rá thuhu ra Du mri tøgue 'nara c'ast'a fani, ne mri 'befa 'na nú'a xqui 'ñehe de habu 'bui nú'u xa du. Bi t'umbara ts'edi pa da hyo 'na de goho parte ya ja'i nú'u 'bu ja ra ximhai, pa da hyo dega huai, ne dega thuhu, ne dega ts'ohñeni, ne co ya mbañga zu'ue 'yo ja ra ximhai.

9 Nu mi xò'tsa rá ncat'a ra seyo nú'a ra T'uca Deti, de nja'ti ra ata dá handa nú'u ya ja'i xqui tho po rá noya Ajuá ngue'a mi damajuani'u de yá jamfri.

10 Y mi ña nts'edi ne mi ena:

—Nu'i Ajuá ma Hmu'ihe, xá nsunda'i ne gui øt'a gatho nú'a gui ma, ¿asta ha'mu ma gui hñá'mba nguenda ya meximhai ne gui co'tsuabi de nú'a xa 'yòtcahe gue bi hyogaguihe?

11 Nepu nú'u bi t'umbabi ya t'axa he, ne bi t'embabi gue da dø'mahma asta hinda zadi ra 'bede de nú'u ya cu xqui mpehui mahyegui, ngue'a ri 'betho da tho ma'ra ngu xqui tho'u.

12 'Mefa dá handi nu mi xò'tsa rá 'rato ra seyo nú'a ra T'uca Deti, ne bi nja 'nara danga mbimhai, ne bi 'mexuui nura hyadi ngu 'nara 'bohe dega behe, ne bi thenga ra zana ngu ra ji.

13 Nuya tsø bi dagui ngu ora ta yá fruta 'nara 'bai gá igo nú'u hingui ta, sta nja ra banthi.

14 Ha nu mahets'i bi 'ñiotho, ngue'a bi mpants'i ngu 'nara 'bants'a he'mi, ne gatho ya t'øhø ne ya t'uca hai o madetho ja ya ndehe bi 'mædi de habu mi ja.

15 Y nú'u mi 'bui dega ndá ja ra ximhai, ne nú'u mi pe'tsa ndunthi ra nsu, ne ya rico, ne nuya ndá gá soldado, ne nú'u to mi ja yá ts'edi, bi ma'u bá 'ñagui ja ya ma'ye. Nehe ya 'bego ne nú'u himyá 'bego, gatho'u bi ma bá 'ñagui.

16 Gatho nú'u mi emba ya t'øhø ne ya do:

—Yøt'ehü gui cobgahe pa ga 'ñaguihe de rá thandi Ajuá nú'a to hudi ja rá hudi, ne de rá cue ra T'uca Deti pa hinte da 'yøtcahe.

¹⁷ Ngue'a ya bi zø ra pa da hneca rá cue Ajuá, ne jo'ò to'ò da za da zeti.

7

Bri seyo 'raya ja'i de ya me Israel

¹ Mefa de gue'a dá handa goho ya enxé mi 'bai 'na cada rá ñani ra ximhai pa mi tsami nú'u goho ya ndahi pa hinda mbu ja ra hai nixi ja ra ndehe y nixi da hmána ni 'nara 'bai gá za.

² Nehe dá handa ma'na ra enxé xqui 'ñe de bøxhyadi, ne mi hampa rá seyo Ajuá nú'a te, ne bi 'ñembabi nts'edi nú'u goho ya enxé to xqui t'umba ra ts'edi pa da japi da nja ya ts'othogui ja ra hai ne ja ra ndehe, ne bi 'ñembabi'a:

³ —Ote xqui ø'tuahma ra hai ne ra ndehe nixi ya 'bai gá za ngue'a ri 'bedi ga seyohe nú'u to pèpabi ma Ajuáhu.

⁴ Ne bi sicagui hangu yá ndunthi nú'u xcri seyo, mi tsøxa 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo de gatho nú'u ya ja'i xqui 'ñehe de ya ja'i de Israel.

⁵ De nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Judá, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo nú'u xcri seyo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Rubé, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Gad, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo,

⁶ y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Aser, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Neftalí, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Manase, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo,

⁷ y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Simiu, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Leví, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Isacar, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo,

⁸ y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Sabuló, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Jose, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo, y de nú'u xqui 'ñehe de yá ja'i ra Benjani, mi tsøxa 'ret'amayoho 'mo.

Ra apostol Xuua bi hyanda 'nara hmunts'a ja'i xqui hñe dega t'axi

⁹ Mefa de guehna dá handa 'nara danga hmunts'a ja'i nixi himi tsa to da mede. Nuya ja'i'u xqui 'ñehe de gatho ya hnini, ne de gatho ya hai, ne de gatho ya hñagui, ne de gatho ya 'mai gá ja'i. Mi 'bai'u ja rá thandi Ajuá habu mi hudi'a ne ja rá thandi ra T'uca Deti, mi hñe'u dega t'axi, ne mi hã ya denthi.

¹⁰ Ne mi ña nts'edi, mi ena'u: Ajuá ma Dadahu nú'a to'ò hudi ja rá hudi, ne ra T'uca Deti, go gue'e'u bi za bi pøhø ya ja'i.

¹¹ Nehe gatho nú'u ya enxé mi 'bai ja rá nthets'i ra hudi ne habu 'bu nú'u ya nda ne

nú'u goho ya da'énxe, bi ndandiñahmu asta bi megui yá hmi manjuantho ja ra hudi ne mi xøcambeni Ajuá,

¹² ne mi en'u:

iNjabu gue'a! Drá søcambeni Ajuá ma Dadahu, ne drá nsunda, ngue'a go gue'a ja rá mfaði.

Nehe dá t'umba ra jamáði ne dá t'e'tsua rá nsu, ngue'a nú'a ja rá ts'edi, ne go gue'a ra nda.

Dá njabu pa nzantho ne pa nzantho. Njabu gue'a.

¹³ Nepu 'na de nú'u ya nda bi 'yangagui ne bi 'ñengui:

—Xi núyu 'bahni ri hñe dega t'axi, çto'oyu ne habu xqui 'ñeheyu?

¹⁴ Nuga dá thadi ne dá embabi:

—Nuga hindí paði, nu'i go gui paði.

Nu'bu nú'a bi 'ñengagui:

—Nuyü go guehyü xqui 'ñehe de nuni habu mbij ja ya ts'othogui ne xuá t'axca yá he co rá ji ra T'uca Deti.

¹⁵ Hangue nubyá nuyá 'bai ja rá thandi Ajuá habu hudi'a, ne pèpabi ma pa ra xuui nuua ja ra maça luga habu 'bu'a. Y nu Ajuá hudi ja rá hudi 'bai con guehyü ne ri suyu.

¹⁶ Y ya hinhya'mu ma da za ra thuhuyu ngu nú'bu mbá 'bu ja ra ximhai, nixi ra nduthe, nixi ra pahyadi, nixi ma'ra ya ts'othogui.

¹⁷ Ngue'a nuni ra T'uca Deti 'bai habu hudi Ajuá, go guehni ra ma'yo pa da suyu ne da 'ñutuabiyü habu ja ya pøthe de ra dehe dega te. Y nu Ajuá ma da hñu'mba yá mui ne da ducuabi yá guida de ja yá da.

8

Ra apostol Xuua bi hyanda rá yoto ra seyo ne 'nara njuspi dega oro

¹ Nepu de bi xø'tsa nú'a rá yoto ra seyo ra T'uca Deti, bi nja ra hmetho y 'besthó hinte bi nt'øde, ngu made ra ora himbi nt'øde ni 'nara noya nuni mahets'i.

² Nepu dá handa yoto ya enxé mi 'bai ja rá thandi Ajuá, ne bi t'umba 'ra 'nara trompeta.

³ Nepu bi zøhø ma'na ra enxé mi hã 'nara njuspi dega oro, ne bi 'mai ja ra ata. Nura enxé'a bi t'umba ndunthi ra t'uts'i pa bi umbabi Ajuá mahyegui co yá søcambeni ya gamfri ja ra ata dega oro mri nhyandui nú'a ra hudi habu mi hudi Ajuá.

⁴ Y de ja rá 'ye ra enxé bi bøxa ja rá thandi Ajuá nurá 'bifi ra t'uts'i mahyegui co yá søcambeni nuya gamfri.

⁵ Y nura enxé'a bi gũ ra njuspi, ne bi hñaca ts'u ra tsibi nú'a mi zø ja ra ata pa bi ñu'tsa rá njuspi, nepu bi fote pa ja ra ximhai. Y nu mi 'yøt'a njabu'a, bi nja ya ngani ne ya huci ne ra mbimhai asta mi ñani.

Ya trompeta

6 Nepu nú'u yoto ya enxε mi hā ya trompeta bi nhyoqui'u pa da mist'i'u.

7 Y nu mi mist'a rá trompeta nú'a ra madi enxε, bi dagui pa ja ra ximhai ya ndo co ra tsibi mi nthants'i co ra ji. Y nu mi njabu bi zat'a 'na de hñu parte ra hai, ne bi zat'a 'na de hñu parte ya za, ne gatho ya ndapo nú'u xmá nc'ami bi zat'i.

8 Nu mi mist'a rá trompeta nurá ñoho ra enxε, 'bestho bi zo ja ra ndehe 'na ngu ra danga t'ohø mi zø, ne bi nji 'na de hñu parte ra ndehe.

9 Ne bi du 'na de hñu parte ya zu'ue nú'u mi 'bu mbo ra ndehe, ne bi yui 'na de hñu parte ya motsa.

10 Nu mi mist'a rá trompeta nurá hñu ra enxε, 'bestho bi dagui de mahets'i 'nara danga tsø ja 'na de hñu parte ya dæthe ne ya pøthe. Nura tsø'a mri yot'i ne mi zø,

11 y mrá thuhu ra Ajenjo. Ne bi mpunga ajenjo 'na de hñu parte ya dehe, y co rá nju nura ajenjo'a bi ju'tsa ya dehe, ne bi du ndunthi ya ja'i co rá nju nura dehe.

12 Nu mi mist'a rá trompeta nurá ngoho ra enxε, 'bestho bi 'mexuui 'na de hñu parte ra hyadi ne ra zana ne ya tsø. 'Na de hñu parte ra pa bi 'ñotho ra ñot'i de ra hyadi, ne 'na de hñu parte ra xuui bi 'ñotho ra ñot'i de ra zana nixi de ya tsø.

13 Nepu dá handa 'nara nxani mri nhyats'i madetho de mahets'i, ne dá øde mi ña nts'edi ne mi ena:

—¡Huecate nú'u to 'bui ja ra ximhai, ngue'a ri 'betho da mist'a yá trompeta má hñu ya enxε!

9

1 Y nu mi mist'a rá trompeta nurá ncut'a ra enxε, dá handa 'nara tsø xqui dagui de mahets'i pa ja ra ximhai, y nura tsø'a bi t'umbabi ra nsoqui pa bi xoqui ne bi xo'tsua rá ne nú'a ra o'tsi otho habu bí c'a.

2 Y nu mi xo'tsa nú'a ra o'tsi'a, bi bøts'e de guehni 'nara 'bifi ngu rá 'bifi 'nara danga ut'i, ne bi juta ra hyadi asta bi 'mexuui co nú'a ra 'bifi mi 'yo ja ra ndahi.

3 Y ja ra 'bifi ja mbra ehni 'raya nc'oto, nepu bi nxani'u ja ra ximhai ne bi t'umba ra ts'edi ngu yá ts'edi ya penzα pa da ntsate.

4 Nuya nc'oto'u bi sipi gue hinda zi ni 'nara c'ama ndapo, nixi ya za. Nu'ú bi sipi gue da za hønse nú'u ya ja'i hingui pe'tsua rá seyo Ajuá ja yá de.

5 Bi t'umba nsequi da 'yøt'a njabu hønse pa da japi da sufri ya ja'i cut'a zana, pe hingue pa da hyo. Y nuyá 'ñu yá ne nú'u ya nc'oto ngu rá 'ñu rá ne 'nara ts'o penzα ora tsa 'nara ja'i.

6 Nuya pa'u ya ja'i da nehma da du, pe ma da 'ñotho ra du pa gue'a.

7 Nú'u ya nc'oto'u mi hnequi ngu 'raya fani xa hñoqui pa ra tuhni, y mi hu'tsa ja yá

ñaxu'u ngu 'nara corona dega oro, y nuyá hmi mi ngu yá hmi ya ja'i.

8 Ne xi xmá ma yá stā ngu yá stā ya 'behñā, y nuyá ts'i mi ngu yá ts'i ya zate.

9 Y de ja yá ndo'yo mi pe'tsa 'nara nthaqui ngu dega bōja, ne nuyá mbani de yá hua mi ngu rá mbani ya carro nú'u ri gut'a ya fani 'yo ja ra tuhni.

10 Y yá cola mi nja ngu yá cola ya penzα co ya 'bite, y nuyá 'bite mi pe'tsa ra ts'edi pa da japi da sufri ya meximhai cut'a zana.

11 Y nú'a ra ts'o'enxε 'bu ja ra o'tsi nú'a otho habu bí c'a go gue'a mrá ndā de nuya nc'oto'u. Nura enxε'a dega ebreo rá thuhu ra Abado, y dega griego ra Apolyo nú'a rí bōni da 'ñena ra hyote.

12 Nurá madi ra ts'othogui ya bi uadi, pe ri 'bedi má yoho.

13 Y nu mi mist'a rá trompeta nurá 'rato ra enxε, 'bestho dá øde 'nara noya mi pøni de ja nú'u goho ya ndahi de ra ata dega oro nú'a mi ja de ja rá thandi Ajuá.

14 Y nú'a ra noya'a bi 'ñembabi nú'a rá 'rato ra enxε to mi hā ra trompeta:

—Xo'ta nú'u goho ya enxε that'a ja rá hyo ra dæthe Eufrate.

15 Y bi so'ta nú'u goho ya enxε xqui hñoqui xqui dø'mi pa 'bestho ra ora'a da hyo 'na de hñu parte ya ja'i de ra ximhai.

16 Y dá øde hangu yá ndunthi nú'u yá soldado mi tøgue yá fani, dá øde gue mi yo nthebe 'mo ya 'mo.

17 Njaua dá handi gatho nú'a bi 'ñutca ra Maça Ndahi dega thedi: Nu'u tó'o mi tøgue yá fani, mi hā yá nthaqui ja yá tiñā, ne xi mi huexqui dega thani ne dega c'angui ne dega c'ast'i. Ne nuyá ñaxu ya fani mi ngu yá ñaxu ya zate, y de ja yá ne'u mi pøni ra tsibi ne ra 'bifi ne ra asufre.

18 Nu'a ra tsibi ne ra 'bifi ne ra asufre mi pønga ja yá ne'u, bi japi bi nja ya ts'othogui asta bi du 'na de hñu parte ya ja'i de ra ximhai.

19 Hangue nú'u ya fani'u mi ho ya ja'i co yá ne ne co yá cola, ha nuyá cola mi ngu 'nara qu'eñā mi ja rá ñaxu ne mi tsate, y njabu mi ø'tua ra 'ñu ya ja'i.

20 Y nu'u ya ja'i himbi du co nuya ts'othogui'u, himbi ne bi ñobri'u. Bi siguiho bi xøcambeni ya ts'ondahi ne nú'u ya c'oi dega oro, dega t'axi, dega bronse, dega do, ne dega za, nú'u hingui handi, nixi øde, nixi ri 'yo.

21 Nixi himbi ne bi ñobri'u de nú'a mi øt'u, ngu ra nthote, ne ya nt'ete, ne de ra nt'e'behñā, ne de ya mfe.

10

Ra enxε mi hā 'nara t'uca libro

1 Nepu dá handa ma'na ra enxε mi pe'tsa ndunthi rá ts'edi bi gai de mahets'i, ne mi pa

madetho ja 'nara guui, ne mi ja 'nara 'bejri ja rá ñaxu. Rá hmi xi mri yot'i nts'edi ngu ra hyadi, y nuyá ua mi zø ngu ra faspí.

² Ne mi há 'nara zi t'uca libro y bi xo'tsi. De guehni bi 'ba'ma rá ua ra 'ñei ja ra ndehe, ha nurá ua ra ngahá bi 'ba'ma ja ra hai.

³ Nepu bi dø 'nara hmafi xi nts'edi ngu rá hmafi 'nara zate ora mafi, y nu mi mafi'a bi nt'øde yoto ya ngani.

⁴ Y nu ndá øde nuya ngani'u, ndí ma ga ofo nú'a te mi mañ'u. Pe dá øde 'nara noya de mahets'i, bi 'ñengagui:

—Dá gohitho njabu nú'a bi mंगा nú'u yoto ya ngani, oguí ofo pa hinda fadi.

⁵ Nepu 'mefa, nú'a ra enxé dá handi xqui 'ba'ma rá ua ja ra ndehe ne ja ra hai, bi gaxa rá 'ye ra 'ñei pa mahets'i,

⁶ Ne bi jura de rá thuhu nú'a to'o 'bui pa nzantho, nú'a bi hyoca mahets'i ne ra ximhai ne gatho ra ndehe ne gatho nú'a te ja, ne bi 'ñena:

—Ya ts'utho ya pa di 'bedi pa da uadi gatho.

⁷ Pe nu stí mudi da mist'a rá trompeta rá yoto ra enxé, nuya pa'u ma da uadi nú'a bi beni da 'yø't'a Ajuá ne himi fadi, nú'a bi xipabi yá 'mehni'a nú'u to'o bi mepabi.

⁸ Y nú'a ra noya dá øde de mahets'i bi zocagui ma'na'qui ne bi 'ñengagui:

—Grí ma ne gui ju nú'a ra t'uca libro xa xo'tsa ja rá 'ye ra enxé nú'a 'bai ja ra ndehe ne ja ra hai.

⁹ Nepu dá ma habu mi 'ba ra enxé ne dá embabi:

—'Racagui ra t'uca libro.

Ne nu'á bi 'ñengagui:

—Na, ne tsi. Ja ri ne ma gui tsa strá 'ñu ngu ra t'afi, pe nu ja ri mai ma gui tsa strá nju.

¹⁰ Nu'bu dá hanga ra t'uca libro de rá 'ye ra enxé, ne dá tsi. Ne dá tsa ja ma ne xi xmá 'ñu ngu ra t'afi, pe nu ndá tsi xi xmá nju de mbo ma mai.

¹¹ Y nu'á bi 'ñengagui:

—Mahyoni gui yopa mंगा ma'na'qui nú'a te ma da t'ø'tuabi ya ja'i de gatho ya hñaqui ja gatho ya hai, ne ja gatho ya hnini, ne yá ndá.

11

Mi 'bui yoho to bi damajuani

¹ Nepu bi t'aca 'nara xithi pa ra t'eni, ne bi t'engagui:

—Grí ma gui 'yeni rá nija Ajuá ne ra ata, ne gui pede nú'u 'buhni ri xøcambeni Ajuá.

² Pe nura patio nú'a ja de møte rá nija Ajuá, oxqui eni, ngue'a nura patio'a xa t'umba nú'u ya ja'i hingyá xodyo, y nu'ú ma da net'a ra maça hnini ñotemayoho nzana.

³ Y ma ga pehna nú'u yoho ma 'mehni pa da mंगा ma noya 'na 'mo ne yo nthebe

hñu'rate ma pa, y ma da hye yá he dega behe.

⁴ Nú'u ya 'mehni'u gue'u ngu nú'u yo 'bai ya olivo ne ngu nú'u yoho ya mfoxyo 'bai ja rá thandi Ajuá nú'a to'o ra ndá de ra ximhai.

⁵ 'Bu de ne to'o te da 'yø'tuabi'u, da bønga ya tsibi de yá ne'u pa da hyo nú'u yá ncontra. Y njabu da du nú'u to'o da ne te da 'yø'tua'u.

⁶ Nu'ú pe'tsa ra ts'edi pa hinda hopi da 'uái nú'u ya pa ma da xipa ya ja'i de nú'a ma da nja. Nehe pe'tsa ra ts'edi pa da japi da nji ya dehe, ne da japi da nja ya ts'othogui habaraza ja ra ximhai. Y nu'ú da 'yø't'a njabu nú'u ya 'mi'qui da ne'u.

⁷ Pe nu stí uadi da mंगा nú'a te ma da nja, ma da bøxa 'nara mंगा zu'ue de ja ra o'tsi nú'a otho habu bí c'a pa da ntunhui'u, y ma da ntáte nú'a ra mंगा zu'ue, hangue da hyo'u.

⁸ Nuyá ndo'yo'u ma da gohi di 'boni habaraza ja ya 'ñu de ra danga hnini nuni habu bri pont'a ma Zidadahu. Nura hnini'a da za ga hycuahu co ra hnini Sodoma ne de Egipto, y ja rá thandi Ajuá xi xá nts'o nuya hnini'u.

⁹ Ya ja'i de gatho ya hnini, de gatho ya 'mai gá ja'i, de gatho ya hñaqui, ne de gatho ya hai, ma da hyandua yá ndo'yo nú'u yoho ya 'mehni da 'moni hñu pa made, pe hinda thopi to da 'yagui'u.

¹⁰ Y nuya meximhai da johya'u ne da 'ñumba 'baha sehe'u ngue'a ya xqui tho nú'u yoho ya 'mehni to'o xi xqui 'yø't'a ra xuhña pa gatho ya meximhai.

¹¹ Pe 'mefa de nú'u hñu pa made, Ajuá bi japi bi yopa nte, nepu bi nangui'u, y nú'u to bi hyandi'u xi bi ntsu.

¹² Nepu bi nt'øde 'nara noya de mahets'i mi ñá nts'edi ne bi 'ñembabi nú'u to'o xqui yopa nte:

—Bá pøxhu grí 'ñehua.

Nepu ja 'nara guui bi ts'its'i'u pa mahets'i. Y nú'u yá ncontra'u bi hyandi.

¹³ Nura ora'a bi nja 'nara danga mbimhai, ne bi yunt'a 'na de 'ret'a parte de ra hnini co nú'a ra mbimhai, ne bi du yoto 'mo ya ja'i, ha nu'u to'o himbi du xi bi ntsu, ne bi nsunda Ajuá nú'a 'bui mahets'i.

¹⁴ Nurá ñoho ra ts'othogui ya bi uadi, pe 'bestho ma da nja nú'a rá hñu.

Rá yoto ra trompeta

¹⁵ Y nu mi mist'a rá trompeta nurá yoto ra enxé, 'bestho bi nt'øde 'raya noya de mahets'i mi ñá nts'edi, mi ena:

Nubyá gatho nuya hmada mi ja ja ra ximhai,

ya go o rá 'ye ma Ajuáhu ne ra Zidada Jesu-cristo

nuto xa hñuts'i'a pa da ndá pa nzantho.

16 Y nú'u 'natemagoho ya ndá mi hudi ja yá hudi de ja rá thandi Ajuá, bi ndandifñahmu'u ne bi xocambeni'a,

17 ne mi ena'u:

Nu'i Ajuá ma Hmu'ihé,
go gue'e guí pe'tsa gatho ra ts'edi,
go gue'e guí 'bui, ne nzantho xcá 'bui, ne ma guí 'bui pa nzantho.

Dí 'ra'a'ihé njamadi
ngue'a ya xi gá ndá.

18 Ya ja'i de ra ximhai xi xa bø yá cue'u con gue'e,

pe ya bi zø ra pa pa da hnequi ri cue,
ne ma guí hñá'mba nguenda gatho nú'u xa du,

ne ma guí umba yá thahá nú'u ri 'mehni bi mep'a'i,

ne gatho ya gamfri, ne gatho nú'u to'o bi xocambeni'i,

ngu ya notsi ngu ya dangui.

Nehe ya bi zø ra pa pa guí huata nú'u to xa ts'oca ra ximhai.

19 'Mefa de gue'a bi xogui ra maca luga nuni mahets'i habu 'bu Ajuá, y ja bi hnequini ra arca de ra cohi, ne xi mri yot'a ya huci, ne mri nt'ode ya ngani, ne xi bi dagui ndunthi ya ndo ne bi nja 'nara mbimhai.

12

Ra 'behñá ne ra mbanga zu'ue

1 'Mefa bi hnequi ja mahets'i 'nara danga nt'udi, y nú'á mi 'nara 'behñá mri hñe co ra hyadi ne mi 'bai ja ra zana y mi hu'tsa 'nara corona mi togue 'ret'amayoho ya tsø.

2 Mi da'thi ne mi zoni nts'edi co ya uguí ngue'a mi ma da 'mui rá batsi.

3 Nepu bi hnequi ma'na ra nt'udi ja mahets'i, y nú'á mi 'nara danga thenga zu'ue mi ngu 'nara qu'eñá. Y mi pe'tsa yoto yá ñaxu ne 'ret'a yá ndani y cada 'nará ñaxu mi hu'tsa 'nara corona.

4 Y co rá cola bi gat'a 'na de hñu parte ya tsø de mahets'i, nepu bi fote pa ja ra ximhai. Nepu nura zu'ue'a bi 'mai ja rá thandi nú'a ra 'behñá, pa ngu da 'mui rá batsi, da zipabi.

5 Nepu bi 'mui rá batsi mra ts'ant'u, y nú'á con gatho rá ts'edi ma da ndá de gatho ya hai, ja ra uenda di há 'nara ts'ut'o dega bøjá, y 'bestho bi ts'its'i pa habu bí hudi Ajuá.

6 Y ra 'behñá bi ma bi 'bat'i pa ja 'nara mbonthi habu xqui hyoca Ajuá pa gue'a, pa ja da 'mahni ne ja da t'inini pa 'ret'amayoho nthebe hñu'rate ma pa.

7 'Mefa bi nja 'nara danga tuhni nuni mahets'i, y ra ndá gá enxé nú'a rá thuhu ra Migue, mahyegui co yá enxé'a bi ntunhui ra danga mbanga zu'ue ne yá ts'o'énxé.

8 Y nura danga mbanga zu'ue ne yá enxé himbi ntate'u y nixi ya himbi thopi dua 'buhni mahets'i.

9 Hangué brá juui ne brá fote de mahets'i pa ja ra ximhai con gatho yá ts'o'énxé. Nú'a ra danga mbanga zu'ue'a go gue'a ra ndaxjua qu'eñá xa thu'mbabi ra ts'ondahi ne ra Satá, ne go gue'a hat'a gatho ya ja'i de ra ximhai.

10 Nepu dá øde 'nara noya nuni mahets'i mi ena:

—Nubyá há, ya bi zø ra ora de ra mpøhø, ngue'a ya bi ntate Ajuá nú'a to'o ra ndá ne ja rá ts'edi, y nehe ya bi umba rá nsu ma Zidadahu ra Jesucristo pa da nda, ngue'a ya xra juui ne xra fote de mahets'i pa ja ra ximhai nú'a to'o mi mambabi ya cu ma pa ra xuui ja rá thandi Ajuá.

11 Nehe ya cu ya xa ntate de ra ts'ondahi ngue'a bi mani rá ji ra T'uca Deti, nehe xa ntate'u ngue'a xa damajuani de rá noya Ajuá, y himi tsu da du, ne himbi 'uegue de nú'a bi gamfri.

12 Hangué johyahu nú'ahu ya guí 'buhua mahets'i. Pe huecate'ihu nú'ahu guí 'buthabu ja ra ximhai ne ja ra ndehe, ngue'a ra ts'ondahi xa juui xqui mabu habu guí 'buhu, ne xi ja rá cue ngue'a padi gue ts'utho ya pa ri 'bedi pa dra huati'a.

13 Y nu mbrá fote de mahets'i pa ja ra ximhai nú'a ra danga mbanga zu'ue, nu'bú nu'á bi hyonga nú'a ra 'behñá xqui 'mui rá t'u pa xa 'yø'tua ra nts'o'mui.

14 Pe ra 'behñá bi t'umbabi yoho ya hua dega nxuni pa bi za bi nhyats'i, ne bi 'ba'tuabi nú'a ra danga mbanga zu'ue, nepu bi ma bá 'bu ja nú'a ra mbonthi habu bi t'ini'a hñu njeya made.

15 Nepu nura danga mbanga zu'ue bi zogui ra dehe de ja rá ne pa bi nja ngu 'nara dathe. Bi 'yø'ta njabu'a pa nura dehe'a bi dena nú'a ra 'behñá pa xa duts'i hmaha.

16 Pe ra hai bi xogui pa bi yui nú'a ra dathe xqui zogui de ja rá ne nú'a ra danga mbanga zu'ue, y njabu ra hai bi mats'i ra 'behñá.

17 Nepu nú'a ra danga mbanga zu'ue xi bi bø rá cue co nú'a ra 'behñá, ne bi ma pa da ntunhui nú'u yá 'beto yá mbong'beto nú'a ra 'behñá, nú'u to'o ø'tuabi yá hmanda Ajuá ne camfri ra Zidada Jesucristo.

13

Yoho ya ts'ozu'ue

1 Ndí 'bai ja rá ñani ra ndehe y dá handi bi c'onts'i de mbo ra ndehe 'nara mbanga zu'ue mi pe'tsa yoto yá ñaxu ne 'ret'a yá ndani, ne cada 'nará ndani mi togue 'nara corona, y cada 'nará ñaxu xqui t'ofø 'nara thuhu dega ts'one nú'a mi ñama'ñu de Ajuá.

2 Nú'a ra zu'ue dá handi, mi hnequi ngu 'nara tigre, yá ua mi ngu yá ua 'nara 'muhu, y rá ne mi ngu rá ne 'nara zate. Nú'a ra

danga mbanga zu'ue ngu ra qu'eñã mi umbabi rá ts'edi ne ra nsequi pa da ndã ja rá luga'a.

³ Y dá handa 'na de nú'u yá ñaxu xqui ts'eni ngu pa da du, pe bi ñani rá nts'eni, y gathu ya ja'i de ra ximhai bi hyandi ne bi 'yø'u ne bi deni'a.

⁴ Nepu nú'ú bi xocambeni nú'a ra danga mbanga zu'ue ngu ra qu'eñã ngue'a xqui umba ra ts'edi nú'a ma'na ra zu'ue. Nehe bi xocambeni'u nú'a ra zu'ue ne mi ena'u:

—ZTo'o ngu nuni ra zu'ue? Ne zto'o ja rá ts'edi pa da ntunhuini?

⁵ Ne bi t'umba nsequi pa bi nøt'e ne pa bi ñama'ñu de Ajuã. Nehe bi t'umbabi ra ts'edi pa bi manda ñotemagoho nzanã.

⁶ Bi njabu, bi ñama'ñu de Ajuã y bi zanbabi rá thuhu, nehe bi zanga ra maça luga habu bí 'hu Ajuã, ne gatho nú'u to'o 'buhni.

⁷ Nehe bi t'umba nsequi pa da ntunhui ya gamfri ne da ntate'a. Ne bi t'umba ra ts'edi pa bi ndã ja gatho ya 'mai gá ja'i, ja gatho ya hnini, ja gatho ya hñãqui, ne ja gatho ya hai.

⁸ Nu'u tó'o ante da thoca ra ximhai bi t'opa yá thuhu ja ra libro habu xa thu'tsua yá thuhu nú'u to ma da nte pa nzantho, nu'ú hinda ma da xocambeni nura zu'ue'a. Pe nu ma'ra ya ja'i ha, gatho'u ma da xocambeni'a. Nura libro habu huxa yá thuhu nú'u to'o ma da nte pa nzantho go rá meti ra T'uca Deti nú'a bi du.

⁹ Nu'a tó'o ne da baði, dá baði nú'a ma ga ofobya.

¹⁰ Nu'u tó'o tsiste nts'ahni, nehe'u da ts'ixa nts'ahni. Y nu'u tó'o hote co ra huai, nehe'u da tho co ra huai. Hangue nuya gamfri dí 'ñepabi da zedi yá jamfri, pa hinte da 'yø't'e masque da ts'ixa fadi o da tho.

¹¹ Mefa dá handa ma'na ra mbanga zu'ue bi c'ontsi de mbo ra hai mi pe'tsa yoho yá ndani ngu yá ndani 'nara deti, pe rá noya mri nt'øde ngu 'nara danga mbanga zu'ue 'ñena 'nara qu'eñã.

¹² Y gatho nú'a mi øt'e'a, mi øt'e co nú'a ra ts'edi xqui umbabi nú'a rá mudi ra mbanga zu'ue, ne mri mpefi ja rá thandi'a, ne mi japa gatho ya ja'i de ra ximhai da xocambeni nú'a ra mudi zu'ue nú'a xqui me'tsa 'nara nts'eni ne xqui ñani.

¹³ Nehe mi øt'a ndunthi ya danga nt'udi, y asta mi japi da dagui ya tsibi de mahets'i pa ja ra ximhai ja yá thandi ya ja'i.

¹⁴ Y co ya nt'udi nú'u xqui thopi da 'yø't'e ja rá thandi nú'a ra mudi zu'ue, mi hat'a ya meximhai. Nepu bi 'bepabi ya ja'i da hyoca 'nara c'oi de nú'a ra mudi zu'ue xqui ts'eni co 'nara mahuai pe himbi du.

¹⁵ Nehe bi t'umba ra ts'edi pa bi japi bi nte nurá c'oi nú'a ra mudi zu'ue, pa bi za bi ñã ne pa bi manda da tho gatho nú'u to'o himbi ne bi xocambeni nura c'oi'a.

¹⁶ Nehe bi manda da thu'tsuabi 'nara seña ja yá 'ñei o ja yá de gatho ya ja'i, ngu ya notsi ngu ya dangui, ngu ya rico ngu ya hyoya, ngu ya 'bego ne ngu nú'u hingyá 'bego.

¹⁷ Y nu'u tó'o mi pe'tsa ra hmeya o rá thuhu ra zu'ue o rá numero rá thuhu, hønse'u mi tsa te da dai ne te da pa. Pe nu'u ma'ra, hina.

¹⁸ Pa da za to da baði te dí bonga núna bi t'utcgai, mahyoni di ja ndunthi rá mfaði pa da za da mede nura numero pe'tsa nura zu'ue, ngue'a nura numero'a gue'a ngu rá thuhu 'nara 'ñhø, y nura numero'a gue'a 'rato nthebe ne hñu'rate ne 'rato.

14

Ra thuhu nú'a bi duta nú'u 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo ya gamfri

¹ Mefa dá handa ra T'uca Deti mi 'bai ja ra t'øhø nuni Sion, y mi 'bahuini'a 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo ya ja'i nú'u xqui t'opabi ja yá de rá thuhu ra T'uca Deti ne rá thuhu Ajuã rá Dada.

² Nepu dá øde 'nara noya nuni mahets'i. Nura noya'a bi nt'øde ngu yá nhyahni ndunthi ya dæthe ne ngu 'nara ngani xi nts'edi, ne ngu 'ra to'o mi pei ya arpa.

³ Ne mi tuti'u 'nara 'ra'yo thuhu ja rá thandi Ajuã habu bí hudi'a, ne ja yá thandi nú'u goho ya da'enxe ne nú'u ya ndã. Pe hønse nú'u 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo nú'u to bi mpøhø ja ra ximhai bi za bi baði nú'a ra thuhu bi nt'øde, ma'ra hina.

⁴ Nú'u 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo gue'u hinxa 'mahui ni 'nara 'behñã, y nixi mi jo'o yá 'behñã. Nu'ú di dena ra T'uca Deti, y peui haburaza pa'a. Nu'ú gue'u bi mpøhø de gatho ma'ra ya ja'i pa ra mudi sofo pa Ajuã ne pa ra T'uca Deti.

⁵ Ne nú'u hinxa manganja ya nc'uamba nixi hinte ma ts'oqui pe'tsi ja rá thandi Ajuã.

Ya hoga noya nú'u bi manganja nú'u hñu ya enxε

⁶ Nepu dá handa ma'na ra enxε mi nhyats'i madetho mahets'i, ne mi xipabi ya ja'i de rá noya Ajuã nú'a ma da nja pa nzantho y ma hanja da za da mpøhø 'na. Bá ehe'a pa bi zofu gatho ya 'mai gá ja'i ja yá hñãqui, ja gatho ya hnini ne gatho ya hai maxøgue ra ximhai.

⁷ Ne bi 'ñena nts'edi:

—Tshu'h Ajuã ne nsundahu'a ngue'a ya bi zø ra ora pa da hñã'mba nguenda ya ja'i. Xocambeni'u nú'a to bi hyoca mahets'i ne ra ximhai, ra ndehe ne ya pøthe.

⁸ Nepu bi sigui ma'na ra enxε bi 'ñena:

—Ya bi 'mædi ya me Babilonia nú'a ra danga hnini, ngue'a xa japabi gatho ya ja'i de ra ximhai da nts'oqui ngu xa nts'oqui'u, nja ngu 'na to japa ma'na da zi ra vinu asta hinda nti.

⁹ Nepu bi sigui rá hñu ra enxé bi ña nts'edi ne bi ñena:

—Nu'a tó'o da xocambeni ra mbanga zu'ue o nú'a rá c'oi, ne da hotho da thu'tsua rá seña ja rá de o ja rá 'ye,

¹⁰ hinda za da mpont'ui rá cue Ajuá nú'a tømí, y yá mfeí'a xi xá nts'o. Nehe ja rá thandi ra T'uca Deti, ne ja yá thandi ya maça enxé, ma da ntsauí ya ugui ja ra tsibi faspí co ra asufre.

¹¹ Y ma da c'onst'i pa nzantho nurá 'bifi nú'a ra tsibi'a habu ma da nzø'u, y hinda me'tsa ra tsaya ma pa ra xuui nú'u to da xocambeni ra mbanga zu'ue o rá c'oi y da hotho da thu'tsua rá hmeya.

¹² Hangue nu'u tó'o yá meti Ajuá, ne ø'tuabi yá hmenda'a, ne camfri xá hño ra Zidada Jesucristo, mahyoni da zedi yá jamfri pa da zeta gatho nú'a da ñehe.

¹³ Nepu dá øde 'nara noya de mahets'i bi ñiengagui:

—'Yofo njaua: "Njapi nú'u to tu ne xa gamfri ra Zidada Jesucristo." Ra Maça Ndahi ena, hañá xi majuani njapi ngue'a ma da ntsaya'u de yá 'befi, ne yá hoga 'befi ma da fadi nuni mahets'i.

Ra sofo ja ra ximhai

¹⁴ 'Mefa dá handa 'nara t'axa guui, y ja nura guui'a mi hudini 'na 'ñena nú'a e bi nja'i, ne mi hu'tsa 'nara corona dega oro, ne mi ha 'nara t'exu xi xmá hño yá ts'i.

¹⁵ Nepu bi bøni de ja ra maça luga habu bí 'bu Ajuá ma'na ra enxé bi ña nts'edi ne bi ñembabi nú'a to mi hudi ja ra guui:

—Ju ri t'exu bá xa ra trigo ngue'a ya bi zø ra ora de ra sofo ja ra ximhai ne ya bi ñats'i.

¹⁶ Nepu nú'a to mi hudi ja ra guui bi ga'tsa rá t'exu ja ra ximhai pa bi nja ra sofo ja ra ximhai.

¹⁷ 'Mefa bi bøni ma'na ra enxé de ja ra maça luga nuni mahets'i habu bí 'bu Ajuá, mi ha nehe 'nara t'exu xi xmá hño yá ts'i.

¹⁸ Nepu bi bøni ma'na ra enxé de ra ata, nú'a to mi su ra tsibi, ne bi zofu nts'edi nú'a ra enxé to mi ha ra t'exu, ne bi ñembabi:

—Ju ri t'exu, bá heca ya nzædi gá obxi ja ra ximhai, ngue'a ya bi da.

¹⁹ Nu'bú ra enxé bi ga'tsa rá t'exu ja ra ximhai, ne bi hyeca ya obxi, nepu bi 'yat'a ja ra danga nthel'ma'obxi. Bi 'yøt'a njabu ngue'a gue'a 'nara nt'udi de nú'a ma da 'yøt'a Ajuá co nú'u ma da mfei co rá danga cue'a.

²⁰ Nura nthel'ma'obxi'a mi ja møte de ra hnini, y nu mi the'ma ya obxi bi bøni ngu yá ji ya ja'i, y co rá ndunthi ra ji bi 'ño hñu nthebe kilometro rá yabu y asta bi zøxa ja yá frenu ya fani.

15

Ya enxé co nú'u yoto yá ngats'i ya ugui

¹ Nepubyá, dá handa nuni mahets'i ma'na ra nt'udi xi mrá dangui, y xi dá 'yø. Mi yoto ya enxé mi ha 'ra 'nara mfei pa da mfei ya meximhai, mi gue'u yá ngats'i ya ugui, ngue'a ya gue'a rá ngats'i rá cue Ajuá.

² Nehe dá handa nú'a ra ndehe dega xito mi nthants'i co ra tsibi, ne nú'u to'o xqui ntáte de ra mbanga zu'ue ne rá c'oi, ne himbi xocambeni'u nixi himbi hotho bi thu'tsua rá hmeya ni rá numero de rá thuhu nura zu'ue'a, mi 'bai'u ja nú'a ra ñanga ndehe dega xito, mi ha'u ya arpa nú'u xqui umbabi Ajuá.

³ Nehe mi tuti'u nú'a ra thuhu mi tuta ra Moise nú'a mi pepabi Ajuá, ne go guet'a ra thuhu tuta ra T'uca Deti, ne mi ena'u:

Nu'i Ajuá ma Hmu'ihe, go gue'e guí pe'tsa gatho ra ts'edi.

Xi xá nsunda ne xi ya dangui nú'u ri 'befi guí øt'e.

Y guí øt'e gatho nú'a majuani ne nú'a xá hño. Nu'i go gue'e grá ndá de gatho ya hai de ra ximhai.

⁴ Ma zi Hmu'ihe, ¿to'o gue'a hinda zu'a'i nú'bu hinda 'yøt'e nú'a guí ma?

Ne ¿to'o gue'a hinda xocambeni'i ri thuhu?

Ngue'a hønse'i grá maça Ajuá, hangue gatho ya ja'i de gatho ya hai de rá nguni ra ximhai da ñe da nsunda'i,

ngue'a xa hyandi'u gue xi guí øt'e gatho nú'a xá hño.

⁵ 'Mefa dá handa nuni mahets'i mi xogui nú'a ra maça luga habu 'be'tsa nuya xingdo habu xa t'ofu yá hmenda Ajuá.

⁶ Y nuni ra maça luga'a ja bi bønini nú'u yoto ya enxé mi ha nú'u yoto ya mfei, ne mi hñe co ya dutu dega linu xi xmá nt'axi ne mi huexqui, ne mi ngat'a 'nara ngat'i dega oro asta mi tøxa ja yá tiña.

⁷ Nepu 'na de nú'u goho ya da'enxe bi umba gatho nú'u yoto ya enxé 'ra 'nara 'bada dega oro mi ñuts'i co ya ugui nú'u ma da uni Ajuá co rá cue, go gue'a Ajuá to 'bai pa nzantho.

⁸ Nu'bú nuni ja ra maça luga bi ñuxa ra 'bifi nú'a mi ehe de rá nsunda ne rá ts'edi Ajuá. Y himi tsa to da yøt'ini asta himbi uadi nú'u yoto ya ugui mri hñá nú'u yoto ya enxé.

16

Rá cue Ajuá ma da zædi nú'u to'o hinxa gamfri

¹ Nepu dá øde bi ña 'nara noya xi nts'edi mbo ra maça luga, ne bi ñemba nú'u yoto ya enxé:

—Grí maha gui xañhu ja ra ximhai nú'u yá mfei Ajuá xa me'tsa ja nú'u yoto ya 'bada.

² Nu'bú bi ma nú'a ra mudi enxé bá xanga ja ra ximhai nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi ha, hangue nú'u ya ja'i to mi pe'tsa ra hmeya de ra mbanga zu'ue ne mi xocambeni

rá c'oi'a, bi c'onts'a ja yá ndo'yo 'raya sasi xi xamá nts'o ne xi xamá 'ñu.

³ Nepu rá ñoho ra enxé bá xanga ja ra ndehe nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi ha, y nura ndehe'a bi nji ngu rá ji 'na nú'a xa tho, ne bi du gatho nú'u mi 'bu mbo ra ndehe.

⁴ Y rá hñu ra enxé bá xanga ja ya d'athe ne ya pøthe nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi ha, nepu nu'ú bi nji'u.

⁵ Nepu dá øde nú'a ra enxé mi su ya dehe, mi ena:

—Nu'i ma maça Aju'a'i ne ma zi Hmu'i, go gue'e gá 'bui desde ra mu'di ne asta nbya guí 'bui. Nu'i hinte guí tugue ngue'a xca 'yøt'a ra ts'utbi xá hño.

⁶ Ngue'a xca castiga núyu to bi mamba yá ji nú'u bi gamfri'i, ne nú'u bi m'anga ri noya. Hangue ngu bi 'yøt'e'u njabu gá øtuabi nehe. Y dí 'ñepi da njabu'u.

⁷ Nehe dá øde ma'na ra enxé mi ña mbo ja ra maça luga habu ja ra ata, ne mi ena:

—Nu'i Aju'a ma zi Hmu'i, go gue'e guí pe'tsa gatho ra ts'edi. Guí øt'a ra hoga ts'utbi ne nú'a majuani.

⁸ Nepu rá ngoho ra enxé bi xanga ja ra hyadi nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi ha, y co rá ts'edi ra hyadi bi zat'a ya ja'i.

⁹ Pe masque xi bi zat'a ya ja'i, nu'ú himbi ne bi ntsø'mi de yá ts'oqui, nixi bi nsunda Aju'a. Nu'a bi 'yøt'e'u, bi ñama'ñu de rá thuhu Aju'a nú'a ja rá ts'edi pa bi mehna nuya ya mfei.

¹⁰ Nepu rá ncut'a ra enxé bá xanga nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi ha, bá xanga ja rá hudi nú'a ra mbanga zu'ue, ne bi 'mexuui habu gatho mi nda'a. Y nuya ja'i mi 'bu ja rá hmanda'a asta mi tsa yá jane co ya danga øgui mi thogui.

¹¹ Pe himbi ne bi ntsø'mi'u de yá ts'oqui. Nu'a mi øt'e'u, mi tsani Aju'a nú'a bi 'bu mahets'i, ngue'a mi tsama'ñu ya danga øgui.

¹² Nepu rá 'rato ra enxé bá xanga ja ra danga d'athe Eufrate nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi ha, y nura d'athe'a bi 'yot'i pa bi nja ra 'ñu pa bá ehe ya nda me bøxhyadi.

¹³ Nehe dá handa hñu ya ts'ondahi nú'u mi hnequi ngu 'nara tsan'uc. 'Na bi bøni de ja rá ne ra mbanga zu'ue nú'a ngu 'nara qu'eña, nu'a ma'na bi bøni de ja rá ne nú'a ma'na ra zu'ue mi ja yoto yá ñaxu ne 'ret'a yá ndani, ha nu'a ma'na bi bøni de ja rá ne ra hyate badi.

¹⁴ Nú'ú go gue'u ya ts'ondahi mi øt'a ya nt'udi, ne mi pa'u ja ya nda de gatho ra ximhai pa da munts'i'u mahyøgui co yá soldado pa da 'ñøt'a tuhni'u nú'a ra pa da hñanga nguenda Aju'a nú'a to pe'tsa gatho ra ts'edi.

¹⁵ Ra Zidada Jesu bi 'ñena: "Pahu gue nuga sta damfri ya ja'i ga tsøhø ngu 'nara be. Xi da johya nú'a to ga tsædi di ndø'mi ne di he

yá he pa hinda 'ño nsinque yá he, nixi hinda ntsa ja rá thandi Aju'a."

¹⁶ Y gatho nú'u ya nda bi munts'i'u ja nú'a ra luga rá thuhu Armagedo de ra hñagui ebreo.

¹⁷ Nepu rá yoto ra enxé bá xanga ja ra ndahi nú'a mi 'be'tsa ja nú'a ra 'bada mi ha, ne bi nt'øde 'nara noya de mbo ra maça luga nuni mahets'i habu mi hudi Aju'a, ne bi 'ñena:

—Nubyá ha, ya xa uadi.

¹⁸ Nu'ú bi nja ya huçi ne ya ngani ne 'nara danga mbimhai. Y de gatho ya pa xa 'mu ya ja'i ja ra ximhai hinhya'mu xa nja 'nara danga mbimhai ngu nú'a bi nja nura pa'a, ngue'a xi bi nja nts'edi.

¹⁹ Y nura danga hnini bi 'yøt'a hñu hegue, y gatho ma'ra ya hnini de gatho ra ximhai bi ñunt'i'u, y Aju'a bi beni de ra danga hnini Babilonia gue mi pe'tsi da zadi rá cue'a.

²⁰ Y gatho nuya hai mi o madetho de ra ndehe bi go'ma ra dehe, ne ya t'øhø bi 'medi.

²¹ Nehe bi dagui ya danga ndo de mahets'i ne bi zadi ya ja'i. Xi myá data'u, y xi xamá hñu, mi pe'tsa ngu ñote kilo. Ya ja'i mi tsani Aju'a po nuya ndo bá pehni'a, ngue'a nú'a mi gue'a 'nara danga øgui pa gue'u.

17

Ra ts'o'behña ma da 'medi pa nzanthon

¹ Nepu bi 'ñe bi zucagui 'na de nú'u yoto ya enxé mi ha 'ra 'nara 'bada habu mi 'be'tsa yá mfei Aju'a, ne bi 'ñengagui:

—Bá ehe pa ga u't'a'i nú'a ra castigo ma da t'umbabi nú'a ra ts'o'behña bi hudi maña de ya ndehe.

² Ya nda de ra ximhai xa 'yøt'a ya ts'oqui co nú'a ra ts'o'behña, nehe xa cadí gatho ma'ra ya ja'i nú'a ra ts'o'behña pa xi xa 'yøt'a ya ts'oqui'u, nja ngu 'na to cadí ma'na pa da japi da zi ra vinu asta hinda nti.

³ Nepu ja nú'a ra thedi bi 'ñutca ra Maça Ndahi, nú'a ra enxé bi zixcagui ja 'nara mbonthei, y ja dá handini nú'a ra ts'o'behña mi tøgue 'nara thenga zu'ue habu mi huxa ndunthei ya thuhu nú'u mi ñama'ñu de Aju'a. Nú'a ra zu'ue'a mi ja yoto yá ñaxu ne 'ret'a yá ndani.

⁴ Y nú'a ra 'behña mi he 'nará he mi nthants'a morado co ra thani, y xqui tøtua ya oro, ne 'raya hothono ne 'raya hoga t'axa do yá thuhu ya perhla. Nehe mi ha ja rá 'ye 'nara 'bada dega oro mi ñuts'i de ya t'øt'e xá nts'o ne de yá ts'oqui nú'a ra ts'o'behña.

⁵ Y ja rá de xqui t'opabi 'nara thuhu nú'a hinto bi badi te rí bøni, pe mi ena: "Ra danga Babilonia, go gue'a ra ñana de ya ts'o'behña, go gue'a bi 'ñudi da t'øt'e ja ra ximhai gatho nú'a xá nts'o."

⁶ Nepu dá handa nú'a ra 'behña ngu mri ti ngue'a xqui hyo ndunthei yá mfei Aju'a

ne nú^u bi dēna ra Zidada Jesucristo ne bi damajuani de gue'a. Ne nu ndá handi'a xi dá 'yø nts'edi.

⁷ Nu'bu' ra enxe bi 'ñengagui:

—¿Hanja guí 'yø? Nuga ma ga xi'i nú'a hinto xa badi de nú'a ra ts'o'behña ne de nú'a ra zu'ue ri tøgue'a, nú'a pe'tsa yoto yá ñaxu ne 'ret'a yá ndani.

⁸ Nú'a ra zu'ue gá handi mi 'bui, pe nubyá ya jo'o, pe 'mefa ma da c'onts'i de ja ra o'tsi nú'a otho habu bí c'a, nepu da ma habu da thogui ya ugu pa nzantho, y nuni ja guehni rá gats'i. Ya meximhai nú'u to'o desde ra mudí ra ximhai hinxqui t'opabi yá thuhu ja ra libro habu huxa yá thuhu nú'u to'o ma da nte pa nzantho, nuya ja'i'u ma da 'yø nu stí hyandi'u da bøts'e nú'a ra zu'ue de ja nú'a ra o'tsi'a, ngue'a nu'á mi 'bui nepu bi njo'o, pe ma da 'mai ma'na'qui.

⁹ Pa da za to da zo rá mfeni núna ma ga ma, mahyoni di ja rá mfaði. Nú'u yoto ya ñaxu, gue'u ngu yoto ya t'øhø habu hudi nú'a ra 'behña.

¹⁰ Nehe nú'u yoto ya ñaxu gue'u ngu yoto ya ndá. Cut'a de gue'u ya xa thacua yá ts'edi. 'Na go gue'a ra ndábya, ha nu ma'na hinxá t'umtho rá 'befi, pe nu stí ndá'a, 'na tui ya pa ma da ndá.

¹¹ Nú'a ra zu'ue mi 'bui ma'met'o pe nubyá ya jo'o, go gue'a ma da 'na de nú'u yoto ya ndá, pe ja ra uenda go gue'a ma drá hñato ra ndá, y 'mefa ma da ma habu ma dra huati pa nzantho.

¹² Y nú'u 'ret'a ya ndani xcá hyandi gue'u ngu 'ret'a ya ndá hinxá thuts'itho dega ndá. Pe ma da t'umbabi'u da ndá 'na ora mahyegui co ra mbanga zu'ue.

¹³ Nú'u 'ret'a ya ndá 'nadra mfeni ma da me'tsi'u, hangue ma da umba ra ts'utbi nura mbanga zu'ue.

¹⁴ Ne da ntuhni'u co ra T'uca Deti, y nura T'uca Deti go gue'a ma da ntate, ngue'a go gue'a ra Hmu de gatho ya hmu, ne ra Ndá de gatho ya ndá. Y nú'u to'o 'bui co ra T'uca Deti ma da ntate'u, y nú'u go gue'u xa huahna Ajuá pa da gamfri, y nu'á xa gamfri xá hño.

¹⁵ Nehe bi 'ñengagui ra enxe:

—Nú'u ya dehe xcá hyandi habu hudi ra ts'o'behña, go gue'u ngu nuya ja'i de gatho ya hñagui 'bui ja gatho ya hnini ne ja gatho ya hai.

¹⁶ Y nú'u 'ret'a ya ndá xcá hyandi co ra mbanga zu'ue, nu'á ma da utsa ra ts'o'behña, ne da hñacuabi gatho yá hño, ne da zogui sinque rá he, ne da zipa rá ngø, y nuyá ndo'yo da tsá'tuabi.

¹⁷ Ngue'a Ajuá xa umbabi yá mfeni'u pa da 'yø'tua rá paha'a, hangue 'nat'a bi mañ'u pa bi umba ra ts'utbi nú'a ra zu'ue asta hinda nja nú'a xa ma Ajuá.

¹⁸ Y nú'a ra 'behña xcá hyandi gue'a ra danga hnini habu 'bui 'na to'o di manda ya ndá de ra ximhai.

18

Ra data hini Babilonia bi yø'e

¹ 'Mefa de guehna dá handa ma'na ra enxe bi gai de mahets'i, xi mi ja rá ts'edi, ne bi yot'a ra ximhai co rá nsunda.

² Ne bi ñá nts'edi, bi 'ñena:

—Ra danga hnini Babilonia ya xa 'bedi rá nsu, nubyá ja 'buhni gatho 'rama'na'ño ya ts'ondahi, nehe ja jani yá 'bafi nú'u ya ts'int's'u xá nts'o ne xi t'utsa.

³ Ra Babilonia bi cadi ya ja'i de gatho ya hai de ra ximhai pa bi nts'o'qui'u, nehe gatho ya ndá de ra ximhai xa nts'o'qui'u con gue'a, y gatho ya ma ne ya duqui xa nrico'u co yá ts'ot'øt'e øt'a nura hnini'a.

⁴ Ne dá øde ma'na ra noya de mahets'i mi ena:

—Nú'ahu ma hnini'ihu, pøñhu de nura ts'ohnni'a pa hingui 'yøthu ya ts'o'qui ngu øt'e'u, ne pa hinda za'ahu nú'u ya mfei ma da zadi'u.

⁵ Ngue'a xi xa ndangui yá ts'o'qui'u y co yá ndangui asta ya xa zøxa nuua mahets'i, y Ajuá hinxá pumfri de ya ts'ot'øt'e øt'e'u.

⁶ 'Yø'tuabihu nura hnini'a ngu nú'a xa 'yø't'e'a pa ma'ra, ne co'tsuahu yo'qui rá ndunthi de nú'a xa 'yø't'e. Thantshu yo'qui nú'a ma da t'umbi'a ngu nú'a xi xa 'yø't'e'a co ma'ra.

⁷ Japhu da zama'ñu ne da tho ya ts'othogui ngu nú'a xa 'yø't'e'a co rá nt'ets'i ngue'a xi pe'tsa ndunthi ya hño, ngue'a nu'á nja ngu 'nara 'behña ri ndá, hangue ena: “Nuga dí hucua drá 'behña dí ndá, hinxá du ma dame, nixi hinga ma ga thogui ya dumai.”

⁸ Por gue'a 'na patho ma da t'umba ya mfei, y nuya mfei'u go gue'a ra du ne ya dumai ne ra thuhu, ne da zat'a nura hnini'a, ngue'a xi ja rá ts'edi Ajuá ma Hmuh nú'a to'o da hñá'mba nguenda'a.

⁹ Ne ya ndá de ra ximhai nú'u to'o xa 'yø't'a ya ts'o'qui co ra hnini'a ne xa johyauí ja ya ts'ot'øt'e øt'e'u, nú'u ya ndá'u ma xi da nzoni ne ma da du yá mui nu sta hyandua rá 'bifi nú'a ra ts'ohnni ma da zat'i.

¹⁰ Nú'u ya ndá ma da 'mai yabu ngue'a da ntsu de nú'a ma da nja, ne ma da 'ñena'u:

—¡A, huecate'ihu nú'ahu guí 'buhuhu ja ra danga hnini Babilonia! Nu'ahú mi ja ri ts'edi'u, pe 'na oratho xa za'ahu rá castigo Ajuá.

¹¹ Ya ma ne ya duqui de ra ximhai ma da nzoni'u ne da du yá mui de nú'a bi nja co ra hnini'a ngue'a ya ma da njo'o to da dambi nú'a da pa'u.

¹² Mi ha'ts'i'u da pa ja ra hnini'a ya t'øt'e dega oro ne dega t'axi, ne ya hoga do ne ya

perhla, ne ya hoga dutu dega linu ne dega seda, ne nú'u ya hoga dutu dega morado ne dega theni. Nehe mi hãts'i 'rama'na'ño ya za nú'u yãni xá cãhi, ne ya hoga t'øt'e xa thoqui dega marfi, ya hoga za, ra marmo, ne ya bõja, 'na rá thuhu ra bronse, ha nu ma'na ra yerro.

¹³ Mi hãts'i nehe ya canela, ya hoga ndapo yãni xá cãhi, ra t'uts'i, ra mirra, ne ya dehe nú'u xi yãni xá cãhi, ra vinu, ra aceite, ra hoga arina, ne ra trigo. Nehe mi tsixa ya mbo'oni, ngu ya deti ne ya fani. Nehe mi tsixa ya carro, ne asta ya 'bëgo, y gue'u ya ja'i mi pa'u ngu ya mbo'oni.

¹⁴ Ya ma ne ya duqui ma da 'ñembabi nú'a ra hnini:

—iYa otho'i nú'u ya hoga fruta ngrí ho, y ya gá 'bëdi pa nzantho gatho nú'u ya hño ne ya nt'ets'i ngu pe'tshma!

¹⁵ Nú'u ya ma ne ya duqui xa nrico ngue'a xa pa yá t'øt'e ja nura danga hnini, ma da 'mai yabũ ngue'a ma da zu nú'a ra castigo ma da nja. Ma da nzoni'u ne da du yá mui,

¹⁶ ne da 'ñena'u:

—iA, hyøctho nuni ra dahni! Ngue'a mi ngu 'nara 'behña mi he ya hoga dutu dega linu ne dega morado ne dega theni, nehe xqui nhyoqui dega oro ne dega hoga do ne dega perhla.

¹⁷ i'Na oratho bi uadi gatho yá ndunthi nuyá hño mi pe'tsi!

Nehe gatho nú'u to'o mi manda ya motsa, ne nú'u to'o mi et'i, ne nú'u ma'ra mri mpe'fni, ne nú'u to'o mi pani, gatho'u ma da 'mai yabũ,

¹⁸ y nu sta hyandua rá 'bifi nú'a ra danga hnini ma da zat'i, da ñã nts'edi'u ne da 'ñena:

—Mi otho ma'na ra hnini xi mrá dangui ngu nuni.

¹⁹ Nehe da hyøxa ya hai ja yá ñaxu ngue'a da du yá mui'u, ne da nzoni'u co ra dumui, ne da ñã nts'edi ne da 'ñena:

—iA, hyøctho nuni ra danga hnini! Ngue'a xi mrá dangui rá tai, y ja xqui nriconi gatho nú'u to mi pe'tsa ya motsa ja ra ndehe. iPe 'na oratho bi zat'a gatho nuni ra hnini!

²⁰ Pe nú'ahũ gyá gamfrihũ ne gatho nú'ahũ yá 'mehni'ihũ Ajuã, ne gatho nú'ahũ ma'ra guí 'bũhũ mahets'i, johyahũ de nú'a bi nja ja nú'a ra danga hnini, ngue'a Ajuã xa hña'mba nguenda nuya ja'i mi 'bũhni, ne xa t'øtuabi'u ngu nú'a xqui 'yøt'a'ihũ nehe.

²¹ Nepũ 'nara enxẽ xi mi ja rá ts'edi bi gu 'nara danga do nú'a ma'na xmá hñũ que 'nara danga jũni, ne bi 'yent'a ja ra ndehe ne bi 'ñena:

—Njaua ma da yui nehe ra Babilonia nú'a ra danga hnini, ne ya hinhya'mũ ma da hnequi ma'na'qui.

²² Nixi ya hinhya'mũ ma da yopa nt'øde ma'na'qui ya nzũni de ya arpa, nixi de ya thæza, nixi de ya trompeta ja nura hnini'a.

Ni 'nara mæfi de nu'araza ra 'bëfi hinda yopa 'mũ ja nura hnini'a, nixi da yopa mpefi 'nara jũni.

²³ Ni 'nara ñot'i ya hinda hnequini, nixi hinhya'mũ da nja ma'na'qui ya ngo dega nthãti. Nú'u ya ma ne ya duqui to mi mpa ne mi ntai ja nura hnini'a, xi bi nja yá ts'edi ja ra ximhai, y co yá nt'ete nuya mengu de guehni mi hat'a ya ja'i de gatho ya hai de ra ximhai, pe ya bi uadi yá ts'edi'u.

²⁴ Nura hnini'a ya bi hnequi gue go xi tu ra ts'oqui'a de nú'u ya gamfri ne yá 'mehni Ajuã xa tho, ne de gatho nú'u ma'ra xa tho ja ra ximhai.

19

¹ Mefa dá øde mi ñã nts'edi ndunthi ya ja'i nuni mahets'i, mi ena'u:

iDrã nsunda Ajuã! Ngue'a xá nsunda ne ja rá ts'edi ne bi za bi pøhø ya ja'i.

² Ngue'a nú'a øt'a ra hoga ts'atbi ne nú'a majuani.

Nu'a xa umba ra mfei nura ts'o'bëhñã nú'a mi japa ya ja'i da 'yøt'a ya ts'oqui.

Ajuã bi co'tsuabi'a nú'a bi 'yøt'e gue bi hyo nú'u to'o mi pepabi Ajuã.

³ Nepũ bi yopa 'ñena'u ma'na'qui:

—iDrã nsunda Ajuã! Ngue'a hinhya'mũ ma da ntsaya da bøxa rá 'bifi nú'a ra hnini bi zat'i.

⁴ Nu'bú nú'u 'natemagoho ya ndã ne nú'u goho ya dã'enxẽ bi ndandifãhmu'u, ne bi xøcambeni Ajuã nú'a bi hudi ja rá hudi, ne mi ena'u:

—iNjabũ gue'a! iDrã nsunda Ajuã!

⁵ Nepũ bi nt'øde ma'na ra noya de habũ mi hudi Ajuã, ne bi 'ñena:

Nsundahũ Ajuã,
gatho nú'ahũ guí pephu
ne guí tsuhũ'a,
ngu ya notsi ngu ya dangui.

Ra ngo de rá nthãti ra T'ũca Deti

⁶ Nepũ dá øde 'nara ñãhni de 'nara danga hmunts'a ja'i, 'ñena mri nhyahni ndunthi ya dehe, ne 'ñena 'raya ngani, ne mi ena:

iDrã nsunda Ajuã! Ngue'a nú'a go gue'a ma Hmuũ pe'tsa gatho ra ts'edi, ne go gue'a ra Ndã de gatho ra ximhai.

⁷ Johyahũ ne nsundahũ'a, ngue'a ya bi zø ra pa de rá nthãti ra T'ũca Deti.

Ra navia ya xa nhyoqui,

⁸ ya xa hye nú'a ra hoga dutu xqui t'umbi xá nt'axi y ri huexqui.

Nura t'axa dutu'a gue'a yá te xá nt'axi nú'u to'o xa gamfri Ajuã.

⁹ Nepũ ra enxẽ bi 'ñengagui:

—'Yofo nuya ya noya: "Dá johya nú'u to da sipabi pa da ma ra ngo de rá nthãti ra T'ũca Deti."

Nehe bi 'ñengagui:

—Nuya guehya yá noya Ajuá, y guehya xi majuani.

¹⁰ Nepu nuga dá ndandiñahmu ja rá ua ra enxé pa ga nsunda'a, pe nu'á bi 'ñengagui:

—Ogui øt'a njabú, ngue'a necagui ne ma'ra ri cu dyá 'begohu mahyegui de Ajuá, ne di mañhu rá noya ra Zidada Jesu. Go da xocambeni Ajuá.

Nu'u tó'o mamba rá noya Ajuá gue'u damajuani nehe de nú'a xa ma' ra Zidada Jesucristo.

'Nara togue mri tø 'nara t'axfani

¹¹ Nepu dá handa mahets'i mi xogui, ne dá handa 'nara togue mri tø 'nara t'axfani, y nú'a ra togue'a xa thu'mbabi 'nara thuhu nú'a ri bøni da 'ñena: Nú'a xa ma, nzantho da 'yøt'e. Ne ma'na ra thuhu ri bøni da 'ñena: Majuani. Ngue'a nu'á xi ra hoga ndá, øt'e xá hño, ne øt'a ya tuhni ngu ri 'ñepi.

¹² Yá da 'ñena mi zø ya tsibi, ne mi hu'tsa ndunthi ya corona, y nehe xqui t'opabi 'nara thuhu nú'a hinto mi paði fe mi ne da ma, hønse'a go mi pa'a.

¹³ Ne mi he 'nara dutu xqui 'bobo co ra ji, y rá thuhu gue'a Rá Noya Ajuá.

¹⁴ Ne mri deni'a ndunthi ya memahets'i nú'u øt'a ya tuhni, mri hñe'u dega hoga linu xi xmá nt'axi, ne mri togue ya t'axfani nehe.

¹⁵ Nu'a ra mudi togue mi pøni de rá ne 'nara mahuai dega yo filo. Con gue'a ma da na'mbabi ya ja'i de gatho ya hai de ra ximhai, ne ma da ndá de gue'u con gatho rá ts'edi, ja ra uenda di ha 'nara ts'ut'o dega bøja. Ne ngu 'nara ja'i net'a ya obxi pa da the'mi, njabú'a ma da huata ya ja'i nuto yá ncontra Ajuá nú'a to pe'tsa gatho ra ts'edi ne pø rá cue con gue'u.

¹⁶ Ne ja rá he de ja rá xinthe xqui t'ofø 'nara thuhu ena: "Ra Ndá de gatho ya ndá ne ra Hmu de gatho ya hmu."

¹⁷ Nepu dá handa 'nara enxé mi 'bai ja ra hyadi, ne bi mafi nts'edi pa bi ma'ta gatho ya ts'int's'u di nhyats'i, ne bi 'ñembi'u:

—Bá ehú gui munts'ihu pa gui tsihu nú'a ra danga hñuni ma da 'ra'ahu Ajuá.

¹⁸ Ma da t'a'ahu gui tsihu yá ngø ya danga ndá ne ya ndá gá soldado, ne yá ngø nú'u to xi mi jahma yá ts'edi. Ma gui tsihu yá ngø ya fani ne nú'u to mi togue'u. Xi ma gui tsihu yá ngø gatho ya ja'i, ngu ya 'bego ne nú'u hingyá 'bego, ngu ya notsi ne ya dangui.

¹⁹ Nepu dá handa ra mbanga zu'ue ne ya ndá de ra ximhai xqui munts'i'u co yá soldado pa da ntunhui nú'a to mi togue ra t'axfani ne nú'u to mi deni'a.

²⁰ Nú'a ra mbanga zu'ue bri ju co nú'a ra hyate baði to xqui 'yøt'a ya nt'udi ja rá thandi nú'a ra mbanga zu'ue. Co nuyá nt'udi ra hyate baði xqui hyat'a ya ja'i nú'u xqui thu'tsua rá hmeya nú'a ra mbanga

zu'ue ne xqui xocambeni'u rá c'oi'a. Nú'u ri yoho bi t'ent'a ma tetho ja ra ndehe dega tsibi nú'a faspí co ra asufre.

²¹ Y nú'a to mi togue ra t'axfani bi hyo nú'u ma'ra to mri dena ra mbanga zu'ue ne ra hyate baði. Bi hyo'u co nú'a ra mahuai mi pøni de rá ne, y gatho ya ts'int's'u xi bi niña co yá ngø'u.

20

'Na 'mo ya jeya

¹ Nepu dá handa 'nara enxé bi gai de mahets'i mi ha ra nsogui de ra øt'si nú'a otho habú bi c'a, nehe mi ha 'nara danga cadena.

² Ne bi gu ra danga zu'ue nú'a go gue'a ra ndaxjua qu'eña mi 'bai desde maya'bú, nú'a rá thuhu ra ts'ondáhi ne ra Satá. Ne bi dat'i pa 'na 'mo njeya,

³ y ngu bi dat'i bi 'yent'a mbo ja nú'a ra øt'si'a, ne bi got'i ne bi hñu'tsua 'nara seyo pa ya hinda za da hyat'a ma'ra ya ja'i asta hinda uadi nú'u 'na 'mo njeya. 'Mefa ma dra thøgue pa 'raya patho.

⁴ Nepu dá handa 'raya hudi, y ja mi huhni nú'u to'o xqui t'umba ra ts'edi pa da 'yøt'a ra ts'atbi. Nehe dá handa nú'u xqui thecua yá 'yuga ngue'a xqui damajuani de ra Zidada Jesucristo ne xqui mamba rá noya Ajuá, ne hinxqui xocambeni ra mbanga zu'ue nixi rá c'oi'a, nixi hinxqui hopi to da meya'u ja yá de o ja yá 'ye co rá hmeya ra zu'ue. Dá handi bi yopa nte'u ne bi ndá co ra Zidada Jesucristo pa nú'u 'na 'mo njeya.

⁵ Nú'u go gue'u xi ya mudi bi yopa nte de nú'u xqui du. Y nu'u ma'ra himbi yopa nte'u asta himbi zøxa nú'u 'na 'mo njeya.

⁶ Njapi ne xá nt'axi nú'u to xa yopa nte ra mudi. Y rá ñoho ra du nú'a ma da nja ja ra nidu, hinda za te da 'yøt'uabi'u. Gatho'u da macjá ja rá thandi Ajuá ne ra Zidada Jesucristo, ne da ndá'u co ra Zidada Jesucristo pa nú'u 'na 'mo njeya.

⁷ Y nu sta uadi nú'u 'na 'mo njeya, ra Satá ma dra thøgue de habú xa jøt'i.

⁸ Nu'á ma da bøni pa da hyat'a ya ja'i 'bu ja gatho ya hai de ra ximhai. Da ma pa da hyat'a ra Gog ne ra Magog, nú'u gue'u yá ncontra ra Zidada Jesucristo, ne da hyat'i'u pa da munts'i pa da 'ñøt'a tuhni, y nuyá ndunthi'u ngu rá ndunthi ra 'bomu ja ja ra ñanthe.

⁹ Gatho nuya ja'i'u dá handi bi ma'u ja rá nguni ra ximhai pa bá thets'i'u habú mi ja rá hmaca hnini Ajuá ne mi 'bu ya gamfri. Pe Ajuá bi mehna ra tsibi de mahets'i pa bi zat'i'u.

¹⁰ Ne ra ts'ondáhi nú'a to mi hat'a ya ja'i bi t'ent'a ja ra ndehe dega tsibi nú'a faspí co ra asufre, habú xqui t'ent'i nehe ra mbanga zu'ue ne nú'a ra hyate baði. Nuni ja guehni

ma pa ra xuui da zama'ñu'u ya uguí pa nzantho.

Ma da nja 'nara nsuca uenda ja rá thandi Ajuá

¹¹ Nepu dá handa 'na mi hudi ja 'nara danga hudi xmá nt'axi. Y ngu bi hnequí'a, 'bestho bi 'metho mahets'i ne ra ximhai, y nixi bi fadi habu bi ma.

¹² Nehe dá handi nú'u xqui du, gue notsi ndangui mi 'bahni ja rá thandi Ajuá. Nepu bi so'tsa ya libro, y nehe bi so'tsa nú'a ra libro habu huxa yá thuhu nú'u to'o ma da nte pa nzantho. Y nú'u to xqui du bi tha'mba nguenda de nuya t'ot'e xqui 'yot'a ja ra ximhai, y nuya t'ot'e'u xqui t'ofu ja nuya libro'u.

¹³ Nú'a ra luga habu mi 'bu nú'u xqui du, nura luga'a xqui da nú'u mi 'buhni, ra ndehe xqui da nuya ja'i xqui zo de guehni, y ra nt'agui xqui da nú'u xqui nt'aguini, y cada 'na de nuya ja'i'u bi tha'mba nguenda de nuya t'ot'e xqui 'yot'e'u.

¹⁴ Nepu ra nt'agui ne ra luga habu mi 'bu nú'u xqui du ya bi 'ñotho, ngue'a bi t'ent'a ja ra ndehe dega tsibi faspí. Y ra castigo ja nuna ndehe dega tsibi go gue'a rá ñoho ra du.

¹⁵ Hangue bi t'ent'a ja ra ndehe dega tsibi nú'u to'o hinxqui t'opabi yá thuhu ja nú'a ra libro habu xqui thu'tsua yá thuhu nú'u to'o ma da nte pa nzantho.

21

Ma da nja ma'ra'yo ra ximhai ne mahets'i

¹ Nepu dá handi xqui nja ma'ra'yo ra ximhai ne mahets'i, nguetho nú'a ra mudi ximhai mi ja ne nú'a mahets'i bi 'metho'u. Nehe ya mi otho ra ndehe.

² Nuga drá Xuua, dá handa ra maca hnini Jerusale nú'a xqui nja ma'ra'yo. Dá handi bi gai de mahets'i po rá ts'edi Ajuá ne mi hnequi mahotho ngu 'nara navia ya xa hñe pa da nthatui nú'a ma drá dame.

³ Ne dá ode 'nara noya de mahets'i mi ña nts'edi, mi ena:

—Ndi, Ajuá 'buhui ya ja'i, y ma da 'múi con gue'u pa nzantho, y nú'u go gue'u rá hnini'a. Ajuá go gues'e'a ma da 'muhui'u ngue'a go gue'a yá Ajuá'u.

⁴ Ne Ajuá ma da ducuabi gatho yá guida'u. Ya hinda nja ra du, ni ya ts'oni, ni ya dumui, nixi ya uguí, ngue'a nuya t'ot'e mi ja ma'met'o, nubya'ya otho.

⁵ Nepu nú'a to'o bí hudi mahets'i ja rá hudi bi 'ñena:

—Padi gue nuga dí japi gatho ya t'ot'e da nja ma'ra'yo.

Nehe bi 'ñengagui:

—Yofu nú'a stá xi'i, ngue'a nuya ya noya go guehya majuani ne ma da nja ngu stá ma.

⁶ Ne bi 'ñengagui:

—Ya xa t'ot'e. Nuga go gueque rá madigui ne asta rá gats'i, ngu ya letra fudi desde ra A asta ra Zeta. Nu'a to'o da za ra nduthe, ga umbi da zi nú'a ra dehe dega te pøhø ja ra pøthe ne t'untho.

⁷ Y gatho ya t'ot'e go dyá meti nú'u to ma da ntate. Nú'u go yá Ajuagui'u, y nuga go ma batsi'u.

⁸ Pe nuya zuse, ya 'ñagamfri, ya ts'oja'i, ya hyote, ya 'ñeja'i, ya 'ñete, ne nú'u to xøcambeni ya c'oi, ne gatho ya c'uamba, gatho'u ma da t'ent'a ja ra ndehe dega tsibi nú'a faspí co ra asufre. Nú'a go gue'a rá ñoho ra du.

Ra 'ra'yo Jerusale

⁹ Nepu bi 'ñe bi zucagui 'na de nú'u yoto ya enxé mi hã 'ra 'nara 'bada habu mi 'be'tsa nú'u yoto yá ngats'i yá mfei Ajuá. Ne bi 'ñengagui:

—Bá ecula pa ga u't'a'i ra navia nú'a ma da nthatui ra T'uca Deti.

¹⁰ Nepu ja nú'a ra thedi bi 'ñutca ra Maca Ndahi, nú'a ra enxé xqui zocagui bi zixcagui ja 'nara danga t'øhø xi xmá hñets'i, ne bi 'ñutcagui ra danga maca hnini Jerusale mi cai de mahets'i po rá ts'edi Ajuá.

¹¹ Nú'a ra hnini'a xi mri yot'i co rá nsunda Ajuá, ne ngu 'nara hothodo xi mri huexqui, ngu nú'a ra hoga do rá thuhu jaspe, ngu ra xito nú'a di hya'tsi.

¹² Mi jot'i co 'nara danga jado xi xmá hñets'i, y mi pe'tsa 'ret'amayoho ya gosthi y mi 'ba 'nara enxé cada ra gosthi. Ja nuya gosthi'u xqui t'ofoni yá thuhu nú'u 'ret'amayoho ya 'múi gá ja'i xqui 'ñehe de nú'u 'ret'amayoho yá t'a ra Israel.

¹³ Mi ja hñu ya gosthi de bøxyadi, y má hñu de yuhyadi, má hñu de mahuifi, y má hñu de mac'anguí.

¹⁴ Ra jado de nura hnini'a mi pe'tsa 'ret'amayoho ya mudi do, y ja nuya do'u xqui t'ofoni yá thuhu nú'u 'ret'amayoho yá apostol ra T'uca Deti.

¹⁵ Nú'a ra enxé to'o ndí ña'be mi hã 'nara t'eni dega oro mri hnequi ngu 'nara xithi pa mi enga nura hnini'a ne rá jado ne yá gosthi.

¹⁶ Ra hnini mi mahyegui rá ma ne rá nxidi ne rá hñets'i. Ra enxé bi 'yeni ra hnini co nú'a ra t'eni mi hã, rá ma bi zudi 'natemagoho nthebe kilometro, nehe rá hñets'i ne rá nxidi bi zudi mahyegui.

¹⁷ Ne bi 'yeni ra jado y bi zudi hñu'rate ne goho metro, go gue'a ra t'eni padi ya ja'i, hangue bi cupa ra enxé.

¹⁸ Ra jado xqui thoqui dega jaspe, ne ra hnini xqui thoqui 'ra'tho dega oro, y mi hya'tsi ngu ra xito.

¹⁹ Nehe ya mudi do de rá jado ra hnini gatho mi tu ya hoga do. Rá mudi ra do mi tu nú'a ra t'axa do rá thuhu ra jaspe, rá ñoho mi tu nú'a ra ixca do rá thuhu ra safiro, rá hñu

mi tu nú'a ra c'anga do rá thuhu ra agate, rá ngoho mi tu nú'a ra c'ah do rá thuhu ra esmeralda.

²⁰ Rá ncut'a do mi tu nú'a ra do nthants'i ra t'axi co ra theni rá thuhu ra onice. Rá 'rato mi tu nú'a ra do xá ntheni rá thuhu ra coralina. Rá yoto ra do mi tu nú'a ra do xá n'ast'i rá thuhu ra crisolito. Rá hñato mi tu nú'a ma'na ra c'anga do rá thuhu ra berilo. Rá gato mi tu nú'a ra do xá n'ast'i nthants'i ra c'angui rá thuhu ra topacio. Rá 'ret'a mi tu nú'a ma'na ra c'anga do rá thuhu ra crisoprasa. Rá 'ret'ama'ra mi tu nú'a ra do ra 'botheni rá thuhu ra jacinto. Ne rá 'ret'amayoho mi tu nú'a ra do ra nzat'a theni rá thuhu ra amatista.

²¹ Nú'u 'ret'amayoho ya gosthi xqui thoqui co nú'a ra t'axa do rá thuhu ra perhla. Cada 'nara gosthi mi gue'a 'nara perhla. Y nura 'ñu de mbo ra hnini mi 'ra'tho dega oro ne mri hya'tsi ngu ra xito.

²² Nuni ja ra maça hnini hindá handini ni 'nara nija, ngue'a go guesé Ajuá ma Hmuhu 'buhni nú'a to pe'tsa gatho ra ts'edi. Nehe ja 'buhni ra T'uca Deti.

²³ Nehe hinga mahyonini ra hyadi nixi ra zana pa da yot'a ra hnini, ngue'a rá nsunda Ajuá ne ra T'uca Deti go guesé'u ri yot'a nura hnini'a.

²⁴ Y gatho ya gamfri de maxogue rá nguni ra ximhai ma da 'ñu'u ja ra ñot'i'a, nehe ya ndá de ra ximhai nú'u xa gamfri ma da zoni ja nura hnini'a, ne da hñaxa yá nsu pa da zogui ja nura hnini'a.

²⁵ Ne ya gosthi hinhya'mu jot'i, nehe hinhya'mu ja ra 'bexuui.

²⁶ Nehe ya gamfri de maxogue rá nguni ra ximhai ma da hñaxa yá nsu ja nura hnini'a.

²⁷ Pe hinda ma da yat'ini nú'u to'o hinxá nt'axi, nixi nú'u to'o ot'e xá nts'o, nixi nú'u mąnga ya n'cuamba. Nuni ma da yat'ini hõnse nú'u to'o xa t'opabi yá thuhu ja rá libro ra T'uca Deti, habu huxa yá thuhu nú'u to'o ma da nte pa nzantho.

22

¹ Nepu ra enxé bi 'ñutcagui 'nara dathe xi xá nt'axi y nura dehe'a gue'a ra dehe dega te. Mi hnequitho nú'a te mi ja mbo ngu nja ra xito, ne mi põni de habu mi hudi Ajuá ne ra T'uca Deti.

² Madetho de rá 'ñu ra hnini ne ja yá ñani ra dathe mi 'bahni nú'a ra za dega te, ne ri unga yá fruta 'ret'amayoho 'mi'qui ra jeya, tat'a zana uni yá fruta, y nuyá xi ra 'ñethi pa bi ñani nú'u ya ja'i xqui 'ñe de gatho rá nguni ra ximhai.

³ Nehe da 'ñothoni ni 'nara t'ot'e xá nts'o. Nuni ja ma da njani ra hudi habu hudi Ajuá ne ra T'uca Deti, y nu'u tó'o pepabi Ajuá ma da xocambeni'a.

⁴ Nu'á ma da hyanduabi rá hmi Ajuá, y rá thuhu'a ma da t'ofu ja yá de'u.

⁵ Nuni ma da 'ñothoni ra 'bexuui, nixi hinga mahyoni rá ñot'i ra hyadi nixi ma'na ra ñot'i pa da yot'i nuto gatho ma da 'mahni, ngue'a Ajuá go gue'a ma da yot'i'u, y nú'á ma da ndá pa nzantho.

'Bui guetbu rá yo'ehe ra Zidada Jesucristo

⁶ Nepu ra enxé bi 'ñengagui:

—Nuya ya noya go guehya xi majuani, ne ma da nja ngu xa hma. Ajuá ma Hmuhu nú'a ri umba ra mfadi yá 'mehni, go gue'a bi mehna rá enxé pa da 'ñutuabi nú'u to pepabi de nuya t'ot'e ma da nja 'bestho.

⁷ —jBeñu gue nuga ma ga ehe 'bestho!

Dá johya nú'a to da hñuxa nt'ode nuna rá noya Ajuá xa t'ofu ja nuna libro.

⁸ Nuga go gueque drá Xuua, dá øde ne dá handi gatho nuya t'ot'eya. Y ngu dá juadi dá øde ne dá handi dá ndandiñamu ja rá ua nú'a ra enxé xqui 'ñutcagui gatho nuya ra t'ot'e pa ga nsunda'a.

⁹ Pe nú'á bi 'ñengagui:

—Ogui ot'a njabu, dyá 'begohu mahyegui co nú'u ma'ra ri cu mamba rá noya Ajuá ne nú'u to'o huxa nt'ode nú'a xa t'ofu ja nuna ra libro. Go da xocambeni Ajuá.

¹⁰ Nehe bi 'ñengagui:

—Oxqui agui nuya ya t'ot'e xcá 'yofu ja nuna ra libro, ngue'a ya ma da zohø ra pa pa da nja nuya ya t'ot'eya.

¹¹ Ya ts'o'mui dá sigui da nts'o'mui, nu'u xá nts'o dá sigui da nts'oni, ha nu'u to ya hoja'i, dá sigui da hñoja'i, y nu'u tó'o øte Ajuá, dá sigui da 'yøte.

¹² —Xi majuani, ma ga ehe 'bestho ne ga ju'tuabi cada 'na ngu nú'a xa mēfi.

¹³ Nuga go gueque rá mädigui ne asta rá gats'i, ngu ya letra fadi desde ra A asta ra Zeta.

¹⁴ Njapi nú'u to'o xa t'axca yá dutu pa da t'umba nsequi da yat'a ja ra maça hnini ne da zipa rá fruta nú'a ra za dega te.

¹⁵ Pe ma da gohi ri møte de ra maça hnini nú'u ya 'ñagamfri, ya 'ñete, ya 'ñeja'i, ya hyote, ne nú'u to'o xocambeni ya c'oi, ne gatho nú'u to'o di ho da mąnga ya n'cuamba.

¹⁶ —Núga drá Jesu, stá pehn'ahabu ma enxé pa da xi'ahu gatho nuya ya noya nú'ahu guí camfriguihu. Núga drá Hmu de ra ndá Davi, y sti 'ñehe de yá ja'i'a. Go gueque dí ngu nú'a ra haxatsø ri huexqui.

¹⁷ Ra Maça Ndahi ne ra navia nú'a ma da nthatui ra T'uca Deti eñ'u:

—Bá ehe.

Nehe nu'u tó'o øde nuna ra noyaná dá 'ñena nehe'u:

—Bá ehe.

Nu'u tó'o tsu ra nduthe ne ne da ntsithe, dá 'ñehe da zi ra dehe dega te nú'a t'untho.

¹⁸ Gatho'ih_u dí xi'ah_u gue nu'_u tó'o da 'yøde nuya ya noya xa t'ofoua ja nuna ra libro, ne da hñu'tsa ma'ra ya noya nú'_u hinxa t'ofoua, pah_u gue Aju_a ma da umba ya mfeì nuya ja'i'_u, ngu nú'_u xa t'ofoua.

¹⁹ Nehe nu'_u tó'o da hñaca 'raya noya de nú'_u xa t'ofo ja nuna ra libro, Aju_a ma da hñacuabi nehe yá thuhu nuya ja'i'_u de ja ra libro hab_u huxa yá thuhu nú'_u ma da nte pa nzantho, nehe nuya ja'i'_u hinda yut'a ja ra

māca hnini, nixi da hñanga nú'_u ya japi xa t'ofoua.

²⁰ Go ra Zidada Jesucristo nú'a to'o bi mangan nuya ya noya, ne bi 'ñena:

—Xi majuañi ma ga ehe 'bestho.

Y nujá dí thadihu ne dí eñhu:

—Njab_u gue'a. ¡Bá ehe, ma Zidada'ihe!

²¹ Ma Zidadah_u ra Jesucristo da max'ah_u grí gathoh_u. Njab_u gue'a.